

Government Oriental Library Series

EDITED BY PANDITS UNDER THE SUPERVISION OF
THE CURATOR, GOVERNMENT ORIENTAL
LIBRARY, MYSORE.

Kannada Section No. VI

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಮಹಾಕವಿ ನಿರಚಿತ
ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

ತೃತೀಯ ಸಂಪುಟ

ಸಭಾಪರ್ವ

THE
KARNATAKA MAHABHARATA

BY
KUMARAVYASA MAHAKAVI

Volume III

SABHAPARVA

EDITED BY
V. SYAMACHARYA
Pandit, Govt. Oriental Library, Mysore

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE
GOVERNMENT OF HIS HIGHNESS THE
MAHARAJA OF MYSORE

MYSORE
PRINTED AT THE GOVERNMENT PRESS
1915

ಅವತರಣಿಕೆ

ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಕರ್ಣಾಟಕಮಹಾಭಾರತದ ಮೂರನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಾಗಿ ಇರುವುದು. ಈ ಗ್ರಂಥಕಾರನಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆತನ ಭಾಷಾವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಾ (ಕನ್ನಡ ಸಂಕ್ಷೇಪ ನಂಬರು 3-4ನೆಯವುಗಳಾದ) ಉಪೋದ್ಘಾತಸಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಭವಸರ್ವ ಇವುಗಳ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಶೇಷಾಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುವುದು ಈಗ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸಭಾಕ್ರಿಯಾಪರ್ವ 1 ಸಭಾಖ್ಯಾನಪರ್ವ 2 ರಾಜಸೂಯಾರಂಭಪರ್ವ 3 ಜರಾಸಂಧವಧಪರ್ವ 4 ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವ 5 ರಾಜಸೂಯಿಕಪರ್ವ 6 ಅರ್ಘಾಹರಣಪರ್ವ 7 ಶಿಶುಪಾಲವಧಪರ್ವ 8 ದ್ರೂತಪರ್ವ 9 ಅನುದ್ರೂತಪರ್ವ 10 ಎಂದು ಹತ್ತು ಪರ್ವಗಳು ಅಡಗಿವೆ.

ದಿಗ್ವಿಜಯಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯಯಾಗದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ, ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪುರುಷಮೃಗವೆಂಬ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕರೆತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭೀಮಸೇನನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ ಹಾಗೂ, ಭೀಮಸೇನನು ಅದನ್ನು ಕರೆತಂದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹಾಗೂ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಕಥೆಯು ಸಂಸ್ಕೃತಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕಥೆಯು ಜೈಮಿನಿಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾಗಿ ಕೂರೇಶವಿಜಯದ ಮೂರನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ “ಹನುಮತಃ ಪುಚ್ಛ ರೋಮೇಶ್ವರತ್ವಾತ್” ಎಂಬ ಪದಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಸರದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಆ

ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮೂತ್ರ ಪುರುಷಮೃಗವೆಂದು ದೀರ್ಘರಹಿತವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಪಾಂಡುರಿದೇವಕೃತ ರಾಜಶೇಖರಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಥಮಾ ಶ್ವಾಸದ 135 ನೆಯ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ “ ಪರಿವ ಪುರುಷಾಮೃಗಗಳಿಂ” ಎಂದು ಪರ್ವತವರ್ಣನಪ್ರಸ್ತಾವದಲ್ಲಿ, ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಇತರ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ “ ಪುರುಷಾಮೃಗ” ವೆಂತ ದೀರ್ಘಸಹಿತವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಪುರುಷಮೃಗವೆಂದರೂ ಪುರುಷಾಮೃಗವೆಂದರೂ ಅರ್ಥಭೇದವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪುರುಷಮೃಗವೆಂದರೆ ಪುರುಷಾಕಾರವೂ ಮೃಗಾಕಾರವೂ ಉಳ್ಳದ್ದೆಂತ ಅರ್ಥ. ಪುರುಷಾಮೃಗವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷಪದವೂ ಆಮೃಗಪದವೂ ಸೇರಿ ಇದೆ. ಆಮೃಗ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೃಗಾಕಾರವುಳ್ಳದ್ದೆಂತ ಅರ್ಥ. ಆದುದರಿಂದ ವಿರೋಧವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಿಸಿರುವ ಪಾಠಗಳು ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ ಇದುವರೆಗೂ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ.

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಶೋಧನಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಪುಸ್ತಕ ಗಳು ಕನ್ನಡ ಸರ್ಕಸ್ ನಂಬರು V ನೆಯದಾದ ಎರಡನೆಯ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದುವುಗಳಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ.

ಸಮ್ಮಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದವರೆಗೂ ಬಹುಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶೋಧನಕಾರ್ಯವು ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕದೋಷಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಸಜ್ಜನರು ಗುಣೈಕದೃಷ್ಟಿಗಳಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದರೆ, ಸಂತೋಷಪಡುವರೆಂದು ನಂಬಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ವಿಷಯ ಸೂಚಿಕೆ .

ವಿಷಯ	ಪುಟ
೧ ನೆಯ ಸಂಧಿ—	
ಖಂಡವವನದಹನಾನಂತರ ಪುರಪ್ರವೇಶ	1
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಡುವಿಕೆ	3
ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಮಯನಿಂದ ಗದಾಪ್ರಾಪ್ತಿ	5
ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಭೆಯ ಪ್ರವೇಶ	6
ನಾರದರ ಆಗಮನ	7
ನಾರದರ ಗುಣವರ್ಣನೆ	8
ನಾರದರ ಆಗಮನವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವಿಕೆ	8
ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ನಾರದರ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮೋಪದೇಶ	,,
ನಾರದರಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಧರ್ಮೋಪದೇಶದಿಂದ ತುಷ್ಟನಾಗಿ ನಾರದರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ	30

೨ ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಧರ್ಮರಾಯನು ಭೀಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದುದು	34
ಅಗ ಅವರುಗಳೊಪ್ಪಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ	35
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನ	,,
ಕೃಷ್ಣಧರ್ಮರ ಸಂವಾದ	36
ಧರ್ಮರಾಯನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜಸೂಯದ ದೌರ್ಘಟ್ಟವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	37
ಕೃಷ್ಣವಾಕ್ಯದಿಂದ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ಉಪೇಕ್ಷೆ	40
ಯಾಗ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಭೀಮನು ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ	,,
ಯಾಗಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವೆಂದು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ವಾಕ್ಯ	41
ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಮ್ಮತಿಸಿದುದು	42
ಅಲ್ಲದೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸು ನಾನು ಅನುಕೂಲನಾಗಿರುವೆನೆಂದು ಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯ	,,

	ಪುಟ
ವಿಷಯ	
ಆಗ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಯನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ....	42
ಮಾಗಧನನ್ನು ಜಯಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಕೃಷ್ಣ ವಾಕ್ಯ	43
ಮಾಗಧನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೃಹದ್ರಥನೆಂಬ ರಾಜನು ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದ ದುಃಖ	
ದಿಂದ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ....	....
ಮಾಗಧದಲ್ಲಿ ಚಂಡಕಾಶಿಕದರ್ಶನ	....
ರಾಜನು ಅವರ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಹೇಳಲು ಅನುಗ್ರ	
ಹಿಸುವಿಕೆ	....
ರಾಯನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಸತಿಗೆ ಕೊಡೆಂದು ಬಿಟ್ಟ	
ಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ	....
ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹಣ್ಣನ್ನು ಭಾಗಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುದು	45
ಖಳಿಕ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿ ಪ್ರಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಎರಡುಸಿಳುಗಳನ್ನು	
ಬಿಡುವಿಕೆ	....
ಜರೆಯೆಂಬುವಳು ಸಿಳುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲು ಜರಾಸಂಧನ ಜನನ	46
ಆಕೆಯು ಆ ವ.ಗುವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಅದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ	47
ಅಂಥವನ ವಿಜಯದತ್ತನಿಗೆ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಕಳುಹೆಂದು ಕೃಷ್ಣ ನ ಅಪ್ಪಣೆ	....
ಮಾಗಧನ ಪತ್ನನಕ್ಕೆ ತರಳುವಿಕೆ	....
ಕೃಷ್ಣ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ವಿಪ್ರವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸುವಿಕೆ	....
ಮಗಧವೇರದ ಮರ್ಣನ	....
ಅಲ್ಲಿರುವ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಭೇರಿಯನ್ನು ಒಡೆಯುವಿಕೆ	....
ಭೇರಿಯ ವೃತ್ತಾಂತ	....
ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾಷಾಸುರನ ಸಂಹಾರ	....
ವೃಷಭಾಸುರಸಂಹಾರ ಮತ್ತು ಅವನ ಜರ್ಮದಿಂದ ಭೇರಿಯ ರಚನ	....
ಮಾಗಧನ ತಪಸ್ಸು	....
ಮಾಗಧನಿಗೆ ಭೇರಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಈಶ್ವರನ ವರಗಳು	....
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭೇರೀನಾದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಗಧನು ಶಾಂತಿಯನ್ನು	
ಮಾಡುವಿಕೆ	....
ಮಾಗಧನ ಮನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳ ಆಗಮನ	....
ಖಂಡವಿಗೆ ಮಾಗಧನ ಆದರ	....
ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ತರ್ಕಿಸುವಿಕೆ....	....

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಗಧನ ಪ್ರಶ್ನೆ	55
ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳಿಗೂ ಮಾಗಧನಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂವಾದ	"
ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳುವಿಕೆ	57
ಕೃಷ್ಣ ಮಾಗಧರ ಪರಸ್ಪರಾಪಹಾಸ	"
ಭೀಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಗಧನ ವಚನ	59
ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಾ ಯೆಂದು ಭೀಮನ ವಾಕ್ಯ	"
ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು ಹೆದರಿಸುವಿಕೆ	"
ಕೃಷ್ಣ ಜರಾಸಂಧರ ಸಂವಾದ	60
ಯುದ್ಧೋದ್ಯೋಗ	61
ಯುದ್ಧಾರಂಭ	62
ಯುದ್ಧ ನಡೆದ ಕ್ರಮ	"
ಆಗ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯರ್ಥ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ	67
ಭೀಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೃಷ್ಣನ ಉಪದೇಶ	"
ಭೀಮನನ್ನು ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಸೀಳುವಿಕೆ	68
ಜರಾಸಂಧನು ದೇಹದ ಸೀಳಿಕಡು ಸೇರಲು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗುವಿಕೆ	"
ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಪ್ರಕಾರ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಸೀಳುವಿಕೆ	71
ಆಗ ಸರ್ವರೂ ಭಯದಿಂದೋಡುತ್ತಿರಲು ಅಂಜದಿರಿ ಯೆಂದು ಶ್ರೀ	
ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳುವಿಕೆ	72
ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಿಕೆ	73
ಆ ನವರು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ	"
ನೀವು ರಾಜಸೂಯಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿರೆಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆ	"
ಸಪರಿವಾರನಾಗಿ ಸಹದೇವನು ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು ವಂದಿಸುವಿಕೆ	"
ಜರಾಸಂಧನ ಸಂಸ್ಕಾರ	74
ಸಹದೇವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ	"
೨ ನೆಯ ಸಂಧಿ—	
ಅರ್ಜುನನ ದಿಗ್ವಿಜಯ	75
ಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಮಾಗಧಪುರಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	"
ಯಾಗಾರಂಭಕ್ಕೊಕ್ಕು ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆ	76

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದ್ವೈತಕಾಮನ	76
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ: ವೇದವ್ಯಾಸರೊಡನೆ ಮಾಡಿದ ಯೋಚನೆ	77
ಧರ್ಮಾರಾಯನ ಚಿಂತೆ	78
ಅರ್ಜುನನು ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಿಕೆ	79
ವಿಜಯಯಾತ್ರಗೋಸುಗ ಭೀಮಾದಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸರು ಕಳುಹಿಸಿದುದು	80
ಅರ್ಜುನನ ವಿಜಯಯಾತ್ರೆ	81
ಸಾಲ್ವದೇಶದ ವಿಜಯ	82
ಕಟದೇವನ ಪರಾಜಯ	83
ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ	84
ಅರ್ಜುನಭಗದತ್ತರ ಯುದ್ಧ	85
ಭಗದತ್ತನು ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ತಿಳಿದು ಸಮ್ಮಾನಿಸುವಿಕೆ	86
ಭಗದತ್ತನಿಂದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಆದ ಮರ್ಯಾದೆ	87
ವರ್ಷತಪಾಸಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ	88
ವನಚರರನ್ನು ಮತ್ತು ದೈತ್ಯರನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ	89
ಕಾಶ್ಮೀರಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ	90
ಸಿಂಹನಗರಿಯ ಗೆಜನ	91
ಕಿರಾತಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ	92
ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ	93
ಹೇಮಕೂಟದ ಗಂಧರ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ	94
ನಿಷಧಾಚಲವಾಸಿಗಳಾದ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ	95
ಗಂಧಮಾದನದ ಯಕ್ಷವಿದ್ಯಾಧರರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ	96
ಜಂಬೂವೃಕ್ಷದರ್ಶನ	97
ಜಾಂಬೂನದನುಯ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದವಿಕೆ	98
ಇಳುವೃತ್ತವರ್ಧಪ್ರವೇಶ	99
ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾಧನಸಂಗ್ರಹ	100
ಮಂದರಾರಿಯ ದರ್ಶನ	101
ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ	102
೪ ನೆಯ ಸಂಧಿ	
ಭೀಮನೇನನ ದಿಗ್ವಿಜಯ	94

ವಿಷಯ	ಪುಟ
೫ ನೆಯ ಸಂಧಿ —	
ಸಹದೇವನ ದಿಗ್ವಿಜಯ	97
ಅನೇಕರಾಜರ ಜಯ ಮತ್ತು ಧನಸಂಗ್ರಹ	98
ಕಾವೇರಿಯ ಬಳಿ ಇರುವ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀನಗರಪ್ರವೇಶ	100
ಅಲ್ಲಿ ಸಹದೇವನ ಸೈನ್ಯದಹನ	”
ಸುಟ್ಟುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ನೈಕಂಪಾಯನರು ಹೇಳಿದುದು	101
ಆಗ ಸಹದೇವನು ಅಗ್ನಿ ಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ	102
ಅಗ್ನಿಯು ಸಹದೇವನಿಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ	”
ಬಳಿಕ ಅನೇಕರಾಜರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ	103
ಘಟೋತ್ಕಚನಿಗೆ ಸಹದೇವನ ಪತ್ರಪ್ರೇಷಣ	”
ಸಹದೇವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಲಂಕಾಪ್ರಯಾಣ ಮತ್ತು	
ಅಲ್ಲಿನವರ ಜಯ	”
ವಿಭೀಷಣಘಟೋತ್ಕಚರ ಸಂವಾದ	105
ಅಲ್ಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚನು ಭೀಷನ ತನಯನೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	106
ವಿಭೀಷಣನು ಪೂರ್ವವೃತ್ತವನ್ನು ನೆನೆದು ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನಾ ದರಿಸುವಿಕೆ	108
ಆಗ ರಾಕ್ಷಸಭಟರು ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಹಿಂಯ್ಯಾಳಿಸಿ ಗರ್ಜಿಸುವಿಕೆ	109
ಆಭಟರನ್ನು ವಿಭೀಷಣನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವಿಕೆ	”
ನಾನಾವಿಧಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಕೊಡುವಿಕೆ	110
ಆಗ ಭಟರನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹದೇವನ ಭಟರು ಹದರುವಿಕೆ	112

೬ ನೆಯ ಸಂಧಿ —

ಯವನನೇಪಾಳಾದಿ ದೇಶಗಳ ಅರಸರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ	113
ನಕುಲನಿಗೆ ಕಲ್ಪನಿಂದ ಆದ ಮರ್ಯಾದೆ	114
ಮೇಲ್ಮಣ ರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದು ದು ..	115
ಧರ್ಮರಾಯನ ರಾಜ್ಯಭಾರ	”
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿಸೆಂದು ವ್ಯಾಸರ ಉಪದೇಶ	117
ಅರ್ಜುನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕರೆಯುವಿಕೆ	”
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬರುವಿಕೆ	118

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಂಭಾಷಣೆ	.... ”
ಯಾಗಶಾಲಾನಿರ್ಮಾಣ	 119
೨ ನೆಯ ಸಂಧಿ —	
ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ	 120
ಧೌವ್ಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿ ಬರುವಿಕೆ	.... ”
ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಶ್ನೆ	 121
ರಾಯನೊಡನೆ ಎಂಬಲಿನ ಶುದ್ಧಿಗೆ ಪುರುಷಾಮೃತವನ್ನು ತರಿಸೆಂದು	
ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆ	.... ”
ಅದನ್ನು ಕರೆತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭೀಮನನ್ನು ಕರೆಸುವಿಕೆ	 122
ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಭೀಮಸೇನನ ಪ್ರಯಾಣ	.... ”
ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸಂಭಾಷಣೆ	 123
ಆಮೃತದ ಕಿತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತರುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	 124
ಪುರುಷಾಮೃತದರ್ಶನ	 125
ಭೀಮಪುರುಷಾಮೃತ ಸಂಭಾಷಣೆ	 126
ಆಮೃತವು ತೊಂದರೆಮಾಡಲು ಹನುಮಂತನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ರೋಮ	
ವನ್ನು ಹಾಕುವಿಕೆ ...	 127
ಆರೋಮವು ಕಾಶ್ಯಪಮೂರ್ತಿಯಾದದ್ದು	.... ”
ಆಗ ಆಮೃತವು ಕಾಶ್ಯಪನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಿಕೆ	 128
ಮತ್ತೆ ತೊಂದರೆಮಾಡಲು ರೋಮವನ್ನು ಹಾಕುವಿಕೆ	.... ”
ತಿರುಗಿ ಕಾಶ್ಯಪಾಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಲು ಅದನ್ನಾರಾಧಿಸುವಿಕೆ	.... ”
ಭೀಮಸೇನನ ಚಿಂತೆ	 129
ಭೀಮಸೇನನು ಬೀಳಲು ಅರ್ಜುನನು ಎತ್ತುವಿಕೆ	 130
ಅರ್ಜುನಪುರುಷಾಮೃತದ ಸಂವಾದ	.... ”
ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಶ್ನೆ	 131
ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರ	.... ”

೧ ನೆಯ ಸಂಧಿ —

ನಾನಾದೇಶಗಳಿಂದ ರಾಜಾವಿಗಳು ಬರುವಿಕೆ	 134

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಧರ್ಮರಾಯನು ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ	137
ರಾಜನೂಯದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಜನಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕ್ರಮ	"
ಯಾಗಸಾಧನವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವಿಕೆ	139
ಅಧ್ಯಯೋದ್ಯಾತೃಹೋತೃಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	140
ಧರ್ಮರಾಯನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ	"
ಯಾಗದೀಕ್ಷಿತನಾಗೆಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆ	"
ಆಗ ಪಂಡಿತರ ವಿಚಾರ	142
ಯಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರರು ತೃಪ್ತರಾಗುವಿಕೆ	143

೯ ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಧರ್ಮರಾಯನು ಅಗ್ರಪೂಜಾರ್ಹರಾರೆಂದು ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ	146
ಭೀಷ್ಮರು ಕೃಷ್ಣನು ಅಗ್ರಪೂಜಾರ್ಹನೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	147
ಈಮಾತನ್ನು ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳು ಒಪ್ಪುವಿಕೆ	"
ಆಗ ಸಹದೇವನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜೆಯಿಂದ ಆದರಿಸುವಿಕೆ ...	148
ಕೃಷ್ಣ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಂಭೀಕರಿಸಿದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಭಿನಂದಿಸುವಿಕೆ ..	"
ಆಗ ಶಿಶುಪಾಲನ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ	149
ಸಹದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು ಶಿಶುಪಾಲನ ಬಿರುಕುಡಿಗಳು	150
ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕುರಿತು ಶಿಶುಪಾಲನ ಬಿರುಕುಡಿಗಳು	151
ನಾನಾಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಪೂಜಾಯೋಗ್ಯನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	152
ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಶಿಶುಪಾಲನಾಡಿದ ದುರುಕ್ತಿಗಳು	153
ಶಿಶುಪಾಲನ ದುರುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃತವರ್ಮಾದಿಗಳು ರೇಗುವಿಕೆ	156
ಕೃಷ್ಣ ದೂಷಕರನ್ನು ಸಹದೇವನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವಿಕೆ	157
ಭೀಷ್ಮರು ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ದೂಷಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ	158

೧೦ ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಭೀಷ್ಮರು ಕೃಷ್ಣ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸುವಿಕೆ	161
ಭೀಷ್ಮರು ಹೇಳಿದ ಕೃಷ್ಣ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಸಹದೇವನು ಕೇಳಿ ಅಭಿನಂದಿಸುವಿಕೆ	177
ಸಹದೇವನು ಕೃಷ್ಣನೇ ಗುರುದೈವವೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವಿಕೆ ...	"

೧೧ ನೆಯ ಸಂಧಿ—

ಸಹವೇಷನ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಶೇಷ	....	178
ಕುಹಿತರಾದ ಅರಸರನ್ನು ಕುರಿತು ಶಿಶುಪಾಲನ ವಚನ	....	179
ಧರ್ಮರಾಯನು ಭೀಷ್ಮರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಆಲೋಚಿಸುವಿಕೆ	....	180
ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮರ ಅಭಯದಾನ	....	”
ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕುರಿತು ಶಿಶುಪಾಲನ ನಿಂದೆ	....	182
ಶಿಶುಪಾಲನು ಮಾಡಿದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದೆ	....	181
ಭೀಮನ ಕೋಪ	....	184
ಶಿಶುಪಾಲನ ನಿಂದೆಯಿಂದ ಯಾದವರ ಯುದ್ಧಸನ್ನಾಹ	....	185
ಭೀಷ್ಮರಿಂದ ಯಾದವರ ಉಪಶಮನ	....	”
ಶಿಶುಪಾಲನ ಕ್ರೋಧೋಕ್ತಿ	....	186
ಶಿಶುಪಾಲನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭೀಮನ ಪ್ರಯತ್ನ	....	”
ಭೀಷ್ಮರು ಶಿಶುಪಾಲನ ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಹೇಳಿ ಭೀಮನನ್ನು ತಡೆದುದು	....	187
ಭೀಷ್ಮರು ಹೇಳಿದ ಹರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಕುಹಿತನಾಗಿ ಶಿಶುಪಾಲನು ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವಿಕೆ	....	188
ಭೀಷ್ಮರ ಮೇಲೆ ಸರ್ವರಾಜರ ಕೋಪ	....	192
ಕೃಷ್ಣೋಕ್ತ ಪರ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಭೀಷ್ಮರು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಿಕೆ	....	”
ಶಿಶುಪಾಲನ ದುರುಕ್ತಿಗಳು	....	193
ಆಗ ಯಾದವರ ಯುದ್ಧಸನ್ನಾಹ	....	194
ಕೃಷ್ಣನು ಅಭಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದುದು	....	195
ನಾರದಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೃಷ್ಣನಾಕ್ಯ	....	”
ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯ	....	”
ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳ ಉಪೇಕ್ಷೆ	....	196
ರಾಜರ ಮೇಲೆ ಶಿಶುಪಾಲನ ಕೋಪ	....	”
ಕೃಷ್ಣ ಶಿಶುಪಾಲರ ಯುದ್ಧ	....	197
ಆಗ ನಾನಾವಿಧ ಉತ್ಪಾತಗಳು	....	”
ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನು ಉತ್ಪಾತಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	....	198
ಶಿಶುಪಾಲನ ಸಂಹಾರ	....	199

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಆಗ ಜನಗಳ ಮಾತುಗಳು	200
ಕೃಷ್ಣನು ಕಿರುಪಾಲಪುತ್ರರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದುದು	201
೧೦ ನೆಯ ಸಂಧಿ —	
ಯಾಗ ನಡೆದ ಕ್ರಮ	201
ಅವಶ್ಯಕಾದಿಗಳು	202
ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನಕ್ರಮ	”
ಧರ್ಮರಾಯನು ಋಷಿಗಳನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವಿಕೆ	203
ಋಷಿಗಳು ಬಹುಮಾನಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದುದು	”
ರಾಜವರ್ಗವು ಬಹುಮಾನಿತವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದುದು	204
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾಗಗೃಹದಿಯಾಯಿತೆ ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಶ್ನೆ	”
ಧರ್ಮರಾಯನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ	205
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಆಲಂಗಿಸುವಿಕೆ	206
ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಉಪದೇಶ	”
ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಯಾಣ	207
ಕೃಷ್ಣ ವಿರಹದಿಂದ ಧರ್ಮರಾಯನ ದುಃಖ	208
ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ವ್ಯಾಸರ ಉಪದೇಶ	209
೧೧ ನೆಯ ಸಂಧಿ —	
ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ದುಃಖದಿಂದಿರುವಿಕೆ	212
ಆಗ ಸರ್ವವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ದುರ್ಯೋಧನನ ಜೆಹಾಸೆ	213
ಆಗ ಜನಗಳ ಸ್ವಚ್ಛಂದಾಚರಣೆ	”
ದುರ್ಯೋಧನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನರ ನಾನಾವಿಧಊಹೆ	214
ದೇಶ ಆರಾಜಕವಾಯಿತೆಂದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳೆರಲು ಶಕುನಿಯ ಅಗಮನ	”
ಶಕುನಿಯು ಈ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ	215
ಶಕುನಿದುರ್ಯೋಧನರ ಸಂವಾದ	”
ನಿನ್ನ ನಡತೆ ಯುಕ್ತವಲ್ಲೆಂದು ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಲಾಗಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪತನ	216
ಆಗ ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವಿಕೆ	217

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಅವರನ್ನು ಜಾಜನಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಸರ್ವಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಿಸುವೆನೆಂದು ಶಕುನಿಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ...	 218
ಇದನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳೆಂದು ಶಕುನಿಯ ಹೇಳಿಕೆ ನೀನೇ ಹೇಳೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನ ಉತ್ತರ	 219
ಶಕುನಿಯು ಬಂದು ದುರ್ಯೋಧನನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	 219
ಶಕುನಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕರೆಸುವಿಕೆ	 220
ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ತಂದೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ	 221
ಪಾಂಡವರ ವೈಭವವೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಿ ವೈಭವವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	 222
ಪಾಂಡವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನಗಾದ ಅವಮಾನವನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳುವಿಕೆ	 223
ಇದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕ್ರೋಧವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	 224
ದುರ್ಯೋಧನನ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗಾಗಿ ತಂದೆಯ ಚಿಂತೆ	 225
ಇದು ಅಯುಕ್ತವೆಂದು ಮಗನಿಗೆ ತಂದೆಯ ಉಪದೇಶ	 226
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ದುರ್ಯೋಧನನ ನಿಷ್ಕರವಾಕ್ಯಗಳು	 227
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುವಿಕೆ	 228
ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೋಪದಿಂದ ಹೊಂಟುಹೋಗುವಿಕೆ	 229
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಗನನ್ನು ಕರೆಸುವಿಕೆ	 230
ಅಸಾಧ್ಯರಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಜಯಿಸುವುದೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪ್ರಶ್ನೆ	 231
ದ್ರೋತದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಬಹುದೆಂದು ಶಕುನಿಯ ಉತ್ತರ	 232
ಅದನ್ನು ಬಪ್ಪಿ ವಿದುರನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ತಂದೆಯ ಹೇಳಿಕೆ	 233
ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿದುರನು ಬೇಡವೆಂದು ಮಗನು ಹೇಳಿದುದು	 234
ವಿದುರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನ ಭಿಮತೆಸಿದ್ಧಿ ಸುವ್ರದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಂದೆಯ ಹೇಳಿಕೆ	 235
ಹೇಗಾದರೂ ಕರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕೆಂದು ಮಗನ ಹೇಳಿಕೆ	 236
ಆಗ ಗಾಂಧಾರಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರ ಯೋಚನೆ	 237
ಕೌರವರನ್ನು ದರೂ ಹಿಡಿ ಪಾಂಡವರನ್ನಾದರೂ ಹಿಡಿ ಯೆಂದು ಗಾಂಧಾರಿಯ ಹೇಳಿಕೆ	 238
ಆಗ ಸಭಾನಿರ್ಮಾಣೋದ್ಯೋಗ	 239

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ವಿದುರನಿಗೆ ದ್ಯೂತಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	233
ವಿದುರನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	234
ವಿದುರನಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸಮಾಧಾನೋಕ್ತಿ...	"
ದ್ಯೂತವು ಕುಲನಾಶಕರವೆಂದು ವಿದುರನ ವಚನ ...	235
ಆಗ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆತರಲು ವಿದುರನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ	"
ವಿದುರನು ಪಾಂಡವರ ಬಳಿ ಬರುವಿಕೆ	"
ಆಗ ವಿದುರನನ್ನು ಮಾನಿಸಿ ಸರ್ವರ ಜ್ಞೇಮವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು	236
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕುರಿತು ನೀವು ಬರಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾ ಗಿದೆ ಯೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ	"
ಆಗ ಬರುವೆವೆಂದು ಧರ್ಮಸುತನ ಉತ್ತರ	237
ದ್ಯೂತದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವ ರ್ತಿಸು ಎಂದು ವಿದುರನ ವಾಕ್ಯ	"
ಆರ್ಯನಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿ ಬರುವೆವೆಂದು ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರ	239
೧೪ ನೆಯ ಸಂಧಿ —	
ಪಾಂಡವರು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಬಂದುದು	241
ಆಗ ಅಪರಕುನಗಳು	"
ಈಗ ಪ್ರಯಾಣ ನಿಲ್ಲಿಸೆಂದು ವಿಪ್ರರ ನುಡಿಗಳು	242
ಧರ್ಮರಾಯನು ಅದನ್ನು ಪೇಜಿಸುವಿಕೆ	"
ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಪ್ರವೇಶ	"
ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆದರ	243
ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳ ಸಂತೋಷ	245
ದುಸ್ವಪ್ನ ದರ್ಶನ	"
ಆಗ ಧೌವ್ಯರ ಅಭಯೋಕ್ತಿ	246
ಕೃಷ್ಣ ಸಹಾಯನಾಗಿರಲು ಚಿಂತೆ ಬೇಡೆಂದು ಧೌವ್ಯರ ವಾಕ್ಯ	"
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಧರ್ಮಾದಿಗಳು ಬರುವಿಕೆ	"
ಆಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆದರ	247
ಶಕುನಿವೊಡಲಾದವರು ದ್ಯೂತಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದುದು	"
ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವರ ಸಭೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದುದು	"

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಕೌರವಸಭೆಯ ವರ್ಣನೆ	248
ಧರ್ಮರಾಯನು ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು	249
ಆಗ ಆಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವರ ವರ್ಣನೆ ..	250
ದ್ರೌತಕೃ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕರೆಯುವಿಕೆ	"
ಕುಟಿಲರೊಡನೆ ಜಾಜು ಕೂಡದೆಂದು ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರ	"
ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದಚಿಂತೆ ಏಕೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನ ಭಾವಣೆ	251
ದ್ರೌತಕೃ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲೆಂದು ಧರ್ಮರಾಯನ ವಾಕ್ಯ	"
ಇದು ರಾಜರಿಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಇದನ್ನೊಲ್ಲದವನು ಮೃಗವೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನ ನುಡಿ	"
ಶಕುನಿಯು ದ್ರೌತಕೃಷ್ಣರ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕರೆಯುವಿಕೆ	252
ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನು ದ್ರೌತದಲ್ಲಿ ಮನಮಾಡುವಿಕೆ ...	"
ಆಗ ನಾನಾವಿಧ ಅಸಶಕನಗಳು	"
ದ್ರೌತಾರಂಭ	253
ಶಕುನಿಯ ಸಾತೋಷ	254
ಶಕುನಿಯು ಜಾಜಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನು ಬಡ್ಡಿ ಪಣವನ್ನೊಂದೊಂದಾಗಿ ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ	"
ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಶಕುನಿಯ ಬಿರುನುಡಿಗಳು ...	265
ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ	266
ಬಿಳಿಕ ನಕುಲಾದಿಗಳನ್ನು ಪಣವಾಗಿಡುವಿಕೆ	"
ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪಣವಾಗಿಡುವಿಕೆ	269
ಬಿಳಿಕ ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ	270
ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳ ಸಂತೋಷ	"
ಶಕುನಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಹೋಗಳಿಕೊಂಡುದು	271
ವಿದುರನ ಸುವಾಕ್ಯಗಳು	273
ದ್ರೌಪದಿಯ ಕರಿತರಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿಕನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ	274
ಅವನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಬಿಳಿ ಬಂದು ವಿಜ್ಞಾನ ಪಿಸಿದುದು	276
ಸೋತ ಕ್ರಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದುದು	"
ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಬರಲು ಒಪ್ಪದೇ ಹೋಗುವಿಕೆ	277

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಅವನು ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಅವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	 278
ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ	.... "
ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ದುಶ್ಯಾಸನನ ಕ್ರೂರವಚನಗಳು	 279
ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕರೆತಂದು	 281
ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಭೆಗೆ ಶೋಕ	.... "
ಪಾಂಡವರ ಸೋಲನ್ನು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಕೇಳಿದುದು	 283
ಆಗ ಅವರು ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಗುವಿಕೆ	.... "
ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಮಾಧಾನ	.... "
ದುರ್ಯೋಧನನ ಕ್ರೂರವಚನ	.... "
ದ್ರೌಪದಿಯು ಯುಕ್ತವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ	 284
ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕರ್ಣನ ಕ್ರೂರವಚನ	.... "
ಕಕುನಿಯು ಬಿರುನುಡಿ	 285
ಭೀಷ್ಮರ ವಾಕ್ಯ	.... "
ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಜರಿದುದು	 286
ಭೀಮನ ಕೋಪ	.... "
ಅರ್ಜುನನ ಸಮಾಧಾನ	.... "
ಭೀಮನ ವಾಕ್ಯ	 287
ದ್ರೌಪದಿಯು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಿಕೆ	.... "
ವಿಕರ್ಣನ ನೀತಿವಚನಗಳು	 288
ಕರ್ಣನ ಅಧಿಕ್ಷೇಪವಾಕ್ಯ	 289
ಅದಕ್ಕೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಅನುಮತಿ	.... "
ದುರ್ಯೋಧನನು ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವಿಕೆ	 290
ಧರ್ಮಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವಾಗ ದುಶ್ಯಾಸನನು	
ದ್ರೌಪದಿಯು ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದುದು	.... "
ಆಗ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಕೋಪ	.... "
ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಪತಿಗಳ ನೋಡಿದುದು	.... "
ಆಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರೆಂದು ದ್ರೌಪದಿಯು ಕೇಳಿದುದು	 291
ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮರೆಹೊಕ್ಕುದು	 292
ಕೃಷ್ಣಸ್ತುತಿ	.... "

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಚಿಂತೆಯಿಂದಿರುವಿಕೆ	298
ಆಗ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೊಡನೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯವೆಂದು ಹಾಸಂ	
ಗಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದುದು	.... "
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ	 299
ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು	.... "
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಆದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದುದು	 300

೧೬ ನೆಯ ಸಂಧಿ —

ದುಶ್ಯಾಸನನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಸೀರೆಯನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರಲು ಅದು	
ಅಕ್ಷಯವಾದುದು	 302
ಆಗ ವಿದುರನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	 303
ಆಗ ವಿದುರವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಉಪೇಕ್ಷೆ	.... "
ದುರ್ಯೋಧನನ ವಚನ	 305
ಪಾಂಚಾಲಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಬಿರುನುಡಿಗಳು	.... "
ಆಗ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಕರ್ಣನನ್ನು ಭಿಕ್ಷುರಿಸಿದುದು	.... "
ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೊಕ್ಕಿನ ನುಡಿ	 306
ಆಗ ಭೀಮನ ಕೋಪ	.... "
ಭೀಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಮಾಧಾನ	.... "
ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನ ಅನುಮತಿ	.... "
ದುರ್ಯೋಧನನ ಸ್ವಚ್ಛಂದಭಾಷಣ	 307
ಆಗ ಕರ್ಣನ ಮಾತುಗಳು	.... "
ಆಗ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ದುಶ್ಯಾಸನನಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನ	
ಅಪ್ಪಣೆ	 308
ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ	.... "
ಆಗ ವಿದುರನ ಮಾತುಗಳು	 310
ಕೋಪದಿಂದ ಭೀಮನು ಎದ್ದುದು	.... "
ಆಗ ದುಶ್ಯಾಸನನು ದೂರಹೋದುದು	 311
ಭೀಮನು ಕೋಪದಿಂದ ಬಿರುನುಡಿಗಳನ್ನಾಡಿ ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು ಸಮಾ	
ಧಾನ ಪಡಿಸಿದುದು	.... "
ಆಗ ಭೀಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಅರ್ಜುನನ ಸಮಾಧಾನೋಕ್ತಿಗಳು	 312

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಭೀಮವಚನ	313
ಆಗ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಪಾಂಡವರು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದು	”
ಜನಗಳ ಅನುತಾಪ	315
ಸುರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ	”
ಆಗ ನಾನಾವಿಧ ಉತ್ಪಾತಗಳು	”
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ಭೀಷ್ಮವಾಕ್ಯ	316
ವಿದುರನ ಮಾತು	317
ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸಮಾಧಾನ	”
ದ್ರೌಪದಿಯ ಉತ್ತರ	”
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಬಹುವಿಧದಿಂದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದುದು	318
ವರಗಳ ಬೇಡೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆ	”
ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುದು	319
ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕರ್ಣನ ಮಾತು	320
ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಭೀಮನ ಕೋಪ	”
ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಮಾಧಾನ... ..	”
ಆಗ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದುದು	321
ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರ	322
ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಉಪಚಾರ.... ..	323
ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗಾಂಧಾರಿಯ ಸಮಾಧಾನ	”
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿದುದು	”
೧೩ ನೆಯ ಸಂಧಿ—	
ಪಾಂಡವರು ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಮೆಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದುದು	324
ದುಶಾಸನನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಮುಂದೆ ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು	325
ಆಗ ಕರ್ಣನ ವಾಕ್ಯ	”
ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಸರಿಮಾಡೆಂದು ಕುರುನಿಯ ಉಪದೇಶ	326
ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ದುರ್ಯೋಧನನ ನಿಷ್ಠುರಭಾವಗಳು	327
ದುರ್ಯೋಧನನ ದೂಷಣ	”

ವಿಷಯ	ಪುಟ
ಪಾಂಡವರ ಗುಣಕಥನ	328
ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೋಪದಿಂದ ಹೊರಡುವಿಕೆ	"
ತಂದೆಯ ಮಗನನ್ನು ಪುನಃ ಕರೆಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ	"
ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಾಧಾನ	329
ಪಾಂಡವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ	"
ಅದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಸ್ಥಾನ ಅಂಗೀಕಾರ	330
ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೊಡೆಂದು ಮಗನು ಕೇಳಿದುದು	"
ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿಕನಿಂದ ಕರೆಸುವುದು	331
ಅದಕ್ಕೆ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಅನುತಾಪ	"
ದೂತ ಬಂದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	332
ಭೀಮನ ಆಕ್ಷೇಪವಾಕ್ಯ	333
ಸಮಾಧಾನದ ನುಡಿಗಳು	"
ಆಗ ಜನಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ	334
ಪಾಂಡವರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದುದು	335
ಪುರಪ್ರವೇಶ	336
ಧರ್ಮಸ್ಥಾನ ಕ್ಷೇಮಾಲಿಂಗನಾದಿಗಳು	"
ಮೃದುವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತದಲ್ಲಿ ಖುಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಸುವಿಕೆ	337
ಧರ್ಮರಾಯನು ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನೊಪ್ಪಿದುದು	"
ಪಣನೀಯ	"
ಜಾತಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನು ಸೋತದ್ದು	340
ದ್ರೌಪದಿಯು ಧರ್ಮರಾಜವೊಡಲಾದವರು ಮಾತನಾಡುವಿಕೆ	341
ಭೀಷ್ಮಾಕ್ಷಿ	342
ವನವಾಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪಾಂಡವರ ಪ್ರಯಾಣ	343
ಪಾಂಡವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ	344
ಅಭಿಮನ್ಯುವೊಡಲದವರಿಗೆ ಪಾಂಡವರ ದರ್ಶನ	345
ಸಮಸ್ತೋಪವಾಸವನ್ನು ಕೊರವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದುದು	"
ಧರ್ಮಸ್ಥಾನ ಪಾಂಡವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿದುರನಿಂದ ಕೇಳಿದುದು	347

ಶ್ರೀ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ ನೌಕಾಪರ್ವ .

ತೃತೀಯ ಸಂಪುಟ

ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ

ಸಭೆಯೊಳಗೊಲಗದೊಳು ವಿರಿಂಚಿ
ಪ್ರಭವನನುಮತದಿಂದ ಧರಣೀ
ವಿಭು ಮಹಾಕ್ರತುರಾಜಸೂಯವೆನೊಲಿದು ಕೈಕೊಂಡ ||

ಖಾಂಡವವನದಹನಾನಂತರ ಪುರಪ್ರವೇಶ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಖಾಂಡವವನದ ವದ್ವಿ
ಜ್ವಾಲೆ ತೆಗೆದುದು ಕೂಡೆ ಹೊಗೆದುದು ಹೊದಕಿ ಹೊಸಮೆಳೆಯ
ಮೇಲುಕಾಳಗದುಬ್ಬಿನಲಿ ಸಿರಿ
ಲೋಲ ಸಹಿತಜ್ವಲನನು ವಿಕ್ರಮ
ದೇವಿಯ ಪರಿತೋಷದಲಿ ಮರಳಿದನು ¹ ಪಟ್ಟಣಕ ||

¹ ತಿರುಗಿದನು, ಚ.

ದೂತರೈದಿದರಿವೆರ ಸೂಜಿಯು
 ಕೃತವೇಕಿಗರು ಕೃತಕವಾರ್ತಾ
 ಭೀತಪುರಜನಮೂಲದ ದುಗುಡದ ದಡ್ಡಿಗಳನುಗಿದು |
 ಲೀತುದಿಂದ್ರನ ಬಲಹು ವಿಗಡನ
 ವೀತಿಹೋತ್ರನ ವಿಲಗ ತಿದ್ದಿವಿ
 ಭೂತರಿಪ್ರಬಲ ಬಂದನಿದೆ ಯೆಂದರು ಮಹೀಪತಿಗೆ || ೧

ಪೂತುದರಸನ ಕರುಷಲತೆ ಪುರು
 ಹೂತವಿಜಯದ ವಿಜಯವಾರ್ತಾ
 ಶ್ರೋತ್ರಸುಖಸಂಪ್ರೀತಿ ನಯನಜಲಾಭಿಷೇಕದಲಿ |
 ಮೂತು ಹಿಂಚಿತು ಮುಂಚಿತುನು ನಯ
 ನಾತಿಫ್ರಸೇಜ ಮುಸುಕಿತಸುರಾ ¹
 ಪಾತಿಪಾರ್ಥರ ಧರ್ಮಸುತಭೀಮಾದಿ ² ಬಾಂಧವರ || ೨

ತಳಿತಗುಡಿಗಳ ಸಾಲಕಳಸದ
 ನಿಳಯನಿಳಯದ ಬೀದಿಬೀದಿಯ
 ತಳಿರ ತೋರಣದೋರಣದ ನವಮಕರತೋರಣದ |
 ತಳಿಗೆದಂಬುಲದಾರತಿಯ ಮೊಂ
 ಗಲಿಕರಭಸದ ಲಲಿತಲಾಜಾ
 ವೇಗಳೂಸಗೆಯಲಿನರು ಹೂಕ್ಕರು ರಾಜಮಂದಿರವೆ || ೪

ಹಿಂಯರಂಭ್ರದ್ವಯಕ್ಕೆ ಮೊಹಿದರು
 ಕಿ ಲಿಯರುತಿತಕ್ಷೇಮಕುಲದಿ
 ಸರಿರಹಿತಸರಿರಂಭಮಧುರವೆಚೋವಿಲಾಸದಲಿ |

¹ ಮುಸುಕಿತಸುರಾದಿ, ಖ. ಡ. ಚ.

² ಪಾತಿಪಾರ್ಥರನೊಲಸುತನಕುಲಾದಿ, ಖ. ಡ. ಚ.

ಅರಸನಿವರನು ಮನ್ನಿಸಿದನಾ
 ದರಿಸಿತನ್ನೊನ್ನಾನುರಾಗ
 ಸ್ಫುರಿತತೇಜೋಭಾವವಿಭ್ರಮಭೂಪತಿವ್ರಾತ ||

೫

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಡುವಿಕೆ.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಬಟಕ ಹರಿ ನಿಜ
 ಪುರಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈವವಾರ್ತೆಯ
 ನೊರೆದನವನೀಪತಿಗೆ ಭೀಮಧನಂಜಯದ್ಯರಿಗೆ |
 ಅರಸಿಯರಿಗಭಿಮನ್ಯುಧರ್ಮಜ
 ನರವೃಕೋದರಸೂನುಮೊದಲಾ
 ಗಿರೆ ಸಮಸ್ತಜನಂಗಳನು ಮನ್ನಿಸಿದನುಚಿತದಲಿ ||

೬

ವರಮುಹೂರ್ತದೊಳಮೃತಯೋಗೋ
 ತ್ಕರಶುಭಗ್ರಹದೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಹಿಮ
 ಕರಸುಖಾ¹ ವಸ್ತೆಯಲಿ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನಗುರುವಿನಲಿ |
 ಧರಣಿಸುರರಾಶೀರ್ವಚನವಿ
 ಸ್ತರಣದಧಿದೂರ್ವಾಕ್ಷತೆಗಳು
 ಬ್ರಹ್ಮದ ವಾದ್ಯಘಟಾವಣಿಯಲೊರಾರಿ ಹೊಜವಂತೆ ||

೭

ಕರಯುಗದ ಚಮ್ಮಟೆಕೆ ವಾಘೆಯ
 ಲರಸ ರಥವೇಖಿದನು ಮುಕ್ತಾ
 ಭರದ ಭಾರಿಯ ಸತ್ತಿಗೈಯ ಪಲ್ಲವಿಸಿದನು ಭೀಮ |
 ಹರಿಯುಭಯಪಾರ್ಶ್ವದಲಿ ಸಿತಚಾ
 ಮರವ ಚಿಮ್ಮಿದನರ್ಜುನನು ಬಂ
 ಧುರದ ಹಡಪದ ಹೆಗಲಲಯ್ವಿದರರ್ಜುನಾನುಜರು ||

೮

ಪಾರಜನಪುರಜನನೈ ಪಾಲಕು
 ಮಾರಸಚಿವಪಸಾಯ್ ಭಟಪರಿ
 ವಾರಧೌವೈಪ್ರಮುಖಸೂರಿಸಮಾಜವೊಗ್ಗಿನಲಿ |

ತೇರಬುಜಿವಿಡಿದೈದಿವರು ಮುರ
 ವೈರಿವಿರಹವಿದೂನವದನಾಂ
 ಭೋರುಹರ ಸಂತೈಸಿ ನುಡಿದನು ನಗುತ ಮುರವೈರಿ ¹ || ೯
 ಅರಿನ್ಮಪರು ಕುಹಕಿಗಳು ನೀವೇ
 ಸರಸಪ್ರದಯರು ಧರ್ಮದೂರರು
 ಪರರು ನೀವೇ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠರು ಹಾನಿಯುಂಟವಕೆ |
 ಅರಸನಾರೋಗಣಿ ವಿಹಾರದೊ
 ಳಿರುಳು ಹಗಲು ಮೈಗವೈಸನದೆ
 ಚ ರಿನೊಳಿಹುದೆಂದಸುರರಿಪು ಬೀಡೊಟ್ಟುನಿಬಿರನು || ೧೦
 ನಾಲಿಗೆಗಳಸುರಾರಿಗುಣನಾ
 ಮೊಳಿಗಳ ಪ್ರೇಗಚ್ಚಿದುವು ² ಕಂಗಳು
 ನೀಲಮೇಘಶ್ಯಾಮನಲಿ ಬಿಚ್ಚಿ ವು ವಿಹಾರದಲಿ |
 ಬಾಲಕೇಳೀಕಥನಸುಧೆಯೊಳ
 ಗಾಲಿ ಮುಖಗಲು ಕಿವಿಗಳನಿಬರು
 ಸಾಲಭಂಜಿಕೆಯಂದವಾದರು ಕೃಷ್ಣ ವಿರಹದಲಿ ³ || ೧೧
 ಕಳುಹಿ ಕಂಗಳು ಮರಳಿದುವು ಮನ
 ಕಳುಹದದ್ವಾರಾವತಿಗೆ ಮಂ
 ಗಳಮೆಹೊತ್ತವದೊಸಗಿನುಡಿಯಲಿ ಹೊಕ್ಕ ನಸುರಾರಿ |
 ಬಚ್ಚಿಕೆವರು ನಿಜರಾಜಭವನ
 ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಸಾಮನಸ್ಯದ
 ಲಿಳಯ ಪಾಲಿಸುತಿರ್ದರವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೧೨
 ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಮಯನು ಸಭೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವಿಕೆ.
 ಮುರಹರನ ನೇಮದಲಿ ಮಯ ವಿ
 ಸ್ತರಿಸಿದನು ಹದಿನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು

¹ ಬೀಡೊಟ್ಟನು ಕೃಪಾಜಲ್ಮಿ, ಖ. ಡ. ಚ

² ಮಾಳಿಮಲಿ ತುಣುಗಿದುವು, ಖ, ಡ. ಚ.

³ ಹೃದಯದಲಿ, ಖ.

ವರಸಭಾಮಂಟಪವನಿಬರಿಗವ ವಿಚಿತ್ರದಲಿ ¹ |

ಕಿರಣಲಹರಿಯ ವಿವಿಧರತ್ನೋ

ತ್ಕರದ ರಚನಾಶಿಲ್ಪವಿದು ದೇ

ವರಿಗಸಾಧ್ಯವು ಶಿವಶಿವಾಯನೆ ಮೆಚ್ಚಿದುದಾಸ್ಥಾನ ||

೧೩

ಹತ್ತುಸಾವಿರಕ್ಕೈಪ್ರಮಾಣದ

ಸುತ್ತುವಳಯದ ಮಣಿಯ ಶಿಲೆಗಳ

ತತ್ತವಣೆಗಳ ತೆಕ್ಕೆವೆಳಗಿನ ಲಹರಿಗಳಲಳಿಯ ² |

ಸುತ್ತುವಳಯದ ಪದ್ಮರಾಗದ

ಭಿತ್ತಿಗಳ ವೈಡೂರ್ಯಶಿಲೆಗಳ

ಮತ್ತವಾರಣವರವಿಧಾನದಲೆಸೆದುದಾಸ್ಥಾನ ||

೧೪

ಕರೆಸಿದನು ಮಯನೆಂಟುಸಾವಿರ

ಸರಿಗರಕ್ಕ ಸಕಿಂಕರರ ನಿಜ

ಶಿರದೊಳಾಂತರು ತಂದರಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರವರಕೆ |

ಭೀಮಸೇನನಿಗೆ ಮಯನಿಂದ ಗದಾಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ಅರಸ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವನನಾ

ದರಿಸಿದನು * ಭೀಮಂಗೆ ಭಾರಿಯ

ವರಗದಾದಂಡವನು ಕಾಣಿಕೆ ಯಿತ್ತು * ಪೊಡವೆಟ್ಟ ||

೧೫

† ಇದು ಸಗರಮಾಂಧಾತರಾಯನ

ಗದೆಯು ಲವಣಾಸುರನ ಸೀತೆಯ

ಕದನದಲಿ ಶತ್ರುಸ್ಥೈ ಕೊಂಡನು ಮೋನಕಾಚಲದಿ |

¹ ಕೃತಜ್ಞನಲ್ಲೇ ಖ. ಚ.

² ಮೊಳಗಿನ ಬೀಜಯಃಲಹರಿಗಳ, ಡ

* ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿಗಾ | ದರಗದಾಶಂಖವನು ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು *

† ಇದು ಪುರಾತನಸಗರವಂಶಾ

ಭೃಗುದಯದುರ್ಜಯಯೌವನಾಶ್ವನ

ಗದೆ ಕೃತಾಂತನ ಕರದ ದಂಡವನಂಡಲೆವ ಬಲದ |

ಇದನಿರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ್ರನಿತ್ತನು

ಮುದದಿ ಗದೆಯನು ದೇವದತ್ತಾ

+ ಖ್ಯದ ಮಹಾಶಂಖವನು ಪಾರ್ಥನ ಮೇಲಿನೊಲವಿನಲಿ || ೧೬

ಒಸಗೆ ಮೆಚಿದುದು ಮೆಯನ ಮಿಗೆ ಮೆ

ನ್ನಿಸಿದನವನಿಪನಂಗಚಿತ್ತದೊ

ಳಸುರಕಿಂಕರರಸಿಬರನ ಸನ್ಮಾನದಾನದಲಿ !

ಬಸೆದು ಕಳುಹಿದನಾತನನು ದೇಸೆ

ದೇಸೆಯ ಯಾಚಕನಿಕರ ನೂಕಿತು

ಮುಸುಕಿತ್ಯ ಧರ್ಮಜನ ಕೀರ್ತಿಯ ರೂಢಿ ಮೂಜಗವೆ || ೧೭

ಸುಮಹಾರ್ತದಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಭೆಯ ಪ್ರವೇಶ

ದಿವಸದಿವಸದೊಳುಂಟುವವನೇ

ದಿವಿಜನಂತತಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ

ವವರನೇನೆಂದೊಸುನೆನು ಯಾಚಕ ಮಹೋದಧಿಯ |

ವಿವಿಧರತ್ನ ಭರಣಕಾಂಚನ

ನವದುಕೂಲದ ದಿಂಡಿನಲಿ ಬುಧ

ನಿವಹ ತಣಿದುದನಂತಕ್ಕಪಣಾನಾಥನಸಹಿತ || ೧೮

ಆಮಹೋತ್ಸವವೇಚಿದಿನವೆಳೆ

ರಾಮರಂಜಿತವಾಯ್ತು ಶುಭದಿನ

ರಾಮಣೀಯಕುಳ್ಳದಲಿ ಜೊಕ್ಕನು ಮಹಾಸಭೆಯ |

ಭೂಮಿಪಾಲರನಂತಸುಕವಿ

ಸ್ತೋಮಮಂಜರಮೆತ್ಯರೆನಿಸಸ

ನಾಮುರಿದರರಾಯನೆಡಬಲದಂಕವೀಧಿಯಲಿ || ೧೯

+ ಮುದದಲೊಪ್ಪುವುದೆನುತ ಮಯನತಿ

ಮುದದಿ ಬೀತಿಕಾದೇವದತ್ತಾ

ಖ್ಯದ ಮಹಾಶಂಖವನು ಪಾರ್ಥಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೈಮುಗಿದ, || ಜ.

¹ ಭೂಸುರ, ಖ. ಮಾರ್ಗಣ, ಜ.

ಹೊಳೆಹೊಳೆದುದಾಸ್ಥಾನ ಕಾಂತಾ
 ವಳಯ ಕಂಗಳ ಬೆಳಗಿನಲಿ ತನಿ
 ಮುಖಗಿತೋಲಗ ಲಲಿತರಸಲಾವಣ್ಯಲಹರಿಯಲಿ |
 ವಿಲಸದಖಿಳಾಭರಣರತ್ನಾ
 ವಳಯ ರಶ್ಮಿಯಲಡಿಗಡಿಗೆ ಪ್ರ
 ಜ್ವಲಿಸಿತಾಸಭೆ ದೀಪ್ತಿ ಮಯವಿವಿಧಾನುಭಾವದಲಿ || ೨೦
 ಮೇಳದಲಿ ಗಂಧರ್ವರಿಪ್ಪ
 ತ್ತೇಜು ತುಂಬುರುಸಹಿತ ಶುದ್ಧ
 ಸಾಳಗದ ಸಂಕೀರ್ಣದೇಸಿಯ ವಿವಿಧರಚನೆಯಲಿ |
 ಬಾಲೆಯರ ಸುರಗಣಿಕೆಯರ ಮುಖ
 ಚಾಳೆಯರ ಸಂಗೀತತಾಳದ
 ತೊಳುವರೆ ತುಂಬಿದುದು ಕುಸುಮಾಯುಧನ ಕಳಕಳವೆ || ೨೧

ನಾರದರ ಆಗಮನ.

ಅಮೆಹಾಸಭೆಯಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ಭೂಮಿಪತಿ ದೂರದಲಿ ಕಂಡನು
 ತಾಮರಸದಳನಯನಸಂನಿಭಭಾವಭಾವಿತನ |
 ಹಾಮಹಾದೇವತ್ತೂದ್ಭುತ
 ಧಾಮವಿದು ದಿನಮೇಯ ತೇಜ
 ಸ್ತೋಮವೆರಡು ಸಾರ್ದುದನುತೀಕ್ಷಿಸಿದ ನಾಲ್ಕೆನೆಯ ¹ || ೨೨
 ಲಲಿತತೇಜಃಪುಂಜ ಮಿಗೆ ಭಳ
 ಭಳಸಿತಿದೂರದಲಿ ಬೆಳಗಿನ
 ಗೊಳಳ ಸುಷ್ಕದಂತಾದುದಾಗಲೆ ತೋಖಿತಾಕಾರ |
 ತಳಿತುದವಯವಶುದ್ಧ ವರ್ಣ
 ಸ್ಥಳವು ನಿಮಿಷಕೆ ಮುನಿವರಾಕೃತಿ
 ಹೊಳೆದುದಾಕ್ಷಣೀವಿತನಾರದನೆಂದುದಖಿಳಜನ || ೨೩

ನಾರದರ ಗುಣವರ್ಣನೆ.

ದಣಿಯದಾತನ ಬೆರಳು ನಾರಾ
ಯಣರವದ ವೀಣೆಯಲಿ ಹೃದಯಾಂ
ಗಣದ ಬೀದಿಗೆ ಬಿಡಯವಾಗದು ಕೃಷ್ಣಪದ ಕೇಳಿ |
ಪ್ರಣವರೂಪದ ಭಾವಶುದ್ಧಿಯ
ಕಣಿ ಮುರಾರಿಯ ತನ್ಮಯದ ಸ
ದ್ಗುಣಮುನಿಶ್ವರನಿಷಿದ್ಧಪ್ರಸ್ಥಪುರವರಕೆ ||

೨೪

ಬಂದನರಮನೆಗಾಮುನಿಯನಭಿ
ವಂದಿಸಿದುದಾಸಾ ನವಿದಿರಲಿ
ನಿಂದು ಬಿಜಯಂಗಳಿಸಿ ತಂದರು ಸಿಂಹವಿಷ್ವರಕೆ |
ಸಂದಮಧುಸರ್ಕಾದಿಸತ್ಯತ್ತಿ
ಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ವಿನಯದಲಿ ನಗು
ತೆಂದನವನೀಪಾಲನುಚತೋಕ್ತಿಯಲಿ ನಾರದನ ||

೨೫

ನಾರದರ ಆಗಮನವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವಿಕೆ.

ಕುಶಲವೇ ನಿಮ್ಮಂಗಳಿಗಿಂ
ದೊಸಗೆಯಾದುದು ನಿಮ್ಮ ದರ್ಶನ
ವಸಮಸಂಸೃತಿವೆದ್ದಿ ದಗ ರಿಗಮೃತವರ್ಷವಲೆ |
ಪಶುಪತಿಯ ಪರಮೇಶ್ವರಿಯ ಮುರ
ದ್ವಿಪನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸುಗಾಢದ
ಎಸಕ ನಿಮಗುಂಟೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದನು ನಾರದನ ||

೨೬

ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು ನಾರದರ ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮೋಪದೇಶ.

ಕುಶಲವೆಮಗಿಂದೈದೆ ನೀನೀ
ವಸುಮತೀವಧುಗೊಳ್ಳಿದನೆ ಶೋ
ಭಿಸುವುದೇ ಭವದಾಜ್ಞೆಯಲಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಚಾರ |

ದೇವದೇವಿಗಳಮೆಳಾಗ್ನಿ ಹೋತ್ತ

ಪ್ರಸರಧೂಮಧ್ವಜಗಳೇ ನಿಂ

ದಿಸರಲೇ ದುರ್ಜನರು ಸುಜನರನೆಂದನಾಮುನಿವ ||

-೦೩

ಅರ್ಥದಿಂ ಧರ್ಮವನು ಧರ್ಮದಿ

ನರ್ಥವನು ಧರ್ಮಾರ್ಥವೆರಡನು

ವೈರ್ಥಕಾಮದಲಟಯೆಲೇ ರಾಜ್ಯಾಭಿಲಾಷೆಯಲಿ |

ಅರ್ಥಸಾಧನ ಧರ್ಮಸಾಧನ

ವರ್ಥಧರ್ಮದೊಳುಭಯಲೋಕಕ

ನರ್ಥಸಾಧನ ಕಾಮವೆಂದನು ಮುನಿ ನೃಪಾಲಂಗೆ ||

-೦೪

ಮಾನ್ಯರನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಯೆಲೆ ಯವೆ

ಮಾನ್ಯರನು ಮನ್ನಿಸಿ ಯೆಲೇ ಸ

ನ್ಮಾನ್ಯರನು ಸತ್ಕರಿಸುವಾ ಪಟವಾವಿಕಾರಿಗಳ |

ಅನ್ಯರನು ನಿನ್ನವರ ಮಾಡಿಯ

ನನ್ಯರನು ಬಾಹಿರರ ಮಾಡಿ ವೆ

ದಾನ್ಯರನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಯೆಲೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

-೦೫

ಒಳರ ಖಂಡಿಸುವಾ ಮದವ್ಯಾ

ಕುಲರ ದಂಡಿಸುವಾ ದರಿದ್ರರ

ನೊಲಿದು ರಕ್ಷಿಸುವಾ ಸುಮಾಯಾವಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಿಸುವ |

ಕುಲಯುತರ ಕೊಂಡಾಡುವಾ ರಿಪು

ಬಲದ ತಲೆಕಂಡಾಡುವಾ ದು

ರ್ಬಲರನತಿಬಾಧಿಸಿ ಯೆಲೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

೨೦

ಜಾತಿಸಂಕರವಿಲ್ಲಲೇ ಜನ

ಜಾತದಲಿ ಹೀನೋತ್ತಮರು ನಿ

ರ್ಣೀತರೇ ನಿಜಮಾರ್ಗದಲಿ ಕುಲವಿಹಿತಕರ್ಮ¹ ದಲಿ |

¹ ಧರ್ಮ, ಚ. ಠ.

ಖ್ಯಾತರೇ ಸತ್ಪುರುಷರಧಿಕ
ದ್ಯೂತಕೇಳುಗಳಲ್ಲವೇ ಮೈಗ
ಯಾತೀರೇಕವೈಸನ ಕಿಣಿಬೇ ರಾಯ ನಿನಗೆಂದ || ೩೧

ಪರರು ಮಾಡಿದ ಸದುಣಂಗಳ
ಮೆಚ್ಚಿಸುಲೇ ಪರವಗುಣಂಗಳ
ಮೆಚ್ಚಿದು ಕಳವಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ನೀ ಮಾಡಿದವಗುಣವೆ |
ಮೆಚ್ಚಿಯದಿರು ನೀ ಮಾಡಿದುಚಿತವೆ
ಮೆಚ್ಚಿದು ಕಳವಾಚಾರವಿದು ¹ ಸ
ತ್ಪುರುಷರಭಿಮತ ಸಿನ್ನ ಮತವೇನೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೩೨

ಅಹಿಗುಣದೊಳುಪಾಯನಾಲ್ಕು ಜೊ
ಳೇಖುಹುದೆ ಮನ ರಾಜಧರ್ಮದ
ಮೂವುವರ್ಗದೊಳೆಚ ರುಂಟೇ ನಯವಿಧಾನದಲಿ |
ಮೂಹುಕಿ ಗಳೊಳಗೆ ಮನ ಬೇ
ಹಿರಿಹುದೆ ಸಪ್ತಾಂಗದಲಿ ಮೈ
ದೋಖುಹೈ ಭೂಪಾಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ² || ೩೩

ಗಣನೆಯಿಲ್ಲೆಲೆ ನಿನಗೆ ಸಪ್ತ
ವೈಸನದಲಿ ನಿನ್ನ ನುಜತನುಜರ
ಮುಸುಡಧರ್ಮದಲಿರದಲೇ ವೈದಿಕವಿಧಾನದಲಿ |
ಸನಿನವೇ ನಿನ್ನ ಖಿತವಿಳರಿಗೆ
ಹಿಸುಣರಿಗೆ ಮಂಚಕರ ³ ಗಜ ರಿ
ಗುಸುರಿ ಯೆಲೆ ನಿನ್ನಂತರಂಗವೆನೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೩೪

ಪುರುಡಿಗರನೇಕಾಂತದೊಳಗಾ
ದರಸುವರು ಭೇದಕರ ಬುದ್ಧಿಗೆ
ತೆರುಗೊಡುವರು ಕುಟಲರಿಗೆ ವಿತ್ಯಾಸಹೀನರಿಗೆ |

¹ ಕಳವಿಯಸಾರವಿದು, ಕ. ಜ. ² ಬೇಸರೆಯೆಲೇ ಭೂಪಾಲ ನೀನೆಂದ, ಚ. ಥ.

³ ಹ.ನಿಕರಿಗೆ ಧುಮಕ, ಚ.

ಮರುಳುಗೊಂಬರು ಖೂಳಿಗೆ ಭಂ
ಡರಿಗೆ ತೆರುವರು ಧನವನೀಧರೆ
ಯರಸುಗಳಿಗಿದು ಸಹಜ ನಿನ್ನಂತಸ್ಥವೇನೆಂದ ||

೩೫

ಬಳಗೆ ಕುಜನರು ಹೊಣಿಗೆ ಧರಣೀ
ವಳಯಮಾನ್ಯರು ಭತ್ತಚಮರದ
ನೆಳಲು ಖೂಳಗಾತವದ ಬಲು ಬೇಗೆ ಬುಧಜನಕೆ |
ಬಳಗೆ ರಾಜದ್ರೋಹಿಗಳು ಹೊಣ
ವಳಯದಲಿ ಪತಿಕಾರ್ಯನಿಷ್ಠರು
ಬಳಸಿಹುದು ನೃಪಚರಿತ ನಿನ್ನಂತಸ್ಥವೇನೆಂದ ||

೩೬

ಪ್ರಜೆಗಳನುರಾಗಿಗಳ ಸುಭಟೆ
ವ್ರಜಕೆ ಜೀವಿತ ಸಂದಿಹುದೆ ವರ
ಸುಜನರಿಗೆ ಸಂತೋಷವೇ ಮಧುರೋಕ್ತಿರಚನೆಯಲಿ |
ವಿಜಯಭೀಮರು ಯಮಳರಿವರ
ಗ್ರಜರೊಳನುಜರಭಿನ್ನ ರೇ ಗಜ
ಬಜಿಕೆಯಂತೆಪುರದೊಳಿಲ್ಲವೆ ರಾಯ ಪೇಚೆಂದ ||

೩೭

ಖೂಳರೊಡನೆ ವಿನೋದ ಭಂಡರೊ
ಳಾಳಿ ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹಿಯೊಡನೆ ಸ
ಮೇಳ ನಂಬುಗೆ ಡಂಭರೊಡನೆ ವಿಕಾರಿಯೊಡನಾಟ |
ಸೂಳೆಯರು ಸಮಜೀವಿಗಳು ಕುಲ
ಬಾಲಕಿಯರೊಡಗಡಿಗೆಯವರು ನೃ
ಪಾಲಜನಕಿದು ಸಹಜ ನಿನ್ನಂತಸ್ಥವೇನೆಂದ ||

೩೮

ವಿಹಿತಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಸಂಧಿಯ
ನಹಿತರೊಳು ವಿರಚಿಸುವ ಮೇಲ್ವಿ
ಗ್ರಹದ ಕಾಲಕೆ ವಿಗಡಿಸುವುದೆಂಬರ ಸುನೀತಿಯಲಿ |

ವಿಹಿತವೇ ಮತಿ ವೈರಿರಾಯರ
ವಿಹರಣವನವರಾಳು ಕುದುರೆಯ
ಬಹಳತೆಯನಲ್ಪತೆಯನಖಿವೈ ರಾಯ ನೀನೆಂದ || ೩೯

ನೆನೆದ ಮಂತ್ರವೆ ನಿನ್ನೊಳೂಳೋ
ಚನೆಯು ನಿಶ ಯವಿಲ್ಲದಿರಲೊ
ಬ ನಲಿ ಮೇಣ್ ಹಲಬರಲಿ ಜಡರಲಿ ಮತಿವಿಹೀನರಲಿ |
ಮನಬರಡರಲಿ ಸಲೆ ವಿಧಾವಂ
ತನಲಿ ಮಂತ್ರಾಳೂಚನೆಯ ಸಂ
ಜನಿಸಿ ಹರಹಿನೊಳುಯಲೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೪೦

ಬಂದರಾಯಕೆ ಬೀಯ ಸರಿ ಮೆ
ತ್ತೊಂದು ಕಡೆಯಲಿ ಹೀನನುಲವಿ
ನ್ನೊಂದು ಕಾರ್ಯದುಪೇಕ್ಷೆತೆಗೆ ಕಡೆಯಿಲ್ಲ ಮೊದಲಿಲ್ಲ |
ಬಂದು ದುರ್ಘಟ ದೈವಸಾಧಿತ
ವೊಂದು ಶಂಕಿತಫಲವೆನಿಸ್ಪವೆ
ಹಿಂದುಗಳವೈ ಮಂತ್ರದಲಿ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೪೧

ಕಿಚಿದುಪೇಕ್ಷೆಯ ಬಹಳ ಫಲವನು
ಹೊಣಿವುದಿದು ಮೇಣ್ಬಭೇದಕೆ
ಮುಖವುದಿದು ವಿಕ್ರಮಕೆ ವಶವಿದು ನೀತಿಸಾಧ್ಯವಿದು |
ಹರಿವುದಿದು ನಯಶಕ್ತಿಗೆಂಬುದ
ನಣಿದು ನಡೆವೈ ರಾಜಧರ್ಮದ
ಹೊರಿಗೆಯನು ಮುಖದಿರೆಯಲೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೪೨

ನುಡಿದೆರಡನಾಡದಿರು ಕಾರ್ಯವೆ
ಬಿಡದಿರಾವನೊಳಾದರೆಯು ನಗೆ
ನುಡಿಯ ಕುಂದದಿರೊಡೆಯದಿರು ಹೃದಯವನು ಕಸಟೆಯಲಿ |

ಬಡಮನವೆ ಮಾಡದಿರು ಮಾರ್ಗದೊ

ಳಡಿಯಿಡದಿರನುಜರೊಳೊ

ಗೊಡೆಯದಿರು ನೃಪನೀತಿ ಯೆದು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೪೩

ಆಯವಿಲ್ಲದ ಬೀಯವನು ಪೂ

ರಾಯವಿಲ್ಲದ ಘಾಯವನು ನಿ

ರ್ದಾಯವಿಲ್ಲದ ಮಂತ್ರವನು ಲೇಸಾಗಿ ಮಿಗೆ ರಚಿಸಿ |

ನ್ಯಾಯವಿಲ್ಲದ ನಡವಳಿಯಲ

ನ್ಯಾಯ ಹೊದ್ದು ವ ಪಾಪವನು ನಿಜ

ಕಾಯದಲಿ ನೀ ಧರಿಸೆ ಯೆಲೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೪೪

ಆವ ಕಾಲದೊಳಾವ ಕಾರ್ಯವ

ದಾವನಿಂದಹುದವನ ಮೆನ್ನಿಪ

ತಾವಿದೆಂಬುದನಖಿದಿಹೈ ಮೃಗಜೀವಿಯಂದದಲಿ |

ಲಾವಕರ ನುಡಿಗೇಳಿ ನಡೆದರೆ

ಭೂವಳಯದೇಕಾಧಿಪತ್ಯದ

ತಾವು ಕೆಡುವುದನಖಿದಿಹೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೪೫

ಅರಸು ರಾಕ್ಷಸ ಮಂತ್ರಿಯೆಂಬುವ

ಮೊಜಿವೆ ಹುಲಿ ಪರಿವಾರ ಹದ್ದಿನ

ನೆರವಿ ಬಡವರ ಬಿನ್ನಪವ ನಿನ್ನರು ಕೇಳುವರು |

ಉರಿವುರಿವುತಿದೆ ದೇಶನಾವಿ

ನ್ನರಲು ಬಾರವೆನುತ್ತ ಜನ ಬೇ

ಸರಿನ ಬೇಗೆಯಲಿರದಲೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೪೬

ಸರಳಲೆಚ ರೆ ಹಗೆಯ ತಾಗವು

ದಚ್ಚವುದೊಲೆವುದು ದೈವಗತಿಯಲಿ

ನಿರುತಬುದ್ಧಿಯ ಬಾಣವನು ಕೊಟ್ಟೆಚ್ಚ ನರಿನ್ನಪರ |

ಸಿರಿಯನಾ ರಾಜ್ಯವನು ತತ್ಪರಿ
ಕರವ ಸಂಹರಿಸುವುದೆನಿಸ ಬಂ

ಧುರಧನುರ್ವಿದ್ಯಾಂಗ ವುಂಟೇ ರಾಯ ನಿನಗೆಂದ || ೪೩

ಮಂತ್ರವುಳ್ಳವನವನೆ ಹಿರಿಯನು
ಮಂತ್ರವುಳ್ಳವನವನೆ ರಾಯನು
ಮಂತ್ರವುಳ್ಳವನವನೆ ಸಚಿವನಿಯೋಗಿ ಯೆನಿಸುವನು |
ಮಂತ್ರವಿಲ್ಲದ ಬಹುಯ ಬಲು ತಳ

ತಂತ್ರದಲಿ ಫಲವಿಲ್ಲವೈ ಸ್ವಾ
ತಂತ್ರವೆನಿಸಲ್ಕು ಉವುದೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೪೪

ಸೋತು ನುಡಿವಾಹಿರಿಯರಲಿ ಸಂ
ಪ್ರೀತಿಯನು ಸುಜನರಲಿ ನಿರ್ಮಲ
ನೀತಿಯನು ಪರಿವಾರಪುರಜನನಾಡುಬೀಡಿನಲಿ |
ಖ್ಯಾತಿಯನು ಧರ್ಮದಲಿ ವೈರಿ
ವ್ರಾತದಲಿ ಪಾರುಷವನಧಿಕ

ಜಾ ನಿಗಳಲೆಚ್ಚ ರಿಕೆ ಯುಂಟೇ ರಾಯ ನಿನಗೆಂದ || ೪೫

ಮೋಹದವಳಲಿ ಮೈದ್ಯರಲಿ ಮೈ
ಗಾಹಿನವರಲಿ ಬಾಣಸಿಗರಲಿ
ಬೇಹಮಂತ್ರಿಗಳಲಿ ವಿಧಾವಂತರಲಿ ಹಿರಿಯರಲಿ |

ಗೇಹ 1 ರಕ್ಷಕರಲಿ ಸಹೋದಕ
ವಾಹಿಯಲಿ ಹಡಪಾಳಿಯಲಿ ಪ್ರ
ತ್ಯೂಹವನು ವಿರಚಿಸೆ ಯೆಲೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೪೬

ರಣಮುಖದೊಳಂಗನೆಯಲಾರೋ
ಗಣೆಯಲರಿಗಳ ಕೂಟದಲಿ ವಾ
ರಣತುರಗದೇಖುಟದಲಿ ವಿವಿಧಾಯುಧಂಗಳಲಿ |

ಎಣೆನ್ನ ಪರ ಸೋಂಕಿನಲಿ ಸೆಜ್ಜೆಯ
ಲಣಿಯ ಮೆಜ್ಜನದಲ್ಲಿ ಬಲುಮೈಗ
ಗಣನೆಯೊಳಗೆಚ್ಚರಿಕೆ ಯುಂಟೇ ರಾಯ ನಿನಗೆಂದ || ೫೧

ತರುಣಿಯಲಿ ಹಗೆಗಳಲಿ ಬಹಳ
ಶ್ವರಿಯದಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಂಗಿಯಲಿ ಸಂ
ಸ್ತರಣದಲಿ ಮೆದ್ಯಪನಲಿ ಬಲಾರ್ಥಿಯಲಿ ಶೃಂಗಿಯಲಿ |
ಉರಗನಲಿ ನದಿಯಲಿ ಸಖಿಯರಾ
ತುರಿಯದಲಿ ದುರ್ಮಂತ್ರಿಯಲಿ ದು
ಶ ರಿತನಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಿಸೆ ಯೆಲೆ ಭೂಪ ಕೇಳಂದ || ೫೨

ಪರಿಜನಕೆ ದಯೆಯನು ವರಸ್ತ್ರೀ
ಯರಲಿ ಭೀತಿಯ ಹಗೆಗಳಲಿ ನಿ
ಷ್ಕರುಣತೆಯ ಬಡವರಲಿ ದಾನವದೈವಗುರುದ್ವಿಜರ |
ಚರಣಸೇವೆಯಲಾರ್ತತೆಯ ಪಿಸು
ಣರ ನುಡಿಗಳಲಿ ಮೂರ್ಖತೆಯ ನೀ
ವಿರಚಿಸುವೆಯೋ ಬೇಸರುವೆಯೋ ಭೂಪ ಕೇಳಂದ || ೫೩

ಭಜಿಸುವಾ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ದೈವ
ದ್ವಿಜಗುರುಸ್ಥಾನವನು ದೇಶ
ಪ್ರಜೆಯನರ್ಥಾಗಮದ ಗಡಣೆಗೆ ಘಾಸಿ ಮಾಡಿಯಲೆ |
ಕುಜನರಭಿಮತದುಗ್ರದಂಡ
ವೈಜನದಲಿ ಜನಜಠರವೆದ್ದಿಯ
ಸೃಜಿಸೆಯಲೆ ಭವದೀಯರಾಜ್ಯಸ್ಥಿತಿಯ ಹೇಡೆಂದ || ೫೪

ಫಲವಹುದ ಕೆಡಲೀಯದಳ ಪರಿ
ಮಳವೆ ಕೊಂಬಂದದಲಿ ನೀನಾ
ಳ್ವಳಯ ಕರದರ್ಥವನು ತೆಗೆವೈ ಪ್ರಜೆಯ ನೋಯಿಸದೆ |

ಹಲವು ಸಂಧಾನದಲಿ ಗುಣದಲಿ ¹

ಚಲಿಸದಿವ್ವಂದದಲಿ ರಾಜ್ಯವೆ

ನಿಲಿಸುವನುಪಮೆಮಂತ್ರಿಯುಂಟೇ ರಾಯ ನಿನಗೆಂದ || ೫೫

ಸೂಕರನ ತುಂಬಿಯ ಮರಾಳನ

ಭೇಕವೈರಿಯ ಕಾರುರಗ ಕಪಿ

ಕೋಕಿಲನ ಖರುಹಿಯ ಸುಧಾಕಿರಣನ ದಿನಾಧಿಪನ |

ಆಕಸದ ದರ್ಪಣದ ಬಕರ

ತನ್ನ ಕರನಲೊಂದೊಂದು ಗುಣವಿರ

ಬೇಕು ನೃಪರಿಗೆ ನಿನ್ನೊಳ್ಳುಂಟೇ ರಾಯ ಹೇಡೆಂದ || ೫೬

ಮೇಲನಣಿಯದ ನೃಪನ ಬಾಚಿಕೆ

ಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಿದ ಸೊಡರು ನೀರದ

ಜಾಲದೊಡಣೆ ಸುರಧನುವಿನಾಕಾರ ಶವದುಡಿಗೆ |

ಬಾಳಗೌತಿದ ಕೊರಲು ಭುಜಗನ

ಹೇಟಿಗೆಯಲಿಕ್ಕಿದ ಕರವು ಬೆ

ಳ್ಳಾರಹಬ್ಬು ಗೆಯವನ ಸಿರಿ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೫೭

ನೇಚ ದಿರು ಸಿರಿಯನು ವೃಥಾ ಮದ

ಗಿಚೆ ಸುರಿಯಲಿ ಬೇಯದಿರು ಮಿಗೆ

ಬೆಚೆ ಬೆದಟದಿರೆಡರಿನಲಿ ಸತ್ಯವನು ಚಲಿಸದಿರು |

ಮುಚ ದಿರು ಸತ್ಯವನು ಹೃದಯವೆ

ಬಿಚ ದಿರು ² ಯಪಕೀರ್ತಿನಾರಿಯ

ಮೆಚ ದಿರು ಮರುಳಾಗದಿರು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೫೮

ನೀತಿವಿಡಿದರಸಿಗೆ ಬಹಳ

ಖ್ಯಾತಿಯಿಂ ಜನರಾಗ ರಾಗ

ವ್ರಾತದಿಂ ಧನ ಧನದಿ ಪರಿಕರ ಪರಿಕರದಿ ಜಯವು |

¹ ಸನ್ಮಾನದಲಿ ನಯದಲಿ, ಚ.

² ಮೆಚ ದಿರಸತ್ಯವನು ಗುಣವನು ಮುಚ್ಚದಿರು, ಚ. ಥ.

ಆತಜಯದಿಂ ಧರ್ಮ ಧರ್ಮಸ
ಮೇತದಿಂ ಸುರತುಷ್ಟಿ ತುಷ್ಟಿಯ
ನೀತಿಯಿಂದಿಹಪರವ ಗೆಲುವೈ ರಾಯ ನೀನೆಂದ ||

೫೯

ಆವನಾಗಲಿ ಬೇಡಿದಂಗೊಲಿ
ದೀವುದೈ ನೃಪಧರ್ಮ ಹಗೆ ಕಲಿ
ಯಾವನಾಗಲಿ ಸೇನಿಸಿದರೆ ಕಾಡುವುದೆ ನೃಪನೀತಿ |

ಆವನಾಗಲಿ ಶರಣುಹೊಕ್ಕನ
ಕಾವುದೇ ಹ್ರುತಿಯರ ಮತ ನೀ
ನಾವುದುಚಿತವನನುದಿಹೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

೬೦

ಮನ್ನಣೆಯನಲ್ಪತೆಯ ನುಡಿಯೊಳ
ಗುನ್ನತೆಯನೆಸಗುವುದು ¹ ಪರರಿಗೆ
ತನ್ನವರಿಗುಗ್ಗಡದ ಪತಿಕಾರ್ಯವನು ² ಮಾತಿನಲಿ |
ಭಿನ್ನವನು ತೋರುವುದು ರಾಯರ
ಗನ್ನಗತಕ ಕಣಾ ನಿಪುಣಸಂ
ಪನ್ನಮತಿ ನಿನಗುಂಟೆ ಭೂಮಿಪಾಲ ಹೇಳೆಂದ ||

೬೧

ಸತ್ಯವುಳ್ಳರೆ ಧರಣಿ ಸಾಲುಗು
ಸತ್ಯವುಳ್ಳರೆ ಪದವಿ ಸಾಲುಗು
ಸತ್ಯವುಳ್ಳರೆ ಸಕಲದೇಶದ ವೀರಸಿರಿ ಸಾಗು |
ಸತ್ಯ ಬೇಡುದು ನೃಪರಿಗಾ
ಸತ್ಯ ಭುಜಬಲಗೂಡಿ ಮಂತ್ರದ
ಸತ್ಯವೇ ಸತ್ವಾಧಿಕವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

೬೨

ಗುರುವಿರೋಧ ಮಹೀಸುರರ ಮಾ
ತ್ಸರಿಯ ಬಂಧುದ್ವೇಷ ಗುಣಸಂ
ಹರಣ ದೈವದ್ರೋಹ ವತ್ಸಾಲೀಡದೀನತನ |

1 ನೆನಸುವುದು, ಚ. ಡ.

2 ಪರಿಕರಣವನು, ಚ. ಡ.

ಶರಣಜನದಂಡಿತ್ಯವೆಂಬಿವೆ
ನರವರಿಸದಂಗೆಪ ಭೂಪನ
ಸಿರಿಗೆ ಮೂಡುಗು ಕೇಡು ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೬೩

ಪರಮಸುಖನಾದೊಡೆಯು ಬಡವಾ
ದುರಿಯ ತಾನೇ ಕೆಡಿಸಿ ಕಳವುದು
ಮೃತನೆಂದರೆ ತನ್ನ ಸಾಹಸದಂತರವನೆಯಿದು |
ಆರಿಗಳೇ ಕಿಂಕರರು ಕಿಂಕರ
ರರಿಗಳು ಹದನನೆಯಿದು ಸತ್ಯೋದಿ
ತ್ಕರದಲವನಿಯನಾಳುವೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೬೪

ಧನದಲರುಧಾನ್ಯದಲಿ ನೆರೆದಿಂ
ಧನದಲದಕದ ಹೆಚ್ಚು ಗೆಯಲಂ
ಬಿನಲಿ ಯಂತಾ ¹ ಘದಲಿ ಶಿಲ್ಪಿಗರಲಿ ಶಿಲಾ ¹ ಳಯಲಿ |
ವನವಳಯ ಕೋಟಾವಳಯಜೀ
ವನವಳಯ ಗಿರಿವಳಯ ದುರ್ಗವೆ
ವೆನಿಸ ದುರ್ಗಾವಳ ಸಮಗ್ರವೆ ಭೂಪ ನಿನಗೆಂದ || ೬೫

ಧನದಿ ಪಂಡಿತರಶ್ವತತಿಯಾ
ಧನದಿ ಧಾರುಣಿಮಾನ ಮೇಣಾ
ಧನದಿ ಕಾಂತೆಯರಖಿಳವಸ್ತುಗಳೈದೆ ಸೇವುವುದು |
ನೆನಪು ತಪ್ಪಿ ಯೊಳ್ಳದದದಜಿಂ
ಧನವೆ ಸಾಧನ ವರಸಿಗಾಧನ
ವನಿತು ದೊರಕೊಳಲಿದಿರದಾರೈ ಧಾತ್ರಿಪತಿಗಳಲಿ || ೬೬

ಖಡಗಧಾರೆಯ ಮಧು ಮಹಾಹಿಯ
ಹೆಡೆಯ ಮೂಣಿಕ ವಜ್ರದಿಂ ಬಿಗಿ
ದೊಡಲಿಗೊಡ್ಡಿದ ಸುರಗಿ ಕಡು ಕೆರಳಿದ ಮೃಗಾಧಿಪನ |

ನಡುಗುಹೆಯೊಳಿಹ ಸುಧೆಯ ಘಟ ವೀ
ವೊಡವಿಯೊಡತನ ಸದರವೇ ಕಡು
ಬಡವರಿಗೆ ದೊರೆಕೊಂಬುದೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೬೩

ಮಗಗೆ ಮುನಿವನು ತಂದೆ ತಂದೆಗೆ
ಮಗ ಮುನಿನೊಡಹುಟ್ಟಿದರು ಬಲು
ಸಗೆ ಕಣಾ ತನ್ನೊಳಗೆ ಭೂಸರ ಕುಲದ ವಿದ್ಯೆಯಿದು ¹ |
ಬಗೆಯೆ ನಿನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದರು ಮಂ
ತ್ರಿಗಳೊಳಾಸ್ತರು ಭಿನ್ನರೇ ದಾ
ಯಿಗರೊಳಂತರ್ಭದವೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ ² || ೬೪

ಕೇಳು ನೀ ರಾಜೇಂದ್ರಭಾವದೊ
ಳಾಲಿಸುವೊಡಾವೇಜ್ಯ ನಾರಿಯ
ರಾಳುಗೊಂಬರು ತಮ್ಮ ಚಿತ್ತದ ಬಯಕೆ ಯನು ಬೇಜಿ |
ಸೋಲುವರು ತಾವೆಲ್ಲ ಪರರನು
ಸೋಲಿಸಿಯೆ ಹಿಮ್ಮೆ ಟ್ಪುವರು ಮನ
ವೇಕುವಲಾಗಿಹುದು ಸತಿಯರ ನಂಬಬೇಡೆಂದ || ೬೫

ಬೆರಸಿದಂದದಲಿಹರು ಚಿತ್ತವೆ
ಹರಿಸುವರು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ನಲಿ ನಿಜ
ದೇಶವೆಂಬವೊಲಿಹರು ಬೇಜಿಗೊಂದೆಡೆಯಲೊಲವಿಹುದು |
ಎರಡುಮನ ವೆರಡೊಲವು ಚಿತ್ತದ
ಪರಿಯೆರಡು ಮೈಯೆರಡು ನಾರಿ
ಯರೆರಡನಲ್ಲದೆ ಬಗೆಯರವನೀಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೬೬

ಮಡದಿಯರು ಲತೆಗಳು ಧರಾಧಿಪ
ರೆಡಬಲದಲಿದ ವರುಗಳನೊಡ
ಬಡುವರಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಯಗತಿಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದುಗಳ |

¹ ಭುಲ್ಲ ವಿದ್ಯಗಳ, ಕ. ಬ.

² ಬೃಹದ್ವಾಹೀ ರಾಯ ನಿನಗಿಂದ, ಚ.

ಹಿಡಿವರಲ್ಲಿದು ಜಾತಿಧರ್ಮದ
ಗಡಣೆ ಯಿದನಖಿದೊಳಗೆ ಪರರಿಂ
ಗೊಡೆತನವ ನೀನೀಯೆ ಯೆಲೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೨೦

ಎಲ್ಲಿ ಸುಲಲಿತವಿದ್ದೆ ಬಹುಧನ
ವೆಲ್ಲಿ ಗಣಿಕಾನೀಕ ಮಣಿಗಣ
ವೆಲ್ಲಿ ಗಜಜಾತಾತ್ಮ ವೆಲ್ಲಿ ವರೂಢಸಂದೋಹ |
ಎಲ್ಲಿ ಸುಭಟನಿಕಾಯ ನೆರೆದಿಹು
ದಲ್ಲಿ ತನ್ನಾಧಿನ ಮೂಡಲು
ಬಲ್ಲವನೆ ನರನಾಥನವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೨೧

ಶೂರ ಧೀರನುದಾರ ಧರ್ಮೋ
ದ್ಧಾರ ವಿವಿಧವಿಚಾರ ಸುಜನಾ
ಧಾರ ರಿಪುಸಂಹಾರ ಚತುರೋಪಾಯಸಾಕಾರ |
ಸಾರಮಂತ್ರವಿಚಾರ ಭುವನಾ
ಧಾರ ಸುಜನಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯೋ
ದ್ಧಾರ ¹ ಸೆನಿಸುವ ಮಂತ್ರಿಯುಂಟೇ ರಾಯ ನಿನಗೆಂದ || ೨೨

ಲಲಿತಶ್ರುತದೃಷ್ಟಾನುಮಾನಂ
ಗಳಲಿ ನಿಪುಣನ ನಿಶಲನ ನಿ
ರ್ಮಲನ ರಾಗದ್ವೇಷರಹಿತನ ಬಹುಲಿಖಿಜ್ಞ ಕನ |
ಹಲವುಬುದ್ಧಿಯನುಳ್ಳವನ ಕೈ
ಚಳಕಲಿತನ ವಾಚಕನ ಬಗೆ
ಗೊಳಿಸಿ ಕರಣಿಕಪತಿಯ ಮೂಡುವುದರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೨೪

ತುರಗಗಜಭಟರಳವೆಖಿನಿ ಸಂ
ಗರಮಹೋತ್ಸಾಹನ ಚಿತ್ತಶ್ರಮ
ನರನನಧಿಕನ ಭೇದಕನ ನಾನಾಯುಧಜ್ಞ ಕನ |

ಭರಿತಧೈರ್ಯನ ನೀತಿವಿದ ಕಾ
ಹುರನುದಾರನನೂರ್ಧ್ವರೋಮನ
ನಿರದೆ ಸೇನಾಪತಿಯು ಮೊಡುವವರಸ ಕೇಳಿಂದ ||

೩೫

ಮನವಚನಕಾಯದಲಿ ದಾತಾ
ರನ ಹಿತವೆನುಳ್ಳವನ ವಿನತನ
ವಿನುತವನಿತಾನತಮುಖನ ನಿಶಲನ ತೋಷಕನ |
ಮುನಿವವರ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಸಿಲುಕದಾ
ಪ್ತನ ಸುಧರ್ಮಕಲಾಪ್ರವೀಣನ
ಜನಪ ಚೆತ್ತೈಸುವುದಲ್ಯೆ ತಾಂಬೂಲಧಾರಕನ ||

೩೬

ಎಡಬಲವನಾಲ್ಕೈವ್ರತೋಡೆಯನ
ಬಿಡದೆ ನೋಡುತ ಮಕ್ಷಿಕಂಗಳ
ಗಡಣವನು ರ್ಕೂಡಿಸುತ ಕೆಗ್ಗಣಿಕ್ಕಿ ಕೆಲಬಲನ |
ಬಿಡದೆ ನೋಡುತ ಸ್ವಾಮಿಕಾಯಕೆ
ಕೆಡೆಯೆನಿಸದಾಹವದ ಸೇವೆಗೆ
ಸೆಡೆಯದವನೇ ಚಮರಧಾರಕನರಸ ಕೇಳಿಂದ ||

೩೭

ನಿಶಿತಪರಿಮಳದಿಂದಲಾವೋ
ದಿಸಿ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯದಲಿ ಬಂ
ಧಿಸಿದ ಮುದ್ರೆಯ ಜೀವ ತನ್ನಯ ಜೀವನವದೆಂದು |
ವಸುಮತೀಶ್ವರಗಿತ್ತು ತಾ ಭೋ
ಗಿಸದೆ ಬಳಸದೆ ಮುನಿವವರ ತೋಲ
ಗಿಸುವವನೆ ಪಾನೀಯಧಾರಕನರಸ ಕೇಳಿಂದ ||

೩೮

ಮಿಸುಪ ಮಣಿಗಣ ಲೋಹಕಾಂಚನ
ವಿಸರ ಭೇದವನಜಿವ ಕೊಟ್ಟುದ
ನಸಿಯುಲೀಯದೆ ತಾನು ಭಕ್ಷಿಸದಹಿಂಧಾನವನು |

ಬಸೆದು ಕಾದಿಪ್ಪಂತೆ ಕಾದಿಹ
ಪುನಿಯದಾಪ್ತನ ಬಹುಕುಟುಂಬ
ವೈಸನವುಳ್ಳನ ಮೊಟ್ಟಿದೈ ಭಂಡಾರರಕ್ಷಕನ || ೩೯

ಪಲಿತಕಾಯಕುರೂಪಿಯನು ನಿ
ಮೊಲನ ಲೋಭಿಯ ಸಾವಧಾನಿಯ
ಸಲೆ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಿಂತಾಕಾರಪ್ರಭೇದಕನ |
ಮಲಿನನನು ಕಡುಶುಚಿಯನಬಲಾ
ವೆಳೆಯ ಸುಧಾನಕ್ಕೆ ನಿಲಿಸುವು
ದಿಳಿಯೊಳಗದ ಜಾಣನವನೈ ಭೂಪ ಕೇಳಂದ || ೪೦

ಧರೆಯ ಮೈಸಿರಿಯಲ್ಲಿ ¹ ಕುಲವೈ
ದರನು ಹೀನಾಂಗರನಹಿಂಸಾ
ಚರಿತರನು ಜಾತ್ಯಂಧರನು ² ಧನದಾಚೆಯುಚಿದವರ |
ಅರಮನೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥದೊ
ಳಿಸಿದರೆ ಮಾನೋನ್ವತಿಗೆ ವಿ
ಸ್ತರಣವಹುದಿದನಖಿದಿಹೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೪೧

ಅರಸ ಕೇಳಂತಃಪುರವು ಕಾ
ತರಿಸುವುದಾವಂಗವನ ಹಿಂ
ದಿರಿಸಲಾಗದು ಮುಂದೆ ಮಾನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಭಯವಹುದು |
ಹಿರಿದು ಭೀಭತ್ಸೆಯಲಿ ಹುದಗಿ
ರ್ವರನ ರಾಜದ್ವಾರವಂಗೀ
ಕರಿಸುವುದು ನೃಪನೀತಿ ಯಿದು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೪೨

ಸತಿಯರೊಲುಮೆಯಲಿ ವಿಟರುಗಳನು
ಸತಿಯರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ನೀನಂ
ದತಿಶಯೋಕ್ತಿಯ ನುಡಿವವರನರಮನೆಯ ಕಾಹಿಂಗಿ |

¹ ಜರನರಯವೈಸಿರಿಯು, ಚ.

² ವಿಜ್ಞಾಪ್ತರ, ಕ. ಖ.

ಪತಿಕರಿಸಿದರೆ ಜಗವೆಣಿಯಲಾ
ಕ್ಷಿತಿಪನಭಿಮಾನವು ನಿರರ್ಥಕ
ಗತವೆಂದು ನೀನಣಿದಿಹೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

V-೩

ಪಿತೃ ಪಿತಾಮಹ ಸೂಪಶಸ್ತ್ರ
ಪ್ರತಿಕೈಕರಣಿಗಳೊಳಧಿಕನ
ನತಿಶುಚಿಯನಸದೃಶನನಕ್ರೋಧಿಯನನಾಲಪನ |

ಪತಿಹಿತನ ಪಡುರಸವಿಶೇಷಾ
ನ್ವಿತನ ನಿತರಾಲಯವಿದೂರನ
ಪತಿಕರಿಸುವುದು ಸೂಪಕಾಣಿತಗರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

V-೪

ತಿಳಿದವನ ಮತಿಯುತನ ¹ ಭೂಪಾ
ವಳಿಲಿಪಿಜ ನ ಸಾಕ್ಷರೀಕಮಾಂ
ಡಳಿಕಸಾವಂತರನಶೇಷರನಿಂಗಿತವನ ಖಿದು |

ಸಲೆ ಕರವ ಕಳುಹಿಸುವ ನಿಲಿಸುವ ²
ಬಲುಹನುಳ್ಳನ ಸುಕ್ಕ ತದುಷ್ಕ ^೩ ತ
ಫಲಿತಕಾರ್ಯನನಧಿಕಮಂತ್ರಿಯ ಮಾಯ್ಯದೊಲವಿಂದ ||

V-೫

ಚಂಡನೀತಿಸ್ಥಾನ ಶೌಚೋ
ದಂಡಗರ್ಗಾಂಗಿರಸನಿಪುಣನ
ಪಂಡಿತಪ್ರಿಯಶಾಂತಿಸಾಷ್ಟ್ರಿಕಕರ್ಮಕೋವಿದನ |

ಚಂಡದೈವಜ ನನು ಪೂತಗುಣ
ಮಂಡಿತನ ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರವಿದನನು
ಪಂಡಿತನ ಪಾರೋಹಿತನ ಮಾಡುವುದು ಕೇಳೆಂದ ||

V-೬

ಘಾಯದಲಿ ಸಲೆ ಚೋಕ್ತಿ ಯದಲು
ಪಾಯಕರದಂಡೆಯಲಿ ಲಗುಡೆಯ
ಅಾಯಿಯೊಳಗೆ ನವಾಯಿಬಿನ್ನಾಣದಲಿ ಬೇಸರದೆ |

¹ ವಿದನ, ಚ. ಠ.² ಕಟ್ಟಿಸುವಕಳಚುವ, ಚ. ಠ.

ಸ್ಥಾಯಿಯಲಿ ಸಂಚರಿಯಲೀಯದ
 ಸ್ಥಾಯಿಯಲಿ ಬಂಧದ ವಿನೋದದ
 ಲಾಯತವನಣಿದಿಹನೆ ಮಲ್ಲನು ರಾಯ ಕೇಳಂದ || ೧೬

ಗುಳಿತವರ ! ನೀಕ್ಷಿಸುತ ಬಟ್ಟೆಯ
 ಮೆಳಮರಂಗಳ ಹೊಯ್ಲ ತಟ್ಟಿಸಿ
 ನೆಳಲನಜಿಸುತ ವೇಗಗತಿ ಸಾಮಾನ್ಯಗತಿಗಳಲಿ |
 ಬಳವಿಡಿದು ಭೂಭುಜರ ಯಾನ
 ಗಳೊಳುಕದೆ ದಗೆಯ ಸೈರಿಸಿ
 ಬಳಸುವವನೇ ಭತ್ಯಧಾರಕ ನರಸ ಕೇಳಂದ || ೧೭

ಹರುಷದಲಿ ನಿಜಜನನಿ ಗರ್ಭವೆ
 ಧರಿಸಿ ಕೊಂಡಾಡುವ ವೊಲುತ್ತುಮೆ
 ಪುರುಷನಂತರ್ಯಾಮಿಯನು ತಾಳ್ಯಂತೆ ಭೂಭುಜರ |
 ಧರಿಸಿ ಸುಖಸಂಗತಿಗಳಲಿ ಸಂ
 ಚರಿಸುತಾಳ್ದನ ಹಾನಿ ವೃದ್ಧಿಯ
 ಲಿರಲು ವಾಹನಧಾರಿಗಳು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೧೮

ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಸುಕೃತಫಲವೈ
 ತಂದು ಬೆರಸುವವೋಲು ನಾನಾ
 ಭಂದದಾಪತ್ತಿನಲಿ ಹರಿ ನಿಜಭಕ್ತಸಂಗತಿಯ |
 ಮುದದೆ ನಿಲುವವೊಲವನಿಪಾಲನ
 ದಂದುಗದ ಹೊತ್ತಿನಲಿ ಗಜಪಾಲಿ
 ವೃಂದವನು ಚಾಚುವನೆ ವಾಹಕನರಸ ಕೇಳಂದ || ೧೯

ಬೇಸರದೆ ಕಾಳೋರಗನನ
 ಡೈಸಿ ಕಟ್ಟಿರುಹೆಗಳು ಮಿಗೆ ವೇ
 ಡೈಸಿ ಕಡಿದಜಿಯಟ್ಟುವಂದವಹಿತಬಲದೊಳಗೆ |

ಓಸರಿಸದೊಳಹೊಕ್ಕು ಸಮರವಿ

ಲಾಸವನು ನೆಜಿ ಮೆಜಿದು ಕೇಶಾ

ಕೇಶಿಯಲಿ ಹಿಡಿದಿಹುವೆ ¹ ವನೆ ಕಾಲಾಳು ಕೇಳಂದ ||

೯೧

ಬಿಟ್ಟ ಸೂತಿಯಲರಿನ್ನ ಸರ ನೆಜಿ

ಯಟ್ಟ ಮೊದಲಿಸುತ್ತ ಮುಂದಣ

ಭಟ್ಟನೊಡೆಹಾಯ ಹಿತಬಲದೊಳಗಾನೆ ವರಿವರಿದು |

ಹೊಟ್ಟು ² ಗುಟ್ಟುತ ಹೇವ ಸಾಲುಗ

ಳೊಟ್ಟ ಮೆಜಿಯಲು ಕಳನ ಚೌಕದ

ಲಟ್ಟ ಯಾಡಿಸಬಲ್ಲವನೆ ರಾವುತನು ಕೇಳಂದ ||

೯೨

ಹೆಬ್ಬಲವ ನೊಡೆತುಡಿದು ಧರಣಿಯ

ನಿಬ್ಬಗೆಯ ಮೊಡಿಸುತ ಗಜಹಯ

ದೊಬ್ಬಳಿಯ ಹರೆಗಡಿದು ಕಾದಿಸುತಾನೆಗಳ ಮೇಲೆ |

ಬೊಬ್ಬಿಹಿದು ಶರವಳಯ ಕಣಿವುತ

ಲಿಬ್ಬರದ ³ ಬವರದಲಿ ರಿಪುಗಳ

ಗುಬ್ಬ ಸವನೆಸಗುವನೆ ಜೋದನು ರಾಯ ಕೇಳಂದ ||

೯೩

ಕುದುರೆಗಳನಾರೈದು ರಥವನು

ಹದುಳಿಸುತ ಸಾರಥಿಯ ನೋಡುತ

ಲಿದಿರ ಮುಖವುತ ತನ್ನ ಕಾಯಿದುಕೊಳುತ ಕೆಲಬಲನ |

ಸದೆದು ಮರಳುವ ಲಾಗುವೇಗದ

ಕದನಕಾಲಾನಳನವನು ತಾ

ಮೊದಲಿಗನಲ್ಯ ರಥಿಕರಿಗೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ ||

೯೪

ಧೊರೆಯ ಕಾಣುತ ವಂದಿಸುತಲಂ

ಕರಿಸುತಂತರಿಸುತ್ತ ಮಿಗೆ ಹ

ತ್ತಿರನೆನಿಸದತಿದೂರನೆನಿಸದೆ ಮಧ್ಯಗತನೆನಿಸಿ |

¹ ಲಹಿತನ್ನ ಸರನು, ಚ.

² ಹಿಟ್ಟು, ಚ.

³ ಲಬ್ಬರಿಸಿ,

ಪರಿವಿಡಿಯಲೋಲಗಿಸುತರಸನ

ಸಿರಿನೋಗವನ್ನೀಕ್ಷಿಸುತ ಬೆಸಸಲು

ಕಸಯುಗವನಾನುವನೆ ಸೇವಕನರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

F4

* ಗ್ರಾಮಮೂಘಕ ಸಂಚರಣೆಗಳ

ಸೀಮೆಯಲಿ ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಗಳ

ಸೇಮ ತಪ್ಪದೆ ಪರಣಭರಣದ ಹೊಂಪು ತಿರುಪುಗಳ |

ಕೋಮಲಿತಕಾರೀರಹ್ಯದಯದ

ರಾಮಣೀಯಕರಚನೆಗಳಲಿ ಸ

ನಾಮನೆನಿಸುವನವನೆ ಗಾಯಕನರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

F5

ತಾಳಲಯಬೊಂಬಾಳಮಿತ್ರದ

ಮೇಳವದು ತಾ ರಾಗ ಶುದ್ಧದ

ಸಾಳಗದ ಸಂಕೀರ್ಣದೇಸಿಯ ವಿವಿಧರಚನೆಗಳ |

ಮೇಳವರಿ ಡಾಡವದ ಸಾಧನ

ದೇಶೀಗೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣಮೋಗದ

ಸೂಚುಗಳ ಲಯಮಾನವಣಿವನವನೆ ಗಾಯಕನು ||

F6

ಗಚ್ಚಿದರ್ಥವನರಡು ಭಾಗವ

ಸಲಿಸುವೈ ಕರಿತುರಗರಥಮಾ

ಯ ಟಿಕೆ ಧರ್ಮತ್ಯಾಗ ಭೋಗವ ಮಾಡಿ ಸುರತತಿಗೆ |

ಕಳೆದ ಭಾಗದಲೊಂದು ಭಾಗವ

ಸುಖಜುವೈ ಭಂಡಾರದಲಿ ನೃಪ 1

ತಿಲಕರಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯ 2 ವಿದು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

F7

* ಉತ್ತತನ ನಿರಪಾಧಿಕನ ಸಂ | ಪೂರ್ಣದಕ್ಷನ ತನ್ನನನ್ನರು |

ಮುನ್ನದನ ಪತಿಕಾರ್ಯನಿಷ್ಠ ನನಾಪ್ತಗುಪ್ತಕನ || ಮುನ್ನಣಿಗೆ

ಬೆಸೆದನನತಿಶಯ | ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯವಿಶಾರದನಸಂ | ಪನ್ನಪ್ರತಿ

ಹಾರಕರು ವುಟೇ ರಾಯ ನಿನಗೆಂದ || ಡ.

1 ಕೋಶನೀನೃಪ, ಡ.

2 ತಿಲಕರಂತರ್ಬುದ್ಧಿ, ಡ.

ಮಲೆವ ರಾಯರ ಬೆನ್ನ ಕಪ್ಪವ
ನಲಗಿನಲಿ ಕೊಂಡಾಂತ ಮೆನ್ನೆಯ
ಕುಲದ ತಲೆಚಂಡಾಡಿ ರಿಪುಗಳ ದುರ್ಗದಲಿ ತನ್ನ |

ಬಲುಸಚಿವರನು ನಿಲಿಸಿ ತಾ ಪುರ
ದಲಿ ವಿನೋದದಲಿರುತ ಹರುಷದ

ಲಿಳಿಯ ಪಾಲಿಸುವನೆನೆ ರಾಯನು ಭೂಪ ಕೇಳಿಂದ || ೯೯

ಬಂದು ಕಡೆಯಲಿ ದಃ ಮುಖಿದು ಮೆ
ತ್ತೊಂದು ದೆಸೆಯಲಿ ಮೆನ್ನೆಯರು ಕವಿ
ದೊಂದು ಕಡೆ ಸಮವಲ್ಲಿ ಮೆತ್ತೊಂದ ¹ ಧಿಕಬಲವೆನಿಸಿ |

ಬಂದು ಸಂತಾಪದಲಿ ಕಾಳಗ

ದಿಂದ ಪುರದಲಿ ನಿಂದು ಕರಿಕರಿ

ಗುಂದುವ ಕ್ಷಿತಿಪಾಲನೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಿಂದ || ೧೦೦

ಬೆಳಸು ಘನತ್ರಣವಧಿಕಜಲನಿ

ಮೊಲವೆನಿಸಿ ಕಾಲದಲಿ ಪರಮಂ

ಡಲಕೆ ನಡೆವುದು ದುಷ್ಟಕಾಲದೆ ಹೀನನೆಂದೆನಿಸೆ |

ಬಲವಹುಡು ನಿಜದಃಕೆ ಬರಲಾ

ನಲಕೆ ಮೆಟ್ಟಲು ಮೈರಿಸೇನಾ

ವಳಿಯ ಘಾತಕೆ ದೊರಕುವುದು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಿಂದ || ೧೦೧

ಆಣೆಗಪಜಯವಿಲ್ಲಲೇ ಕೀ

ಳಾಣೆ ಟಂಕದೊಳ್ಳಲೇನಿ

ತ್ರಾಣದಲಿ ಸಂಗರವ ಹೊಗೆಯಲೆ ಶೌರ್ಯಗರ್ವದಲಿ |

ವಾಣಿಯನು ಚಿತ್ತದಲಿ ಧರ್ಮದ

ಲೂಣೆಯವನಹಿತರಲುಪೇಕ್ಷೆಯ

ಕೇಣವನು ದಾನದಲಿ ಮಾಡಲೆ ರಾಯ ಕೇಳಿಂದ || ೧೦೨

ಕಳವು ಹುಸಿ ಹಾದರ ವಿರೋಧ
 ಸ್ಥಿತ ವಾರಡಿ ಬಂದಿ ವಚದುಬಿ
 ಬೆಳುಗವತೆ ಪರಿಭವಣಿ ಡಾವರ ¹ ಠಕ್ಕು ಡೊಳ್ಳಾಸ |
 ಪಟವು ವಂಚನೆ ಜಾತಿಸಂಕರ
 ಕೊಲೆ ನಿರೋಧವು ವಿಕೃತಮಾಯಾ
 ವಳಿಗಳಂಬಿವು ನಿನ್ನೊಳ್ಳವೆ ರಾಯ ಹೇಣೆಂದ || ೧೦೩

ಬಡವರನು ಬಲ್ಲಿದರು ಮದದಲಿ
 ಕೆಡಿಸುವರು ರಾಜ್ಯದೊಳಗವದಿರ
 ಮಡದಿಮಕ್ಕಳ ಕಣ್ಣಿನಿರಿನ್ನಾರ ತಾಗುವುದು |
 ಪೊಡವಿಗಧಿಪತಿ ನೀನು ಧೂರ್ತರ
 ಬಡಿದು ಶಿಕ್ಷಿಸದಿದ್ದೆ ಯಾದೊಡೆ
 ನಡವಳಿಗೆ ಕೇಡಹುದು ಕುಲದಲಿ ಕರಣಿಕರ ನಡುವೆ || ೧೦೪

ವಿದ್ಯೆ ಸತ್ಕುಲ ಬಹುವಿವೇಕವು
 ಬುದ್ಧಿ ಜಾಣುವೆ ನುಡಿಯ ಸಡಗರ
 ಶುದ್ಧಚಿತ್ತ ಸುಶೀಲ ಭುಜಬಲಭದ್ರನೆಂದೆನಿಪ |
 ಉದ್ದೆಗವು ಮೊದಲಾಗುಣಂಗಳ
 ಲಿದ್ದು ಫಲವೇನರಸ ಭಾಗ್ಯದ
 ಬುದ್ಧಿ ಹೊದ್ದದವ ನರನು ದೃಢಾಂಗನವನೆಂದ || ೧೦೫

ನಿರಿಗೆ ಕಂಟಕವಾದ ದೋಷವೆ
 ನೊರೆವನಾಲಸ್ಯವನು ಭಯವನು
 ಮಹವೆಯನು ಕೋಪವನು ನಿದ್ರೆಯ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರತೆಯ |
 ಪರಿಹರಿಸಬಲ್ಲವನಿಪಾಲಂ
 ಗೆರವೆನಿಸದೈಶ್ವರ್ಯವಹುದು
 ವರ್ತಯೊಳವ ರಾಜೋತ್ತಮನು ಭೂಪಾಲ ನೆಳೆಂದ || ೧೦೬

ಕೃಷಿ ಮೊದಲು ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಕೃಷಿಯಿಂ
ಪಸರಿಸುವುದಾಕೃಷಿಯನುದ್ಯೋ
ಗಿಸುವ ಜನವನು ಪಾಲಿಸುವುದಾಜನಪದದ ಜನದಿ |
ವಸು ತೆರಳುವುದು ವಸುವಿನಿಂ ಸಾ
ಧಿಸುವುದೆಲ್ಲವೆ ಭೂಪರದಖಂ

ಕೃಷಿವಿಹೀನನ ದೇಶವದು ದುರ್ದೇಶ ಕೇಳೆಂದ ||

೧೦೩

ತಲೆಯ ಮೇಲಿಖಿದವನನೊಗಿ ಸಿ
ಸಲಹುವರು ಪುರುಷಾರ್ಥಜೀವರ
ನಿಷಕೆಗಾಂಬರು ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹರನೊಲಿದು ನಂಬುವರು |
ತಿಳಿಯಲಿದು ಹ್ವತ್ರಿಯರ ಸಹಜದ

ಬಳಕೆ ನೀನರಸಾಗಿ ನಿನ್ನೊಳು

ಮುಳವರಿಗೆ ನೀನೊಲಿಯೆ ಯೆಲೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೧೦೪

ಹಲವು ವಿನಿಯೋಗದಲಿ ಸುದತಿಯ

ರೊಲುಮೆಯಲಿ ಸಕಲಾಂಗದಲಿ ನಿ

ಸ್ವಲಿತನಿಜವನೆ ಧರಿಸುವಾಶ್ರಮವೊಭೇದದಲಿ |

ಹಲವು ನಿನಗಾವಂಗದಲಿ ಬಳಿ

ಸಲಿಸದಲೆ ಪರತತ್ವದಲಿ ನೆ

ಗ್ಗಲಿಸದಲೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಮತ ಭೂಪಾಲ ನಿನಗೆಂದ ||

೧೦೫

ಧಾಳರನು ಧವಳರನು 1 ಹಕಿನ

ಕೃತಕಮಾಯಾ

ಜಾಲರನು ಕಾಹುರರನಂತರ್ದಾಹಕರ ಶರರ |

ಖೂಳರನು ಖಳರನು ವಿಕಾರಿಯ

ಜಾಳುನುಡಿಗಳ ಜಡಮತಿಯ ನೀ

ನಾಳಿಗೊಂಬೆಯೊ ಲಾಲಿಸುವೆಯೋ ರಾಯ ಹೇಳೆಂದ || ೧೦೬

ನರಕಕರ್ಮವೆ ಮಾಡಿ ಇಹದೊಳು
 ದುರಿತಭಾಜನರಾಗಿ ಕಡೆಯಲಿ
 ಪರಕೆ ಬಾಹಿರರಾಗಿ ನಾನಾಯೋನಿಯೊಳು ಸುತಿದು |
 ಹೊರಳುವರು ಕೆಲಕೆಲರು ಭೂಪರು
 ಧರಿಸುವರಲ್ಲ ರಾಜಧರ್ಮದ
 ಹೊಣಿಗೆಯನು ಮೆಚಿದಿರೆ ಯೆಲೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಿಂದ || ೧೧೧

ನೃಗನ ಭರತನ ದುಂದಮೊರನ
 ಸಗರನ ಪುರೂರವೆಯಯಾತಿಯ
 ಮಗನ ನಮುಪನ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ನಳನ ದಶರಥನ |
 ಪಗಲಿರುಳುವೆಲ್ಲಭರ ವಂಶದ
 ವಿಗಡರಲಿ ಯಮಸೂನು ಸರಿಯೋ
 ಮಿಗಿಲೊ ಯೆನಿಸುವ ನೀತಿ ¹ ಯುಂಟೇ ರಾಯ ನಿನಗೆಂದ ||

ಆಮುನೀಂದ್ರನ ವಚನರಚನಾ
 ತಾಮರಸಮಕರಂದಕೇಳಿಯ
 ಲೀಮಹೀಶಮನೋಮಧುವ್ರತ ವೃಬ್ಧಿ ತೊಲವಿನಲಿ |
 ರೋಮಪುಳಕದ ರುಚಿರಭಾವ
 ಪ್ರೇಮಪೂರಿತಹರುಷರಸದು
 ದ್ವಾಮನದಿಯೊಳು ಮುಟ್ಟುಗಿ ಮೂಡಿದನರಸ ಕೇಳಿಂದ || ೧೧೨

ನಾರದರಿಂದ ವೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಧರ್ಮೋಪದೇಶದಿಂದ ತುಷ್ಠನಾಗಿ
 ನಾರದರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಎಲೆ ಮುನಿಯೆ ನೀವ ರಚಿಸಿದೀನಿ ²
 ಮೃಗಲನೃಪಾಲಾನ್ವಯ ³ ಪ್ರಪಂಚವೆ
 ಬಳಸುವೆನು ಕೆಲಕೆಲವನಿನ್ನು ಷಿ ಬಳಸುವೆನು ಕೆಲವೆ |

¹ ಕೀರ್ತಿ, ಡ.² ನೀ ಬರೆಸಿದೀನಿ, ಡ.

ಮೃಗಲದನೃಪನೀತಿ,

ಇಷ್ಟದು ಧರಣಿಗೆ ಸುಷಿದು ನೀತಿ
ಸ್ವ ಲಿತಜಡರನು ತಿದ್ದಿ ತಿಳುಹುವೆ
ಸುಲಭತನದಲಿ ದೇವರುಳ್ಳಿ ನಿನಗಾರು ಸರಿ ಯೆಂದ | ೧೧೪

ಮುನಿಯೆ ಬಿನ್ನ ಹವಿಂದು ನೀವಿಂ
ದ್ರನ ವಿರಿಂಚಿಯ ಯಮನ ವರು
ಣನ ಧನಪತಿಯ ಶೇಷನ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲಿ ಸುಷಿವಿರಲೇ |
ಇನಿತು ರಚನೆಗೆ ಸರಿಯೊ ಮಿಗಿಲೋ
ಮನುಜಯೋಗ್ಯಸ್ಥಾನವೋ ಮೇ
ಣೆನಲು ನಗುತೆಂದನು ಮುನೀಶ್ವರನಾಯುಧಿಷ್ಠಿ ರಗೆ ¹ || ೧೧೫

ಜನಪ ಕೇಳುತ್ತೇಧ ² ಶತಯೋ
ಜನ ತದರ್ಥದೊಳಗಲದಳತೆಯಿ
ದೆನಿಪುದಿಂದ್ರಸ್ಥಾನ ವಲ್ಲಿಹುದಖಿಳಸುರನಿಕರ |
ಜನಪರಲ್ಲಿ ಯಯಾತಿಯಾತನ
ಜನಕ ನಳನ್ಮಗಭರತ ³ ಪಾರವ
ರೆನಿಸರಖಿಳಕ್ರತುಗಳಲಿ ಸಾಧಿಸಿದರಾಸಭೆಯ || ೧೧೬

ವೈದಿಕೋಕ್ತಿಗಳಲಿ ಹರಿಶ್ಚಂ
ದ್ರಾದಿರಾಯರು ರಾಜಸೂಯದ
ಲಾದಿವಿಜಸಭೆಗಳೆಯರಿಂದ್ರಗೆ ಸರಿ ಮಿಗಿಲು |
ಅದುದಾ ಪುರುಷೂತಸಭೆಯೋ
ಪಾದಿ ಯಮನಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿ
ಷಾದದಲಿ ನಿಮ್ಮಯ್ಯನಿಹನಾತನ ಸಮಾಪದಲಿ || ೧೧೭

ವರುಣಸಭೆಯೊಳಗಿಹುವು ಭುಜಗೇ
ಶ್ವರಸಮುದ್ರ ನದೀನದಾವಳಿ
ಗಿರಿತರುವುಜವೆನಿಪ ಸಂಖ್ಯಾರಹಿತವಸ್ತುಗಳು |

¹ ರಾಯನ ನುಡಿಗೆ ನಗುತೆಂದನಾಮುಖಿಸ, ಡ. ² ಕೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಕೆ. ಬಿ.

³ ನಕುಪ, ಡ.

ಅರಸ ಕೇಳು ಕುಬೇರಸಭೆಯೊ
ಪರಿಯಗಲ ವೆಪ್ಪತ್ತು ಯೋಜನ
ಹರಸಖನ ಸಿರಿ ಸದರವೇ ಬಣಿ ಸುವೊಡರಿದೆಂದ || ೧೧೪

ಬಗೆಯೊಳಗೆ ಮೊಳವುದು ಚತುರ್ದಶ
ಜಗವೆನಲು ಜಾವಳವೆ ತನ್ನೊ
ಲಗದ ಸಿರಿ ಪರಮೇಷ್ಠಿ ಗೇನರಿದೈ ಮಹೀಪತಿಯೆ |
ಸುಗಮಗಾನಿಯರುಪನಿಭದವಿ
ದೈಗಳು ವೇದಸ್ತೃತಿಪುರಾಣಾ
ದಿಗಳು ಬಿರುದಾವಳಿಯ ಪಾಠಕರಾತನಿಧಿರನಲಿ || ೧೧೫

ಮುನಿಗಳೇ ಮೂನಿಯರು ಮಂತ್ರಾಂ
ಗನೆಯರೋಲೆಯಕಾತಿಯರು ಸುರ
ಜನವೆ ಕಿಂಕರ ¹ ಜನರು ಸೂರ್ಯಾದಿಗಳ ಸಹಚರರು |
ಘನಚತುರ್ದಶವಿದೈ ಪಾಠಕ
ಜನವಲೈ ಪಾಡೇನು ಪದ್ಮಾ
ಸನನ ಪರುಠವವಾ ಸಭೆಗೆ ಸರಿಯಾವುದೈ ನೃಪತಿ || ೧೧೬

ಇನಿಬರಾಸ್ಥಾನದಲಿ ಸುಕೃತದ
ಲಿನಕುಲನು ತೇಜಸ್ವಿ ಗಡ ಸುರ
ಮುನಿ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಂಗೆ ಸಾಹಿದ ಸುಕೃತಫಲವೇನೊ |
ಜನಕನಪದೇಸೆಗೇನು ನಿಷ್ಕೃತ
ವೆನಲು ನಕ್ಕನು ರಾಜಸೂಯದ
ಘನವನಖಿಯಾ ಧರ್ಮನಂದನ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೧೧೭

ಆಮಹಾಕ್ರತುವರವೇ ಮೊ
ಡಾ ಮಹೀಶ್ವರಪಟ್ಟಿಯಲಿ ನಿ
ಸ್ಸೀಮದಲಿ ನಿಮ್ಮಯ್ಯನಿಮುವ ಸುತೇಜದಲಿ ಬಚಕ |

ಸೋಮವಂಶದ ರಾಯರೊಳಗು
ದ್ವಾಮರಹ ¹ ಬಲುಗೈಕುಮಾರ
ಸ್ತೋಮನೀವಿರಲಯ್ಯಗರಿದೇನೆಂದನಾಮುನಿಸ || ೧೦೦

ಮುನಿಯ ಮಾತಿನ ಬಲೆಗೆ ಸಿಲುಕಿತು
ಜನಪತಿಯ ಚೈತನ್ಯವೈಗವೀ
ತನ ವಚೋವರುಷದಲಿ ನೆನೆದುವು ಕರಣವೃತ್ತಿಗಳು |
ಮನದಲಂಕುರ ² ವಾಯ್ತು ನಾಲಗೆ
ಗೊನೆಯಲೆರಡೆಲೆಯಾಯ್ತು ಯಜ್ಞದ
ನೆನಪು ಭಾರವಣೆಯಲಿ ಬಿಗಿದುದು ಧರ್ಮನಂದನನ || ೧೦೨

ಕಳುಹಿದನು ಸುರಮುನಿಯನುದರದೊ
ಳೆಡೆದುದಂತಸ್ತಾಪ ಯಜ್ಞದ
ಬಲುಹ ನೆನೆದಡಿಗಡಿಗೆ ಕಂಪಿಸಿ ಕೈಯ್ಯ ಗಲ್ಲದಲಿ |
ಬಲಿದೊಲಿದು ಮಿಗೆ ಭಾವದಲಿ ಕಳ
ವಳಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಭೂಪತಿ
ತೀಕ ಚಿಂತಿಸಿ ನೆನೆಯುತ್ತಿದನು ವೀರ ನಾರಣನ || ೧೦೪

ಬಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಎ ರ ಡ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಸೂಚನೆ

ಬಲಿಮಥನಘಟುಗುಣರು ಸಹಿತ
ಗಗಳನೇಕಾಂಗದಲಿ ರಣದಲಿ
ಕಲಿಜರಾಸಂಧನನು ಸೀತೆಯೆ ಬಿಸುಟನಾಭೀಮ ||

¹ ತೆಯ, ಡ

² ಮನದೊಳಿದು ನೆಲೆ, ಡ.

ಧರ್ಮರಾಯನು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ

ಪಾಲ ಮಂತ್ರಾಳೋಚನೆಗೆ ಭೂ

ಪಾಲ ಕರೆಸಿದನನುಜರನು ಧೌಮ್ಯಾದಿಮಂತ್ರಿಗಳ |

ಮೇಳವದ ತನಿ ¹ ವೇಳಗುಗಳ ಮಣಿ

ಮೌಳಮಂಡಿತದುಪ್ಪರದ ಪಡಿ

ಸೂಳುಪಾಯವೆಧಾರನಲು ಹೊಕ್ಕರು ಸಭಾಂತರವ ||

ದ್ರುಪದಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಮತ್ಸ್ಯಾ

ಧಿಪರು ಕೈಕಯಪಾಂಡವಾತ್ಮಜ

ರು ಪತಿಕಾರ್ಯವಿಚಾರನಿಷ್ಠರು ಬಂದರೋಲಗಳೆ |

ನೃಪತಿ ಹದನೇನಮರಮುನಿವರ

ನುಪಚರಿತಮಂತ್ರಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ

ರಪಣ ವೆಮಗುಂಟೇಗ ಬೆಸಸೆಂದರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರಗೆ ||

ಧರೆ ನಮಗೆ ವಶವರ್ತಿ ಖಂಡೆಯ

ಸಿರಿ ಯೆಮಗೆ ಮೈವಳ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ

ನರಸುತನ ನಳನಹುಷ್ಣುಗಭರತಾದಿಭೂಮಿಪರ |

ಮೆಣಸಿತೆಂಬುದು ಲೋಕವೀನಿ

ಬ್ರರದ ಹೆಸರೆಮಗಿಂದು ಬೊಪ್ಪನ

ಸಿರಿಯನೇವಣ್ಣಿ ಸುವನೆಂದನು ಸುಯುಧ ಯಮಸೂನು || ೩

ಅಲ್ಲಿ ಸುರರಲಿ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ

ನಲ್ಲ ಗತ ಪಾಂಡುಕ್ಷೀತಿಶ್ವರ

ನಿಲ್ಲಿ ವೈಭವಕೇನು ಫಲ ನಾವವರ ಸದ್ಗತಿಗೆ |

ಇಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ರಾಜಸೂಯದಿ

ನೆಲ್ಲವೆಹುದಯ್ಯಗೆ ಮೆಖವಿದು ²

ದುರ್ಲಭವು ಕೈಕೋಡೆವಾವುದು ಮಂತ್ರವಿದಕೆಂದ || ೪

ಆಗ ಅವರುಗಳೊಪ್ಪಿ ಕೃಷ್ಣ ನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಆಗಲದಕೇನರಸ ದೀಕ್ಷಿತ
ನಾಗು ನಿರುಪಮರಾಜಸೂಯಕೆ
ಭಾಗಧನವನು ಭೂಮಿಪರ ಸದೆದೇಳಿದು ¹ ತಹವೆಂದು |
ಆಗರುವರಬ್ಬೀಣೆ ತಪ್ಪೇ
ನಾಗಲಿದು ಗೋವಿಂದಮತದಲಿ
ತೂಗಿ ನೋಡುವೆವಿದು ತೂಕವನೆಂದನಾಭೂಪ ||

೨೪

ಕಳುಹಿದನು ಸಾರಥಿಯ ರಥವನು ²
ಕೆಲವು ಪಯಣಕೆ ಕೃಷ್ಣ ಭವನ
ಸಲದ ಹೊಣಬಾಹೆಯಲಿ ಚಾಚಿತು ಚಪಳಗಮನದಲಿ |
ಬಳಗೆ ಬಂದನು ಪಾವುಡವೆ ಮುಂ
ದಿಟಿಹಿದನು ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ಪಾಂಡವ
ತಿಲಕನಟ್ಟಿದ ಹದನ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದನು ಬಟಕ ||

೨೫

ತಿಳಿದನಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕಾರ್ಯದ
ನೆಲೆಯನಕ್ಕೂರಾದಿಸಚಿವರ
ತಿಳುಹಿದನು ಶಿಶುಪಾಲ ಕಂಸನ ಮಾವಸಂತವರ |
ಕೊಲುವೊಡಿದು ಹದ ನಮ್ಮ ಭಾವನ
ನಿಳಯದುತ್ಸವ ಸಾಮನಸ್ಯವೆ
ಬೆಳಸಿದರೆ ಹರಿವುದು ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿ ನಮಗೆಂದ ||

೨೬

ಕೃಷ್ಣ ನ ಆಗಮನ.

ಎಂದು ವಸುದೇವಾದಿಯಾದವ
ವೈಂದವನು ಬಲಭದ್ರರಾಮನ
ಹಿಂದಿರಿಸಿ ಬಟಕಿಂದ್ರಸೇನನ ಕೂಡೆ ನಲವಿನಲಿ |

ಬಂದನಿಂವ್ರಪ್ರಸ್ಥಕಿವರಿದಿ
 ವೌಂದರೋಸಗೆಯ ಗುಡಿಯ ತೋರಣ
 ದಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗಳೆಡಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ರಾ ¹ ಹರಿಯು || ೧೮

ಪುರಕೆ ಬಿಜಯಂಗೆಯಿ ತಂದರು
 ಹರಿಯನರಮನೆಗೆನಿಬರಂತಃ
 ಪುರದ ಕಾಣಿಕೆಗೊಂಡು ಬಾಂಧವಜನವನುಚಿತದಲಿ |

ಕೃಷ್ಣ ಧರ್ಮರ ಸಂವಾದ.

ಹರಸಿ ಮಧುರಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾ
 ದರಿಸಿ ಮಂತ್ರಾಳೋಚನೆಯ ಮಂ
 ದಿರದಲೇಕಾಂತದಲಿ ನೃಪತಿಗೆ ನುಡಿದನಸುರಾರಿ || ೧೯

ಏನು ಕರಸಿದಿವೈ ಪ್ರಯೋಜನ
 ವೇನು ನಿನ್ನುತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿಯು
 ದೇನು ದುರ್ಘಟವೇನು ಶಂಕಿತವೇನು ಸಂಕಲ್ಪ |
 ದಾನವರ ಕೌರವರ ವೈರದೊ
 ಳೇನು ವಿಗ್ರಹ ವಿಲ್ಲಲೇ ಹದ
 ನೇನೇನಲು ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ಬಿನ್ನಹ ಮೊಡಿದನು ಭೂಪ || ೨೦

ದನುಜರಲಿ ಕುರುನೇನೆಯಲಿ ಭಯ
 ವನಗೆ ಭಾರವೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಪದ
 ವನಜವಿದು ಸೀಸಕವಲೇ ತನ್ನತ್ತಮಾಂಗದಲಿ |
 ಮುನಿಯ ಹೇಚಿಕೆ ಬೊಪ್ಪಗಮರೇಂ
 ದ್ರನಲಿ ಸಮರಸವಿಲ್ಲ ಗಡನೆ
 ಮೃನಿಬರಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದು ದಕೇನು ಫಲವೆಂದ || ೨೧

ಪಿತನ ಪರಮಪ್ರೀತಿಗುನ್ನತ
 ಗತಿಗೆ ನಿರುಪಮರಾಜಸೂಯ
 ಕ್ರತುವೆ ಸಾಧನವೆಂದು ಮುನಿಯುಪದೇಶಿಸಿದನೆಮಗೆ |
 ಕ್ರತು ಮಹಾಕ್ರತು ಸಕಲಧರಣೀ
 ಪತಿಗಳರ್ಥವೆ ಗುಣದಲೀಯರು
 ವ್ರತವೆನೆಗೆ ಸಂಕಲ್ಪವಾಯ್ತಿದಕೇನು ಮತಿಯೆಂದ || ೧೦

ತಿರುಗಿದೊಡೆ ಸಂಕಲ್ಪಹಾನಿಯ
 ಪರಮಪಾತಕವಿದು ಮಹಾನಿ
 ಪ್ಪುರದ ಮುಖವಿನ್ನ ಮರಮುನಿಸತಿ ದೇವಲೋಕದಲಿ |
 ಹರಹುವನು ಪರಿಹಾಸಮಯಸಾ
 ಗರವೆ ದಾಂಟೆಸು ಜೇಯ ಭವಸಾ
 ಗರಕೆ ಯಿದು ಮಿಗಿಲೇ ಮುರಾಂತಕ ಯೆಂದನಾಭೂಪ || ೧೩

ಧರ್ಮರಾಗುನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜಸೂಯದ ದೌರ್ಘಟ್ಟ
 ವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ನಕ್ಕನಸುರವಿರೋಧಿ ಮುನಿ ಹಾ
 ಯಿಕ್ಕಿದನಲಾ ಬಲೆಯನಕಟಾ
 ಸಿಕ್ಕಿದರಲಾ ಪಾಪಿಗಳು ಸದರರೆ ಮಹಾನ್ಮಪರು |
 ಅಕ್ಕಜದ ಮುಖವಿದಳು ಚೂಣಿಗೆ
 ಚುಕ್ಕೆಯಾಯ್ತು ಮಹಾಮಹೇಂದ್ರರು ¹
 ಮಕ್ಕಳಾಟಕೆಯಾಯ್ತುನುತ ತೂಗಿದನು ಸಿರಿಮುಡಿಯ || ೧೪

ಕೆದಳು ಸಪ್ತದ್ವೀಪಪತಿಗಳ
 ಸದೆದು ರಚಿಸುವೆ ರಾಜಸೂಯದ
 ಹದನನಂ ² ಘೈಸುವರದಾರೀವರ್ತಮಾನದಲಿ |

¹ ಮನಮಹೀಶನ, ಚ.

² ಬೆದರದಂ, ಕ.ಖ.

ಸುದತಿಯರ ಸೂರಿಗಳ ಮುಂದು

ಬಿದ್ದ ಯೆಲಾ ನಾರದನ ಘಲ್ಲಣೆ

ಗಿದು ಸುದುರ್ಘಟವೆಂದು ಬಿದ್ದ ವಿಘಾತಿ ಪಿರಿದೆಂದ ||

೧೫

ಮೊದಲಲೇ ನಿಮ್ಮವರು ನಿಮ್ಮ

ಭೃದಯವನು ಸೇರುವರೆ ¹ ಕೌರವ

ರದಹೊಳೆಗ ದರ್ಕಣಾಶಕುನಿಜಯದ್ರಢಾದಿಗಳು |

ಕುದುಕುಳಿಗಳೇಚೆಯಲಿ ಕಂಸನ

ಮದಮುಖನ ಪರಿವಾರವದೆ ತೊ

ಕದಲಿ ಮಗಧನ ಹೊರೆಯಲದನೇವಣ್ಣಿ ಸುವೆನೆಂದ ||

೧೬

ಕಾಲಯವನನು ದಂತವಕ್ರನೈ

ಪಾಲರೊಳು ದುರುದುಂಬಿಯೈ ಶಿಶು

ಪಾಲಪಾಂಡ್ರಕರೆಂಬರಿಗೆ ಸಮದಂಡಿ ಯೆಮ್ಮೊಡನೆ |

ಖೂಳರಿಬರು ಹಂಸಡಿಬಿಕರು

ಸಾಳುವನ ಮುರನರಕರಾಳನ

ಮೇಳವನೇನೆಂಬೆನ್ನೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

೧೭

ಕೆಲಬರವರೊಳು ನಮ್ಮಕ್ಕೆಯಲಿ

ಕೊಲೆಯ ಭಂಗಕೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದರು

ಕೆಲಕೆ ಸರಿವೆನಲ್ಲ ² ಮಲೆವರೆ ಮಾರಿ ಮಾಗಧನು |

ಬಟಕೆಮಗೆ ಬಲವದ್ವಿರೋಧದ

ತೊಳಸು ಬಿದ್ದು ದು ತೋಟಗಾಹದಿ

ಜಲಧಿಮಧ್ಯದೊಳೂರ ಕಟ್ಟಿದವರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

೧೮

ಮಾವದೇವನ ಮುಳಿದೊಡಾತನ

ದೇವಿಯರು ಬಟಕೆಮ್ಮ ದೂಳಿದೊ

ಡಾವಿಗಡ ಮಗಧಂಗೆ ಮಧುರೆಯ ಮೇಲೆ ದಂಡಾಯ್ತು |

¹ ದಲಿ ಸೂಗನುವರೆ, ಡ,

² ನಲನನೇಱಿದನಲ್ಲಿ, ಕ. ಖ.

ನಾವು ನಾನಾದುರ್ಗದಲಿ ಸಂ
ಭಾವಿಸಿದೆವಾತನನು ನಿಮ್ಮೊಡ
ನಾವು ಕೂಡಿದೊಡಾತ ಮುನಿಯನೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೧೯

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೊಣೊಂದು ವಂಶದ ¹
ಧರಣಿಸರು ಮೊಗಧನ ಮನೆಯಲಿ
ಸೆಜೆಯಲಿಪ್ಪರು ಬಿಡಿಸಬೇಕು ನಿರಂತರಾಯದಲಿ |
ದುರಳನವ ಭಗದತ್ತಬಾಹಿ ಕ
ನರಕವೈದ್ಯಹೃತ್ತಮೊದಲಾ
ದರಸುಗಳು ಬಲುಗರ್ವಿತರಸಂಖ್ಯಾತರಿಹರೆಂದ || ೨೦

ಅವರಿರಲಿ ಮತ್ತಿತ್ತಲುತ್ತರ
ದವನಿಸರು ಧಕ್ಕೆಡರು ಧರಣೀ
ಧವರೊಳಧಿಕಕುಠಾರರಗ್ಗದ ಚೀನಲಾಟಕರು |
ರವಿಯುದಯಗಿರಿಶಿಖರದಲಿ ಪಾ
ರ್ಥಿವರು ದಕ್ಷಿಣಚೋಳಪಾಂಡ್ಯ
ಪ್ರವರರದೆ ವಿಕ್ರಮಹಿರಣ್ಯಮದಾಂಧರವರೆಂದ || ೨೧

ಔಕಿ ಚತುರಂಗದ ನರೇಂದ್ರಾ ²
ನೀಕವಳುಕಿದರೇನು ಯಾಗ
ವ್ಯಾಕರಣಕಿವರಿಬ್ಬರೇ ದೂಷಕರು ಧರಣಿಯಲಿ |
ಈಕುಠಾರರು ಕದನಮುಖದ ವಿ
ವೇಕಿಗಳು ಶಿಶುಪಾಲಮಾಗಧ
ರಾಕೆವಾಳರು ವೈರಿರಾಯರೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೨೨

ಅಧಿಕರಿವರಿಬ್ಬರೊಳಗಾಮಾ
ಗಧನೆ ಬಲುಗೈ ರಾಜಸೂಯಕೆ
ಸದರವನು ನಾ ಕಾಣೆನಾತನ ಖಂಡೆಯದ ಮೊನೆಗೆ |

¹ ದುರ್ಗದ, ಡ.

² ನೃಪಾಲರ ನೂಕಿ, ಚ.

ನಿಧನವೆಲ್ಲದೆ ಧನವೆ ನೆನಪು
ಹವನ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ¹ ಯಾತನ
ವಧೆಗೆ ಹರಿಯದು ತಮ್ಮ ಕೈಯ್ಯಲಿ ಭೂಪ ಕೇಳಂದ || ೧೩
ಕಂಸನನು ಕೆಡಹಿದವು ಮುಖದವು
ಹಂಸಡಿಬಿಕರ ಪಾಂಡ್ರಕನ ನಿ
ವಂಶವೆನೆ ಸದಿದವು ಮುರನರಕಾದಿದಾನವರ |
ಹಿಂಸೆಯಿವನಲಿ ಮೆಚ್ಚಿದನಿ
ಸ್ತಂಭಯದಲಿ ಜಯದಲಿ ಯಾಗ
ಧ್ವಂಸಕನ ನೆಪಿ ಮುಖವುಪಾಯವ ಕಾಣೆ ತಾನೆಂದ || ೧೪

ಕೃಷ್ಣ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನ ಉಪೇಕ್ಷೆ.
ಈಸು ಗವನವೆ ಕೃಷ್ಣ ಯಾಗ
ದ್ವೇಷಿಗಳು ಘನವಾದೊಡಮಗಿ
ಸ್ನೇಹಲೇ ವರರಾಜಸೂಯಾಧ್ವರಕೆ ಸಂನ್ಯಾಸ |
ಈಸು ದೈತ್ಯರು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯ್ಯಲಿ
ಘೋರಿಯಾದರು ಮಗಧನೊಬ್ಬನು
ಮಿಸಲಳಿಯನು ಗಡ ಮಹಾದೇವೆಂದನಾಭೂಪ || ೧೫

ಯಾಗ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಭೀಮನು ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ.
ಅಹಹ ಯಾಗವ್ರತಕೆ ಭಂಗವೆ
ತಹನೆ ಜೀಯ ಮುಕುಂದಕೃಪೆ ಸ
ನ್ನಿಹಿತವಾಗಲಿ ಸಾಕು ನೋಡಾ ತನ್ನ ಸಾಹಸವೆ |
ಬಹಳಬಲನೇ ಮಾಗಧನು ನಿನ
ಗಹಿತನೇ ತಾ ವೀಳಯವ ಸುರ
ಮಹಿಳೆಯರ ತೋಳಿನಲಿ ತೋಳುವೆನೆಂದನಾ ಭೀಮ || ೧೬
ಮುಱುಕಿಸುವ ಮೆನ್ನೆ ಯರ ನಾಳವೆ
ಮುಖವೆನಬಿಳಿದ್ವೀಪಪತಿಗಳ
ತಪಿಸುವೆನು ವಸ್ತುವನು ತಾನವರ ನೆತ್ತಿಯಲಿ |

ಕಟುಬನೇ ಮಾಗಧನು ರಣದಲಿ
ತಟುವಿನಾತನ ಯಾಗದಲಿ ನೆಟಿ
ಹೊಜಿಗೆ ನನ್ನದು ಕರೆಸು ಋಷಿಗಳನೆಂದನಾಭೀಮು || ೨೩

ಅಹುದಲೇ ಬಚಕೇನು ಯಾಗ
ಪ್ರಹರಣಕೆ ಸಂನ್ಯಾಸ ಗಡ ವಿ
ಗ್ರಹದೊಳಧಿಕರು ಗಡ ಜರಾಸಂಧಾದಿನಾಯಕರು |
ಮಹಿಯ ಮನ್ನೆಯರಧ್ವರವ ನಿ
ವಹಿಸಲೀಯರು ಶಿವ ಶಿವಾ ಕಡು ¹
ರಹವೆ ಮಾಡಿದನರಸನೆಂದನು ² ನಗುತ ಕಲಿಪಾರ್ಥ || ೨೪

ಯಾಗಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವೆಂದು
ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ವಾಕ್ಯ.

ಏಕೆ ಗಾಂಡೀವವಿದು ಶರಾವಣ
ಯೇಕೆ ಯಿಂದ್ರಾಗ್ನಿಯ ವಾರುಣ
ವೇಕೆ ರಥವೀರಾಮಭೃತ್ಯಧ್ವಜವಿಳಾಸವಿದು |
ಲೋಕಶಿಕ್ಷಾರಕ್ಷಗಿಂತಿವು
ಸಾಕು ಹುಲುಮಂಡಳಕರಿವದಿರ
ನೂಕಲರಿದೇ ಜೀಯ ಜಂಜಡವೇಕೆ ಬೆಸಸೆಂದ || ೨೫

ನೆರಹು ನೀ ಪಾರ್ವರ ದಿಗಂತಕೆ
ಹರಹು ನಮ್ಮನು ಬಂಧುವರ್ಗವೆ
ಕರೆಸು ರಚಿಸಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾ ³ ಕದನಕಾಮುಕರ |
ಸೊರಹಲಖೆಯೆನು ಸಾಧುಗಳನಾ
ದರಿಸುವೆನು ಮೊಜ್ಜಾಂತರನು ⁴ ಚಿ
ಮ್ತುರಿಯ ಬಿಗಿಸುವೆನಮರಿಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕಣ್ಣ ಯಲಿ || ೨೬

¹ ಗಡ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಡ.

² ಶಿವ ಶಿವೆಂದನು, ಡ.

³ ಬೇಹುದು, ಚ.

⁴ ಚೌಪಟಯರನು, ಡ.

ಅದರಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಮ್ಮತಿಸಿದುದು.

ಅದುದು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ನುಡಿ ನಿ
ವಹಿಸದೇ ತಪ್ಪೇನು ¹ ನಿಜಕುಲ
ವಿಹಿತವಲ್ಲಾ ವಿನಯ ವಿಕ್ರಮ ವಿದ್ಯೆ ನೃಪನೀತಿ |
ಗಜನವೇ ಗಂಡುಗಲಿಗಿದಿರಾ
ರಹಿತಬಲವಿನ್ನ ರಸ ಚಿಂತಾ
ಮಂಗಳಗವಸರವಲ್ಲ ಮನ ಮೊಂಡನಸುರಾರಿ ||

೩೧

ಅಲ್ಲದೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸು ನಾನು ಅನುಕೂಲ
ವಾಗುವೆನುದು ಕೃಷ್ಣ ವಾಕ್ಯ.

ಎಮಗೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಕೊಡು ರಿಪು
ರಮಣಿಯರ ಸೀಮಂತಮಣಿಗಳ
ನಿಮಿಷದಲಿ ತರಿಸುವೆನು ಬರಿಸುವೆನಿಖೆ ² ಭೂಮಿಪರ |
ಸಮರಜಯವಿನ್ನಾ ಯ್ತು ಯಜ್ಞ
ಕ್ರಮಕೆ ನಿಪ್ಪ್ರತ್ಯಾಪವಿನ್ನ
ಭ್ರಮೆಯ ಮೊಡದಿರೆಂದು ನೃಪತಿಗೆ ನುಡಿದನಸುರಾರಿ ||

೩೨

ಆಗ ಸುತುಪ್ಪನಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಯನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಕಂಗಳನುಡರು ಚಿತ್ತ ಸೀವಮೆ
ಗಂಘವಣಿಗಿನ್ನೇನು ಭಯವಾ
ವಾಗದಲಿ ಸಂಬಿಹವೆಲ್ಲೆ ನಿಮ್ಮಂಘ್ರಪಂಕಜವೆ |
ಸಂಗರದ ಜಯ ನಿಮ್ಮದ್ವಲಿಯು
ಭಂಗ ನಿಮ್ಮದು ಭಕ್ತಸಿಕರದ
ಸಂಗಿ ನೀವಿರಲಯ್ಯಗದದೇನೆ ³ ದನಾಭೂಪ ||

೩೩

1 ದರಖಚೆ ಕೇನು, ಡ. 2 ನುಹಿತ, ಚ. 3 ನೀನಿರಲೇನು ನಮಗಿನ್ನೆಂ, ಡ.

ಮಾಗಧನನ್ನು ಜಯಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವೆಂದು

ಕೃಷ್ಣ ವಾಕ್ಯ.

ವಿಗಡಯಾಗಕ್ಕೆ ನಿಖಿಲರಾಯರು

ನೈಗ ಮರುತ್ತನು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾ

ದಿಗಳು ಕೆಲರಭಿಷಿಕ್ತರಾದರು ರಾಜಸೂಯದಲಿ !

ಬಗೆಯಲಿದು ದುಷ್ಕೃತ ವಿದಾಂಸ

ಗಗಡು ಮಾಗಧನವನ ಮುಖದೊಡೆ

ಸುಗಮ ನಿವೃತ್ತಿಯುಂಗೆ ಸುರಪದವೆಂದನಸುರಾರಿ || ೩೪

ಆರವನು ಹಿರಿದಾಗಿ ನೀ ಕೈ

ವಾರಿಸುವೆ ಕಮಲಾಕ್ಷ ಮಾಗಧ

ನಾರುಭಟೆ ತಾನೇನು ವರವೊ ಸಹಜವಿಕ್ರಮವೊ |

ವೀರರೆದೆ ಸಿಡಿಲಂತೆ ಸಕಲಮು

ಹೀರಮಣರಿದಿರೊಳಗಿವನು ವ.ಖ

ವೈರಿ ಗಡ ಬೆಸೆಂದೊಡೆಂದನು ನಗುತ ಮುರವೈರಿ || ೩೫

ಮಾಗಧನ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ—ಬೃಹದ್ರಥನೆಂಬ ರಾಜನು ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದೆ

ದುಃಖದಿಂದ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳೈ ಬೃಹದ್ರಥ

ನರಸು ಮಾಗಧಮಂಡಲಕ್ಕೆ ತ

ತ್ಪರಗರಿವ್ರಜವೆಂಬುದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತವಿಭವದಲಿ |

ಧರೆಯ ಪಾಲಿಸುತಿದನಾತಂ

ಗರಸಿಯರು ಸೇನಿದರು ಕಾಶೀ

ಶ್ವರನ ತನುಜೆಯರಿಬ್ಬ ರದುಭುತರೂಪು ಸುಗುಣಿಯರು || ೩೬

ಅವರೊಡನೆ ಸುಖಸತ್ಕಥಾಸಂ

ಭವವಿನೋದದಲಿರುತಲೀ ವೈ

ಭವವು ನಿಷ್ಫಲ ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದೆ ಲೋಕ¹ ವಿಲ್ಲೆಂದು |

ಆವನಿಪತಿ ವೈರಾಗ್ಯದಲಿ ರಾ
ಜ್ಯವನು ಬಿಸುಟು ತಪಃಪ್ರಭಾವ
ವೈವರಣದಲಿ ತನುವ ನೂಕುವೆನೆಂದು ಹೊಣಿವೆಂಟೆ || ೩೩

ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಂಡಕಾಶಿಕ ದರ್ಶನ.

ಊರ ಹೊಣಿವೆಡುತ್ತ ಕಂಡನು
ಪಾರಿಕಾಂಕ್ಷಿ ಪ್ರವರನನು ಮುನಿ
ವೀರಕೌಕ್ಷೇಯಕನನಗ್ಗ ದ ¹ ಚಂಡಕಾಶಿಕನ |
ನಾರಿಯರು ಸಹಿತವನ ಚರಣಾಂ
ಭೋರುಷಕ್ ಭಿನಮಿಸಲತಿ ವಿ
ಸ್ತಾರಿಸಿದನಾಶೀರ್ವಚನವನು ಮುನಿ ನೃಪಾಲಂಗೆ || ೩೪

ರಾಜನು ಅವರ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಹೇಳಲು
ಅನುಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ.

ಏಸಿದರಸನೆ ವದನದಲಿ ದು
ವ್ಯಾನವೆನಲನಪತ್ಯತಾಚಂ
ತಾನುರೂಪದ ದುಗುಡವಿದು ನಿಮ್ಮಂಭ್ರಿಸೇವೆಯಲಿ |
ಹಾಸಿ ದುಷ್ಕೃತ ಕಹುದಲೇ ಸುತ
ಹೀನರಾಜ್ಯವೆ ಬಿಸುಟೆನೆನಗೀ
ಕಾನನದ ಸಿರಿ ಸಾಕೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದ ನಾಭೂಪ || ೩೫

ರಾಜನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಸತಿಗೆ ಕೊಡೆಂದು
ಋಷಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಐಸಲೇ ಸುತಹೀನರಾಜ್ಯವಿ
ಳಾಸ ನಿಷ್ಫಲವದದೆಲೇ ಸಂ
ತೋಷವೇ ಸುತಲಾಭವಾದೊಡೆ ಹೊಲೆ ಯೇನಿದಕೆ ² |

¹ ಕಾಂಕ್ಷೆಯನಾಂಗರಾತ್ಮಜ, ಚ.

² ಹೊಲ್ಲವೇನುತ, ಕ, ಖ, ಡ.

ಆಸಮಸ್ತಮುನೀಂದ್ರನಂತ
 ಭಾಸಿತಾತ್ಮಧ್ಯಾನಸುಖವಿ
 ನ್ಯಾಸದಿರಂಗ್ಯ¹ ಗೆ ಬಿದ್ದು ದು ಮಧುರಚೂತಫಲ || ೪೦

ಕಂದೆಜಿದು ಮುನಿ ಬಚ್ಚಕ ಭೂಪತಿ
 ಗೆಂದನಿದಕೋ ಪುತ್ರಸಂತತಿ
 ಗಿಂದು ಸಾಧನವಿದನು ಕೊಡು ನಿನ್ನ ರಸಿಯರಿಗೆನಲು² |
 ಕಂದಿದಾನನವುಜ್ಜ್ವಲಪ್ರಭೆ
 ಯಿಂದ ಬೆಳಗಿತು ರಾಣಿಯರು ಸಹಿ
 ತಂದು ಮುನಿಪತಿಗೆಹಗಿ ಪರಿತೋಷದಲಿ ಬೀಚ್ಚೊಂಡ || ೪೧

ವರವನೆಂಟನು ಹೆಸರು ಕೊಂಡಾ
 ಧರಣಿಪನ ತನಯಂಗೆ ಕೊಟ್ಟನು
 ಪುರಕೆ ಮರಳಿದನರಸನಾಮುನಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಲಿ |
 ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹಣ್ಣನ್ನು ಭಾಗಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುದು.
 ಸರಿದನತ್ತಲು ಚೂತಫಲವೆದ
 ನೆರಡುಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಧನು ತ
 ನ್ನರಸಿಯರಿಗಿತ್ತನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಕೇಳು ಕೌತುಕವ || ೪೨

ಬಳಿಕ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿ ಪ್ರಸವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಎರಡು
 ಸೀಳುಗಳನ್ನು ಬಿಸುಡುವಿಕೆ.

ಬಲಿದುದವರಿಗೆ ಗರ್ಭ ಜನನದ
 ನೆಲೆಯು ಕಾಲಕೆ ಸತಿಯರುದರದಿ
 ನಿಚ್ಚಿದುದೊಂದೊಂದನೆಯದ ಸೀಚೆರಡುಸರಿಯಾಗಿ |
 ಬಚ್ಚಿಕೆ ಕಂಡವರಕಟೆ ದುಷ್ಕೃತ
 ಫಲವೆ ಸುಡಲಿವನೆನುತ ಬಿಸುಟರು
 ಹೊಣಿಲ ಹೊಣಿವಳಯದಲಿ ಧರಣೀಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೪೩

ನಡುವಿರುಳು ಜರೆ ಯೆಂಬ ರಕ್ಕಸಿ
 ಯಡಗನಪಸುತ ಬಂದು ಕಂಡಳು
 ಮಿಡುಕುತಿಕ ಸೀತೆರಡುವನು ಹೊಪಹೊಪಲ ಬಾಡೆಯಲಿ |
 ತುಡುಕಿದಳು ಸೀತೆರಕ್ಕೆ ತಿನ್ನದೆ
 ಮಡಗಿದರೊ ಕೌತುಕವಿದೇನೀ
 ಯಡವಿಯೊಳಗಿಂದಸುರೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು ಬಲಿಕೆ || ೪೪

ಜರೆಯೆಂಬವಳು ಸೀಳುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲು ಜರಾಸಂಧನ ಜನನ.
 ಶಿಶುವನಾರೋ ಸೀತು ತಿನ್ನದೆ
 ಬಿಸುಟು ಹೋದರೆನುತ್ತ ಜರೆ ಸು
 ಧಿಸಿದಳಾಕಸ್ಮಿತದ ಸೀತೆರಡನು ಎನೋದದಲಿ |
 ಪಸರಿಸಿದುದಸು ಮೇಘರವ ರೋಂ ¹
 ಪಿಸುವ ² ವೋಲು ಚೀಲದನು ಗಿರಿಗಳ
 ಬೆಸುಗೆ ಬಿಡೆ ನಡುವಿರುಳು ಕೋಲಾಹಲಿಸಿತಾರಭಸ || ೪೫

ಊರ ಹೊಪವಳಯದಲಿದೇನೊ ಮೆ
 ಹಾರಭಸ ವಿರುಳನುತ ಕವಿದುದು
 ಪಾರಜನ ರುಳಪಿಸುವ ಕೈದೀವಿಗಿಗಳೂಗಿನಲಿ |
 ಆರಿವಳು ತಾನನುತ ಕಂಡರು
 ದೂರದಲಿ ದಾನವಿಯನವಳ ಘ
 ನೋರುಗಳ ನೋಗಿನಲಿ ಕೈದೊಟ್ಟಲ ಕುಮಾರಕನ || ೪೬
 ನಿಂದುದಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ರಕ್ಕಸಿ
 ಯೆಂದು ಭಯದಲಿ ಬಲಿಕೆ ಕರುಣದ
 ಲೆಂದಳವಳಂಜದಿರಿ ಹೋ ಹೋ ಯೆನುತ ಕೈನೆಗಹಿ |
 ಇಂದಿವನು ಮಗನನಗೆ ಭೂಪತಿ
 ಬಂದನಾದೊಡೆ ಕೊಡುವೆನೀತನ
 ನೆಂದೊಡಾಹ್ನಕವರು ಹೇಳಲು ಬಂದನಾಭೂಪ || ೪೭

1 ಮಿಗೆ ಗ, ಡ.

2 ಬೆಸುವ, ಡ.

ಅರಸ ಕೋ ನಿನ್ನ ವನನೀತನು
 ವರಕುಮಾರಕನೆನ್ನ ಹೆಸರಲಿ
 ಕರೆವುದೀತನ ಸೀತ ಬೆಚ್ಚ ವಳಾನು ಬೆದರಿರು |
 ಜರೆಯೆನಿಪುದಭಿಧಾನವೆನ್ನದು
 ವರಜರಾಸಂಧಕನಿವನು ಸುರ
 ನರರೊಳಗೆ ಬಲುಗೈಯ್ಯನಹನೆಂದಿತ್ತಳರ್ಭಕನ ||

೪೮

ಆಕೆಯು ಆಮಗುವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಡಲು
 ಅದನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ.

ಅಸುರೆಯನು ಮೆನ್ನಿ ಸಿದನಾಕೆಯ
 ಹೆಸರ ಮಗನಿವನೆಂದು ಲೋಕ
 ಪ್ರಸರವೆಯಲು ನಲವಿನಲಿ ಸಲಹಿದನು ಮಾಗಧನ ¹ |
 ಅಸುರರಲಿ ಮೆತ್ತೈರಲಿ ಸುರರಲಿ
 ಜಸಕವುಳ್ಳವನೆನಿಸಿದನು ಸಾ
 ಹಸದ ಜೋಡಣೆ ಮೆಣ್ಣಿದುದವನಲಿ ಭೂಪ ಕೇಳಂದ ||

೪೯

ಅಂಥವನ ವಿಜಯ ಯಾತ್ರೆಗೆ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಕಳುಹೆಂದು
 ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಅದಣಿನೀಮಾಗಧನ ಮುಣಿದ
 ಳ್ಲದೆ ನೃಪಾಲಕರಂಜಿ ಕಪ್ಪದೊ
 ಳೊದಗಲಾಯರು ಮೆಣ್ಣಿಯಲೀಯರು ಯಜ ಮಂಟಪವೆ |
 ಇದು ನಿಧಾನವು ಭೀಮಪಾರ್ಥರಿ
 ಗಿದು ಮುಹೂರ್ತವು ವೀಳೆಯವ ತಾ
 ಕದನವಿಜಯದ ವೀರಸೇನೆಯನಿಟ್ಟು ಕಳುಹೆಂದ ||
 ಮೆಣ್ಣಿಯದೇತಕೆ ರಾಜಸೂಯದ
 ಹೊಣಿಗೆ ನಿಮ್ಮದು ರಾಣಿ ² ಕವನಾ
 ನಣಿಯೆ ನೀನರ್ಥಾಭಿಮಾನಪ್ರಾಣದೊಡೆಯನಲೆ |

೫೦

1 ನಂದನನ, ಡ.

2 ಕೌಳಿಕ, ಖ.

ಕಿಣಿಯರಿವದಿರು ರಾಜಸೂಯದ
ಕಣಿಬರತಿಬಲ್ಲಿದರು ಕೃಪೆಯನು
ಮೆಜಿವುದನುತಸುರಾರಿಯಂಫ್ರಿಗೆ ಚಾಚಿದನು ಹಣೆಯ || ೫೧

ಎತ್ತಿದನು ನಸುನಗುತ ರಾಯನ
ನೆತ್ತಿಯನು ಮುರವೈರಿ ಕರೆಸು ಮು
ಹೂರ್ತಿಕರನಕ್ಷೋಹಿಯ ಬರಹೇಳು ದಪಪತಿಯ |
ಸುತ್ತೂರಸರಿಗೋಲೆಯುಡುಗೊಣಿ
ಯಿತ್ತು ದೂತರ ಕಳುಹು ಬಿಡಿಕಿನೊ
ಳುತ್ತರೋತ್ತರಸಿದ್ಧಿ ನಿನಗಹುದೆಂದನಸುರಾರಿ || ೫೨

ಮಾಗಧನ ಪತ್ತನಕ್ಕೆ ತೆರಳುವಿಕೆ.

ರೂಢಿಸಿದ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲಿ ಹೊಣ
ಬೀಡ ಬಿಟ್ಟರು ದಧಿಯ ದೂರ್ವೆಯ
ಕೂಡಿದಹ್ವತಗಳ ಸುಲಾಚಾವಳಿಯ ಮಂಗಳದ |
ಗಾಡಿಸಿದ ಜಯರವದ ದೈತ್ಯವಿ
ಭಾಡಸೂಕ್ತದ ವಿಗಡ ಬಿರುದಿನ ¹
ಗಾಢ ಪಾಠಕ ಗಡಬಡೆಯು ರೂಢಿಸಿತು ಗಗನವನು ² || ೫೩

ಆಳು ನಡೆಯಲಿ ಮೆಗಧರಾಯನ
ಮೇಲೆ ದಂಡು ಮುಕುಂದದಪುರತಿ
ಹೇಚಕೆಗೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಬರಹೇಳು ಹೇಚನುತ |
ಆಳು ಸಾಣಿದುದವನಿಪಾಲರು
ಮೇಳವಿಸಿ ಹೊಣವೆಂಟು ಬರೆ ದೆ
ಖ್ವಾಳವನು ನೋಡಿದರು ನಡೆದರು ಪಯಣಗತಿಗಳಲಿ || ೫೪

¹ ಬಿರುದುಪ, ಕ. ಚ.

² ವಾಡಗಳ ಪಾಠಕರ ಗಡಬಡೆ ಗಾಢಿಸಿತು ನಭವ, ಕ. ಚ.

ಕೃಷ್ಣಭೀಮಾರ್ಜುನರು ವಿಪ್ರವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸುವಿಕೆ.

ಜನಪ ಕೇಳೈ ಕೃಷ್ಣ ಭೀಮಾ
 ಜ್ಞಾನರು ವಿಮಳಸ್ನಾತಕವ್ರತ
 ಮುನಿಗಳಾದರು ನಡೆದು ಪಯಣದ ಮೇಲೆ ಪಯಣದಲಿ |
 ಜನದ ಕಾಣಿಕೆಗೊಳುತ ನಾನಾ
 ಜನಪದಂಗಳ ಕಳೆದು ಗಂಗಾ
 ವಿನೂತನದಿಯನು ಹಾಯ್ದು ಬಂದರು ಪೂರ್ವಮುಖವಾಗಿ || ೫೫

ಮಗಧದೇಶದ ವರ್ಣನೆ.

ಬರುತ ಕಂಡರು ಮುಂದೆ ಕೊಬ್ಬಿದ
 ಸರಿಯನೂರೂರುಗಳ ಸೊಂಪಿನ
 ಭರಿತಗೋಧನಕುಲವನಮಳಸುಧಾನ್ಯರಾಶಿಗಳ |
 ವರನದಿಯ ಕಾಲುವೆಯ ತೋಟದ
 ತೆರಳಿಕೆಯ ಪನಸಾಮ್ರಪೂಗೋ
 ತ್ಕರದ ರವ್ಯಾರಾಮಮಂಡಿತ ಮಗಧಮಂಡಲವ || ೫೬

ಮೆಳಗಳೇ ದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳು ವೈಷ್ಣವ
 ವಳಗಳೇ ಸಹಕಾರದಾಡಿಮೆ
 ಫಲಿತನಿಬಿಡಕ್ರಮುಕಜಂಬೂಮಾತುಳಂಗಮಯ |
 ಕಳವೆ ಶಾಲೀಮಯವು ಹೊಲನ
 ಗ್ಗಳಿಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮಯವು ನಗರಾ
 ವಳಗಳನೆ ಶೋಭಿಸಿತು ಜನಪದವಿವರ ಕಣ್ಣನಕೆ ¹ || ೫೭

ದೇಶ ಹಗೆವನದೆಂದು ಕಡ್ಡಿಯ
 ಗಾಸಿಮಾಡದೆ ಮಿಗೆ ವಿನೋದದ
 ಲೈಸುಪಡೆ ನಡೆತಂದು ಬಿಟ್ಟುದು ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲಲಿ |

¹ ಸೋಲಿಸಿತು ಜನಪದವಿವರ ಕಣ್ಣನವ, ಖ.

ಅಸರೋರುಪಬಂಧು ಚರಮದಿ
ಶಾಸತಿಯ ಚುಂಬಿಸೆ ಗಿರಿವ್ರಜ
ವಾಸಿಖರವನು ಪತ್ತಿದರು ಪರಿಭೀಮಫಲುಗುಣರು || ೫೪

ಅಲ್ಲಿರುವ ಜಿಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಭೇರಿಯನ್ನು ಬಡೆಯುವಿಕೆ.

ವೈಷ್ಣವಚರ್ಮನಿಬದ್ಧಭೇರಿಗ
ಳನೆದುವಹ್ನತೆಗಂಧಮಾಲ್ಯ
ಪ್ರಸರದಲಿ ಶೈಲಾಗ್ರದಲಿ ಸಂಪನ್ನಪೂಜೆಯಲಿ |
ಅಸುರರಿಪುಭೀಮಾರ್ಜುನರು ತ
ದ್ವಿಷಮಭೇರಿತ್ರಯವ ಹೊಯ್ದೆ
ಬಿಸಿದರದ್ಭುತರವ ಮಸಗೆ ಕಡಹಿದರು ಖಾತಿಯಲಿ || ೫೫

ಭೇರಿಯ ವೃತ್ತಾಂತ.

ಭೇರಿಗಳ ಮಗಧಂಗೆ ಕೊಟ್ಟವೆ
ರಾರು ತಾಸಿದು ವರವೊ ಸಹಜವೊ
ಕಾರಣವ ಹೇಚೆಂದು ಜನಮೋಜಯನು ಬೆಸಗೊಳಲು |
ಧಾರುಣೀಪತಿಗಂದು ಮಿಗೆ ವಿ
ಸ್ತಾರದಿಂದಹಿಡಿದನು ಹಿಂದೆ ಸು
ರಾರಿಭಸ್ಮಾಸುರನು ಶಿವನ ವಿರೋಧಿಸಿದ ಹದನ || ೬೦

ಪರಿಯ ನೆನೆಯಲು ಶಂಭು ಕರುಣಾ
ಕರನು ಬಿಜಯಂಗೈದು ದೈತ್ಯನ
ಹಿರದೊಳಸುರನ ಕರವೆನಿಡಿಸಲು ಮರಣಗಂಡಲ್ಲಿ |
ಮರಳಿ ಜನಿಸಿದನವನು ಧರೆಯಲಿ
ಸುರನರರ ಪರಿಭವಿಸೆ ರಣದಲಿ
ನೆರೆದು ದಿವಿಜನಮೂವ ಬಿನ್ನೈಸಿದುದು ಪಶುಪತಿಗೆ || ೬೧

ಅದರಲ್ಲಿ—ಮಾಪಾಸುರನ ಸಂಹಾರ.

ಕೇಳಿ ಶಿವನೈತಂದನಲ್ಲಿಗೆ
ಕಾಳದನುಜನ ಬಲುಹನುರುಹಲು
ಧಾತೃಬಂದಡ್ಡವನು ಗಟ್ಟಿದ ಮಾಪನೆಂಬವನ |
ಶೂಲದಿಂದಿಡಲ್ಯದೆ ಕಂಠದ
ನಾಳವನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತಲೆಗಳು
ಬೀಜಲವನಿಗೆ ಮೂಱುಮಂಡದ ತಲೆಯ ಮಧ್ಯದಲಿ || ೬೦

ವೃಷಭಾಸುರ ಸಂಹಾರ ಮತ್ತು ಅವನ ಚರ್ಮದಿಂದ ಭೇರೀರಚನ
ದುಸ್ವದಾನವ ಮಡಿದೊಡವನೊಡ
ಹುಟ್ಟಿದಾತನು ವೃಷಭನೆಂಬವ
ದಿಟ್ಟನವ ಕಲಿಯಾಗಿ ಕಾದಿದೊಡವನ ¹ ನಿಮಿಷದಲಿ |
ಮೆಟ್ಟಿ ಚರ್ಮವ ಸೀಚಿ ನಾಳಕೆ
ಕಟ್ಟಿದನು ಕಲಿ ಶಂಭು ಭೇರಿಯು
ಧಟ್ಟಿಸಿದೊಡಾಧ್ವನಿ ಭಯಂಕರವಾದುದಮರರಿಗೆ || ೬೨

ಬೇಗದಲಿ ಮಾಗಧನು ಪಾಂಡ್ರಕ
ಯಾಗವನು ಮಾಡಿದನು ಬಹಳೋ
ದ್ಯೋಗದಿಂದವೆ ಬಂಧುವರ್ಗವ ನೆರಹಿ ಮುನಿಜನವ |
ನಾಗಪುರದರಸುಗಳ ಕೂಡಿ ಸ
ರಾಗದಿಂದವೆ ಸಕಲಯಜ್ಞದ.
ಭಾಗಧೇಯವನುಚದು ಮಾಡಿಸಿದನು ಮಹಾಕ್ರತುವ || ೬೪

ಅರಸ ಕೇಳೆ ಹರಿಭಕ್ತಿ ದೂರರು
ನೆರೆದು ಮಾಡುವ ಸಕಲಯಾಗವು
ಶರಧಿಯೊಳಗುಬಿಡ ಬೊಬ್ಬು ಳಕೆಗಳ ತೇಜನಂತೆ |
ಬು ದ ಬು

¹ ಕಟ್ಟಡವಿಯಲಿ ಕಾದಿದರೆ ಬಳಿಕವನ, ಖ.

ಮಾಗಧನ ತಪಸ್ಸು.

ಹರದು ಹೋಹುದು ಸುಕೃತರಾಶಿಗ
ಳರದೆ ಸಿಮಿಷಕೆ ವೇದಿಸಿದ್ಧವಿ
ದಱಿಯ ಜಯಿಸುವೆನೆಂದು ಮಾಗಧ ಮಾಡಿದನು ತಪವೆ || ೬೫

ಹಿರಿದು ಮೆಚಿದನವೆಗೆ ಗೌರೀ
ವರನು ತಲೆದೋಡಿದನು ಬೇಡೈ
ವರವ ಕೊಡುವೆನೆನಲ್ಕೆ ಕಣ್ಣೆಡ್ಡಿದಿದ್ದು ಕೈಮುಗಿದ |
ಕರುಣಿಸೈ ಭೇರೀತ್ರಯವ ಸಂ
ಗರಮೊಳಾಧ್ವನಿಗೇಳಿದರಿಗಳು
ಹಿರಿದು ಭಯಗೊಂಡೋಡುವಂತಿರೆ ಕೃಪೆಯ ಮಾಡೆಂದ || ೬೬

ಕಾಳಗದೊಳನ್ನಯ ಒರೀರದ
ನೀಜೆರಡು ಬೆಸುವಂತೆ ಕರುಣಿಸು
ಭಾಳಲೋಚನ ನೀನು ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ರಣಜಯವ |

ಮಾಗಧಗೆ ಭೇರಿಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ವರಗಳು.
ಪಾಲಿಸೆಂದೆನೆ ಮೂಱುವರವ ಕೃ
ಪಾಳು ಕರುಣಿಸಿ ಮಾಗಧೇಂದ್ರಗೆ
ಘೋಳಗಳಸಿತ್ತು ಭವ ಬಿಜಯಂಗೈದನೊಲವಿನಲಿ || ೬೭

ಇಂದುಧರನನು ಬೀಜುಕೊಂಡವ
ನೆಂದು ಮೊದಲಾಗಬಿಳರಾಯರ
ವೃಂದವನು ಬಂಧಿಸಿದ ನಾನಾ ದ್ವೀಪಪಾಲಕರ |

ಅಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭೇರೀನಾದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಗಧನು ಶಾಂತಿಯನ್ನು
ಮಾಡುವಿಕೆ.

ಕಂದ ಕೇಳೈ ಬಚಿಕಲಾಗೋ
ವಿಂದಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಭೇರಿಯ
ನಂದು ಹೊಡೆಯಲು ಕದಡಿದುವು ಕಲ್ಪಾಂತರಧಿಗಳು || ೬೮

ಮಾಗಧನ ಮನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳ ಆಗಮನ.

ಎನಿದದ್ಭುತವೆನುತ ನಡುವಿರು

ಳಾನರೇಶ್ವರನಮಳವೇದವಿ

ಧಾನದಲಿ ತಟ್ಟಾಂತಿಗೋಸುಗ ಕರೆಸಿ ಭೂಸುರರ |

ದಾನದಲಿ ವಿವಿಧಾಗ್ನಿ ಕಾರ್ಯವಿ

ಧಾನದಲಿ ವಿಪ್ರಾಘವಚನಸ ¹

ಘಾನದಲಿ ² ಮಗಧೇಶನಿದ್ದನು ಭೂಪ ಕೇಳಂದ ³||

೬೯

ಇವರು ಗಿರಿಯಿಂದಿತ್ತಿದು ರಾತ್ರಿಯೊ

ಳವನ ನಗರಿಯ ರಾಜಬೀದಿಯ

ವಿವಿಧವಸ್ತುವ ಸೂಚಿಗೊಂಡರು ಹಾಯ್ದು ದಟದುವ |

ತಿವಿದರಡ್ಡೈಸಿದರನುಬ್ಬಿದ

ತವಕಿಗರು ಮದದಿಂದ ರಾಯನ

ಭವನವನು ಹೊಕ್ಕರು ವಿಡಂಬದ ಏಪ್ರವೇಷದಲಿ ||

೭೦

ಉರುವಣಿಸಿದರು ಮೊಳುಕೋಟೆಯ

ಮೊಳುದರದ್ವಾರದಲಿ ರಾಯನ

ಹೊರಗೆ ಬಂದರು ಕಂಡರಿದಿದ್ದನು ಜರಾಸಂಧ |

ಬಿಡವರಿಗೆ ಮಾಗಧನ ಆದರ.

ಧರಣಿಯಮರರಪೂರ್ವಿಗರು ಭೂ

ಸುರದ ಭದ್ರಾಕಾರರೆಂದಾ

ದರಿಸಿ ಮಧುಪರ್ಕಾದಿಗಳ ಮಾಡಿದನು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ||

೭೧

ಕೇಳಿದನು ಕುಶಲವನು ಕುಶಲವ

ಹೇಳಿದರು ಕುಳ್ಳಿರಿ ಯೆನಲು ಭೂ

ಪಾಲಕರು ಕುಳ್ಳಿದರೆವೆ ಯಿಕ್ಕದೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ |

1 ವಿಪ್ರಾಘನಿಖಡ, ೨. 2 ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ೩. 3 ಹೊತ್ತದುಗುಡದಲಿ, ೪.

ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನಾವಿಧವಾಗಿ ತರ್ಕಿಸುವಿಕೆ.

ಹೇಚ್ಚರೈ ನಿಮಗಾವದೇಶ ವಿ
ಶಾಲಗೋತ್ರವದಾವುದೆನುತ ಸು
ಲೋಲಮತಿ ಚಿಂತಿಸಿದನಿವದಿರು ವಿಪ್ರರಲ್ಲೆಂದು || ೩೦

ಸ್ನಾತಕವ್ರತವೇಷದಲಿ ಬಂ
ದಾತಗಳು ಬಚ್ಚಿಕವರು ಶಸ್ತ್ರ
ವ್ರಾತದಲಿ ಶಿಕ್ಷಿತರು ಕರ್ಕಶಬಾಹುಪಾಣಿಗಳು |
ಕೈತವದಿಸೈತಂದರರ್ಥವ
ನೀತಗಳು ಬಯಸರು ವಿರೋಧ
ಪ್ರೀತಿಯುಂಟರಿವರಾರೊ ಶಿವ ಶಿವ ಯೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿದ || ೩೧

ಆರಿವರು ದೇವತ್ರಯವೊ ಜಂ
ಭಾರಿ ಯಮ ಮೂರುತರೊ ರವಿ ರಜ
ನೀರಮಣ ಪಾವಕರೊ ಕಪಟಸ್ನಾತಕವ್ರತರು |
ಧಾರುಣೀಶ್ವರರೊಳಗೆ ದಿಟ್ಟರ
ದಾರೊ ತನ್ನೊಳು ತೊಡುಕಿ ನಿಲುವ ವಿ
ಕಾರಿಗಳ ನಾ ಕಾಣೆನೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ || ೩೨

ಈಗ ಮಿಡುಕುಳ್ಳವರು ಮಹಿಯಲಿ
ನಾಗಪುರದರಸುಗಳ್ಳು ನಮ್ಮವ
ರಾಗಿಹರು ಪಾಂಡುವಿನ ಮಕ್ಕಳು ಮಿಾಣಿ ಖಳರಲ್ಲ |
ಸಾಗರೋಪಾಂತೈದ ನರೇಂದ್ರರು
ಭೋಗಿಸಿದ ಮುತ್ತುಗಳು ಭಾವಿಸ
ಲೀಗಯಾಳರ ಗರ್ವವೇನು ವಿಚಿತ್ರವಾಯ್ತೆಂದ || ೩೩

ಯಾದವರು ಹಿಂದೆಪ್ಪೊಡನೆ ಹಗೆ
ಯಾದವರು ಬಚ್ಚಿಕವರೊಳಗೆ ಕಣ್ಣು
ಗಾದವನ ತುಣುಗಾದವನ ಮಾಧವನ ಮಾತೇನು |

ಮೇದಿನಿಯ ಮಂಡಳಕ ಮನ್ನೆಯ
ರಾದವರು ನನ್ನೊಡನೆ ಸೇನಸುವೆ
ರಾದೊಡಿದು ದುಷ್ಕಾಲವಶವಿದು ¹ ಯೆಂದನಾಮಗಧ ||

೨೬

ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಗಧನ ಪ್ರಶ್ನೆ
ಬವರಿಗರು ನೀವ್ ವಿಪ್ರವೇಷದ
ಜನನಿಕೆಯ ಜಾಣಾಯ್ ತನದಿಂ
ದವಗಡಿಸಿ ಯೊಳಹೊಕ್ಕಿ ರದ್ವಾರದಲಿ ನೃಪಸಭೆಯ |
ನಿವಗಿದೊನೀವ್ಯಸನ ಕಪಟ
ವೈವಹರಣೆ ಕೃತ್ರಿಮವೋ ಸಹಜವೋ
ರವಣ ಮತ್ತೇನುಂಟು ಹೇಳಿನ್ನಂಜಬೇಡೆಂದ ||

೨೭

ಸ್ನಾತಕವ್ರತವೇನು ಪಾರ್ಥಿವ
ಜಾತಿಗಿಲ್ಲವೆ ವೈಶ್ಯಕುಲಕಿದು
ಪಾತಕವೆ ನಾವೀಗ ಪಾರ್ಥಿವಜಾತಿಸಂಭವರು |
ಸ್ನಾತಕರು ನಾವ್ ವೈರಿಕುಲದಲ
ಭೀತರದ್ವಾರಪ್ರವೇಶವೆ
ನೀತಿ ಯಲ್ಲ ಪುರಾಣಸಿದ್ಧ ವಿದೆಂದನಸುರಾರಿ ||

೨೮

ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳಿಗೂ ಮಾಗಧಗೂ ನಡೆದ ಸಂವಾದ.

ವೈರಿಭವನವೆ ನಮ್ಮದಿದು ನಾವ್
ವೈರಿಗಳ ನಿಮಗೆಮಗೆ ಜನಿಸಿದ
ವೈರಬಂಧನಿಮಿತ್ತವಾವುದು ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದಲಿ |
ಆರು ನೀವೀಬ್ರಾಹ್ಮಣಬ್ರೂವ
ರಾರುಪಾಥ್ಯರು ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮವಿ
ಕಾರ ಬಹುದೇ ಹೋಗದೆಂದನು ಮಗಧಪತಿ ನಗುತ ||

೨೯

ಮುಖಿದು ಹಲಬರಿಳಾಧಿನಾಥರ
 ಸೆಜೆಯಲಿಕ್ಕಿ ದೆ ರಾಜ್ಯಮದದಲಿ
 ಮುಖಿದು ಮಾನ್ಯರಸಿಹಿದು ಮೆಚ್ಚಿ ಸಿಕ್ಕೊಂಡೆ ರೌರವವೆ ¹ |
 ಅಹಿಯದಳುಪಿದ ಪಾತಕಕೆ ಬಿಡು
 ಸೆಜೆಯ ಪ್ರಾಯಶಿತ್ತವಿದು ಕೇ
 ಳುಹುವುಪಾದ್ಯರು ನಾವೆ ಯೆಂದನು ನಗುತ ಮುರವೈರಿ || ೪೦

ಆನ್ಯ ಪಾಲರ ಮಗನೊ ಮೊಮ್ಮನೊ
 ನೀನವರ ಬಾಂಧವನೊ ಭೃತ್ಯನೊ
 ಸೂನುಸ ² ಹ್ವನೊ ಬೆರಳ ಬಗದನೊ ಕುರಳಕೋಮಳನೊ |
 ಏನು ಸಿನ್ನಂಘವಣೆ ನೀನಾ
 ರಾನರೇಂದ್ರರ ಸೆಜೆಯ ಬಿಡುಗಡೆ
 ಗೇನನೆಂಬೆನು ರಹವನೆಂದನು ತೂಗಿ ನಿಜಶಿರವ || ೪೧

ಎಲವೊ ಧರೆಯಲಧರ್ಮಶೀಲರ
 ತಲೆಯ ಚಂಡಾಡುವೆವು ಧರ್ಮವ
 ಸೂಲಿದು ಕೊಂಡಾಡುವೆವು ಶಿಕ್ಷಾರಕ್ಷಣವ್ಯಸನ |
 ನೆಲೆ ನಮಗೆ ನೀನಹಿಯೆ ರಾಜಾ
 ವಳೆಯ ಬಿಡು ಘಡ ಭಂಡವಿದ್ಯೆಯ
 ಬಳಸುವರೆ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಯೆಂದನು ದಾನವಧ್ಯಂಸಿ || ೪೨

ಇವರು ಗಡ ಜಗದೊಳಗೆ ಶಿಕ್ಷಾ
 ಸವನದಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರು ಬಲುಕ್ಕೈ
 ತವದ ಭಂಡರು ನೀವೊ ನಾವೋ ಸಾಕದಂತಿರಲಿ |
 ಧವಡರೈ ನೀನ್ ದಿಟ್ಟರಹಿರಂ
 ಗವಣೆಯೊಳ್ಳ ತು ಸಿಮ್ಮ ನಿಜವನು
 ವಿವರಿಸಾ ನೀವಾರು ಹೇಚೆಂದನು ಜರಾಸಂಧ || ೪೩

¹ ಹೆಚ್ಚಿ ಸಿಕ್ಕೊಂಡ ಭುಜಲವ, ಚ.

² ಲೂನು, ಕ. ಖ.

ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಜೇಳುವಿಕೆ.

ಕೇಳಿ ಮೊಡುವುದೇನು ತಾನಸು

ರಾಳಧೂಳಿಪಟಲರೌದ್ರಸ್ಯ

ಪಾಲಚೌಪಟಮಲ್ಲನೀತನು ಭೀಮಸೇನ ಕಣ |

ಭಾಳನೇತ್ರನ ಭುಜಬಲದ ಸಮ

ಪಾಳಿಯರ್ಜುನನೀತನೇತಾ

ಕಾಳಗವ ಕೊಡು ನಮ್ಮೊಳ್ಳೂಬು ರಿಗೊಂದನಸುರಾರಿ ||

೪೪

ಕೇಳಿ ಕೆದಕಿದ ಬಿಟ್ಟುನಗೆಯಲಡ

ಬೀಟುತೇಟುತ ಬಿಟುವನಿಯ ಕ

ಣಾ ಲಿಗಳ ರೊಮ್ಮೊದ್ದ ರೋಮದ ಜಡಿವ ಬಿಡುಡಲೆಯ |

ಸೂಳುನಗೆ ಬೆಳುನಗೆಯಲಡಿಗಡಿ

ಗಾಳುಮುಟುಗುಬು ಸದಲಿದು ಕ

ರಾಳಮತಿ ಸಂತೈಸಿದನು ತನ್ನವರಿಗಿಂತೆಂದ ||

೪೫

ಕೃಷ್ಣ ಮಾಗಧರ ಪರಸ್ಪರಾಪಹಾಸ.

ಈತನಾರೆಂದನಿವಿರೈ ನ

ಮ್ನಾತನೀತನು ನಮ್ಮ ಕಂಸಂ

ಗೀತನಳಿಯನು ನಮಗೆ ಮೊಮ್ಮನು ಮಗನು ದೇವಕಿಗೆ |

ಈತ ಕಾಣಿರೆ ಹಿಂದೆ ಚೌರಾ

ಸೀತಿದುರ್ಗದಲೋಡಿ ಬದುಕಿದ

ನೀತ ಬಲುಗೈಬಂಟನೆಂದನು ಮಗಧಪತಿ ನಗುತ ||

೪೬

ಕೊಳಲ ರಾಗದ ರಹಿಯೊ ಕಲ್ಲಿಯ

ಕಲಸುಗೂಳೋ ಹಳ್ಳಿ ಕಾತಿಯ

ರೊಳಗುಡಿಯ ಹಾದರವೊ ತುಳುಗಾಹಿಗಳ ಗಾಡುಗಳೊ ¹ |

1 ತೋಡುಗಳೊ, ಚ.

ಬಲಸರಳ ಸುರಿವಳಯ ಮಿದುಳೊಡೆ

ಗಲಸುಗಳದಾಯುಧದ ತಳುಕಿನ

ಕೊಳಗುಳದ ಜಯಸಿರಿಯ ಕಾಹಿನೊಳಾರು ನೀನೆಂದ || ೧

ಹೋಖಿ ಹೆಂಗಸು ಬಂಡಿ ಪಕ್ಷಿ ಸ

ವಿರಣಾಶ್ವಜಗರ ಗರ್ದಭ

ವೀರರೀತನ ಘಾತಿಗಳುಕಿತು ಕಂಸಪರಿವಾರ |

ಅರುಭಟೆಯುಳ್ಳವನು ಕಂಸನ

ತೋಪಿಹತ್ತನ ತೊಡಕಿದನು ಗಡ

ಭಾರಿಯಾಳಹನುಂಟು ಶಿವ ಶಿವ ಯೆಂದನಾಮಗಧ || ೧೧

ಎಲವೊ ಗೋವಳ ನಿನ್ನ ಕಂಸನ

ನಿಳಯವೋ ಪಾಂಡ್ರಕನ ಕದನದ

ಕಳನೊ ಹಂಸನ ಹೋಪಿಟೆಯೊ ಮೇಣ ಡಿಬಿಕಸಂಗರವೊ ¹ |

ಹುಲಿಗೆ ಮೊಲನಭ್ಯಾಗತನ ಕರಿ

ಕಳಭ ಸಿಂಹಕೆ ಸರಿಯ ನೀ ನಿ

ನ್ನಳವನಣಿಯದೆ ಹೊಕ್ಕು ಕೆಣಕಿದೆ ಕೆಟ್ಟ ಹೋಗಿಂದ || ೧೨

ಇದುವೆ ಪಿತ್ತದ ವಿಕಳತೆಯೊ ಮ

ದ್ಯದ ವಿಕಾರವೊ ಭಂಗಿ ತಲೆಗೇ

ಉದುದೊ ಭಟನಾದೊಡೆ ವಿಘಾತಿಯಲೇಱು ಕಾಳಗಕೆ |

ಸದನ ನಿನ್ನದು ಸೂಳೆಯರ ಮುಂ

ದೊವಣಿ ಫಲವೇನೆದ್ದು ಬಾ ಭಾ

ಳದಲಿ ಬರೆದುದ ತೊಡೆವೆನೆಂದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ || ೧೩

ಎಲವೊ ಗೋಪಕುವಾರ ಕಂಸನ

ಲಲನೆಯರ ವೈಧವ್ಯದುಃಖ

ನಲನ ನಂದಿಸಲಾಯ್ತು ನಿನ್ನಯ ರುಧಿರಜಲಧಾರೆ |

ಅಳಿದ ಕಂಸನ ಕಾಲಯವನನ
ಕಳನ ಹರಿಬವ ಗೆಲಿದು ದೈತ್ಯಾ
ವಳಯ ಬಂಧುತ್ವವನು ಬಳಸುವೆನ್ನಿನ್ನು ನೋಡೆಂದ ¹ || ೯೦

ಭೀಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಗಧನ ವಚನ.

ಗೋವಳರು ನಿರ್ಲಜ್ಜ ರದಘೋಳು
ನೀವು ಗರುವರು ರಾಜಪುತ್ರರು
ಸಾವ ಬಯಸುವನೊಡನೆ ಬಂದಿರಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಿರಿ |
ನೀವು ಮಕ್ಕಳು ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ
ತಾವಿನಲಿ ಬುಧರಿಲ್ಲಲಾ ನಿಮ
ಗಾವ ನಿಧಿಯಹುದೆಂದು ನುಡಿದನು ಭೀಮಘಟುಗುಣರ || ೯೧

ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಾ ಎಂದು ಭೀಮನ ವಾಕ್ಯ.

ಸಾಕಿದೇತಕೆ ಹೊಳ್ಳುನುಡಿಗೆ ವಿ
ವೇಶಿಗಳು ಮೆಚ್ಚುವರೆ ಯುದ್ಧ
ವ್ಯಾಕರಣಪಾಂಡಿತ್ಯವುಳ್ಳರೆ ತೋಪಿಸುವದೆಮಗೆ |
ಈಕಮಲನೇತ್ರಂಗೆ ಘಡ ನೀ
ನಾಕೆವಾಳನೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಜಗ
ದೇಕದೈವದ ಕೂಡೆ ದಂಡಿಯೆ ಯೆಂದನಾ ಭೀಮ || ೯೨

ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು ಹದರಿಸುವಿಕೆ.

ದಿಟ್ಟರಹಿರೋ ಸಾವನಖಿಯದೆ
ಕೆಟ್ಟರಕಟಾ ಕಾಳುಗೋಪನ
ಗೊಟ್ಟೆಯಾಟಕೆ ಗುಣಿಗಳಾದಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಗುರುಸಹಿತ |
ಚಟ್ಟಳೆಯ ಚತುರಾಸ್ಯ ಭಾಳದ ²
ಲಿಟ್ಟನವರಿಗೆ ಜೋಳಿ ³ ಗಡ ಜಗ
ಜಟ್ಟುಗಳು ತಾವಿವರೆನುತ ತಲೆದೂಗಿದನು ಮಗಧ || ೯೩

¹ ಬಳಸುವೆನೆಂದನಾಮಗಧ, ಚ.

² ನಿವರೊಡ, ಚ.

³ ಹುಟ್ಟಿದರ ಸಮಜೋಳಿ, ಚ.

ಕೃಷ್ಣ ಜರಾಸಂಧರ ಸಂವಾದ.

ಬೈದು ಫಲವೇನೆಮಗೆ ಮೋಳದ
ಮೈದುನರು ನೀವಲ್ಲಲೇ ದಃ
ಮೈದೆ ನೂಕಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮೂವರು ಸಹಿತ ನಮ್ಮೊಡನೆ ।
ಕೈದು ಬೇಕೈ ತರಿಸಿ ಕೊಡಿಸುವೆ
ನೈದೆ ನೀವನುವಾಗಿ ¹ ನಿಮ್ಮೊಡ
ನೈದುನೆನು ತಾನೊಬ್ಬನೆಂದನು ಮಗಧಪತಿ ನಗುತ ² ॥ ೯೫

ಎಲವೊ ಬಾಹಿರ ಮಗಧ ಹಲಧರ
ನುತಿಯೆ ಪಾಂಡವನೈ ಪರು ಪರಿಯಂ
ತಳವು ನಿನಗೊಬ್ಬಂಗೆ ಸೇರುವುದೇ ಮಹಾದೇವ ।
ಅವು ತಪ್ಪದು ನುಡಿಯೊಳವು
ಬಳಸಲೇತಕೆ ವೀರನಹೆ ³ ನ
ಮೊಳಗೆ ಮೂವರೊಳೊಬ್ಬನನು ವರಿಸೆಂದನಸುರಾರಿ ॥ ೯೬

ಅಕಟ ನಮಗೀಸಮರವಾವೆ
ಶೃಕನೆ ನಮಗಖ್ಯಾತಿ ಯಲ್ಲಿದು
ಸಕಲಜನವಖಿದಿರೆ ಯೆನುತ ನೋಡಿದನು ತನ್ನ ನರ ।
ಪ್ರಕಟವೈ ನಿಮ್ಮೊಳುತನ ಯದು
ನಿಕರಕಾವೆಂಜುವೆವು ರಣನಾ
ಟಕಪಲಾಯನಪಂಡಿತರು ನೀವೆಂದನಾಮಗಧ ॥ ೯೭

ಪಾರ್ಥ ನೀ ಮಗುವೆಮ್ಮೊಡನೆ ರಣ
ದರ್ಶಿಯಾದೊಡೆ ಭೀಮಸೇನ ಸ
ಮರ್ಥನಹನೀತಂಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ಕಳನ ಕಾಳಗವ ।

¹ ವಾಳಾಗಿ, ಚ. ² ಬಲರಾಮನುತಿದಾನೆಂದನಾಮಗಧ, ಚ.
³ ನಿವೇಕಿಯು, ಕ. ಖ.

ಯುದ್ಧೋದ್ಯೋಗ.

ವೈರ್ಥವಾಗಿಯೆ ಹೋಗದಿಂದು ಪ

ರಾರ್ಥಕಂಟಕವಾಗಲೇತಕೆ ¹ತೀರ್ಥವೈ ಸಲೆ ಯೆಂದು ನಿಂದಿದನು ಜರಾಸಂಧ ² ||

FV

ತೆರಿಸಿದನು ಚಂದನದ ಸಾದಿನ

ಭರಣಿಗಳ ಕರ್ಪೂರವರಕ

ತುರಿಜವಾದಿಪ್ರಮುಖಬಹುವಿಧಯಕ್ಷಕರ್ದಮವ |

ಹರಿವೈ ಕೋದರಪಾರ್ಥರಿರಲಿ

ಭರಣಿಗಳ ನೂಕಿದನು ಮಾಲ್ಯಾಂ

ಬರವಿಲೇಪನದಿಂದಲಂಕರಿಸಿದರು ನಿಜತನುವೆ ||

FF

ಅಂಕಕಿಬ್ಬರು ಭಟರು ತಿಲಕಾ

ಲಂಕರಣಶೋಭೆಯಲಿ ರಣನಿ

ಶೃಂಕರನುವಾದರು ಸುಕರ್ಪೂರವೀಳಯುವ ಕೊಳುತ |

ಬಿಂಕದುಬ್ಬಿನ ರೋಮಪುಳಕದ

ಮುಂಕುಡಿಯ ಸುಮ್ಮಾನದಂಕೆಯ

ಝಂಕೆಗಳ ಭರ ಭುಲ್ಲವಿಸಿದುದು ಭೀಮಮಾಗಧರ ||

G00

ರಣದೊಳಾವುದು ನಿನಗೆ ³ ಹಿರಿಯು

ಬ್ಬಣವೊ ಪರಿಫವೊ ಸುರಿಗೆಯೋ ಡೊಂ

ಕಣಿಯೊ ಮುಸಲವೊ ಗದೆ ಕಠಾರಿಯೊ ಪರಶುತೋಮರವೊ |

ಕಣಿಧನುವೊ ಕಕ್ಕಡೆಯೊ ಮುಷ್ಟಿಯೊ

ಹಣಿದಕಾವುದು ಸದರವದಿಲಿ

ಕಣಿಕಿ ನೋಡಾ ತನ್ನ ನೆಂದನು ಭೀಮ ಮಾಗಧನ ||

G00

ಆಯುಧಂಗಳಲೇನು ನೀ ನಾ

ಗಾಯುತದ ಬಲನೆಂಬರಾನುಡಿ

¹ ರಾರ್ಥವಾದೊಡೆ ಸಾಕು ನಮಗಿದು, ಕ ಖ.² ಕಸ್ತೂರಾರ ಯಿದಂದನಾಮಗಧ, ಚ.³ ಕೈದು, ಚ. ಥ.

ನಾಯವೋ ಬಿನ್ದುಃ ಪೋ ದಿಟವೋ ನೋಡಬೇಹುದಲೆ |

ಆಯಿತೇ ಸಮಜೋಡಿ ನೀ ನಡು

ಪಾಯವೋ ಜೋಕೆಯವೋ ನುಡಿ ಮನ

ದಾಯತವನಿನ್ನೆ ನುತ ಹತ್ತಾಹತ್ತಿಗನುವಾದ ||

೧೦೦

ಯುದ್ಧಾರಂಭ.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳೆ ಮಗಧನ್ಯ ಪಮಂ

ದಿರದ ರಾಜಾಂಗಣದೊಳವನೀ

ಸುರರು ನೋಟಕರಾದರಿಲ್ಲಿ ಮುರಾರಿಘಟಗುಣರು |

ಎರಡುಬಲ ಮೋಹರಿಸಿ ನಿಂದುದು

ಪುರದ ಹೊಪ್ಪಲಾಹೆಯಲಿ ಕೃತಸಂ

ಚರಣಕಾರ್ತಿಕಶುದ್ಧ ಪಾಡ್ಯದೊಳಾಹವಾರಂಭ ||

೧೦೧

ಸಿಡಿಲು ಜೊಬ್ಬಿಡುವಂತೆ ಹೊಯರು

ಮುಡುಹುಗಳ ಝೂ ಹೋತು ಮೆಲ್ಲೆನು

ತಡಿಗಡಿಗೆ ನೂಕಿದರು ಲವಣಿಯ ತಿರುಗಿ ಸಾರದಲಿ |

ತುಡಕಲೀಯದೆ ಬವರಿಯಲಿ ಗಡ ೨

ಬಡಸಿ ದಂಡೆಯೊಳೊಕಿದರು ಸಂ

ಗಡಿಸಿ ನಿಂದರು ನೀಲ ನಿಷಧಾಚಲಕೆ ಮೆಲೆವಂತೆ ||

೧೦೨

ಯುದ್ಧನಡೆದಕೃಮ.

ಸಿಕ್ಕ ರೊಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರುಹು ಕೈ

ಮಿಕ್ಕು ಹರಿಯರು ಕೊಂಡಹೆಜೆಯ

ಠಕ್ಕಿನಲಿ ಮೈಗೊಡರು ತಿಜಿಮುಹುವ್ರಮಂಡಿಗಳ |

ಇಕ್ಕಿದರು ಗೆಳಹತ್ತದಲಿ ಸಲೆ

ಮಿಕ್ಕು ಸತ್ರಾಣದಲಿ ಮಿಗೆ ಸರಿ

ಹೊಕ್ಕು ಹಿಡಿದರು ಬಿನ್ನಣದ ಜೊಕ್ಕೆಯದ ಚಾಳಿಯಲಿ ೩ || ೧೦೩

1 ಮಧುಪೂತ, ಚ.

2 ತಿರುಗಿದರು, ಚ.

3 ಜೊಕ್ಕೆಯದ ಚಾಳಿಯಲಿ, ಕ. ಬ.

ಬಿಡಿಸಿ ಗಳಹತ್ತ ವೆನು ಡೊಕ್ಕರ
 ಕೊಡೆ ಮುಖವ ಸಕ್ಕೊಧ ಡೊಕ್ಕರ
 ಕಡೆನಿ ಕತ್ತರಿಯಾಡಿಸುವ ಗಳಹತ್ತ ಡೊಕ್ಕರವೆ |
 ತಡೆವೆ ಚವ್ವಂಗುಲ ದುವಂಗುಲ
 ಕೊಡೆ ಮುಖವ ಪಟ್ಟಸಕೆ ಚಾಚುವೆ
 ಚಡಿಕ್ಕೊದಗುವ ಭಟರು ಹೆಣಗಿದರರಸ ಕಳೆಂದ || ೧೦೬

ಎಳೆದುದಣುವೊಟ್ಟೆಯಲಿ ಬೊಪ್ಪರ
 ದೊಳಗೆ ಜಾಳನಿ ಚಿಮ್ಮಿ ಜಡಿತೆಯ
 ಸೆಡೆದು ಮುಡುಹಿನಲಾಕಿ ಬಿಗಿದರು ಪಟ್ಟಮುಡುಹಿನಲಿ |
 ಸುಡಿದು ಮರ್ಕಟಬಂಧದಲಿ ಕರ
 ವಳಯದಲಿ ಕೈದುಡಕಿ ಶಿರವೆ
 ಟ್ಟಳಯ ಚಲ್ಲಣಪಟ್ಟಯವರೊದಗಿದರು ಪಟುಭಟರು || ೧೦೭

ಅಗಡಿಯಲಿ ಲೋಟಿಸಿ ನಿರಂತರ
 ಲಗಡಿಯಲಿ ಲಾಗಿನಿ ನಿಬಂಧದ
 ಬಿಗುಹುಗಳ ಕುಮ್ಮುಖಿಯ ಕುಹರದ ನಾಗಬಂಧಗಳ |
 ತೆಗಡುಗಳ ತೊಡಕುಗಳ ತುಳುಕಿನ
 ಜಗಳಗಳ ಜೋಡಣೆಯ ನಿಡು ಸೂ
 ಯುಗಳ ಸಂರಂಭದ ಸಗಾಡರು ಹೊಕ್ಕು ಹೆಣಗಿದರು || ೧೦೮

ಧೂಳಿ ಕುಡಿದುದು ಬೆಮರನಾಕೆಂ
 ಧೂಳಿ ನೆನೆದುದು ಬೆಮರನಲಿ ತಳ
 ಮೇಲು ನಿಮಿಷಕೆ ಮೇಲು ತಳಮಿಗೆ ಬಿಡುಹು ಬಿಗುಹುಗಳ |
 ಸೂಲು ನಾಸಾಪುಟದ ಪವನನ
 ತಾಳಿಗೆಯ ಕರ್ಪುರದ ಕವಳದ
 ತೋಳತೆಕ್ಕೆಯ ತವಕಿಗರು ಹೆಣಗಿದರು ಪಟುಭಟರು || ೧೦೯

ತೀರದಿಬ್ಬರ ಸತ್ಸವನೆಯು
 ಸಾರವಿಬ್ಬರ ಬಲುಹ ಗಾಣದು
 ಪಾಂಕಾಣದುವೆಧೆಟಿಬ್ಬರ ಭುಜಬಲಾಟೋಪ |
 ಸಾರವೊಡೆಯದು ಮುಳಿಸು ದರ್ಪದ
 ಧಾರೆ ಮುಖಿಯದು ಜಯದ ತೃಪ್ತಿಯ
 ತೋಡಹತ್ತರು ಹೊಣಿದರು ಮಾಗಧವೈಕೋದರರು || ೧೧೦

ಪೂತು ಮೆರು ಭುಜಜಟ್ಟೆ ಧಣು ಧಣು
 ವಾತಸುತ ಪರಬಲಭಯಂಕರ
 ಸೋತನೈ ಪ್ರತಿಮೆಲ್ಲನೆಂದರು ಕೃಷ್ಣ ಫಲಗುಣರು |
 ಭೀತನಾದನು ಭೀಮನಹಿತವಿ
 ಘಾತಮಾಗಧರಾಯಮೆಲ್ಲ
 ವ್ರಾತಕುಲಗಿರಿವಜ್ರನೆಂದುದು ಮಗಧಪರಿವಾರ || ೧೧೧

ಅಲಸಿದರು ಬಿನ್ನಾಣಕೆ ಬಿಗುಹಿನ
 ಕಡೆವುಗಳ ಬೇಸರಿಕೆಯಲಿ ಕಡು
 ಲುಳಿ ಮಸಗಿ ಡಾವರಿಸಿ ಮನವನುಪಾಯಡಾವರಕೆ |
 ತೋಲಗಿ ನಿಂದರು ಕರ್ಪುರದ ತನಿ
 ಹಳುಕನಣಲೊಳಗಡಸಿ ದಂಡೆಯ
 ಬಲಿದು ಬಟಸಿಡಿಲಿಹವೆನೆ ತಾಗಿದರು ತವಕದಲಿ || ೧೧೨

ಬಾಹಿ ವ್ರೋಯ್ಲ ಸಿಡಿಲ ತೊಡಹಿನ
 ಸೂರುಗಳೊ ಸಿಡಿಸಲೆಯ ಗಜಿಗಳ
 ಬೀಡುಗಳೊ ಬಿಡುವ್ರೋಯ್ಲ ಧಾರೆಯ ಕಿಡಿಯ ತುಂಡುಗಳೊ |
 ತೋಳ ನೆಗಹಿನ ಮುಪ್ಪಿಘಾತದ
 ಮೇಲುಗಾಯದ ಲುಳಿಯ ಘೋಟಾ
 ಘೋಟಗಳನಾರೆಣಿಸುವೆರು ಮಾಗಧನ ಪವನಜನ¹ || ೧೧೩

¹ ಕಲಿಭೀಮ ಮಾಗಧರ, ಜ.

ಕುಸಿದು ಘಾಯವ ಕಳದು ವಕ್ಷದ
 ಬೆಸುಗೆ ಬಿಡೆ ಸಿಡಿದೆದ್ದ ಹೊಯ್ಲಿಗೆ
 ಮುಸುಡ ತಿರುಹುವ ಮೈಯ್ಯುನೊಡ್ಡಿ ದಡೌಕಿ ಘಟ್ಟಿಸುವ |
 ಅಸವನೆಗೆ ಮೈಯಳುಕದೆಹಗುವ
 ಹುಸಿವ ಚಾಳುವ ಹೊಳುವ ಹೊಗುವ
 ಬೆಸುಗೆ ಬಿಡಿಸುವ ದಿಟ್ಟವಾಳರು ತಿವಿದರಡಬಡಿಸಿ ¹ || ೧೧೬

ಪವನಜನ ರಾವಣನ ರ್ಪೂಡಿಯು
 ಕಿವಿಗಳೋ ಚೂರೂರಕ್ಕಪ್ಪಣ
 ಜವಳಿವೊಯಿ ವರೊರೆಗೆ ಜೋಡಿಸಲೇನ ಹೇಳುವನು |
 ಶಿವನ ಹಣೆಗಣ್ಣೊಲಟವೋ ಭೈ
 ರವನ ಡಮುರುಗದಾಟವೋ ಬಿರು
 ದಿವಿಗುಳನ ದೆಕ್ಕಾಳ ಮಸಗಿತು ಭೀಮವಾಗಧರ || ೧೧೭

ಕುಣಿದುವಿಬ್ಬರ ಮುಷ್ಟಿಯಿಬ್ಬರ
 ಹಣೆಯಲೆದೆಯಲಿ ಮೋಹಿಯಲಿ ಭುಜ
 ದಣಸಿನಲಿ ಕಂದದಲಿ ಶಿರದಲಿ ಬದಿಯಲುದರದಲಿ |
 ರ್ಪುಣು ವಿರೋಧಿವಿಭಾಡ ರ್ಪುಣು ರ್ಪುಣು
 ರ್ಪುಣು ಜಗತ್ತ್ರಯಜಟ್ಟೆ ರ್ಪುಣು ರ್ಪುಣು
 ರ್ಪುಣು ರ್ಪುಣೆಂಬಬ್ಬರಣೆ ಮಸಗಿದುದೆರಡುಬಾಹೆಯಲಿ || ೧೧೮

ಹೊಯ್ಲ ಹೊದಚ್ಚಿದು ವು ವಿಘಾತದ
 ಕಯ್ಲುಳಿಯ ಕಡುಘಾಯ ಘಾಯಕೆ
 ಮೈಯ್ಯ ವಣೆ ಲಂಬಿಸಿತು ಕದುಹಿನ ಖತಿಯ ಕೈಮಸಕ ² |
 ಹೊಯ್ಲ ಹೊಗೆಗಳ ಹೋಟೆಯ ನೇ
 ಗಾಯ್ ಮುಷ್ಣಾಮುಷ್ಟಿ ಹಂತಿಯ ದೃ
 ಘಾಯ್ ರವೃಳಿಸಿದರು ಪದಘಟ್ಟಣೆಗೆ ನಲ ಕುಸಿಯೆ || ೧೧೯

¹ ಹೂಕ್ಕು ಹಣಗಿದರು, ಚ.

² ನೋಡೆಯ ಸರಿಸ ನೂಟೆಯಲಿ, ಡ. ನೂಟಿನ ಉಳಿಯ ಲಹರಿಯಲಿ, ಖ.

ಅವಸಾಧನೆಯೋ ವಿಘಾತಿಯು
ಲಾವಣಿಗೆಗದ್ದಿಗಳು ಬಿರಿದುವು
ಮೈವಳೆಯಲುಕ್ಕಿ ದುದು ಕಡುಹಿನ ಖತಿಯ ಕೈಮಸಕ |
ತಾವರೆಯ ತೆತ್ತಿಗನ ಕುಮದದ
ಜೀವಿಗನ ಮಿಗೆ ಮೇಲುನೋಟದ
ಲಾವಿಗಡಭಟರಡಸಿ ತಿವಿದಾಡಿದರು ಬೇಸಹಿದೆ ||

೧೧೪

ತೆಗೆಯರರ್ಜಾನಕ್ಕಪ್ಪ ರೀತನ
ನುಗಿಯರವನವರವನನಿರುಳನ
ಹಗಲ ವಿವರಣೆಯಿಲ್ಲ ಮಂಜು ನಭೋಜನಾದಿಗಳ |
ಬಗೆಗೆ ತಾರರು ಬಾಹುಸತ್ಯದ
ಹೊಗರು ಹಿಂಗದು ¹ ಮನದ ಖಾತಿಯ
ತಗ್ಗು ತಗ್ಗದು ಹೊಕ್ಕು ತಿವಿದಾಡಿದರು ಪಟುಭಟರು ² || ೧೧೫
ಸತ್ಯ ಸವೆಯದು ಮನದ ಮುಳಿಸಿನ
ಬಿತ್ತು ಬೀಯದು ಜಯದ ಬಯಕೆಯ
ಸುತ್ತು ಸಡಿಲದು ಬಿಂಕ ಬಿಂಕಿಯದು ನೋಯದಾಟೋಪ |
ತೆತ್ತ ಕೈ ಕಂಪಿಸದು ಮುಖ್ಖಿಯ
ಹತ್ತುಗೆಗೆ ಮನ ರೋಂಪಿಸದು ಮದ
ವೆತ್ತಿ ಮೆಟ್ಟಿದರೊಬ್ಬ ರೊಬ್ಬರ ಮೆಮ್ಮಘಾತದಲಿ ||

೧೧೦

ಅರಸ ಕೇಳಿದನೆಯದಿವಸದೊ
ಳುರುಭಯಂಕರವಾಯ್ತು ಕದನದ
ಭರದೊಳಡೆದೊಹಿಲ್ಲ ವಿಶ್ರಮವಿಲ್ಲ ನಿಮಿಷದಲಿ |
ಎರಡುದೆಸೆಯಲಿ ವೀಳಯದ ಕ
ಪೂರದ ಕವಳದ ಕೈಚಳಕದಾ
ತೆತಿಸನಲ್ಲದೆ ಮರಳ ಕಾಣೆನು ಯುದ್ಧರಂಗದಲಿ ||

೧೧೧

¹ ಹೋಗದು, ಚ.

² ಬೇಸಹಿದೆ, ಡ.

ಭರದ ಭಾರಣೆಯಲಿ ಚತುರ್ದಶಿ
ಯಿರುಳು ಮಗಧನ ಬಾಹುಸತ್ವದ
ಮುಖವು ಮೊಳತುದು ಶೌರ್ಯ ಸಡೆದುದು ಭಯದ ಬಿಗುಹಿನಲಿ |
ಉರುಪರಾಕ್ರಮತೇಜ ಪಡುವಣ
ತರಣಿಯಾದುದು ಧಟ್ಟಣೆಯ
ಧರಧುರಕೆ ನಿರ್ದ್ರವಚಿಹ್ವೆಯಾದುದು ನಿಮಿಷನಿಮಿಷದಲಿ || ೧೦೦

ಆಗ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಧೈರ್ಯ ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ.

ಬೇಸಚುಕೆ ಬೇಟುಖಿದುದು ಜಯ
ದಾಸೆ ಜಾಹುತು ದಿಟ್ಟತನದ ವಿ
ಲಾಸ ಹಾಹುತು ಸುಪ್ರತಾಪದ ಕೆಂಪು ಕಪಿಡಾಯ್ತು |
ಮಾಸಲಾಡಿದುದು ಮುಳಸು ಶೌರ್ಯದ
ವಾಸಿ ವೈಸರವಾಯ್ತು ರಣದಾ
ವೇಶ ವಿಚಿದುದು ಮಗಧಪತಿಗಿದನಖಿದನಸುರಾರಿ || ೧೦೨

ಹೊಣಿಗೆ ಬಲಿದೊಳಡಿಳ್ಳವನು ಪರ
ರಣಿಯದಂತಿರೆ ತಿವಿವ ಮಗಧನ
ಪರಿಯನಖಿದನು ದನುಜವೈರಿ ಪರೇಂಗಿತಜ ನಲೆ |
ಅಖಿವುದರಿದೇ ಚರಾಚರಂಗಳ
ಹೊಣಿಗೊಳಗು ತಾನಲ್ಲದಿಲ್ಲದ
ನಖಿಯನೇ ಶಿವ ಯೆಂಧನಾ ಜನಮೇಜಯಗೆ ನಗುತ || ೧೦೪

ಭೀಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೃಷ್ಣನ ಉಪದೇಶ.

ಎಲೆಲೆ ಪವನಜ ಮಾಗಧೇಶ್ವರ
ನಳವನಖಿದಾ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ
ಬಲುಹ ಕೊಂಡೀರಿಪುವೆ ಮುಖಿ ನೀನೆನೆ ಸಮೀರಣನ |
ಬಲುಮುಗಿಲು ಬಿಡುಗಾಳಯೊಡ್ಡಿನ
ಲಳುಕದೇ ಫಡ ಬೇಗ ಮಾಡೆನೆ
ಕಲಿವೈ ಕೋದರನನಿಲರೂಪಧ್ಯಾನಪರನಾದ || ೧೦೬

ಧ್ಯಾನದಲಿ ತನ್ನ ನತೆಯಾಗಲ
ನೂನಸಾಹಸಿಯಾಗೆ ಮಗಧಮೆ
ಹಾಸರೇಂದ್ರನ ತುಡುಕಿ ಹಿಡಿದನು ಮಲ್ಲಗಂಟಿನಲಿ |
ಅನಗೆಯನೇವಣಿ ಸುವನನು
ಮಾನಿಸದೆ ಬೀಸಿದನು ಭವಣಿಯ
ಭಾನುಮಂಡಲದಂತೆ ತಿರುಗಿದನಾಜರಾಸಂಧ || ೧೦೦

ಭೀಮಸೇನನು ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಸೀಳುವಿಕೆ,
ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರಿ
ಪಾಲ ಪವನಜನಧಿಕರೋಷ
ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಕುಡಿಮಾಸೆ ಕೋಪುಡೆ ಬಚಕ ರಿಪ್ರಭಟನ |
ಕಾಲ ಹಿಡಿದುಣಿ ಮೆಟ್ಟಿ ಸಜ್ಜನೆ
ಸೀತದನದೇರಡಾಗಿ ತನುವನು
ಘೋಷಡಲು ಮಾಗಧನ ಪರಿಜನವಧಿಕಶೋಕದಲಿ || ೧೦೦೨
ಬಿಸುಟನಾಸೀತರಡನತ್ತ
ತ್ವಸಮಸಾಹಸಿ ಭೀಮಸೇನನು
ನಸುನಗುತ ಬಂದೆಹಗಿದನು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ನಂಘ್ರಿಯಲಿ |

ಜರಾಸಂಧನು ದೇಹದ ಸೀಳರಡು ಸೇರಲು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಸಿದ್ಧನಾಗುವಿಕೆ.

ಒಸೆದು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿದನು ಮುರಹರ
ನಸುರನಾಸೀತರಡು ಜಿಜ್ಞಾಸಿ
ಮಸಗಿದಾಮದದಾನೆಯಂತೆರೆ ಮಲೆತು ಬೊಬ್ಬಿ ಹರಿದ || ೧೦೦೪

ಇನ್ನು ಉಯಬಹುದೋ ವೈಕೋದರ
ಬೆನ್ನ ಲುಗಿವೆನು ಕರುಳನಕಟಾ
ನಿನ್ನ ಕಯ್ಯಲಿ ಮಡಿವೊಡಾ ಬಕನೋ ಹಿಡಿಂಬಕನೊ |

ಎನ್ನಳವ ನೋಡೆನುತ ಹಿಡಿದನು
ತನ್ನ ದಂಡೆಯನೊಡ್ಡಿ ನಿಮಿಷಕೆ
ಮನ್ನಿಸದೆ ಕಲಿಭೀಮ ಸೀಡುನು ಮತ್ತೆ ಮಾಗಧನ || ೧೮೯

ಮತ್ತೆ ಹರಿತಂದೆರಡು ಹೋಲುವು
ಹತ್ತಿದುವು ಮೈಮುಖಿದು ನಿಂದಿ
ದೊತ್ತರಿಸಿ ದಂಡೆಯಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ತಿವಿದನನಿಲಜನ |
ಎತ್ತಿದದುಭುತಕೋಪದಲಿ ಹಿಡಿ
ದೊತ್ತಿ ಸೀಡಲು ಹೋಲು ನಿಮಿಷಕೆ
ಹತ್ತಿ ಮೊದಲಿಸುತ್ತ ಬರುತಿರೆ ಭೀಮ ಬಿಡಗಾದ || ೧೯೦

ಹೇಳುವರು ರಘುಜನ ದಶಾಸ್ಥನ
ಕಾಳಗದ ಸಿರವೆರಿದ ಕೊರಳನ
ಲಾಳದಲಿ ತಲೆ ಮೂಡಿದುದು ತಾನೆಂಬುದೇನರಿದೆ |
ಸೀಟ ಬಿಸುಡಲಿಕನಯವದ ಸಮ
ಹೋಳು ಸಂಧಿಸಿತಮೆಮೆ ಕದನಕ
ರಾಳಭೈರವನಿವನನುತ ಕಲಿಭೀಮ ಮಾಣಾಂತ || ೧೯೧

ಎದ್ದು ಕಡುಗೋಪದಲಿ ಮಾಗಧ
ನುದ್ದು ರುಟುತನದಿಂದನನಿಲಜ
ಗೆದ್ದು ಹೋಗದಿರೆನುತ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದನು ವೈಕೋದರನ |
ಹದ್ದಿಗಿರಿದಾಹಿಗೆ ಜಯವದು
ಹೊದ್ದು ನ್ನದೆ ರಣಮುಖದಿ ಭೀಮನ
ಗೆದ್ದು ಬದುಕಿದರುಂಟೆ ಧರಣೀಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೧೯೨

ತಿವಿದನುರವಣಿಯಿಂದ ಭೀಮನ
ಪವನಜನು ಮಾಗಧನನೆಣಗಿದ

ಸವಡಿಸಿಡಿಲುಗಳಂತೆ ಯಿಬ್ಬರ ಮುಟ್ಟುಯಬ್ಬರಕ್ಕೆ |
 ಅವನಿ ನಡುಗಿತು ಮೋಲೆ ನೋಡುವೆ
 ದಿವಿಜರುಣಿ ಹೆದರುದರು ರೂಢಿಯು
 ಬವರವನು ನಾ ಕಾಣೆನಮರಾಸುರರ ಯುದ್ಧದಲಿ || ೧೩೩

ಕಾದಿದರು ಬಿಡದೊಬ್ಬ ರೊಬ್ಬ ರೊ
 ಳಿದುರಾಗ್ರಹದಿಂದ ಸುಭಟರು
 ಮೇದಿನಿಯೊಳದಿರಿಲ್ಲ ಪಡಿಗಟ್ಟುವರೆ ಪಟುಭಟರು |
 ಆದಿಯುಗದ ಹಿರಣ್ಯಕಾಕ್ಷನ
 ನಾದಿಸೂಕರ ಸೀಚ ಬಿಸುಟವೊ
 ಲೀದುರಾತ್ಮನ ಮೆಟ್ಟೆ ಸಪ್ತನೆ ಸೀಚ ನಾಭೀಮ || ೧೩೪

ಕಾಲ ಹಿಡಿದವ್ವಳನೆ ದಿಕ್ಕರಿ
 ಘೋಷಡಲು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಬಿಸುಟನು
 ಮೇಳವಿಸಿ ಸೀಚೆರಡು ಬಂದಿದಿರಾಗಿ ಬೊಬ್ಬಿಡಲು ;
 ಬಾಳು ಧರ್ಮಜ ಯೆನುತಲಾನೆಯು
 ಮೇಲುವಾಯ್ ಮೈಗೇಂದ್ರನಂತಿರೆ
 ಮೇಲಣಮರರು ನಲಿಯಲವ್ವಳಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀಮ || ೧೩೫

ಘಡ ಘಡಲವೋ ಭೀಮಸೇನನೆ
 ಮೃಡನ ವರ ಹಿಂಗುವುದೆ ಮಿಗೆ ತ
 ನ್ನೊಡೆಯ ಮುನಿಪನ ಕರುಣ ಹಿರಿದುಂಟೆನುತಲಸುರಪತಿ |
 ಅಡಿಗಡಿಗೆ ತಲೆಯೊತ್ತಿ ಕಾದಿದ
 ನೊಡನೊಡನೆ ಕಲಿಭೀಮ ಸೀಚಲು
 ಬಿಡದೆ ಸಂಧಿಸೆ ಕಾದಿದನು ಹದಿನೆಂಟು ಸೂಚಿನಲಿ || ೧೩೬

ಕಾದಿದರೆ ಮುರವೈರಿ ಮೃಡ ಕೊಂ
 ಡಾಡಿದನು ವರವವಗೆ ಘಟಿಸಿತು

ರೂಢಿಗಚ್ಚ ರಿ ಯೆನುತ ನಸುನಗುತನಿಲನಂದನನ |
 ನೋಡಿ ಮಿಗೆ ಕಣ್ಣನನ್ನೆಯಲಿ ಕಯ
 ಕೋಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ದನುಜನುರವನು
 ಕೂಡೆ ಪಿಡಿದೊತ್ತಿದನು ಬದಿಯಲು ನುಗ್ಗು ನುಸಿಯಾಗೆ || ೧೩೩

ಬರಸೆಡೆದು ಕರದಿಂದ ಮೊಗಧ
 ನೆರೆಡು ಕಾಲನು ಹಿಡಿದು ಸೀತೆಯೆ
 ಧರೆಗೆ ಬಿಸುಟನು ಸಂಧಿಸುವುವಾಸೀಲು ತತ್ಕ್ಷಣಕೆ |
 ಮರಳಿ ಪವನಜ ಹಿಡಿದು ಸೀತುಗ
 ಳರದೆ ಮಗುಣವು ಸಂಧಿಸಿದುವೀ
 ಪರಿ ಹಲವುಸೂಚನಲಿ ಭೀಮನೊಳ್ಳೊದಗಿದನು ಮಗಧ || ೧೩೪

ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣಪ್ರಕಾರ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಸೀಳುವಿಕೆ.
 ಮುರಮಥನನದನಖಿದು ನಿಜ
 ಕರವೆರಡಪ್ಪಟವಾಗಿ ಸಂಧಿಸ
 ಲರಿವಿದಾರಣಭೀಮ ನೋಡುತ ಮರಳಿ ಮೊಗಧನ |
 ಎರಡುಸೀತನು ಮೂಡಿ ಹೊಯ್ದ
 ಬ ರಿಸಿ ಪಲ್ಲಟವಾಗಿ ಸಂಧಿಸಿ
 ತಿರುಗಿಸಿದನೇನೆಂಬೆನುನ್ನ ತಬಾಹುವಿಕ್ರಮವ ¹ || ೧೩೫

ತಿರುಹಿದನು ನೊಣಿಂಟುಸೂತನು
 ಧರೆಯೊಳಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಸೀತದ
 ನರಿಭಟನ ಸೀತೆರಡು ಕರದಲಿ ಹಿಡಿದು ಕಲಿಭೀಮ |
 ಹರಿಯ ಮೊಗವನು ನೋಡೆ ಭಾಪುಣಿ
 ಮರುತನಂದನ ಯೆನುತ ಹೊಗಾತೆಯೆ
 ಮುರಮಥನ ಬರಳರಡ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಸಂಧಿಸಿದ || ೧೩೬

ಹಿರಿಸಿದನು ಧರಣಿಯಲಿ ಕಾಲಿನ
 ಲೋರಸಿದನು ನೋಟಕರ ಧರಣೀ
 ಸುರಜನದ ಪರಿಜನದ ಹಾ ಹಾ ರವದ ರಹಿ ಮಸಗೆ |
 ತೆರಳತಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಮಾಗಧ
 ನರಸಿಯರು ಬಿಡುಮುಡಿಯ ಜ
 ಠರದ ಕರದ ಬಿಡುಹೊಯ್ಲಿ ನಲಿ ಹೊಪಿವಂಟರು ನಿಜಾಲಯವೆ ||

ಆಗ ಸರ್ವರೂ ಭಯದಿಂದೋಡುತ್ತಿರಲು ಅಂಜದಿರಿ ಯೆಂದು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಮನೆಯನೆಯ ಕದವಿಕ್ಕಿ ದುವು ನೈಪ
 ವನಿತೆಯರು ಹೊಪಿವಂಟರಲ್ಲಿಯ
 ದನುಜರಡಗಿದರದ್ರಿಗುಹೆಯಲಿ ಬೇಡಬೇಡವೆರು |
 ಜನದ ಕೋಲಾಹಲವನಾತನ
 ತನುಜರೋಟವನವನ ಸತಿಯರ
 ನಿನದವನು ಕಂಡಸುರರಿಪು ಸಾಣಿದನು ಕೈನೆಗೆಹಿ || ೧೪೦

ಅಂಜದಿರಿ ಪುರಜನವು ವನಿತೆಯ
 ರಂಜದಿರಿ ಮಾಗಧನ ಪರಿಜನ
 ವಂಜದಿರಿ ಸಕಲಪ್ರಧಾನಪಸಾಯ್ತು ಸಂದೋಹ |
 ಅಂಜದಿರಿ ಕರೆ ಯಿವನ ಮಗನನು
 ಭಂಜಿಸುವುದಿಲ್ಲಕಟ ಭೀಮಧ
 ನಂಜಯರು ಕೊಟ್ಟಭಯವಂದನು ಜನಕೆ ¹ ಮುರವೈರಿ || ೧೪೩

ಮುಖಿದು ಕೆಡಹಿದರರಿಯನಲ್ಲಿಯ
 ಸೆಣಿಯ ಮನೆಗಳ ಹೊಕ್ಕು ರಾಯರ
 ಸೆಣಿಗಳನು ಬಿಡಿಸಿದರು ನಾನಾದ್ವೀಪಪಾಲಕರ |

ಬಂಧನದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರನ್ನು ಬಿಡಿಸುವಿಕೆ.

ಮೆಚ್ಚುವ ಮಣಿಗಣರಶ್ಮಿ ವಳಯದ
ಮಿಡುಪರಥವನು ಕೊಂಡು ನಗರದ
ಹೊಣಿಗೆ ಬಿಜಯಂಗಳೈದು ¹ ಹೊಕ್ಕರು ತಮ್ಮ ಪಾಳಯವ ² || ೧೪೪

ಆನೃಪರು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ.

ಪಾರಜನ ಕಾಣಿಕೆಗಳಲಿ ಕಂ
ಸಾರಿಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಕಂಡುದು
ಧಾರುಣೀಪಾಲಕರು ಬಂದರು ಬೆನ್ನಲಿವರುಗಳ |
ಘೋರವಡಗಿದುದೆಂದು ³ ಕಾರಾ
ಗಾರಬಂಧವಿಮುಕ್ತನಾಯ್ತುಪ
ಕಾರವೆಮ್ಮಿಂದಾವುದೆಂದರು ನೃಪರು ಕೈಮುಗಿದು || ೧೪೫

ನೀವು ರಾಜಸೂಯಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿರೆಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆ.
ನವೆದಿರತಿದುಃಖದಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ
ಪವನಸುತನಿಂದಾಯ್ತು ನಿಜದೇ
ಶವನು ಹೊಗುವುದು ಪಾರಜನಪರಿಜನವ ಸಲಹುವುದು |
ಎವಗೆ ಮಾಯ್ಯಪಕಾರ ಬೇಟಿ
ಲ್ಲವನಿಪಾಲನ ರಾಜಸೂಯಕ್ಕೆ
ನಿವನಿವಗೆ ಮುಂಕೊಂಡು ಬಹುದೆಂದಸುರರಿವು ನುಡಿದ ⁴ || ೧೪೬

ಸಸರಿವಾರನಾಗಿ ಸಹದೇವನು ಭೀಮಾರ್ಜುನರನ್ನು ವಂದಿಸುವಿಕೆ.

ನಗರಜನಮಂತ್ರಿಪ್ರಧಾನಾ
ದಿಗಳು ಸಹಿತಕುಮಾರನೈತಂ
ದಗಧರನ ಪದಕೆಜಿಗಿದನು ಭೀಮಾರ್ಜುನಾಂಘ್ರಿಯಲಿ |

¹ ಹೊಣವಳಯದಲಿ ಬಂದು, ಚ.

² ಮೋಹರವ, ಡ.

³ ದೆಮ್ಮ, ಚ

⁴ ನುಮುರಾಂತಕನು, ಚ.

ಮಗನೆ ತಂದೆಯ ಮಾರ್ಗದಲಿ ನಂ
ಬುಗೆಯೊ ಕರುಣಾವೀಕ್ಷಣದ ನಂ
ಬುಗೆಯೊ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದರಾಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೈಮುಗಿದು || ೧೪೩

ಜರಾಸಂಧನ ಸಂಸ್ಕಾರ.

ಶವವೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸುವುದು ಮಾರ್ಗಧ
ನವನಿಯಲಿ ಸಹದೇವಗೃಹೀ
ಕವನು ಮಾಡಿಸಿದಲ್ಲದೆತ್ತಲು ಮುಖವುದಿಲ್ಲೆಂದು |
ಅವರಿಗಭಯವನಿತ್ತು ಪರಿವಾ
ರವನು ಕಳುಹಿದನಿತ್ತಲಾತನ
ಯುವತಿಯರು ಬೇಡಿದರು ವಹ್ನಿಯ ಪಡೆದು ಮರಳಿದರು || ೧೪೪

ಅವನ ಸಂಸ್ಕಾರದಲಿ ನಾರೀ
ನಿವಹ ಸಹಗತನಾಯ್ತು ವೈದಿಕ
ವಿವಿಧವಿಧಿಯಲಿ ಮಾಡಿದರು ಶಾವಕ್ರಿಯಾದಿಗಳ |
ಅವನ ಮಗ ಸಹದೇವನಾತಂ
ಗವನಿಯಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕೋ
ತ್ಸವವೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನಭಯವನಾಪರಿಗ್ರಹಕೆ || ೧೪೫

ಸಹದೇವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ.

ತೇರುಗಳ ತೇಜಿಗಳ ನಾಭಂ
ತಾರವನು ಗಜಘಟಿಸಹಿತ ವಿ
ಸ್ತಾರವಿಭವವನೊಪ್ಪುಗೊಂಡರು ಮಗಧನಂದನನ |
ಧಾರುಣಿಯನವಗಿತ್ತು ಸಕಲಮೆ
ಹೀರಮಣರನು ಕಳುಹಿ ಬಂದನು
ವೀರನಾರಾಯಣನು ಶಕ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರವರಕೆ || ೧೪೬

ವಿರಜನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಮೂ ರ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಸೂಚನೆ

ಭೂಪತಿಯ ನೇಮದಲಿ ಜಂಬೂ
ದ್ವೀಪನವೆಖಂಡದಲಿ ಸಕಲಮೆ
ಹೀಪತಿಗಳನು ಗೆಲಿದು ಕಪ್ಪವೆ ತಂದನಾಪಾರ್ಥ್ವ ||

ಅರ್ಜುನನ ದಿಗ್ವಿಜಯ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಪಾಂಡವಪುರಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಮೇಳದಲಿ |
ಬಾಲೆಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣು ಮಿಂಚಿನ
ಮಾಲೆಗಳ ಲಾಜಾಭಿವರ್ಷದ
ಲಾಲನೆಯ ರಚನೆಯಲಿ ಹೊಕ್ಕು ನು ರಾಜಮಂದಿರವೆ || ೧

ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣ ನನಿವರ ಕಾಣಿಸಿ
* ಕೊಂಡು ಸುಕ್ಷೇಮಂಗಳನು ಬೆಸ
ಕೊಂಡು ಕುಳ್ಳಿರಲಾಪ್ರಯಾಸಂಗಳಲಿ ಫಲವೇನು * |
ಕಂಡೆವೈ ನಿನ್ನ ಮಳ ಕರುಣಾ
ಖಂಡಜಲಧಿಯ ಭಕ್ತ ಜನಕಾ
ಖಂಡಲದ್ರುಮವೆಂದು ತಕ್ಕೈ ಸಿದನು ಹರಿಸದವ || ೨
ಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಮಾಗಧಪುರಪ್ರವೇಶಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.
ನಡೆದ ಪರಿಯನು ರಿಪುಪುರವನವೆ
ಗಡಿಸಿ ಹೊಕ್ಕಂದವನು ಕೋಟೆಯ ¹
ನಡೆದು ಮಗಧನ ತೊಡಚಿ ² ಭೀಮನ ಕಾದಿಸಿದ ಪರಿಯಾ |

* ಕೊಂಡನರನು ಕ್ಷೇಮಕುಶಲವೆ

ಕಂಡು ಬೆಸಗೊಳಲೇಕೆ ಬಹುಮಾತಿನಲಿ ಫಲವೇನು, ಚ. *

¹ ಮಗಧನ, ಚ.

² ತುಡುಕಿ ತೋಟೆಯ ಮಾಡಿ, ಚ.

ಬಿಡದೆ ಹಗಲಿರುಳೂದಗಿ ನೈರಿಯ
ಕಡೆಯ ಕಾಣಿಸಿ ನೃಪರ ಸೆಜಿಗಳ
ಬಿಡಿಸಿ ಬಂದಂದವನು ಹರಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ನೃಪಗೆ || ೩

ಎಲೆ ಮಹೀಪತಿ ನಿನ್ನಯಾಗ
ಸೃಳಕೆ ಬಾಧಕರಿಲ್ಲ ಬನದಲಿ
ಹುಲಿ ಯಿರಲು ಗೋಧನಕುಲಕೆ ಯವಸಾಂಬು ಗೋಚರವೆ |
ನಲನ ಗರುವರ ಗೊಂದಲವನಂ
ಡಲೆವನವಿಳದ್ವೀಪಪತಿಗಳ
ನೆಳಲ ಸೈರಿಸನಚಿದನಿನ್ನೇ ನನಗಿಂದ || ೪

ಯಾಗಾರಂಭಕ್ಕೋಸುಗ ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆ.

ರಚಿಸು ಯಜ್ಞ ರಂಭವನು ನೃಪ
ನಿಜಯವನು ದಾಯಾದ್ಯರನು ಬರಿ
ಸುಖಿತವಚನದಲೆಮ್ಮ ಕರೆಸಿದೊಡಾಹ್ವಣಕೆ ಬಡೆವು |
ಸಚಿವರಾವೆಡೆ ಕಳುಹು ಬದರಿಯ
ರುಚಿರಮುನಿಪನ ಕರೆಸು ನಿನ್ನೀ
ರಚನೆ ನಿಪ್ಪ್ರತ್ಯಾಹವೆಂದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ || ೫

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದ್ವಾರಕಾಗಮನ.

ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆ
ಗಿಂದಿರಾವತಿ ಮಾಗಧನ ರಥ
ದಿಂದ ಬಿಜಯಂಗೈದನನಿಬರು ಕಳುಹಿ ಮರಳಿದರು |

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ವೇದವ್ಯಾಸರೊಡನೆ ಮಾಡಿದ ಯೋಚನೆ.

ಬಂದ ವೇದವ್ಯಾಸಧೌಮ್ವರ
ನಂದು ಕರೆಸಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನಿಜ
ಮಂದಿರದೊಳಗೊಪ್ಪಿದನು ಪರಿಮಿತಜನಸಮೂಹದಲಿ || ೬

ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ.

ಅಕಟ ನಾರದನೇಕೆ ಯಾಗ
ಪ್ರಕಟವನು ಮಾಡಿದನೊ ನಮಗೀ
ಸಕಲಧರಣೀಹೃತ್ತವೆರ್ಗದ ವಿಜಯ ಕಿಞ್ಜುಕುಳವೇ |
ವಿಕಟಜಂಬೂದ್ವೀಪಪರಿಪಾ
ಲಕರು ನಮ್ಮ ನಿಬರಿಗೆ ಸದರವೆ
ಸುಕರವೇ ವರರಾಜಸೂಯವೆನುತ್ತ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ¹ || ೩

ಮೆಣಿವರಲ್ಲರಸುಗಳು ಮಾಡದೆ
ಮೆಣಿದೆವಾದೊಡಕೀರ್ತಿ ಕಾಮಿನಿ
ಕುಣಿವೆಳ್ಳೆ ತ್ರೈಜಗದ ಜಿಹ್ವಾರಂಗಮಧ್ಯದಲಿ |
ಬಣಗುಗಳು ನಾವೆಂದು ನಾಕದ
ಗಣಿಕೆಯರು ನಗುವರು ಸುಯೋಧನ
ನಣಕವಾಡುವೊಡಾಯ್ತು ತೆರಿನೆಂದರಳ ಬಿಸುಸುಯ್ದು || ೪

ಅರ್ಜುನನು ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಿಕೆ.

ಎನಲು ಧಿಮ್ಮನೆ ನಿಂದು ಭುಗಿಲೆಂ
ದನು ಕಿರೀಟ ವೃಥಾಭಿಯೋಗದ
ಮನಕೆನಗೆ ಮಾರಾಂಕವಾಯ್ತೇ ಶಿವ ಮಹಾದೇವ |
ನಿನಗಕೀರ್ತಿವಧೂಟಿ ಕುಣಿವೆಳ್ಳೆ
ಜನದ ಜಿಹ್ವಾರಂಗದಲಿ ಹಾ
ಯೆನುತ ತಲೆದೂಗಿದನು ಘನಶೌರ್ಯಾನುಭಾವದಲಿ || ೫

ಮೆಣಿಯರೇ ಮನ್ನೆಯರು ನಾಕದ
ಗಣಿಕೆಯರು ನಗುವರೆ ಸುಯೋಧನ
ನಣಕವಾಡುವನೇ ಶಿವಾ ತಪ್ಪೇನು ತಪ್ಪೇನು |

ಕಣಿಗಳಿವು ನಾಳಿನಲಿ ಕಬ್ಬಿನ
ಗಣಕೆಗಳು ಗಾಂಡೀವವಿದು ನಿ
ಗುಣವೋ ತಾನರ್ಜುನಮಹೀರುಹವೆಂದನಾರ್ಥ || ೧೦

ಸಕಲಜಂಬೂದ್ವೀಪಪರಿಪಾ
ಲಕರ ಭಂಡಾರಾರ್ಥಕಿದೆ ಸು
ಪ್ರಕಟವೆಂದುಂಗುರುವ ಕೊಟ್ಟನು ನೃಪನ ಹಸ್ತದಲಿ |
ಸುಕರದುಷ್ಕರವೆಂಬ ಚಿಂತಾ
ವಿಕಳತೆಗೆ ನೀ ಪಾತ್ರನೇ ಸಾ
ಧಕರನೇ ಸಂತವಿಸು ¹ ತಾ ವೀಳೆಯವನೆನೆಗೆಂದ || ೧೧

ವಿಜಯಯಾತ್ರೆಯೋಸುಗ ಭೀಮಾದಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸರು ಕಳುಹಿಸಿದುದು.

ಪೂತು ಫಲಗುಣ ನಿನ್ನ ಕುಲಕಭಿ
ಜಾತಕರ್ಯಕೆ ಗರುವಿಕೆಗೆ ಸರಿ
ಮಾತನಾಡಿದೆ ಸಲುವುದಿದು ನಿನಗೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿ |
ಈತನುತ್ತರದೆಸೆಗೆ ಭೀಮನು
ಶಾತಮನ್ಯುವ ದೆಸೆಗೆ ಯಮಳರ
ಭೀತರಿದ್ದೆ ಸೆಗೆಂದು ವೇದವ್ಯಾಸ ನೇಮಿಸಿದ || ೧೨

ನೆರಹಿ ಬಲವನು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ
ಪರುಷವಿಸಿದರು ಫಲಗುಣನನು
ತ್ತರಕೆ ಮೂಡಲು ಪವನಸುತ ದಕ್ಷಿಣಕೆ ಸಹದೇವ |
ವರುಣದಿಕ್ಕಿಗೆ ನಕುಲನೀನಾ
ಲ್ವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ವೀಳೆಯವ
ಹಿರಿಯರನಿ ತಂದಳು ತಳೆಗೆದಂಬುಲಮಂಗಳಾರತಿಯ || ೧೩

ಪರಮಲಗ್ನದೊಳಿಂದು ಕೇಂದ್ರದೊ
 ಳರಲು ಗುರುಭಾರ್ಗವರು ಲಗ್ನದೊ
 ಳರೆ ಶುಭಗ್ರಹದೃಷ್ಟಿ ಸಕಳೈಕಾದಶಸ್ಥಿತಿಯ |
 ಕರಣತಿಥಿನಕ್ಷತ್ರವಾರೋ
 ತ್ಕರದಲಭಿಮತಸಿದ್ಧಿಯೋಗದೊ
 ಳರಸನನುಜರು ದಿಗ್ವಿಜಯಕನುವಾದರೋಗ್ಗಿನಲಿ ||

೧೪

ಅರ್ಜುನನ ವಿಜಯಯಾತ್ರೆ.

ಅರಸ ವೇದವ್ಯಾಸಧಾಮ್ಯಾ
 ದ್ಯುರಿಗೆ ಬಲವಂದೆತ್ತಿ ಕುಂತಿಯ
 ಚರಣಧೂಳಿಯ ಕೊಂಡು ವಿಶ್ವವ್ರಜಕೆ ಕೈಮುಗಿದು |
 ಅರಸಿಯರು ದೂರ್ವಾಕ್ಷಾಯ ದಧಿ
 ವಿರಚಿತದ ಮಾಂಗಲ್ಯವನು ಮಿಗೆ
 ಧರಿಸಿ ಬಹುವಿಧವಾದ್ಯದಲಿ ಹೊಂವಂಟರರಮನೆಯ ||

೧೫

ಸಾಲ್ವದೇಶದ ವಿಜಯ.

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಮೊದಲಲರ್ಜುನ
 ಚರಿತವನು ವಿಸ್ತರದಲಿ ಮಿವು
 ನುರುಪರಾಕ್ರಮಿ ಸದೆದು ಬಿಟ್ಟನು ಸಾಲ್ವದೇಶದಲಿ |
 ಪುರಕೆ ದೂತರ ಕಳುಹಲವನಿಸ
 ನುರವಣಿಗೆ ಮನವಳುಕಿ ಕೊಟ್ಟನು
 ತುರಗಗಜರಥಧನವಿಳಾಸಿನೀಜನವನುಚಿತದಲಿ ||

೧೬

ಕುಟದೇವನ ಪರಾಜಯ.

ಅವನ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯದೊ
 ಳವನ ನಿಲಿಸಿ ತದೀಯಸೇನಾ
 ನಿವಹಸಹಿತಲ್ಲಿಂದ ನಡೆದನು ಮುಂದೆ ವಹಿಲದಲಿ |

ಅವನಿಪತಿ ಕಟದೇವನೆಂಬನ
ನವಗಡಿಸಿ ಸರ್ವಸ್ವವನು ಕೊಂ
ಡವನ ಬಲಸಹಿತಾ ದ್ಯುಮಂತನ ರಣದೊಳೊಡಿಸಿದ ¹ || ೧೩

ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ.

ಆತನನು ಗೆಲಿದನು ಸುನಾಭನ
ನೀತಿಗೆಡಿಸಿ ತದೀಯಸೇನಾ
ವ್ರಾತಸಹಿತಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯಕನನಪ್ಪಳಿಸಿ |
ಆತನರ್ಥವೆ ಕೊಂಡು ತತ್ಪ್ರಾ
ಗ್ಯೋತ್ಪತಿಸ್ತುಕೆ ಧಾತೃಪುತ್ರನಲ್ಲಿ ಮೆ
ಹಾತಿಬಲನವನೊಡನೆ ಬಲುಹಾಯ್ತರ್ಜಾನನ ಸಮರ || ೧೪

ಅರ್ಜುನ ಭಗದತ್ತರ ಯುದ್ಧ.

ಜೀನಕರ ಬೂಟಕಿ ² ಕಿರಾತರ
ನೂನಬಲಸಹಿತೀಮಹೀಸುತ
ನೇನನೆಂಬನು ಕಾದಿದನು ಭಗದತ್ತನತಿಬಲನು |
ಈನರನ ಶರಜಾಲವಿದು ಕ
ಲ್ಪಾನಲನ ಕಾಲಾಟವಿದಱೊಡ
ನಾನಲಿಂದ್ರಾಪ್ಯರಿಗೆ ಸುಲಭವೆ ರಾಯ ಕೇಳಂದ || ೧೫

ಮುಖಿಯದಾಬಲವಾತನುಋಚಗೇ
ಹರಿಯದೀಬಲವ್ರಾಭಯಬಲದಲಿ
ಕುಣಿದಱಿಯ ಕುವ್ಮುಣಿಯ ಕಡಿತಕೆ ಕಾಣೆನವಧಿಗಳ |
ಅಱಿಯದೀತನ ದುರ್ಗವೀಬಲ
ದಿಱಿವುಗಳ ಬೇಳೆಂಬವನು ಬೇ
ಸರದೆ ಕಾದಿದನೆಂಟುದಿನ ಭಗದತ್ತನೀತನಲಿ || ೧೬

¹ ದ್ಯುಮತ್ಸೇನನ ರೋಪಿಸಿದ, ಚ. ² ಭೋಟಕ, ಕ. ಖ.

ಭಗದತ್ತನು ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ತಿಳಿದು ಸಮ್ಮಾನಿಸುವಿಕೆ.

ಆವನ್ನೈ ನೀನಧಿಕನತಿಸಂ

ಭಾವಿತನು ಹೇಡೆನೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ

ದೇವನನುಜ ಕಣ್ಣಾ ಧನಂಜಯನೆನಲು ಮಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿ^೨ |

ನಾವು ನಿಮ್ಮಯ್ಯಂಗೆ ಸಖರಿಂ

ದಾವು ನಿನ್ನವರೇನು ಬೇಡುದು

ನೀವೆಮಗೆ ಕಡುವಾನ್ಯರೆನುತಲೆ ಕಂಡನರ್ಜುನನ || ೮೦

ಆದರಿನ್ನೇನಮರ^೧ ಪತಿಯೋ

ಪಾದಿ ನೀವೆಮ್ಮಣ್ಣ ದೇವನ

ಮೇದಿನಿಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪದವಿಯ ರಾಜಸೂಯವನು |

ಆದರಿಸಿ ಸಾಕೆನಲು ಗಜಹಯಃ

ವಾದಿಯಾದ ಸಮಸ್ತವಸ್ತುವ

ನೈದೆ ಕೊಟ್ಟನು ಫಲುಗುಣಂಗೆ ಸುಮಿತ್ರಭಾವದಲಿ || ೮೧

ಭಗದತ್ತನಿಂದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಆದ ಮರವಾದೆ.

ಬಂದುತಿಂಗಳು ಹಲವು ಮನ್ನಣೆ

ಯಿಂದ ಮನ್ನಿಸಿ ತನ್ನ ಸೇನಾ

ವೃಂದವನು ಕಳುಹಿದನು ಬಳಿಯಲಿ ನರನ ಸತ್ಕರಿಸಿ^೨ |

ಮುಂದೆ ನಡೆದನು ರಾಮಗಿರಿಯಲಿ

ನಿಂದು ಕಪ್ಪವ ಕೊಂಡು ತೆರಳಯೆ

ಮುಂದಣೀಶಾನ್ಯದಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ಭವನ ಪರ್ವತವ || ೮೨

ಪರ್ವತವಾಸಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ.

ಆಗಿರೀಂದ್ರನಿವಾಸಿಗಳ ಸರಿ

ಭಾಗಧನವನು ಕೊಂಡು ಬಿಡಕ ಮೆ

ಹಾಗಜಾಶ್ವವನೆಯ್ದೆ ಕೊಂಡನು ಮುಂದೆ ದಂಡತ್ತಿ |

^೧ ರಮಗೆಯು ದಿವಿಜ, ಚ.

^೨ ಹೇಡಿದನು ಬಳಿಯಲಿ ಕಳುಹಿದನು ನರನ, ಚ.

ಆಗಯಾಳರ ಗಾವಿಲರ ನಿ
 ಭಾಗಧೇಯರ ಮಾಡಿ ಯುತ್ತುರ
 ಭಾಗದಲಿ ತಿರುಗಿತ್ತು ಪಾಳಯವರಸ ಕೇಳೆಂದೆ || ೨೪

ವನಚರರನ್ನು ಮತ್ತು ದೈತ್ಯರನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ.
 ಗಿರಿಯ ತಪ್ಪಲ ವನಚರರ ಸಂ
 ಹರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಬೃಹಂತಕನ ಕಾ
 ತರಿಸಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಸೇನಾಬಿಂದುನಗರಿಯಲಿ |
 ಇರವೆ ಮಾಡಿ ಸುದಾಮದೈತ್ಯರ
 ನುಜಿ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಪಾರ್ವತೀಯರ
 ಸಿರಿಯ ಗೊಂಡು ಕುಲಾಲಕರ ಕೌರವರ ¹ ಭಂಗಿಸಿದ || ೨೫

ಕಾಶ್ಮೀರಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ.
 ಮುಂದೆ ದಸ್ಯಗಳೇಜುವನು ಹ್ಲಾಣ
 ದಿಂದ ಕಾಶ್ಮೀರಕನ ಸಾಧಿಸಿ
 ಮುಂದೆ ದಶಮಂಡಲದ ಲೋಹಿತನನು ವಿಭಾಡಿಸಿದ !
 ತಂದ ಕಪ್ಪದಲಾತ್ರಿಗರ್ತರ
 ನಂದು ಹದುಳಿಸಿ ಗರುವಿಕರನಾ
 ಟೆಂದು ಕೊಂಕಣಕಾಞ್ಚಿಕಾರಕರೂಪಕರ ಗೆಲಿದ || ೨೬

ಸಿಂಹನಗರಿಯ ಗಮನ.
 ಧಾತಿಯಿಟ್ಟನು ರೋಚಮಾನನ
 ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪವ ಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟುದು
 ಪಾಳಯವು ಚಿತ್ರಾಯುಧನ ವರಸಿಂಹನಗರಿಯಲಿ |
 ಮೇಲೆ ವಂಗರ ಮುಖಿದು ಭರದಿವ ²
 ರಾಳ ³ ಕರ್ಪರಹೂಣಯವನವಿ
 ಶಾಲಕಾಂಭೋಜಾದಿಗಳನಪ್ಪಳಿಸಿದನು ತಿರುಗಿ || ೨೭

¹ ಕುಲೂತರನುಪಾರವರ, ಜ.   ² ವರನೇ, ಜ.   ³ ಪಾಳ, ಜ.

ಕಿರಾತಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ.

ಪಾರಸೀಕಕಿರಾತ¹ ಬರ್ಬರ
ಪಾರಿಯಾತ್ರರ ಮುಖಿದು ಸರ್ವವಿ
ಹಾರವನು ಮಾಡಿದನು ಮೈಲಕ್ಷ ಸಹಸ್ರಕೋಟಿಗಳ |
ಹ್ವಾರಕರ ಹೂಣಕರ² ಡೊಕ್ಕರ
ಪಾರಕರ ಖುರಸಾಣಭೂಪರೋ
ಳಾರುಭಟೆಯಲಿ ಕಾದಿ ಕೊಂಡನು ಸಕಲವಸ್ತುಗಳ || ೨೮

ಹಮಾಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ.

ಬೆದರಿತಿದನಾಹಿಮೆಗಿರಿಯ ಪಾ
ಶ್ಯದ ಕಿರಾತರ ಮುಂದೆ ನಾಯ
ವೈದಲಿ ಕೋಧಿಸಿ ತಿರುಗಿದನು ಹಿಮೆಗಿರಿಯ ಕಕ್ಷದಲಿ |
ಹುದಿದ ನಾನಾದ್ರೋಣಿಗಳ ಮು
ಧ್ಯದ ಕಿರಾತಪುಳಿಂದನಿಚಯವೆ
ಸದೆದು ಹತ್ತಿದರಗ್ರಶಿಖರಕ್ಕೆ ಪಾರ್ವತೀಪಿತನ || ೨೯

ಎರಡುಸಾವಿರಯೋಜನವು ಹಿಮ
ಗಿರಿಯ ಬಹಳೋತ್ಕೇಧ ಶಿಖರಕ್ಕೆ
ಸರಿಸದಲಿ ಹತ್ತಿದುದು ಪಾಳಯವೇನನುಸುರುವೆನು ||
ಕರಿತುರಗವರರಥಪದಾತಿಗೆ
ಸರಿಗಣನೆ ಮೆಲ್ಲಿಯದು ಹಿಮೆಗಿರಿ
ಯೆರಡುಸಾವಿರದಗಲ ತೀವ್ರತು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೩೦

ಗಿರಿಯ ಕೋಣೆಯ ಕುಹರಗುಹೆಗಳ
ಗರುವರುಂಟೆಂದಾಪುಳಿಂದರ
ನೂರನಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನಲ್ಲಿಯ ಸಕಲವಸ್ತುಗಳ |
ಗಿರಿಯನಿಚಿದುದು ನಡೆದು ಬಲ ಕಿಂ

¹ ವರಾಳಕರ್ಬುರ, ಜ.

² ಹವಣಕರ, ಕ.

ಪುರುಷಬಂತವ ಬಹಳನದಿಗಳ
ಲೆರಡು ತಡಿಯಲಿ ತಳತು ಬಿಟ್ಟುದು ವನವನಂಗಳಲಿ || ೩೩

ಅದು ಗಣನೆಗೊಂಬತ್ತುಸಾವಿರ
ವದಲೊಳದ್ದರು ಯಜ್ಞಕಿನ್ನರ
ಸುದತಿಯರು ಕಿಂಪುರುಷರತೀರಾಗಿಗಳು ಸುಖಮೆಯರು |
ಇವಹಿ ಫಲಿಣಿಗಾನಲಾಪರೆ ^೧

ಬೆದಲಿತೀಜನವಳುಕಿ ಕಿತ್ತಿತ್ತು ^೨
ಸುದತಿಯರನಾಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಯುಂಟಾದವಸ್ತುಗಳ || ೩೪

ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಡೆಗಳಲಿ ಗಿರಿಗುಹ
ಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಕಿರಾತವರ್ಗವೆ
ಜಿಲ್ಲಬಿಡಿದಪಹರಿಸಿದನು ಬಹುನಿಧ ಮಹಾಧನವೆ |
ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಮಕೂಟದ
ಕಲ್ಲನಡರಿದನಾಮಹಾದ್ರಿಗ
ಳಲ್ಲಿ ^೩ ಹಿಮಶೈಲದ ಮಹೋನ್ನತಿ ಬಹಳವಿಸ್ತಾರ || ೩೫

ಅಡರಿತೀಬಲವಿದಹಿ ಬೊಬ್ಬೆಯ
ಗಡಬಡೆಗೆ ಪದಘಟ್ಟಣೆಗೆ ಹುಡಿ
ಹುಡಿಯಲಾಗಲು ಕೋಟಿ ಕೋಳಾಹಳದ ಬೊಬ್ಬೆಯಲಿ |
ನಡೆದು ಬಿಟ್ಟುದು ಗಿರಿಯ ತುದಿಯಲಿ
ತುಡುಕಿದುದು ನಾನಾದಿಗಂತದ
ತಡಿಯನದ್ಭುತವಾದ್ಯಗಳಹಯರಥದ ನಿರ್ಘೋಷ || ೩೬

ಹೇಮಕೂಟದ ಗಂಧರ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ.
ಹೇಮಕೂಟದ ಗಿರಿಯ ಗಂಧ
ವಾಮರರ ರೋಂಪಿಸಿದನವರು
ದ್ವಾಮವಸ್ತುವ ಕೊಂಡನಿಡಿದನು ಬಟಕ ಪರ್ವತವೆ |

^೧ ಲೇನಾ, ^೨ ಪುರು ತದೀಯಜನಂಗಳಿತ್ತುದು, ಕ. ^೩ ಳಲ್ಲಿ, ಜ.

ಅಮಹಾಹರಿವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೆ

ನೀಮೆ ಯೋಜನನವಸಹಸ್ರ ವಿ

ರಾಮವದರ್ಷಿಗಳಿಲ್ಲ ವಿವರಿಸಲಾರಿಯೆ ನಾನೆಂದ ||

೩೫

ಉತ್ತರೋತ್ತರದೇವಭೂಮಿಗ

ಳತ್ತಣವರೀದಳನಿಜಯ ತಾ

ನೆತ್ತ ಭೂರಿಧ್ವನಿಯನೀಗಜಬಜವನೀಜನವ |

ಎತ್ತಲೆಂದೆಯರು ವಿನೋದಕೆ

ತೆತ್ತರಲ್ಲಿಯ ಪಕ್ಷಿವೃಗಲಸ

ದುತ್ತಮಾಂಗನೆಯರನು ಮೆನ್ನಿಸಿ ಕೊಂಡು ಫಲಗುಣಗೆ || ೩೬

ಎರಡುಕಡೆಯಂಟುಧಿಯ ಪಾಶ್ವದ

ದುರುಳರನು ಧಟ್ಟಿಸಿ ತದೀಯರ

ವೆರೆಸಿ ಬಡಗಲು ನಡೆದನಲ್ಲಿಯ ನಿಷಧಪರ್ವತಕೆ |

ಎರಡುಸಾವಿರಯೋಜನದ ತುದಿ

ವೆರೆಗೆ ಹತ್ತಿತು ಬಿಟ್ಟುದಾಗಿರಿ

ಬಿರಿಯೆ ಸೂರ್ಯ್ಯುದುವು ನಿಸ್ಸೃಳಕೋಟೆಗಳು ||

೩೭

ನಿಷಧಾಚಲವಾಸಿಗಳಾದ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ.

ಮೇಲೆ ನಿಷಧಾಚಲದ ಸುತ್ತಲು

ಧಾತಿ ಹರಿದುದು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ದೈ

ತ್ಯಾಳ ಹೆಚ್ಚಿದ ದುಷ್ಪದಾನವಮಂಡಲೇಶ್ವರರ !

ಶೈಲಶಿಖರದೊಳುಳ್ಳ ಧೋರೆಗಳ

ಕಾಳುಗೊಳ ಬಿಟುಕುತ್ತರದಿ ಕಾ

ಲಾಳು ಹೊಕ್ಕುದು ಹೊಯ್ದು ಕಟ್ಟಿತು ಕೂಡೆ ಸೂರ್ಯಗಳ || ೩೮

ಗಿರಿಯ ಶಿಖರದ ಮೇಲ್ಮಡೆಯ ನಾ

ಚರಿಸಿ ನಿಷಧಾಚಲವನಿಜಿದುದು

ನರನ ಪಾಳೆಯ ಬಿಟ್ಟುದಾಗಲಿಳಾವೈತದ ಮೇಲೆ |

ಅರಸ ಕೇಳೊಂಬತ್ತುಸಾವಿರ
ಪರಿಗಣಿತಯೋಜನದ ನೆಲೆ ಸುರ
ಗಿರಿಯ ಸುತ್ತಣದೇಶವತಿರಮಣೀಯತರವೆಂದ || ೩೯

ಚೂಣಿಗಾನುವರಿಲ್ಲ ಪಾರ್ಥನ
ಬಾಣಕಿರಾರುಂಟು ವಾದ್ಯ
ಶ್ರೇಣಿ ಚಾತುರ್ಬಲದ ಫಲಣಿಗಿಲ್ಲ ಗರ್ವಿತರು |
ಹೂಣಿ ಹೊಕ್ಕುದು ಕನಕಶೈಲ
ದ್ರೋಣಿಗಳ ದುರ್ಬಲಸುರೌಘವೆ
ನಾಣಿಗಂಜಿಸಿ ಕಳೆದು ಕೊಂಡನು ಸಾರವಸ್ತುಗಳ || ೪೦

ಗಂಧಮಾದನದ ಯಕ್ಷವಿದ್ಯಾಧರರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ.
ಹರಿದು ಹತ್ತಿತು ಗಂಧಮಾದನ
ಗಿರಿಯ ಸುತ್ತಣ ಯಕ್ಷವಿದ್ಯಾ
ಧರರನಂಜಿಸಿ ಕೊಂಡನಲ್ಲಿಯ ಸಾರವಸ್ತುಗಳ |

ಜಂಬೂವೃಕ್ಷದರ್ಶನ.

ಗಿರಿಯನಿಡಿದನು ಜಂಬುನೇರಿಲ
ಮರನ ಕಂಡನು ಗಗನಚುಂಬಿತ
ವೆರಡುಸಾವಿರಯೋಜನಾಂತರದೊಳತಿವಿಳಾಸದಲಿ || ೪೧

ಅದಕು ಫಲ ಹೇರಾನೆಗಳ ತೋ
ಅದಲಿಹುವು ಗಿರಿಸಾನುಶಿಲೆಗಳ
ಹೊದಣಿನಲಿ ಬಿದ್ದೊಡೆದು ಹೊಳೆಯಾದುದು ಮಹಾರಸದ |
ಅದು ಸುಧಾಮಯವಾಯ್ತು ಜಂಬೂ
ನದಿಜಲಸ್ಪರ್ಶದಲಿ ಜಾಂಬೂ
ನದಸುರ್ವೋ ವೆಯಾದುದಾನದಿಯೆರಡು ತಡಿವಿಡಿದು || ೪೨

ಆರಸೋದಕಪಾನವೇ ಸಂ
ಸಾರಸಾಖ್ಯದ ಸಿದ್ಧಿ ಯಿತರಾ

ಹಾರವಿಂಧನತಂಡುಲಾಗ್ನಿ ಕ್ರಮವಿಧಾನವದು |
 ನಾರಿಯರು ಸಹಿತಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರು
 ಚಾರಣರು ರಮಣೀಯತೀರವಿ
 ಹಾರಿಗಳು ಬಹುರತ್ನದಲಿ ಮೆನ್ನಿ ಸಿದರರ್ಜುನನ ||

೪೩

ಜಾಂಬೂನದನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವಿಕೆ.

ಕೇಳಿ ಸೊಗಸಿದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಕ
 ಣಾ ಲಿ ಬಿದ್ದಿ ನವಾಯ್ತಲಾ ಸುರ
 ಪಾಲಪದವಿದಙ್ಗುರಗೆ ಬಹುದೇ ತೀರವಾಸಿಗಳ |
 ಧಾತದಟ್ಟಣೆಗಳನು ಮಾಣಿಸಿ
 ಪಾಳೆಯವನುಪವನಸರೋವರ
 ವೇಲೆಯಲಿ ಬಿಡಿಸಿದನು ಜಾಂಬೂನದಿಯ ತೀರದಲಿ ||

೪೪

ಇಳಾವೃತವರ್ಷಪ್ರವೇಶ.

ಲಲಿತದಿವ್ಯಾಭರಣರತ್ನಾ
 ವಳಿಯನನುಕರಿಸಿದನು ಪಾಳೆಯ
 ಸುಷುದುದಮರಾಚಲದ ಕೇಸರಶಿಖರಗಳ ಕಳದು |
 ಹೊಳಹೊಳದು ಮೇರುವಿನ ಸುತ್ತಣ
 ವಳಯದರ್ಥವನುಕರಿಸಿ ಕೈ
 ವಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು ಹೊಕ್ಕಿ ಉತ್ಪತ್ತವರ್ಷಸೀಮೆಯಲಿ ||
 ಸೇನೆ ಪಡುವಲು ತಿರುಗಿ ಮಯೂರ
 ದಾನುಪೂರ್ವಿಯ ಗಂಧಮಾದನ
 ಸಾನುವನು ವೆಂಠಣಿಸಿ ಯಡರಿತು ಚೂಣಿ ಬಿಂಕದಲಿ |
 ಆನಗೇಂದ್ರವನಿಡಿದು ಪಡುವಣ
 ಕಾನನಂಗಳ ಕೇತುಮಾಲದ ನ
 ದಿನದಂಗಳ ಬಳಸಿ ಹೊಯ್ದು ವು ಗುಡಿಗಳರ್ಜುನನ ¹

೪೫

¹ ಕಾನನಂಗಳ ಕಳದು ಬಿಟ್ಟು ದು ಸೇನೆ ಬಳಸಿನಲಿ, ಚ.

ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾಧನಸಂಗ್ರಹ.

ಅಲ್ಲಿ ಸಾಗರತೀರಪರ್ಯಂ
ತಲ್ಲಿ ಮಣಿಮಯವೆಲ್ಲಿ ಗಜಹಯ
ವೆಲ್ಲಿ ಸುದತಿಯರೆಲ್ಲಿ ಬಹುಧನವೆಲ್ಲಿ ರವಣೀಯ |
ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದು ಸಾಧಿಸಿ
ಕೆಲೆ ಕುಪರದ ಕೋಣೆಬಾಗುಗೆ
ಳಲ್ಲವನು ಹೊಕ್ಕ ರಿಸಿ ತೆರಳಿಹಿದನು ಮಹಾಧನವೆ || ೪೩

ಮಂದರಾದ್ರಿಯ ದರ್ಶನ.

ಎಡಗಡೆಯೊಳೊಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ
ನಡುನೇಸನಾಕರಿಸಿ ಮೊಡಣ
ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿತು ಗಂಧಮೌದನಗಿರಿಯ ನೇಣಿಪದು |
ನಡೆದಿಳಾವೆ ತದೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟುದು
ಪಡೆ ಸುರಾಬಿ ಯನುಯಿಹಿ ಬಲದಲಿ
ನಡೆನಡೆಯೆ ದೂರದಲಿ ಕಂಡರು ಮಂದರಾಚಲವೆ || ೪೪

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರನ್ನು ಜಯಿಸುವಿಕೆ.

ಇದುವೆ ಕಡೆಗೋಲಾಯ್ತು ಕಡೆವೆಂ
ದುದಧಿಯನು ತಾನಿದು ಮಹಾಗಿರಿ
ಯಿದು ಬಿಂಕವೆ ನೋಡಬೇಕೆಂದರ್ಜು ನನ ಸೇನೆ !
ಬದಲು ಪತ್ತಿತು ನಡುವಣರೇಬೆ
ಟ್ಟದಲಿ ದುರ್ಗಂಗಳಲಿ ನೃಪರಿ
ದ್ದಿದು ಮಹಾಪವನಾಯ್ತು ಪಾರ್ಥನ ಚೂಣಿಯವರೊಡನೆ || ೪೫

ಇಬುಹಿದರು ಚೂಣಿಯನು ಮುಂದರೆ
ನೆಲೆಯ ಭಟರವುಕಿದರು ಬಾರಿಯು
ತಲೆವರಿಗೆಗಳಲೊತ್ತಿದರು ಹೊಗಿಸಿದರು ದುರ್ಗವನು |

ಕಲುಮೆಡೆಯ ಕೋಳಾಹಳಕ್ಕಿವೆ
 ರಳುಕದಿಹಿದರು ಸುರಗಿಯಲಿ ತೆನೆ
 ವಳಿಯ ಹಿಡಿದರು ಹೊಯ್ದು ಕೇಶಾಕೇಶಿಯುದ್ದದಲಿ || ೫೦

ಶಕರು ಖದ್ಯೋತಪ್ರತಾಪರು
 ವಿಕಳಜಂಘರು ದೀರ್ಘಮೆಯವೇ
 ಣಿಕರು ಪಶುಪಾಲಕಪ್ರಳಿಂದರು ಟಂಕಣಾಹ್ವಯರು |
 ಸಕಲದಸ್ಯುಗಳೈ ಸೋತುದು
 ವಿಕಳಬಲವೊಪ್ಪಿಸಿತು ಸರ್ವ
 ಸ್ವಕವ ಸಂಧಾನದಲಿ ನಿಂದರು ತಮ್ಮ ನಿಳಯದಲಿ || ೫೧

ಶೋಧಿಸಿದನಾಗಿರಿಯನಾಚೆಯ
 ಹಾದಿಯಲಿ ಹೊಣವಂಟು ಬರೆ ಮರಿ
 ಯಾದೆಗಿಕ್ಕಿದ ಬೆಟ್ಟವಿದ್ದುದು ಮೊಲ್ಕುವಂತಗಿರಿ |
 ಭೇದಿಸಿದನದಹೊಳಗುಹೊಣಗಿನೊ
 ಳಾದ ವಸ್ತುವೆ ಕೊಂಡು ತೆಚ್ಚೊ
 ಲೋದರವನೇಚ್ಚಿದು ಭದ್ರಾಶ್ವಕ್ಕೆ ನಡೆತಂದ || ೫೨

ಅದು ಮಹಾರಮಣೀಯತರವಂ
 ತದಹೊಳದ್ದುದು ಶುದ್ಧಭೋಗಾ
 ಸ್ಪದರು ರಕ್ಷೋಯಹ್ವಗಂಧವಾಸ್ಪರೋನಿಕರ |
 ಕುದುರೆಗಜರಥಪತ್ತಿನಿರ್ಭೋ
 ಪದಲಿ ಬೆಂಬೆಳಯಾಯ್ತು ಬೇಳಂ
 ಬದ ವಿಘಾತಿಗೆ ತೆತ್ತದಗಣಿತವಾದ ವಸ್ತುಗಳ || ೫೩

ದೊರಕಿತಲ್ಲಿಯವೂರ್ವವಸ್ತ್ರ
 ತ್ಕರ ಸಮುದ್ರಾನೂಪ¹ ಪರಿಯಂ
 ತರ ನಡೆದನೊಂಬತ್ತುಸಾವಿರಯೋಜನಾಂತರವೆ |

¹ ದ್ರವ್ಯಪ, ಚ.

ತಿರುಗಿದನು ಭದ್ರಾಶ್ವಕವನಾ
ಕರಿಸಿ ಬಡಗಲು ನಡೆದರಲ್ಲಿಯ
ಗಿರಿಯ ಕಂಡರು ಹತ್ತಿದರು ಸರಿಸದಲಿ ಬೊಬ್ಬಿಡುತ || ೫೬

ನೀಲಗಿರಿಯಗ್ರದಲಿ ಬಿಟ್ಟುದು
ಪಾಳೆಯವು ಜೊಬ್ಬೆಯಲಿ ದಿಕ್ಕಿನ
ಮೊಳೆ ಬಿರಿದುದು ಜಹಿದುವವ್ರಗಳೇನನುಸುಂವೆನು |
ಮೇಲುದುರ್ಗದ ಸಂದಿಗೊಂದಿಯ
ಲಾಳು ಹರಿದುದು ಸೂಣಿಗೊಂಡು ವಿ
ಶಾಲವಸ್ತುವ ತಂದರಲ್ಲಿದ ರಸುಗಳ ಗೆಲಿದು || ೫೭

ಎರಡುಸಾವಿರದುದ್ದವೆಂದು ಮ
ತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರದಗಲವೆಂದನಾ
ಕರಿಸಿ ರವ್ಯಕಭೂಮಿಗಿಳಿದರು ಹೊಕ್ಕ ರಾನೇಲನ |
ಅರಸ ಕೇಳಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುಮಸ್ತೋ
ಹರದ ವಸ್ತುವ ಕೊಂಡು ನವಸಾ
ವಿರವನಗಲಕ ಸುತ್ತಿ ಬಂದರು ಗೆಲಿದು ಗರ್ವಿತರ || ೫೮

ಅರಸ ಕೇಳಲಿಂದ ಬಡಗಲು
ಹರಿದು ಬಿಟ್ಟರು ಹತ್ತಿದರು ಬೇ
ಸರದೆ ಕಬುದರಿಗಳಲಿ ಬಹಳಶ್ವೇತವರ್ವತವೆ |
ಗಿರಿಯ ತುದಿಗಳ ತೋಟದಲಿ ಗ
ದ್ವಾರದ ಕೊಳ್ಳದ ಕೋಹಿನಲಿ ಹೊ
ಕ್ಕಿಲಿದು ಲೋಧಿಸಿ ಕೊಂಡರಲ್ಲಿಯ ಸಕಲವಸ್ತುಗಳ || ೫೯

ಇಜಿದರಾಗಿಯನು ಹಿರಣ್ಮಯ
ದೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟರು ಪಾಳೆಯವ ತ
ದ್ವಲಯ ಮಿಗಿಲೊಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಾಂತರವೆ |

ಬಳಸಿ ಬಂದರು ವಿಮಳಸಾಧಾ
ವಳೆಯ ನೆಲೆಯುಷ್ಪರಿಗೆಗಳ ವರ
ಲಲನೆಯರು ಕಂಡೀತನನು ಹೊಗಳಿದರು ತನುತಮಗೆ || ೫೪

ಈತ ಭಾರತವರುಷಪತಿಯನು
ಜಾತ ಗಡ ತತ್ಕರ್ಮಭೂಮಿಯೊ
ಳೀತನಧಿಪತಿ ಗೆಲಿದನಿತ್ತ ಲು ದೇವಭೂಮಿಸರ |
ಈತ ಗೌರೀಸುತನ ವೋಲಿ ಪುರು
ಹೂತತನುಜನ ವೋಲು ಭುವನ
ಖ್ಯಾತನೆಂದಾಸ್ತಿ ಕೃಷಕ ಕೊಂಡಾಡಿತರ್ಜುನನ || ೫೫

ತನತನಗೆ ತರುಣಿಯರು ಹೂವಿನ
ತನಿವಟೆಯ ಕಣಿದರು ಕನತ್ಕಂ
ಚನವಿಭೂಷಣರತ್ನ ಚಯಪೂರಿತದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ |
ವನಿತೆಯರನಾದೇಶದಲಿ ಮೊ
ಟೆನಿಪ್ರದನು ಮೃಗಪಕ್ಷ್ಯಕೃಷ್ಣಾ
ಜಿನವನಂತವನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿದರು ಫಲಗುಣನ || ೫೬

ಧಾರುಣೀಪತಿ ಕೇಳು ದಡಿ ನಡೆ
ದಾರಿ ಬಡಗಣ ಶೃಂಗಪರ್ವತ
ದೋರೆಯಲಿ ಧೋರೆಗಳನು ದಟ್ಟಿಸಿ ಸೆಜೆದು ಬಹುಧನವ |
ಭಾರಣೆಯ ಮುಂಗುಡಿಯ ಕೊಳ್ಳೆಗ
ಳೋರಣಿಸಿ ತುದಿಗೇಣಿ ಸಿದ್ಧರ
ಚಾರಣರ ವಿದ್ಯಾಧರರ ಮುತ್ತಿದರು ಮೆನ್ನಿಸದೆ || ೫೭

ಅರಸು ಮೋಹರ ಹತ್ತಿತಾಗಿರಿ
ಯೆರಡುಸಾವಿರದಗಲವದಲಿ
ತುಲುಗಿ ಬಿಟ್ಟುದು ಸೇನೆ ಸೊಳ್ಳೆಸಿದುವು ನಿಸ್ಸಾಳ |

ಬಿರಿದುದಾಗಿರಿ ಕೆಳಗಣ್ವತ್ತರ
 ಕುರುಗಳೆದೆ ಜರ್ಘುರಿತವಾಯ್ತು
 ಬ್ರಹ್ಮಕೆ ಬಡಗಣಕಡಲು ಕಡಡಿತ್ತು ತಳೆದೆ ತಾಯ್ತುಳಲ || ೬೦

ನೆರೆದರಲ್ಲಿಯ ನೃಪರು ದೂತರ
 ಹರಿಯಬಿಟ್ಟರು ಪಾರ್ಥನಿದ್ದೆಡೆ
 ಗರಸ ಚಿತ್ತೈಸವರು ಬಂದರು ಕಂಡರರ್ಜುನನ |
 ಗಿರಿಯನಿಚಿಯದಿರಿತ್ತಲುತ್ತರ
 ಕುರುಗಳೆಹ ಸಂಸ್ಥಾನವಿದು ಗೋ
 ಚರಿಸಲರಿಯದು ನರರ ಕಾಲ್ದಿಗಳೆಂದರವರಂದು || ೬೨

ಅಲ್ಲದಾಕ್ರಮಿಸಿದೊಡೆ ನಿನಗವೆ
 ರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಕೆ ದೊರಕಲರಿಯದು
 ಬಲ್ಲಿದವರುತ್ತರದ ಕುರುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಬಾಂಧವರು |
 ಗೆಲ್ಲದಲಿ ಫಲವಿಲ್ಲ ಸಾಹಸ
 ವಲ್ಲಿ ಮೆಣಿಯದು ಮರಳ ಮರ್ತ್ಯರಿ ¹
 ಗಲ್ಲಿ ಸುಚಿವುದಸಾಧ್ಯವೆಂದರು ² ಚರರು ಫಲಗುಣಗೆ || ೬೪

ಮಾಣಲದು ನಮಗವರು ಬಂಧು
 ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಗಡ ಹೋಗಲದು ಕ
 ಟ್ಟಾಣೆಯಾವುದು ನಿಮ್ಮ ದೇಶದೊಳುಳ್ಳವಸ್ತುಗಳ |
 ವಾಣಿಯವೆ ಮಾಡದೆ ಸುಯಜ್ಞದ
 ಕಾಣಿಕೆಯನೀವುದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ನಾಣೆ ನಿಮಗೆನೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು ಸಕಲವಸ್ತುಗಳ || ೬೫

¹ ವೆ.ಪಿ.ಯದು ಮರ್ತ್ಯದೇಹದೊ, ಚ.

² ಇಲ್ಲಿ ಸುಚಿವುದು ಭಾರವೆಂದರು, ಚ.

ತಿರುಗಿತಲ್ಲಿಂದಿತ್ತು ಪಾಳಯ
ಮುಖ್ಯದು ಬಿಟ್ಟು ಹಿರಣ್ಮಯವೆನಾ
ದರಿಸಿ ರಮ್ಯಕದಿಂದಿಳಾವೃತದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ |
ಭರದಿನೆಯಿತ್ತು ಹರಿವರುಷಕಿಂ
ಪುರುಷವನು ದಾಟಿತು ಹಿಮಾನಿವೃತ
ಗಿರಿಯನ್ನೇಜಿದುಡಿದು ಬಂದುದು ತೆಂಕಮುಖವಾಗಿ ||

೬೬

ಕಳುಹಿ ಕಳದನು ಹಿಂದೆ ಕೂಡಿದ
ಬಲವನವನಿಪರೈಲ್ಲ ಯಾಗ
ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಹುನೇಮದಲಿ ಹರಿವರು ನಿಜಪುರಂಗಳಿಗೆ |
ನಲದ ವಲಯದ ನೆಸ್ತುವಿದನೆಂ
ತಳವಡಿಸಿದನೊ ಶಿವ ಯೆನುತ ಸುರ
ರುಲಿಯೆ ಹೊಕ್ಕನು ಪಾರ್ಥನಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರವರವ ||

೬೭

ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ನಾ ಲ್ಲ ನೆ ಯ ಸಂ ಧಿ .

ಸೂಚನೆ

ಯಾಗಸಿದಿ ಗೆ ನಡೆದು ಪೂರ್ವ
ಭಾಗದಲಿ ಭೂಮಿಪರ ಕೈಯ್ಯಲಿ
ಸಾಗರೋಪಮಧನವನಳವಡಿಸಿದನು ¹ ಕಲಿಭೀಮ ||

ಭೀಮಸೇನನ ದಿಗ್ವಿಜಯ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಯಮನಂದನನ ಭಾಗ್ಯದ
ಹೋಲಿಕೆಗೆ ಬಹುಂಟೆ ನಳನಹುಪಾದಿರಾಯರಲಿ |
ಅಳು ನಡೆದುದು ಭೀಮಸೇನನ
ಧಾತಿ ಯಿದೆಯೆನೆ ತೆತ್ತುದವನೀ
ಪಾಲಕರು ತಂತಮ್ಮ ನಿಜವಿತ್ತಾನುರೂಪದಲಿ ||

೧

ನಡೆದು ಸಾಧಿಸಿ ರೋಚಕಮಾನನ
ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟನು ಸರ್ವವಿತ್ತವೆ
ನಡಕಿತಸಿಲಜನಾಳು ಮುಂದಣಚೇದಿದೇಶದಲಿ |
ಘುಡುಘುಡಿಸೆ ನಿಸ್ಸಾಳವೀಗಡ
ಬಡೆ ಯಿದೇನೆ ಭೀಮಸೇನನ
ಪಡೆ ಯೆನಲು ಶಿಶುಪಾಲ ಬಂದನು ಕಂಡನುಚಿತದಲಿ ||

೨

ಏನು ಬಂದೆಯಪೂರ್ವವೆನೆ ಯಾ
ಗಾನುರಾಗವನಪುಪುತಿ ಸು
ಮೃಗನದಲಿ ಶಿಶುಪಾಲ ಹೇಳುಸಿದನು ಮಹಾಧನವೆ |
ಮಾಸಿಸರ ಕಳುಹಿದೊಡೆ ಸಾಲದೆ
ನೀನದೇಕೆಂದುಚಿತದಲಿ ಸ
ನ್ಮಾನಿಸುತ ನಿಲಿಸಿದನು ತಿಂಗಳು ಪವನನಂದನನ ||

೩

ನಡೆದು ಮುಂದೆ ಕಳಿಂಗದೇಶದ
ಲಡಸಿ ಬಿಟ್ಟನು ಶ್ರೇಣಿವಂತನ
ಹಿಡಿದು ಕಪ್ಪವೆ ಕೊಂಡು ಸದಿದನು ಕೋಸಲೇಶ್ವರನ |
ಅಡಕಿತಲ್ಲೆಯ ಧನವಯೋಧ್ಯೆಯ
ಕಡೆಯ ಕೋಟೆಯ ಮುಖಿಯಲವನೆದೆ
ಯೊಡೆದು ದೀರ್ಘಪ್ರವರನಿತ್ತನು ಬೇಹವಸ್ತುಗಳ ||

೪

ಆಳು ನಡೆದುದು ಚೂಣಿಯಲಿ ಗೋ
ಪಾಲನೆಂಬನ ಮುಖಿಯೆ ತೆತ್ತುದು
ಹೇಜಲಖಿಯೆನು ಸಂಖ್ಯೆಯನು ಮುಂದಂತಪಾಲಕನ |
ಜಾಳಿಸಿದನಾಕಾಶಿರಾಜನ ¹

ಧಾಟಿಯಲಿ ಕೊಂದನು ಸುಪಾಶ್ವನ
ಮೇಲೆ ನಡೆದನು ಗಯನ ಮತ್ಸ್ಯನ ಗೆಲಿದನಾಭೀಮ || ೫

ನಡೆದು ಮುಂದೆ ವಿದೇಹನನು ಸದೆ
ಬಡಿದು ಮತ್ತೆ ಕಿರಾತಭಟರವ
ಗಡಿಸಿ ಕಾದಿತನಂತಬಲವದ ಕೇಳು ಮಾನಿಸರು |
ಬಡೆಯರವದಿರ ಪಂಗಡವೆ ಹುಡಿ
ಹುಡಿಯ ಮಾಡಿ ನಿಷಾದವರ್ಗವೆ
ಕೆಡಹಿ ನಿಷಧನ ಹೊಯ್ದು ಸೆಳೆದನು ಸಕಲವಸ್ತುಗಳ || ೬

ಮೆಲೆತು ಕಾದಿದ ದಂಡಧಾರನ
ಗೆಲಿದು ಮಗಧೇಶನ ಗಿರಿವೇಜ
ದೊಳಗೆ ಪಾಳೆಯ ಬಿಟ್ಟುದವನಿಧಿರಾಗಿ ನಡೆತಂದು |
ದಜವೆ ಹೇಡಿದನಾತನಲ್ಲಿಂ
ದಿಡಿದು ಕರ್ಣನ ಮುಖಿದು ಕಪ್ಪವೆ
ಸೆಡೆದು ಕೊಂಡದ್ರಿಯಲಿ ಸದೆದನು ಬಹಳವನಚರರ || ೭

ಸೂಜಿ ಗೊಂಡಲ್ಲಿಂದ ನಡೆದನು
ಮಿಾಖಿ ಗಂಗಾಸಾಗರಕ್ಕೆ ಕೈ
ಮಿಾಖಲಖಿಯದೆ ಸಂಧಿಗವನೀಶ್ವರರು ವಶವಾಯ್ತು |
ಹೇಣಿಸಿದನನುಪಮದ ವಸ್ತುವೆ
ನಾಣುಸಾವಿರಬಂಡಿಯಲಿ ನಡೆ
ದೇಖಿ ಹೊಯ್ದನು ವಾಸುದೇವನ ಪಾಂಡ್ರಕಾಪ್ಪಯನ || ೮

ಪುರವರವನಲ್ಲಿಂದ ಮೌಲ್ಯದ
ತೆರಳಿಕೆಯ ಮಾಡಿದನು ಮೂಡಲು
ಹರಿಮು ಮುಖ್ಯವು ಸಮುದ್ರಸೇನನ ಗರ್ವವನು ಬಲದಿ |
ತೆರಳಿಯಲ್ಲಿಂದಿದ್ರಸೇನನ
ನೋರಿಸಿ ಭಂಡಾರವನು ಹೇಳಿಸಿ
ಮರಳಿ ಮಂಗನನಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಲುಬ್ಧಕರು ಸಹಿತ || F

ಸಾರಲೋಹಿತನೆಂಬ ಕೂಗರ
ತೀರವಾಸಿಗಳೊಳಗೆ ಕುರುಪದವಿ
ಕಾರಿಜೋನ್‌ಗಚೇನಬೋಟಕಬರ್ಬರಾದಿಗಳು ¹ |
ಓರಬಾಗಿಲ ಕುಳುವೆಕ್ಕೊಳ್ಳದ
ಗೈರಿಕರನಪ್ಪಳಿಸಿ ಮಲೆಯ ವಿ
ಹಾರಿಗಳ ಸಂಹರಿಸಿ ಕೊಂಡನು ಸಕಲವಸ್ತುಗಳ || ೧೦

ಧಾತಿ ಹರಿದುದು ಪಂಚಕೋಳವೆ
ರಾಳವೊಡ್ಡಿಯನುಂಧ್ರಜಾಳಾಂ
ದ್ರಾಳಗಳನಾಕರಿಸಿ ಹೊರಡಿಸಿದನು ಮಹಾಧನವೆ |
ಮೇಲುದುರ್ಗದ ಪಾರ್ವತೀಯರಿ
ಗಾಳು ಹರಿದುದು ಸಂದಿಗೊಂದಿಯ,
ಶೈಲಗುಹಗಳೊಳಗಿಹಿ ಹಿಡಿದನು ಬಹಳಧನಯುತರ || ೧೧

ಅಹಿಸಿದನು ನಾವೆಗಳಲಬ್ಧಿಯ
ಕುಳುವದಲಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ಧನಾಢ್ಯರ
ಮುಖ್ಯವು ಮರಳಿಯ ಕೆಲಬಲದಲಾದ್ವೀಪಪಾಲಕರ |
ಸೆಣೆನಿಡಿದು ತನಿಸೂಜಿಯಲಿ ಪಡೆ
ನೆಜೆ ದಣಿಯಲಾ ಮೈಲಚ್ಛವರ್ಗವೆ
ನಿಜಿದು ಸಾಧಿಸಿ ತೆಗೆದನಗ್ಗದ ವಸ್ತುಸಂತತಿಯ || ೧೨

¹ ಬೋಟರನೂಪವಾಸಿಗಳ, ಡ. ರನುನಿವಾಸಿಗಳ, ಚ.

ಆಮಹಾಬೋಟಕಮಹಾಹ್ವಯ
ಧಾಮದಲಿ ದಸ್ಯುಗಳನತಿ
ಸ್ವೀಮಯವನಕರೂಪರನು ತಾಗಿದನು ವಹಿಲದಲಿ |
ಹೇಮಮುಕ್ತಾರಜತ ಚಂದನ
ರಾಮಣೀಯಕವಸ್ತುನಿಚಯದ
ಸೀಮೆಗಳ ನಾವೆಖೆಯೆನಳವಡಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀನು ||

೧೩

ಮರಳ್ಳನನಿಲಜನೀಮಹಾದ್ಭುತ
ತರದ ವಸ್ತುವನಾನಲಾಪ್ರದ
ಧರಣಿ ಯೆನೆ ಸಂದಣಿಸಿದುವೆಸಂಖ್ಯಾತರಥನಿಚಯ |
ಅರಸುಗಳು ಸಹಿತಾಮಹಾದಲಿ
ವೆರಸಿ ಬಂದನು ಭೀಮನೇನು ನ
ಚರಣಕೆಜಗಿದನರ್ಜುನನ ತಕ್ಕೈಸಿದನು ನಗುತ ||

೧೪

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಐ ದ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಸೂಚನೆ.

ನಡೆದು ವಿವಿಧದ್ವೀಪಪತಿಗಳ
ಜಡಿದು ಕಪ್ಪವೆ ಕೊಂಡು ತೆಂಕಣ
ಕಡಲ ವೆಳಯದ ನೈಪರ ಗೆಲಿದನು ವೀರಸಹದೇವ ||
ಸಹದೇವನ ದಿಗ್ವಿಜಯ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಸಹದೇವನ ಸಗಾಡಿಕೆ
ಯಾಳುತನ ವಿವರಾರ ಹವಣಿಲ್ಲೆಂಬ ತೆಜನಾಯ್ತು |

ಅನೇಕರಾಜರ ಜಯ ಮತ್ತು ಧನಸಂಗ್ರಹ.

ಆಳು ನಡೆದುಮು ತೆಂಕಣವೆನೀ
ಪಾಲರೀತನ ಬಿಟ್ಟುಗೀತನ
ಧಾಟೀಗೀತನ ದೆಸೆಗೆ ದೆಸೆಗೆಟ್ಟು ದು ದಿಗಂತದಲಿ ||

೧

ಕೂರಸೇನನ ಸದೆದು ನೆಜಿ ಭಂ
ಡಾರವೆಲ್ಲವೆ ಕೊಂಡು ತೆಂಕಣ
ವೀರಮತ್ಸ್ಯರ ಗೆಲಿದು ಸರ್ವಸ್ವಾಪಹಾರದಲಿ |
ಘೂರಿಬಲನಹ ದಂತವಕ್ತ್ರನ
ವಾಙ್ಮಾತ್ಸರ್ಯಭಂಗಳನು ಕೊಂ
ಡಾರುಭಟೆಯಲಿ ಮುಂದೆ ನಡೆದನು ತೆಂಕಮುಖವಾಗಿ ||

೨

ಪಳನಿಶಾಚರ ¹ ಕೊಟ್ಟಿಗಳನರೆ
ಘಳಿಗೆಯೊಳಗಾಕ್ರಮಿಸಿದನು ಮಂ
ಡಳಿಕರೂರುಗಳ ಬಿಟ್ಟೋಡಿದರು ಕೊಳ್ಳಗರ ಕಾಲ್ದುಳಿಗೆ ² |
ಹೊಳತಡಿಯ ಗಿರಿದುರ್ಗವಿಪಿನ
ಸ್ಥಳದ ಧರಣಿಸರಿದಿರುವೆಂದ
ಗ್ಗಳಯ ಗಜರಥಹಯಸಹಿತ ತೆತ್ತರು ಸುವಸ್ತುಗಳ ||

೩

ಬಂದು ಕುಂತೀಭೋಜ ಮೊಮ್ಮನ
ಮಂದಿರದ ಸುಕ್ಷೇಮವಿಭವವೆ
ನಂದು ಕೇಳಿಯೆ ಕೊಟ್ಟನನುಪಮಸಾರವಸ್ತುಗಳ |
ಮುಂದೆ ಚರ್ಮಣ್ಯತಿಯ ಜಂಭಕ
ನಂದನನಪ್ಪಳಿಸಿ ಗಜಹಯ
ವೃಂದವನು ಕೊಂಡೊಲಿದು ಬಿಟ್ಟನವಂತಿದೇಶದಲಿ ||

೪

¹ ಸಪಾದರ, ² ಬಳಿಕ ಮನ್ನೆಯರಾಂಪರೇ ಚತುರಂಗಪದಕತಿಗೆ, ಜ.

ತಱುಬಿದರ ವಿಂದಾನುವಿಂದರ
ಮುಖಿದು ಕಪ್ಪವ ಕೊಂಡು ಭೀಷ್ಮಕ
ನರಪತಿಯ ಗೆಲಿದಲ್ಲಿ ಮನ್ನಿಸಿಕೊಂಡನುಚಿತದಲಿ |
ಬರಬರಲು ಕುಂತಳನೈವನನಾ
ಕರಿಸಿ ಕಪ್ಪವ ಕೊಂಡು ಕಳತಿ
ತ್ತಿರಿಗಳಂಧಕರೆಂಬ ಬೇಡರ ರಣದೊಳೊಡಿಸಿದ ||

೫

ಉರವಣಿಸಿ ದಃ ತುಂಗಭದ್ರಾ
ವರನದಿಯನುತ್ತರಿಸಿ ಪಂಪಾ
ಸರದ ತಡಿಯಲಿ ಬಿಟ್ಟುದಾ ವಿರುಪಾಕ್ಷನೀಮೆಯಲಿ |
ಗಿರಿಚರರ ವನಚರರ ಬಿಂಕವ
ನೊರಸಿ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾದ್ರಿಯಲಿ ಸಂ
ಚರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುದು ಕಟಕಬಹುವಿಧವಾದ್ಯರಭಸದಲಿ ||

೬

ಕೇಳಿದನು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಗಿರಿಯ ವಿ
ಶಾಲಶೃಂಗವನೇಣಿ ಘನನಿ
ಸ್ನಾಳ ಮೋಟಗಿದರೊಡನೆ ಮೋಟಗಿತು ಗಿರಿಗುಹಾನಿಕರ |
ಅಳದೆತ್ತಣದೆನುತ ಕಪಿವರ
ಜಾಲ ನೆರೆದುದು ಮುಖಿದು ತರುಶಾ
ಖಾಳಗಳ ಕೈದುಗಳ ಕೈಯ್ಯಲಿ ತಱುಬಿದರು ಬಲವೆ ||

೭

ಕವಿದುದೀಚತುರಂಗಬಲ ಸಂ
ತವಿಸಿ ಲಗ್ನಿಯ ಮಾಡಿ ವಾನರ
ನಿವಹದಲಿ ಕಣಿದುದು ಶರಾಳಯ ಸುಭಟಮೋಘಚಯ |
ತಿವಿದುವೆಂಬಿನ ಸೋನೇಗಳುಕದೆ
ಸವಡಿ ಮರದಲಿ ಸದೆದು ಹೊಕ್ಕುದು
ರವಿಸುತನ ಸಂತತಿಸುಪೇಣನು ವೀರವೈಷ್ಣವೇನ ||

೮

ಧೋರಗೆ ಧೋರೆಯಿದಿರಾಗಿ ಕಾದಿತು
 ತೆರಳದಿದು ದಿನವೇಱುಪರಿಯಂ
 ತರ ವಿಘಾತಿಯೊಳ್ಳಾದಗೆ ಮೊಚಿ ದರುಭಯವಾನೆರರು |
 ಅರಸ ನೀನಾರನೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ^ಜ
 ನರಪತಿಯ ಕಥೆವೇಚೆ ಕೊಟ್ಟರು
 ಪರವ ವಸ್ತು ಪ್ರಚಯವನು ಮೊದ್ರೀಕುಮಾರಂಗೆ ||

F

ಕಾವೇರಿಯ ಬಳಿ ಇರುವ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀ ನಗರಪ್ರವೇಶ.

ತೆರಳತಲ್ಲಿಂ ಬಚ್ಚಿ ತೆಂಕಣ
 ನರಪತಿಗಳಾನುವರೆ ಸೇನೆಯ
 ಖುರಪುಟಕೆ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ತೆತ್ತದು¹ ಸಕಲವಸ್ತುಗಳ |
 ಉರುವೊಸಿ ಬಲ ನಡೆದು ನದಿಗಳ
 ನಟಿಸಿ ಕಾವೇರಿಯಲಿ ಬಿಟ್ಟುದು
 ಹರಿದುದಲ್ಲಿಂ ಧಾತು ಘನಮಾಹಿಷ್ಮತೀಪುರಕೆ ||

೧೦

ಧಾತೆಯೆನಲಿದಿರಾಗಿ ಹೊಣವಂ
 ಟಾಳು ಕಾದಿದುದಲ್ಲಿಗಧಿಪತಿ
 ನೀಲನೆಂಬಾತನು ಮಹಾಹವನಾಯ್ತು ಚೂಣಿಯಲಿ |

ಅಲ್ಲಿ ಸಹದೇವನ ಸೃಷ್ಟದಹನ.

ಹೇಜಲದ್ಭುತ ವುರಿದುದಗ್ನಿ
 ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಚತುರಂಗಬಲ ಹರ
 ಭಾಳನಯನಕವಾಟ ತೆಗೆದಂತಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ ||

೧೧

ಉರಿಸಮುದ್ರದೊಳದ್ದುದೋ ಮೋ
 ಹರವು ತೆಗೆ ತೆಗೆ ಕುನ್ನಿಗಳ ಕಾ
 ತರಸಲೀಯದಿರಾನೆ ಮುಳುಯಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಕುದುರೆಗಳು |

¹ ನುಗ್ಗಾಗಿ ತೆತ್ತರು, ಚ.

ಮರಳಿಚಲಿ ತೇರುಗಳ ಸೂತರ
ಕರದ ವಾಘೆಯ ಸೆಳೆ ಪದಾತಿಯ
ತಿರುಗ ಹೊಯ್ ಹೊಯ್ಯೆನುತ ಮಿಗೆ ಗಜಖಿದನು ಸಹದೇವ ||

ಸುಟ್ಟದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ವೈಶಂಪಾಯನರು ಹೇಳಿದುದು.
ರಾಯದಜವೇಕುರಿದುದೇನಿದ
ಉಯತವು ಹೊಸತಾಯ್ತು ವೈಶಂ
ಪಾಯನನ ಹೇಜೆನಲು ನಗುತೀಂತೆಂದನಾಮುನಿಪ |
ರಾಯ ಕೇಳೈ ಪೂರ್ವದಲಿ ಕಮ
ಲಾಯತಾಕ್ಷಿಯರುಂಟು ಹಲಬರು
ವಾಯುಸಖ ಪರದಾರಗಮನವ ಮೆಚಿ ದನು ಬಚ್ಚಕ || ೧೩

ಪಾವಕ ದ್ವಿಜವೇಷದಲಿ ಬಂ
ದಾವಧುಗಳೊಡನಿರಲು ನಗರವ
ಕಾವವರು ಹಾದರವೆ ಹಿಡಿದರು ಹವ್ಯವಾಹನನ |
ಕೋವಿದರ ಮುಂದಿಕ್ಕಿದರು ಧ
ರ್ಮಾವಲಂಬನಶಾಸ್ತ್ರಗಳನು
ಧ್ಯಾವಿಸಲು ಭುಗಿಲೆಂದು ತೋಜಿದನಗ್ನಿ ನಿಜತನುವ || ೧೪

ಧರಣಿಸುರರಲಿ ಸುಪ್ರಧಾನರು
ವೆರಸಿ ಬಂದಗ್ನಿಯ ಪದತ್ರಯ
ಕೆಳಗಿ ಕೋಪಸ್ತಂಭವನು ಮೊಡಿದರು ದೈನ್ಯದಲಿ |
ಪುರದೊಳದುಮೊದಲಾಗಿ ಕಾಮಿನಿ
ಯರಿಗೆ ಹಾದರ ಸಲುವುದಿದು ವಿ
ಸ್ತರಣವೆಂದು ಕೃತನು ನಂಬುಗೆಗೊಂಡನಾನ್ಯ ಪನ || ೧೫

ಅದುವೆ ಮೊದಲಾಗಿರಗಳಲ್ಲಿಯ
ಸುದತಿಯರು ಸ್ವಲ್ಪಂದಚಾರಿಗ
ಳದಖಿನಾನ್ಯ ಪತಿಗೆ ಸಹಾಯವನಗ್ನಿ ಮಾಡುವನು |

ಆಗ ಸಹದೇವನು ಅಗ್ನಿ ಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.

ಅದನಹಿತು ಸಹದೇವನುಪವಾ

ಸದಲಿ ಮಿಂದು ಕುಶಾಗ್ರಸಂಸ್ತರ

ಣದಲಿ ಪವಡಿಸಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ವೆಟ್ಟಿ ಸೂಕ್ತದಲಿ || ೧೬

ಯಾಗವಿಂದು ನಿನಗೋಸುಗವೆ ನೃಪ

ಯಾಗಿಸಿದಿ ಗೆ ಬಂದೆವಲ್ಲದೆ

ಮೇಗೆ ತಾನಪ್ಪಿಯದೆ ಧನಾಶಯಲಿವನ ಮುಖಿಯವಲ್ಯೆ |

ಈಗ ನೀನಡ್ಡವಿಸಲೆಮ್ಮಯ

ಯಾಗ ವ್ರತಯಲಿ ನಿನಗೆ ಮಾಣಲಿ

ಯಾಗಪಾರೋಹಿತ್ಯವೆಂದನು ನಗುತ ಸಹದೇವ || ೧೭

ಅಗ್ನಿಯು ಸಹದೇವನಿಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡುವಿಕೆ.

ಎಂದು ನಾನಾವಿಧವರಸ್ತುತಿ

ಯಿಂದ ಹೊಗಳಿದೊಡಗ್ನಿ ಮೆಚಿದ

ನಂದು ಕೊಟ್ಟನು ವರ¹ ವನೀತನ ಮಾರಿದನು ನಿನಗೆ |

ಎಂದು ಶಿಖಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಲಾಪಡೆ

ಮುಂದೆ ನಡೆದುದು ನೀಲಪುರದಲಿ

ಸಂದಣಿಸಿ ಬಚಿಕಾತನೀತನಕಂಡು ಪೊಡವಟ್ಟ || ೧೮

ತತ್ತನವ ಸರ್ವಸ್ವವನು ತಾ

ನೆತ್ತಿ ಬಂದನು ಕೂಡೆ ಬಚಿಕನೊ

ಳುತ್ತರೋತ್ತರವಾಯ್ತು ಸಹದೇವಂಗೆ ದಿಗ್ವಿಜಯ |

ಮತ್ತೆ ಸಹ್ಯಾಚಲದ ಕೊಳ್ಳದ

ಕುತ್ತಿರಿನ ಭೂಪರ ವಿಭಾಡಿಸಿ

ಸುತ್ತಿ ಬಂದಾಕರಿಸಿದನು ತದಿ ರಿನಿವಾಸಿಗಳ || ೧೯

ಬಳಿಕ ಅನೇಕರಾಜರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ.

ಇಷ್ಟಿದು ಕೊಂಕಣಗೌಳರನು ಕೇ
ರಳರ ಸದೆದು ಮಹಾರ್ಥರತ್ತಾ
ವಳೆಯ ಹೇಣಿಸಿದನು ವಿಚಿತ್ರಾಂಬರವಿಭೂಷಣವ |
ಜಲಧಿಯಂತದ್ವೀಪಪತಿಗಳ
ಕುಲವ ಶೋಧಿಸಿ ಜೋಳಪಾಂಡ್ಯರ
ದಖವ ಧೈರ್ಯಿಸಿ ಕೊಂಡನನುಪಮವಸ್ತುವಾಹನವ || ೨೦

ಘಟೋತ್ಕಚನಿಗೆ ಸಹದೇವನ ಪತ್ರಪ್ರೀತಿಯ.

ಕಳುಹಿದನು ಮಿಗೆಯಾವ್ತಪತ್ರ
ವಳೆಯತನುಜನ ಬಟೆಯ ತತ್ಕ್ಷಣ
ದೊಳಗೆ ಹೇಳಿಕೆಯಾಯ್ತು ಪರಿವಾರಕೆ ಘಟೋತ್ಕಚನ |
ತಿಳಿದ ಕಾರಿರುಳಹಿಕವೋ ಮೇಣ
ಖಳಜನರ ಹೃದಯಾಂಧಕಾರದ
ಹೊಳಕೆಯೋ ತಾನೆನಲು ಮಿಗೆ ನಡೆತಂದನಾದನುಜ || ೨೧

ಸಹದೇವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಘಟೋತ್ಕಚನ ಲಂಕಾಪ್ರಯಾಣ
ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನವರ ಜಯ.

ಪಾಳಯವ ಹೊಕ್ಕನು ಘಟೋತ್ಕಚ
ನಾಳುಸಹಿತಯ್ಯಂಗೆ ನಮಿಸಿದ
ನೂಟಗವ ಬೆಸಸೆನಗೆ ಹೇಟಾ ರಾಜಕಾರಿಯವ |
ವೀಳೆಯವ ತಾ ಯೆನಲು ನಗುತ ವಿ
ಶಾಲವಿನಯಕೆ ಮೆಚಿ ದನು ಬಲು
ದೊಳನಲಿ ಸೆಳೆದಪ್ಪಿ ಮುಂಡಾಡಿದನು ನಂದನನ || ೨೨

ಮಗನೆ ಲಂಕೆಗೆ ಪೋಗು ಮಾನವ
ರಿಗೆ ಮಹೋದಧಿಗಮ್ಯವಲ್ಲತಿ
ವಿಗಡತನ ಬೇಡಲ್ಲಿ ವಿನಯದೊಳನ್ನು ಕಾರಿಯವ |

ಸೊಗಸಿತೇ ಸಾಮದಲಿ ಕವ್ಯವೆ

ತೆಗೆವುದವಗಡಿಸಿದರೆ ಬಚ್ಚಕ

ಲ್ಲಿಗೆ ಶರಾಳಗಳಿವೆ ವಿಘಾತಿಗೆ ದೋಷವಿಲ್ಲೆಂದ ||

೨೩

ಎನೆ ಹಸಾದವೆ ಹಾಯ್ತಿ ಭೀಮನ

ತನಯ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಂಡು ತೆಂಕಲು

ದನುಜ ಬಂದನು ಕಂಡು ರಾಮೇಶ್ವರದ ಶಿವಗೃಹವೆ¹ |

ವಿನಯ ಮಿಗೆ ಸತ್ಕರಿಸಿ ರಘುನಂ

ದನನ ಕೀರ್ತಿ ಸ್ತಂಭಡಂಬರ

ವನಿಸ ಸೇತುವೆ ಕಂಡು ನಡೆದನು ತೆಂಕಮುಖವಾಗಿ ||

೨೪

ತೋಚಿತತಿದೂರದಲಿ ಲಂಕೆನು

ಮೂಱುಶಿಖರದ ದುರ್ಗವುದಧಿಗೆ

ಮೂಡುದಧಿಯೆನೆ ಹೊಳೆಹೊಳೆದುದಾ ಮಣಿಪ್ರಭಾಲಹರಿ² |

ನೂಱುಯೋಜನ ಸೇತುಮೂಲದ

ಮೂಱು ನಡೆದನು ಬಡಗವಾಗಿಲ

ಕೀಱುದಗಳನ ಪಡಿಮುಖವೆ ದಾಂಟಿದನು ವೆಹಿಲದಲಿ ||

೨೫

ಕೇರಿಕೇರಿಗಳೊಳಗೆ ನಿಜಪರಿ

ವಾರಸಹಿತ ವೈಕೋದರಾತ್ಮಜ

ನಾರಿವನು ತಾನೆನಲು ಮಿಗೆ³ ನಡೆತಂದರೊಲವಿನಲಿ |

ವೀರದಾನವವರ್ಗದಲಿ ಬಹ

ತೋಱಹತ್ತನ ಕಂಡಪೂರ್ವವಿ

ಕಾರಿಮಾನಿಸನಲ್ಲೆ ನುತ ಮುತ್ತಿದುದು ಪಾರಜನ ||

೨೬

ಬಂದನರಮನೆಗಾಗಿ ಬಾಗಿಲ

ಮುಂದಣೆಡಬಲಹೇಮವೇದಿಯ

1 ಮನು ಮುನ್ನವೆ ಬಂದ ರಾಮೇಶ್ವರದ ಶಿವಗೃಹಕ್ಕೆ, ಚ.

2 ಮುಡಿದುದಂದು ಮಣಿಪ್ರಭಾವದಲಿ, ಚ. 3 ತಾರನಲು, ಚ.

ಸಂದಣಿಯ ಜನ ನೋಡಲೆಂದನು ದ್ವಾರಪಾಲರಿಗೆ |
 ಇಂದು ನಾವುತರದ ಭೂಮಿಪ
 ರಿಂದ ಬಂದೆವು ಹೇಳು ನಿಜಪತಿ
 ಗೆಂದೊಡವ ಬಂದನು ವಿಭೀಷಣದೇವನೋಲಗಕೆ || ೧೩

ಜೇಯ ಬಿನ್ನಹ ಬಂದನುತರ
 ರಾಯನಟ್ಟಿದ ದೂತನೆನೆ ತ
 ಪ್ಪಾಯಿತೇ ಹೊಗಿಸೆನಲು ಕರೆದನು ಕಲಿಘಟೋತ್ತ ಚನ |
 ವಾಯುತನುಜನ ಸುತನು ತನ್ನ ಪ
 ಸಾಯಿತರು ಸಹಿತೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ನ
 ವಾಯಿಯಲಿ ನಡೆತಂದು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಪೊಡವಟ್ಟ || ೧೪

ಬಿಗಿದ ಮರಕತಮಣಿಯ ನೆಲಗ
 ಟ್ಟುಗಳ ಹವಳದ ಹಲಿಗೆಗಳ ಮಾ
 ಳಿಗೆಯ ವೈಡೂರ್ಯದ ಕವಾಟದ ವಜ್ರಭಿತ್ತಿಗಳ |
 ಹೊಗಿರಿಡುವ ಹರಿನೀಲಮಣಿವೇ
 ದಿಗಳ ಮುತ್ತಿನ ಲಂಬಳದ ಲೋ
 ನೆಗಳ ಕಾಂತಿಯ ಲಳಯ ಲಹರಿಯೊಳಿರ್ದ ಸಮರಾರಿ || ೧೫

ವಿಭೀಷಣಘಟೋತ್ತ ಚರ ಸಂವಾದ.

ಇತ್ತು ಬಾರೈ ಕುಳ್ಳಿರೆತ್ತಣಿ
 ನಿತ್ತ ಬರವಾರಟ್ಟಿದರು ನೀ
 ವೆತ್ತಣವರೇನೆಂದು ನಿಮ್ಮಭಿಧಾನವೇನು ಹದ |
 ಬಿತ್ತರಿಸಿ ಹೇಣೆನಲು ಕೈಮುಗಿ
 ಯುತ್ತ ನುಡಿದನು ರಾವಣಾನುಜ
 ಚಿತ್ತವಿಸು ನಮ್ಮೆ ಖಿಳಪೂರ್ವಾಪರದ ಸಂಗತಿಯ || ೧೬

ಅಲ್ಲಿ—ಘಟೋತ್ಕಚನು ಭೀಮನ ತನಯನೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಸೋಮವಂಶದೊಳರಸುಗಳು ನಿ

ಸ್ತೀಮರಿದ್ವರು ಪಲಬರವರೊಳು

ಭೂಮಿಗಧಿಸತಿ ಪಾಂಡುವಾತಂಗೈವರಾತ್ಮಜರು |

ಆಮಹೀಪತಿ ಧರ್ಮನಂದನ

ಭೀಮಘಬುಗುಣನಕುಲನಲ್ಲಿ ಸ

ನಾಮಸಹದೇವಾಖ್ಯಾರೀಪರಿ ¹ ಚಿತ್ತವಿಸಿ ಯೆಂದ ||

೨೧

ಅರಸನೆಂದರೆ ಸಕಲಧರ್ಮಕೆ

ಕರಚರಣವಾವಂತೆ ಯಾತನ

ಕಿಚಿಯರಿಹರು ಚತುರ್ವಿಧೋಪಾಯಸ್ವರೂಪದಲಿ |

ಸುರಮುನಿಯ ಮತದಿಂದ ಯಾಗೋ

ತ್ಕರುಪೆಗಾದುದು ಬುದ್ಧಿ ನೃಪಗ

ಧ್ವರದ ದಿಗ್ವಿಜಯಾಭಿಸಂಧಿಗೆ ಮಾಡಿದನು ಮನವೆ ||

೨೨

ಬಡಗಲರ್ಜಾನನುತ್ತರಾಬ್ಧಿಯ

ತಡಿಯ ನೇಪರ್ಯಂತವಸ್ತುವೆ

ಜಡಿದು ತಂದನು ಮೂಡಲಾಕ್ರಮಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀಮ |

ಪಡುವಲರ್ಜಾನನನುಜಸಿತ್ತಣ

ಕಡೆಗೆ ಸಹದೇವಾಖ್ಯಾನೀಪರಿ

ನಡೆವುತಿಪ್ಪುದು ತಾ ಘಟೋತ್ಕಚ ಭೀಮಸುತನೆಂದ ||

೨೩

ಎನಲು ನಸುನೆಗುತೆಂದ ಪಾಂಡವ

ಜನಸರು ಹ್ರತ್ರಿಯರು ನೀನೇ

ಮನುಜನವರಿಗೆ ತನಯನೆಂದೊಡದಾರು ಮೆಚ್ಚುವರು |

ಮನುಜರಿಗೆ ದಾನಸರು ಮಕ್ಕಳ

ವನಜನಾಭನೆ ಬಲ್ಲನ್ನೈ ಸಖಿ

ಯೆನಲು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿನು ತಜ್ಜನನಸಂಗತಿಯ ||

೨೪

ಅರಸನೊಂದು ನಿಮಿತ್ತ ದೇಶಾಂ
ತರಪರಿಭ್ರಮಣೆಯಲಿ ವಿಪಿನಾಂ
ತರದೊಳರೆ ಬಂದನು ಹಿಡಿಂಬಕನೆಂಬನಸುರಪತಿ |
ಕೆರಳಚಿದೊಡಾಭೀಮನಾತನ
ನೊರಸಿದನು ಬಳನನುಜೆ ಯಾತಂ
ಗರಸಿ ಯಾದಳು ಸತಿ ಹಿಡಿಂಬಿಕೆ ಮಾತೆ ಯೆನಗೆಂದ || ೩೫

ಇನಿಬರಿಗೆ ಪತಿ ದೇವಕೀನಂ
ದನನಘಾಸುರಮಥನ ಮಧುಸೂ
ದನ ಜನಾರ್ದನ ದೈತ್ಯಮರ್ದನ ಭಕ್ತಸುರಧೇನು |
ಮುನಿಹೃದಯಪರ್ಯಂಕ ಕರುಣಾ
ವನಧಿ ರಾವಣಾಕಂಠಕಾನನ
ಘನಪರಶು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೈವರ ಜೀವಸಖನೆಂದ ¹ || ೩೬

ರಾಜಸೂಯನಿಮಿತ್ತ ಧನವನು
ವ್ಯಾಜದಿಂದಾರ್ಜಿಸಲು ಬಂದಿರಿ
ತೇಜವಿದೆ ನಿಮಗೀಗ ನಿಮಗೆನಿತುಂಟು ಪರಿವಾರ |
ಮಾಜದೆಯು ಹೇಜೆನಲು ಗಜಪುರ
ರಾಜಧರ್ಮಜನಾತನನುಜರು
ತ್ರೈಜಗಕೆ ಬಲ್ಲಿದರು ಬಲವಷ್ಟಾದಶಾಕ್ಷೋಣಿ || ೩೭
ಎನಲು ಸಕ್ಕನು ದಾನವೇಂದ್ರನು
ಮನೆಯ ಹೊಳಗಣ ಹಂತ ಬಿಡದಿಡ
ಜನದನಿತು ತಾನೈಸೆ ನಿಮ್ಮೆಯ ಸೇನೆಯಿಂದಿನಲಿ |
ಮನಕೆ ಬಾರದು ಕಪ್ಪವೀವುದು
ಕನಲಿ ಕವಿತರೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುವೆ
ನೆನಲು ನುಡಿದಪನೀಘಟೋತ್ಕಚನಾವಿಧೀಪ್ತಣಿಗೆ || ೩೮

¹ ವೈವರಗೆ ತಾನೇ ಜೀವಸಖನೆಂದ, ಕ. ಬ

ಬಲವನೇಚಿಪೊಡಿಸ್ತು ದಾನವ
 ಕುಲದಿಶಾಪಟ ಕೃಷ್ಣ ಸಾರಥಿ
 ಫಲಗುಣನ ಧ್ವಜದಂಡದಗ್ರದಲಿಹನು ಹನುಮಂತ |
 ಕಲಹವನು ಬಯಸುವರೆ ತನ್ನನು
 ಸಿಲಿಸದೀಗಳ ಕಳುಪು ಬೇಗದ
 ಲೆನೆ ವಿಭೀಷಣ ನೆನದು ನೋಡಿದ ಪೂರ್ವಸಂಗತಿಯ || ೩೯

ವಿಭೀಷಣನು ಪೂರ್ವವೃತ್ತವನ್ನು ನೆನದು ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನಾದರಿಸುವಿಕೆ.

ರಾವಣನ ಬಿಸುಟಂದು ರಾಘವ
 ದೇವನನು ಮಂಜಿಯೊಗಲು ಬ್ರಹ್ಮನ
 ಜೀವವೃಕ್ಷವನ್ನ ಬರ ಕೊಟ್ಟನು ತನಗೆ ಸಂಪದವ |
 ದೇವನಿವರನು ಕಾವ ಭರದಲಿ
 ನಾವು ಬಹಲಿದೊಡಾವಪರಿಯಲಿ
 ಹೇವೆ ತಪ್ಪುವುದೆನುತ ಚಿಂತಿಸುತಿದರ್ ಮನದೊಳಗೆ || ೪೦

ಕ್ರತುವಿದಸುರಾರಾತಿ ಯಿಕ್ರತು
 ಪತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮೂತನಾನಿದ
 ಅತಿಶಯವ ನೀವ ಬಲ್ಲರೆನೆ ನೋಡಿದನು ತನ್ನವರ |
 ಹಿತರುವಿದಹಿಂದಧಿಕಪುಣ್ಯ
 ಪ್ರತತಿಯುಂಟೇ ರಾಮಚಂದ್ರಾ
 ಕೃತಿ ತದೀಯತ್ರೇತೆ ಯಿದ್ವಾಪರದಲಾಯ್ತೆಂದ || ೪೧

ತಾವು ಮರ್ತ್ಯರು ಪೂರ್ವಯುಗದವ
 ರಾವು ತಮ್ಮಂತರನ ನೋಡದೆ
 ದೇವರೆದೆದಲ್ಲಳದಲುಕ್ಕೆಯ ಶಾವನೀಕ್ಷಿಸದೆ |
 ಆವುದುಚಿತಾನುಚಿತವೆಂಬುದ
 ಭಾವಿಸದೆ ಗರ್ವಿತರು ನೋಡಿಂ
 ನಾವ ಸದರವೊ ನಾವೆನುತ ಗರ್ಜಿಸಿತು ಭಟನಿಕರ || ೪೨

ಆಗ ರಾಕ್ಷಸಭಟರು ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಹಿಡ್ಡುಕೊಳ್ಳಿಸಿ ಗರ್ಜಿಸುವಿಕೆ.

ನೊಸಲಿನಲಿ ಕಣುಳ್ಳದೇವನು

ಬಸೆದು ಲಂಕಾದ್ವೀಪಸೀಮೆಗೆ

ಮಿಸುಗಲವ್ತನು ಬಂದು ಕಂಡವರಿಲ್ಲ ಪಟ್ಟಣವೆ |

ಬಿಸಜಸಂಭವನಾದಿದಿವಿಜ

ಪ್ರಸರ ಮಿಗೆ ನಡಗುತ್ತಲಿಪ್ಪುದು

ನುಸಿಗಳಹ ಮಾನವರ ಪಾಡೇನೆನುತ ಗರ್ಜಿಸಿತು || ೪೩

ಕಾಳಗದೊಳಂದೆಮೆಗೆ ದಿವಿಜೇಂ

ದ್ರಾಳಿಯಲಿ ಸಮಭಟರ ಕಾಣೆವು

ಮೇಳವೇ ಮೆರುಪೂತು ಮರ್ತ್ಯರ ಸಹಸವೆಮ್ಮೊಡನೆ |

ತೋಳನಳವಿಗೆ ಮೆಲೆತ ಕುಖಿಗಳ

ಜಾಲದಂತಿಹುದೆಂದು ಮುಂಗಳ

ರಾಳಮತಿಗಳು ನಗಲು ಬಿಡಿಕೆಂದನು ¹ ಘಟೋತ್ಕಚನು || ೪೪

ನಾಲಿಗೆಯ ನೊಣಗೊಬ್ಬಿನಲಿ ಭ

ಡಾಳಿಸಿದೊಡೇನಹುದು ಸಭೆಯಲಿ

ಕಾಳಗದೊಳದಿರಾರು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಭಾರಣೆಗೆ |

ಅಳುತ್ತನವಂತಿರಲಿ ವೈಷ್ಣವ

ಮಾಳ ನುಡಿಯಲಿ ಕೇಳ್ವನೆ ಕ

ಟ್ಟಾಳುಗಳ ದೇವನು ವಿಭೀಷಣ ನಗುತಲಿಂತೆಂದ || ೪೫

ಆ ಭಟರನ್ನು ವಿಭೀಷಣನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವಿಕೆ.

ಕಾಲವಾವುದು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯ

ಕೀಡುಮೇಲಾವುದು ಸಹಾಯದ

ಮೇಲು ಸೆಣಗೇನೆಂದು ಬಗೆಯದೆ ಬಯಲಗರ್ವದಲಿ |

ಸೋಲುವುದು ಜಗವಿಹವರದ ಗತಿ
ಕಾಳಜುದು ಖಳರಖೆಯರಿದನು
ಬ್ಬೇಜುವೆರು ಬುಖಿದೆಂದು ಜಞಿದನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳ || ೪೬

ಅದಖಿನೀದ್ವಾಪರಧಲಾಹರಿ
ಯುದಯಿಸಿದನಾಕಾಲದಲಿ ಸಲ
ಹಿದನು ನಮ್ಮನು ಹಿಡಿದನಿವರನು ವರ್ತಮಾನದಲಿ |
ಪದದ ದರ್ಪದಲಂಬುಜಾಕ್ಷನ
ಪದವ ಮುಖದೊಡೆ ಪಾತಕದ ದು
ರ್ಗದಲಿ ಕೆಡಹನೆ ನಮ್ಮನೆಂದು ವಿಭೀಷಣನು ನುಡಿದ || ೪೭

ದೇವಸೊಲಿದವರುಗಳು ಮಿಗೆ ಸಂ
ಭಾವಿತರು ಲೋಕದಲಿ ಕಮಲಾ
ದೇವವಿರಹಿತವಾದ ದಿವಿಜರ ಮಾತದಂತಿರಲಿ |
ದೇವಕೀನಂದನನ ಚರಣದ
ಸೇವೆಗಿಂತಿದು ಯೋಗ್ಯವಾದೊಡೆ
ನಾವು ಧನ್ಯರೆನುತ್ತ ನಗುತ ವಿಭೀಷಣನು ನುಡಿದ || ೪೮

ನಾನಾವಿಧಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಕೊಡುವಿಕೆ,
ತರಿಸಿದನು ಭಂಡಾರದಲಿ ಪರಿ
ಪರಿಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನು ಕಂತಾ
ಭರಣಕಂಕಣವೆಜ್ರಮೋಣಿಕಮರಕತಾವಳಿಯ |
ಚರಣನೂಪುರಯ್ಯುವೆಟ್ಟಿಗೆಯುಂ
ಗುರಕೀರಿಯಂಗದಸುಕರ್ಣಾ
ಭರಣವನು ತೆಗಿಸಿದನು ಭೀಮಕುಮಾರ ನೋಡೆನುತ || ೪೯
ನೀಲಮಣಿಕಾಂತಿಗಳ ಹೊಯ್ಲುಲಿ
ಕಾಳರಜಸಿಯೊಲಾಯ್ತು ಮುತ್ತಿನ
ಢಾಳ ಧವಳಸಲಾಯು ಚಂದ್ರಿಕೆ ತಮವ ಡೊಕ್ಕರಿಸಿ |

ಮೇಲೆ ಹೊಂಬಿಸಲಾಯ್ತು ಮಾಣಿಕ
 ದೇವಿಗೈಯ ಲಹರಿಯಲಿ ನರರ
 ತ್ನಾಳರುಚಿಯಲಿ ಚಂಡಿಯಾಯಿತು ದಿವಸವಂದಿನಲಿ || ೫೦
 ತೆಗಿಸಿದನು ಗಜದಂತಮಯವೆಟ್ಟ
 ಗೆಗಳನು ಕರ್ಪುರದ ತವಲಾ
 ಯಿ-ಗಳ ಹವಳದ ಮಂಚವನು ಮಣಿಖಚಿತರಚನೆಗಳ |
 ಬಿಗಿದ ವಜ್ರಪ್ರಭೆ ಹೊನ್ನಾ
 ಯುಗದ ಖಡ್ಗ ಕಠಾರಿಗಳ ಝಗ
 ಝಗಿಸಿ ಹೊಂಗೆಲಸದಲಿ ಚಿತ್ರದ ಜೋಡುಸೀಸಕವೆ || ೫೧
 ಗುಳವೆ ರೆಂಚೆಯ ಹಕ್ಕರಿಕೆದ
 ಳ್ಲವೆ ಮಣಿಕಾಂಚನಮಯಂ
 ಗಳ ಕೆಲಸಗತಿಗಳ ಹೇಮರೇಖೆಯ ರಜತಭಾಜನವೆ ¹ |
 ಬಿಳಿಯಚ್ಚರಿಯ ಹೊಳೆಗಳೆರುಹ
 ತ್ತಳದ ಕಟ್ಟೆಗೆಬೀಂಟೆಗಳ ಹದ
 ವಿಲು ತದೀಯಶರಂಗಳನು ತಂದಿಲುಹಿದರು ಚರರು || ೫೨
 ಬಲಮುಖಿಯ ಶಂಖಗಳ ಗಂಧದ
 ಬಲುಹೊಣೆಯ ಕೃಷ್ಣ ಗರುಗಳೂ
 ಟ್ಟೆಲ ಸುರಂಗದ ಪಟ್ಟೆ ಪಟ್ಟಾವಳಯ ದಿಂಡುಗಳ |
 ಪುಲಿದೊಗಲ ಕೃಷ್ಣ ಜಿನಂಗಳ
 ಹೊಳವೆ ಹೊಂಗೊಪ್ಪರಿಗೆ ಚಿತ್ರಾ
 ವಳಯ ಸತ್ತಿಗೆ ಹೇಮಘಟಸಂಕುಲವನೊಟ್ಟಿದರು || ೫೩
 ಕೀಚಿದನರಮನೆಯ ಹೇಮದ
 ತಾಳಮರದದಿನಾಲ್ಕ ನದ್ವರ
 ಕಾಶೆಯಿದಿರಲಿ ತೋರಣಸ್ತಂಭಂಗಳೆವೆಂದು |

¹ ವಿವಿಧಚಿತ್ರಗಳ, ಚ.

ಮೇಲೆ ರಾಕ್ಷಸಟಂಕದಚೆ ನ
 ಜಾಳಿಗೆಗಳನು ತರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ
 ಮೇಲುಮುದ್ರೆಗಳಕ್ಕಿ ದುವು ತರಿಸಿದನು ಹೊಣೆಯವರ || ೫೪
 ಅಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿಭಿಷಣಭಟರೇ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುವಿಕೆ
 ಕುಲಗಿರಿಯನೊಡೆಮೊಟ ತಮ್ಮಯ
 ತಲೆಯೊಳಾನುವ ಕರ್ಕಶಾಂಗದ
 ಕಲುಪಲೆಯ ಹೇರೊಡಲ ಮಿಡುಕಿನ ಕಾಳರಕ್ಕಸರು |
 ಸೆಳದು ಹೊತ್ತರು ಹೊಣೆಯನವರಿ
 ಟ್ಟಳಿಸಿ ಹೊಣುವಂಟರು ವಿಭೀಷಣ
 ಕಳುಹಿದನು ಪವನಾನಸುತನಂದನನ ಸತ್ತರಿಸಿ || ೫೫

ಆಗ ಭಟರನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹದೇವನ ಭಟರು ಹದರುವಿಕೆ.
 ದನುಜನಬಿಯ ದಾಟಿ ಸಹದೇ
 ವನ ಸಮಾಪಕೆ ಬಂದು ರಾವಣ
 ನನುಜ ಮಾಡಿದ ಬಹಳಸತ್ಕಾರವನು ಬಿನ್ನವಿಸಿ |
 ಅನಿಬರನು ಕಾಣಿಸಿದನಾಕಾಂ
 ಚನಮಯದ ಹೊಣೆ ಯೆಂಟುಸಾವಿರ
 ವನುಪಮಿತರಕ್ಕ ಸರ ಕಂಡಂಜಿದುದು ನೃಪಕಟಕ || ೫೬
 ಲಾಲಿಸಿದನಾಖಳರನೆತ್ತಿತು
 ಪಾಳೆಯವು ನಡೆತಂದು ಪಯಣದ
 ಮೇಲೆ ಪಯಣದಲ್ಲದಿ ಬಂದನು ತಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ |
 ಮೇಲೊಗುವ ಸುವ್ರಾಣ ಸಿರಿಯ ಛ
 ತಾಳದಲಿ ತಂದಖಿಳವಸ್ತುವೆ
 ನಾಲಯದೊಳಗಟ್ಟಿದನವನೀಪತಿಗೆ ಸಹದೇವ || ೫೭

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಆ ರ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಸೂಚನೆ

ನಕುಲ ಪಶಿ ಮದೆಸೆಯ ಭೂಪಾ
ಲಕರ ಗೆಲಿದನು ಸಕಲವಸ್ತು
ಪ್ರಕರದಿಂದಳಕಾಪುರಿಗೆ ಮಿಗಿಲಾಯ್ತು ನೃಪನಗರ ||
ಯವನನೇಪಾಳಾದೀತಗಳ ಅರಸರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧೃತ್ವೀ
ಪಾಲ ಪಶಿ ಮದೆಸೆಯ ಭೂಮಿ
ಪಾಲಕರ ಮೇಲೆತ್ತಿ ನಡೆದನು ನಕುಲನೊಲವಿನಲಿ |
ಧಾತು ಹರಿದುದು ಮರುಯವನನೇ
ಪಾಳರೋಹಿತನೆಂದೆನಿಸಿ 1 ಭೂ
ಪಾಲಕರ ಮುಖದವರ ಸಪ್ತಾಂಗವೆ 2 ವಿಭಾಡಿಸಿದ || ೧

ಹೇಮಕರ ಸೈರಿಭಕರೆಂಬ ಸ
ನಾಮರನು ಮುಖದನು ಕಳಿಂಗದ
ಭೂಮಿಪರ ಸದೆದನು ತ್ರಿಗರ್ತರ ಶಿಖಿಯ ಸಂತತಿಯ |
ಹೇಮಮಾತ್ರವನು ಉಹದವದಿರ
ಭೂಮಿಗಳರ್ವಗತ್ತು ವಸ್ತು
ಸ್ತೋಮವನು ನೆರಹಿದನು ನಡೆದನು ಮುಂದೆ ಪಶಿ ಮಕೆ || ೨
ಮುಖದನಗ್ಗದ ದಂಡಧಾರನ 3
ನೆಣಗಿದನು ಬರ್ಬರ ತುರುಷ್ಕರ

1 ರಲಿ ರೋಹಿತಕನೆಂಬ ನೃಪ, ಕ. ಖ. 2 ಪಾಲಕನ ಮುಖದವನು, ಸಾ. ಕ. ಖ.

3 ಜೇಕಿ ತಾನರ, ಚ.

ನೊಣಗಿಸಿದನಾಹವದೊಳಗೆ ಭೀಕರದ ¹ ಬಾಹ್ಯಕರ |
 ಸೆಣೆಯ ಹಿಡಿದನು ಪಾರ್ವತೀಯರ
 ನುಜುಕುಗೊಳಿಸಿದಜೀನರಂಬ
 ಪೃಥ್ವಿ ಸಿಂಧುಸರಸ್ವತೀತೀರದ ಮಹೀಶ್ವರರ || ೩

ರಣದ ಸಂಕೇತಕದೊಳುತ್ತವೆ
 ರಣಸಮರ್ಥರ ಹಿಂಡಿದನು ಚಾ
 ರಣರ ಪುರಸಾಹಣರ ಪುಷ್ಕರವನನಿವಾಸಿಗಳ |
 ಹಣಿದನಲ್ಲಿಂದತ್ತಲಾವಡು
 ವಣದಿಗಂತದಲದಟಗರ ಪ
 ಟ್ಟಣದ ವರಕಾಂಚನವ ಸೆಳೆದನು ಭೂಮಿಪರ ಗೆಲಿದು || ೪

ಖ್ಯಾತಿಕರವಣ ಕಟಕರ ಕೃತ
 ಯಾತಿಕರ ಯೋಧೇಯಸಂವೀ
 ರಾತಿಶಯಪಡಿಹಾರರಮೆಳದ್ವಾರಪಾಲಕರ |
 ಘಾತಿಸಿದನವರುಗಳ ವಿತ್ತ
 ವ್ರಾತವನು ದೇಹಿಸಿದನೆಡಬಲ
 ದಾತಗಳನಪ್ಪಳಿಸಿ ತೆಗೆದನು ಸಾರವಸ್ತುಗಳ || ೫

ನಕುಲನಿಗೆ ಶಲ್ಯನಿಂದ ಆದಮರ್ಯಾದೆ.

ಮಾವನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೊಡಾಮೆ
 ದ್ರಾವನೀಪತಿ ಶಲ್ಯ ಮಿಗೆ ಸಂ
 ಭಾವಿಸಿದನೊಲಿದಿತ್ತನೀತಂಗಳಿಳವಸ್ತುಗಳ |
 ತೀವಿದರು ಭಂಡಿಯಲಿ ಮುಂದಣ
 ಚಾವಟೆಯ ಚಪಳಿಗೆ ಹರಿಯೆ ನೈ
 ಪಾವಳಿಗಳಲ್ಲಲ್ಲಿ ತೆತ್ತುದು ಬಂದು ತಮತಮಗೆ ² || ೬

¹ ಗಾಭೀರಕರ, ಚ.

² ತೆತ್ತರು ಕಂಡು ವಸ್ತುಗಳ, ಚ.

ಮೃಣ್ಮುರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದುದು.

ತಳತು ಬಿಟ್ಟು ದು ಸೇನೆ ಪಡುವಣ
ಜಲಸಿದ್ಧಿಯ ಕೈವಳಗಳಲಿ ಕೇ
ವಳಸಿದರು ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆಯಲಿ ಕೊಂಡರು ಸುವಸ್ತುಗಳ |

ಕಳವಣಿದು ಹಿಮಗಿರಿಯ ಮೂಲೆಯ

ನಿಲುಕಿ ಸಕಲಮೈಲಿ ಭೂಪಾ

ವಳಯ ಭಂಗಿಸಿ ಹೇಣಿಸಿದನೊಂಟೆಗಳಲಾಧನವ ||

೩

ಹೇಣಿದುವು ಬಹುಧನವನೊಂಟೆಗ

ಳಾಟಿಸಾವಿರ ಮಿಕ್ಕವಸ್ತುವೆ

ಹೇಣಿದುವು ಎತ್ತುಗಳ ಹೂಡಿದಭಂಡಿಸಾವಿರವು |

ಅಜುಲಕ್ಷತುರಂಗವರರಥ

ಮೂಯುಕೋಟೆಯ ರಚನೆ ಗಣನೆಯ

ಮಾಣಿದುವು ಮೃಗಪಕ್ಷಿಕೋಣನ ಕುಣಿಯ ಹಿಂಡುಗಳು || ೪

ಮರಳತಾನ ಸೇನೆ ಬಂದುದು

ಪುರಿಗೆ ಕಂಡನು ಧರ್ಮಪುತ್ರನ

ಚರಣಕೆಣಗಿದನಖಿಳವಸ್ತುವೆ ಬೇಣಿ ತೋಣಿಸಿದ |

ಅರಸನುತ್ಸವವನು ವೈಕೋದರ

ನರನಕುಲಸಹದೇವನಂತಃ

ಪುರದ ಹರುಷದ ಶಿರಿಯನದನೇವಣಿ ಸುವಿನೆಂದ ||

೫

ಧರ್ಮರಾಯನ ರಾಜ್ಯಭಾರ

ಕಳವು ಹುಸಿ ಹಾದರ ವಿರೋಧ

ಸ್ಥಲಿತವಾಡಿ ಬಂದಿ ದಾಡು

ಬೆಳಗವತೆ ಪರಿಭವಣೆ ಡಾವರ ಲಕ್ಕು ಡೊಳ್ಳಾಸ |

ಹಟವು ವಂಚನೆ ಜಾತಿಸಂಕರ

ಕೊಲೆ ವಿರೋಧನ ವಿಕೃತಿ ಮಾಯಾ

ವಳಗಳಡಗಿದುವಾಯುಧಿಷ್ಠಿ ರನ್ಮಪನ ರಾಜ್ಯದಲಿ ||

೧೦

ನೈಗನ ಭರತನ ದುಂದುಮಾರನ
 ಸಗರನಾಪುರುಷನ ಪುರೂರನ
 ಮಗನ ನಹುಷನ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ನಳನ ದಶರಥನ |
 ಹಗಲಿರುಳುವಲ್ಲಭರ ವಂಶದ
 ವಿಗಡರೊಳು ಯಮಸೂನು ¹ ಸರಿಯೋ
 ಮಿಗಿಲೊ ಬಲ್ಲವರಾರೆನಲು ಸಲಹಿದನು ಭೂತಳವೆ || ೧೧

ದ್ವಾಪರದ ಮೆಚುಜವನಿಕೆಯಲ್ಲಿ
 ದ್ವಾಪರವೊ ಕೃತಯುಗವೊ ಧರ್ಮದ
 ರೂಪು ನಾನಾಮುಖದಲವತರಿಸಿತೊ ದಿಗಂತದಲಿ |
 ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು ವರ್ಣಾಶ್ರಮದ ಧ
 ಮೋಪಚಯವೆರಡಂಭ್ರಮುಖಿದು ವಿ
 ರೂಪವಾದುದುಧರ್ಮವೀಧರ್ಮಜನ ರಾಜ್ಯದಲಿ || ೧೨

ಬಡಗಲುತ್ತರಕುರುಗಳೆತ್ತುಲು
 ಪಡುವೆಲುದಧಿ ವಿಭೀಷಣನ ಪುರ
 ಗಡಿ ಕೃತಾಂತನ ದೆಸೆಗೆ ಮೂಡಲು ದಿನಪನುದಯಾದ್ರಿ |
 ಪೊಡವಿಯದಜೊಳು ಯಮಜನಾಜೆಗೆ
 ನಡುಗುವುದು ರಾಯಂಗೆ ತೆತ್ತುದು
 ಗಡ ಸುವಸ್ತುವನೇನಸಾಧ್ಯವು ಕೃಷ್ಣ ನೊಲಿದರಿಗೆ || ೧೩

ಖಳನ ಸವೆದರು ಮೆಚುಯೋಜನ
 ವೇಳೆಯದಲಿ ಪಡಿಯಗಳು ಕೋಟಾ
 ವೇಳಯ ಸುಯೋಗದಲಿ ಹೊಯ್ದರು ರತ್ನ ಕಾಂಚನವೆ |
 ಕೆಲದೊಳ್ಳುಗಾವುದದಲಿಕ್ಕಿದ
 ತಳಯ ಮಧ್ಯದಲಿಖವಸ್ತ್ರ
 ವೇಳಯನೊಟ್ಟಿದರದಲಿ ಕೆಲದಲಿ ಭೂಪ ಕೇಳಂದ || ೧೪

¹ ರಲ್ಲಿಯ ಸೂನು, ಜ.

ಹತ್ತು ಯೋಜನವಳಯದಲಿ ಮಿಗೆ
 ಸುತ್ತು ವೇಲೆಯ ಮಧ್ಯದಲಿ ಹಯ
 ಮತ್ತು ಗಜರಥಗೋಮಹಿಷವರಸೈರಿಭದ ಚಯಕೆ |
 ಉತ್ತಮಾಂಗನೆಯರಿಗೆ ಭವನಗ
 ಳತ್ತ ಬೇಣಿರವಾಯ್ತು ನೃಪಯಾ
 ಗೋತ್ತಮಕೆ ಪರುತವಿಸಿದರು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೧೫

ಬಳಿದ ಸೊದೆಗಳ ಭಾವಿನೊಳು
 ವಳಯ ತುಂಬಿತು ತೈಲಘೃತಮಧು
 ಗಳಲಿವರ ಗುಡಶರ್ಕರಾದಿಯ ಕಣಜಕೋಟಿಗಳು |
 ಕಳವೆಯಕ್ಕಿಯ ಕಡಲೆ ಗೋಧಿಯ
 ತಿಲದ ರಾಸಿಯದೇಸು ಯೋಜನ
 ದಳತೆಯೆಂದಾರಣಿವರೆಂದನು ಮುನಿ ನೃಪಾಲಂಗಿ || ೧೬

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿಸೆಂದು ವ್ಯಾಸರ ಉಪದೇಶ.
 ನೆರೆದುದರ್ಥವನಂತವನೀ
 ಶ್ವರರು ವಶವಾದರು ಚತುಸ್ಪಾ
 ಗರದ ಮಧ್ಯದಲಾಣೆ ಸಂದುದು ಧರ್ಮನಂದನನ |
 ಕರೆಸಿ ಬೇಹವರನು ಮಹೀಶಾ
 ಧ್ವರಕೆ ಸಮಯವಿದೆಂದು ಪಾರಾ
 ಶರಿಯುಧಾಮೈರು ಮಂತ್ರಶಾಲೆಯೆಳೆಂದರರಸಂಗಿ || ೧೭

ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕರೆಯುವಿಕೆ.
 ಹೋಗು ಫಲಗುಣ ಕಂಸಮಥನನ
 ಬೇಗ ಬಿಜಯಂಗೈಸಿ ತಾ ನೃಪ
 ಯಾಗವಾತನ ಹೊಣಿ ಮದೀಯಜಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು |
 ಆಗು ಹೋಗಾತನದು ತಟ್ಟೆಯ
 ವಾಗದೀಕ್ಷಣವೆನಲು ಮನದನು
 ರಾಗದಲಿ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ಬಂದನು ಕಂಡನಚ್ಚುತನ || ೧೮

ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು ದಿಗ್ವಿಜಯಸಂ
 ಪನ್ನವಸ್ತುವಿಧಾನವನು ಮೇ
 ಲಿನ್ನು ದೇವರು ಬಲ್ಲಿರುತ್ತರಕಾರ್ಯಸಂಗತಿಯ |
 ನಿನ್ನು ಕೃಪೆಯಲಿ ರಾಜಮುಖನಿ
 ಪ್ಪನ್ನವಾದೊಡೆ ಬೊಪ್ಪನಿಂದ್ರನ
 ಮುನ್ನಣೆಯ ಮೈಸೋಂಕಿನೋಲಗಸುಲಭವೆ ¹ ಹುದೆಂದ || ೧೯

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಖರುವಿಕೆ.

ಕರೆಸಿ ಯಾದವನಾಯಕರ ಸಂ
 ವರಣವನು ನಿಜಪುರದ ಕಾಹಿಂ
 ಗಿರಿಸಿ ವಸು ² ದೇವಂಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಸಕಲರಕ್ಷಣವೆ |
 ತರಿಸಿ ಭಂಡಾರದಲಿ ವಿವಿಧಾ
 ಭರಣರತ್ನಾ ವೆಳೆಯ ಹೇಣಿಸಿ
 ಹರಿ ಧನಂಜಯನೊಡನೆ ಬಂದನು ಬಂಧುಜನಸಹಿತ || ೨೦

ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಂಭಾಷಣೆ.

ಇದಿರುವೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ, ಹರಿ
 ಪದಪಯೋಜದಲೆಹಿಗಿದನು ನಿನ
 ಗಿದು ವಿನೋದವಲೇ ವಿಮುಕ್ತಗೆ ಭಕ್ತಸಂತರಣ |
 ಕುದಿದು ಮುಖಗಿದುನಹಿಸಿ ನಿನ್ನಯ
 ಪದವ ಕಾಣದೆ ಶ್ರುತಿಗಳಮ್ಮೆಯ
 ಸದನವೆಲಿಖಮ್ಮಾಯನಿಕರವನೇಡಿರುವುದೆಂದ || ೨೧

ನಗುತ ಸಾಕೇಟೆನುತ ರಾಯನ
 ನೆಗಹಿ ತಳ್ಳಿಸಿ ಕೈಯೈ ತಳುಕಿನೊ
 ಳಗಧರನು ಸ್ವಪಸಭೆಗೆ ಬಿಜಯಂಗೈದನೊಲವಿನಲಿ |

ಮುಗಿದ ಕರದಲಿ ವ್ಯಾಸಧಾಮ್ಯಾ
 ದಿಗಳು ಮೈಯ್ಯಿಕ್ಕಿದರಖಿಳಮಂ
 ತ್ರಿಗಳು ಸಚಿವರು ನೆರೆದರಾಳೋಚನೆಯ ಭವನದಲಿ || ೧೦೦
 ಕಳುಹಿದರು ನಾನಾನ್ಯಪರ ಮಂ
 ಡಲಕೆ ದೂತರ ನಿಖಿಲಖುಷಿಸಂ
 ಕುಳಕೆ ಶಿಷ್ಯರ ಪರುತವಿಸಿದರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕೆ |
 ಕಳುಹಿದರು ನಕುಲನನು ಬಚಿಕಿ
 ತ್ತಲು ನೃಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಶಾಲೆಗಲ್ಲಿಯ
 ನೆಲನ ಶೋಧಿಸಿ ಕರೆಸಿದರು ಬಹುವಿಧದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ || ೧೦೧

ಯಾಗಶಾಲಾನಿರ್ಮಾಣ.

ಮಯನ ಮತದಲಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ
 ನೆಯವಿವೇಕದಲಮುಳಮುಖಶಾ
 ಲೆಯನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು ಸುಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರ ಸೂತ್ರದಲಿ |
 ನಿಯತಪತ್ನಿ ಶಾಲೆ ಜನವೇ
 ದಿಯವರಾಂತವೇದಿ ಮುಖವೇ
 ದಿಯ ಬಹಿರ್ವೇದಿಗಳನಳವಡಿಸಿದರು ವಹಿಲದಲಿ || ೧೦೨

ಬಿಗಿದ ಬಿಂಗಾರಿಗಳ ಮೇಲ್ಕ
 ಟ್ಟುಗಳ ಮಣಿಮಯಸೂಸಕದ ಲೋ
 ವೆಗಳ ಮುಖಮಂಟಪದ ಚೌರಿಯ ನವಫಲಾವಳಿಯ |
 ಹೊಗರ ನೀಲದ ಪರಿಯ ನೆಲಗ
 ಟ್ಟುಗಳ ಚಕ್ರಪದ್ಮದೆಯ ಯೆಡೆ ಚೌ
 ಕಿಗೆಯ ಚತುರಂಗದ ವಿಚಿತ್ರದ ರಚನೆ ಚಲುವಾಯ್ತು || ೧೦೩
 ಪುರದ ಹೊಣವಳಯದಲಿ ಯಮುನಾ
 ವೆರನದಿಯ ತೀರದಲಿ ಧರಣೀ
 ಶ್ವರರಿಗರಮನೆ ಮಾಡಿದುವು ನವರತುನಮಯವಾಗಿ |

ಸುರಪುರದ ಮಾರಾಂಕ ಭುಜಗೇ
ಶ್ವರನ ಭೋಗಾವತಿಯ ಶಿಲ್ಪದ
ಗುರುವೆನಿಸಿತೀನಗರ ನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ||

೦೬

ಅರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಏ ಳ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ನೂಕನೆ.

ಸುರರ ದುಂದುಭಿ ಮೊಟಗೆ ಧರಣೀ
ಶ್ವರನ ಚಿಂತೆಗಳಡಗೆ ಯಮಸುತ
ಪುರಕೆ ಪುರುಷಾವ್ಯುಗಸಹಿತ ನಡೆತಂದನಾಭೀಮು |

ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಮಾಡುವ ರಾಜಸೂಯಕೆ
ಲೀಲೆಯಲಿ ಬುಧಜನವ ನಾವ್ ಸಂತವಿಪ ತೆಟನೆಂತು |
ಜಾಲವನು ಕರೆದುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದು
ವೇಷಲೀಸಲು ಭೋಜನೋತ್ತರ
ಮೇಲಣ್ಣಿಯರದೇನು ಹದನೆಂದರಸ ಚಿಂತಿಸಿದ ||
ತಿಳಿಯಲಾಯದೆ ಬಟಿಕಲವೆನಿಸ
ತಿಲಕ ಧೌವ್ಯನ ಕರೆಸಿ ಬೆಸಗೊಳ
ಬಟಿಯಲಾಯಮನಂದನಂಗಿಂತೆಂದನೊಲವಿನಲಿ |

೦

ಧೌವ್ಯರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿ ಬರುವಿಕೆ.

ತಿಳಿಯದೆಮಗಿದು ಕೃಷ್ಣ ರಾಯನ
ಬಟಿಗೆ ಪ್ರೋಗಿಂದಧಿಕಬುದಿಯ
ಕಲಿವುದೆನಲವನೀಶನಾಮುನಿ ಯನುತ ಹೊಣವೆಂಟ ||

೦

ಕಾಲುನಡೆಯಲಿ ಬರುತಿರಲು ಕರು
ಣಾಳು ಪರಿತೋಷದಲಿ ಕಂಡು ನಿ
ಜಾಲಯಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ನತಿಹರುಷದಲಿ ಧರ್ಮಜನ |
ಲೀಲೆಯಲಿ ವಿವಿಧೋಪಚಾರದಿ
ಲಾಲಿಸಿದನಾಬಚ್ಚಿಕಲ್ಪಕ್ಷೇ
ಲೋಲ ನುಡಿದಪನವನಿಪಾಲಕನುಚಿತವಚನದಲಿ ||

೩

ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಏನು ಬಂದಿರಿ ಕಾರಿಯದ ಹದ
ನೇನು ನಿಮ್ಮಯ ರಾಜಸೂಯವಿ
ಧಾನ ¹ ವಾವುದು ಹೇಚಿರೆನುತಸುರಾರಿ ಬೆಸಗೊಂಡ |
ಮೌನವೇಕೆಲೆ ಧಾವ್ಯಮುನಿ ಯಮ
ಸೂನುವಿನ ಮೊಗ ನೋಡೆ ನಸುನಗು
ತಾ ನರಾಧಿಪನಾಗಲಸುರಾರಾತಿಗಿಂತೆಂದ ||

೪

ದೇವ ಚಿತ್ತವಿಸುವುದು ನಿಮ್ಮ ಕೃ
ಪಾವಲೋಕನದಿಂದ ಸಕಲಮ
ಹಾವಿಭವದಲಿ ನಡೆಯಬಹುದೊಂದುಚಿಯೆ ಬಚ್ಚಿದನು |
ನೀವು ಮಿಗೆ ಪೂರೈಸಿದೊಡೆ ಮೇ
ಲಾವಪರಿಯಲಿ ಕೊಱತೆ ಯಿಲ್ಲಂ
ದಾವಿಮಲಮತಿ ನುಡಿದ ಬಚ್ಚಿಕಿಂತೆಂದನಸುರಾರಿ ||

೫

ರಾಜಸೂಯದಲ್ಲಿ ಎಂಜಲಿನ ಶುದ್ಧಿಗೆ ಪುರುಷಾಮೃಗವನ್ನು ತುಸೆಂದು

ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಹೇಚಿ ನೀವಿದಕಂಜಲೇಕೆ ನೃ
ಪಾಲ ಯನೆ ಕೈಮುಗಿದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿ ನಗುತೆಂಜಲಿನ ಶುದ್ಧ ತೆಗೆ |

¹ ಕನೂನ, ಡ.

ಹೇಚಿದಕೆ ಬುದ್ಧಿಯೆನೆ ತದ್ವನ
ಮಾಲಿ ಪುರುಷಾಮೃಗವೆನಿಲ್ಲಿಗೆ
ನಾಚೆ ಭೀಮನ ಕಳುಹಿ ತರಿಸೆನಲರಸನಿಂತೆಂದ ||

೬

ಜಗದುದರ ಚಿತ್ತವಿಸು ಪುರುಷಾ
ಮೃಗವೆದೆಲ್ಲಿಹುದೆನೆ ಕೃತಾಂತನ
ಮಗನೆ ಕೇಳುತ್ತ ರದ ಹೇಮಚಲದ ದಕ್ಷಿಣದ |
ದಿಗುತಟದ ಮಾನಸಸರೋವರ
ನಿಗಮವೇದಿಕವದಡಿ ತೀರದ

ಲಘುಹರನನರ್ಚಿಸುತ್ತಲಿಹುದೆನಲರಸ ಬೀಚ್ಚೊಂಡ ||

೭

ಆದನ್ನು ಕರೆತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭೀಮನನ್ನು ಕರೆಸುವಿಕೆ.

ಬಂದನರಮನೆಗವಸಿಪತಿ ಹರಿ
ನಂದನನ ಕರೆ ಯೆನಲು ದೂತರು
ಬಂದು ಬಾಗಿಲಗಾಹಿಗಳಿಗಿಹಿದರು ನಿಮಿಷದಲಿ |

* ಬಂದನನ ಚರಣಕಮಲ

ದ್ವಂದ್ವದಲಿ ಮೈಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಬೆಸಸುವು
ದೆಂದು ಕೈಮುಗಿದಾತ ಸಿಂದಿರಲೆಂದನಾನ್ಮಪತಿ * ||

v

ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಭೀಮಸೇನನ ಪ್ರಯಾಣ.

ಭೀಮ ಬಾರೈ ಹೋಗು ಕರೆದಾ
ವೋಮಕೇಶನನಗಣಿತಾಮಳ
ನಾಮನಗಜಾವರನ ನಿರ್ಮಳನಪ್ರಮೇಯನನು |
ಪ್ರೇಮದಿಂದಾದರಿಪ ವರಸಿ
ಸ್ನೇಹಪುರುಷಾಮೃಗವೆ ತಾ ಯೆನೆ
ಭೀಮ ಭೂಪತಿಗೆಣಿಗಿ ಬೀಚ್ಚೊಂಡುಖಿದನು ರಥವ ||

F

* ನಿಂದು ಕೈಗಳ ಮುಗಿದು ಸೂಚಿಸ

ಲಂದು ನಗುತ್ತಾತ್ಮಹದೊಡನೆ

ತಂದು ಯುವನಂದನನ ಪಾದಕ್ಕೆಣಿಗಿ ನಿಂದಿದ, * ಡ. ||

ಪದದ ಬಲುಘಟ್ಟಣೆಗೆ ಭೂತಳ
 ವೆದುರಿ ಹಸ್ತಾಂಗುಲಿಯ ತಾಕಿದೊ
 ಡದೂರಿ ಬಿದ್ದವೊ ಭುಜಗರಾಜಿಗಳಂಭ್ರಮೇಲಾಗಿ |
 ಗದೆಯ ತಿರುಹುತ ಸಿಂಹನಾದದೊ
 ಳೊದಖೆ ಮೃಗನಿವಹಂಗಳೆದೆಗಳು
 ಅದುರೆ ಭರದಿಂ ಭೀಮ ಬಂದನು ವನದ ಮಧ್ಯದಲಿ || ೧೦

ಬಂದನೀಪರಿ ಹಲವುಯೋಜನ
 ದಿಂದ ಹೇರಡವಿಯಲಿ ಬರುತಿರ
 ಲಂ ಮ ಕಂಡನು ನಿರ್ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಜಿತೇಂದ್ರಿಯನ |
 ಅಂದು ಕಮಲಾಂಬಕನ ಚರಣ
 ದ್ವಂದ್ವಸರಸಿರುಹಭ್ರಮರ ಹರಿ
 ವೃಂದವಂದ್ಯಕಪೀಂದ್ರ ಕೇಳಿದನೀಮಹಾಧ್ವನಿಯ || ೧೧

ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸಂಭಾಷಣ.

ಏನಿದದ್ಭುತ ರಭಸವಿದು ಪವ
 ಮಾನಜನ ನಿಷ್ಕರದೆ ಸಿಂಹ
 ಧ್ವಾನವೆಹುದೆನುತಂಜನಾಸುತ ಕೇಳಿ ಕಣ್ಣಿ ಷ್ಡಿದು |
 ಧ್ವಾನಿಸುತ್ತಿರೆ ಬಂದು ಪವನನ
 ಸೂನು ಕಂಡಡಿಗೆಱಿಗಲಂದಾ
 ನಾನರನು ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಮುಂಡಾಡಿದನು ವಿನಯದಲಿ || ೧೨

ಕ್ಷೇಮವೇ ಕಲಿಭೀಮ ನಿಮ್ಮಯ
 ಭೂಮಿಪತಿಯಮಳರಿಗೆ ಮಿಗೆ ಸು
 ತ್ರಾಮಸುತ ದ್ರೌಪದಿಸುಭದ್ರಾದೇವಿವೊದಲಾದ |
 ಕಾಮಿನೀಜನವಿದುರಧ್ಯತರಾ
 ಪ್ಪಾದ್ರಿದಿಮಹಿಪತಿಯರಸಿ ಕುಂತಿ ಸ
 ನಾಮರನಿಬರು ಕುಶಲರೇ ಹೇಚೆಂದನಾಹನುಮ || ೧೩

ಕುಶಲರನಿಬರು ಜೀಯ ದಾನವ
 ಪಶುವಿದಾರಣನನುಪಮಾಜ್ಞೆಯು¹
 ಲೆಸೆವ ಯಜ್ಞದ ಪರಮವಿಭವದ ಲಲಿತಮಂಟಪಕ್ಕೆ² |
 ಪಶುಪತಿಯ ನಾಮಾಮೃತವ ಸೇ
 ವಿಸುವ ಪುರುಷಾಮೃಗವ ತರಲೆಂ
 ದೊಸೆದು ಬಂದೆನು ತಂದೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಭೀಮ || ೧೪

ಅಹುದು ಬಚ್ಚಿಕೊಲ್ಲದಿಲ್ಲಿಗೆ
 ಬಡೊಡಿದುವೆ ಕಾರಣವೆ ಯೆನೆ ಸಂ
 ಗ್ರಹಿಸಿತೆನ್ನಯ ಪುಣ್ಯಫಲದಿಂದದನೆ ಪಡಿವಿಡಿದು |
 ಮಹಿತ ನಿನ್ನಯ ಚರಣದರ್ಶನ
 ವಹುದಿದೆನ್ನಯ ಸುಕೃತಫಲದಿಂ
 ದುದಿಸಿದರೆ ಘನವೇನು ತನಗಿನಲೆಂದನಾಹನುಮ || ೧೫

ಆಮೃಗದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ತರುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ,
 ಬಗೆಯಲಯದುದು ನಿನಗೆ ಪುರುಷಾ
 ಮೃಗ ಮನೋವೇಗದಲಿ ನಡೆವುದು
 ನಗೆಗೆಡೆಯ ಮಾಡಿದೆ ಯೆಲಾ ಕಲಿಭೀಮ ನೀನಿಂದು |
 ಜಗದೊಳವಜ್ಜೊಡನೈದಿ ಬರುವಾ
 ವಿಗಡರಾಯಂಟೆನಲು ಕೈಗಳ
 ಮುಗಿದು ನಿಂದನು ತಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿರಲಾವುದರಿಂದ || ೧೬

ಆದೊಡಂಜದಿರನ್ನು ಭಾವೆಯು
 ಕಾದು ತೋರುವೆನೆನ್ನ ಬಾಲದ
 ಕೂದುಲೊಳಗೇಣೆಂಟುರೋಮವ ಕಿತ್ತುನೀಡೆನಲು |
 ಕೈದುಡುಕಿ ತನಗುಳ್ಳ ಸತ್ವದೊ
 ಳೈದೆ ಸೆಳದೊಡೆ ಮಿಡುಕದಿರಲು ವೈ
 ಕೋದರನು ತಿರುಗಿದನು ಸಂಮುಖಕಾಕಪೀಶ್ವರನ || ೧೭

¹ ಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದಾ, ಡ. ² ವಸುವತೀಶನ ರಾಜಸೂಯಾಧ್ವರದ ವೈಭವಕ್ಕೆ, ಡ.

ನಗುತಲಾವಾಯುವಿನ ಪುತ್ರನ
ಮೊಗವ ನೋಡುತ ವಜ್ರರೋಮವೆ
ನೋಗಿದು ಕಿತ್ತನು ಕರೆದು ಕೊಟ್ಟನು ಪವನನಂದನಗೆ |
ಅಗಜೆಯರಸನ ಭಕ್ತನನು ಕರೆ
ವಿಗಡ ನುಡಿಯನು ಬೇಗ ಬಹನ್ನೆ
ಮಗನೆ ನಿನ್ನೊಡನೆಂದರಂಜದಿರೊಂದುರೋಮವನು || ೧೮

ಅವನಿಯೊಳಗೀಡಾಡಿದಾಕ್ಷಣ
ಶಿವಭವನಪುಷ್ಪಾಪಚಯಸಂ
ಭವಿಸುವುದು ಕಂಡಾತನರ್ಚಿಸಲೊಂದು ರೋಮವನು !
ಪವನವೇಗದೊಳ್ಳಿದುವುದು ಮಗು
ಅವನು ಬರೆ ಮತ್ತೊಂದು ರೋಮವೆ
ನವನಿಯಲಿ ಬಿಸುಡುವುದು ಕ್ರಮ ನಿನಗೆಂದು ಬೀಚ್ಚೊಟ್ಟ || ೧೯
ಧರಣಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಕಪಿಕುಲ
ವರನ ನೇಮವ ಕೊಂಡು ಬೀಚ್ಚೊಂ
ಡರಿವಿದಾರಣ ನಡೆದು ಗಿರಿಗುಹಗಳಲಿ ಮೃಗಪತಿಯ |
ಅಹಿಸುತೈತರಲಮಳಕಾಂಚನ
ಗಿರಿಯ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲಿ ಬರ
ಬರಲು ತೀಡಿತ್ತಮಳಸೌಗಂಧದಲಿ ಪವನಾನ || ೨೦

ಪುರುಷಾವ್ಯುಗದರ್ಥನ.

ಹಿತವನ್ನೈಯ್ಯನೆನುತ್ತ ಪವನನ
ಸುತನು ಗಂಧದ ವಾಸನೆಗೆ ಹಿ
ಗು ತ ಹುತಾಶನಸಖನ ಬಟವಿಡಿದೈದಿ ಬರಲಮ್ಮತ |
ಮಂಥನದಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಮಹಾ
ಸತಿಯುಳ್ಳನ್ನೇಡಿಸುವಳಂಬಳ ¹
ನತಿಶಯದಿ ಮೆಣ್ಣಿದಿಹ ಮೃಗೇಂದ್ರನ ಕಂಡನಾಭೀಮ ² || ೨೧

¹ ರೂಪಿಂದತಿಹದಲಾ, ಬ. ² ಮೆಣ್ಣಿನಮಳಸರಸಿಯ ಕಂಡನಾಭೀಮ, ಬ.

ಆಸರೋವರದೊತ್ತಿನಲಿ ವಿ
 ನ್ಯಾಸದಖಿಳಾಂಗದಲಿ ಭೂತಿಯ
 ಪೂಸಿ ಶಿಖೆಮೊದಲಾದರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳ ನಯಸದದ |
 ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಹೃದಯಾಂಬುಜದಲಿ
 ದಾಸದಾಶಿವ ಕಣೆಯ ಚಿಂತೆಯ
 ಲೋಸರಿಸಿ ಮೆಚಿದಿಹ ಮೃಗೇಂದ್ರನ ಕಂಡನಾಭೀಮ || ೧೦

ಆಸಮಯದಲ್ಲರಸ ಕೇಳ್ ನರ
 ವಾಸನೆಯದೆಲ್ಲಿಯದೆನುತ ಹೃ
 ದ್ವಾಸಮಾನಸರೋಜಮಧ್ಯದಿ ಮೆಚಿವ ಪರಶಿವನ |
 ವಾಸನೆಯ ಬಿಸುಟನ್ಯಚಿಂತೆಯ
 ಲಾಸುಪುಟ್ಟಿಯ ತಿಳಿದು ಕಣ ವಿ
 ಲಾಸದಿಂದೀಕ್ಷಿಸಿದನಾಗವೆಂದ್ವೊ ನಾಲ್ಕನೆಯ || ೧೨

ಇದುವೆ ಸಮಯ ಮಹಾನುಭಾವನ
 ಪದಯುಗವ ಕಾಣುವೊಡೆನುತ ನಿಜ
 ಗದೆಯನೆಡೆಗೈಯ್ಯಿಂದ ಹಿಡಿದೀಕ್ಷಿಸಿದನಾಮೃಗನ |
 ವದನವಿಕಸಿತವರಸರೋರುಹ
 ಮೊದಗೆ ಮೆಯ್ಯೊಳು ಹರುಷವುಳಕದ
 ಹೊದಹಿನಲಿ ಹೊಣೆಯೇಣಿ ನಡೆತರುತಿರ್ದನಾಭೀಮ || ೧೪

ಭೀಮ ಪುರುಷಾವೃಗರ ಸಂಭಾಷಣೆ.

ಬಂದನೀಶ್ವರಭಕ್ತನಡಿಗಳಿ
 ಗಂದು ಮೆಕುಟವ ಒಣಕೆ ವೇಷ್ಯ
 ಕಂದ ನೀ ಹೇತಾರ ಮಗನಭಿಧಾನವೇನು ಹದ |

ಹದುಳಪುಳಕದೊಳದೂರಿ ಕೊದಹಿದ

ಪದದಿ ಮಿಗೆ ನಡೆತಂದು ಸದಮಳ

ಹೃದಯನನು ಮಿಗೆ ನೋಡಿ ಬೇಗದಲೆಂದನಾಭೀಮ |

ಬಂದ ಕಾರ್ಯವೆದೇನು ಹೇಚೆನ
ಲಿಂದುವೆಂಶದಲುದಿಸಿದರು ಯನು
ನಂದನಾದಿಗಳವರೊಳನಿಲಜ ಭೀಮ ತಾನೆಂದ || ೮೫

ಅಮಹೀಪತಿ ರಾಜಸೂಯದ
ನೇಮವನು ಕೈಕೊಂಡು ಪರಮ
ಪ್ರೇಮದಲಿ ನಿಮ್ಮುವನು ಬಿಜಯಂಗೈಸಿ ತಪುದೆಂದು |
ನೇಮಿಸದೊಡಾಂ ಬಂದೆ ನೀ ನಿ
ಸ್ತೀಮ ಕೃಪೆ ಮಾಡೆನಲು ನಸುನಗು
ತಾ ಮೃಗಾಧಿಪ ನುಡಿದನಾಪವಮಾನತನಯಂಗೈ || ೮೬

ಅವು ಗವು ತೊಂದರೆಮಾಡಲು ಹನುಮಂತನು ಕೊಟ್ಟದ್ದ
ರೋಮವನ್ನು ಹಾಕುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಪವನಜ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಬಹೆ
ನೇಲು ನಡೆ ಹಿಂದುಟಿದೊಡಾಕ್ಷಣ
ಕಾಲ ಹಿಡಿದಪ್ಪಳಸುವನು ಕೇಳೆನ್ನ ಭಾಷಿತವೆ |
ಪಾಲಿಸೆನು ತಾನೆಂದು ನರಮೃಗ
ಕಾಲವಿಡಿಯಲ್ಪೈದಿ ಬರುತಿರೆ
ಬಾಲದಲಿ ಕಿತ್ತಿದ್ದರೋಮವನೊಂದ ಹಾಯ್ಕಿದನು || ೮೭

ಆರೋಮವು ಈಶ್ವರಮುರ್ತಿಯಾದದ್ದು.

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಾಕುಪೀಂದ್ರನ¹
ಹವಣ ನಿಂತಿಂತೆಂದು ವರ್ಣಿಸ
ಲೆವಗೆ ತೀರದು ರೋಮವೀಶ್ವರಮೂರ್ತಿ ತಾನಾಗಿ |
ಭುವನದಲಿ ಸ್ವಾಯಂಭು ತಾನು
ದೃವಿಸೆ ಪುರುಷಾಮೃಗವು ಕಂಡಾ
ಭವನನರ್ಚಿಸುತಿರಲು ಗಮಿಸಿದನೊಂದು ಯೋಜನವೆ || ೮೮

¹ ಮೃಗೇಂದ್ರನ, ಡ.

ಅಗ ಆವೃಗವು ಈಶ್ವರಗನ್ನು ಪುಜಿಸುವಿಕೆ.

ಇತ್ತ ಕೇಳೀಶ್ವರನನರ್ಚಿಸಿ
 ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮೀರಜನ ಅಹ
 ಸುತ್ತಲೀಕ್ಷಿಸಿ ಭರದಿ ಹೋದೊಡಿದಾತನಿದೊಡೆಗೆ |
 ಚಿತ್ತವನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡೊಡಾಗಲೆ
 ಹತ್ತಿ ಬರೆ ಮತ್ತೊಂದು ರೋಮವ
 ನೆತ್ತಿ ಬಿಸುಡಲು ಶಂಭು ನೆಲಸಿದನಾತನಿದಿರಿನಲಿ || ೮೯

ಕಂಡು ಪುರುಷಾಮೃತಗಶರೀರವ
 ದಿಂಡುಗೊಡಹಿತು ಜಯ ತ್ರಿಪುರಹರ
 ರುಂಡಮಾಲಾಧರನೆ ಜಯ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮುನಿವಂದ್ಯ |
 ಖಂಡಶಶಿನೊಳಿ ಪ್ರಭಾಕರ
 ರುಂಡತೇಜೋಭಾನುತಿಮಿರದ
 ಗಂಡ ಜಯ ಜಯ ಜಯತು ಜಯ ಯೆಂದೆನುತ ಬೀಳ್ಕೊಂಡ ||

ಮತ್ತೆ ಕಾಣದೆ ಮರುತನ್ಮದಿದ
 ಮರ್ತ್ಯನಲ್ಲೆಂದೆನುತ ಮೃಗಕುಲ
 ಪಾರ್ಥವಿಜಯನು ಹರನ ಬೀಳ್ಕೊಂಡಾಗ ಮಾರುತನ |

ಮತ್ತೆ ತೊಂದರೆಮಾಡಲು ರೋಮವನ್ನು ಹಾಕುವಿಕೆ.
 ಪುತ್ರನನು ಬೆಂಬತ್ತಲೀಕ್ಷಿಸಿ
 ಮತ್ತೆ ತೆರಹಿಲ್ಲೆನುತ ಬರಬರ
 ಬತ್ತಿ ಬಿಸುಟನು ಭೀಮ ಧರಣಿಯಲೊಂದುರೋಮವನು || ೯೦

ತೆರುಗಿ ಈಶ್ವರಾಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಲು ಅದನ್ನಾ ರಾಧಿಸುವಿಕೆ.
 ಅರಸ ಕೇಳಾರೋಮವವಸಿಯೊ
 ಳೊಪಿಸಿಕೊಪಗದ ಮುನ್ನ ಕೇಳಾ 1
 ಯುರವನೊಡೆದುಧ್ವವಿಸಿ ಶಿವ ಸಂಪೂರ್ಣಕಲೆಗಳಲಿ |

ಇರಲು ಕಾಣುತ ಕಂಡು ಕುಸುಮವೆ
ತಪುದು ತಂದು ಶಿವಾಗಮದಿ ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿ ಸಿತಿಕಂಠನ ಪವಾಂಬುಜಕೆಹಗಿ ಬೀಡೊಂಡ || ೩೦

ನೋಡಿ ಕಾಣದೆ ಪವನಜನಿವನು
ರೂಢಿಗತಿರಯನೆಂದು ಪರಮಾ
ರೂಢನೈದಲು ಕಾಣುತವನಿಯಲೊಂದುರೋಮವನು |
ನೀಡೆ ಧರೆಯೊಳಗುಡ್ಡುವಿಸೆ ಮಿಗೆ
ನೋಡಿ ಪರಮೇಶ್ವರನನಾಗಳ
ಬೇಡಿಕೊಳುತಿರೆ ಮೈಗದ ಪತಿ ಬಚಿಕಂಧಕಾಂತಕನ || ೩೩

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳೇಶ್ವರನ ವರ
ಚರಣಕಮಲಾಚ್ಛನೆಯೊಳಾವೈಗ
ವಿರಲು ಪವನಜ ಸಣಿದನನಿಲನ ಭರವ ಕೈಕೊಂಡು |
ಪರಿವಿಡಿಯಲಿವನ್ನೆದಿ ಬರೆ ಮುರ
ಹರನ ನನೆಯುತ ಬರಲು ಮೈಗಪತಿ
ಯುರವಣಿಸಲುಜೆದೊಂದು ರೋಮವನವನಿಯಲಿ ಬಿಸುಟ || ೩೪

ಭೀಮಸೇನನ ಚಿಂತೆ.

ಬಚಿಕ ಕರದಲಿ ರೋಮವಿಲ್ಲದೆ
ಕಳವಳಿಸುತತಿವೇಗದಲಿ ವೆ
ಗ್ಗಳಿಸಿ ಬರುತಿರಲವನಿಪನ ರಾಜ್ಯವೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ |
ಅಳುಕದವನಿಯ ಪೊಕ್ಕು ನಗರಾ
ವಳಿಯ ಗ್ರಾಮಂಗಳ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ
ಬಚಿಕ ದೇವನ ಚರಣಯುಗಳವ ನನೆಯುತ್ಪತಂದ || ೩೫

ಬಂದುಯೋಜನವಾರಣಾವತ
ವೆಂದು ಕಂಡುತ್ಸವವಿ ಭಯಗೊಳು
ತಂದು ಹೊಕ್ಕುನು ಬಚಿಕ ತಾನಧ್ವರದ ಬಾಗಿಲಲಿ |

ಭೀಮಸೇನನು ಬೀಳಲು ಅರ್ಜುನನು ಎತ್ತುವಿಕೆ.

ಬಂದು ಪವನಜನಡಹಿ ಬೀಜೆ ಪು

ರಂದರನ ನಂದನನು ಕರವಿಡಿ

ದಂದು ಮೃಗ ಕಾಲ್ಪಿದಿಯಲುಭಯರಿಗಾಯ್ತು ಸಂವಾದ || ೩೬

ಅರ್ಜುನ ಪುರುಷಾಮೃಗರ ಸಂವಾದ.

ಇತ್ತ ತೆಗೆಯೆ ಧನಂಜಯನು ಮಗು

ಐತ್ತ ತೆಗೆವೆ ಮೃಗೇಂದ್ರನತ್ತಲು

ಮತ್ತೆ ತೂಗುವನೀಶ್ವರಾರ್ಚಕನಿತ್ತ ಬರಸೆಳವೆ |

ಅತ್ತಲಿತ್ತಲು ತೆಗೆಯಲಿಬರ

ಸತ್ಯ ಸವಿಯದು ನಡುವೆ ಪವನಜ

ನತ್ಯಧಿಕಬೆಂಡಾದನ್ಯ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

೩೭

ಆಸಮಯದಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಸಹಿತವೆ

ನೀಶ ಬಂದನು ಭೀಮ ಮಾಡಿದ

ಭಾಷೆಯನು ಕೇಳಿದನು ಪುರುಷಾಮೃಗವನೀಕ್ಷಿಸುತ |

ಲೇಸ ಮಾಡಿದೆ ಧರ್ಮಸೂತ್ರವಿ

ಲಾಸವನು ನೀನಖಿದಿವೆ ಎನಲು ಮೃ

ಗೇಶ ಕೇಳ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಶಿರವಲಾಯೆಂದ ||

೩೮

ಎನುತ ಪುರುಷಾಮೃಗಕ ಧರ್ಮಜ

ಜನಪನೆಂದನು ಜಘನಕಾಲ್ಗಳ

ಸಿನಗೆ ಮಿಕ್ಕಶಿರಸ್ಸು ದೇಹವು ತನ್ನದಾಯಿತೆನೆ |

ತನತನಗೆ ಕೊಂಡಾಡಿ ಪಾರ್ಥವೆ

ಜನವೊಡಂಬಡೆ ಯಿಶಭಕ್ತನೆ

ಪುನಕಿದಪುದೆನೆ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮಧರ್ಮವನು ನುಡಿದ || ೩೯

ಸರ್ವಗಾತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಶಿರ ತಾ

ಸರ್ವಾಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ನೇತ್ರವು

ಸರ್ವಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ವಸ್ತ್ರವು ಬೀಜಮಾತ್ರವಲೈ |

ಸರ್ವಸಂಭಾರಕ್ಕೆ ಲವಣವು
ಸರ್ವಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಕರಣವು ಮಿಗೆ
ಸರ್ವಜನಕಭಿಮತವು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಭೂಪ || ೪೦

ಎಂದು ಧರ್ಮಕಥಾಪ್ರಸಂಗ
ಕಿಂದು ಪುರುಷಾಮೃಗವೆ ತಿಳುಹಲಿ
ಕಂದು ನಗುತನಿಲಜನ ಕಾಲಳ್ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರೆಯಿಂಗಿ |
ನಿಂದಿರಲು ಕಲಿಭೀಮನೆದ್ದು ಮು
ಕುಂದನಂಭ್ರಗೆ ನಮಿಸಿ ಕಾಲನ
ನಂದನಂಗೆಣಿದನು ಮುನಿಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಕೈಮುಗಿದು || ೪೧

ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ವಂದಿಸಿದ ಪುರುಷಾಮೃಗಕ್ಕೆ ಬಚಿ
ಕೆಂದನೆನ್ನಯ ಭಾಷೆ ಸಂದುದೆ
ತಂದೆ ಯೆನೆ ತಲೆದೂಗಲಸುರಾರಾತಿ ಬಚಿಕದನು |
ತಂದು ಭೋಜನಪಾಲೆಯಲಿ ಬಚಿ
ಕೊಂದು ಸ್ವರ್ಣಸ್ತಂಭವಲಿ ಬಂಧಿಸಿ
ಸಂದುದೇ ನಿಮ್ಮಿಷ್ಟವೆಂದನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೪೨

ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರ.

ದೇವ ನಿಮ್ಮಂಭ್ರಗಳ ಕೃಪೆಯಿರ
ಲಾವುದರಿದೈ ವರಕರೀರದ
ಜೀವನವು ನೀವೆಲ್ಲದುಡಿದರಿಗುಂಟೆ ಜಗವಖಿಯೆ |
ಭಾವಮೈದುನನಣ ನಿಂತೆನೆ
ಭಾವನಿಗೆ ನೀನಂಜಬೇಡಂ
ದೋವಿ ಕರುಣಾಸಿಂಧು ಸಂತೈಸಿದನು ಧರ್ಮಜನ ¹ || ೪೩

ಅರಸ ಕೇಳಾವೇಳೆಯಲಿ ಶಬ್ದಿ
ಯರಸ ಸಕಲದಿವ್ಯಾಕಸರುಗಳು
ವೆರಸಿ ಪುಷ್ಪಕಮಾರ್ಗಾದಿದೈತಂದು ರುಕ್ಮಿಣಿಯ |
ಅರಸನನು ಕೀರ್ತಿ ಸುತಲಾಪುರ
ವರದರಸಿ ಮೂಲಿಕೆಯ ಪುಷ್ಪದ
ಸರಿವೆತೆಯ ಹೊನಲಿನಲಿ ಬಂದರು ಮರಳಿದರು ಪುರಕೆ || ೪೪

ಏನನೆಂಬೆನು ಭೂಪ ಕಾಲನ
ಸೂನುವಿನ ಸುಮ್ಮಾನವನು ಪವೆ
ಮಾನನಂದನನುತ್ಪಪನರ್ಜುನನ ಹರುಷವನು |
ಮಾನನಿಧಿವಾದ್ರೀಕುಮಾರರ
ಸಾನುಭಾವವನಾಮಹೀಶನ
ಮಾನಿನಿಯ ಮನದೊಲವನಭಿವರ್ಣಿಸುವೊಡರಿದೆಂದ || ೪೫

ಅರಸ ಕೇಳೆ ಕೃಷ್ಣಗೆ ಕೃಪಾಳುಗ
ಳರಸಗಲ್ಲರು ಮೈಗವರನ ಶಂ
ಕರಸವಾರಾಧನೆಗೆ ಪದನೇನೆಂದು ಕೈಮುಗಿಯೆ |
ಅಱುಹಿದನು ಕಟ್ಟಿದ ಕಂಭದಿ
ಪರನ ಹರಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹರಿನತಿ
ಭರದಿ ಪಾವನಮೂರ್ತಿ ಬಿಜಯಂಗೈದನೊಲವಿನಲಿ || ೪೬

ಆಮುಕುಂದನ ಕೆಲಬಲದಲಾ
ಭೂಮಿಪತಿ ವಿದುರಾದಿಗಳು ಹಿಂ
ದಾ ಮುನೀಶ್ವರನಿಕರವೆನಿಬರ ಹಿಂದೆ ಭೂವರನು |
ಹೊಲಮತಾಲೆಗೆ ನಡೆದು ಕೃಷ್ಣನ
ನೇಮದಲಿ ತಂತಮ್ಮ ತಾಣದ
ನೀಮೆ ತಪ್ಪದೆ ತನತನಗೆ ಕುಳ್ಳಿದೊಲವಿನಲಿ || ೪೭

ಮತ್ತೆ ಚಿತ್ತೈಸಾ ಮೈಗೇಂದ್ರನ
 ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿ ಮಹೋತ್ಸವದಿ ನೋ
 ಡುತ್ತ ಭೂಮಿಪಾಲಕರು ತಲೆದೂಗಿ ಪವನಜನ |
 ಸತ್ಯವನು ತಮತಮಗೆ ಕೊಂಡಾ
 ಡುತ್ತ ಮಗುಟವರಿಗೆ ಸರೋರುಹ
 ನೇತ್ರನಿರಲರಿದಾವುದೆಂದುದು ಮುನಿಜನಸ್ತೋಮ ||

೪೪

ಅಮೃಗಾಧಿಪನಾಗ ಯಾಗದ
 ಲಾಮಹಾವಿಭವವ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು
 ತಾ ಮಹೇಶನ ಕಂಡು ಕರಗಳನೆತ್ತಿ ಕೈಮುಗಿದು |
 ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೆ ಹೃದಯಸರಸಿಜ
 ಸೀಮೆಯಲಿ ತಂದಿರಿಸಿ ತಾನಿ
 ಪ್ಪಾ ಮತೆಯಲಭವನನು ಭಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನೋಲವಿನಲಿ ||

೪೫

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳೆಂದು ಭೂಮಿಪ
 ನಿವಹವಾಪುರುಷಾಮೈಗದ ಕಾ
 ಯವ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಹೋಹುದೀಪರಿವಿಡಿಮಲನುದಿನವು |
 ದಿವಸವೇಷ್ಟುರಿಯಂತ ಹಗಲಿರು
 ಳವಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದುದಾಯಾ
 ದವಶಿರೋಮಣಿವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ ||

೪೬

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ .

ಸೂತನೇ.

ಸಕಲಖುಷಿಮುಖ್ಯರು ಮಹೀಪಾ
ಲಕರು ನೆರೆದರು ವಿಶ್ವಭೂತ
ಪ್ರಕರ ದಣಿದುರು ಧರ್ಮಪ್ರತನ ರಾಜಸೂಯದಲಿ ||

ನಾನಾದೇಶದಿಂದ ರಾಜಾದಿಗಳು ಬರುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ದೂತರು ಹರಿದರವನೀ
ಪಾಲರಿಗೆ ಖುಷಿಗಳಿಗೆ ಭೂಸುರವೈಶ್ಯಶೂದ್ರರಿಗೆ |
ಹೇಳಿಲೇನದ್ಭುತವನಂಬುಧಿ
ವೇಳೆ ಗಡಿ ಮಧ್ಯದ ಸಮಸ್ತಜ
ನಾಳೆ ನೆರೆದುರು ವಿಳಸದಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಗರಿಯಲಿ ||

ಚೋಳಸಿಂಹಳಪಾಂಡ್ಯಕೇರಳ
ಮಾಳವಾಂಧ್ರಕರೂಪಬರ್ಬರ
ಗೌಳಕೋಸಲಮಗಧಕೈಕಯಹೂಣಹವ್ಯೂರ |
ಲಾಳಜೋಸಗಬೋಟವರನೇ
ಪಾಳಶಿಬಿಕಾಶ್ವೀರಭೋಟವ
ರಾಳಬಹುದೇಶಾಧಿಪತಿಗಳು ಬಂದರೊಲವಿನಲಿ ||

ಭೂರಿಭೂರಿಶ್ರವನು ಬಾಹ್ಯಕ
ಶೂರಸೇನಕಳಂಗಶಲಗಾಂ
ಧಾರಸೌಬಲಸೋಮದತ್ತಸುಪೇಣಭಗದತ್ತ |

ವೀರಪಾಂಡ್ರಕನೇಕಲವ್ಯಸು
ರಾರಿಗಳು ಶಿಶುಪಾಲನವನ ಕು
ಮಾರಗೌಳವದಂತವಕ್ರರು ಬಂದರೊಗ್ಗಿನಲಿ || ೩

ಸಕಲದಳ ಮೇಳಾಪದಲಿ ಭೀ
ಷ್ಮಕರುಕ್ರೂಕರು ಚಿತ್ರರಥಸಾ
ಲ್ವಕರು ರೋಚಮಾನಸಮುದ್ರಸೇನಕರು |
ಪ್ರಕಟಬಲರುತ್ತರದಿಶಾಪಾ
ಲಕರು ಕುರುಪರಿಯಂತರಾಜ
ಪ್ರಕರ ಬಂದುದು ನೆರೆದುದಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಗರಿಯಲಿ || ೪

ದ್ರುಪದಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ರಣಲೋ
ಲುಪಯುಧಾಮನ್ಯೂತ್ ಮೌಜಸ
ರುಪಚಿತರು ಬಂದರು ಸಗಾಡದಲಿವರಬಾಂಧವರು |
ಕೃಪಜಯದ್ರಥಭೀಷ್ಮಮದ್ರಾ
ಧಿಪತಿರ್ಕರ್ಣದ್ರೋಣಮೊದಲಾ
ದಪರಿಮಿತಬಲಸಹಿತಕೌರವರಾಯನೈತಂದ || ೫

ಗುರುತನ್ಮಾಜಸುಶರ್ಮವಂಗೇ
ಶ್ವರಬೃಹದ್ರಥಭೀಮರಥದು
ರ್ಮರುಪಣನು ವರಭಾನುದತ್ತವಿರ್ಕರ್ಣದುಸ್ಸುತರು |
ವರವಿವಿಂಶತಿದೀರ್ಘಭುಜದು
ರ್ಮರುಶದುರ್ಜಯಶಂಕುಕ್
ರ್ಣರು ಸಹಿತದುಶ್ಶಾಸನನು ನಡೆತಂದನೊಲವಿನಲಿ || ೬

ಬಂಧುದೈ ಚತುರಂಗದವನಿಪ
ವೈಂದವವರವರುಚಿತ ಮಿಗಿಲಿದಿ
ವೊಂದು ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಕೃಪಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಿಗೆ ನಮಿಸಿ |

ವಂದನೀಯರಿಗೆಹಗಿ ಸಮರಿಗೆ
ನಿಂದು ಸಕಲ ¹ ಕ್ಷೇಮಸಂಗತಿ
ಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು ನೃಪ ವಿದುರಾದಿಬಾಂಧವರ || ೩

ಜನಪ ಕೇಳೀಚೆಯಲಿ ಬಂದರು
ಮುನಿಗಳಂಗಿರಕಣ್ವಭೃಗುಜೈ
ಮಿನಿಸುಮಂತರು ಕಂಕಶೌನಕಾಗಸ್ತ್ಯಬೃಹದಶ್ವ |
ಸನಕಶುಕಜಾಬಾಲಿತಿತ್ತಿರಿ
ವಿನುತಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುದ್ಗಲ
ತನಯರೋಮಶರೈಭ್ಯವೊದಲಾದಖಿಳಮುನಿವರರು || ೪

ಚ್ಯವನಗೌತಮವೇಣುಜಂಘ
ಪ್ರವರಕೌಶಿಕಸತ್ಯತಪಭಾ
ಗವಸುಮಾಲಿಸುಮಂತ್ರಕಶ್ಯಪಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಮುನಿ |
ಪವನಭಕ್ಷಣದೀರ್ಘತಪಗಾ
ಲವನು ಶಿತಶಾಂಡಿಲ್ಯಮಾಂಡ
ವೈವರರೆಂಬ ಮಹಾಮುನೀಂದ್ರರು ಬಂದರೊಗ್ಗಿನಲಿ || ೫

ದೇಶದೇಶಾಂತರದ ವಿದ್ವ
ದ್ಯೂಸುರರು ಮೊದಲಾಗಿ ವರ್ಣನಿ
ವಾಸಿಗಳು ಫಲಮೂಲದಧಿಘೃತದುಗ್ಧಭಾರದಲಿ |
ಆಸಮಸ್ತಮಹೀತಳದ ಧನ
ರಾಶಿ ಜನಸಂತತಿಯುವೇಕನಿ
ವಾಸದಲಿ ನೆಜ್ಜಿ ಕಾಣಲಾಯ್ತು ಮಹೀಶ ಕೇಳಂದ || ೧೦

ವಿಕಳವಾಮನಮೂಕಬಧಿರಾಂ
ಧಕರು ಮಾಗಧಸೂತವಂದಿ
ಪ್ರಕರಮಲ್ಲಮಹೇಂದ್ರಜಾಲಮಹಾಹಿತುಂಡಿಕರು |

ಸುಕವಿತಾರ್ಕಿಕವಾಗ್ನಿವೈತಾ
 ಳಕಸುಗಾಯಕಕಥಕಕಾರ್ತಾಂ ¹

ತಿಕರು ² ನೆರೆದುದು ನಿಖಿಳಯಾಚಕವೃಂದ ಸಂದಣಿಸಿ || ೧೧

ಧರ್ಮರಾಯನು ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತು.

ಕರೆಸಿ ಭೀಷ್ಮಂಗೆಣಿಗೆ ನುಡಿದನು

ಧರಣಿಪತಿ ಬಾಲಕರು ನಾವೆ

ಧ್ವರವಿದಗ್ಧ ದರಾಜಸೂಯ ಮಹಾಮಹೀಶ್ವರರು |

ನೆರೆದುದವನೀಪಾಲ ³ ಜನವಾ

ದರಿಸಲಣಿಯನು ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದಿನ

ಹುರುಳ ನೀವೇ ಬಲ್ಲಿರೆಂದನು ⁴ ಮುಗಿದು ಕರಯುಗವೆ | ೧೨

ಚಿಂತೆ ಯೇಕೈ ಕೃಷ್ಣ ನಾರೆಂ

ಬೆಂತು ಕಂಡೆ ಚತುರ್ದಶಾರ್ಧದ

ತಂತುರೂಪನು ತಾನೆ ಯೆನ್ನದೆ ನಿನಗೆ ಶ್ರುತಿವಚನ |

ತಂತುವಿನ ಪಟ ಮೃತ್ತಿಗೆಯ ಘಟ

ದಂತೆ ಜಗವೀತನಲಿ ತೋಕ್ಕುಮು

ರಾಂತಕನ ಸುಯ್ಯಾನ ನಿನಗಿರಲಂಜಲೇಕಂದ || ೧೩

ಕರೆಸು ಧಾಮ್ಯಾದಿಗಳನಿಲ್ಲಿಯ

ಪರುಹವೆನೆ ಮೊಡೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು

ಗುರುಸಹಿತ ಕೈಕೊಂಡನಲ್ಲಿಯ ಮೇಲೆ ನೋಟವನು |

ರಾಜಸೂಯದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಜನಗಳು ಕಾರ್ಯಸರ್ವಹಿವ ಕ್ರಮ.

ಆರಸ ಕೇಳ್ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಬಾಹಿಲಕ

ವರಬೃಹದ್ರಥ ಸೋಮದತ್ತರು

ಪರಮಪೂಜ್ಯರು ಮಾನನೀಯರು ಯಜ್ಞ ಪಾಟದಲಿ || ೧೪

¹ ಮಾರ್ಧಂ, ಚ.

² ಗಿಕರು, ಚ.

³ ಬಿಲ್ವೀಸ, ಚ.

⁴ ಕುರುಡ ನೀಕ್ಷಿಸಲಾಗದೆಂದನು, ಚ.

ಸವನಸಾಧನಸರ್ವಸಂಭಾ
 ರವನು ಧಾಮ್ಯುರು ತರಿಸಿ ಕೊಡಿಸುವೆ
 ರವನಿಪತಿಗಳ ಪಾರಪತ್ಯವ ನೋಟ ಸಂಜಯಗೆ |
 ವಿವಿಧಯುಷಿಯಾಜಿ ಕರು ಮೂಂತ್ರಿಕ
 ನಿವಹ ಸಹದೇವಂಗೆ ಭೋಜ್ಯ
 ಪ್ರವರದಧಿಕಾರದ ನಿಯೋಗ ಯುಯುತ್ಸವಿನ ಮೇಲೆ || ೧೫

ನರೆದ ಭೂಸುರತತಿಯ ನೋಟಕೆ
 ಕರೆದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವುದು ಸಾತ್ಯಕಿ
 ಭರದಿನಂಜಲ ತೆಗಿಸಿ ಸಾರಿಸುವುದು ವಿಕರ್ಣಂಗೆ |
 ಅರಸ ಕೇಳೆ ಭೋಜನದ ಸಮನಂ
 ತರದ ವೀಳಯ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾಂ
 ಬರವನೀವಧಿಕಾರ ದುಷ್ಟಾಸನನ ವಶವಾಯ್ತು || ೧೬

ವಿತತಭೂಸುರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಗುರು
 ಸುತ ನಿಯೋಗಿ ಸಮಸ್ತವಸ್ತು¹
 ಪ್ರತತಿಗಳನಾರೈದು ತರಿಸುವನಾಕೃಪಾಚಾರ್ಯ |
 ಘೃತಮರಿಚಕಮಧುತೈಲಪರಿಮಳ
 ಸಿತಲವಣಸಂಭಾರಶಾಕೋ
 ಚಿತಸುವಸ್ತುವ ಕೊಡುವ ಕೊಂಬಾರೈಕೆ ವಿದುರಂಗೆ || ೧೭

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಪಾಕಶಾಲೆಯ
 ಹಿರಿಯಹಂತಿಗಳೊಳು ಚತುರ್ದಶ
 ಕರಿಗಳಡೆಯಾಡುವುವು ತತ್ಸಂಭಾರಗಳ ಹೇಣಿ |
 ಪರಿವೆ ರಜತದ್ರೋಣಿಯಲಿ ಸುರಿ
 ಸುರಿದು ಸೇದುವ ರಾಟಳಂಗಳ
 ಲೇಖನೆ ಮಧುಘೃತತೈಲಧಾರಾರಚನೆ ಚಲುವಾಯ್ತು || ೧೮

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ಯೊದ್ರನೊದಲಾ
 ಗಿರೆ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಜೆವಿಧಾವಂ
 ತರಿಗೆ ಭೋಜನಗಂಧಮಾಲ್ಯಾಂಬರವಿಲೇಪನದ |
 ಉರುನಿಯೋಗಿಗಳಿಂದ್ರಸೇನನು
 ವರವಿಶೋಕನು ರುಕ್ಮನತಿಬಂ
 ಧುರಸಮೀರಸತಾಕಸೇನನು ಸೂತರೈವರಿಗೆ ||

೧೯

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಬಚಕ ಪೃಥ್ವೀ
 ಶ್ವರರಿಗಭಿನವಗಜರಥಾವಳಿ
 ತುರಗಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನೀವ ನಿಯೋಗ ಕರ್ಣನದು |
 ಕರೆಕರೆದು ಯೋಗ್ಯಾತಿಶಯವೆಚ್ಚಿ
 ದಿರದೆ ಯೋಷ್ಠಿಜ್ಞನವ ಮದ್ರೇ
 ಶ್ವರನು ಕೊಡುವವನಾದನಧಿಕೋತ್ತಮದ ಸಿರಿ ಮಿಗಿಲು || ೨೦
 ಸಕಲಮುಣಿಕಾಂಚನದುಕೂಲ
 ಪ್ರಕರ ದುರ್ಯೋಧನನ ವಶವಾ
 ನಕುಲನವರವರುಚಿತವೃತ್ತಿಯ ಮಧುರವಚನದಲಿ |
 ಪ್ರಕಟಸುವನವನಿಪರ ಸೇನಾ
 ನಿಕರದಾರೈಕೆಗಳು ಪಾಂಚಾ
 ಲಕಪತಿಗೆ ರಂಜಿಸಿತು ಮುಖ ಪರಿಪಾಟಿ ಪರುಷವದ ¹ || ೨೧

ಯಾಗಸಾಧನವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವಿಕೆ,
 ಅಮುದನುಸಮಕುಂಡವಂತ
 ವೇದಿಯು ಸಮೀಪದಲಿ ಹೊಜಿಗಳ
 ಶೋಧಿಸಿದ ಯಿದ್ದದ ಕುಶಸ್ಥಂಜಿಲದ ಸೀಮೆಯಲಿ |
 ಅದರಿಸಿ ಪರಿಚಾರಕರು ಸಂ
 ಪಾದಿಸಿದ ಘೃತಚರಂಪುರೋಡಾ
 ಶಾದಿಸಂಭಾರಂಗಳಾಗನುವಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ ||

೨೨

¹ ಲಕನಿಗಾದುದು ರಂಜಿಸಿತು ಪರಿಪಾಟಿಯೊಡ್ಡ ವಣಿ, ಚ.

ಅಧ್ವಯುಧಾದ್ಗತೃಹೋತೃಗಳ ವೈವಸ್ಥೆ.

ಕರೆಸಿದರು ಬುದ್ಧಿವಂತರನ್ನು
 ಧ್ವಯುಧಾವಾದನು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನು
 ವರಸುಮಿತ್ರಾಂಗಿರಸರುಗಳುದ್ಗತೃ ಹೋತೃಗಳು |
 ಪರಮಜೈನಿನಿಕಣ್ವಕರತಿ
 ತ್ವಿರಿಗಳನ್ನೀಧ್ರಾದಿಜನಪಾ
 ಧ್ವರಸಿಯೋಗಿಗಳಾಯ್ತು ಪೇದವ್ಯಾಸನಾಜೈಯಲಿ || ೮೩

ಅಸದಸ್ಯತ್ವವೆನು ಪೇದ
 ವ್ಯಾಸ ಕೃಕೋಂಠನು ಮುನೀಂದ್ರಮು
 ಮಾಸಮಾಜರು ರೈಭ್ಯಜೈಮಿನಿಸಪ್ತನಾರದರು |
 ಭೂಸುರರು ಸಾಮಾಜಿಕರು ಧರ ¹
 ಣೀಶಯಜ್ಞೋಪಕರಮದ ವಿ
 ನ್ಯಾಸದಲಿ ಬಂದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಚ್ಯುತನ ಹೊರಗೆ || ೮೪

ಧರ್ಮರಾಮನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ.
 ದೇವ ಸಿಂಧುಡಿಕರುಣದಲಿ ಸಕ
 ಲಾವನೀಶತಿವಿಜಯ ಬಹಳಾ
 ಧಾರವಲಂಬನವೀಮುಖಪ್ರಾರಂಭವಿತ್ತಾರ |
 ಈಮಿಮೆಳವೈಭವವೆನಗೆ ಸಂ
 ಭಾವಿತವೆ ವರರಾಜಸೂಯಕೆ
 ದೇವ ಋಷಿ ತನಾಗಬೇಕೆಂದೆಹಿದನು ಪದಕೆ || ೮೫

ಯಾಗದೀಕ್ಷಿತನಾಗೆಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆ.
 ಮುಗಿದು ಹಿಡಿದಿತ್ತಿದನು ರಾಯನ
 ದನೆಯನನುಸರಮಕರುಣನಿಧಿ ಕಡು
 ಗಣಿಯೆ ಬಾ ಯೆನ್ನಾನೆ ಬಾರಿಂದಪ್ಪಿ ಮೈದವಿ |

¹ ಸಮಾಜಿಕರು ಬಹು, ಕ. ಖ.

ಗುಣವೆಹುದು ನಿನಗಿಂದುಕುಲದಿನ
ಮೆಣಿಯೆ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗು ಮದವಾ
ರಣನೆ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗೆನುತ ಹರಸಿದನು ಜೋಳವಿಸಿ || ೮೬

ಎನೆ ಹಸಾದನೆನುತ್ತ ಯಮನಂ
ದನನು ವೈಶಾಖದ ಚತುರ್ದಶಿ
ದಿನವಲು ತ್ವರವೂರ್ವವೇದಿನರಾಭ್ಯುದಯಿಕದಲಿ |
ವಿನುತಪುಣ್ಯಾಪದ ಮಹಾವಾ
ಚನಯ ನಿಗಮಪವಿತ್ರಜಲಪಾ
ವನನು ಮೆಹುದಿನ ಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷಿತನಾದನೊಲವಿಸಲಿ || ೮೭

ಹುದಿದನವನೀತಾನುಲೇಪದ
ಹೊದಿದ ಕೃಷ್ಣಾ ಜಿನದ ಹಸ್ತಾ
ಗ್ರದಲೆಸೆವ ಸಾರಂಗಶೃಂಗದ ಯಾಜಮಾನ್ಯದಲಿ |
ಉದಧಿಗೊಚ್ಚಿಗಟ್ಟುವ ಚತುರ್ವೇ
ದದ ಮಹಾಘೋಷದಲಿ ಮೇತಕುಂ
ಡದ ತದಂತರ್ವೇದಿಗೈತಂದನು ಮೆಹೀಪಾಲ || ೮೮

ನೆರೆದುದವನೀಪಾಲಜನ ಸಾ
ಗರಬಹಿರ್ವೇದಿಯ ಮಹಾಚ
ಸ್ಪರದೊಳಗೆ ತಂತಮ್ಮ ಸಿಂಹಾಸನಸಗಾಡದಲಿ |
ಪರಮೇಶ್ವರಗಳ ವೇದಘೋಷೋ
ತ್ಕರನೃಪಾಧ್ಯರವಿಷಯತರ್ಕ
ಸ್ಫುರಣಾ ಪಾರಾಣಾದಿಕಳಕಳ ತುಂಬಿತಂಬರವೆ || ೮೯

ಚಮತಿಲದ ರಾಶಿಗಳ ಸುಕ್ಕುವೆ
ಬರುಹಿಗಳ ಬಲುಹೊಣ್ಣಿಗಳಾಜ್ಞೋ
ತ್ಕರದ ಪಾತ್ರಾವೆಳೆಯ ನಿರ್ಮಲಸಾರಸಮಿಧೆಗಳ |

ಪರಿವೇಳೆಯದಾಮಿಕ್ಕಗಳ ಪರಿ
ಕರದ ವಿವಿಧವ್ಯವೈಮಯಬಂ
ಧುರದಲಿಸೆದುದು ಯಜ್ಞ ವಾಹೀಕೆ ರಾಜಸೂಯದಲಿ || ೩೦

ಬಳಸಿದರು ಪರಿಮಥ್ಯಮಾನಾ
ನಳನನಗ್ಗದ ಸುಪ್ರಣೀತಾ
ನಳನನಾಜವನೀಯಗಾರುಹಪತ್ಯದಕ್ಷಿಣದ |
ಜ್ವಲಿತವೆನೆ ಮೃಗಚರ್ಮವೀಜನ
ವಳೆಯದಲಿ ಪ್ರಾಗ್ವಂಶದಲಿ ಪರಿ
ಮಿಳಿತವಾಯ್ತು ಸದಸ್ಯಖುತ್ವಿಗ್ಗನ ವಿಧಾನದಲಿ || ೩೧

ಆಗ ಪಂಡಿತರ ವಿಚಾರ.

1 ಏವಮತ್ರಾನ್ವಿತಮಿತಿ ಚ ಸಂ
2 ಭಾವನೀಯಮಿದಂ ಚ ನೈತ
ದ್ಭಾವಮಿದಮೇವಂ ಚ ಶ್ರುತಿಸಂಸಿದ್ಧಮಿದಮೆಂಬ |
ಕೋವಿದರ ಕಳಕಳಕೆ ಯನ್ಯೋ
ನ್ಯಾವಮರ್ದದ ರಭಸಮಿದು ಭೂ
ಪಾವಳಿಗಳುಪದಾಸಘೋಷಕೆ ಕವಚವಾಯ್ತೆಂದ || ೩೨

ವ್ಯಾಹೃತಿಯ ಪಿಕ್ಷಾಹ್ವರದ ವಿಮೆ
ಲಾಹುತಿಯ ಸ್ವಾಹಾವಪ್ಲೃತಿ
ಸೋಹು 3 ತಂದುದು ಸುರರ ಸುಹವಿಭಾ-ಗಭೋಜಿಗಳ |
ಲೋಹಿತಾಶ್ವನ ರಚನೆಯೊಳು ಹರಿ
ಪಾಹರಿಯೊಳುಬ್ಬಿದ್ದು ವರ್ಚಿಗ
ಳಾಹ ಸಪ್ತಕವೇ ಸಹಸ್ರಕವೆನಲು ಹೊಸತಾಗ್ತು || ೩೩

1 ಏವಮೇತನ್ವೈತಮಿತಿ ಸಂ, ಚ. ಏವಮೇವಸ್ಯಾತ್ಪದಿತಿ ಸಂ, ಚ.

2 ನೈವಮಿದ, ಚ. 3 ಸೋಹು, ಚ.

ಕಳಿತು ತಿವಿದಾಡಿದುವು ಮುಖದೊಡೆ
 ಗಲಿಸಿದುವು ಹೊಗೆ ಸುತ್ತಿ ಸಿಮಿಸಿಮಿ
 ಮೋಳಿ ಮುಖದೊಡೆ ವು ಸಗಾಢದಲುಬ್ಬಿ ಭುಗಿಭುಗಿಸಿ |
 ಸುಷಿಸುಷಿದು ಭೋರೊಂದು ಬಗಿದ
 ವೈಕಿಸಿದುವು ಘೃತಧಾರೆಗಳು
 ಚಳಿಸಿದುವು ಹರಹಿನಲಿ ನಾಲಿಗೆ ಹವ್ಯವಾಹನನ || ೨೪
 ತ್ರಿದಿವನು ತುಡುಕಿತು ಹವಿರ್ಗಂ
 ಧದ ಗಡಾವಣೆ ಧೂತಧೂಮದ
 ತುಡಿ ತವೋಲೋಕದಲಿ ತಳಿತುದು ಸತ್ಯಲೋಕದಲಿ |
 ತ್ರಿದಶರುಣಿ ಬಾಯೊಡಿಸಿದರ
 ಗದ ಧುವಾದಿಗಳನು ಸುತ್ತಪ್ತಿಯ
 ಹೊದಣುದೇಗಿನ ಹೊಟ್ಟೆ ನೂಕಿತು ಹರಿಹಯಾದ್ಯರಿಗೆ || ೨೫

ಯಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರರು ತೃಪ್ತರಾಗುವಿಕೆ.

ದಣಿದುದಲ್ಲಿ ಸುರೌಘವೀಧ
 ಕ್ಷಿಣೆಯಲೂಟದಲಾದರಣೆ ಮೆ
 ನ್ನಣೆಯಲವನೀಸುರರು ಹಿಗ್ಗಿದರಿಲ್ಲಿ ಹಿರಿದಾಗಿ |
 ಎಣಿಸಬಹುದೇ ಭೋಜನದ ಸಂ
 ದಣಿಯನೀಸೈಸೆಂದು ಭಾರಾಂ
 ಗಣದ ಭೂರಿಯ ವಿವರವನು ಬಣಿ ಸುವದಾರೊಂದ || ೨೬

ವೇದವೇದಾಂಗದ ರಹಸ್ಯವಿ
 ವಾದತರ್ಕಸ್ತ್ರೋತಿಗಳಂತೆ
 ವೇದಿಯಲಿ ಘನಬಹರಿ ಮಸಗಿತು ತಂತ್ರಸಂಗತಿಯ |
 ಅದುದತ್ತಲು ಗದ್ಯಪದ್ಯವಿ
 ನೋದನರ್ತನವಾದ್ಯಸಂಗೀ
 ತಾದಿಸಕಲಕಲಾನುರಂಜನೆ ರಾಜವರ್ಗದಲಿ || ೨೭

ಅಖುಷ್ಕಿಗಳಾಹ್ಲತೃಜನವಾ
 ಭೂರಿಸಿಕರದ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರವಿ
 ಚಾರಣರ ಚಾರಣರ ಸಂಗೀತಾದಿಕಳಕಳದ |
 ಆರುಭಟೆ ಮುಢಿತಾಂಬುನಿಧಿಯೊಡ
 ನಾರುವವೊಬ್ಬದ ಬಬುಜ
 ಝರವೆನೆ ಜಡಿದುದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರರಾಜಸೂಯದಲಿ || ೩೪

ಏತದಿನಪರಿಯಂತ ಭಳಗೇಗೆ
 ಮೇಲೆ ಮೇಲಭ್ಯರದಲಗ್ನಿ¹ ಭ
 ತಾಳಿಸಿತು ಜಾಳಿಸೆ ಚತುರ್ದಶಲೋಕಚೇತನವೆ |
 ಕೇಳಿದೈ ಜನಮೇಜಯ ಹೈತಿ
 ಪಾಲ ಸುರಲೋಕದಲಿ ಪಾಂಡು
 ನೋಲಗಕೆ ಬಹ ಬಣಗುಸುರರಿಗೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲೆಂದ || ೩೫

ಎವೆಗೆ ತವೆಗೆಂದಾಹವಿಭಾ
 ಗವನು ಮುತ್ತಿತು ದೇವತತಿ ಸುರ
 ಯುವತಿಯೊರ್ವೆಯರು ತಿಲೋತ್ತಮ ರಂಭ ಮೇನಕೆಯು |
 ದಿವಿಜರೊಳಹಸುಗೆಗಳೆ ಲಕ್ಷವ
 ಸವರಣೆಯ ಸವಿವಾಯ ತುತ್ತಿನ
 ತವೆಕಿಗರು ತಿವಿದಾಡಿದರು ಸಭೆಯಲಿ ಸುರೇಶ್ವರನ || ೪೦

ಈತನಾರೈ ಪಾಂಡುವಿನ ಮಗ
 ನೀತ ಕಾರಿ ಪಾಂಡುವಿನ ಸುತ
 ನೀತನೇ ಯಮಜಾತನೀತನೆ ಪಾಂಡುನಂದನನು !
 ಪೂತು ಧರ್ಮಜ ಪೂತು ಧರ್ಮಜ
 ಪೂತು ಧರ್ಮಜ ಯೆಂದು ಭೂಪ
 ವ್ರಾತ ಮೊಗತು ಭರತನೈ ಗನಳದಲರಥಾದಿಗಳು || ೪೧

ಏನ ಹೇಳುವೆನರಸ ಯಜ ವಿ
 ಧಾನದಭಿವೇ^೨ಕಾದಿಸಮಯಸ^೧
 ಘಾನವಾಯ್ತು^೨ ರಸಂಗೆ ಸುರದುಂದುಭಿಯ ರಭಸದಲಿ |
 ಅನಿರಂತರತುಷ್ಟಿಗಳ ವೈ
 ಮಾನಿಕರ ಸಂದಣಿ ನವೀನವಿ
 ತಾನವಾದುದು ಭೂಮಿ ಭಾರತವರುಷದಗಲದಲಿ || ೪೦
 ವರಸದಸ್ಯಾದಿಗಳ ದಕ್ಷಿಣೆ
 ಬರಹಕಿಂಮಡಿ ನೂಲುಮಡಿ ಸಾ
 ವಿರಮಡಿಯು ವರಹೇಮವೆಸ್ತಾ ಭರಣಗೋವ್ರಜವ |
 ಅರಸನಿತ್ತನು ಮೆಖನಿಯೋಗೋ
 ತ್ಕರರಿಗನುಪಮಭೂರಿಜನಕಾ
 ದರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು ಹೊತ್ತು ನಡೆದುದು ಸಕಲಜನ ಧನವ || ೪೨
 ತಲೆಹೊಜಿಯಲಡಕಿದರು ಹೆಗಲಲಿ
 ಕೆಲರು ಶಿಷ್ಯರ ನತ್ತಿಯಲಿ ಕೆಲ
 ಕೆಲರು ಹೊಣಿಸಿತು ದೇಶದೇಶದ ಬಹಳಭೂಸುರರು |
 ಲಲಿತರತ್ನಾ ಭರಣಗೋಸಂ
 ಕುಲದ ಸೂಚಿಯನೇನನೆಂಬೆನು
 ಸಲೆ ದಣಿದುದಾಸಕಲಜಾತಿ ಜನೇಶಯಾಗದಲಿ || ೪೪
 ಕಳೆದುವಗಣಿತಕಲ್ಪವಿದಙ್ಗೋಳ
 ಗಟವನಣಿಯದರಿಬಿ ರೇ ಮುನಿ
 ತಿಲಕಮಾರ್ಕಂಡೇಯರೋಮಶರೀಮಹಾಧ್ವರದ |
 ಸುಚಿವನಾರಲಿ ಕಂಡರವನಿಪ
 ಲೋಳಗನುತ ಮನವುಕ್ಕಿ ನಾರದ
 ನಲಿದು ನುಡಿದನು ತನ್ನ ಹೇಚಿಕೆ ಸ್ಥಳವಾಯ್ತೆಂದು || ೪೫

1 ನಮಯೋ, ಚ.

2 ದ್ವಾನವಾಯ್ತು, ಚ.

ಸುರರಿಗಾದುದು ತುಷ್ಟಿ ಧರಣೀ
 ಸುರಮುನೀಂದ್ರರಿಗಾಯ್ತು ಶೂದ್ರೋ
 ತ್ತ ರರಿಗಾಚಂಡಾಲಸರಿಯಂತಾಯ್ತು ಸತ್ಕಾರ |
 ಧರಣಿಪಾಲಕರಿದೆ ಚತುಸ್ಸು
 ಗೆರದ ತಡಿಪರಿಯಂತ ವಿಶ್ವಂ
 ಭರೆಯ ಮೂರ್ಛರ ಮನ್ನಿಸೆಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ ಭೀಷ್ಮ || ೪೬

ಸನ್ನಿ ತಕಪ್ರಿಯಖುತ್ವಿಗಾಚಾ
 ಯಾತಿಶಯಗುರುನ್ಮ ಪತಿಸಹಿತೀ
 ಭೂತಳದೊಳಂತಾರು ಮಾನಿಸರರ್ಥಯೋಗ್ಯರಲೆ |
 ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ನೀನರ್ಥವನು ವಿ
 ಖ್ಯಾತರಿಗೆ ಮಾಡೆನಲು ಮನ್ನಣೆ
 ಯಾತನಾರನೆ ವೀರನಾರಾಯಣನ ತೋಪಿಸಿದ || ೪೭

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಬಂ ಬತ್ತನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಸೂಚನೆ.

ರಾಜಸೂಯದಲಗ್ರಪೂಜಾ
 ರಾಜಿತನ ಶ್ರುತಿಮಂತ್ರಮೇಣಿಯ ವಿ
 ರಾಜಿತನ ಶಿಶುಪಾಲ ಜಜ್ಜಿದನು ಪೂರ್ವವೈರದಲಿ ||

ಧರ್ಮರಾಮನು ಅಗ್ರಪೂಜಾರ್ಹರಾದೆಂದು ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
 ಪಾಲ ಮುನಿಮಧ್ಯದಲಿ ನಿಂದು ನೃ
 ಪಾಲ ಭೀಷ್ಮಂಗೆಂದನತಿಗಂಭೀರನಾದದಲಿ |

ಭಾಳನೇತ್ರನ ಪಡಿಯೆನಿಸ ಭೂ
ಪಾಲರಿವರೊಳಗಗ್ರಪೂಜ್ಯರ
ಹೇಚೆನಲು ಗಾಂಗೇಯ ನುಡಿದನು ವೇದಸಮ್ಮತವೆ ||

೧

ಭೀಷ್ಮರು ಕೃಷ್ಣನು ಅಗ್ರಪೂಜಾರ್ಹನೆಂದು
ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಆರು ತಾರಾಗ್ರಹಗಳೊಳಗೆ
ಘೋರುಹರು ಡಿನಕರನುಚಿಯೆ ಮೆ
ತ್ತಾರು ಸುರಮುನಿನಿಕರಸೇವ್ಯರು ಶೂಲಧರನುಚಿಯೆ |
ಆರು ನಿರ್ಜರನಿವಹದಲಿ ಜಂ
ಭಾರಿಯಲ್ಲದೆ ಮಾನನೀಯರ
ದಾರು ಜಗದಲಿ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲದೆ ಪೂಜ್ಯತಮರೆಂದ ||

೨

ಗಿರಿಗಳೊಳು ಹೇಮಾದ್ರಿ ಘನ ಸಾ
ಗರಗಳೊಳು ದುಗ್ಧಾಬ್ದಿ ದೇವಾ
ಸುರನರೋರಗನಿಕರದಲಿ ನಾರಾಯಣನೆ ಮಿಗಿಲು |
ಅರಸ ಸಂಶಯವೇಕೆ ಕೃಷ್ಣನ
ಚರಣವನು ತೊಳೆ ರಾಜಸೂಯಾ
ಧ್ವರಕೆ ಪೂಜಾಪಾತ್ರನೀ ಹರಿಯೆಂದನಾಭೀಷ್. ||

೩

ಈ ಮಾತನ್ನು ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳು ಒಪ್ಪುವಿಕೆ.

ವ್ಯಾಸನಾರದರೋಮಶಾದಿಗ
ಳೀಸಮಸ್ತಮುನೀಂದ್ರದಿ ಯಾ
ಕೇಶವನು ಪೂಜಾರ್ಹನೇ ಯೆಂದಿನರ ಕೇಳೆನಲು |
ಲೇಸನಾಡಿದೆ ಭೀಷ್ಮ ಬಟಕೇ
ನೀಸಮಸ್ತ ಚರಾಚರದೊಳೀ
ವಾಸುದೇವನೆ ವಂದ್ಯನೆಂದುದು ಸಕಲಮುನಿನಿಕರ ||

೪

ತರಿಸಿದನು ನವಹೇಮಮಣಿಭಾ
 ಸುರದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಲಲಿತಾ
 ಸ್ತರಣದಡಿಕ್ಕಿಲು ವಾಸಗಳ ನಿರ್ಮಲವಿಹಾರಗಳೆ |
 ಮೆಣ್ಣಿದುದಿಳ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿನ ಮೋ
 ಹರದ ಮೂರ್ತಿಯೊಡನೆ ನಿಶಿ ಭೂಮಿ
 ಶ್ವರಸಭಾಮಧ್ಯದಲಿ ಧರಣೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

೫

ಆಗ ಸಹದೇವನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜೆಯಿಂದ
 ಆದರಿಸುಕೆ.

ವಿನಯದಲಿ ಸಹದೇವ ಕೈಗೊ
 ಟ್ಟನುಸಮನ ತಂದನು ಪಿತಾಮಹ
 ಜನಕ ಗಂಗಾಜನಕನವಧಾರು ಪಾಯವಧಾರು |
 ದನುಜರಿಪು ವನಧಾನವವಧಾ
 ನೆನುತ ವಿಮಲಮಹಾರ್ಘ್ಯಸಿಂಹಾ
 ಸನಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈಸಿದರು ಕುಳ್ಳಿಡನಸುರಾರಿ ||

೬

ತಂದು ಮಣಿಮಯಪಡಿದಲಿ ಗೋ
 ವಿಂದನಂಭ್ರಿಯ ತೊಳದು ಗಂಗೆಯ
 ತಂದೆವೀಳ ತಾವೆನುತ ತಮ್ಮತ ಮೂಂಗದಲಿ |
 ವಂದಿಸುತ ವೈದಿಕದ ಪರಿವಿಡಿ
 ಯಿಂದ ಮಧುಸರ್ಕಾದಿಪೂಜೆಗ
 ಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದರು ಸಚರಾಚರಜಗತ್ಪತಿಯ ||

೭

ಕೃಷ್ಣ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಭಿಕರಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ
 ಅಭಿನಂದಿಸುವಿಕೆ.

ಆಯೆನುತ ಮನವುಕ್ತಿ ಮುನಿಗಳು
 ಘೋ ಯೆನಲು ನಿರ್ಜರರ ಭೇರಿ ನ
 ವಾಯಿಯಲಿ ಮೊಣಗಿದುವು ಸುರಿದರು ಮುಗಳ ತನಿಮೆಚೆಯ |

ರಾಯನಧ್ವರಕರ್ಮ ಸತ್ಪಲ
ವಾಯಿತ್ಯ ಭೂಪತಿ ಕೃತಾರ್ಥನ
ಲಾಯನುತ ಸಭೆ ಹೊಗಳಿತಂದು ಸಮುದ್ರಸ್ಥೋಷದಲಿ || ೪

ಈಮಹಾಧ್ವರಕರ್ಮವೇ ಸು
ತ್ರಾಮನವರಿಗೆ ಹವ್ಯೆಸಿದ್ಧಿ ಮೆ
ಹೀಸುರಮುನಿನಿಕರವೇಕತ್ರ ಸಂಮಿಳಿತ |
ಈಮಹೀಶರ ಬರವಿದೆಲ್ಲರೂ
ಳೀಮುಕುಂದನ ಪೂಜೆ ಯಿದುವೆ ಸ
ಭಾವನೋಹರವೆಂದು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುನಿ ನುಡಿದ || ೫

ಅವನಿಯಮರರ ಕಳಕಳವೆ ಪಾಂ
ಡವರ ಸುಮ್ಮಾನವನು ರಿಪುಕೌ
ರವರ ಮಾತ್ಸರ್ಯೋಪಲಾಲಿತಹರುಷನಿಭ್ರಮವೆ |
ಅವನಿಪಾಲರು ಕಂಡರೀ ಯು
ತ್ಸವವೆ ಕಂಡಿರೆ ನೀವೆನುತ ತ
ಮ್ತವರೊಳೊಬ್ಬ ರ ನೊಬ್ಬ ರುಜ್ಜಿ ನೋಡಿದರು ಬೆಟಗಾಗಿ || ೧೦

ಕೆಲರು ಪಾಂಡವಮೈತ್ರಿಯಲಿ
ಕೆಲಕೆಲರು ಕಷ್ಠ ನ ಬಲುಹಿನಲಿ
ಕೆಲಕೆಲರು ಧೀರತ್ವದಲಿ ಕೆಲರನುಚಿತದ ಭೀತಿಯಲಿ |
ಕೆಲರಿದೇಕೆಮೆಗೆಂದು ಧರಣೀ
ವಳಯದವನಿವರಿದ-ರವರೊಳು
ಖಳಶಿರೋಮಣಿ ಮಸಗಿದನು ಶಿಶುಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೧೧

ಆಗೆ ಶಿಶುಪಾಲನ ಅಜ್ಜೇಸಣೆ.

ಹೊತ್ತಿತದೆ ಹೇರಾಳತಮದಲಿ
ಕೆತ್ತಿದುವು ಮೀಸೆಗಳು ಕಂಗಳು
ಹೊತ್ತ ವರುಣಾಚ್ಛವಿಯನುಬ್ಬ ರಿಸಿದುವು ರೋಮಗಳು |

ಕೆತ್ತುದಣಿವಿನ ಕದ ಕಟಾಕ್ಷದಿ
ಮೃತ್ಯುವೊಲಿದಳು ರೋಷ ಮಿಗೆ ಹೊಗ
ರೆತ್ತಿದುದು ಶಿಶುಪಾಲವೀರನ ವಚನಮಯಖಡುಗ || ೧೦

ಸಹದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು ಶಿಶುಪಾಲನ ಬಿರುನುಡಿಗಳು.

ಏನೇಲವೊ ಸಹದೇವ ವಸುಧೆಯ
ಮಾನನಿಧಿಗಳ ಮುಂದೆ ನಂದನ
ಸೊನುವಿಗೆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲಘ್ನೈಸತ್ಯ ತ್ರಿಯೆ |
ನೀನಣಿಯದವ ನಿಮ್ಮಯಾಗಕೆ
ಹಾನಿಯಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿ
ದೇನಮಾಡಿದರಕಟ ಖೂಳರು ಪಾಂಡುಸುತರೆಂದ || ೧೨

ಯದುಗಳವದಿರು ಮುನ್ನ ರಾಜ್ಯಾ
ಸ್ವದರೆ ಸಿಂಹಾಸನಕೆ ಬಾಹಿರ
ರದಜೊಳತನ ಖೋಡಿಯನು ಜಗವೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲದಲೆ |
ಇದು ಮಹಾಧ್ವರವಿಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿ
ದೂದು ಮಹಾಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಗೋವರ
ಸದೆಗಿಲ್ಲಿಗೆ ಶಿಷ್ಯನೇ ¹ ಸಹದೇವ ಹೇಚೆಂದ || ೧೪

ತ್ರಿದಶರಿಗೆ ಸರಿತೂಕ ಸಾಮೆ
ಘ್ನೈದಲಿ ಶುದ್ಧಶ್ರೂತಸನ್ಮಾ
ರ್ಗದಲಿ ಶಿವ ಶಿವ ರಾಜಖುಷಿಗಳಲಾ ಮಹೀತಳಕೆ |
ಉದಯದಿನನಂದದಲಿ ನೃಪರಿ
ದೂದು ಸತೇಜೋವ್ರಜರು ಗೊಲ್ಲರ
ಸದೆಗಿಲ್ಲಿಗೆ ಗರುವನೇ ² ಸಹದೇವ ಹೇಚೆಂದ || ೧೬

¹ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಚ.

² ಶಿಷ್ಯನೇ, ಚ.

ಬಾಲಕನು ಸಹದೇವನೀತನು
 ಹೇಜಿನಿಲ್ಲಿಯ ಜೇಜು ಕುಂದ ನ್ನ
 ಪಾಲ ನಿನ್ನ ದು ಧರ್ಮತತ್ವರಹಸ್ಯಸಂಗತಿಯು |
 ಕೇಳುವೆಗಳವು ಬೇಜಿ ಚರಿತದ
 ಪಾಳಿ ತಾನದು ಬೇಜಿಲಾ ಪಶು
 ಪಾಲರೀಯುಧ್ವರಕೆ ಪೂಜ್ಯರೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ||

೧೬

ಭೀಷ್ಮರನ್ನ ಕುರಿತು ಶಿವಪಾಲನ ಬಿರುನುಡಿಗಳು.

ತರಳರಿವೆದಿರು ಪಾಂಡುಸುತರಂ
 ತಿರಲಿ ನೀ ಸುಪೌ ಧನಂದಾ
 ದರಿಸಿದೈ ವಸುದೇವಸುತನಲಿ ಶಿಷ್ಯಯೋಗ್ಯತೆಯು |
 ಧರಣಿಪಾಲರ ಮಧ್ಯದಲಿ ಭಾ
 ಸ್ಕರನು ಗಡ ತುಣುಹಳ್ಳಿ ಕಾಣಿ
 ಪುರದ ಭಾಸ್ಕರನೀತನಲ್ಲಾ ಭೀಷ್ಮ ಹೇತೆಂದ ||

೧೭

ಶಿವನ ಸರಿ ಮಂಚದಲಿ ಸರಸಿಜ
 ಭವನ ಸಮ ಗದ್ದಿ ಗೆಗಳಲಿ ವಾ
 ಸವನ ತೊಡೆ ಸೋಂಕಿನಲಿ ಕುಳ್ಳಿ ಹರೀಮಹೀಶ್ವರರು |
 ಇವರ ಸರಿಸಣೆ ಸಲ್ಲದೀಯಾ
 ದವನನುದ ದಲಿರಿಸಿ ಬಹುಮಾ
 ನವನು ಮಾಡಿದೆ ಭೀಷ್ಮ ಯಜ್ಞ ವನಚಿದೇ ನೀನೆಂದ ||

೧೮

ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರ ಶ್ರವಣ ವೇದ
 ಪ್ರಕರದರ್ಥವಿಚಾರ ಪೌರಾ
 ಣಿಕಕಥಾಪ್ರಗಲ್ಭ್ಯವಿನಿತರ ಸಾರಸಂಗತಿಯು |
 ಅಕಟ ನೀರಲಿ ನೆರಹಿ ಗೋಪಾ
 ಲಕನ ಪೂಜಾಸಾಧನಾರ್ಥ
 ಪ್ರಕಟನಾದೈ ಭೀಷ್ಮ ಮೂರ್ಖಾಧಮನು ನೀನೆಂದ ||

೧೯

ನಾನಾಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕೃಪ ನು ಪೂಜಾಯೋಗ್ಯನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಹಿರಿಯನೆಂದೀತನಲಿ ಪೂಜಾ
ವರಣವೇ ವಸುದೇವನೀಮುರ
ಹರನ ಪಿತನಿದ್ದಂತೆ ಮೇಣೀದ್ರಪದಭೂಪತಿಯ |
ವರಿಸಿ ನೀವಾಚಾರ್ಯನೆಂದಾ
ದರಿಸುವೊಡೆ ರಾಯರಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರದ
ಗುರುವಲಾ ದ್ರೋಣಂಗೆ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿರಿಂತೆಂದ ೮೦

ಈತನಿಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯನೇ ವಿ
ಖ್ಯಾತವೇದವ್ಯಾಸಖುತ್ವಿ
ಗ್ನ್ಯೂತನಾಥಂಗ್ರಪೂಜೆಯನೇಕ ಮಾಡಿಸರಿ |
ಈತ ನಿಮಗೆ ಪಿತಾಮಹನೆ ಗಂ
ಗಾತನುಜನ್ಮದನೆ ವಿಶೇಷಕೆ
ಗಾತಮನಲಾ ಕೃಪನ ಮನ್ನಿಸರೇಕೆ ನೀವೆಂದ || ೮೧

ವೀರರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಡುದೇ ರಣ
ಧೀರನಶ್ವತ್ಥಾ ಮನ್ಯದನೆ
ಸಾರನಲ್ಲಾ ಚಾಪಧರರೊಳಗೇಕಲವ್ಯನು ಪ |
ಪಾರವೇಯರೊಳಂದುಬಾಹಿ ಕ
ಗಾರು ಸರಿ ಕೊಡೀರೇಕೆ ಕೃಪನಿ
ದಾರೊಳಾರೆಂದಗ್ರಪೂಜೆಯನಿತ್ತಿರಕಟೆಂದ || ೮೨

ನರನ ಸಖನೀಕೃಷ್ಣನೆಂದಾ
ದರಿಸುವೊಡೆ ಗಂಧರ್ವ ನಿಮ್ಮಿ
ನರನ ಸಖನಲ್ಲೇ ವಿರೋಧಿಯೆ ಚಿತ್ರರಥ ನಿಮಗೆ |
ಅರಸನಲ್ಲಾ ನೃಪನು ವರಕಿಂ
ಪುರುಷಮಾನ್ಯರು ನಿಮ್ಮ ಯಾಗದೊ
ಳುರುಳುಕರಿಗಲ್ಲದೆ ವಿಶಿಷ್ಟರಿಗಿಲ್ಲ ಗತಿಯೆಂದ || ೮೩

ಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮನ್ನಣೆಯಹರೆ ಸಾ
ಮಾನ್ಯನೇ ಭಗದತ್ತ ನಿಮಗೇ
ನನ್ಯನೇ ಸೈಂಧವನು ನೀವಿಂದೇಕೆ ¹ ಮಸ್ಸಿ ಸರಿ |
ಶೂನ್ಯವಿಭವನೆ ಮಗಧಸೂನು ಸು
ಮಾನ್ಯನಲ್ಲಾ ದಂತವಕ್ರನು
ಮಾನ್ಯಭಟ್ಟನು ಕೃಷ್ಣ ಸಿಲ್ಲಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನಹನೆಂದ || ೮೪

ಉಉವನ್ಮಪನಲ್ಲಾ ಸುದಕ್ಷಿಣ
ನಖಿಯಿರೇ ಮಾಳವನನೀತನ
ಮಂಚಿರೇ ಸಾವ್ಯನನು ಭೀಷ್ಮ ಕರುಕ್ತ ಭೂಪತಿಯ |
ಮೊಜಿಯ ಮಂಚಿರೇ ಶಲ್ಯಭೂಪತಿ
ಹೊಜಿಗಲಾವರರಾಜಸೂಯಕೆ
ಕಉವ ಕಾವವರಲ್ಲದುಡಿದರು ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲೆಂದ || ೮೫

ಭೂರಿಭೂರಿಶ್ರವನು ನಿಮ್ಮೊಳ
ಗಾರ ಹೊಯ್ದರು ² ಸೋಮದತ್ತಮ
ಹೀರಮಣನತಿಮಾನ್ಯನಲ್ಲಾ ಯಜ್ಞ ಪೂಜೆಯಲಿ |
ಸಾರಧರ್ಮವಿದೆಂದು ಬಂದವೆ
ರಾರು ಬಲ್ಲರು ಹಳ್ಳಿ ಕಾಣಿ
ನಾರಿಯರ ನೆಜಿ ಮಿಂಡನಲ್ಲದೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲೆಂದು || ೮೬

ವಿಂದನನುವಿಂದಾವನೀಶರೆ
ಬಂದಿರೈ ಕಾಂಭೋಜನ್ಮಪನ್ಯ
ತಂದೆಲಾ ಗಾಂಧಾರಶಕುನಿಬೃಹದ್ರಥಾಡಿಗಳ |
ಬಂದಿರಿಲ್ಲಿಗೆ ಧರ್ಮ ಸಾಧನ
ವೆಂದು ಬಯಸಿದಿರಿ ವರಯಜ ಕೆ
ನಂದಗೋಪನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲೆಂದ || ೮೭

¹ ಸಾಖಲಜಯದ್ರಥರೇಕೆ, ಚ.

² ಗಾರುವೃದ್ಧರು, ಚ.

ಸ್ನಾತಕವ್ರತಿಯಲ್ಲ ಋತ್ವಿಜ
ನೀತನಲ್ಲಾ ಚಾರ್ಯನಲ್ಲಾ ಮು
ಹೀತಳಾಧಿಪನಲ್ಲ ಗುರುವಲ್ಲಸುರರಿಪು ನಿಮಗೆ |
ಈತನೇ ಪ್ರಿಯನೆಂದು ಕೃಷ್ಣಂ
ಗೋತು ಕೊಡುವೊಡೆ ಬೇಟೆ ಕೊಡುವುದು
ಭೂತಳೇಶರ ಮುಂದೆ ಮನ್ನಿಪುದುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ ||

೨೪

ಈಋಷಿಗಳೇಮಂತ್ರವೀಸಂ
ಭಾರವೀಪೌರಾಣಕಥೆ ಯಾ
ಭೂರಿಭೋಜನ ವೀಮಹೀಗೋರತ್ನ ಧನಧಾನ್ಯ |
ಸೂತರವೇದೋಕ್ತಮಾರ್ಗವಿ
ಚಾರವಿದ್ದುದು ಹೊಜಿಗೆ ಗೊಪೀ
ಜಾರಸತ್ಯತೆಯೊಳಗೆ ವಿಪ್ರವಿದನಹುದುಲ್ಲೆಂದ ||

೨೫

ರಾಯ ನಿನಗಾವಂದು ದಿಟ ಸಿ
ದ್ದಾಯವನು ನಾವೆ ತೆತ್ತೆವಲ್ಲದೆ
ನಾಯುಜನ ಫಲಗುಣನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಬಲುಮೆಗಂಜಿದೆವೆ |
ರಾಯ ಠಕ್ಕಿನ ನುಡಿಯ ಠಳಿಯು
ಮಾಯಕಾಟನ ತಂದು ಮನ್ನಿಸಿ
ರಾಯರಭಿಮಾನವ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಕೊಂದೆ ನೀನೆಂದ ||

೨೬

ಧರ್ಮಮಯವೀಯಜ್ಞ ನೀನೇ
ಧರ್ಮಸುತನೆಂದಿದೆ ವಿಲ್ಲಿ ವಿ
ಕರ್ಮವಾಯಿತಸೂಯವೇ ಶಿವನಾಣೆ ಜಗವಹಿಯೆ |
ಧರ್ಮವೇ ಯಪ್ರಾಪ್ತಕಾರ್ಯದ
ಕರ್ಮವೀನೃಪನಿಕರ ಮೌಚ್ಛಲ
ಧರ್ಮಸುತನೆಂದಾಯ್ತು ನಿನ್ನ ಭಿಧಾನವಿಂದಿನಲಿ ||

೨೭

ಕೃಷ್ಣ ನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಶಿಶುಪಾಲನಾಡಿದ ದುರುಕ್ತಿಗಳು.

ಆಯಿತಿದು ಜಡ ಧರ್ಮಜನು ಗಾಂ

ಗೇಯ ಜಡನೀತಾರುಥಟ್ಟನ

ದಾಯವಣಿಯದೆ ನಿನ್ನ ಕರೆದರೆ ಕೃಷ್ಣ ಬಿಡತೆಯಲ |

ರಾಯರತುನದ ನಡುವೆ ನೀನನು

ನಾಯಕವೊ ನೃಪಹಾರದಲಿ ಯನು

ನಾಯಕವೊ ನೀನಾವನೆಂದನು ಜಹಿಯು ಮುರಹರನ || ೩೩

ಈಶುಷಿಗಳೇ ಬಣಗುಗಳು ಬಡ

ಹಾರುವರು ದಕ್ಷಿಣಿಸುಭೋಜನ

ಭೂರಿದಾನವೆ ಸಾಕು ¹ ಮಾನ್ಯದ ವಾಸಿ ಪಟ್ಟದಲಿ |

ಹೋಳುವವರಿವರಲ್ಲ ನೆರೆದೀ

ವೀರನೃಪರಭಿಮಾನಿಗಳು ನೆಹಿ

ಸೈರಿಸಿದೊಡದು ನಿನಗೆ ಸವರವೇ ಕೃಷ್ಣ ಹೇಡೆಂದ || ೩೪

ಅಹಿಯದವರಾದರಿಸಿದೊಡೆ ನೀ

ನಹಿಯಬೇಡವೆ ನಿನ್ನ ಕುಂದಿನ

ಕೊಹಿತೆಗಳನಾರಚಿಯುರಿಭೂಪಾಲಮಧ್ಯದಲಿ |

ಕುಹುಬರೂರಲಿ ಗಾಜುಮಾಣಿಕ

ವಹಿಯದವರೊಳು ಕೃಷ್ಣ ಕಡು

ಬೆಹಿತೆಲಾ ನೆಹಿ ಮಹಿದೆಲಾ ನಿನ್ನಂತರವನೆಂದ || ೩೫

ಕುಲಧಲಧಿಕರು ರಾಜ್ಯದಲಿ ವೆ

ಗ್ಗಳರು ಭುಜಸತ್ವದಲಿ ಸೇನಾ

ಬಲದಲುತ್ತುಮರಿವರ ಭಂಗಿಸಿ ನಿನಗೆ ಮನ್ನಣೆಯೆ |

ಕುಲವು ಯದುಕುಲ ರಾಜ್ಯವೇ ಕಡ

ಲೋಳಕುಜುವ ನಿನ್ನೊಲಿತಗುಳತನ
ದಳವೆ ಮಾಗಧಕಾಲಯವನರು ಬಲ್ಲರವರೆಂದ || ೩೫

ಜೀವನಾರವದೊಳಗೆ ಕಳಹಂ
ಸಾವಳಿಗೆ ರವ್ಯವೆ ಜಪಾಕುಸು
ಮಾವಳಿಗಳಲಿ ಮಧುಕರನ ಮೋಹರಕೆ ಮನ್ನಣೆಯೆ |
ಈ ವಿಕಾರದ ಯಜ್ಞ ದಲಿ ರಾ
ಜಾವಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆಯೆ ಶಿವ ಶಿವ
ನೀವು ಗೋಪೀಜಾರರಿಲ್ಲಿಗೆ ಶಿಷ್ಯರಹಿರೆಂದ || ೩೬

ಜರಡುಮುಖ ವೀಮುಖಕೆ ಹೋಲುವ
ಧರಣಿಪತಿ ಯೊಮುಖಕೆ ಧರಣೀ
ಶ್ವರಗೆ ಪಾಸುಟಿ ಭೀಷ್ಮ ನೀಮುಖ ನೈಪತಿ ಭೀಷ್ಮರಿಗೆ |
ಸರಿಸವಾದನು ಕೃಷ್ಣನೀಮುಖ
ಧರಣಿಪತಿ ಭೀಷ್ಮಂಗೆ ಕೃಷ್ಣಗೆ
ಸರಿಯ ಕಾಣನು ನಿಮ್ಮೊಳ್ಳೂಬು ರಿಗೊಬು ರೆಣೆಯೆಂದ || ೩೭

ಶಿಶುಪಾಲನ ದುರುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃತವರ್ಮಾದಿಗಳು ರೇಗುವಿಕೆ
ಸೀಚುವನ ಹೆಡತಲೆಯೊಳಗೆ ತೆಗೆ
ನಾಲಿಗೆಯ ನೆಲೆ ಕುನ್ನಿಗಳರಿದ
ಕೇಳುವರೆ ಪತಿನಿಂದೆ ಯಿದು ಪಾತಕಕೆ ಗುರುವಲ್ಲೆ |
ಏಜೆನುತ ಕೃತವರ್ಮಸಾಂಬನು
ಪಾಲಮೊದಲಾದವಿಳಯಾದವ
ಜಾಲವೆದ್ದುದು ಬಿಗಿದ ಬಿಲುಗಳ ಸೆಳೆದೊಡಾಯುಧದಿ || ೩೮

ಕದಡಿತಾಯಾಸ್ಥಾನ ಕೋಯಿಂ
ದೊಡಹು ಋಷಿಗಳ ನಾಲಿಗೆಗಳೊಣ
ಗಿದುವು ಹಲ್ಲಣಿಸಿದುವು ರಥಮಾತಂಗವಾಜಿಗಳು |
ಕೆದಹುತೀಚಿಯನೆನುತನೀತನ

ಸದೆದು ತೆಗೆ ಸುಂಟಿಗೆಯನೆನುತಲಿ
ಯಧುನ್ಯ ಪರು ಗಜಬಜೆಸೆ ಏಂದೆಡೆದೊಕ್ಕನಾಭೀಷ್ಟ || ೩೯

ಕೃಷ್ಣ ದೂಷಕರನ್ನು ಸಹದೇವನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವಿಕೆ,
ನಿಲಿಸಿದನು ಕಳಕಳವ ನೀಯದು
ಬಲವೆ ತೆಗೆದನು ಮೆತ್ತೆ ಮೌನದ
ಜಲಧಿಯಾಯ್ತು ಸಾನವಿದಿರಲಿ ನಿಂದು ಸಹದೇವ |
ಎಲೆ ಸುನೀಥ ವೃಥಾವಿರೋಧ
ಸ್ಥಲಿತನಾದೆ ಮುರಾರಿ ಮಾನ್ಯರ
ತೀಲಕನೀತನ ಪೂಜೆ ಯಾಗಕೆ ಕಳಶವಾಯ್ತೆಂದ || ೪೦

ಧರಣಿಪತಿಯೇ ಸಕಲಧರ್ಮದ
ಪರಮಸೀಮೆ ಮುಕುಂದನೇ ಮೂ
ನ್ಯರಿಗೆ ಗುರು ವಂದ್ಯರಿಗೆ ವಂದ್ಯನು ದೈವಕಥಿದೈವ |
ಸುರನದೀನಂದನನು ಸಾಕ್ಷಾ
ತ್ಪರಮಶಿವನೀಯಜ್ಞ ಲೋಕೋ
ತ್ತರದ ಮುಖವಿದು ನಿನ್ನ ಕುಮತಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲೆಂದ || ೪೧

ನಿನ್ನನೆನ್ನನು ಚೈದ್ಯ ಕೃಷ್ಣನ
ಮನ್ನಣೆಗೆ ಸೇನಸುವರಿಗಿದೆ ತೊಡ
ರೆನ್ನ ಕಾಲಲೆನುತ್ತ ಧರಣಿಯನೊದೆದನಂಘ್ರಿಯಲಿ |
ಇನ್ನು ನೀನು ಸುಲೋಚನಾಂಧಕ
ನಿನ್ನೊಡನೆ ಫಲವೇನು ಕಲಹಕೆ
ಬನ್ನಿ ಮಿಡುಕುಳ್ಳವರೆನುತ ಗಜಖಿದನು ಸಹದೇವ || ೪೨

ನುಡಿಯದದು ಮೌನಗ್ರಹದ ಹೆಡ
ಗುಡಿಯಲಿದ್ದು ದು ರಾಜಕುಲವವೆ
ಗಡೆಯಿ 1 ನೆದ್ದನು ಸಿಂಹಪೀಠದಿ ನೋಡಿ ಕೆಲಬಲನ |

ಕಡೆಯ ಝಣಝಣರವ ಮಸಗಲವ
ನೊಡನೆ ಹೊಣವಂಟರು ನೃಪಾಲಕ
ನೊಡನೆ ಮುಖಚಿದರು ಹಿಡಿವಸಚಿವಪಸಾಯ್ತುಮಂತ್ರಿಗಳ || ೪೩

ಶಿವಶಿವಾ ತಪ್ಪಾಯ್ತು ನಮ್ಮ
ತ್ಸವಕೆ ಬಂದವನಿಸನ ಗುಣದೋ
ಷವನು ನಾವೀಕ್ಷಿಸುವುದನುಚಿತವೆಂದು ವಿನಯದಲಿ |
ಅವನಿಪತಿ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಕದನಕೆ
ತವಕಿಸುವ ಶಿಶುಪಾಲನನು ಹಿಡಿ
ದವಚಿದನು ಮಧುರೋಕ್ತಿಯಲಿ ಮನ್ನಿಸಿದನುಚಿತದಲಿ || ೪೪

ಅಜಿಯರೇ ಮುನಿಮುಖ್ಯರಿತನ
ನುಜುವದೈವವಿದೆಂದು ನೀಕ
ಟೈಖಿತಗಾಣಿಸೆ ರಾಯರಿದೆಲಾ ಸಕಲಗುಣಯುತರು |
ಕಣುಬ ¹ ತನದಲಿ ನೀನಕಟ ತೆ
ನಖಿಯದೆಂಬರೆ ಬಾರೆನುತ ಮುಂ
ಜೆಜುಗ ಹಿಡಿದೊಳದವನ ತಂದನು ಭೂಪ ಜನಸಹಿತ || ೪೫

ಭೀಷ್ಮರು ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ದೂಷಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವಿಕೆ.
ಎಲೆ ಮರುಳ ಭೂಪಾಲ ನೊರಜಿನ
ಕಳಕಳಕೆ ಕರಿ ಬೆಚ್ಚು ವುದೆ ಮಂ
ಜಲಿಯ ಮಣಿ ಮಡುಕಿದರೆ ಕಳಕಳಿಸುವುದೆ ಕಲಿಸಿಂಹ |
ಗಿಳಿಯ ಮುರಕಕೆ ಗಿಡುಗನಗಿದ
ವೈಳಿಸುವುದೆ ಹರಿಗವನು ಗಣ್ಯನೇ
ಗಳದನಿವನೊಡನಾವುದನುನಯವೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ || ೪೬

ಗುರುವ ಗುರುವನುವಿಳವಿದ್ಯಾ
 ಪರಿಣತರ ಪರಿಣತನು ವೀರನು
 ಧುರದ ವೀರನನಖವನಿಂತಿದು ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತ |
 ಗರುವನಲ್ಲ ಸುನೀಥ ವಿದ್ಯಾ
 ಪರಿಣತನು ತಾನಲ್ಲ ಘನಸಂ
 ಗರದೊಳವನಾಳಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣ ನನಗಿವನಂತೆಂದ ||

೪೩

ಅರಸನರಸನು ಕಾದಿ ಹಿಡಿದಾ
 ದರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ತದೀಯರಾಜ್ಯದೊ
 ಳರಿಸಿದೊಡೆ ಗುರುವಾತನಾತಂಗಿದುವೆ ಶ್ರುತಿಸಿದ |
 ಅರಸುಗಳನನಿಖರನು ಸೋಲಿಸಿ
 ಮರಳಿ ರಾಜ್ಯದೊಳರಿಸನೇ ಮುರ
 ಹರನು ಗುರುವಲ್ಲಾ ಮಹೀಶರಿಗಿಂದನಾಭೀಷ್ಠ ||

೪೪

ಮಗಧಸುತನೀಸಾಲ್ವಹಂಸನ
 ಮಗನಿಶುಂಭನ ಸೂನು ನರಕನ
 ಮಗನು ಪೌಂಡ್ರಕದಂತವಕ್ರನ ತನುಜರಿವರೆಲ್ಲ |
 ಹಗೆಯ ಮಾಡಿ ಮುರಾಂತಕನ ಕಾ
 ಳಗದೊಳಲ್ಲರನಿಕ್ಕಿ ಪಟ್ಟವ
 ಬಿಗಿಸಿ ಕೊಂಡವರಲ್ಲವೇ ಹೇಚೆಂದನಾ ಭೀಷ್ಠ ||

೪೫

ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರು ವಿಪ್ರರಲಿ ಸ
 ನ್ನಾನನೀಯರು ಶಾರ್ಙ್ಗವೃದ್ಧರು
 ಮಾನವೇಂದ್ರರೊಳಧಿಕವಿದು ಪೌರಾಣಸಿದ್ಧವಲೆ |
 ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧನು ಕೃಷ್ಣ ನಾಹವೆ
 ದೀನನೇ ಘನಶಾರ್ಙ್ಗನೊಬ್ಬದ
 ತಾನಖಿಯನೇ ಚೇದಿಪಾಲಕನೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ ||

೪೬

ಏನನೆಂಬೆನು ಧರ್ಮತತ್ವವಿ
 ಧಾನದಲಿ ಮುನಿಮುಖ್ಯರಿವರ

ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಶಿಶುಪಾಲ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಪಂಡಿತನೆ |

ಅನಿಶಾಟನು ಮೆಚ್ಚಿದಾಗ

ಭಾನುರಶ್ಮಿಯನಂಧಕಾರ

ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠರು ನಿಪುಣರೈ ಸಲೆ ಯೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ ||

೫೧

ಈತ ಸಚರಾಚರದ ಗುರು ವಿ

ಖ್ಯಾತಮತ್ವಿಜನೀತನಾಚಾ

ಯಾರ್ಥಿತಯನೀತನು ಮಹಾಪ್ರಿಯನೀತ ನೈವನೀತ |

ಸ್ನಾತಕವ್ರತಿಯಾತ ಯಾತನ

ಮಾತು ನಿನಗೇತ್ತನು ಸಲೆ ಖ

ದ್ಯೋತಕೇತ್ತನು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ ||

೫೨

ಕರುಣಿಸೈ ಗಾಂಗೇಯ ಕೃಷ್ಣನ

ಚರಿತವನು ಶಿಶುಪಾಲಭೂಪನ

ಕರಣವೃತ್ತಿಯ ಕದಡು ಹಣೆಯಲಿ ¹ ದೈವದೂರನಲೆ |

ದುರುಳನಿವನ ದುರುಕ್ತಿಗಳ ಕೇ

ಳರಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿದು ವಿ

ಸ್ತುರಿಸಬೇಡುದು ಸಕಲಜನಮತವೆಂದನಾಭೂಪ ||

೫೩

ಕೇಳು ಧರ್ಮಜ ಸಕಲಮುನಿಗಳು

ಕೇಳಿರೈ ನೆರೆದವನಿಪಾಲರು

ಕೇಳಿರೈ ನೆಜ್ಜೆ ಕೇಳಿರೈ ಚಿತ್ತಾವಧಾನದಲಿ |

ಶ್ರೀಲತಾಂಗಿಯ ವಲ್ಲಭನ ಶ್ರುತಿ

ಮೌಳಿಮಂಡಿತಪಾದಪೀಠನ

ಲೀಲೆಯನು ಚಿತ್ತೈಸಿ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಣನ

೫೪

ಬಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹ ತ್ತ ನೈ ಯ ಸಂ ಧಿ .

ಸೂಚನೆ.

ದೇವ ದೇವನನುಪನಿಷತ್ಕಾಂ
ತಾವಳೀಕಮನೀಯನನು ರಾ
ಜೇವಪೀತನ ಪಿತನನಭಿವೇಷಿಸಿದನಾಭೀಷ್ಠಾ ||

ಭೀಷ್ಠರು ಕೃಷ್ಣಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸುವಿಕೆ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ವಿರಚಿತಪದಯುಗಪ್ರ
ಕ್ಷಾಲನಾಚಮನೀಯನಾಗಿ ವಿಶುದ್ಧಭಾವದಲಿ |
ಶ್ರೀಲಲಿತತ್ವದ ಯಶೋದಾಧಿ
ಬಾಲಕಂಗಳಿನಮಿಸಿ ನಿಮಿಷನಿ
ಮಾಲಿತಾಕ್ಷನು ಕಣ್ಣೆ ಖಿದು ಮುನಿಜನಕೆ ಕೈಮುಗಿದು ||

ವರಖುಪಿಗಳಾಜೆ ಯಲಿ ವಿಶ್ವಂ
ಭರನ ವಿಷಯಾಕರಿಸಿ ರಾಜಾ
ಧ್ವರಸಮರ್ಥನ ಭವವಿನಾಶನ ಸುಪ್ರಯೋಜಕನ |
ಅಜಿವ ತೇಜದಿಂದೆನ್ನ ಮತಿ ಗೋ
ಚರಿಸುದುದ ಪೇಱುವೆನು ಕೃಷ್ಣನ
ಪರಮಲೀಲಾಲಲಿತಚರಿತವೆನೆಂದನಾಭೀಷ್ಠಾ ||

ಘನರಜೋಗುಣದಲ್ಲಿ ಚತುರಾ
ನನ ತಮೋಗುಣದಲ್ಲಿ ಶಂಕರ
ನೆನಿಸಿ ಸತ್ಯಗುಣಾನುಗತಿಯಲಿ ವಿಷ್ಣು ವೆಂದೆನಿಸಿ |

ಘನಜಗನ್ಮಯನಾಗಿ ಸರ್ವಾ
ತ್ಮನು ಮಹೇಶ್ವರನೆನಿಸನೀತನ
ನೆನಪನೀತನ ನಿಜವನುಖಿವ ಮಹಾತ್ಮನಾರೆಂದ ||

೩

ಈತನವೈಕ್ತನು ವಿಚಾರಿಸ
ಲೀತನಮಲವೈಕ್ತಲಿಂಗನ
ಜಾತನವೈಯನಪ್ರಮೇಯನಗಮ್ಯನದ್ವಯನು |
ಈತ ಜೈತನ್ಯಾತ್ಮ ನಿರ್ಗುಣ
ನೀತ ಗುಣಸಂಯೋಗಿ ಸರ್ವಗ
ನೀತ ಚಿನ್ಮಯನೀತನಾ ಹರಿಯೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ ||

೪

✱ ಜಲನಿಧಿಯ ಬುದ್ಬದ ತರಂಗಾ
ವಳಿಗಳೂಜಲಧಿಯಲಿ ತೋರುವು
ವೆಚ್ಚವೀವೈಕುಂಠವಿಮಲಜ್ಞಾನ ಜಲಧಿಯಲಿ |
ಹೊಳವುದಡಿವುದು ವಿಶ್ವವೀತನ
ನುಣುಹಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ ಮೊಯಾ
ಲಲನೆ ಯಿಕ್ಕಿದ ಮದ್ದು ಜೀವರಿಗೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ ||

೫

ಭ್ರಾಮಕದೊಳೀ ವಿಷಯಸೌಖ್ಯದ
ರಾಮಣೀಯಕದೊಳಗೆ ಮುಣುಗಿ ನಿ
ರಾಮೆಯನು ಪರತತ್ವಮಯನಚ್ಯುತನು ತಾನಾದ |
ಈಮುಕುಂದನ ಮುಖದು ಕರ್ಮವಿ
ರಾಮದಲಿ ಕುದಿವವರು ಮೂಯಾ
ಕಾಮಿನಿಯ ಕೈಮಸಕದಲಿ ಮರುಳಾಗದಿರರೆಂದ ||

೬

ಭೂತಜನನಸಿ ತಿಗೆ ಕಾರಣ
ನೀತನೀತಂಗಿಲ್ಲ ಕಾರಣ
ನೀತ ಜಾಗ್ರತ್ಸ್ವಪ್ನಸುಪ್ತಿಗಳೆಂಬವಸ್ಥೆಗಳ |

ಆತುರಿಯದಾತುರಿಯ ತುರ್ಯಾ

ತೀತಲಕ್ಷಣನಿತ್ಯನಿರ್ಮಲ

ನೀತನಮಲಜ್ಞಾಪ್ತಿ ¹ ಚಿನ್ಮಯನೆಂದನಾಭೀಪ್ತ ||

೭

ಇರದೆ ತಿಲದಲಿ ತೈಲ ಕಾಷ್ಠ ದೊ

ಳುಣಿವ ತಂದರೆ ಹುತವಹನನೇ

ನಣಿಯಬಾರದೆ ವಿಷ್ಣು ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮನೆಂಬುದನು |

ಹೊಣಿಗೊಳಗೆ ಸಂಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮೋತ್ತರ

ತ್ಕರದೊಳಗೆ ಹರಿಯುತೆಯೆ ವಿಶ್ವವ

ಹೊಣಿವ ಹೊಂದಿಸರುಂಟೆ ಹೊರಬಿಗರೆಂದನಾಭೀಪ್ತ || ✓ ✓

ಹೂಹೆಗಳು ಹೊಯ್ದಾಡವೇ ನಿ

ರ್ವಾಹಸೂತ್ರದ ಕುಣಿಕೆಗಾಣಿನ

ಗಾಹಿನಲಿ ತಜ್ಞಗದ ಜೀವರ ಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತವ |

ಹೋಹರಿಕೆಯಲಿ ತಂದು ಭವದಲಿ

ಸೋಹಿ ಸುತಿಸುವನೀಚರಾಚರ

ಜೋಹವಿದು ನಿಜಲೀಲೆಯಾ ಹರಿಗೆಂದನಾಭೀಪ್ತ ||

F

ಈತನಚ್ಯುತನಲ್ಲೆ ನಿಸಿ ವಿಸ

ರೀತಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನ ತೋಣಿದೊ

ಡೀತನಲಿ ತಪ್ಪೇನು ನಿಜಪರಮಾತ್ಮಭಾವನೆಗೆ ² |

ಭೀತನೊಬ್ಬನು ಕನಸಿನಲಿ ತ

ನ್ನಾತಲೆಯ ತಾನರಿದು ಪಿಡಿದುದ

ನೇತಣಿಂದಲಿ ಕಂಡನೈ ಶಿಶುಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

೧೦

ಭ್ರಮೆಯ ಭುಜಗನೊ ರಜ್ಜುವೋ ಜಂ

ಗಮವು ಕಲ್ಪಿತಪುರುಷನಾತ್ಮನೊ

ವಿಮಲಸಂವಿದ್ರಾಪನಾತ್ಮನೊ ಜೀವ ಪರಮನಲಿ |

¹ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಚ.

² ನೆನಿಸಿದೊಡೆ, ಕ. ಖ.

ಕಮಲನಾಭನೆ ನಿಜವೋ ವಿಶ್ವ
 ಕ್ರಮವೆ ನಿಜವೋ ಚೈದ್ಯಭೂಪತಿ
 ಕುಮತಿ ಕಪಿಗೇಕಮಲಮೂಕವೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೧೧

✧ ತೋಱುವೀಮಹದಾದಿಭೂತದೊ
 ಳೋಱುಗುಡಿಸದೆ ನಿಂದ ಮೂವ
 ತ್ತಾಱು ತತ್ತ್ವದೊಳೇತನೇ ಮಣಿಗಣದ ಗುಣದಂತೆ |
 ತೋಱುವೀತೋಱುಕೆಯ ತುಷವನು
 ತೂಱಿದರೆ ಮೇಣ ವಿಶ್ವಮುಖದಲಿ¹
 ತೋಱಿ ತೋಱದೆ ಮೆಚೆವನೀಹರಿ ಯೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೧೨

✧ ಸ್ವೇನಜಾಂಡೋದ್ಭಿಜ ರಾಯುಜ
 ಭೇದವಾದ ಚತುರ್ವಿಧದ ಭೂ
 ತೋದರನ ತದ್ಭೂತಮಯ ತದ್ಭೂತಭಾವನನ |
 ವಾದಕೊಳ್ಳದ ಬಹುಳವಸ್ತುವೆ
 ನೀದುರಾತ್ಮಕನೆತ್ತ ಬಲ್ಲನು
 ಬೀದಿಯಲಿ ಬಿದ್ದಿದೆಯೆ ಬೊಮ್ಮವಿದೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೧೩

ನೆಳಲು ಜಲದಲಿ ನಡುಗಲಿನಮಂ
 ಡಲಕೆ ಕಂಪವೆ ಧೂಮಶಿಖಿಯು
 ಸ್ಪಳಿಸಿದೊಡೆ ಕಂದುವುದೆ ನಭ ಕೆಂಧೂಳಿಯೊಡೆಮುಱಿದು |
 ಸುತದೊಡನಿಲನ ತೊಳವರೇ ನರ
 ರೊಳಗೆ ನರರೂಪದಲಿ ಜನಿಸಿದೊ
 ಡೊಳಗು ಡಿಳ್ಳವೆ ಪರಮಸುಖಸಿದ್ಧಿಗೊಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೧೪

ಗುಣಮಯದ ಗರುವಾಯಿಯಲಿ ಜೇ
 ವಣಿಗೆಗೊಂಬನು ಭೂತದಿಂದಿಯ
 ಗಣದೊಡನೆ ನಿಜಪೌರುಷದಲೊದಗಿದ ಪವಾಡಿಗಳ |

¹ ತದುಪಹಿತದಲಿ, ಕ, ಖ.

ಗುಣವ ರ್ಭೂಡಿಸಿದೊಡೆ ಸಮಷ್ಟಿಯ
ಹಣಿದದಲಿ ಮುಖದಿದಿರನಗಲಕೆ
ಕುಣಿವ ಒಳಪಟಲೊಮ್ಮೆ ಗಜವಿದನಖುವನಾರೆಂದ || ೧೫

ಕೊಲೆಯ ಕವತೆಯ ಕನಸಿನಲಿ
ಕಳವಳಿಸಿದರೆ ದಿಟವೇ ಮನೋರಥ
ಫಲವನನುಭವಿಸಿದರೆ ಯನುಭವಸಿದ್ಧವೇ ತನಗೆ |
ಹೊಳವ ಜಗದಲಿ ಹೊಳದು ತ
ನ್ನೊಳಗಡಿದು ತಾನಾಗುಡದ ಬೊಮ್ಮಕೆ
ಹಚ್ಚುವು ಹೊರುವುದೆ ನಿತ್ಯಶುದ್ಧ ನೊಳಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೧೬

✱ ನೋಟ ಸುತ್ತಲು ಬೇಹುದೇ ಹರಿ
ದಾಟವಗಲಕೆ ಬಳಕೆಯಲಿ ಮಾ
ತಾಟ ಸುಷವಿನೊಳಗ್ಗೆ ಳದ ಹಿಡಿಬಂದಿ ಹರಹಿನಲಿ | v
ಬೇಟಿದಲಿ ಮೂವಣ ದಾಕೆಯ
ಕೂಟದಲಿ ಕುಣುಹಾಗಿ ಮಿಗೆ ನಿ
ಲೋಲಿಟಸುವರೆನೆ ನಿಜದಿಟ್ಟ ಬೊಮ್ಮವಿದೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೧೭

ಭೂತಭವ್ಯಭವತ್ಪ್ರಧಾನ
ಖ್ಯಾತತತ್ತ್ವಪ್ರಕೃತಿಪೂರುಷ
ನೀತ ಸಚ್ಚಿನ್ಮಾತ್ರಲಿಂಗನು ಪರಶಿವಾತ್ಮಕನು |
ಸೋತು ನುಡಿ ಮನದೊಡನೆ ಮರಳಿದೊ
ಡಾತ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಮಯ ನಿ
ಧೂತಮಾಯಾತಿಮಿರನೀಹರಿ ಯೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೧೮

ದೇಸೆ ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸದ ನುಡಿ ಹವ
ಣಿಸದ ಕಲ್ಪಸಹಸ್ರಕೋಟಿಯೊ
ಳಸಮಸೆಯ ಮಾಡದ ಮಹತ್ವದೊಳುರುಮಹತ್ವದಲಿ |

ಎಸೆವನಣುವಿಂಗಳಣುವೆನಿಸಿ ನಿ
ಮಿಗಸಿ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಬರೆಸೆಡೆದು ಹೆ
ಚ್ಚಿಸಿ ಮುಖದನೀಜಗವನೀಹರಿ ಯೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೧೯

ಯಜ ದಧಿಪತಿ ಯಿತನೀತನು
ಯಜ್ಞ ಪುರುಷನು ಸುಕ್ರವಾದಿಯು
ಯಜ್ಞ ಸಾಧನವೀತನೀತನು ಮಂತ್ರಕಾಲಾತ್ಮ |
ಯಜ್ಞ ವೀತನು ಕರ್ಮವೀತನು
ಯಜ್ಞ ದಲಿ ಯಜಮಾನನೀತನು
ಯಜ್ಞ ಫಲವೀದೇವಕೀಸುತನೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೨೦

ಬಂದೆನಿಸಿ ತೋಡುಸುವನೆರಡಚ್ಚೂ
ಳೊಂದಿ ಮೆಚ್ಚುವನು ಮೂಡುನೆಲೆಯಲಿ
ನಿಂದು ನಾಲ್ಕನು ಬಳಸಿ ವಿಭುವಾಗ್ಯದು ತಾಣದಲಿ |
ಹಿಂದು ಮುಂದಿಂದೆಂದು ಬಹುವಿಧ
ದಿಂದ ಮಾಯಾಗುಪ್ತನಾಗಿ ಮು
ಕುಂದ ತೋಡುವನೀತನಂಕವನಣುವೆರಾರಿಂದ || ೨೧

ದ್ವಿಜರು ಮುಖದಲಿ ಭೂಪರೀತನ
ಭುಜದಲಾದರು ಸಿಖಿಳವೈಶ್ಯ
ಪ್ರಜೆ ಘನೋರುಗಳಿಂದ ಶೂದ್ರರು ಪಾದಪದ್ಮದಲಿ |
ದ್ವಿಜಪತಿ ಸ್ವಾಂತದಲಿ ವರವಾ
ರಿಜಸಚನು ಕಂಠಿ ನಲಿ ವದನಾಂ
ಬುಜದಲಿಂದ್ರಾದಿಗಳು ಜನಿಸಿದರೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೨೨

ಗಗನ ವೀತನ ನಾಭಿ ದಶದಿ
ಕ್ರುಗಳು ಕಿವಿ ಘಣಿಲೋಕ ವಿಮಳಾಂ
ಫ್ರಿಗಳು ಧ್ರುವನಿಂ ಮೇಲು ಭಾಗ ಮುರಾಂತಕನ ಮೆಕುಟ |

ಗಗನಮೇಣಿ ಶಂಕರವಿರಿಂಚಾ
 ದಿಗಳು ದೇವನ ರೋಮಕೂಪದೊ
 ಳಗಣಿತಾಮರನಿಕರವಿಹುದಿದನಱಿವರಾರೆಂದ || ೨೩

ಪ್ರಳಯದಲಿ ಧರೆ ಕಳಿಗುವುದು ಜಲ
 ದೊಳಗೆ ತಜ್ಜಲ ವಡಗುವದು ಪಿಖಿ
 ಯೊಳಗೆ ತತ್ಪ್ರವಕನು ಪವನದೊಳಾತನಭ್ರದಲಿ |
 ಬಚ್ಚಿಕಹಂತತ್ಯದಲಿ ಗಗನವೆ
 ನಿಲುಗು ಹಂಮು ಮಹತ್ತಿನಲಿ ಮಹ
 ದಚ್ಚಿ ಮೂಯೆಯೊಳಾಕೆಯಡಗುವಳೀತನಂಘ್ರಿಯಲಿ || ೨೪

ಧರಣಿ ತಾನೈವತ್ತು ಕೋಟಿಯ
 ಹರಹು ಭೂಮಿಗೆ ಹತ್ತುಮಡಿ ಖ
 ಪರ ಕಟಾಹವದಕ್ಕಿ ದಶಗುಣ ದಶಗುಣೋತ್ತರದ |
 ಪರಿವಿಡಿಯಲುದಕಾಗ್ನಿ ಹರಿಪು
 ಸ್ಕರವಹಂಮಹದಾದಿಸಪ್ತಾ
 ವರಣವೀಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೀತನ ರೋಮರೋಮದಲಿ || ೨೫

ದೇವನಂಗೋಪಾಂಗದಲಿ ವೇ
 ದಾವಳಿಗಳುಚ್ಚಾಸ್ತ್ವಿಸದಲಿ ತೀ
 ಥಾವಳಿಗಳಂಘ್ರಿದ್ವಯಾಂಬುಜದ ಮಹರಂದದಲಿ |
 ಪಾವನಕೆ ಪಾವನನು ಜೀವರ
 ಜೀವನನು ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವೆ
 ದಾವ ಲೆಕ್ಕದೊಳೀತನಿಹನೆಂದಱಿವರಾರೆಂದ || ೨೬

ವಿಶ್ವಶಿಲ್ಪದ ಕುಶಲಹಸ್ತನು
 ವಿಶ್ವರಕ್ಷೆಯ ಮಂತ್ರವಾದಿಯು
 ವಿಶ್ವಸಮಿಧೆಯೊಳಗ್ಗೊ ಕಾರ್ಯದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿವಟು |

ವಿಶ್ವನಾಟಕಸೂತ್ರಧಾರನು
ವಿಶ್ವವಿಷಯದಲ್ಲೊಂದ್ರಜಾಲಿಕ
ವಿಶ್ವದಂತಸ್ಸೃತಚೇತನನೀತ ನೋಡೆಂದ ||

೨೬

ಇರಲಿರಲು ಕಲ್ಪಾವಸಾನಕೆ
ಬಿರಿವುದೀಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಬಹಿರಾ
ವರಣಜಲವೀಜಬದೊಳೊಂದಾಯ್ತೀಕರೂಪದಲಿ |
ಹರಿ ವಿನೋದದಲೊಬ್ಬನೇ ಸಂ
ಚರಿಸುತಿರ್ಪನು ಬಚ್ಚಿಕ ಕಾಲಾಂ
ತರದೊಳಗೆ ಮಧುಕೈಟಭರು ಜನಿಸಿದರು ಕರ್ಣದಲಿ ||

೨೭

ಲೀಲೆಯಲಿ ಬಚ್ಚಿಕವದಿರೊಡನೆ ವಿ
ಟಾಳಿಸಿತು ಮನ ಕಾದಿದರು ಬಲು
ಕಾಳಗವನವರಿತ್ತ ವರದಲಿ ಹಿಡಿದು ದಾನವರ |
ಸೀತೆ ಬಿಸುಟೆನು ಖಳರ ಮೇದ
ಸ್ಥಳ ಮುಳುಗಿತು ಜಲದೊಳದಹಿಂ
ಮೇಲು ಪೆಸರಾಯ್ತುಳಗೆ ಮೇದಿನಿಯೆಂಬ ನಾಮದಲಿ ||

೨೮

ಆಮಧುವನಾಕೈಟಭನ ಮುಖಿ
ದೀಮಹಾತ್ಮಕನೊಡನೆ ವಾದಿಸು
ವೀಮರುಳನೇನೆಂಬೆನ್ನೆ ಶಿಶುಪಾಲಬಾಲಕನ |
ಕಾಮರಿಸು ಕಲ್ಪಾಂತವೆಡ್ಡಿ
ವೈದ್ಯಮರೂಪನುದಾರಸುಗುಣಸ
ನಾಮ ಚೆನ್ನೈದುನೀತನೀತನನಣಿವರಾರೆಂದ ||

೨೯

ಶ್ರುತಿಪುರಾಣಸಮಸ್ತಶಾಸ್ತ್ರ
ಸ್ತುತಿವಿಭಾಗಾರ್ಥಕೆ ಪೆನ್ನೆನ್ನ
ಸುತನ ಸುತನಲಿ ವಿಮಲವೇದವ್ಯಾಸನಾಮದಲಿ |

ವ್ರತೀಜನೋತ್ತಮ ಜನಿಸಿದನು ಯದು
ಪತಿ ಕಣಾ ತಾನೀತನೀದು
ಮೃತಿಗೆ ಗಮ್ಯವೆ ಗರುವದೈವದ ಗಾಢಗತಿಯಿಂದ || ೩೧

ಮನುವಾಚವನಜ ಬಲ್ಲನೀಶ್ವರ
ನೆನೆವೆ ನಾರದಮುನಿಪ ವೇರ್ಣಿಪ
ಮನದಿ ಸನಕಸನತ್ಸುಜಾತಾದ್ಯರಿಗಿದೇ ಬೆಸನ |
ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಕರ್ಮದ
ಕಣಿಗಳಿಗೆ ಕೋವಿದರಿಗಿದೆ ಬೇ
ವನವಿದೇ ಗತಿ ಪರಮಪ್ರಾಪ್ತ ವತತ್ತ್ವವಿದೆ ಯೆಂದ || ೩೨

ವೇದಕೀಸುಬುಸ ವಿರಿಂಚಹ
ರಾದಿಗಳು ಕಿಗ್ಗಡಲಿರೆ ಸನ
ಕಾದಿಮುನಿಗಳು ತಡಿಯಲಿದ್ದರು ತೆರೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನಲಿ |
ವಾದಿಗಳ ದುಸ್ತರ್ಕ ನಶಿದುದು
ವಾದದಲಿ ದುಸ್ತರಮುರಾರಿಮ
ಹೋದಧಿಯನೀಬಣಗುದಾನವ ಭಂಗಿಸುವನೆಂದ || ೩೩

ಆಕಟ ನಿರ್ಗುಣತತ್ತ್ವವಿದೆ ನಾ
ಟಕದ ಬಹುರೂಪಿನಲಿ ಪರಮಾ
ತ್ಮಕ ಪರಾನಂದೈಕರಸವಿದೆ ಮನೆಯ ಕೇಲಿನಲಿ |
ಪ್ರಕಟಮಾಯಾಗುಪ್ತ ಪರಮಾ
ತ್ಮ ಕಮಹಾನಿಧಿ ಸಭೆಯೊಳಿರುತಿರೆ
ವಿಕಳಮತಿಗಳು ತರುಚು ¹ ಗೆಡುವರು ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದ || ೩೪

ನಿರವಯವತತ್ತ್ವೈಕರಸವಿದೆ
ನರಮನೋಹರರೂಪಿನಲಿ ವ್ಯವ
ಹರಣಸಂಜ್ಞಾ ರಹಿತವಿದೆ ಕೃಷ್ಣಾ ಭಿಧಾನದಲಿ |

¹ ವೀಚು, ಚ.

ಭರಿತಬಹಳಬ್ರಹ್ಮವಿಲ್ಲಿಯೆ
 ಧರಣಿಯಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದೆ ಮುರ
 ಹರನ ತತ್ವರಹಸ್ಯಮುದ್ರೆಯನಣಿವರಾರೆಂದ || ೩೫
 ಏಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಕುರುಡರಿಗೆ ತಾ
 ನೇಕೆ ಸಾಳಗ ಶುದ್ಧ ಬಧಿರರಿ
 ಗೇಕೆ ಮೂರ್ಖಸಮಾಜದಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಸನ್ನಾಹ |
 ಏಕೆ ಖಳರಿಗೆ ನಯವಿಧಾನ
 ವ್ಯಾಕರಣ ತಾನೇಕೆ ¹ ಘಠ ಲೋ
 ಕೈಕಪಾತಕಗಂದು ನುಡಿದನು ಜಜ್ಜಿದು ದಾನವನ || ೩೬
 ಹೊಗಳಿ ದಣಿಯವು ವೇದತತಿ ಕೈ
 ಮುಗಿದು ತಣಿಯರು ಕಮಲಭವಭವ
 ರೊಗುಮಿಗೆಯ ಮೊನಸಸಮಾಧಿಯ ಸಾರತತ್ವದಲಿ |
 ಬಗೆದು ತಣಿಯರು ಯೋಗಿಗಳು ಕೈ
 ಮಗುಚಿ ತಣಿಯರು ಕರ್ಮಿಗಳು ಮೊ
 ಜಗದ ದೈವದ ದೈವ ಕೃಷ್ಣನ ಬೈವನಿವನೆಂದ || ೩೭
 ಈತ ಕಾಣಿರೆ ಘನಚರಾಚರ
 ಚೇತನತ್ವದ ಬಹಳ ² ಜೀವ
 ವ್ರಾತವನು ತುಂಬಿದನು ಪಡಗಿನೊಳೊಕಿ ಬಾಲ್ಯದಲಿ |
 ಆತಮನಂಬಸುರನನು ಕಿಱು
 ಘಾತಿಯಿಂದವ ಮೆಡುಹಿ ವೇದವ
 ನೀತ ತಂದನು ಮತ್ಸ್ಯರೂಪಿನೊಳಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೩೮
 ಖೂಳನಾಯ ಳು ಬಲ್ಲರೇ ಶಿಶು
 ಪಾಲಕಾದಿಕುಠಾರನೀಗೋ
 ಪಾಪ ಕಾಣಿರೆ ಕೂರ್ಮರೂಪವ ಧರಿಸಿ ಮೇದಿನಿಯ |

---

¹ ಸಾಂಡಿತ್ಯ, ಜ.

² ವಿಹಿತ, ಜ.

ಸಾಲ ಹೆಡೆಯಲಿ ಪ್ರೊತ್ತ ಪನ್ನಗ

ಪಾಲಕನನಾಮಂದರದ ಕಡೆ

ಗೋಲನಾಂತ ಮಹಾತ್ಮ ನೀತನನಖಿವರಾರೆಂದ ||

೨೯

ಇವನ ಹವಣಿಯು ಮುನ್ನ ಕೃತಯುಗ

ದವರೊಳದಟ ಹಿರಣ್ಯಲೋಚನ

ನವನಿಯನು ಕದ್ದೊಡಿದನು ಹೊಕ್ಕನು ರಸಾತಳವ |

ಅವನ ಬೆಂಬತ್ತಿದನು ಯಜ್ಞ

ಪ್ರವರದೇಹನು ವೇದಮಯ ನೀ

ಭವವಿಮೋಹನು ಘನವರಾಹನು ಕೃಷ್ಣ ಸೋಡೆಂದ ||

೪೦

ತೂಟಿದನು ದಂಡೆಯಲಿ ದೈತ್ಯನ

ಸೀಡಿದನು ದಿಕ್ಪರಿಘನೀಂದ್ರರ

ಮೇಲೆ ಜಗವನು ಹರಹಿದನು ¹ ಸಂತೈಸಿದನು ಜಗವ |

ಹೇಳಲಜರುದ್ರಾದಿವೇವರ ²

ತಾಳಗೆಗಳೊಣಗಿದುವು ಭಂಗಿ ಚ

ಡಾಳಸಿತಲಾ ಚೈದ್ಯಭೂಪತಿಗೆಂದನಾಭೀಷ್ಟ ||

೪೧

ಆಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ಸಹೋದರ

ನೀಹರಿಯನವಗಡಿಸಿ ದೈವ

ದ್ರೋಹಿ ಬಹುವಿಧವೈಭವಗಳಲಿ ಬೇರಣಿಸಿದನು ಮಗನ |

ಆಹವದೊಳಚ್ಚುತ ಮುಕುಂದ ಮ

ಹಾಹಿತಲ್ಪ ಮಹೇಂದ್ರವಂದ್ಯ

ತ್ರಾಹಿ ಯೆಂದನವರತ ವೊದಖಿದನಂದು ಪ್ರಹ್ಲಾದ ||

೪೨

ಕಾದುದೀತನ ನಾಮವಾ ಪ್ರ

ಹ್ಲಾದನಾಗಣಿ ಬೇಸಸನು ಬಚ

ಕೀದಯಾಬಿಗಿ ದನುಜಪತಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿದ ಕಂಭದಲಿ |

¹ ಧರಣಿಯು ನಿಲಿಸಿದನು, ಚ.

² ಮರೇಂದ್ರರ, ಚ.

ಆದುದಾವಿರ್ಭಾವವೆ ಸಿಡಿಲಿನ
ಸೋದರದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಭಾಳದ
ಬೀದಿಗಿಚ್ಚಿನ ರಕ್ತದಲಿ ನರಸಿಂಹಮೆಯವಾದ || ೪೩

ಉಗುರಲಸುರನ ಕರುಳದಿಂಡೆಯ
ನುಗಿದು ಕೊಂಕಲಿ ಹಾಯ್ದು ದೈತ್ಯನ
ಮಗನ ಪತಿಕರಿಸಿದನು ತತ್ಕೃತ್ಯಾನ್ನ ಪಲ್ಲವಿಸೆ !
ಭುಗಿಭುಗಿಲು ಭುಗಿಲೆಂದು ಕರ್ಬೊಗೆ
ನೆಗೆಯಲುರಿ ಹೊರೆದಬುಜಜಾಂಡವ
ಬಗರೊಗೆಯೆ ಭೇದಿಸಿದುದೀತನ ಕೊಕಬೇಡೆಂದ || ೪೪

ತೇತೆಯಲಿ ಬಲಿರಾಜ್ಯ ಭುವನ
ಖ್ಯಾತವಾಯ್ತು ತದಶ್ವಮೇಧದೊ
ಳೀತ ವಾಮನನಾಗಿ ಯಾಚಿಸಿದನು ಪದತ್ರಯದ |
ಭೂತಳವನ್ನಲ್ಲಿದ ಬಚ್ಚಕ
ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಬಲಿನ್ಯ ಪತಿಹಸ್ತಾ¹
ಧೌತಚರಣದೊಳೆಯಲಾದುದು ಧರಣಿ ಪದಯುಗಕೆ || ೪೫

ನೆರೆಯದಿರೆ ನೆಲ ನೆಗಹಿದಂಭಿಗೈ
ಮುಜಿದುದಬುಜಭವಾಂಡ ಖರ್ಪರ
ದೊಡ್ಡತೆ ಬಹಿರಾವರಣಜಲ ಗಂಗಾಭಿಧಾನದಲಿ |
ಎಹಗಿತೀಗೋವಿಂದನಾರೇಂ
ದಪ್ಪಿರಿಪೈ ಹರಿಯೊಡನೆ ಜಂಬುಕ
ನಣಿವಿದೊಡೆ ನಾನೇನ ಹೇಳುವೆನೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೪೬

ರಾಯ ಕೇಳೈ ವಿಮಲದತ್ತ
ತೇಯವೆಸರಲಿ ಧರ್ಮವನು ಪೂ
ರಾಯದಲಿ ಪಲ್ಲವಿಸಿದನು ಹೈಹಯನ ರಾಜ್ಯದಲಿ |

¹ ಕಮಲಜಕಟಾಕ್ಷೋದ್ಯುತ, ಕ. ಖ. ಚ.

ಬಾಯಬಡಕರು ಬಗುಚಿದೊಡೆ ಹರಿ
ಯಾಯಿತಕೆ ಪಾಸಪೆಯೆ ಸಿಗಮದ
ಬಾಯ ಬೀಯಗನೀಮುಕುಂದನನಹಿನಿರಾರೆಂದ || ೪೩

ಮಿಡುಕಿದರೆ ರಾವಣನ ಸೆಣೆಯಲಿ
ಕೆಡಹಿದನಲಾ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು
ಕಡುಹನಾನುವ ದಿಟ್ಟರುಂಟೇ ದೇವದೈತ್ಯರಲಿ |
ತೊಡಕಿದರೆ ಬುಚ್ಚಕಾನ್ಯ ಪನ ತೋ
ಳಡವಿದಹಿದು ಮಹೀಶವಂಶವೆ
ತಡೆಗಡಿದನೀಕೊಡಲಿಕಾಱಿನ ತೋಟೆ ಜಡೆಂದ || ೪೪

ಖರನ ತಿಸಿರನ ದೂಷಣಾದ್ಯರ
ಶಿರವ ಚಂಡಾಡಿದನು ಘನಸಾ
ಗರಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟೆಯಿದಲಾ ಕಾಣದೇ ಲೋಕ |
ಹರಿಬವೋ ಮೇಣ ಪಾರುಪವೋ ಮು
ತ್ಸರವೋ ಮೇಣ್ಣಾ ರಾಂಕವೋ ಡುಲು
ಮೋಹಿಡಿ ಸೊಸುವುದೆ ಸುರಾದ್ರಿಯೊಳಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೪೫

ಆವುದಂತರ ಸಿಮೆಗೆ ಹಿಂದಣ
ರಾವಣನೊಳವೆಗಡಿಸಲಾತನ
ಮಾವನನು ಮುಖದವನ ತಂಗಿಯ ಮುಖವ ಭಂಗಿಸಿದ |
ದೇವದಲ್ಲಣನಿಂದ್ರವಿಜಯ ಸು
ರಾವಳಿಯ ದೆಸೆಪಟರೆನಿಪ ದೈ
ತ್ಯಾವಳಿಯ ಕಡಿಖಂಡದೊಟ್ಟೆಲಿನಾತ ¹ ನೋಡೆಂದ || ೪೬
ಹರಗಿರಿಯ ಮಿಾಟಿತ್ತಿ ದುಬ್ಬಟೆ
ಯರಸಲಾದಶವದನನಾತನ
ಶಿರದುವಾರ ² ವನಿದಿದು ದಣಿಸನೇ ದೆಸೆಯ ದೇವಿಯರ |

¹ ರಾವು, ಚ.² ಶರದವಾರ, ಚ.

ಬರಡನಿವನೀದೈವದೊಡನು

ಬ್ಬ ರಿಸಿದರೆ ತನ್ನಿಬ್ಬ ರಭ್ಯಂ

ತರವನಿವರಣಿಯರೆ ಮುನೀಂದ್ರರು ಶಿವಶಿವಾ ಯೆಂದ || ೫೧

ಹಿಂದೆ ಕೃತಯುಗಸಮಯದಲಿ ಸುರ

ವೃಂದದೊಡನಸುರರಿಗೆ ಕೊಂಡೆಯ

ದಿಂದ ಮಸೆಮಸೆದಂಕವಾದುದು ಕಳನ ಕಾಳಗಕೆ |

ಬಂದುದಾ ತೆತ್ತೀಸಕ್ಕೋಟೆಗೆ

ಳೊಂದು ದೆಸೆ ಜಂಭಾದಿದಾನವೆ

ರೊಂದು ದೆಸೆ ಹೊಯ್ದಾ ಡಿತೇನೆಂಬೆನು ಮಹಾದ್ಭುತವೆ || ೫೨

ಅವರೊಳಗ ದ ಕಾಲನೇಮಿ

ಪ್ರವರನಮರವಿಭಾಡ ವರದಾ

ನವಶಿರೋಮಣಿ ದಿವಿಜನಾಯಕಶರಭಭೇರುಂಡ |

ಬವರದಲಿ ಶಕ್ರಾಗ್ನಿಯಮಶಶಿ

ರವಿಕುಬೇರಸಮೀರಣಾದ್ಯರ

ಸವನು ಸಪ್ತಾಂಗವನು ಕೊಂಡನು ಮೇಘವಾಹನನ || ೫೩

ರಣದೊಳೋಡಿದ ಸುರನಿಕರ ಘ

ಲ್ಲಣೆಯನಿಕ್ಕಿ ತು ಹರಿಗೆ ಕರೆ ಹ

ಲ್ಲಣಿಸು ಗರುಡನನನುತ ಹೊಣಿವಂಟನು ಮುರಧ್ವಂಸಿ !

ಕೊಳಿದನು ದಾನವನನಾಗಳ

ಹಣಿದವನ ಹೊಯ್ದ ಮಳಚಕ್ರದ

ಗೊಣೆಯದಲಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದನು ತಲೆಯನು ದಿವಿಜನಗರಿಯಲಿ || ೫೪

ಆಮಹಾಸುರಕಾಲನೇಮಿಸ

ನಾಮನೀಕಾಲದಲಿ ಯಾದವ

ಭೂಮಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದನಲಾ ಕಂಸಾಭಿಧಾನದಲಿ !

ಈಮರುಳು ಹವಣೇ ತದೀಯು
 ಸ್ತೋಮ ಭೇನುಕಕೇಶಿವತ್ಯ
 ಣಾಮಯರು ಹಲರಿಹರು ದುಷ್ಪರಿವಾರ ಕಂಸನಲಿ || ೫೫
 ಸೇದಿದನು ಪೂತನೆಯಸುವನವ
 ಳಾದರಿಸಿ ಮೊಲೆವಾಲನೂಡಿಸೆ
 ಪಾದತಳ ಸೋಂಕಿನಲಿ ತೊಟ್ಟೆಲ ಭಂಡಿ ನುಗ್ಗಯ್ತು |
 ಸೇದಿ ಕಟ್ಟಿದೊ ರಳನೆಳದರೆ
 ಬೀದಿಯಲಿ ಮರ ಮುಟ್ಟಿದುದೀಕಟು
 ಗಾದವನ ಕಯ್ಯಿಂದಲಚಿದುಂದು ಕಂಸಪರಿವಾರ || ೫೬

* ಅದುರುಳಸರ್ಪನ ವಿಭಾಡಿಸಿ
 ಕಾದನಾಗೋವುಗಳನಿಂದ್ರನ
 ಬಾಧೆಯನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಮಿಗೆ ತಾ ಕಾಯ್ತು ಗೋಕುಲವೆ |
 ಭೂಧರನ ನೆಚ್ಚಿ ಕೊಡೆಯ ತೆಪ್ಪಿದವೊ
 ಲಾದರಿಸಿದನು ಬೆರಳ ಕೊನೆಯ
 ಲ್ಲ ದಮೆತ್ತಿದನೇಡುದಿನಪರಿಯಂತ ಕೇಳಂದ || ೫೭
 ಬೀದಿಯಲಿ ಜನ ನೋಡೆ ರಜಕನ
 ಮೋದಿ ವಸ್ತ್ರವ ಕಳೆದು ಕೊಂಡನು
 ಮೋದದಿಂದ ಸುಗಂಧವನು ತಂದಿತ್ತ ಕುಬುಜಿಯನು |
 ಆದರಿಸಿ ಮೆನ್ನಿಸಿ ಸುಧಾಮನ
 ಕಾದು ಕುಸುಮವ ಕೊಂಡನೀಕಮು
 ಲೋದರನ ಸಾಹಸವ ಸತ್ಯವನಖಿವರಾರೆಂದ * || ೫೮
 ಕೇಶಿ ಭೇನುಕ ವತ್ಸ ಲಂಬ ಬ
 ಕಾಸುರ ತೃಣಾವರ್ತನಘನಂ
 ಬಾಸಮರ್ಥರ ಸೀಟ ಬಿಸುಟನು ಬಾಲಕೇಳಿಯಲಿ |

ಘಾಸಿಯಾದುದು ದಂತಿ ಮೆಲ್ಲರ
 ದೇಸುಘನ ಮೊವನನು ಮರ್ದಿಸಿ
 ವಿಸಾಲಚಯದ ದಿವಿಜಕನ್ನೆ ಯರೊಡನೆ ಜೋಡಿಸಿದ || ೫೯

ಮುರನ ನರಕನ ಹಂಸಡಿಬಿಕರ
 ವರಸ್ಯಗಾಲನ ದಂತವಕ್ರನ
 ದುರುಳಪಾಂಡ್ರಕಪಂಚಜನಶುಂಭನ ನಿಶುಂಭನನು |
 ಹರಿ ಹಯಗ್ರೀವಕನ ಸಾಲವನ
 ನೊಪ್ಪಿದನಲಾ ನಿನ್ನ ಪಾಡಿನ
 ದುರುಳರೇ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರರೀತನ ಕೊಕ್ಕಿದವರೆಂದ || ೬೦

ಇವನ ಹವಣೇ ತ್ರಿಪುರಹತದಾ
 ನವರು ಕುಂಭನಿಕುಂಭವೆಸರಿನ
 ಲವನಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದರು ನಭದಲಿ ರಚಿಸಿದರು ಪುರವೆ |
 ಅವದಿರು ಒಯ್ಯಾಳದರು ನಿರ್ಜರ
 ನಿವಹವನು ಬಚಕವರನೊಂದೇ
 ಬವರದಲಿ ಕೆಡಹಿದನು ಕೃಷ್ಣ ನನಜಿವರಾರೆಂದ || ೬೧

ತೋಳಸಾವಿರವನುರಪತಿ ತೆರೆ
 ವಾಳಿನೊಕ್ಕಲು ಕಂತುಕದ ವೈ
 ಹಾಳಿ ಪಾತಾಳದಲಿ ಸಪ್ತದ್ವೀಪ ಮನೆ ತನಗೆ |
 ಶೂಲಿ ಬಾಗಿಲ ಕಾಯ್ದುನೀಸು ಚ
 ಡಾಳಿಸಿದ ಸಿರಿಯಾರಿಗಾತನ
 ತೋಳಡವಿಯನು ನಿನ್ನೆ ತಪ್ಪಿದನು ಕೃಷ್ಣ ನೋಡೆಂದ || ೬೨

ಆಯುಗದಲಾಯುಗದಲನಿಬರು
 ಬೀಯವಾದರು ದೈತ್ಯದಾನವ
 ರೀಯುಗದಲೆಸಿತಸುರರನಿಬರು ದುಷ್ಪದಾನವರು |

ರಾಯರನಿಬಗು ದಿವಿಜರಾಯನ

ಲಾಯದಲಿ ಲಂಬಿಸಿದರಾತನು ¹

ನಾಯ ² ನಿನಗೀಗಲೆ ವಿಪತಿಯುಪುದೆಂದನಾಭೀಷ್ಟ || ೬೩

ಇಂಗಿತದಲಖುವುದು ಮಹಾತ್ಮರಿ

ಗಂಗವಿದು ಮಧ್ಯಮರು ಕರ್ಣಪ

ಥಂಗಳಲಿ ಗೋಚರಿಸಲಖುವುದು ಲೋಕವೃತ್ತಿ ಯಿದು |

ಕಂಗಳಲಿ ಕಂಡರಿವರಧಮರು

ಕಂಗಳಲಿ ಕಿವಿಗಳಲಿ ಮೇಣ ಹರಿ

ಯಿಂಗಿತವನಣ್ಣಿಯದ ಜಡಾತ್ಮನು ಚೈವ್ಯನಿವನೆಂದ || ೬೪

ಭೀಷ್ಮರು ಹೇಳಿದ ಕೃಷ್ಣ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಸಹದೇವನು
ಆಭಿನಂದಿಸುವಿಕೆ.

ಎಲೆ ಪಿತಾಮಹ ನೀವು ನಿಗಮ

ಸ್ಥಳರಹಸ್ಯವನುಪನಿಷತ್ತಂ

ಕುಳವಚೋಭಿಪ್ರಾಯಪೀಯೂಷವನು ಬೀಜದರೆ |

ಖಳರಿಗತಿವರ್ಪಜ್ವರಪ್ರ

ಸ್ಥ ಲಿತರಿಗೆ ಸೊಗಸುವುದೆ ಬೆಳುದಿಂ

ಗಳು ವಿಯೋಗಿಗೆ ವಿಷಮನೆಂದನು ನಗುತ ಸಹದೇವ || ೬೫

ಸಹದೇವನು ಕೃಷ್ಣನೇ ಗುರುದೈವವೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಕೇಳಿರೈ ನೆರೆದಖಿಳಪೃಥ್ವೀ

ಪಾಲರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದೆನೀಗೋ

ಪಾಲನೆಮಗಾಚಾರ್ಯನೆಮ್ಮೆಯ ತಂದೆ ಗುರುದೈವ |

ಲಾಲಿಸಿದೆವರ್ಚಿಸಿದೆವೀತನ

ಮೇಲೆ ಮುಳಸುಂಟಾದೊಡೆನ್ನೊಡ

ನೇಲಲಾತನ ಗಂಡನೆಂದೊದೆದನು ಮಹೀತಳವ || ೬೬

¹ ಕಡು, ಕ. ಖ.

² ಪಾಯಿ, ಕ. ಖ.

ಚೆಲ್ಲಿದುವು ಸಹದೇವಶಿರದಲಿ
 ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮೆಗ್ಗೆಗಳ ಮೆಚೆ ನಭ
 ದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಯಾಯ್ತುಹುದಲ್ಲೆ ಸಹದೇವ ಲೇಸೆನುತ |
 ಭುಲ್ಲವಿಸಿದರು ಋಷಿಗಳ ಪ್ರತಿ
 ಮಲ್ಲದೈವದ ನೆಲೆಯನಣಿಯದ
 ಖುಲ್ಲಭೂಪರು ಮಸಗಿದರು ಗುಜುಗುಜನೆ ಗಾಢದಲಿ || ೬೩

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಪ ನ್ನೋಂ ದ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಸೂತನೇ

ಅಗ್ರಪೂಜಾವ್ಯಾಜಮುಖದಲಿ
 ವಿಗ್ರಹದ ಶಿಶುಪಾಲಶಿರ ಗಗ
 ನಾಗ್ರದಲಿ ಕುಣಿದಾಡಲೆಚ್ಚ ನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ ¹ ||

ಸಹದೇವನ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವಿಶೇಷ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
 ಪಾಲ ಸಹದೇವನ ವಚೋಗ್ರ
 ವ್ಯಾಳ ವಿಷವೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿತು ಮನ ಮಹೀಶ್ವರರ |
 ಸೂತು ನೆನಹಿನ ಸುಚಿ ಮನದ ಸಮ
 ಪಾಳಿಕೋಪದಲಚಿದಮೌನದ
 ಮೇಲುಬುದ್ಧಿಯ ಜೋಡಿ ಬೇಜೊಂದಾಯ್ತು ಭಾವದಲಿ || ೧

1 ಲೇಸೆದನು ವೀರನಾರಾಯಣ, ಚಕ್ರ.

ಕಿವಿವಳಯ ಮೋಹಿಗಳ ಮುಷ್ಟಿಯ
ಬವರಿಗಳ ಕಡೆಗಣ್ಣು ಸನ್ನೆಯ
ಸವಡ್ಡಿಗಳ ನಂಬುಗೆಯ ಮನ ಮನದ ಬೆಸುಗೆಗಳ |
ಅವಸರದ ಮೈತ್ರಿಗಳ ಮಂತ್ರಿ
ಪ್ರವರವಚನೋಪೇಕ್ಷೆಗಳ ರಣ
ತವಕದಲಿ ಕಳವಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಕೂಡ ನೃಪಕಟಕ ||

—

ಪರಿಣತರ ನುಡಿಸುಡಿಗೆ ಕಿವಿಯೋ
ಕರಿಸಿದುವು ದುಃಖದುಂಬಿಗಳ ಬಾ
ಹಿರದ ನುಡಿಗಳನಡಿಗೆಡಿಗೆ ಕುಡಿಕುಡಿದು ತೇಗಿದುವು |
ಕರೆಸಿದರು ಖೂಳರನು ನೀತಿಯು
ಗರುವರನು ನೂಕಿದರು ರಾಯನ
ಪರಮಯಾಗವನಚಿಯಲನುವಾದತ್ತು ನೃಪನಿಕರ ||

೩

ಕುಖಿತರಾದ ಅರಸರನ್ನು ಕುರಿತು ಶಿಶುಪಾಲನ ವಚನ.

ನೀವು ಪರಿಯಂತೇಕೆ ನಿಮ್ಮವೆ
ರಾವೆಲೇ ನಿಮ್ಮಾಳು ಕುದುರೆಗೆ
ನಾವೆಲೇ ದಳಸತಿಗಳವದಿರ ಯಜ ಮಂಟಪವ |
ಅವಬೇಗದಲುರುಹುವೆನೊ ಚಿ
ತ್ತಾವಧಾನವ ಮಾಡಿ ಯೆಂದು ನೃ
ಪಾವಳಿಯ ಸಂತ್ಸೈದನು ಶಿಶುಪಾಲ ವಿನಯದಲಿ ¹ ||

೪

ಧರಣಿಪರ ಸಂಜೆ ಯಲಿ ಬಲ ಸಂ
ವೆರಿಸಿತಾಚಿಯಲಿತ್ತಸಾತ್ಯಕಿ
ನರವೈಕೋದರನಕುಲಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮೊದಲಾದ |

ಧರ್ಮರಾಯನು ಭೀಷ್ಮರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಆಲೋಚಿಸುವಿಕೆ.

ಕರಿತುರಗರಥಪತ್ತಿಗಳ ಸಂ
ವರಣೆ ತಳಿತುದ ಕಂಡು ಮೂಗಿನ
ಬೆರಳಬೆಹಗಿನೊಳೊಲಿದು ಭೀಷ್ಮಂಗಳರಸನಿಂತೆಂದ || ೫

ಈಸು ಪಾರುಷ್ಠ್ಯ ದೈವಘಟನೆಯೊ
ಳೇಸು ಪರಿಯಂತಾಯ್ತು ಯಜ್ಞವು
ಮಾಸಲತಿಯದೆ ನಡೆದುದಿನ್ನೆಗ ನಿಮ್ಮ ಕರುಣದಲಿ |
ಈಸಮಸ್ತನೃಪಾಲಬಲವಾ
ರಾಶಿ ಮೇರೆಯನೊದೆವುತಿದೆ ನಿಮ
ಗೇಸುಭಾರವಿದೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಭೀಷ್ಮಂಗೆ ¹ || ೬

ಕಾದುವರೆ ನಮ್ಮುತ್ತವಕೆ ನರ
ವಾದವರು ಸೈರಿಸುವುದಗದ
ಯಾದವೇಂದ್ರನ ನಿಂದೆ ಮೇಲಧ್ವರವಿಸಂಘಟನ |
ಈದುರಂತದ ಚಿಂತೆಯಲಿ ಬೇ
ಳಾದುದೆನ್ನಯ ಚಿತ್ತವದ್ದೆನು
ಖೇದಪಂಕಜೊಳನ್ನನುಧರಿಸೆಂದನಾಭೂಪ || ೭

ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮರ ಅಭಯದಾನ.

ಅಂಜದಿರು ಭಯಬೇಡ ನರರಿಗೆ
ನಂಜು ಪಥ್ಯವೆ ಗಿಳಿಯ ಮಹಿಗಳ
ಮಂಜರನ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು ಬದುಕುವುವೇ ಮಹಿಪತಿಯೆ |
ಮಂಜು ಮಧ್ಯಾನ್ವದಲಿ ದಿನಪನ
ನಂಜಿಸುವುದೇ ಕುಪಿತಸಿಂಹವೆ
ನಂಜಿಸುವುವೇ ನಾಯಕನೊಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ ಭೀಷ್ಮ || ೮

¹ ನುಡಿದನು ಧರ್ಮನಂದನನು, ಬ.

ಬೋಗಳುವಿನಿಬರು ಹರಿಯ ಬಡಿಹೋ
ಜಗಳಲಾ ಜಗವೆಜಿಯದೇ ಜ
ಳ್ಳಿಗರ ಹೋಡಿಯ ಜಂಜಡಕೆ ನೀ ಜಝಗಿದ್ದೆ ಜನಪ |
ಉಗಿವನಿನಿಬರ ಜೀವವನು ಜೋ

ತ್ತಗೆಯನೀಶಿಶುಪಾಲನಾಯುವ
ತೆಗೆದು ಕಟ್ಟುವನಸುರಮರ್ದನನೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ ||

F

ಜಗವೆ ಹೂಡುವ ಹೊರವೆ ಬಲುಗೈ
ಯಗಧರಂಗೀನ್ಯಪರ ಕುಱಿವಿಂ
ಡುಗಳ ಕುಂಮುಗಿಗಡಿತಕಾವುದು ಬೇಕು ಭುಜಸತ್ವ |
ಬಗೆವುದೇ ಬಲುಗಡಲು ಮಂಜನ
ಮುಗಿಲ ಮಹೆಯನು ಚೈದ್ಯಭೂಪನ
ಜಗದ ಭಂಡನನೀಜನಾರ್ದನ ಗಣಿಸುವನೆ ಯೆಂದ ||

೧೦

ಭೀಷ್ಠನನ್ನು ಕೂರಿತು ಶಿಶುಪಾಲನ ನಿಂದೆ.

ಎಲೆ ನವುಂಸಕ ಭೀಷ್ಠ ಸುಡು ಬೈ
ಗಳಿನ ಭಂಡನು ನೀನಲಾ ಗೋ
ಕುಲದ ಗರುವನ ಗುಣವೆ ನಾರಿಸಿ ¹ ಕೊಂಡೆ ಬೇಸಹದೆ |

ಹಱುವಿನಲಿ ಹೆಮ್ಮೆಯನು ಕುಂದಿನ
ಕುಲದಲಗ್ಗೆಳೆಕೆಯನು ತಮದಲಿ
ಬೆಳಗ ಬಣ್ಣ ಸುತಿಹೆ ನಿರಂತರವೆಂದನಾಚೈದ್ಯ ||

೧೧

ಅವೆಗುಣದೊಳ್ಳುಧ್ವಾಪಿಸುವೆ ಗುಣ
ನಿವಹವನು ರಾಜಾಧಮರು ಯಾ
ದವರು ಪೂಜಾರ್ಹರಲೆ ಸುಡು ಸುಡು ನಿನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯ |
ಸವಿನುಡಿಯ ದುರ್ವ್ಯಸನಿ ತೊಂಡಿನ
ತವುರುಮನೆ ಬಾಹಿರರಿಗಾಶ್ರಯ
ಭವನ ಖಳರಧಿದೈವ ಭೀಷ್ಠನ ಕೊಲುವರಿಲ್ಲೆಂದ ||

೧೨

ಶಿಶುಪಾಲನು ಮಾಡಿದ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ.

ಇವನು ಗಡ ಚಿಕ್ಕಂದು ಮೊಲೆಗೊ
ಟ್ಟವಳ ಹಿಂಡಿದ ಗಂಡು ಭಂಡಿಯ
ಜವಳಗಾಲಲಿ ಮುಟ್ಟಿದನೇ ಮಾಮಾಸಮರ್ಥನಲ ||
ಸವಡಿಮರ ನೆಗಿದ್ದುವು ಗಡ ಮೈ
ಯವಚಿದೊಡೆ ಬಲುಗತ್ತೆ ಗೊಳಯ
ನಿವ ವಿಭಾಡಿಸಿದನೆ ಮಹಾದ್ಭುತವೆಂದನಾಚೈದ್ಯ ||

೧೩

ಹಕ್ಕಿ ಹರಿದಾನ ತಟ್ಟಿದ ಗಡ ಕೈ
ಯಿಕ್ಕಿ ದೊಡೆ ಕಡುಗುದುರೆಯನು ನೆಲ
ಕಿಕ್ಕಿ ದನೆ ನೆಜ್ಜಿ ಹೇಟು ಹೇಟಾ ಕೃಷ್ಣ ನಾಳ್ತನವ |
ಪೊಕ್ಕು ಹೆಬ್ಬಾ ವಿನ ಬಸುಟಿ ಸೀ
ಚಿಕ್ಕಿ ದನೆ ಯಾದವನ ಪಾರುಷ
ವಕ್ಕ ಜವಲಾ ಭೀಷ್ಮ ತೊಪಿಟಿ ಯೆಂದನಾ ಚೈದ್ಯ ||

೧೪

ಗಾಳಿಯನು ಫುಲ್ಲಿಸಿದ ಕಟುವಿನ
ಕಾಲ ಹಿಡಿದೊಗೆದನು ಗಡುರಗನ
ಮೇಲೆ ಕುಣಿದಾಡಿದನು ಗಡ ಹಾವಡಿಗವಿದೈಯಲಿ |
ಖೂಳ ಗೊಲ್ಲರ ಪಳ್ಳಿಯಲಿ ಕ
ಟ್ಟಾಳಲಾ ಬಚೆಕೇನು ಸೃಷ್ಟೀ
ಪಾಲರೀತಗೆ ಸರಿಯೆ ದಿಟ ದಿಟವೆಂದನಾಚೈದ್ಯ ||

೧೫

ಏಟುದಿನಪರಿಯಂತ ಮೊಣ್ಣಿಯ
ಮೇಲುಗೊಡೆಯನು ಹಿಡಿದು ಬಲುಮೆಚೆ
ಗಾಲವನು ಮೊಣಿಸಿದ ಗಡ ಹರ ಹರ ವಿಶೇಷವಲ |
ಹೇಟುಹೇಟೆಂದ್ರಂಗೆ ಬಡಿಸಿದ ¹

ಕೂಚರಾಶಿಯನೊಬ್ಬನೇ ಕೈ
ಮೇಳವಿಸಿದನೆ ಕಂದನಾಣೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಯ್ತೆಂದ || ೧೬

ಅಗಸನನು ಕೆಡೆತಿವಿದು ಕಂಸನ
ವಸನವೆಲ್ಲವನುಗದ ¹ ಗಡ ಮೂ
ಣಿಸಿದನೇ ದಿಟ ಮೂಲೆಗಾತಿಯ ವೈಯ್ಯ ಮೂಹೂರಡ |
ಮಸಗಿ ಬೀಸುವ ಕಂಸನಾನೆಯ
ನಸುಬಡಿದ ಗಡ ಮಲ್ಲರನು ಮ
ದಿಸಿದನೇ ಡೊಳ್ಳಾ ಸದಲಿ ಡಾವರಿಗನಹನೆಂದ || ೧೭

ಆದೊಡಿವನನು ತುತಿಸುವೊಡೆ ಮೇ
ಲಾದಕಷ್ಟವನೇನ ಹೇಳುವೆ
ನೀದುರಾತ್ರನು ಸಾಕಿದೊಡೆಯನ ನಿಜದಸಬಳವಲೆ |
ಸೋದರಿಯಲಾ ಕೃಷ್ಣ ನವ್ವೆ ವಿ
ವಾದವೇ ಸಾಕಿದನಲಾ ಕೈ
ಗಾದನೇ ಕಂಸಂಗೆ ಮುಳಿವುದಿದಾವ ಗುಣವೆಂದ || ೧೮

ಆದರಿಸಿ ಬಣಿ ಸಿದೆ ನಾಚದೆ
ಯಾದವನ ಪೊರುಷಪರಾಕ್ರಮ
ವಾದಿಯಾದವಿಶೇಷಗುಣವಿಸ್ತಾರವೈಭವವೆ |
ಆದೊಡಾಗೋವಳರ ಹೆಂಡಿರ
ಹಾದರದ ಹೆಕ್ಕಳವ ಬಣ್ಣಿ ಸ
ಲಾದುದೇ ನಿನಗಕಟ ನಾಚಿಕೆ ಯೆಂದನಾಚೈದ್ಯ || ೧೯

ಓಡಿ ಕೊಲಿಸಿದ ಕಾಲಯವನನು
ಮೂಡಿದವೆ ಹುಲುಕಲುಗಳಕಟಾ
ಯೋಡುಕುಳಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ಮಗಧನ ರಾಜಕಾರ್ಯದಲಿ |

ಅಡಲಖಿಯೆ ವಿಜಾತಿರತ್ನದ
 ಖೋಡಿಗಳ ಹಚಿವಾತನೇ ಹರಿ
 ತೋಡಿ ಬಡಿಸುವೆ ಕಿವಿಗರೋಚಕವೆಂದನಾಚೈದ್ಯ ¹ || ೧೦

ಕಪಟದಲಿ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಸಹಿ
 ತುಪಚಿತದ್ವಿಜವೇಷದಲಿ ನಿ
 ಪ್ಕಪಟಮಗಧನ ಮನೆಯನದ್ವಾರದಲಿ ಹೊಕ್ಕರು |
 ಕೃಪಣರಿವದಿರು ವಿಪ್ರವೇಷದ
 ಲಪಕದರು ಕಾದಿದರು ಭೀಷ್ಮಗೆ
 ಜಪವಲಾ ಕಂಸಾರಿ ಮಾಡಿದ ಕಷ್ಟಕೃತಿಯೆಂದ || ೧೧

ಬಿಹಿತನಗ್ಗದ ಮೊಗಧೇಂದ್ರನ
 ಮುಖದ ಮುಖಕಕೆ ಭೀಮನಾತನ
 ಸೆಖೆಯ ಮನೆಯಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದವನೀಪಾಲಪಚ್ಚಿಗಳ |
 ಸೆಖೆಯನಿವ ಬಿಡಿಸಿದನು ಗಡ ಬೊ
 ಬಿಹುವ ಪಾರುಷವೇಕೆ ಕಡೆಯಲಿ
 ಕುಬುವವರಾವೈ ಸಲೇ ನಿಮಗೆಂದನಾಚೈದ್ಯ || ೧೨

ಭೀಮನ ಕೋಪ.

ಕೇಳಿ ಕಿಡಿಗೆದಖಿದನು ತನುರೋ
 ಮೂಳ ತಳಿತುವು ರೋಷವೆಬ್ಬಿ
 ಜ್ವಾಲೆ ಝಳಪಿಸೆ ಜಡಿದುವರುಣಚ್ಛ್ರಿಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗಳು |
 ಸೂಜುರಿಯ ನಿಡುಸುಯ ಕಬೋಗ್ಗೆ
 * ಯಾಲಿಯಲಿ ಮುಕ್ತಾಳೆ ಕಂದಿತು
 ಮೋಲೆ ಬಲುಖತಿಯ ಮೊನೆಯಲಿ ಮಸಗಿದನು ಭೀಮ * || ೧೩

1 ವಾಯು ತೆಗೆಯೆಂದ, ಚ.

* ಜಾಳಿಗೆಯಲೇಕಾವಳಿಯ ಮು

ಕ್ತಾಳೆ ಕಂದಿತು ಖಿತಿಯ ಮೊನೆಯಲಿ ಮಸಗಿದನು ಭೀಮ * |

ಸೆತಿಗ ಸಂವರಿಸಿದನು ಮುಕುಟವ
 ನುರಗದಂತಿರೆ ಮುಱುಹಿ ಸಚಿವಂ
 ಗಣುಹಿದನು ಸನ್ನೆಯಲಿ ಸಮರಕೆ ಚಾಪಮಾರ್ಗಣವ |
 ಹೊಣಿಗೆ ಸಂವರಿಸಿರಲಿ ¹ ದಳ ಕೈ
 ಮುಖಿಯ ಬೇಡ ಸುನೀತನನು ನಾವ್
 ತುಲುಬಿ ನಿಂದಾಕ್ಷಣದೊಳ್ಳೊಡಗುವುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ || ೨೪

ಶಿಶುಪಾಲನ ನಿಂದೆಯಿಂದ ಯಾದವರ ಯುದ್ಧ ಸನ್ನಾಹ.

ಪವನತನಯನ ಖತಿಯ ಜೋಡಿಯ ²
 ಹವಣ ಕಂಡರು ಮಸಗಿತೀಯಾ
 ದವರ ಪಡೆಯಲಿ ಸಾಂಬ ಸಾತ್ಯಕಿ ರಾಮ ಕೃತವರ್ಮ |
 ತವತವಗೆ ಪಾಂಚಾಲಕೈಕಯ
 ನಿವಹ ಪಾಂಡವಸುತರು ಮೊದಲಾ
 ದವಗಡೆಯರನುವಾಗೆ ಗಜಬಜವಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ || ೨೫

ಭೀಷ್ಮರಿಂದ ಯಾದವರ ಉಪಶಮನ.

ಸೆಳದೊಡಾಯುಧವುತ್ಥರೀಯವ
 ನಿಱುಹಿ ಮುಂಗೈಯಲಿ ವೈಕೋದರ
 ಮೊಣಗುವನಿವನ ಕಂಡು ಧಿಮ್ಮನೆ ಭೀಷ್ಮ ನಡಹಾಯ್ದು |
 ಸೆಳದುಕೊಂಡನು ಬಡುಗವನು ಭುಜ
 ವಳಯದಿಂದವೆಚಿದನು ತೋಟೆಯ
 ತೊಳಸುಗತಿ ಹೊಯ್ಹೊಯ್ಯೆನುತ ಗರ್ಜಿಸಿದನಾಭೀಷ್ಮ || ೨೬
 ನೆರಹದಿರಿ ಚತುರಬ್ಧಿವಳಯದ
 ಧರಣಿಸಾಲಸಮುದ್ರವನು ಕಾ
 ಹುರವೆ ಮಾಡಿದರಕಟ ಕೆಡದೇ ರಾಜಸೂಯಮುಖ |

¹ ಹಬ್ಬಳಿಸಿರಲಿ, ಡ.

² ಮನನ ಖಾತಿಯ, ಡ.

ಧರಧುರದ ದುರ್ವ್ಯಾಸನಿಗಳ ನಿ
 ಟ್ಟೊರಸಿ ತೆಗೆ ನಿನ್ನ ವರನನುತು
 ಬ್ಬ ರವ ಮೂಣಿಸಿ ಹೂಣಿಗರ ಹೊಯ್ಸಿದನು ಕಲಿಭೀಷ್ಮ || ೨೬

ಶಕುಪಾಲನ ಕ್ರೋಧೋಕ್ತಿ.

ಬಿಡುಬಿಡೆಲೆ ಗಾಂಗೇಯ ಭೀಮನ
 ಕೆಡಹಿ ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಯನ್ನಿಗೆ
 ಬಡಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು ಸ್ವಾಮಿದ್ರೋಹನ ಕರುಳುದಂಡೆಗಳ |
 ಮುಡಿಸುವೆನು ಜಯಸಿರಿಗೆ ನೋಡೆ
 ನ್ನೊಡನೆ ಮೇಳವೆ ದಕ್ಷಯಜ್ಞ ದ
 ಮೃಡನ ಮುಪ್ಪಿಸುವೆನುತಲವೆ ಬೊಬ್ಬ ಟ್ಪಿದು ಗರ್ಜಿಸಿದ || ೨೭

ಶಕುಪಾಲನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭೀಮನ ಪ್ರಯತ್ನ.

ಬಿಡು ಬಿಡಕಟಾ ಭೀಷ್ಮ ದರ್ಪದ
 ಕಡು ಜರಿದ ಕಳಕಳದ ಕುನ್ನಿಗೆ
 ಕುಡಿಸುವೆನು ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವಿಶಿಖವಿಶೇಷದೌಷಧಿಯ |
 ತಡೆದು ತನ್ನನು ರಾಜಕಾರ್ಯವೆ
 ಕೆಡಿಸಿದೆ ಯೆಲಾ ದಕ್ಷಯಜ್ಞ ದ
 ಮೃಡನ ಮುಪ್ಪುಕವೆ ಕಾಂಭನನುತೊಡೆಮುಪ್ಪುಚಿದನು ಭೀಮ ||

ಮತ್ತೆ ಹಿಡಿದನು ಪವನಜನ ಬಾ
 ಗೊತ್ತಿದನು ಮರಳೇ ಸುರೌಘದ
 ತುತ್ತುಗಂಟಲಲಿಚಿವುದೇ ಗಜಬಜವೆ ಮಾಡಿದರೆ |
 ತೆತ್ತಿಗನು ಹರಿ ಯಜ್ಞ ರಿಪುಗಳ
 ಮೃತ್ಯುವಜಿಯೊ ನೀನು ಮೂಝುವು
 ದುತ್ತಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನುತ ಮಿಗೆ ಗಜಪಾದನು ಕಲಿಭೀಷ್ಮ ¹ || ೨೮

¹ ತಿಳುಹಿದನು ಪವನಜನು, ಡ.

ಭೀಷ್ಮರು ಶಿಶುಪಾಲನ ಪೂರ್ವವೃತ್ತವನ್ನು ಹೇಳಿ ಭೀಮನನ್ನು ತಡೆದುದು.

ಇವನ ಕೊಲುವೆನು ಮಿಕ್ಕಭೂಪತಿ
ನಿವಹವೆನು ಮನ್ನಿಸುವೆನೆ ನೀ
ನವನ ಕೊಲುವುದಸಾಧ್ಯವೀತನ ನಿಜವನಖಿಯೆ ಯಲ |
ಇವ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಕಣಾ ಮೆಲು
ಭವದೊಳಗೆ ದಶವದನನಿವ ಸಂ
ಭವಿಸಿದನು ಶಿಶುಪಾಲವೆಸರಲಿ ಭೀಮ ಕೇಳೆಂದ ||

೩೧

ಜನಿಸಿದಾಗಳ ಭೂಳದಲಿ ಲೋಕ
ಚನ ಚತುರ್ಭುಜನಾದನದ್ಭುತ
ನಿನದದಲಿ ನೆಲ ಬಿರಿಯಲೊದಕಿದನಂದು ಬಾಲ್ಯದಲಿ |
ತನತನಗೆ ಜನ ಬೆದರಿತೀತನ
ಮನೆಗೆ ನಾರದ ಬಂದೊಡೀತನ
ಜನನಿ ಬಿನ್ನ ಹಮಾಡಿದಳು ಶಿಶುಪಾಲಸಂಗತಿಯು ||

೩೨

ಆತನೆಂದನು ತಾಯೆ ಶಿಶು ವಿ
ಖ್ಯಾತನಹ ನೀನಾರ ಹಸ್ತದೊ
ಳೀತನನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಭುಜಯುಗವಕ್ಷಿಯಡಗಿದರೆ |
ಆತನೀತಗೆ ಮೃತ್ಯುವಿದು ಸಂ
ಭೂತನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ಶಿಶುವಿನ
ಮಾತೆಯನು ಸಂತೈಸಿ ನಾರದನಡಹಿದನು ನಭವ ||

೩೩

ಇವನ ಕಾಣಲು ಬಂದರವನಿಪ
ರವರವರ ಕೈಗಳಲಿ ತಾಯ್ತಂ
ದಿವನನಿತ್ತಳು ಮಾಣವಿವನಧಿಕಾಕ್ಷಿಬಾಹುಗಳು |
ಇವನ ತಾಯ್ತಮ್ಮತ್ತೆ ಯೆಂದು
ತ್ಸವದಲೀ ಮುರವೈರಿ ಬರಲಂ
ದಿವನ ತಂದಿವನವ್ವ ಕೊಟ್ಟಳು ಹರಿಯ ಹಸ್ತದಲಿ ||

೩೪

ಅಗಳವನಧಿಕಾಕ್ಷಿಬಾಹುವು

ನೀಗಿತೊಡನಿವನವೈ ಕಂಡು

ಬೈಗದಲಿ ಕಮಲಾಕ್ಷನಂಪ್ರಿಯಲೆಹಿಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ||

ಮೇಗರೆಯು ಮಾತಲ್ಲ ಬಾಲಕ

ನಾಗು ಹೋಗಿನ ಕೊಱತೆ ನಿನ್ನನು¹

ತಾಗುವುದು ನೀ ಸೈರಿಸೆಂದಭಯವನು ಬೇಡಿದಳು ||

೩೫

ಸೈರಿಸುವೆನಪರಾಧಶತವ ಕು

ಮಾರಕನ ತಾ ಕೊಲ್ಲಿ ನೆಂದೀ

ಕೌರಿ ಭಾಷೆಯ ಮಾಡಿ ಹಿಂಗಿದನಿವನ ತಾಯೊಡನೆ |

ಅವನ ಮರಣಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮು

ರಾರಿಯೋ ನೀನೋ ವಿಚಾರಿಸು

ವೀರ ಮಾರುತಿ ಯೆನಲು ಕೇಳಿದನಂದು ಶಿಶುಪಾಲ ||

೩೬

ಭೀಷ್ಮರು ಹೇಳಿದ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಕುಹಿತನಾಗಿ ಶಿಶುಪಾಲನು

ಭೀಷ್ಮರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವಿಕೆ.

ಎಲವೊ ಗೋಪಕುಮಾರನೆನ್ನನು

ಕೊಲುವನೇ ತಾನಿವನ ಕೈಯ್ಯಲಿ

ಯಚಿವವನೆ ಶಿವ ಶಿವ ವಿಚಾರಿಯನೇನ ಮಾಡುವೆನು |

ಗಳಹ ಭಿಷ್ಮವೈ ಕೋದರನು ಮೈ

ವಳಯ ಭಟ್ಟನೊ ನೀನು ಮೇಣೋ

ವಳರ ಹಳ್ಳಿಯ ಭಟನೊ ಹೇಡೆಂದನಾಚೈದ್ಯ ||

೩೭

ಈಕುರುಕ್ಷಿತಿಪಾಲರಲಿ ನೀ

ನಾಕವಾಳನು ಗಡ ವಯಃಪರಿ

ಪಾಕವುಳ್ಳವನೀಸುಕಾಲದಲೋದಿದಱಿತವಿದೆ |

¹ ನಾಗಹೋಗದು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲಿ, ಕ. ಖ.

ಕಾಕನುಣಿ ಕೊಂಡಾಡಿ ಗೊಲ್ಲರ
ಗೋಕುಲದ ಗೋಪಪ್ರಸಂಗ
ವ್ಯಾಕರಣಪಾಂಡಿತ್ಯ ಮೆಚಿದುದು ಭೀಷ್ಮ ನಿನಗಿಂದ || ೩೮

ಇದು ಮಹಾಮೆಖವಿಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯನು
ಯದುಗಳರಸನು ಭಟ್ಟನಿಲ್ಲಿಗೆ
ನದಿಯ ಮಗನಿಲ್ಲಿಗೆ ಸದಸ್ಯರು ನಾರದಾದಿಗಳು |
ಹುದಿದ ಮರುಭೂಮಿಯಲಿ ಮೌನ್ಯನು
ಬಧಿರನಿಲ್ಲಿಗೆ ಗೂಜಿ ಕೋಗಿಲೆ
ಮುದಿನರಿಗಳಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಭಾಸದರೆಂದನಾಚೈದ್ಯ || ೩೯

ನೀನಲಾ ಧರ್ಮಜ ನಂದಾ
ಮಾನಿನಿಯರ ವಿವಾಹದಲಿ ನೀ
ನೇನ ಮಾಡಿದೆ ಬೇಸಹಿಸಿ ಬಿಲಿಸಿದೆ ಬಾಲಿಕೆಯ |
ಏನ ಹೇಳುವೆನೊಂದು ಹಂಸನು
ಮಾನಸದ ತೀರದಲಿ ಪಕ್ಷಿವಿ
ತಾನದಲಿ ಧರ್ಮಜ ನಾಯ್ತು ಹಂಸ ನೀನೆಂದ || ೪೦

ನುಡಿಗಳಲಿ ಸದ ಮೃಗಸಂಗತಿ
ನಡವಳಿಯಲನ್ಯಾಯವೆಂದೇ
ಕೆಡಿಹಿದುವು ಹಂಸೆಯನು ನಾನಾವಿಹಗಸಂದೋಹ |
ನುಡಿವುದಲ್ಲದೆ ಮೇಣು ನಯದಲಿ
ನಡೆದುದಿಲ್ಲೆಲೆ ಭೀಷ್ಮ ನಿನ್ನನು
ಕಡಿದು ಭೂತಕೆ ಬಡಿಸಿದರೆ ಕೃತಕೃತ್ಯನಹೆನೆಂದ || ೪೧

ಕಳದಕಾಲದ ವೃದ್ಧ¹ ಮೇಲ
ಗ್ಗಳದ ನಿಯತವ್ರತಿ ಶ್ರುತಿಸ್ತು
ತಿಗಳಲಿ ಪರಿಣತನೆಂಬೆ ಕಡೆಯಲಿ ಗೋಪನಂದನನ |

ಬಳವಿಗೆಯ ಮಾಡಿದೆ ಮಹೀಮಂ

ಡಲದ ರಾಯರನಕಟ ಲಜ್ಜಾ

ಕುಳರ ಮಾಡಿದೆ ಭಂಡ ಫಡ ಹೋಗಿಂದನಾಚ್ಯದ್ಯ || ೪೦

ಪರಗುಣಸ್ತು ತಿನಿಂದೆಗಳು ಹಿರಿ

ಯರಿಗೆ ಸಾವ್ಯವೆ ನಿನ್ನ ಜಿಹ್ವೆಗೆ

ಪರಗುಣಸ್ತು ವದಿಂದ ಮೇಣ ಕಂಡೂತಿ ಹರುವಹುದೇ |

ಹಿರಿಯರಿದೆಲಾ ಕಣ್ವ ಕಪಿಲಃಂ

ಗಿರಸಜ್ಜಿಮಿನಿಯಾಜ ವಲ್ಯ

ವಹಿಸೆ ಲೋಕದೊಳಧಿಕರೆಲಾ ಭೀಷ್ಮ ಕೇಳಂದ || ೪೨

ನಾವು ಮೊದಲಲಿ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಕುಂ

ದಾವುದೇತಕೆ ಹೊಗಣೆ ಯಿವರಲ

ದಾವ ಕೊಱತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ನೀನೇಕುಪೇಕ್ಷಿಸಿದೆ |

ಈವೃಕೋದರಪಾರ್ಥರನು ಸಹ

ದೇವನಕುಲರನೇಕೆ ಹೊಗಣೆ ಯ

ದಾವಗುಣನಿಧಿಯೆಂದು ಕೃಷ್ಣ ನ ಬಣ್ಣಿಸಿದೆ ಯೆಂದ || ೪೪

ಗರುವನಲ್ಲಾ ಕೌರವೇಶ್ವರ

ನರಸಲಾ ಬಾಹಿ ಕನು ರಾಯರ

ಗುರುವಲಾ ಕೊಂಡಾಡಲಾಗದೇ ಚಾಪಧೂರ್ಜಟಿಯ |

ಗುರುಸುತನು ಸಾಮಾನ್ಯನೇ ಸಂ

ಗರಭಯಂಕರನಲ್ಲವೇ ವಿ

ಸ್ತುರಿಸಲಾಗದೆ ನಿನ್ನ ಕೃಷ್ಣ ನ ಹವಣೆ ಯವರೆಂದ || ೪೫

ಕವಚಕುಂಡಲಸಹಿತ ತಾನುದು

ಭವಿಸನೇ ಶೌರ್ಯಾದಿಗುಣದಲಿ

ಭುವನದಲಿ ಭಾರಾಂಕವೀರರು ಸರಿಯೆ ಕರ್ಣಗೆ |

ಇವನನೇಕಗ್ಗಲಸೆ ಭೂರಿ
ಶ್ರವನ ಹೊಗಟೆ ಜಯದ್ರಥನು ನಿ
ನ್ನವನ ಹವಣೇ ಶಲ್ಯ ಮುನಿಯನೆ ನಿನಗೆ ಹೇಜೆಂದ || ೪೬

ಕುಲದಲಧಿಕರು ಶೌರ್ಯದಲಿ ವೆ
ಗ್ಗಲರು ಶೀಲದಲುನ್ನತರು ನಿ
ಮ್ಗಲಿನರಾಚಾರದಲಿ ಕೋವಿದರಖಿಲಕಳಗಳಲಿ |
ಇಳೆಯವಲ್ಲಭರಿನಿಬರನು ನೀ
* ಕಳದು ಕಿಲಿ ಫಿಯೆನಿಪ ಹರಿಗೇ
ಕೊಲಿದೆ ಗಡ ಗರುವಾಯ್ತೆ ಗುಣ ನಿನಗೆಂದನಾಚೈದ್ಯ * || ೪೭

ಘನನಲಾ ಭಗದತ್ತಕಾಂಭೋ
ಜನು ಪದಸ ನಲಾ ವಿರಾಟನ
ತನುಜನೀಪಾಂಚಾಲಕೈಕಯರೀಮಹೀಭುಜರು |
ವಿನುತರಲ್ಲಾ ದಂತವಕ್ರನು
ನಿನಗೆ ಕಿಱುಕುಳನೇ ಜರಾಸಂ
ಧನ ಸುತನ ನೀನೇಕೆ ಬಣಿ ಸೆ ಭೀಷ್ಮ ಹೇಜೆಂದ || ೪೮

ದ್ರುಮನ ಕಿಂಪುರುಷಾಧಿಪನ ವಿ
ಕ್ರಮವ ಬಣಿ ಸಲಾಗದೇ ಭೂ
ರಮಣರಿದೆಲಾ ಮೊಳವಾಂಗಕಳಿಂಗಕೋಸಲರು |
ವಿಮಳರಿನಿಬರನುಚಿದು ಕ್ಷಪ್ಪ
ಭ್ರಮ ಹಿಡಿದುದೈ ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ
ಕ್ರಮದ ಭಣಿತಿಯ ಕರ್ಮಬೀಜವನಖಿಯೆ ನಾನೆಂದ || ೪೯

* ಕಳದು ಕಡು ನೆಹಿ ಹೂತವನವನು

ಹಟಿದು ಹಾವಿಂಗೆಟಗುವವೊಲಾಯ್ತೆಂದನಾಚೈದ್ಯ | ಚ. ಹ. *

ಭೀಷ್ಮರ ಮೇಲೆ ಸರ್ವರಾಜರ ಕೋಪ.

ಕುಮತಿ ಕೇಳ್ ಹೆಬ್ಬು ಲಿಯ ವನದಲಿ
ರಮಿಸುವುದೆ ಕಳಹಂಸೆ ಮೂಯಾ
ಭ್ರಮಿತರಲಿ ಯೂಚಿಸುವನೇ ವರಯೋಗಿ ನಿಜಪದವ |
ಸಮರಪಟು ಭುಜದರ್ಪಪಿತ್ತ
ಭ್ರಮ ವಿಸಂಸ್ಥುಳಚಪಳಚಿತ್ತ
ಸ್ಥಿಮಿತಭೂಪರ ಬಗೆವೆನೇ ತಾನೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ || ೫೦

ಖತಿಯ ಹಿಡಿದುದು ಸಕಲರಾಜ
ಪ್ರತತಿಗಳು ದುರ್ಮಾರ್ಗ ಮೂನ
ವೈತಿಕರದೊಳುಬ್ಬಿದ ರನಿಬರು ಜಲಧಿಘೋಷದಲಿ |
ಕ್ರತುವ ಜಲದಲಿ ಕದಡಿ ಗಂಗಾ
ಸುತನ ಹೊಯ್ ಕಟನಾಯ ಕೊಯ್ ನಿ
ಶ್ವಿತಘಟಾಗ್ನಿ ಯೊಳವನ ಸುಡಿ ಯೆಂದುದು ನೃಪಸ್ತೋಮ || ೫೧

ಕೃಷ್ಣೋತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಭೀಷ್ಮರು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಿಕೆ.
ಬಹಿಯ ಮೂತನೆ ಮೆಚ್ಚಿದು ಕಾರ್ಯದಿ
ಕೊಱತೆ ಯಾದರೆ ನಾಯಿಗಳೂರಲಿದ
ತೆಪನಹುದಲೇ ತೋಱುರೈ ನೆಹಿ ನಿಮ್ಮ ಕೈಗುಣವ ¹ !
ಇಹಿದು ನೀವ್ ಕೊಲಲಾರದಿದೊಡೆ
ನೆಹಿ ಘಟಾಗ್ನಿ ಯೊಳುರುಹದಿದೊಡೆ
ಕೆಹಹು ನಿಮ್ಮಯ ಬಾಯಲೆಂದನು ಭೂಪರಿಗೆ ಭೀಷ್ಮ || ೫೨

ನೆರೆದ ನರಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲಿ ಕೇ
ಸರಿಯ ಮನ್ನಿಸುವಂತೆ ಕೃಷ್ಣನ
ಚರಣವನು ಪೂಜಿಸಿದವರ್ಧಾರುಹನು ಮುರವೈರಿ |

¹ ನೀವ್ ನಿಮ್ಮ ಪೌರುಷವ, ಚ.

ಬಲಿಷ್ಠರುಗಳು ನೀವೀಜನಾರ್ದನ
 ನೊರೆಗೆ ಬಹಿರೇ ಪ್ರತಿಯೆನಿಸಿ ನರ
 ಹರಿಗೆ ಸರಿಯೇ ಹೋಗಿ ಯೆಂದನು ಭೂಪರಿಗೆ ಭೀಷ್ಮ || ೫೩
 ಅಣಕಿಸುವೆನೆನ್ನೊಡನೆ ಹಿರಿಯು
 ಬೃಣವ ತೆಗೆಯಲಿ ಯಿಮುರಾರಿಯು
 ಕೊಣಕಲಾಪರೆ ಕರೆದು ತೋಣಿ ವೃಥಾಭಿಮಾನದಲಿ |
 ಹಣಗಿ ಬಾಯ್ಬಿಡಿದೇನಹುದು ಕೃ
 ಗುಣವ ತೋಣಿರಿ ಸಾವಿರೊಳ್ಗೆ
 ಮಣಿವನೇ ವಿಹಗೇಂದ್ರನೆಂದನು ಭೂಪರಿಗೆ ಭೀಷ್ಮ || ೫೪

ಶಿಶುಪಾಲನ ದುರುಕ್ತಿಗಳು.

ಶಿವ ಶಿವಾ ಮುದಿಗೂಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದು
 ರವಿಯ ನೆಲವೋ ಭೀಷ್ಮ^೧ ನಿಲಿ ಮೊ
 ಧವನ ಮದಿಸಿ ನಿನಗೆ ಜೋಡಿಸುವೆನು ಮಹಾನಲನ |
 ಯುವತಿಯರು ಹಾರುವರು ಹುಲುಪಾಂ
 ಡವರು ಪತಿಕರಿಸಿದರೆ ನೀನಿಂ
 ದೆವಗೆ ಮೊನ್ನೆ ಕೃಷ್ಣ ಸಿಂಹಾಸನವನಿಚೆಯೆಂದ || ೫೫
 ನಿನಗೆ ಮೊದಲೊಳು ದಿವ್ಯವಿಶಿಖದ^೧
 ಮೊನೆಯೊಳರ್ಚಿಸಿ ಬಚಿಕ್ ಭೀಷ್ಮನ
 ಘನಘಟಾನಲಕುಂಡದೊಳ್ ಸ್ವಾಹಾಸ್ವಧಾಹುತಿಯು |
 ಅನುಕರಿಸಿ ಬಚಿಕಿನಲಿ ಕುಂತೀ
 ತನಯರೈವರ ರಕುತಘೈತದಲಿ
 ವಿನುತರೋಪಾಧ್ವರವ^೨ ರಚಿಸುವೆನೆಂದನಾಚೈದ್ಯ || ೫೬
 ಎಂದು ಚೂಪವ ತರಿಸಿ ಚಕ್ರಪುರ
 ದಿಂದ ಹೊಣಿವೆಂಬವನಿಸಾಲಕ

^೧ ಹೊರವಂಟು , ಚ.

^೨ ನಿಶಿತ, ಚ.

ವೈಂದವನು ಕೈವೀಸಿದನು ಕರೆ ಗೋಕುಲೇಶ್ವರನ |

ಇಂದಲೇ ರಿಪುರುಧಿರಪಾನಾ

ನಂದಕೃತಮದಶಾಕಿನೀಸ್ವ

ಭೈಂದಲೀಲಾನ್ಯತ್ಯದರ್ಶನ ¹ ವೈಂದನಾಚೈದ್ಯ ||

೫೭

ಡಾವೆರಿಸಿದುದು ವಿವಿಧವಾದ್ಯವಿ

ರಾವವಬುಜೋದ್ಯವನ ಭವನವ

ನಾವಿಗಡಭಟಕಟಕವಿದ್ದು ಬಲಿದರೋಷದಲಿ |

ಗೋವಳನ ಬರಹೇಲು ಧರೆಯಲಿ

ದೇವ ಗಡ ಬರಹೇಲು ತೋಟಾ

ಕಾವವರ ತಾ ಕೋಲುನೆಂದೊದಡಿದನು ಕಲಿಚೈದ್ಯ ||

೫೮

ಆಗ ಯಾದವರ ಯುದ್ಧಸನ್ನಾಹ.

ಹಲ್ಲಣಿಸಿದುದು ಯಾದವರ ಪಡೆ

ಘಲ್ಲಣೆಯ ಗರ್ಜನೆಯ ಘೋಷದ

ಭುಲ ವಣಿ ಗಂಭೀರಭೀರಿಯ ಬಹಳರಭಸದಲಿ |

ನಿಲ್ಲದಿಳಿ ಪದಹತಿಗೆನಲು ಬಲ

ವೆಲ್ಲ ಭೀಮನ ಸನ್ನೆಯಲಿ ರಣ

ಮಲ್ಲ ರೊದಗಿತು ಹೊಣಿಗೆ ನೃಪಮೋಹರದ ಬಾಹೆಯಲಿ ||

೫೯

ಮಿನುಗುದುಟಗಳ ವಿಕಲಮಂತ್ರದ

ಬಿನುಗುಗಳ ಕೈಯ್ಯಾಹುತಿಗೆ ಕರ

ದನಿಮಿಷರ ಪಲ್ಲಟದ ವಿಚಲಿತಸೂಕ್ತಿಮಯನಿನದ ² |

ತನಿಭಯದ ತರಳಾಕ್ಷಿಗಳ ದು

ಮೌನದ ಮೋಡಿಯ ಮೊಗದ ಬೆರಳಿನ

ಮುನಿಗಳಿದ್ದು ದು ಹೊತ್ತಬಿಹಗಿನ ಬಿಗಿದ ದುಗುಡದಲಿ ||

೬೦

¹ ವಸರ, ಚ.

² ದನಿಮಿಷರ ಪಲ್ಲಟದ ವಿಚಲಿತಸೂಕ್ತಿಮಯನಿನದ, ಚ.

ಕೃಷ್ಣನು ಅಭಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದುದು.
 ಮುನಿಗಳಂಜದಿರಂಜದಿರಿ ಪರಿ
 ಜನಕೆ ಗಜಬಜ ಜೇಡ ಯಾವವ
 ಜನಪರುರುವಣೆ ನಿಬಲಿ ಸೈರಿಸಿ ಪಾಂಡುಸುತರೆನುತ |
 ಮೊನೆನಗೆಯ ಸಿರಿಮೊಗದ ನೆಗಹಿದ
 ಜನದಭಯಹಸ್ತಾಂಬುಜದ ಹರಿ
 ವಿನುತಸಿಂಹಾಸನವನಿಜಿದಾ ಧುರಕೆ ನಡೆತಂದ ||

೬೧

ನಾರದಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯ.
 ಹಿಂದೆ ಯಾಶಿಶುಪಾಲಕನ ತಾಯ್
 ಬಂದು ಮಗನಪರಾಧಶತದಲಿ
 ಕೊಂದಲಾಗದು ಚಿತ್ತವೆಂದಳು ನಮ್ಮನನುಸರಿಸಿ |
 ಇಂದು ಖತಿಯಿಲ್ಲ ಮಗೆ ಸೈರಿಸ
 ಬಂದುದಿಲ್ಲ ಮಗೆರಡುತಪ್ಪಿಸೊ
 ಳಂದು ಮುರಹರ ನಗುತ ನುಡಿದನು ನಾರದಾದ್ಯರಿಗೆ ||

೬೨

ಈಮಹಾಯಜ್ಞ ವನು ಕೆಡಿಸುವೆ
 ನೀಮಹೀಶನ ಮುಖವನೆಂದನು
 ವೈವನಸ್ಯವೆ ಬಗೆದು ಮೊನೆಮೊಡಿದನು ನುಡಿಯೆರಡ |
 ತಾಮಸನ ತಪ್ಪಿದಖಿಳಭೂತ
 ಸ್ತೋಮತುಷ್ಟಿಯ ಕೀರ್ತಿ ಫಲಿಸಲಿ
 ಯಾಮಹಾಶರಕೆನುತ ಕೊಂಡನು ದಿವ್ಯಮಾರ್ಗಣವ ||

೬೩

ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಕುರಿತು ಕೃಷ್ಣನ ವಾಕ್ಯ.
 ಖಳ ದುರಾತ್ಮಕ ಯಗ್ರಪೂಜೆಗೆ
 ಬಲಿಸಿದೆ ನಮ್ಮನು ಮಹಾದೇ
 ವಿಳಯ ವಲ್ಲಭರೆಲ್ಲ ಕೇಳಲು ಬೈದೆ ನೂಜೊಂದ |
 ಅಲಿ ನುಡಿದನು ನಿಮ್ಮ ತಾಯ್ ಕೊಲ
 ಲೆಳಸಬೇಡೆನೆ ಸೈರಿಸಿದೆವಿ
 ನ್ನು ಟಿಹಿಕೊಂಬರ ಕರೆ ನೈಪಾಲರೊಳಾವಿಕಾರಿಗಳ ||

೬೪

ಝಂಕೆ ಮಿಗೆ ಹೊಣೆವೆಂಟುಡೆಬಲ
 ವಂಕದಲಿ ಯದುಸೇನೆ ಪಾಂಡವ
 ರಂಕೆಯಲಿ ದಳ ಜೋಡಿಸಿತು ಝಂಕೆಪಿಸುವ ಕೈದುಗಳ |
 ಮುಂಕುಡಿಯ ಮೋಹರದ ದಳ ನಿ
 ಶ್ಯಂಕೆಯಲಿ ಜೋಡಿಸಿತು ಭೂಪರ
 ಬಿಂಕ ಮುಣಿದುದು ಭೀತಿ ಬಲಿದುದು ಹುದುಗಿತಾಟೋಪ || ೬೫

ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳ ಉಪೇಕ್ಷೆ.

ತೋಗಿದನು ಕುರುರಾಯ ಪಾಂಡವ
 ರೋಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ನುತ ಕುರುಕುಲ
 ತಿಲಕನಾಣೆಡೆ ಯೆನುತ ಬಿಡಿವಿದರು ನೃಪಾಲಕರು |
 ಕಲಿಜಯದ್ರಥಮಾದ್ರಪತಿಸಾ
 ಬಲಕಳಂಗಕರೂಪ ನೃಪಕೋ
 ಸಲರು ತಿರುಗಿತು ಬೇಪಿ ಭಗದತ್ತಾದಿಗಳು ಸಹಿತ || ೬೬

ರಾಜರ ಮೇಲೆ ಶಿಶುಪಾಲನ ಕೋಪ.

ಚೆಲ್ಲಿತೀ ನೃಪಯೂಥ ಜಾತಿಲಿ
 ವೊಳ್ಳಗಳು ¹ ಜಲಜಾಹ್ನ ನಪ್ರತಿ
 ಮಲ್ಲ ತಾನೇ ಸಾಕೆನುತ ಹೋಯಿವೆನು ಕೆಲಬಲನ |
 * ಮುಲ್ಲರಾಯರು ನಿಲಿ ಗೋಪರ
 ಹಳ್ಳ ಕಾಣನ ಕೂಡೆ ಬಿರಿದಿನ
 ಕಲ್ಲಿಗಳ ತಮ್ಮೆದೆಯೊಳೂತ್ತಲಿ ಯೆಂದನಾಚ್ಚಿದ್ಯ * || ೬೭

¹ ಬಳ್ಳುಗಳು, ಚ.

* ಹಳ್ಳಿಗರ ಹಂಗೇಕೆ ಹೋಗಲಿ

ಗೊಲ್ಲರಧಿವೇಶತೆಯ ಕಂಡಾಣಿ

ಬಿಲ್ಲಿಗಳು ತಮ್ಮೆದೆಯೊಳೂತ್ತಲಿ ಯೆಂದನಾ ಚ್ಚಿದ್ಯ || ಚ. *

ಕೃಷ್ಣ ಶಿಶುಪಾಲರ ಯುದ್ಧ.

ಎನುತ ಖಳನಿಧಿರಾಗಿ ಮಧುಸೂ
ದನನ ಹಳಚಿದನಸುರರಿಪುವಿನ
ಮೊನೆಗಣೆಯಲವೆ ಮುಜುಗಿಹನು ಬಚ್ಚಿಕಾಮುಹೂರ್ತದಲಿ |
ದನುಜವೈರಿಯ ಮುಸುಕಿದನು ತನ
ತನಗೆ ನೋಟಕವಾಯ್ತು ಭೂಪತಿ
ಜನ ಸುನೀಥಮುರಾರಿಗಳ ಕೌತೂಹಲಾಹವಕೆ || ೬೪

ಬಿಡುವ ತೊಡಚುವ ಸಂಧಿಸುವ ಜೇ
ವಡೆದು ಹೂಡುವ ತಾಗಿರುವ ಹಿಡಿ
ಕಿಡುವ ಹರಿಸುವ ಬೆಸುವ ಭೇದಿಸುವಸಮಕೌಶಲವೆ ¹ |
ನುಡುವ ಕವಿಯಾರೈ ಬಹಿಯ ಬಾಯ್
ಬಡಿಕನೇ ಶಿಶುಪಾಲನೀಪರಿ
ನಡಕುತಿರ್ದನು ಹರಿಯೊಡನೆ ಸಮಬೆಸನಬಿಂಕದಲಿ || ೬೫

ಸೋತನ್ನೆ ಹರಿ ಯೆಂದು ಚೈದ್ಯನ
ಮಾತುಗಳು ಬಣಿ ಸಿದರೀನಿ
ಭೀತದಲಿ ಯದುನಿಕರವಿದ್ದುದು ಹರುಷಕೇಳಿಯಲಿ |
ಈತ ರಾವಣ ಮುನ್ನ ಭುವನ
ಖ್ಯಾತನೆಂದಮರರು ವಿಮಾನ
ವ್ರಾತದಲಿ ನೆಹಿ ನೋಡುತಿರ್ದರು ಸಮರ ವೈಭವವೆ ² || ೬೬

ಆಗ ನಾನಾವಿಧ ಉತ್ಪಾತಗಳು.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳೆ ಕೃಷ್ಣ ಶಿಶುಪಾ
ಲರ ಮಹಾಸಂಗ್ರಾಮಮಧ್ಯದೊ
ಳುರಿದುದಿಳೆ ಹೊಗೆದುದು ದಿಶಾವಳಿ ಧೂಮಕೇತುಗಳು |
ತರಣಿಮಂಡಲಮಾಲೆಗಳು ವಿ

¹ ಚಾಪಳವ, ಕ. ಖ.

² ಸಂಭ್ರಮವ, ಚ.

ಸ್ತುರಿಸಿತಾಕಾಶದಲಪರ್ವದ

ಲುರುವಣಿಸಿದನು ರಾಹು ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯಮಂಡಲವೆ ||

೨೧

ನಡುಗಿತವನಿಯಕಾಲದಲಿ ಬರ

ಸಿಡಿಲು ಸುಷಿದುದು ಹಗಲು ತಾರೆಗೆ

ಳಿಡಿದುವೆಲ್ಲದಲಿಳಿಗೆ ಸುಷಿದುದು ರುಧಿರಮಯಧಾರೆ |

ಮಿಡುಕಿದುವು ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಶಿಖರದ

ಲುಡಿದು ಬಿದ್ದು ವು ಕಲಶಹೆಮ್ಮರ

ನಡಿಗಡಿಗೆ ಕಾಣಿದುವು ರುಧಿರವನರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

೨೨

ನೆಳಲು ಸುತ್ತಲು ಸುಷಿದು ದಿನಮಂ

ಡಲಕೆ ಕಾಳಿಕೆಯಾಯ್ತು ಫಲದಲಿ

ಫಲದ ಬೆಳವಿಗೆ ಹೂವಿನಲಿ ಹೂವಾಯ್ತು ತರುಗಳಲಿ |

ತಳಿತಮರನೊಣಗಿದುವು ಕಾಷ್ಠಾ

ವಳಿಗಳುಣಿ ತಳಿತುವು ತಟಾಕದ

ಸಲಿಲ ವುಕ್ಕಿತು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಪುರದ ವಳೆಯದಲಿ ||

೨೩

ಅಗೆ ಧರ್ಮರಾಯನು ಉತ್ಪಾತ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಬೆದಟಿದನು ಯಮಸೂನು ಮಿಗೆ ನಡು

ಗಿದನು ಭಯದಲಿ ನಾರದನ ಕೇ

ಳಿದನಿದೇನೈ ಪ್ರಕೃತಿವಿಕ್ರಮಿಯ ಸಕಲಜೀವೈಗಳು |

ಇದು ಕಣಾ ಚೈದ್ಯಾದಿಗಳ ವಧೆ

ಗುದುಭವಿಸಿದುದಲೇ ಮುರಾರಿಯೊ

ಳುದಯಿಸುವುವುತ್ಪಾತ ಜೀವೈಗಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

೨೪

ಈನೆಗಳಿಡುತ್ತಾತಶಾಂತಿವಿ

ಧಾನವೇನೆನೆ ಕೃಷ್ಣ ಜೀವೈಯಿ

ಹಾನಿ ವೈದಿ ವಿನಾಶವಭ್ಯುದಯ ಪ್ರಪಂಚದಲಿ !

ಮಾನನಿಧಿಯೇ ವೇದಸೂಕ್ತವಿ

ಧಾನದಲಿ ಪರಿಹಾರ ವಿಸ್ತೃ

ಕ್ಷೇನಮಯವೀಲೋಕಯಾತ್ರೆಗಳಂದನಾಮುನಿಪ ||

೨೫

ಅಹರಿಯೆ ನಿಮಗಿಂದು ಜೀವ

ಸ್ನೇಹಿತನು ನಿಮಗಾವ ಚಿಂತೆ ವಿ

ಮೋಹಚೇಷ್ಟೆಗಳವನ ವಧೆಗೋ ಬಲ್ಲರಾರಿದನು |

ಊಹಿಸಲು ಬೇಕೆಂದು ಮುನಿಪತಿ

ಗಾಹಿನಲಿ ತಿಳುಹಿದನು ಘನಸ

ನ್ನಾ ಹರೇಚ್ಛಾ ಡಿದರು ಶಿಶುಪಾಲಕಮುರಾಂತಕರು ||

೨೬

ಕಾದಿದರು ವಿವಿಧಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯಾ

ಭೇದದಲಿ ರಥಭಂಗಚಾಪವಿ

ಭೇದಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಸಂಹರಣ ಪ್ರಪಂಚದಲಿ |

ಅದುರಾತ್ಮನ ನಿಲಿಸಿ ನಿಮಿಷದೊ

ಳಾದಯಾಂಬುಧಿ ತುಡುಕಿದನು ತ್ರೈ

ವೇದಮಯಮೂರ್ತಿತ್ರಯಾತ್ಮ ಮಹಾಸುದರ್ಶನವ ||

೨೭

ಶಿಶುಪಾಲ ಸಂಹಾರ.

ಬೆಸೆದನು ಚಕ್ರವನು ಧಾರಾ

ವಿಸರಧೂತಪರಿಸ್ಥಲಿಂಗ

ಪ್ರಸರತೇಜಃಕಣಪರಿಸ್ಪೃತನವ್ಯಶತಭೂನು |

ದೇಸೆದೆಯ ದುವ್ಯಾಳಿಸುವ ಬೆಳ

ಗೆಸೆಯೆ ಬಂದು ಸುನೀಥಕಂಠದ

ಬೆಸುಗೆ ಬಿಡಲೆಣಗಿದುದು ಹಾಯ್ದು ದು ತಲೆ ನಭಸ್ಥಳಕೆ || ೨೮

ಹರಿಗೊರಳ ಚೌಧಾರೆಯಲಿ ಧುರು

ಧುರಿಸಿ ನೂಕಿತ್ತು ರಕ್ಕುತವದಣ್ಣಿಗಳ್ಳು

ಮಿಠುಪತೇಜಃಪುಂಜ ವುಕ್ತ್ಯುತು ಹೊದತಿ ಹೊಳೆನಲಿ |
 ತುಠುಗುವೆಳಗಿನ ಜೋಕೆಯಲಿ ಜಗ
 ವೆಣಿಯೆ ಬಂದು ಮುರಾರಿಯಂಭ್ರಿಯೊ
 ಕೆಳಗಿ ನಿಂದುದು ನಿಜನೆಲೆಗೆ ವಿಜಯಾಭಿಧಾನದಲಿ || ೭೯

ಆಗ ಜನಗಳ ಮಾತುಗಳು.

ತಗ್ಗಿ ದುಡು ಕಳಕಳ ವಿಪಾದದ
 ಸುಗ್ಗಿ ಬೀತುದು ರಾಯರೀಚೆಯ
 ಮುಗ್ಗುಲಲಿ ಮೇಳ್ಳೆಸಿ ಮೆಣಿದರು ಮತ್ತೆ ಬಾಂಧವರು ¹ |
 ನೆಗ್ಗಿ ದುವು ನೆನಹವನ ಸಖಿಗಳು
 ಮುಗ್ಗಿದರು ಹುರಡಿನ ವಿಘಾತಿಯ
 ಲಗ್ಗಿಗರು ಹಣುಗಿದರು ಶಿಶುಪಾಲಾವಸಾನದಲಿ || ೮೦

ಈಸು ಹಿರಿದಲ್ಲೆಂದು ಕೆಲಬರು
 ಲೇಸುಮಾಡಿದನಸುರರಿಪುವಿದ
 ನೀಸುಬಾಹಿರನೆಂದಣಿಯೆವಾವೆಂದು ಕೆಲಕೆಲರು |
 ಐಸಲೇ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ಮುನಿದವ
 ರೇಸು ದಿನ ಬದುಕುವರು ಲೇಸಾ
 ಯ್ತು ಸುನೀಥಂಗೆಂದು ನಗುತಿದುಡು ನೃಪಸ್ತೋಮ || ೮೧

ಆಠುಕೋಟರಥೌಘ ಮೂವ
 ತ್ತಾಠುಕೋಟೆ ಗಜಂಗಳವ್ವ
 ತ್ತಾಠುಕೋಟೆತುರಂಗವೈದಕ್ಷೋಹಿಣೀ ಸೇನೆ |
 ಕೋಟಿದಾಡೆಯ ನಿ ಖಿಯದೇಹದ
 ವೀರದಾನವರಸುವ ನಿಮಿಷಕೆ
 ಕಾಠಿದರು ಕರುಣಾಳು ದೇವನಚಕ್ರದೂಷೈಯಲಿ || ೮೨

¹ ಮೈತ್ರಿಯಲಿ, ಕ. ಖ,

ಬಿದ್ದ ರೈಸಾವಿರಮಹಾರಥ
ರದಿ ತರುಣಜಲಃಘ್ನ ಸೇನೆಯ
ಕದ್ದ ನಂತಕನಸುರವೈರಿಯ ಕರುಣದೂರರನು |
ಹದ್ದು ನರಿ ವಾಯಸಸಮೂಹಕೆ
ಬಿದ್ದಿ ನೂಟಗಳಾಯ್ತು ಯಜ್ಞವೆ
ಹೊದ್ದಿ ಹೊಣಬಾಹೆಯಲಿ ಕಾದಿದ ಭೂತಸಂತತಿಗೆ || ೧೩

ಕೃಷ್ಣನು ಶಿಶುಪಾಲಪುತ್ರರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದುದು.
ಗೋಚಿತುತ ಬಂದೆಣ್ಣಿದರು ಶಿಶು
ಪಾಲತನುಜರು ಕೃಷ್ಣ ನಂಫ್ರಿಗೆ
ಲಾಲಿಸಿದನನಿಬರನು ಸಂತೈಸಿದನು ಕರುಣದಲಿ |
ಮೇಲುಪೋಗಿನ ವಿಧಿವಿಹಿತಕ
ಮೂಳಿಗಳ ಮಾಟ ವನ ಮಗಗೆ ಕೃ
ಪಾಳುಪಟ್ಟದ ಸೇಸೆದಳದನು ವೀರನಾರಯಣ || ೧೪
ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹ ನ್ನ ರ ಡ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಸೂಚನೆ.

ರಾಜಸೂಯಕ್ರತುಸಮಾಪ್ತಿಯೊ
ಳಾಜನಾರ್ಧನಮುಖ್ಯರನು ಯಮ
ರಾಜಸುತ ಕಳುಹಿದನು ಪೂರ್ವರು ತಮ್ಮ ನಗರಿಗಳ ||
ಯಾಗನಡೆದ ಕ್ರಮ.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ರಣಗಜಬಜದ ಘೋಷ

ಘೋಷ ತಗ್ಗಿ ತು ಪಚ್ಚಿ ಗಟ್ಟಿತು ಮತ್ತೆ ನೈಪನಿಕರ |

ಮೇಲಣಂತರ್ವೇದಿಗಳ ಮುನಿ

ಪಾಳಮಂತ್ರಾಹುತಿಗೆ ಕವಿವರಿ

ನಾಲಿಗೆಯ ಲಾವಣಿಗೆ ತಳಿತುವು ¹ ಹವ್ಯವಾಹನನ ||

ತಳಿತು ತಿವಿದಾಡಿದುವು ಮುಂಜಿದೊಡೆ

ಗಲಸಿದುವು ಹೊಗೆ ಸುತ್ತಿ ಸಿಮಿಸಿಮಿ

ಮೋಟಗಿ ಹೊದಣಿ ² ದ್ದುವು ಸಗಾಡದೊಳುಬ್ಬಿ ಭುಗಿಭುಗಿಸಿ |

ಸುಷಿಸುಷಿದು ಭೋರಂದು ಚಿಗಿದ

ಪ್ಪಳಿಸಿದುವು ಘೃತಧಾರೆಗಳಿಗು

ಚ್ಚಳಿಸಿದುವು ಹರಹಿನಲಿ ನಾಲಿಗೆ ಹವ್ಯವಾಹನನ ||

ಅನಭೃತಾದಿಗಳು.

ಶ್ರುತಿವಿಧಾನದಲಮೆಳಪೂರ್ಣಾ

ಹುತಿಯು ಪಾರಾಯಣದ ನಿಗಮ

ಪ್ರತತಿಗಳ ಪರಿಪೂರ್ಣಪರಿಮಳಮಯದಿಶಾವಳಿಯು |

ಕ್ರತುಸಮಾಪ್ತಿಯೊಳವಭೃಥದ ಭೂ

ಪತಿಯು ವಿಮಳಸ್ನಾನಪುಣ್ಯೋ

ಚಿತದಲೋಕುಳಿಯಾಡಿ ದಣಿದುದು ಲೋಕ ಸುರನರರ ||

ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಜನಕ್ರಮ.

ಆರಸ ಚಿತ್ತೈಸೊಂದುಲಕ್ಷದ

ಧರಣಿಯಮರರ ಭೋಜನಾಂತಕೆ

ಮೊಜಿವುದೊಂದೇ ಭಾರಿ ಶಂಖಧ್ವನಿ ಭಡಾಳದಲಿ |

ಪರುಶವಣೆ ಯಿದು ರಾಜಸೂಯಾ

ಧ್ವರದ ಪರ್ಯವಸಾನಪರಿಯಂ

ತರದೊಳೋರಂದದಲಿ ಹಗಲಿರುಳಾದಿತನವರತ ||

ಏಸುಲಕ್ಷವದೇಸು ಕೋಟಿಯ
 ದೇಸು ನಿರ್ಬುದವೇಸು ಖರ್ವವ
 ದೇಸು ಪದ್ಮವೊ ದ್ವಿಜರ ಗಣನೆಯನಣಿವರಾರವನು |
 ಏಸು ಭಕ್ಷ್ಯೋದನದ ಪರ್ವತ
 ರಾಶಿ ದಧಿಘೃತದುಗ್ಧಮಧುವಾ
 ರಾಸಿಯೊಡ್ಡಣೆ ಮೆಣಿದುದಿಂವ್ರಪ್ರಸ್ಥನಗರಿಯಲಿ ||

೫

ಓಗರದ ರಾಸಿಗಳ ಗಿರಿ ಕಂ
 ತಾಗಳಂತಿರೆ ಮರಳಿ ಕಾಣರು
 ಸಾಗರದವೊಲು ದಧಿಘೃತಾದಿಮಹಾಪ್ರವಾಹಚಯ |
 ಆಗಳಂತಿರೆ ಬತ್ತುವುವು ನಿಮಿ
 ಪಾಗಮಕೆ ತುಂಬುವುವು ಯಮಜನ
 ಯಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿಯನಲ್ಪಮತಿ ಬಣಿ ಸುವೊಡರಿಂದೆ ||

೬

ಧರ್ಮರಾಯನು ಋಷಿಗಳನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವಿಕೆ.

ಅರಸ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಮುನಿಗಳ
 ವರಸಮಾಜಕೆ ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಲಿ
 ಧರಣಿಪಾಧ್ವರಸಿದಿ ಯಾಯ್ತು ನಿರಂತರಾಯದಲಿ |
 ಕರುಣ ನಿಮ್ಮದು ನಿಮ್ಮ ಮಿಗೆ ಸ
 ತ್ಕರಿಸಲಜಿಯನು ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದಿನ
 ಹುರುಳಿನೀಕ್ಷಿಸಲಾಗದೆಂದನು ಮತ್ತೆ ಕೈಮುಗಿದು ||

೭

ಋಷಿಗಳು ಬಹುವಾನಿತರಾಗಿ ತಂತಮ್ಮಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದುದು.

ಮನ್ನಿಸಿದನವರುಗಳನುಡುಗೊಜಿ
 ಹೊನ್ನು ವಿವಿಧಾಭರಣಪಶುಗಳ
 ಲುನ್ನ ತಾಶೀರ್ವಾದರಚನೆಯಲವನಿಸನ ಹರಸಿ |
 ಸನ್ನತರು ತಮ್ಮಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂ

ಪನ್ನ ಸತ್ವರು ಮರಳಿದರು ಪ್ರತಿ
ಪನ್ನ ಸತ್ಯ¹ ವಿಳಾಸನೊಬ್ಬದನಿಂದ್ರವಿಭವದಲಿ ||

v

ರಾಜವರ್ಗವು ಬಹುಮಾನಿತವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದುದು.

ರಾಜವರ್ಗವನವರವರ ನಿಜ
ತೇಜಮೊನ್ನೋಚಿತದಿ ಗಜರಥ
ವಾಜಿವಿವಿಧಾಭರಣವಸನವೆಧೂಕದಂಬದಲಿ |
ಅಜಗತ್ಪತಿ ವ್ರಾತಯಿ ಪಾರ್ಥಿವ
ರಾಜಯನು ಮೆನ್ನಿಸಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ರಾಜನನುಜರ ಕೂಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು ಮೆಹೀಶ್ವರ ||

F

ಫಲಗುಣನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೀಷ್ಮರ
ಕಳುಹಿದನು ಗುರು ಗುರುತನೂಜರ
ಬಟಯೊಳನಿಲಜ ಬಂದನಾಕೃಪನೊಡನೆ ಸಹದೇವ |
ಬಟಯಲ್ಲೈದಿದ ನಕುಲನಾಸಾ
ಬಲನ ಸೈಂಧವಶಲ್ಯರನು ಕೋ
ಸಲವಿರಾಟದ್ರುಪದಭಗದತ್ತಾ ದಿಭೂಪತಿಯ ||

೧೦

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಪಾಂಡ್ಯಭೂಮಿ
ಶ್ವರಕಳಿಂಗಪ್ರಮುಖತೆಂಕಣ
ಧರಣಿಪರ ಬಟಯಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚಯೋಜನಾಂತರವ |
ವರಕುಮಾರರು ನಿಖಿಳಪೃಥ್ವೀ
ಶ್ವರನವರವರುಚಿತದಲಿ ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ಮರಳಯಿ ಬಂದರಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರವರಕೆ ||

೧೧

ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾಗಸಿದ್ಧಿಯಾಯಿತೆ ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಶ್ನೆ.
ಕರೆಸಿದನು ಹರಿ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ನರಸಿಸಹಿತೇಕಾಂತಭವನದೊ

ಳುರುತರಪ್ರೇಮೈಕರಸಸಂಸಿಕ್ತವಚನದಲಿ |

ಭರಿತವಾಯಿತೆ ರಾಜಸೂಯಾ

ಧ್ವರಸದಾಹುತಿತ್ಯಪ್ಯಮಾಣಾ

ಮರಮಹೀಶ್ವರವಿಭವವಿಲಸಿತಪಾಂಡುಪದವೆಂದ ||

೧೦

ದೇವನಂಭ್ರಯ ಮುಸುಕಿದುವು ಮೆಕು

ಟಾವಳಿಗಳ್ಳವರ ಸತಿಯ ಸಂ

ಭಾವನೆಯ ಮಧುರೋಕ್ತಿರಸದಲಿ ನಗುತ ಮನ್ನಿಸಿದ |

* ಓವಿದನು ಮುರವೈರಿ ಕಾರು

ಣ್ಯಾವಲೋಕನದಿಂದ ನಿನ್ನವ

ರಾವಭವದಲಿ ಭಜಿಸಿದರೊ ಬೇಸಹದೆ ಹರಿಪದವ * ||

೧೨

ಧರ್ಮರಾಯನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸ್ತುತಿಸು ವಿಕೆ.

ದೇವ ನಿಮ್ಮಡಿಯಂಭ್ರಕಮಲವ

ನಾವ ನೆನೆವನವೆಂಗೆ ತುಸವ

ಲ್ಲಾ ವಿರಿಂಚಾದ್ಯಮರಪದವಿದು ನಿಗಮಿಸಿದ್ದ ವಲ್ಯೆ |

ನಾವು ಸಾಕ್ಷಾದ್ಯಜ್ಞ ಪೂರ್ತಿ ¹ ಸು

ಧಾವಸೇಚನಧೂತಕಿಲಿ ಪ

ಭಾವರರಿದೇ ² ಬೊಪ್ಪನವರಿಗೆ ಶಕ್ರಪದವೆಂದ ||

೧೪

ಮಸಗಿದರೆ ಮಾಗಧನು ಯಜ್ಞವ

ನುಸುರಲೀವನೆ ಚೈದ್ಯ ಮುನಿದು

ಬಸವ ಮಾಡಿದೊಡಮ್ಮ ಕೈಯ್ಯಲಿ ಹರಿವ ಹೆಕ್ಕಳವೆ |

1 ದಮಳಮೂರ್ತಿ, ಕ. ಖ. ಚ.

2 ರಾವುದರಿದ್ಯ, ಕ. ಖ. ಚ.

* ಕೋವಿದನ ನಿಜಭಕ್ತಿಯೊ

ಪಾವಸೇಚನದಿಂದಲವರಿ

ನ್ನಾವ ಭಾವದಿ ಭಜಿಸಿದರೊ ಬೇಸಹದೆ ಹರಿಪದವ, ಚ.

ಶಿಶು ವೋಱಲಿದರೆ ಕಂಬದಲಿ ಜೋ
ಉಸಿದ ಕರುಣಾಜಲಧಿಯೇ ಪಾ
ಲಿಸಿದಲಾ ಪಾಂಡವರನೆಂದನು ಹೊರಟಿ ಚರಣದಲಿ || ೧೫

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ನೋಡಿ
ಆಲಂಗಿಸುವಿಕೆ.

ಎಚ್ಚೆನುತ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಕರು
ಣಾಳು ಪರಿತೋಷಾಶುಪೂರ್ಣವಿ
ಶಾಲೋಚನ ನೋಡಿದನು ತನ್ನ ವರನೊಲವಿನಲಿ |

ದ್ವಂದ್ವದಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಉಪದೇಶ.

ಬಾಲಕಿಯೆ ಬಾ ತಂಗಿ ಬಾ ನೀ
ಲಾಳಕಿಯೆ ಬಾರೆನುತ ಮಿಗೆ ಪಾಂ
ಚಾಲಿಯನು ಕರೆದಸುರರಿಪು ಮನ್ನಿಸಿದನುಚಿತದಲಿ || ೧೬

ನಂಬದಿರು ಸಿರಿಯನು ಪತಿವ್ರತೆ
ಯೆಂಬರಿಗೆ ನೀ ಗುರು ವಿಷಾದವಿ
ಡಂಬಹರುಷಂಗಳಲಿ ನೀನಿಹುದೇಕಚಿತ್ತದಲಿ |
ತುಂಬುವುದು ಬಿತ್ತುವುದು ರಾಜ್ಯದ
ಡೊಂಬುದಧಿ ¹ ಮೇಖಲೆಯ ಹರುಷಾ
ಡಂಬರವಿದೆಂದಸುರರಿಪು ಸೂಚಿಸಿದನಂಗನೆಗೆ || ೧೭

ವಿಷವೆ ಗೆಲಿದಿರಿ ಹಿಂದೆ ಕಿಚ್ಚಿನ
ದೇಸೆಯಲುಚಿದಿರಿ ದಾಯಿಗಳು ದು
ರ್ವ್ಯಸನಿಗಳು ದುಸ್ಸಹವು ನಿಮ್ಮ ಭೃವಯವಹಿತರಿಗೆ |
ವಿಷಮವಿದುವೇ ದ್ಯೂತಮೃಗಯಾ
ವ್ಯಸನ ಪಾರ್ಥಿವಜಾತಿಗಿದು ದು
ರ್ವ್ಯಸನವಿದುಲಿ ನೆಗ್ಗಿದರು ನಳದಶರಥಾದಿಗಳು || ೧೮

¹ ಡೊಂಬು ಹರಿ, ಕ. ಕ. ಚ.

ಸೋತು ನಡೆವುದು ಹಿರಿಯರಲಿ ಸಂ
 ಪ್ರೀತಿಯನು ಸುಜನರಲಿ ಸಿರ್ಮೆಳ್
 ನೀತಿಯನು ಪರಿವಾರಪುರಜನ ನಾಡುಬೀಡಿನಲಿ |
 ಬ್ರಾತಿಯನು ಧರ್ಮದಲಿ ವೈರಿ
 ವ್ರಾತದಲಿ ಪಾರುಪವ ನಿಖಿಳ್
 ಜಾ ತಿಯೊಳ್‌ಗೇಚ ರಿನೊಳಿಹುದೆಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದ || ೧೯

ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಯ ಹೇಳಿ ಪಾರ್ಥನ
 ನಂದನನ ಕರೆಸಿದನು ತಾಯ್ನಿಹಿ
 ತೆಂದನವರಿಗೆ ನಯದಲುಚಿತಪ್ರೀತಿವಚನದಲಿ |
 ಎಂದು ಕುಂತಿಗೆ ಸಾಖಿ ನಯನುಡಿ
 ಯಿಂದ ವಿನಯವೆ ಮಾಡಿ ಪಾಂಡುವೆ
 ನಂದನರ ಮನ್ನಿಸಿದನತಿಕಾರುಣ್ಯಭಾವದಲಿ || ೨೦

ಯಾದವರು ಪಾಂಡವರು ತನ್ನ ವ
 ರಾದರಿದುನೇ ಕುಟುಂಬವೀಮಹ
 ದಾಸಿಸ್ತೆ ಪಿಗದಾವೆ ¹ ರಕ್ಷೆ ಕುಟುಂಬವಾರಿದಕೆ |
 ಆದರಿಸಿದನು ಕೆಲಬರನು ಹೋಲಿ
 ಗಾದವರು ಕೆಲರಾಯ್ತು ಹರಿಮೊ
 ಯಾದುರಾಗ್ರಹವೃತ್ತಿ ಯಿಹವಣೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೨೧

ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಯಾಣ.

ಆಶುಭಗ್ರಹದುದಯದಲಿ ತಿಥಿ
 ರಾಶಿನಕ್ಷತ್ರಾಪಿಪುಣ್ಯೋ
 ದ್ವಾಪಸೂನಮುಹೂರ್ತದಲಿ ಸುಸ್ವರವಿಳಾಸದಲಿ |

ಭೂಸುರಾಶೀರ್ವಾದದಲಿ ಲ
ಕ್ಷ್ಮೀಶ ಪಯಣವ ಮಾಡಿದನು ಕ
ಟ್ಟು ಸುರದಲೊಡಳಿದುವು ಘನಗಂಭೀರಭೇರಿಗಳು || ೨೦

ದೇಶದಲಿ ಕಾಲದಲಿ ದೆಸೆಯಲಿ
ರಾಶಿಯಲಿ ತಾರಾಗ್ರಹಾದಿಗ
ಳ್ಳಸರಲಿ ತಾ ತನ್ನ ಚೇಷ್ಟೆಗಳವರ ವರ್ತನಕೆ |
ಈಸು ಮಹಿಮೆಯ ಮೆಚುಸಿ ಲೋಕವಿ
ಳಾಸಚೇಷ್ಟೆಯನನುಕರಿಸಿ ನರ
ವೇಷವನು ನಟಿಸಿದನು ಹರಿ ಹೂತದ ನಿಜೋನ್ನತಿಯ || ೨೩

ಬಲ ವಿಡೂರಥ ಸಾಂಬ ಸಾತ್ಯಕಿ
ದಳಪತಿಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಯಾದವ
ಕುಲಸಚಿವನಕ್ರೂರನುದ್ಧವೆಚಾರುಕ್ಯ ತವರ್ಮ |
ಚಲಪತಾಕೆಯ ರಥನಿಕರದ ¹

ಗಳೆಯ ಗಜವಾಜಿಗಳ ಸಂದಣಿ
ಯೊಳಗೆ ನಡೆದರು ಕೃಷ್ಣ ರಾಯನ ರಥದ ಬಲಿನಲಿ || ೨೬

ಕೃಷ್ಣ ವಿರಹದಿಂದ ಧರ್ಮರಾಯನ ದುಃಖ.

ಅನುಜತನುಜರು ಸಹಿತ ಕುಂತೀ
ತನಯ ದೂರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿ ಮರಳಯೆ
ಮನೆಗೆ ಬಂದನು ಕೃಷ್ಣ ವಿರಹವಿಷಾದಖೇದದಲಿ |
ಮುನಿಪವೇದವ್ಯಾಸಧೌಮ್ಯರ
ನನುಕರಿಸಿ ದಾಹಿಸುವ ದುಗಡವೆ
ನನಿತುವನು ಬಿನ್ನ ವಿವಿದನು ಮಿಡಿಮಿಡಿದು ಕಂಬನಿಯ || ೨೪

ಅಸುರರಿಪು ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಾ
ಹಿಸಿದನೀಯಜ ವನು ಪೂರ್ವದ
ಜ್ಞ

¹ ನಿಖಿಳರಥದ, ಡ.

ವಸುಮತೀಶರ ಪಾಡಿಗೊಣೆಯನಲೆನ್ನ ಪತಿಕರಿಸಿ |
 ಬಿಸುಟು ಬಿಜಯಂಗೈದನೀವು
 ಬ ಸವನಾರಿಗೆ ಹೇಳುವೆನು ಹಿಂ
 ದೆಸೆವ ಗೋಕುಲವಾಯ್ತು ಪುರವಿದು ಕೃಷ್ಣ ವಿರಹದಲಿ || ೨೬

ಅರಸ ಕೇಳೈ ದೈತ್ಯದಾನವ
 ರುರುವಣೆಯ ಯದುನಾಯಕರು ನಿ
 ಸ್ತರಿಸಲಣಿಯರು ಕೃಷ್ಣ ನಿಲ್ಲದೆ ಭೀತಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ |
 ಕರುಣ ನಿಮ್ಮಲಿ ಕಿಣಿದೆ ನಿಮ್ಮೊಳ
 ಗಣಕವಿಲ್ಲವೆ ಚಿಂತೆ ಸಾಕಂ
 ತಿರಲಿ ಯೆಂದವನೀಶನನು ಸಂತೈಸಿದನು ಮುನಿಸ || ೨೭

ಆಮುಕುಂದನ ನೆನೆಡು ನಮಗೆ ನಿ
 ರಾಮಯವು ನೀವಿರಲು ಚಿಂತಾ
 ವೈಮನಸ್ಯದ ವೇಡೆ ಮುಖಿಸುದು ಸಾಕದಂತಿರಲಿ |
 ಈಮಹೋತ್ಸವತ್ರಬಂಧವಿ
 ರಾಮಕರ್ಮವ ಬೆಸಸಿ ಯೆನೆ ನಗು
 ತಾಮುನೀಶ್ವರ ನುಡಿದನವನೀಶತಿರೋಮಣಿಗೆ || ೨೮

ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ವ್ಯಾಸರ ಉಪದೇಶ.

ಇದು ಕಣಾ ಕುರುರಾಜವೆಂತಾ
 ಭೃದಯವಿಗ್ರಹಪೂರ್ವಸೂಚನೆ ¹
 ಯಿದು ಸುಯೋಧನನೈವನ ಕತಿಸಯಕಾಲಸುಖಬೀಜ |
 ಇದು ಸಮಸ್ತಹೃತ್ಕುಲವಾ
 ರಿದಘಟೋತ್ಪಾದ ² ಸಮಾರಣ
 ವಿಡು ಫಲ ನಿಮಗಹ ³ ಜಯವಾದವೆಂದನಾಮುನಿಸ || ೨೯

¹ ಸೂಚಕ, ಚ.

² ಚಾಟನ, ಚ.

³ ಗವ, ಚ

ಅಜಿದಿಹುದು ವೇದೋಕ್ತಮಾರ್ಗವೆ
 ಮುಖಿಯದಿರು ನೀನಾಪ್ತವಚನವೆ
 ಹೊಣಿಗೆ ನಿನ್ನದು ನಿನ್ನ ಹೊದದು ಕಲುಷಕಲಿಮಲವು |
 ಕಣುಬರೀಕೌರವರು ಮುಖವಿದು
 ಮೊಜಿದುದದ್ಭುತವಾಗಿ ನಿಮ್ಮನು
 ಮುಖದೊಡಲದೆ ನಿಮ್ಮವರು ¹ ಸೈರಿಸುವರಲ್ಲೆಂದ || ೩೦

ನುಡಿಯದಿರಸತ್ಯವನು ರಾಜ್ಯವೆ
 ಬಿಡು ವಿಭಾಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ವಧುವಿನ
 ಮುಡಿಗೆ ಹಾಯ್ದರೆ ನೀನಧರ್ಮದ ತಡಿಯ ತುಡುಕದಿರು ² |
 ಬಡಲುಗೂಡಿ ಸಮಸ್ತವಸ್ತುವೆ ³
 ಬಿಡುವು ⁴ ದಗ್ಧದ ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿಯು
 ಮುಡಿಗೆ ಹಾಯ್ದೊಡೆ ಸತ್ಯವೊಂದನೆ ನಂಬು ನೀನೆಂದ || ೩೧

ಇದುವೆ ರೇಖಾಮಾತ್ರ ಸರ್ವಾಂ
 ಗದಲಿ ನಿನ್ನನು ಮುಖಿಯದಿರು ಕೊಂ
 ಕಿದರೆ ಕರುಣಾಜಲಧಿ ಜಯಿಸಲಿಕ್ಕುಂಟು ಹರಿ ನಿಮಗೆ |
 ಬೆದಳದಿರು ವಿಗಡಿಸುವ ವಿಷಯಾ
 ಸ್ವದೊಳೊಂದು ಮುನೀಂದ್ರನೈವರು
 ಸುದತಿಸಹಿತನಿಬರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಹೇಳಿದನು ಬಚಕ ⁵ || ೩೨

ಅಜ ರವದಿರು ನೀವು ನೆಜೆ ಸ
 ವರ್ಜ ರವದಿರಧರ್ಮನಿಪರು
 ಯಜ ದೀಕ್ಷಿತರಿಂದು ನೀವು ಸಮಸ್ತಜಗವೆಣಿಯೆ |

¹ ಕಂಡುನಿಜಿ. ಡ.

² ನಡೆಯದಿರು, ಚ.

³ ಧನವಿದು, ಚ.

⁴ ಕಡವು, ಟ.

ಹೊಣವಂಟು, ಚ. ಚ.

ಅಜ ರರಿಗಳು ನಿಪುಣರಿಗೆ ವರ
 ಯಾಜಿ ಕರಿಗಾಚಾರಹೀನರ
 ಭಿಜ್ಜಾ ಮೆತವಿದು ತಪ್ಪದೆಂದನು ಮುನಿ ನೃಪಾಲಂಗೆ || ೩೩
 ವ್ಯಾಸರು ಬದರಿಗೆ ಹೊರಟ ಬಳಿಕ ಉಳಿದ ಜನಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದುದು.
 ಮುನಿಪ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬದರೀ
 ವನಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದನತ್ತಲಿತ್ತಲು
 ಜನನ ಬಂದನು ಬಚಿಕ ಮೆಯನಿರ್ಮಿತಮಹಾಸಭೆಗೆ |
 ಮುನಿಗಳುಆದವರನು ಮಹೀಸುರ
 ಜನಸಹಿತ ಭೂಪಾಲಶೇಷವೆ
 ನನಿತುವನು ಬೀಚ್ಚೊಟ್ಟನಂದುಚಿತದಲಿ ಭೂಪಾಲ ¹ || ೩೪
 ಅರಸ ಕೇಳ್ಯ ಕಾರವೇಂದ್ರನ
 ಕರೆಸಿದನು ದುಶಾ ಸನಾದಿಕ
 ದುರುಳದುಸ್ಸಹಶತಕಸಹಿತಾಸಭೆಗೆ ನಡೆತಂದು |
 ಪರಿಭವಕ್ಕೆ ಗುಣಿಯಾಗಿ ಹಾಸ್ಯದ
 ಹರಹಿನಲಿ ಹಚೆವಾಗಿ ಪಾಂಡವ
 ರರಸನನು ಬೀಚ್ಚೊಟ್ಟು ಹಸ್ತಿನಪುರಕ್ಕೆ ನಡೆತಂದ || ೩೫
 ಭೂಮಿಲಂಬದ ನಿಖಿಳಭೂಪ
 ಸ್ಥೋಮಸಹಿತ ಸುಯೋಧನನು ಹೈ
 ತ್ತಾಮಸದ ಚಾವಡಿಯ ರೂಢಿಯ ರೋಷಪಾವಕದ |
 ಧೂಮಮುಖನೈತಂದು ಗಜಪುರ
 ಸೀಮೆಯಲಿ ಪಾಳೆಯವೆ ಬಿಡಿಸಿದ
 ಪೈಮನಸ್ಯದಲಿರುಳು ಹೊಕ್ಕನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವೆ || ೩೬
 ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

1 ನನುನಯದಿ ಮಿಗೆ ಸತ್ಕ ರಿಸಿ ಬೀಚ್ಚೊಟ್ಟನುಚಿತದಲಿ, ಚ.

ಹ ದಿ ಮೂ ರ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಸೂಚನೆ.

ಕಾಲಪಾಶಾಕರ್ಷದಲಿ ಭೂ
ಪಾಲನಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಗರಿಯ
ಬೀಣುಕೊಂಡನು ಬಂದು ಹೊಕ್ಕನು ಹಸ್ತಿ ನಾವುರವೆ ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ದುಃಖದಿಂದಿರುವಿಕೆ,
ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಕೌರವರಾಯನಿತ್ತಲು
ಮೇಲುಮುಸುಕಿನ ಹೊತ್ತ ದುಗುಡದ ಹೊಗರ ಹೊಗೆಮುಖದ |
ತಾಳುಗೆಯ ನಿರ್ದ್ರವದ ಮೆತ್ತರ
ದೇಶಿಗೆಯಲಿಕ್ಕಡಿಯ ಮನದ ನೃ
ಪಾಲ ಹೊಕ್ಕನು ನಡುವಿರುಳು ನಿಜರಾಜಮಂದಿರವೆ || ೧

* ಆರತಿಯ ಗಣಿಕೆಯರ ಪಾಯವೆ
ಧಾರು ಸೂಟಾಯತರ ಸುತಿವು
ಪ್ವಾರತಿಯ ದಾದಿಯರ ಮಂಗಳವಚನದೈದೆಯರ |
ದೂರದಲಿ ನಿಲಿಸಿದನು ಭಂಗದ
ಭಾರಣೆಯ ಬಿಸುಸುಯ ಸೂಟಿಯ
ಸೈರಣೆಯ ಸೀವೆಟದ ಸಿರಿಮಂಚದಲಿ ಪವಡಿಸಿದ || ೨

* ಆರತಿಯ ಗಣಿಕೆಯರ ಸುತಿವು
ಪ್ವಾರತಿಯ ದಾದಿಯರ ಪಾಯವ
ಧಾರು ಸೂಟಾಯತರ ಮಂಗಳವಚನದೈದೆಯರ, ಚ. ಟ. ||

ಆಗ ಸರ್ವವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಿಹಾಸ.

ಭಾನುಮತಿ ಬರೆ ಮುಖದ ಮುಸುಕಿನ
ಮೌನಿ ನೂಕಿದನಿರುಳನುದಯಾ
ನೂನಮಂಗಳಪಟದ ¹ ಶಂಖಧ್ವನಿಯ ಮೂಡಿಸಿದ |
ಭಾನುವಿಂಗಳ್ವಾಹಿಣ್ಯವ
ನೇನುವನು ಮನ್ನಿಸದೆ ಚಿತ್ತದೊ
ಳೇನ ನೆನೆದನೊ ಭೂಪನಿದ್ದ ನು ಖತಿಯ ಭಾರದಲಿ ||

೩

ಬೇಟೆ ನಿಂದುದು ಗಜತುರಗದೇ
ಋತು ಮೂಡಿತು ಕೇಳಮೇಳದ
ತೋಟಿಯಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಕವಡಿಕೆ ನೆತ್ತವೊದಲಾದ |
ನಾಟಕದ ಮೊಗರಂಬವೆನಿಸ ಕ
ವಾಟ ತೆಗೆಯದು ಹೊತ್ತಸೂಯದ
ಕೋಟಲೆಯ ಕಡುಹೂಟ ಕವರಿತು ನೃಪನ ತನುಮನವ || ೪

ದ್ರೋಣಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಸಮಯವೆ
ಕಾಣರುಚದಪಸಾಯಿತಸಚಿವ
ಶ್ರೇಣಿ ಬಾಗಿಲ ಹೊಣಿಗೆ ನಿಂದುದು ಮತ್ತೆ ಮನೆಗಳಲಿ |
ಕಾಣದೊ ² ಳಪೈಕದ ಸುವೇಣಿಯು
ರಾಣಿಯರ ದುರ್ಮನದ ಬೆಳಸಿನ
ಕೇಣಿಯನು ಕೈಕೊಂಡನೊಬ್ಬನೆ ಕೌರವರ ರಾಯ ||

೫

ಆಗ ಜನಗಳ ಸ್ವಚ್ಛಂದಾಚರಣೆ.

ಸಮಯವಿಲ್ಲೊ ರಂತೆ ಮೌನ
ಭ್ರಮದ ಬಿಗುಹಿನ ಕೇರಿಕೇರಿಯ
ಕುಮತಿಗಳ ಗುಜುಗುಜಿನ ಗುಪ್ತದ ³ ಮುಸುಕುಕೈದುಗಳ |

1 ರಭಸ, ಕ, ಖ. 2 ಕಾಣನೊ, ಚ. ಟ. 3 ವಾರ್ತೆಯ, ಕ, ಖ.

ತಮತಮಗೆ ಬಿರುದುಗಳ ಗಣಿಕಾ
ರಮಣವೈರದ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದಿನ
ಸಮರಭಟರಿಱಿದಾಡಿದರು ನಿರ್ನಾಮಭಾವದಲಿ || ೬

ದುರ್ಯೋಧನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನರ ನಾನಾವಿಧ ಉಹ.

ಪ್ರಾಣಶೋಷಿತನೆಂದು ಕೆಲಬರು
ಕಾಣೆವರಸನನೆಂದು ಕೆಲರ
ಕ್ಷೀಣರೋಗಿತನೆಂದು ಕೆಲರು ವಿಷಪ್ರಯೋಗದಲಿ |
ಸ್ತೈರ್ಯಜೀವಿತನೆಂದು ಕೆಲಬರು
ಜಾಣರೂಪಿಯ ಜನದ ನೆನೆಹಿನ
ಸಾಣೆಯಲಿ ಸವೆಯಿತ್ತು ಕೌರವನೃಪನ ನಿರ್ದೇಶ || ೭

ದೇಶ ಅರಾಜಕವಾಯಿತೆಂದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳಿರಲು
ಶಕುನಿಯ ಆಗಮನ.

ಅಕಟ ಕೌರವರಾಯ ರಾಜ
ನೃಕಶಿರೋಮುಣಿ ಯಿರಲು ಧರ ರಾ
ಜಕವಿಹೀನ ವಿಡಂಬವಾಯ್ತೇ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆನುತ |
ಸಕಲಜನ ಭೀಷ್ಮಾದಿ ¹ ಮಂತ್ರಿ
ಪ್ರಕರ ಚಿಂತಾಂಬುಧಿಯೊಳ್ಳದ್ದಿರೆ
ಶಕುನಿ ಬಂದನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ ರಾಜಮಂದಿರಕ್ಕೆ || ೮

ಕರೆದು ಬಾಗಿಲವರ್ಗ ತನ್ನಯ
ಬರವನುಹಿಡಿದೊಡವರು ರಾಯನ
ಹೊರಗೆ ಬಂದರು ನುಡಿದರಂಗೈತಳದ ಬಾಯ್ಗಳಲಿ |
ಅರಸ ಬಿನ್ನಹ ಮೂವದೇವರು
ದರುಶನಾರ್ಥಿಗಳನಲು ಮನದಲಿ
ಕುರುನೃಪತಿ ಚಿಂತಿಸುತ ಬರಹೇಚೆಂದು ನೇಮಿಸಿದ || ೯

ಶಕುನಿಯು ಈ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನ
ನನ್ನು ಕೇಳುವಿಕೆ.

ಹೊಕ್ಕನೀತನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ನೆಕ್ಕಟೆಯಿರೆ ಕಂಡು ನುಡಿಸಿದ
ನಕ್ಕಜದ ರುಜೆ ಯೇನು ಮಾನಸವೋ ಶರೀರಜವೋ |
ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿ ಕೊಂಡಿರದಿರಾರಿಗೆ
ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೋ ಸೀಮಂತಿನಿಯರಿಗೆ
ಮಕ್ಕಳುಟಿಕೆ ಬೇಡ ನುಡಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾಣಂದ || ೧೦

ಮಾವ ನೀವ ಮರುಳಾದಿರೇ ಯೆನ
ಗಾವ ರುಜೆ ಯಿಲ್ಲಂಗನೆಯರುಪ
ಜೀವಿಯೇ ತಾನಖಿಯಿರೇ ನೀವೀಸುಕಾಲದಲಿ |
ನೋವು ಬೇಜಿಲ್ಲ ನಗೆ ನಿಳಯಕೆ
ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈವುದಂತ
ಭಾವವೆಹ್ನು ಯನೇಕೆ ಬೆದಕುವಿರೆಂದನಾಭೂಪ || ೧೧

ಏನು ನಿನ್ನಂತಸ್ಥ ಹೃದಯಕ್ಕೆ
ಶಾನುಸಂಭವವೇಕೆ ನುಡಿ ದು
ಮ್ನಾನ ಬೇಡೆನ್ನಾಣೆನುತ ಸಂತೈಸಿದನು ನೃಪನ |

ಶಕುನಿ ದುರ್ಯೋಧನರ ಸಂವಾದ.

ಏನು ಭಯಬೇಡೆನ್ನೆ ನಲು ಯಮ
ಸೂನುವೈಭವವೆಹ್ನಿ ದಗ್ಧ ಮ
ನೋನುಭಾವವನೇಕೆ ನುಡಿಸುವಿರೆಂದನಾಭೂಪ || ೧೨

ಹೇಟು ಹೇಡೇನೇನು ಪಾಂಡುನೈ
ಪಾಲಪುತ್ರರ ವಿಭವವೆಹ್ನಿ
ಚ್ವಾಲೆಯಲಿ ಮನ ಬೆಂದುದೇ ಶಿವ ಶಿವ ಪಿಚಿತ್ರವಲ |

ಪಾಲಕನು ಧರ್ಮಜನು ಮಿಗೆ ಕ
 ಟ್ಟಾಳುಗಳ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಬೆ
 ಳ್ಳಾಳಹಬ್ಬು ಗೆಯವರ ಸಿರಿ ಕೇಳೆಂದನಾತಕುನಿ ¹ || ೧೩

ಪುರದ ಸಿರಿಯನು ಯಾಗದೊದವನು
 ಹರಿಯ ಕರುಣೋದಯವನಾಸೋ
 ದರರ ದರ್ಪದೊಳಸೆವ ಯಮಸುತನಖಿಳವೈಭವವ |
 ನರಸಭಾಮಂಟಪದಿ ನೆರೆದಿ
 ದ್ವರಸುಮಕ್ಕಳ ವಾರವಧುಗಳ
 ಪರಮಹರ್ಷವ ಕಂಡು ನೊಂದೆನು ಮಾವ ಕೇಳೆಂದ || ೧೪

ನಿನ್ನ ನಡತೆ ಯುಕ್ತವಲ್ಲೆಂದು ಶಕುನಿಯು ಹೇಳಲಾಗಿ
 ದುರ್ಯೋಧನನ ಪತನ.

ಅವರು ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತದ ರಾಜ್ಯ
 ಪ್ರನರಪಾತ್ರರು ನಿನ್ನ ಸೂಯೆಯ
 ಕವಲುಮನದ ಕುಠಾರಬುದ್ಧಿಯ ಕಲುಷಭಾವನೆಯ |
 ವಿವರಣವನವರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು
 ಶಿವ ಶಿವಾ ಭುವನೈಕಮಾನ್ಯರ
 ನವಗಡಿಸಲಂಗೈಸಿದೈ ಮಾಣೆಂದನಾತಕುನಿ || ೧೫

ಲೇಸು ಬಿಜಯಂಗೈಯಿ ನೀವೆ
 ನ್ನಾಶಯಾಗ್ನಿ ² ಯನೇಕೆ ಕೊಣಕುವಿ
 ರಾಸುರವಿದೇಕೆನ್ನೊಡನೆ ಸೈರಿಸುವುದುಪಹತಿಯ |
 ಈಸು ನುಡಿವರೆ ಮಾವ ಯೆನುತ ಮು
 ಹೀಶ ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ನೆನಹಿನ
 ಬೇಸಹಿಕೆ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ಧೊಪ್ಪನೆ ಕೆಡೆದನವನಿಯಲಿ || ೧೬

1 ಯ್ಯಸಲೇ ಪಾಂಡವರ ಸಿರಿಯೆಂದ, ಚ.

2 ಸಹಾ, ಕ. ಖ ಜ,

ಆಗ ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವಿಕೆ.

ಎತ್ತಿದನು ಕಣಿ ವೆಯ ಕಿರು ¹ ವನಿ

ಮುತ್ತುಗಳ ಕೇವಲಿಯ ಶಕುನಿ ನೈ

ಪೂತ್ತಮನೆ ಬಾ ಕಂದ ಬಾ ಯೆನುತಪ್ಪಿ ಕುಳ್ಳರಿಸಿ ² |

ಕಿತ್ತು ಬಿಸುಡುವೆನಹಿತರನು ನಿನ

ಗಿತ್ತೆನಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರವನು

ಹೆತ್ತ ತಾಯ್ ಗಾಂಧಾರಿ ಸಂತಸಬಡಲಿ ಬಚಕೆಂದ ||

೧೩

ಮಾವ ಕೇಳತಿಬಲರು ಫಲಗುಣ

ಪಾವಮಾನಿಗಳೈವರವದಿರ

ಜೀವಸಖ ಗೋವಿಂದನನಿಬರ ಗೆಲವು ಗೋಚರವೆ |

ಸಾವುದಲ್ಲದೆ ಬೇಜಿ ತನಗಿ

ನ್ನಾವಪರಿಯಲಿ ಸಮತೆ ಸೇರದು

ಜೀವಿತವೈವನಮರನಿಕರದೊಳರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೆಂದ ||

೧೪

ಅವರನ್ನು ಜಾಜಿನಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಸರ್ವಸಂದತ್ತನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಿಸುವೆ

ನೆಂದು ಶಕುನಿಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ.

ಗೆಲುವೆ ತಾನಂಜದಿರು ಪಾಂಡವ

ರಳವಳವೆ ತಾನೆನಿವೆ ನೈಪನ

ಗಗಳದ ಧರ್ಮಜ ನು ವಿಶೇಷದ್ರೌತಲೋಲುಪನು |

ಗೆಲುವೆ ಮೋಡಿಯನಖಿಯನಾತನ

ನೆಲೆಯ ಬಲ್ಲೆ ನು ಜಾಜಗಾಪು

ಕುಲಶಿರೋಮಣಿ ತಾನೆ ಯೆಂದನು ಶಕುನಿ ಕೌರವಗೆ ³ ||

೧೫

ಕಪಟವನು ಸಖಿ ಮಾಡಿ ಜಾಜಿಸೊ

ಳುಸರಿಕಾರ್ಯವೆ ಜಯಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು

ನಿಪುಣರೆನ್ನಂದದಲಿ ಭುವನದೊಳೆಲ್ಲ ಕೈತವದ |

¹ ತಿರು, ಚ.

² ಕೌರವನ, ಚ. ಟ.

³ ಕುರುಪತಿಗೆ, ಕ. ಖ. ಡ.

ಅಪದಸೆಗೆ ¹ ಭಯಗೊಳ್ಳದಿರು ನಿ
 ಪ್ಕೃಪೆಯಲಿರು ಗುರುಭೀಷ್ಮವಿದುರಾ ²
 ದೃಪಶದರ ಕೈಕೊಳ್ಳದಿರು ನೀನೆಂದನಾಶಕುನಿ || ೨೦

ಎನ್ನ ಬಹುಮಾನಾವಮಾನವು
 ನಿನ್ನದೈ ಸಲೆ ಮಾವ ನೀ ಸಂ
 ಪನ್ನ ಕೃತ್ರಿಮವಿದ್ಯನಾದರೆ ರಚಿಸು ³ ಸಾಕಿದನು |

ಇದನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದು ಶಕುನಿಯ ಹೇಳಿಕೆ.

ಅನ್ನಿ ಗರಿಗುಸುರದಿರು ನಮ್ಮವೆ
 ರೆನ್ನದಿರು ವಿದುರಾದಿಗಳನುಪ
 ಪನ್ನ ಮಂತ್ರವನುಜುಹು ಬೊಪ್ಪಂಗಿಂದನಾಭೂಪ || ೨೧

ನೀನಜುಹು ನಿಮ್ಮಯ್ಯ ಮತಿಗೊ
 ಟ್ಪಾನರೇಂದ್ರನ ಕರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ
 ಮಾನನಿಧಿಯೇ ಸಕಲ ಧರೆಯನು ಸೇರಿಸುವೆ ನಿನಗೆ |

ನೀನೇ ಹೇಳಿದು ದುರ್ಯೋಧನನ ಉತ್ತರ.

ನಿನೆ ಹೋಗೀ ಯೆನ್ನ ಕಡು ದು
 ಮ್ತಾನವನು ಬೊಪ್ಪಂಗಿ ನುಡಿದರೆ
 ತಾನೆ ಕರೆಸುವನಜುಹುವೆನು ಜನಕಂಗಿ ನಿಜಮತವ ⁴ || ೨೨

ಶಕುನಿಯು ಬಂದು ದುರ್ಯೋಧನನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಅಹುದು ಬಟಕೇನನುತ ಬಂದನು
 ಕುಹಕಮತಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನರಮನೆ
 ಗಿಹಸಮಯದಲಿ ಹೊಕ್ಕು ನಂದೇಕಾಂತ ಭವನದಲಿ |

¹ ಜಝಕ, ಕ. ಖ. ಡ

² ಮೊದಲಾದ, ಕ. ಖ.

³ ತೊಡಚು, ಚ. ಡ.

⁴ ಬಟಿಕೆಂದನಾನ್ವಪತಿ, ಕ. ಖ.

ಬಹಳಬೇಡವ್ಯಸನದಲಿ ದು
ಸ್ಸಹಮನೋವ್ಯಥೆಯಲಿ ಕುಮಾರಕ
ನಿಜುದನಜುಯಿರೆ ಭಾವ ಯೆಂದನು ಬಚ್ಚಕ ಖಳ ¹ ಶಕುನಿ || ೧೩

ಏನು ಶಕುನಿ ಮಗಂಗೆ ದುಗುಡವ
ದೇನು ಕಾರಣವಾರ ದೇಸೆಯಿಂ
ದೇನುಸಾಧ್ಯವದೇನು ಭಯ ಮೇಣಾವುದಭಿಲಷಿತ |
ಏನುವನು ವಂಚಿಸದೆ ಹೇಡೆಂ
ನಾನೆಗೆಕ್ಕೆ ಮುಕುವೆನೆ ನಿಜ
ಸೂನುವನು ನೀ ಕರೆಸಿ ಬೆಸಗೊಳ್ಳೆಂದನಾಶಕುನಿ || ೧೪

ಶಕುನಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕರೆಸುವಿಕೆ.

ಕರೆಸಿದನು ದುರ್ಯೋಧನನನಾ
ದರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿಕಾಂತದಲಿ ಮೂ
ವರು ವಿಚಾರಿಸಿದರು ನಿಜಾನ್ವಯಮೂಲನಾಶನವ |
ಭರತಕುಲನಿರ್ವಾಹಕನೆ ಬಾ
ಕುರುನ್ಮಪಾನ್ವಯದಿನಪ ಬಾ ಯೆ
ನ್ನರಸ ಬಾ ಯೆನ್ನಾನೆ ಬಾ ಯೆಂದಪ್ಪಿದನು ಮಗನ || ೧೫

ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ತಂದೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ದುಗುಡವೇಕ್ಕೆ ಮಗನೆ ಹಿರಿಯೋ
ಲಗವನೀಯೆ ಗಡೇಕೆ ವೈಹಾ
ಳಗಳ ಬೇಟೆಗಳವನಿಪಾಲವಿನೋದಕೇಳಿಗಳ |
ಬಗೆಯೆ ಗಡ ಬಾಂಧವರ ಸಚಿವರ
ಹೊಗಿಸಿ ಗಡ ನಿನ್ನರಮನೆಯನೀ
ಹಗಲು ನಿನಗೇಕಾಯ್ತು ಕತ್ತಲೆ ಯೆಂದನಂಧನ್ಯಪ ² || ೧೬

¹ ನೀವೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದನಾ, ಚ.

² ದು ಬೆಸಗೊಂಡ, ಕ. ಖ.

ಹೇಚಲಮ್ಮನು ನೀವು ಧರ್ಮದ
ಕೂಟಯಲಿ ಸಿಲುಕಿದವರನ್ನನು
ಖೂಳನೆಂಬಿರಿ ಕಷ್ಟನೆಂಬಿರಸೂಯನೆಂಬಿರಲೆ |
ಸಾಲಭಂಜಿಕೆಯಾಯ್ತು ತನ್ನಯ ¹
ಬಾಚಿಕೆಯ ಬೇಳಂಬವೇತಕೆ
ಕೇಳುವಿರಿ ನೀವೆನುತ ಸುಯ್ಯನು ತುಂಬಿ ಕಂಬನಿಯು || ೨೩

ಮುನಿಚರಿತ್ರರು ನೀವು ರಾಜಸ
ತನದ ಮದದಲಿ ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯ
ನನುಸರಿಸುವವರಾವು ನೀವೇ ಭೋಗನಿಸ್ಪೃಹರು |
ಅನುದಿವಸ ರಾಗಿಗಳು ನಾವೆ
ಮೈನುಮತವ ಪಾಲಿಸುವೆರಾರೆಂ
ದೊನುತ ಸುಯ್ಯನು ಮುಟ್ಟಿ ಬೈದನು ತನ್ನ ದುಷ್ಕೃತವ || ೨೪

ಈಸು ಕಳವಳವೇನು ಚಿತ್ತದ
ಬೈಸಿಕೆಗೆ ಡೊಳ್ಳಾಸವೇಕೆ ವಿ
ಳಾಸಕೂಟೆಯವೇನು ಹೇಟಾ ನನಹಿನಭಿರುಚಿಯ |
ವಾಸಿಗಳ ಪರಿವಿಡಿಯ ² ನೆನ್ನಲಿ
ಸೂಸಬಾರದೆ ನಿನ್ನ ಹರುಷಕೆ
ಪೈಸರವದೇನೆಂದು ಬಿಸಗೊಂಡನು ಸುಯೋಧನನ || ೨೫

ಪಾಂಡವರ ವೈಭವವೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಿ ವೈಭವವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಏನನೆಂಬೆನು ಬೊಪ್ಪ ಕುಂತೀ
ಸೂನುಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಪೂವನು
ದಾನವಾರಿಯ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಿನ ಸೌಖ್ಯಸಂಗತಿಯ |

¹ ನಮ್ಮಯ, ಖ.

² ಪೈಸರವ, ಕ.

ತಾ ನಪುಂಸಕನಾದ ಪರಿಯನ
 ದೇನ ವಿಸ್ತರಿಸುವೆನು ಲಜ್ಜಾ
 ಮಾನಿನಿಗೆ ತನ್ನೊಕ್ಕ ತನವಿಂದಚಿದು ಹೋಯ್ತೆಂದ || ೩೦

ನೆಗೆದ ಬುಗುಟೆದೆ ಹಣೆಯಲವರೋ
 ಲಗದ ಸಭೆಯಲಿ ನೆನದ ಸೀಜೆಯ
 ತೆಗೆಸಿ ಕೊಟ್ಟರು ತಂದು ¹ ಮಡಿವರ್ಗದ ನವಾಂಬರವೆ |
 ಬೆಗಡುಗೊಳಿಸಿದರೆನ್ನ ನವರೋ
 ಲಗದ ಗಣಿಕೆಯರವರ ಸೂಟಿನ
 ನಗೆಯ ನೆನೆನೆದೆನ್ನ ಮನ ಜರ್ಝರಿತವಾಯ್ತೆಂದ || ೩೧

ಇದಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಹಣೆ ನೊಂ
 ದುದಕದೇನು ನಿಮಿತ್ತವೆನಲಾ
 ಸದನದಲಿ ಮೆಯನಿತ್ತ ಸಭೆಯನು ದೇವರಜೆಯಿರಲೆ |
 ಮುದದಿನಾಧರ್ಮಜನು ಘನಸಂ
 ಪದದಲೋಲಗವಿತ್ತನಾದೊ)
 ಪದಿ ನಿಜಾನುಜಮಂತ್ರಿ ಸಚಿವಪಸಾಯಿತರು ಸಹಿತ || ೩೨

ಆಮಹಾಸಭೆ ದೇವನಿರ್ಮಿತ
 ರಾಮಣೀಯಕವಿವಿಧರತ್ನ
 ಸ್ತೋಮತೇಜಃಪುಂಜರಂಜಿತ ನಯನವೀಧಿ ² ಯಲಿ |
 ಸಾಮದಲಿ ನಮ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ಭೂಮಿಪತಿ ಕರೊದನು ತನ್ನ
 ದ್ವಾಮಿಭವವನೆನಗೆ ತೋಱುಲು ತತ್ಸಭಾಸ್ಥಳಕೆ || ೩೩
 ಹರಹಿನಲಿ ಹಿರಿದಾಯ್ತು ಕೆಂದಾ
 ವರೆಯ ಬನ ಬೇಟೊಂದುರಾವಿನ
 ಉರುವಣೆಯ ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಕಿದುದೊಂದುತಾಣದಲಿ |

ಹರಿವ ಯಮುನಾನದಿಯನ್ನಲ್ಲಿಗೆ
ಕರೆಸಿದವರಾರೆನಲು ಮಣಿಬಂ
ಧುರದ ಬೆಳಗಿನ ಲಹರಿ ಮುಖುದುದು ತನ್ನ ಜಾಣುವೆಯ || ೩೪

ಹೊಕ್ಕ ಸಾಲಲಿ ಹೊಳವ ಮಣಿರುಚಿ
ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿದುವು ಕಂಗಳನು ನಡೆ
ದಿಕ್ಕ ಲನ ನೋಡಿದರೆ ಮುಖುದೊಳಸರಿದುವಾಲಿಗಳು |
ಉಕ್ಕು ವಮಲಚ್ಚ ವಿಗಳಲಿ ಮನ
ಸಿಕ್ಕಿ ಹೊಳಬಟಿದುದು ವಿವೇಕವ
ಡೊಕ್ಕುರಿನಿ ಕೆಡಹಿದುವು ಬಹುವಿಧರತ್ನ ಕಾಂತಿಗಳು || ೩೫

ಹಿಡಿದುವೆನ್ನೊ ಹೆಯನು ಮಣಿರುಚಿ
ಯೆಡತರದೊಳಿಕ್ಕಿದುವು ಭಿತ್ತಿಯ
ಬಿಡೆಯದಲಿ ಝಳಪಿಸುವ ನೀಲದ ಮಣಿಯ ಲಹರಿಯಲಿ |
ತಡಿಯ ¹ ಕಾಣೆನು ತಳತಕಾಂತಿಯ
ಕಡಲ ವಿಮಲಸ್ಥಿಟಕಜಲದಲಿ
ಮಿಡುಕಲಂಜಿದುವಂಘ್ರಿಗಳು ನರನಾಥ ² ಕೇಳೆಂದ || ೩೬

ಸ್ಥಳವೆ ಜಲರೂಪದಲಿ ಜಲವೇ
ಸ್ಥಳದ ಪಾಡಿನಲಿದ್ದದುದು ಕೆಲ
ಬಲದ ಭಿತ್ತಿಯ ಕಂಭ ಕಂಭದ ನಡುವೆ ಭಿತ್ತಿಗಳ ³ |
ಹೊಳವನೇ ⁴ ಕಂಡೆನು ವಿವೇಕದ
ಕಳವು ಚಿತ್ತದ ಸೆಣೆ ದುಹಾರದೊ
ಳುಡಿದುವಕ್ಷಿಗಳಂತು ಸೋತೆನು ತಾತ ಕೇಳೆಂದ || ೩೭

¹ ಕಡೆಯ, ಡ.² ತಳವೆಂದರಸ, ಡ.³ ಳ, ಕ, ಚ.⁴ ಹೊಳವುದನೆ, ಡ.

ಪಾಂಡವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನಗಾದ ಅವಮಾನವನ್ನು ದುರ್ಯೋ
ಧನನು ಹೇಳುವಿಕೆ,

ಮುಂದೆ ವಿಮಲಸ್ಥಿತಕಛೂಮಿಯ

ನೊಂದು ತಾವಿನಲೀಕ್ಷಿಸುತ ಕೊಳ

ನೆಂದು ಬಗೆದನು ನಿಂದು ಸಂವರಿಸಿದನು ಮುಂಜೆಹಗ |

ಅಂದು ದೌಪದಿಸಹಿತ ನಾರೀ

ವೈಂದ ಕೈಗಳ ಹೊಯ್ದು ಮಿಗೆ ಘೋ

ಚೆಂದು ನಕ್ಕು ದು ನೊಂದು ತಲೆವಾಗಿದನು ಲಜ್ಜೆಯಲಿ || ೩೮

ಊಹೆಯಲಿ ತಡವರಿಸಿ ಹೆಜ್ಜೆಯ

ಗಾಹುಗತಕದೊಳಿಡುತ ಕಾಂತಿಯ

ಸೋಹನಖಿಯದೆ ಬೀದಿಯಲಿ ಕಂಡನು ಸರೋವರವ |

ಆಹರಿಬವನು ಮುಖವೆನೆಂದದ

ನೂಹಿಸಿದನಾಸ್ಥಿತಕವೆಂದು

ತೃಪಿಸಲು ನೀರಾಯ್ತು ನನೆದನು ನಾಭಿದಘ್ನದಲಿ ¹ || ೩೯

ಮತ್ತೆ ಘೋಚೆಂದರು ನೃಪಾಲನ

ಮತ್ತಕಾಶಿನಿಯರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ

ನಿತ್ತ ದಿವ್ಯದುಕ್ಕೂಲವನು ತಡಿಗಡಲಿ ತೊಡಚಿದನು |

ಬತ್ತಿ ತೆನ್ನ ಭಿಮಾನಜಲನಿಧಿ

ಮತ್ತೆ ಮಾರಿಯ ಮಸಕವನು ನೀವ

ಚಿತ್ತವಿಸಿರೇ ಬೊಪ್ಪ ಯೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ || ೪೦

ನಂಬಿ ² ಸಿದುದೊಂದೆಡೆಯ ಬಾಗಿಲು

ಬಿಂಬಿಸಿತು ಭಿತ್ತಿಯಲಿ ತತ್ಪ್ರತಿ

ಬಿಂಬವೆಂದಾನಖಿಯೆನದ ಹಾಯನು ಚೌಕದಲಿ |

ಎಂಬೆನೇನನು ಹೊರಟಿ ನಗುವ ನಿ

ತಂಬಿನಿಯರನು ಭೀಮಸಾರ್ಥರ
ಡಂಬರವ ಕಂಡಸುವ ಹಿಡಿದೆನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದ || ೪೧

ನೊಂದುದೀಹಣಿ ಮನದೊಳಗೆ ಮಿಗೆ
ನೊಂದೆನವದಿರ ನಗೆಗೆ ನಡೆದೆನು
ಮುಂದಣೋವರಿಬಾಗಲನು ಕಂಡೆನ್ನ ಚಿತ್ತದಲಿ |
ಹಿಂದೆ ಹೆದಟಿದ ¹ ಭಂಗವೇ ಸಾ
ಕೆಂದು ಸುಪ್ರಾಧಿಯಲಿ ಬಾಗಲ
ನೊಂದು ಲಾವನೊಳಹಿಸಿ ತಡವರಿಸಿದೆನು ಭಿತ್ತಿಗಳ || ೪೨

ನಗೆಗೆ ನಗೆ ಕುಂಟಣಿ ವಿವೇಕದ
ಹೊಗೆಗೆ ಹೊಗೆ ಸಖಿಯಾದುದಲ್ಲಿಯ
ಹಗರಣಿಗೆ ನಾನಾದೆನೆದು ನೋಟಕದ ಜನವಾಯ್ತು |
ನಗುವವರ ಜರದನೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನಗೆಯ ಮಜುಡೆನೆ ಬೊಗ್ಗ ನಿವ್ವೆಯ
ಮಗನವಸಾರೂಪವಿದು ಚಿತ್ತೈಸಿ ನೀವೆಂದ || ೪೩

ಬಡ್ಡ ವಿಸಿತೆನ್ನಾಟ ನಗೆಯೊಳ
ಗಡ ಬಿದ್ದಳು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಬಡ್ಡಿ ಬಿಂಕದಲವರು ಬಿರಿದರು ಭೀಮಘಟುಗುಣರು |
ಖಡ್ಡಿಗರುವೆನ್ನಿಂದ ರೋಷದ
ಗೊಡ್ಡು ತಾನಾದೆನು ವಿಘಾತಿಯ
ಬಡ್ಡಿ ನಿನ್ನದು ಬದುಕಿದೆನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೪೪

ಇದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕ್ರೋಧವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಸಿಂಗಿಯನು ಬಿತ್ತಿದೆನು ಪಾಂಡವ
ರಂಗದಲಿ ತತ್ಕಾಲದ ಬೆಳಸಿನ
ಸಿಂಗಿಯಲಿ ನಾ ಸಾವೆನಲ್ಲದೊಡಗ್ಗಿ ಕುಂಡದಲಿ ||

ಭಂಗಿಸುವೆನೀಕ್ಷಣದೊಳನ್ನ ನು
ನುಂಗಬೇಹುದು ವಬ್ಬಿ ಮೋಣೀ
ಗಂಗೆಯಲಿ ಬಿದ್ದೊಡಲ ನೀಗುವೆನೆಂದು ಬಿಸುಸುಯ್ದು || ೪೫

ಆಯುಧಿಷ್ಟಿ ರಸಹಿತ ನೀನೇ
ರಾಯನಾಗಿರು ಮೋಣು ನಮ್ಮಿ
ತಾಯಿ ಸಂತಸಬಡಲಿ ದುಶ್ಯಾಸನನ ಪಟ್ಟದಲಿ ;
ರಾಯತನವೆವೊಗಿಂದ್ರಲೋಕದ
ಲಾಯದಲಿ ದಿಟವೆಂದು ನುಡಿವರು
ಜೋಯಿಸರು ಸಾಕವರ ವಚನ ನಿರರ್ಥವಲ್ಲೆಂದ || ೪೬

ಪುರದೊಳೆಂಬತ್ತೆಂಟುಸಾವಿರ
ಧರಣಿಯವರರು ನಿತ್ಯಪಡಿಯವ
ರರಸ ಕೇಳೈ ಹತ್ತು ಸಾವಿರಹೊನ್ನ ತಳಿಗೆಯಲಿ |
ವರಯತೀಶರು ಹತ್ತುಸಾವಿರ
ವರಮನೆಯಲುಂಬುದು ನೃಪಾಲಾ
ಧ್ವರದ ಸಿರಿಯನು ನೀವೆ ಕಂಡಿರೆ ಯೆಂದನಾ ಭೂಪ || ೪೭

ದುರ್ಯೋಧನನ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಗಾಗಿ ತಂದೆಯ ಚಿಂತೆ.

ಕೇಳಿದನು ಬಿಸುಸುಯ್ದು ನಕಟ ವಿ
ಟಾಳಸಿತ ಕೌರವನ ಬುದ್ಧಿ ವಿ
ಟಾಳಸಂಗತಿಯಾಯ್ತಲ್ಲಾ ಪಿಸುಣಾರ ಕೆರಳಚದು ¹ |
ಕೇಳು ಮಗನೇ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ
ಮೇಲೆ ಮುನಿವರೆ ರಾಜಖುಷಿ ನರ
ಪಾಲಮಾತ್ರನೆ ಶಿವ ಮಹಾದೇವೆಂದನಾಭೂಪ || ೪೮

ಸತಿಯರಲಿ ² ನಿಮ್ಮ ವೈ ಸುಪತಿ
ವ್ರತ ಮಹಾಖಳ ನೀನು ಬೀಜ

¹ ಕೊಂಡೆಯರ ಮೇಳದಲಿ ಡ.

² ಸತಿಯಲಾ, ಡ.

ಸ್ಥಿತಿಯುಲೂಣೆಯವಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಯ ಬುದ್ಧಿ ದೋಷವಿದು |
 ಕೃತಕವೋ ಸಹಜವೋ ನವೀನ
 ಸ್ಥಿತಿಯ ಕಂಡೆನು ಶಿವ ಶಿವಾ ದು
 ಮೃತಿಗಳೇನನು ನೆನೆಯರೆಂದನು ಸುಯುಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೪೯

ಇದು ಅಯುಕ್ತವೆಂದು ಮಗನಿಗೆ ತಂದೆಯ ಉಪದೇಶ.

ಪಾಂಡುವಿನ ಮಕ್ಕಳುಗಳಾರಾ
 ಪಾಂಡುವಿನೊಳನ್ನಲ್ಲಿ ಭೇದವೆ
 ಕಂಡೆಲಾ ನೀನವರಿಗೇನಪ್ರಾಪ್ತವೇ ಧರಣಿ |
 ಉಂಡು ಬದುಕುವ ಬಹಳ ಭಾಗ್ಯರ
 ಕಂಡಸೂಯವ ಬಡುವೆ ಖಲರನು
 ಭಂಡರೆನ್ನದೆ ಲೋಕ ನಿನಗಿದು ಸಾಮ್ಯವಲ್ಲೆಂದ || ೫೦

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ದುರ್ಯೋಧನನ ನಿಷ್ಠುರವಾಕ್ಯಗಳು.
 ಅಹುದು ಬೊಪ್ಪೆ ವೃಥಾಭಿಮಾನದ
 ಕುಹಕಿ ಹೋಗಲಿ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ
 ಬಹ ಕುಮಾರರ ಕೂಡಿ ನಡೆವುದು ಪಾಂಡುನಂದನರ |
 ಮಹಿಯ ಹಂಗಿಂಗೋಸುಗವೆ ಬಿ
 ನ್ನಹವೆ ಮಾಡಿದೆ ತನಗೆ ಭಂಡಿನ
 ರಹಣಿ ಬಂದುದು ಸಾಕಲೇ ಸೊಗಸಾಯ್ತು ಲೇಸೆಂದ || ೫೧

ತಾಯೆ ನೇಮವೆ ಗೊಂಡೆನಯ್ಯ
 ಗಾಯುಧಿಷ್ಠಿ ರನಾತ್ಮಜನಲೇ
 ವಾಯುಸುತನರನಕುಲಸಹದೇವರು ಕುಮಾರರಲೆ |
 ಈ ಯುಗದಲಿನ್ನವರ ಸಂತತಿ
 ದಾಯಭಾಗಿಗಳಾಗಿ ಬದುಕಲಿ
 ರಾಯರಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮನು ರಕ್ಷಿಸುವರೆಂದ || ೫೨

ಅರಸ ಧರ್ಮಜ್ಞನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ಹಿರಿಯಮಗನುತ್ತಮನು ಪವನಜ
 ನರರು ವಿನಯಾನ್ವಿತರು ನೀವೇ ಪುತ್ರವತ್ಸಲರು |
 ಧರಣಿಗಿನ್ನಾವೈಸಲೇ ನೂ
 ವರರು ಕುಮಾರರು ಹೊಣಿಗೆ ನಿವೃತ್ತಯ
 ಕರುಣವೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆಮ್ಮನು ಬೀಜುಕೊಡಿ ಯೆಂದ || ೫೩
 ಆಯಚಲವಭಿಮಾನ ಹೋಗಲಿ
 ಸಾಯ ¹ ಬೇಕೆಂಬರೆ ನೃಪಾಲರ
 ಬಾಯ ತಂಬುಲ ತಿಂದು ² ಹೊಣುವೆವು ಬೆಂದ ಬಸುಣುಗಳ |
 ಆಯಚಲನಾಚಂದ್ರತಾರಕ
 ಕಾಯವಧ್ರುವವೆಂಬೊಡಿದಕೆ ಸ
 ಹಾಯವಿದಲಾ ಕಾಳಕೂಟಕೋರನದಿಯೆಂದ || ೫೪
 ಅರಸನಭ್ಯುದಯವನು ಭೀಮನ
 ಧರಧರವನರ್ಜುನನ ಬಿಂಕವೆ
 ನರಸಿಯಾಟೋಪವನು ಮಾದ್ರೀಸುತರ ಸಂಭ್ರಮವ |
 ಹೊರೆಯ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮದ್ರಪದಾ
 ದ್ವರ ವಿಡಂಬವ ಕಂಡು ಕಂಡೆ
 ಬಿರಿದುದಳುಕಿದೆವಾವು ನೀವು ³ ಸಂತೈಸಲರಿದೆಂದ || ೫೫

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಿರುವಿಕೆ.
 ಕಣಗಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ಕಂಬನಿ
 ದುಣುಗಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೆದೆ ಜ
 ಯುರಿತನಾದುದು ಮಗನ ಮೊತ್ತಿನ ಮುಸಲಹತಿಗಳಲಿ |
 ಸುಷಿವ ನಯನಾಂಬುಗಳ ಮೂಗಿನ
 ಬೆರಳ ತೂಗುವ ಮುಕುಟದವನೀ
 ಶ್ವರನು ಮೌನದೊಳಿಡನೊಂದುವಿಘ್ನಗಳೆಮಾತ್ರದಲಿ || ೫೬

1 ಕಾಯ, ಚ. 2 ದಿಂದ, ಚ. ಟ. 3 ಬಿರಿದುದಳುಕಿದನಳುಕಿದನು, ಚ.

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೋಪದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುವಿಕೆ.

ಮಾತು ಸೋಗಸದಲಾ ವೃಥಾ ನೀ
ವೇತಕೆನ್ನನು ಕರೆಸಿದಿರಿ ನಿ
ಮ್ನಾತಗಳು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಸಹಿತೀಮಹೀತಳವೆ |
ತಾತ ನೀವಾಳುವುದು ತಾಯೆ ಸು
ನೀತನಾಧರ್ಮಜನು ಧರ್ಮ ವಿ
ಘಾತಕರು ನಾವೆಮ್ಮ ಕಳುಹುವುದೆನುತ ಹೊಣವೆಂಟೆ || ೫೩

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಗನನ್ನು ಕರೆಸುವಿಕೆ.
ಎಲೆಗೆ ಕರೆಯೊ ಪಾಪಿಕಾರವೆ
ಕುಲಕುತಾರನ ನಿನ್ನ ಮಗನೊಡ
ಲಟವುದೈ ಸಲೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ವೈರಬಂಧದಲಿ |
ತಿಳುಹಿ ತಾ ಯೆನಲಾಕೆ ಶಕುನಿಯು
ಕಳುಹಿ ಕರೆಸಿದೊಡಾತ ಮರಳಿದ
ನಳಲುದೊಣೆಯಲಿ ಮೂಡಿ ಮುಚ್ಚಿದನಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೫೪

ಅಸಾಧ್ಯರಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಜಯಿಸು
ವುದು ಯೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಏನ ನೆನೆದೈ ಮಗನೆ ಕುಂತೀ
ಸೂನುಗಳ ರಾಜ್ಯಾಪಹಾರದೊ
ಳೇನು ಬುದ್ಧಿವಿಲಾಸವಾವುದು ಕಾರ್ಯಗತಿ ನಿನಗೆ |
ದಾನದಲಿ ಮೇಣ್ಣಾಮದಲಿ ಭೇ
ದಾನುಮತದಲಿ ದಂಡದಲಿ ನೀ
ನೇನ ನಿಶ್ಚಿಸಿರುವೆ ಹೇಟನ್ನಂಜಬೇಡೆಂದ || ೫೫

ಹಿಂದೆ ವಿಪವಿಕ್ರದೇವು ಮಡುವಿನೊ
ಳಂದು ಬಿಸುಟರೆ ಮುಚ್ಚುಗಿ ಸುಖದಲಿ
ಮಿಂದು ಹೊಣವೆಂಟರು ಮಹಾಗ್ನಿಯ ಭವನಭಂಗದಲಿ |

ಬಂದು ಕೂದಲು ಸೀಯದನಿಬರು
ಬಂದರಿವು ನೋದಲಾದಕ್ಯತ್ರಿಮೆ
ದಿಂದ ಪಾಂಡವರಚಿದುದಿಲ್ಲದಕೇನು ಹದನೆಂದ || ೬೦

ಭೇದಿಸುವೊಡಿನಾ ವುಪಾಯವು
ಕಾದಿ ಗೆಲಲೆಮಗರಿದು ಮಿಾಖಿದ
ರಾದುರುಳಪಾಂಡವರು ಸೈರಿಸೆ ನೀನವರ ಸಿರಿಯ |
ಸಾಧಿಸುವುದಿನ್ನಾ ವಪರಿಯಲಿ
ಹೋದ ಹಗೆ ಮಿಗೆ ಬಲಿವುದೆಂದು ವಿ
ಷಾದದಲಿ ಮನ ನೊಂದು ಮತವೇನೆಂದನವನೀಶ || ೬೧

ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಬಹುದೆಂದು ಶಕ್ತನಿಯ ಉತ್ತರ,
ನೀವು ಚಿತ್ತೈಸಿದರೆ ನೆತ್ತದೊ
ಳಾವು ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಡುವೆವರನು
ನೀವು ಕರೆಸುವುದಿಲ್ಲಿಗುಚಿತ್ರಪ್ರೀತಿವಚನದಲಿ |
ನಾವು ಜಾಣರು ಜೀಯ ನೆತ್ತದ
ಜೀವಕಲೆಯಲಿ ಧರ್ಮಸುತನಿದ
ನಾನೆ ಹವಣೆಂದಖಿಯನಾತನ ಜಯಿಸಬಹುದೆಂದ || ೬೨

ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ವಿದುರನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡುವೆನೆಂದು
ತಂದೆಯು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಅಹುದು ತಪ್ಪೇನಿದುವೆ ಸಾಧನ
ವಹುದು ವಿದುರನ ಬುದ್ಧಿಗಭಿಮತ
ವಹೊಡೆ ಕರೆಸುವೆನ್ನೆ ಸಲೇ ಬೆಸಸುವೆನು ವಿದುರಂಗೆ |
ಕುಹಕವಾತನೊಳ್ಳಲ್ಲ ನೋಡುವೊ
ಡಿಹಸರತ್ತದ ಹಿತವನಿದನಿ
ವಹಿಸಿ ಕೊಡುವೊಡೆ ಮಂತ್ರವೆಂದನು ಮಗಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೬೩

ಈಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿದುರನು ಬೇಡವೆಂದು ಮಗನು ಹೇಳಿದುದು.

ಖೂಳರಲಿ ಸತ್ಯಲೆಗಳನು ಕಿವಿ

ಗೇಳದವನಲಿ ಮಂತ್ರಬೀಜವ

ನಾಲಿಯಿಲ್ಲದವಂಗೆ ರೂಪವಿಲಾಸವಿಭ್ರಮವ |

ಹೇಟುವಂತಿರೆ ನಿಮ್ಮ ವಿದುರನ

ಕೇಳಿಸಿದರಾಕಾರ್ಯಗತಿಗೆ ವಿ

ತಾಳವಾಗದೆ ಬೊಪ್ಪ ಯೆಂದನು ನಗುತ ಕುರುರಾಯ || ೬೪

ಅಹಿಹಿದರೆ ವಿದುರಂಗೆ ಕಾರ್ಯವೆ

ಮುಖವನಾತನು ಬಚ್ಚಿಕ ನಿಮ್ಮಯ

ಕಿಹಿಯತಮ್ಮನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೂಡಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ |

ಕಹಿಬುಗಳು ನಾವ್ ನೂಟುಮಕ್ಕಳು

ಹೊಣಿಗೆ ಬದುಕುವೆವೈ ಸಲೇ ಬಚ್ಚಿ

ಕುಟುವಮಕ್ಕಳ ಕೂಡಿ ಸುಖದಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳೆಂದ || ೬೫

ವಿದುರನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನ ಭಿಮತ ಸಿದ್ಧಿ ಸುವೃದ್ಧವೆಂದು

ತಂದೆಯ ಹೇಳಿಕೆ.

ಪಾರಲೋಕಿಕದುಟವನ್ನೈಹಿಕ

ದೋರೆಪೋರೆಯನಿಂದು ಬಲ್ಲವ

ರಾರು ಹೇಡಾ ವಿದುರನಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಪೈಕದಲಿ |

ಸಾರವಾತನ ಮಾತು ನಯವಿ

ಸ್ತಾರಸಹಿತಿದದಲ್ಲಿ ನಂಬುಗೆ

ದೂರವೆಲ್ಲ ನಗಣಿಯೆ ನೀನಿಲ್ಲೆಂದನಂಧನೃಪ || ೬೬

ತಿಳುಹಿ ವಿದುರನನವರ ಕರೆಯಲು

ಕಳುಹುವೆನು ಯಮಸೂನು ನಮ್ಮಯ

ಬಲಹಿನಲಿ ತಾ ಬಹನೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ನೀನಣಿಯು |

ತಿಳಿವರವರೀತನ ನುಡಿಯ ನಿ
ಮೃಲಿನವೆಂದು ನಿಧಾನವಿದು ನೀ
ಕಳವಳಸದಿದ ರೆ ಮನೋರಥವೆಹುದು ನಿನಗೆಂದ || ೬೩

ಹೇಗಾದರೂ ಕರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕೆಂದು ಮಗನ ಹೇಳಿಕೆ.
ಸಾಕು ಕರುಣದೊಳಮೈ ಸಲಹುವೊ
ಡಾಕುಮಾರರ ಕರೆಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ
ಸಾಕು ಮತ್ತೊಂದಿಹುದಲ್ಲೇ ಪಾಂಚಾಲನಂದನೆಯ |
ನೂಕಿ ಮುಂದಲೆವಿಡಿದು ತೊತ್ತಿರೊ
ಳಾಕೆಯನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದಂದು ವಿ
ಶೋಕನಹೆನಾದಿವೆಸದಲಿ ಕೃತಕೃತ್ಯ ತಾನೆಂದ || ೬೪

ಆಗ ಗಾಂಧಾರಿಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರ ಯೋಚನೆ.

* ಹೋಗು ನೀನೆಂದವನ ಕಳುಹಿ ತ
ದಾಗಮನಯತ್ನೈಕಚಿಂತಾ
ಸಾಗರದೊಳೋರಂತೆ ಮುಳುಗಿದನಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ |
ಈಗಲಿನ ಸುಖಕಳುಪಿ ಮೇಗಣ
ತಾಗನಖಿಯನು ಕಂದನಿದಕಿ
ನ್ನೇಗುವೆನು ಗಾಂಧಾರಿ ಹೇಚಿದಕೆಂದು ಬಿಸುಸುಯ್ದ * || ೬೫
ಅವರು ಕಪಟವನಖಿಯರೀತನ
ಹವಣ ನೀನೇ ಕಂಡೆ ಕರೆಸಿದೊ
ಡವೆರು ನಿಲ್ಲರು ತೋಹೆಯಲಿ ಬಚಿಸಂದಮೈಗದಂತೆ |

* ಆಗಲದಕೇನಾಯ್ತು ವಿದುರನ
ನೀಗ ಕಳುಹುವೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ವೇಗದಲಿ ಕರೆಸುವೆನು ನಿನ್ನ ಭಿಷ್ಣುತವ ಸಲಿಸುವೆನು |
ಹೋಗಿ ನೀವೆಂದವರ ಕಳುಹಿದೊ
ಡಾಗ ಮನಗೈತಂದು ಚಿಂತಾ
ಸಾಗರದೊಳದಂತೆ ಮುಳುಗಿದನಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೬೬

ಎವಗೆ ಬಹುದಪಕೀರ್ತಿಯಾಗಿ

ನ್ನವರ ಕುಹಕವ ಲೋಕವೆಱಿಯದು

ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದಱಿಲಿ ಮೆಱುಗಿದನಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೩೦

ಮುಱುವೆನೇ ಮುನಿದಿವರು ನೂರ್ವರು

ಕೊಱುವೆನ್ನನು ತೊಡಕಿಸುವೆನೇ

ತಱಿದು ಬಿಸುಡುವೆವರು ಕೌರವತವನಲುಕಿದೊಡೆ ¹ |

ಹೊಱುಗೊಳಗೆ ಹದನಿದು ನಿಧಾನಿಸ

ಲಱಿಯೆನ್ನ ಸುವಿನಲಿ ಹೃದಯದ

ಸೆಱಿ ಬಿಡದು ಶಿವ ಯೆನುತ ಕಱಗಿದನಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೩೧

ಕೌರವರನ್ನ ದರೂ ಹಿಡಿ ಪಾಂಡವರನ್ನ ದರೂ ಹಿಡಿ ಎಂದು

ಗಾಂಧಾರಿಯ ಹೇಳಿಕೆ.

ಏಕೆ ನಿಮಗೀಚಿಂತೆ ಯಿಂದೆರ

ಡೊಕಿದುವು ದುಷ್ಕಾರ್ಯಸಂಧಿ ವಿ

ವೇಕಶಕ್ತಿ ಯಲೊಂದ ಮೋಹರಿಸೊಂದು ಬಾಹೆಯಲಿ |

ಈಕುರುವ್ರಜನೂಱಿ ಹಿಡಿ ಕುಂ

ತೀಕುಮಾರರ ಬಿಸುಡು ತನುಜರ

ನೂಕಿ ಹಿಡಿ ಪಾಂಡವರನೆಂದಳು ಪತಿಗೆ ಗಾಂಧಾರಿ || ೩೨

ಆಗ ಸಭಾನಿರ್ಮಾಣೋದ್ಯೋಗ.

ಐಸಲೇ ತಾನಾದುದಾಗಲಿ

ಲೇಸ ಕಾಣೆನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ

ವಾಸಿಗಳ ವಿಸ್ತಾರ ಮೆಱಿಯಲಿ ಹಲವು ಮಾತೇನು |

ಆಸಭೆಯ ಸರಿಸದ ಸಭಾವಿ

ನ್ಯಾಸಶಿಲ್ಪಿಗರಾರೆನುತ ಧರ

ಣೀಶ ಕರೆಸಿದನುರುಸಭಾನಿರ್ಮಾಣಕೋವಿದರ || ೩೩

¹ ಕತಕವನು ಬಚೆಕ, ಚ.

ತೆಗಿಸಿ ಭಂಡಾರದಲಿ ಬಹುವೆ
 ಸ್ತುಗಳನಿತ್ತನು ತರುಣಿಲಾಕೋ
 ಟಿಗಳ ತರಿಸಿದನುರುಸಹಸ್ರಸ್ತಂಭಡಂಬರವೆ |
 ರೈಗರೈಗಿಪ ಬಹುವೌಲ್ಯಮುಕ್ತಾ
 ಳಿಗಳನುರುತರರತ್ನ ಲಹರೀ
 ಸ್ಥಗಿತದಿಗ್ಭಿತ್ತಿಗಳನನುಪಮರತ್ನ ರಾಜಿಗಳ ||

೩೪

ಮಾಡಿತ್ತಗ್ಗದ ಸಭೆ ಸುಧರ್ಮವೆ
 ನೇಡಿಸುವ ಚೆಲುವಿನಲಿ ಪುರದಲಿ
 ರೂಡಿಸಿತು ಬಚಿಕಂಧನ್ಯ ಪನೇಕಾಂತಭವನದಲಿ |

ವಿದುರನಿಗೆ ದ್ಯೂತಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಕುಲೋಪಪೂತದ
 ಕೇಡುಗರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕಲುಷದ
 ಜೋಡಿಯನೆ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ವಿದುರಂಗಜುಹಿದನು ಕರೆಸಿ ||

೩೫

ವಿದುರ ಹೇಚ್ಚೆ¹ ಪಾಂಡವರ ಸಂ
 ಪದಕೆ ಸರಿಯೋ ಮಿಗಿಲೊ ಸಭೆ ತಾ
 ನಿಂದು ವಿಶೇಷವಲಾ ಸಮಸ್ತಹೃತ್ತವಿಭವದಲಿ |
 ಇದಖೊಳಲೂಲಗವಿತ್ತು ಹರುಷಾ
 ಸ್ವದರು ಕುರುನ್ಮಪರಲಿ ಸುಖದ್ಯೂ
 ತದಲಿ ರಮಿಸಲಿ ಸೇರಿ ಬದುಕಲಿ ಪಾಂಡುಸುತರೆಂದ ||

೩೬

ಅವರ ವಿಭವವನವರ ಯಾಗೋ
 ತ್ಸವವನಿದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಲಿ ಕಂ
 ಡೆವು ಮನೋರಥನಾಯ್ತು ಬಳವಿಗೆ ಪಾಂಡುಸಂತತಿಯ² |
 ಅವರು ಹಸ್ತಿನಪುರಿಗೆ ಬಂದು

¹ ಕೇಚ್ಚೆ, ಚ.² ನಂದನ, ಚ.

ತ್ಸವದೊಳೇಸಭೆಯಲಿ ಸುಖದ್ಯಾ
ತವನು ಸುಖಿಸಲಿ ಕರೆದು ತಾ ಕುಂತೀಕುಮಾರಕರ ¹ || ೩೬

ವಿದುರನು ಅದನ್ನ ಕೇಳಿ ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.
ಮಾತು ಹೊಲಸಿನ ಗಂಧವಾಗಿದೆ
ಭೀತರಸದಲಿ ಮನ ಮುಚುಗಿತೀ
ಪ್ರೀತಿ ಮಾರಿಯ ಮುಸುಕನುಗಿವುನಾರು ಕಲಿಸಿದರು |
ಕೈತವದ ಕಣಿ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ
ಸೋತೆಲಾ ಶಿವ ಶಿವ ಸುಖಾಂಗ
ದ್ಯೂತವೇ ಹಾ ಹಾ ಯೆನುತ ತಲೆದೂಗಿದನು ವಿದುರ || ೩೭

ಹಾ ಮರುಳ ಕೊಣಕುವರೆ ಫಲುಗುಣ
ಭೀಮರನು ಮಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಬಳಿದು
ದ್ವಾಮಸಿಯಿದು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವೆಕಟ ಕಡೆಸಿದೆಲ |
ಕೈಮಗುಚದೇ ವಿಭವವಿದು ನಿ
ನಾರ್ಮರಾರೋ ಬಿತ್ತಿ ದರು ಕುರು
ಭೂಮಿಯಲಿ ವಿಷಬೀಜವನು ಹಾ ಯೆನುತ ಚಿಂತಿಸಿದ || ೩೮

ವಿದುರನಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸಮಾಧಾನೋಕ್ತಿ.

* ವಿದುರ ಬೆಂಬೀಟದಿರು ಭೀಮಾ
ಜ್ಞಾನರ ಬಿಂಕದ ಹದನ ಬಲ್ಲೆನು
ಮುದದಿ ತಾನೇ ಮುನಿಯಲಾಪನೆ ಹೇಳು ತನಯರಿಗೆ * |
ಇದು ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಳಾ
ಪದಲಿ ಕುರುಪಾಂಡವರು ಸುದ್ಯೌ
ತದಲಿ ರಮಿಸುವೊಡೇನು ಹೊಲ್ಲೆ ಹವೆಂದನಂಧನ್ಯಪ || ೪೦

1 ರಮಿಸಲಿ ಸೇರಿ ಬದುಕಲಿ ಪಾಂಡುಸುತರೆಂದ, ಚ.

* ವಿದುರ ಬೆಂಬೀಟದಿರು ಬಿಂಕದ
ಹದನ ಬಲ್ಲೆನು ಭೀಮಪಾರ್ಥರ
ಮುದವ ಬಿಡುಸುವೆ ಮುನಿಯಲಾಪನೆ ಹೇಳು ತನಯರಿಗೆ, ಚ

ದ್ಯೂತವು ಕುಲನಾಶಕರವೆಂದು ವಿದುರನ ವಚನ.

ಮೊದಲಲಿದು ಸುದ್ಯೂತವನಸಾ
ನದಲಿ ವಿಷಮದ್ಯೂತದಲಿ ನಿಲು
ವುದು ನಿವಾರಣವುಂಟೆ ಮರ್ಮವನಿಹಿದ ಸಬಳದಲಿ |
ತುದಿಗೆ ತಾನಿದಪಥ್ಯ ಕುರುವ
ರ್ಗದಲಿ ನಾಶನಬೀಜವಿದು ನಿಮ
ಗಿದಜ್ಜಿಗಳಿಗೆ ಸೊಗಸಾದುದೇ ಕೈಕೊಂಡೆ ನಾನೆಂದ ||

೪೦

ಆಗ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆತರಲು ವಿದುರನನ್ನು
ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಕರೆದು ತಾನೀನವರ ನಾವ್ರಪ
ಚರಿಸುವೆಂದವ ನೋಡು ನಿನ್ನಯ
ಕರಣವೃತ್ತಿಗೆ ಕರಿನವಹುವೇ ನಮ್ಮ ಮೊತುಗಳು |
ದುರುಳರವರಿವರೆಂಬರನಾದ
ದರಿಸದಿರು ನೀ ಪೋಗು ಪಾಂಡವ
ಧರಣಿಪರನೊಡಗೊಂಡು ಬಾ ಯೆಂದಟ್ಟದನು ನೃಪತಿ ||

೪೧

ಅಹುಹಿದನು ಭೀಷ್ಮಂಗೆ ಗುರುಕೃಪ
ರಣಿದರಿಂನಸಮ್ಮ ತ್ಯವೇನೇಂ
ದಖಿಯದಿನ್ನು ತ್ಯಾಹಶಕ್ತಿಗೆ ಮನವ ಮಾಡಿತಲ |
ಹರಿದುದೇ ಕುರುವಂಶಲತೆ ಹೊ
ಕ್ಕಿಹಿದನೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೀ ಬೇ
ಸವದಿರವರನು ಕರೆದು ತಾ ಹೋಗೆಂದರವರಂದು |

೪೨

ವಿದುರನು ಪಾಂಡವರ ಬಳಿಗೆ ಬರುವಿಕೆ

ಶುಭಮುಹೂರ್ತವಿಶೇಷಲಗ್ನದೊ
ಳಭಪುರಿಯ ಹೊಣವೆಂಟು ಶರಸ
ನ್ನಿಭನು ಬಂದನು ಹಲವುಪಯಣದಲಿನೆರ ಪಟ್ಟಣಕೆ ||

ಆಗ ವಿದುರನನ್ನು ಮಾನಸಿ ಸರ್ವರ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು.

ರಭಸ ಮಿಗಲಿದಿಗೊಂಡು ತಂದರು
ಸಭೆಗೆ ಮೊನ್ನೆಯುಫೋಪಚಾರ
ಪ್ರಭವಸತ್ಕಾರದಲಿ ಕೇಳಿದರು ಕುಶಲಸಂಗತಿಯ || ೧೪

ಧರಣಿಪತಿ ಗಾಂಗೆಯ ಗೌತಮ
ಗುರುತನುಜಗುರುಕರ್ಣಸಾಬಲ
ಕುರುಸೃಪತಿಯನುಜಾತ್ಮಜರು ಗಾಂಧಾರಿ ಭಾನುಮತಿ |
ವರಸಚಿವಸಾವಂತಪುರಜನ
ಪರಿಜನಂಗಳ ಕುಶಲವನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದನು ವಿದುರನು ಮಹೀಪತಿಗಾಪ್ತಬಾಂಧವರ || ೧೫

ಪಾವುಡಂಗಳನಿತ್ತು ಭೂಪನ
ನೋಡಿದನು ನಾನಾಕಥಾಸಂ
ಭಾವನಾನಂತರದೆ ಮುಜು ನಭೋಜನಾದಿಗಳ |
ಅವಿವಿಧಸತ್ಕಾರದಲಿ ದಿವೆ
ಸಾವಸಾನವೆ ಕಳೆದು ಬಿಟ್ಟು ಸ
ಭಾವಳಿಯವಲಿ ಪಾಂಡುಸುತರಿಗೆ ನುಡಿದನಾವಿದುರ || ೧೬

ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕುರಿತು ನೀವು ಖರಲು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ
ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ ಯೆಂದು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಧರಣಿಪತಿ ಬೆಸೆಸಿದನು ನೀವೈ
ವರು ಕುಮಾರರು ರಾಣಸೂಯಾ
ಧ್ವರಮಹಾವ್ರತದೇಕಭುಕ್ತಾದಿಯಲಿ ಬಿಡಲಿದಿರಿ |
ವರಸಭೆಯ ರಚಿಸಿದಿರಿ ಹಸ್ತಿನ
ಪುರಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈದು ವಿಭವೋ
ತ್ಕರದ ವಿಮಳದ್ಯೂತದಲಿ ರಮಿಸುವುದು ನೀವೆಂದ || ೧೭

ನೋಡುವುದು ಬಾಂಧವರ ನಿಮ್ಮಡಿ
ಮಾಡುವುದು ಸೌಖ್ಯವನು ಭಯದಲಿ
ಬಾಡುವುದಲೇ ರಿಪುನ್ಯ ಪಾಲರ ಸಮರಜಯಬೀಜ |
ಜೋಡಿಸುವುದುಚಿತದಲಿ ಕೀರ್ತಿಯ
ಝಾಡಿಯನು ನಿಮ್ಮ ಭೃದಯ ಬಿಡಿ
ಕೋಡಿಸುವುದೈ ದುಂದುಮಾರದಿಲೀಪದಶರಥರ ||

~

ನಂಬಿಸುವ ನಿಮ್ಮಯ್ಯನಿದ ಬೇ
ಡೆಂಬುವರು ಗುರುಭೀಷ್ಟರುಷದವ
ರಂಬಿನೋಪಾದಿಯಲಿ ನಿಲುವರು ಹಲಗ್ರ ಮಾತೇನು |
ಡಂಬಕರು ¹ ನೃಪಕರ್ಣಶಕುನಿಗ
ಳೆಂಬವರು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ವಚನಾ
ಡಂಬರವ ಬಹುದುಂಟೆ ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯಿ ನೀನೆಂದ ||

~

ಆಗ ಬರುವುದು ಧರ್ಮಸುತನ ಉತ್ತರ.

ಕರೆಸುವನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಗಡ ನ
ಮ್ತರಸನಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲಿ ನಮ
ಗೆರಡು ಮನವೇ ಭಾವಭೇದವೆ ಪಾಂಡುಬೊಪ್ಪನಲಿ |
ವರವೆ ದೊರಕಲಿ ಮೇಣು ಶಾಪವೆ
ಬರಲಿ ಭಯವಿಲ್ಲ ಮೆಗೆ ಬೊಪ್ಪನ
ಕರಣಕೃತಿಗೆ ಹಸಾದವೆಂದನು ಧರ್ಮ ಸುತ ನಗುತ ||

೯೦

ದ್ಯೂತದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ
ಪ್ರವರ್ತಿಸು ಎಂದು ವಿದುರನ ವಾಕ್ಯ.

ದ್ಯೂತ ಮೃಗಯಾವ್ಯಸನ ಪಾರು
ಪ್ರಾತಿಶಯ ಮಧುಪಾನ ಕಾಂತಾ
ಪ್ರೀತಿ ದಂಡವಿಘಾತಿ ದೂಷಣವರ್ಧಸಂಗತಿಯು |

ಜಾತಸಪ್ತ ವೈಸನವಿವು ಸಂ
 ಪ್ರೀತಿಕರ ಮೊದಲಲಿ ವಿಪಾಕದೊ
 ಳಾತು ಕೆಡಿಸುವ ಹದನನಣಿದಿಡುದೆಂದನಾವಿದುರ | F೦

ಖಳರು ಕೌರವರಕ್ಷಧೂರ್ತರ
 ತಿಲಕ ಶಕುನಿ ವಿಚಾರಿ ಗುರು ದು
 ಶ್ಚಳಯ ಪತಿ ದೌರ್ಜನ್ಯಮುಖದೀಕ್ಷಿತನು ಕಲಿ ಕರ್ಣ |
 ಉಚಿತ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣರೇ ನಿ
 ಪ್ಪಲವಿಧಾನರು ನಿಮ್ಮ ಬೊಪ್ಪನ
 ಬಳಕೆ ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿಕೊಳ ನೀವೆಂದನಾವಿದುರ || F೧

ಪ್ರಕಟವೈ ಸಲೆ ಕರ್ಣಕೌರವ
 ಶಕುನಿಗಳ ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆ ಭೀಷ್ಮಾ
 ದ್ಯಕುಟಲರು ಸಲ್ಲರು ಸುಯೋಧನಮಂತ್ರಸಂಗತಿಗೆ |
 ಮುಕುರಪದನೆಮ್ಮಯ್ಯನೆಂಬುದು
 ವಿಕಳವಲ್ಲೆ ಲೆ ವಿದುರ ಪರಿಪಾ
 ಲಕನಲೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾತನ ನಂಬಿ ಬಹೆವೆಂದ || F೨

ಕರೆಸಿ ನಿಮ್ಮಯ ಮಂತ್ರಿಜನಮು
 ಬ್ಬಿರ ಪಸಾಯಿತರ ಕೇಳುವುದು ಮನ
 ದೊರೆಗೆ ತೂಕಕೆ ಬಹರೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಮತವಿಡಿದು |
 ಅರಸ ನಿಶ್ಚೈಸುವುದೆನಲು ನೀ
 ಮರುಳ ವಿದುರ ಭವದ್ವಚೋವಿ
 ಸ್ತುರಕೆ ಪಡಿಸಣವುಂಟೆ ಶಿವ ಶಿವ ಯೆಂದನಾಭೂಷ || F೩

ಹೋಡುದೇನಭಿಮತವೆ ಧೂರ್ತ
 ಪೂಜವೆದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಹಿರಿಯರು
 ಸಾಹಸಿಕರೈಸಲೆ ರಹಸ್ಯಕೆ ಸಲ್ಲರವೆರುಗಳು |

ಕಾಹುರನು ಕೌರವನು ಸಮರೋ

ತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿಗೆ ಠಾವದಲ್ಲ

ವ್ಯಾಹತವೆ ಮತವೆಂದು ಭೀಮಾದಿಗಳ ಬೆಸಗೊಂಡ ||

೯೫

ಜೇಯ ಬಿನ್ನ ಹವಿಂದು ದೇಹ

ಚ್ಛಾಯೆಗುಂಟೇ ಬೇಜಿ ಚೇಷ್ಟೆನ

ವಾಯಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ನಿಬರಿಗೆ ರಾಜಾಭಿಮಾನದಲಿ |

ನೋಯೆ ನೋವುದು ನಿಮ್ಮ ದೇಹದ

ಬೀಯದಲಿ ತಾ ಬೀಯವಹುದೆ

ಮೌಯತವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಮಗಿಲ್ಲೆಂದನಾಭೀಮ ||

೯೬

ಆರ್ಯನಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿ ಬಿರುವೆವೆಂದು

ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರ.

ಕರೆಸುವನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೆಮ್ಮನು

ಕರವ ಮಣಿಹ ಸುಯೋಧನಾದಿಯ

ಮರುಳುಗಳ ಮಾತೇನು ಹಿರಿಯರು ನೀವಲಾ ನಮಗೆ |

ಧರಣಿ ಯಿದು ಶಾಶ್ವತವೆ ತಂದೆಗೆ

ಹಿರಿಯನಾಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾಜ್ಞೆಯ

ಶಿರದೋಳಾಂತನು ಬಹೆನೆನುತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು ನೃಪತಿ ||

೯೭

ಇರುಳು ನೂಕಿದರುದಯದಲಿ ಭೂ

ಸುರರ ಕರೆಸಿದರಮೆಳಸಂವೆ

ತ್ಸರದ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲಿ ಹೊಯ್ದರಂದು ಹೊಣಿಗುಡಿಯ |

ಪುರದ ಕಾಹನು ಸಚಿವಸಾವಂ

ವಂತರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿ ಸಕಲದಳಮೋ

ಹರದ ದೆಕ್ಕಾಳವನು ನೋಡುತ್ತ ಪುರವ ಹೊಣಿವಂಟ ||

೯೮

ಬಿಗಿದರೆಂಚೆಯ ಹೊವ್ವಿಣಿಯ ಹೊರ
 ಜಿಗಳ ಝೂಡಿಯ ಪಕ್ಕಾಘೆಂಟೆಯ
 ಝುಗೆಯ ಮೊಗರಂಬದ ವಿಳಾಸದ ಮಣಿಯ ಝುಳವಟೆಯ |
 ಬಿಗಿವ ಕೂರಂಕುಶದ ಮೂವಂ
 ತಿಗನ ಸನ್ನೆಗೆ ಕುಸಿದ ದಂತಿಯ
 ಹೆಗಲ ಹೊಂಗದ್ದುಗೆಗೆ ಬಿಜಯಂಗೈದನವನೀಶ |

F F

ತಳಿತುವಿನನುದಯದಲಿ ತಾರಾ
 ವಳಿಗಳದುಭುತವೆನಲು ಮುಕ್ತಾ
 ವಳಿಯ ಧನೇಚ್ಚ ತ್ರವೆಡಬಲಕೊಲೆವ ಚಾರಿಗಳ |
 ಕೆಲಬಲದ ಭೀಷ್ಮಾರ್ಜುನರ ಗಜ
 ದಳದ ಮುಂದೆ ಕುಮಾರವರ್ಗದ
 ಸುತವುಗಳ ಸಂರಂಭದಲಿ ಹೊಣಿವೆಂಟನಾಭೂಪ ||

೧೦೦

ಮುಂದೆ ಮೋಹರದೆಗೆದು ನಡೆದುದು
 ಸಂದಣಿಸಿ ನಕುಲಾದಿಭೂಪರ
 ಹಿಂದೆ ಮಣಿಕೇವಣದ ದಡ್ಡಿಯ ಬಿಗಿದ ಬೀಯಗದ |
 ಗೊಂದಣದ ಹೆಮ್ಮಕ್ಕಳದೆ ಸೆ
 ಯಂದಣದ ಸಂದಣಿಗಳಲಿ ನಡೆ
 ತಂದುದನಿಬರ ರಾಣಿವಾಸದ ದಂಡಿಗಳೆಂದು ||

೧೦೧

ಉಡಿಗಳೆಗಳ ದೇಸಿಯ ವಿಳಾಸದ
 ತೊಡಿಗಳೆಗಳ ಮೂಳಿಯ ನವಾಯಿಯ
 ಮುಡಿಗಳಡಬಲದೊರೆನೋಟದ ಬಳಿ ಬೆಳಗುಗಳ |
 ಕಡು ಬೆಮರ ತನುಪರಿಮಳದೊಳಡೆ
 ವಿಡದ ಗಗನೋದರದ ಗರುವೆಯ
 ರಡಸಿದರು ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯ ದಂಡಿಗಳ ಬಾಸಿನಲಿ ||

೧೦೨

ಭೂರಿಭೇರಿಯ ವಾದ್ಯರವೆ ಕೈ
 ವಾರಿಗಳ ಕಳಕಳದೊಳಡಗಿತು
 ನಾರಿಯರ ನೇವುರದ ಮೊಳಗಿನೊಳಡಗಿದುದು ರಭಸ |
 ಆರು ಹೊಗಳುವೆರಾವಿಭವವಿ
 ಸ್ತಾರಪವಣನು ಪಯಣಗತಿಯಲಿ
 ಭೂರವೊಣೈತಂದು ಹೊಕ್ಕನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವೆ ||
 ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

೧೦೩

ಹ ದಿ ನಾ ಲ್ಕ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಸೂಚನೆ.

ವೀತರಾಗದ್ವೇಷಭಯನನ
 ಜಾತಶತ್ರುವನಕಟ ಕಪಟ
 ದ್ಯೂತದಲಿ ಕುರುರಾಯ ಗೆಲಿದನು ಧರ್ಮನಂದನನ ||
 ಪಾಂಡವರು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಬಂದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
 ಪಾಲ ಪಾಂಡವನೈವರನರಮನೆ
 ಬೀಳುಕೊಂಡುದು ವಿಳಸದಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ಪುರಸಹಿತ |
 ಮೇಲೆ ಮೊಳಗುವ ದುರ್ನಿಮಿತ್ತವೆ
 ನಾಲಿಸದೆ ಸೋದರರು ಸಹಿತ ¹ ನಿ
 ಮಿಲಿತಾಂತಃಕರಣಹತರೈತಂದರಿಭಸುರಿಗೆ ||

೧

ಆಗ ಅಪಶಕನಗಳು.

ಹರಡಿ ಕೆಡಬಿಡು ಬಲದಲುದಯದ
 ಉರಿಯಲೊದಣಿತು ಹಸುಬನೆಡದಲಿ

¹ ನಾಲಿಸದರೆ ದೈವದೋಷನಿ, ಚ.

ಕರಿಯ ಹಕ್ಕಿಯ ತಾರುಹಂಗನ ವಾಮದುಡಿಗಳೆ |
 ನರಿಗಳೊಡಹುದುವಿದಿರಿನಲಿ ಮೋ
 ಹರವ ಮೋಲನಡಹಾಯ್ದು ವಾನೆಗ
 ಳರಿಚಿ ಕೆಡೆದುವು ಮುಗ್ಗಿದುವು ತೇರುಗಳ ವಾಜಿಗಳು || ೮೦

ಈಗ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸೆಂದು ವಿಪ್ರರ ನುಡಿಗಳು.
 ಶಕುನಗತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಿದು ಕಂ
 ಟಕದ ನೆಲೆ ಜನ್ಮದಲಿ ಸಪ್ತಾ
 ಧಿಕದೊಳದರು ಸೌರಿಗುರುಭೂಮಾಬ್ಜ ಬಾಂಧವರು |
 ವಿಕಳ ದೆಸೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗ್ಗೆ ಮೈರಿ
 ಪ್ರಕರಕುನ್ನ ತದೆಸೆ ಮಹೀಪಾ
 ಲಕಶಿರೋಮುಣಿ ಪುರಕೆ ಮರಳಂದರು ಮಹೀಸುರರು || ೪೧

ಧರ್ಮರಾಯನು ಅದನ್ನು ಪೇಚಿಸುವಿಕೆ.

ಮರಳಬಹುದೇ ದೈವವಿಕ್ಕಿದ
 ಕೊರಳ ಕಣಿ ಯ ಕುಣಿಕೆ ಯಾರಲಿ
 ಹರಿವುದೈ ಮೆನ್ನಿ ಸಿವುದಿಲ್ಲ ಮೌಹೂರ್ತಿಕರ ನುಡಿಯ |
 ಕರೆಸುವನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನಮಗೀ
 ನರಿಮೋಲಂಗಳ ಹಕ್ಕಿ ಹರಿಣಿಯ
 ಕರಹವೇಗುವುವೆಂದು ಜಙ್ಗಲದನು ಶಕುನಕೋವಿದರ || ೪೨

ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಪ್ರವೇಶ.

ಹರಿದರರಸಾಳುಗಳು ರಾಯನ
 ಬರವನುಹಿಂದರಂದು ಭೂಪತಿ
 ಪುರದೊಳಗೆ ಗುಡಿಗೆಟ್ಟ ಸಿದನಂದತುಳಹರುಷದಲಿ |
 ಸುರನದೀಜದ್ರೋಣಗೌತಮ
 ಗುರುಜರ್ಕಣ ಜಯದ್ರಥಾದಿಗ
 ಳುವಿಭವದಿಂದಿದಿರುಗೊಂಡರು ಹೊಗಿಸಿದರು ಪುರವೆ || ೪೩

ಸೇನೆ ಬಿಟ್ಟು ದು ಪುರದ ಬಹಿರು
 ದ್ಯಾನಬೀದಿಗಳೊಳಗೆ ಕುಂತೀ
 ಸೂನುಗಳು ಸುಮ್ಮಾನ ಮಿಗೆ ನಡೆತಂದರೊಲವಿನಲಿ ¹ |
 ಆನಗರದೊತ್ತೊತ್ತಿಗಳನಾ
 ಮೊನಿನಿಯರುಪ್ಪಾರತಿಯ ವಿಮ ²
 ಳಾನನದ ಬೆಳದಿಂಗಳೊಳಿತಿ ³ ಬಿಸಿಲ ಬೇಗೆಗಳ ||

೬

ಪೌರನಾರೀಜನದ ಸೇನೆಗೆ
 ಳಾರತಿಯ ತಳಿಗೆಗಳ ಲಾಜಿಯು
 ತೋಷಮುತ್ತಿನ ಮೆಚೆಯ ಮಂಗಳರವದ ಕಳಕಳದ |
 ಓರಣದ ತೋರಣದ ಗುಡಿಗಳ
 ಚಾರುವೀಧಿಗಳೊಳಗೆ ಬಂದರು
 ಭೂರಮಣರುತ್ಸಾಹದಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನರಮನೆಗೆ ||

೭

ಇಚ್ಛದರಾನೆಯನಮಳರತ್ನಾ
 ವಳಿಯ ಕಾಣಿಕೆಗಳನು ಸುಖಿದರು
 ಬಳಶಿರೋಮಣಿಗೆಹಗಿದರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿಗೆ |
 ಕುಲತೀಲಕ ಬಾ ಕಂದ ಭರತಾ
 ವಳಿಲಿತಮಾಕಂದ ಧರ್ಮ
 ಸ್ಥಳಲತಾವೇಕಂದ ಬಾ ಯೆಂದಪ್ಪಿದನು ನೃಪತಿ ||

v

ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆದರ.

ಬಾ ಮಗನೆ ರಿಪುರಾಯಮನ್ಮಥ
 ಭೀಮ ಬಾರೈ ಭೀಮ ರಣನೆ
 ಸ್ನೇಮ ಫಲುಗುಣ ಬಾ ನಕುಲ ಸಹದೇವ ಬಾರೆನುತ |
 ಪ್ರೇಮರಸದಲಿ ಬೇಣಿ ಬೇಣು

¹ ಸೂನುಗಳನಡೆತಂದಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನರಮನೆಗೆ , ಬ.

² ನಮ,

³ ರಾನನೇಂದುಪ್ಪಭೆ ವಿಭಾಡಿಸೆ, ಚ

ದ್ವಾಮಭುಜನಸ್ಪಿದನು ಚಿತ್ತದ
ತಾಮಸದ ತನಿಖೀಜ ಮುಸಕಿತು ಬಾಹ್ಯರಚನೆಯಲಿ || ೯

ಹರಸಿದನು ಕಾಣಿಕೆಯ ಕೊಂಡೈ
ಯ್ವರ ಮಹಾಸತಿಯನು ಕುಮಾರರ
ನರಸಿಯರನಿಬರ ವಚೋರಚನೆಯಲಿ ಮನ್ನಿಸಿದ |
ಅರಸ ಗಾಂಧಾರಿಯನು ವಂದಿಸುತ
ದರುಶನವ ಕೊಡು ಹೋಗಿನಲು ಕಡು
ಹರುಷಮಿಗಿಲ್ಪಿತಂದರಾಗಾಂಧಾರಿಯರಮನೆಗೆ || ೧೦

ಬಂದು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ವಂದಿಸಿ
ನಿಂದರನಿಬರು ತನ್ನ ಕೆಳದಿಯ
ರಿಂದ ತರಿಸಿದಳಾರತಿಯನುಪ್ಪಾರತಿಯನೊಲಿದು |
ಚಂದದೈಸಾವಿರದ ಸಂಖ್ಯೆಯ
ರಿಂದುಮುಖಿಯರು ತಳೆಗೆಯಾರತಿ
ಸಂದಣಿಸಿದರು ಜಯಸಬುದ ರ್ಪೋಂಪಿಸಿದುದಂಬರವ || ೧೧

ಅರಸ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಳನ್ನ ಪ
ರಸಿಯನು ಸುಕುಮಾರಕರನವ
ರರಸಿಯರ ಸಖಿಯರ ವಿಳಾಸಿನಿಯರ ಪಸಾಯ್ತಿಯರ |
ತರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಳು ಬೇಣಿಬೇಣಿನಿ
ಬರಿಗೆ ಯುಡುಗೊಣಿ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾ
ಭರಣವನು ರಾಜೋಪಚಾರವಿಳಾಸದೊಲಿಯಲಿ || ೧೨

ಬೀಡುಕೊಟ್ಟಳು ಬಚಕ ಕುರುನ್ಮಪ
ನಾಲಯಕೆ ನಡೆತಂದು ಕುಂತಿಯ
ಕಾಲಿಗಿಡಿದನವರನುಚಿತೋಕ್ತಿಯಲಿ ಮನ್ನಿಸಿದ |

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳ ಸಂತೋಷ.

ಬಾಲಮೈತ್ರಗ ವೊಳಗಾಯ್ತುಲಾ ಕೊಡು
ಕೋಲನೆಂದರು ನಗುತ ಮನದಲಿ
ಕಾಳಿಕದ ಕುಹಕಿಗಳು ಕೌರವಕರ್ಣಶಕುನಿಗಳು || ೧೩

ಖಳರ ಹೃದಯದ ಕಾಳಕೂಟದ
ಹುಳಕ ಬಲ್ಲರೆ ಮಾನ್ಯರವದಿರು
ಲಲಿತಮಧುರವಚೋವಿಳಾಸಕೆ ಮರುಳಗೊಂಡರಲೆ |
ಅಳುಪಿದರೆ ಮಧುಕರನ ಮುಖ ಬೊ
ಬ್ಬಲಿಯ ಬನದೊಳಗೇನಡುದು ನೃಪ
ತೀಕರಿದ್ದರು ಬೇಣಿ ರಚಿಸಿದ ರಾಜಭವನದಲಿ || ೧೪

ಬಂದು ಕಂಡುದು ನಿಖಿಳಪುರಜನ
ವಂದು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಕೌರವ
ನಂದನರು ಸಚಿವರು ಪಸಾಯ್ತನಿಯೋಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು |
ಸಂದಣಿಸಿದುದು ಕವಿಗಮಕಿನಟ
ವೈದಮಾಗಧಮಲ್ಲಗಾಯಕ
ವೈದದೀನಾನಾಥರೋಲೈಸಿದರು ಧರ್ಮಜನ || ೧೫

ಆದಿವಸವನು ಮಧುರಗೇಯ ವಿ
ನೋದದಲಿ ಕವಿವಾದಿವಾಗ್ವಿ
ನೋದದಲಿ ನೂಕಿದರು ಮಜ್ಜ ನಭೋಜನಾದಿಯಲಿ |

ದುಃಸ್ವಪ್ನ ದರ್ಶನ.

ಆದುದುತ್ಸವವಂದಿನಿರುಳುದಿ
ನಾದಿಯಲಿ ಕಂಡನು ಕನಸ ಪ್ರಾ
ಸಾದಶಿಖರವನುರುಳಬಿದ್ದು ದನಟವಿಮಧ್ಯದಲಿ || ೧೬

ಆಗ ಧೌವ್ಯರ ಅಭಯೋಕ್ತಿ.

ಅರಸನುಪ್ಪವಡಿಸಿದನವನೀ
ಶ್ವರವಿಹಿತಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗಳನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದನು ದುಃಸ್ವಪ್ನ ಕುಂತವಿಭಿನ್ನ ಚೇತನನು |
ಕರೆಸಿ ಧೌವ್ಯಂಗಣಿಹಲತಿದು
ಸ್ತರದ ಕನಸಿದು ಶಾಂತಿಕರ್ಮವೆ
ಪುರದೊಳಗೆ ರಚಿಸುವೆನಂಜದಿರೆಂದನಾಧೌವ್ಯ ||

೧೩

ಪುರದೊಳಲ್ಲಿಯ ಶಾಂತಿ ನಾರದ
ನೊರೆದನುತ್ಪಾತಪ್ರಬಂಧದ
ಹೊರಿಗೆಯನು ನಿವೃತ್ತಿಶ್ವರ್ಯವಿಧ್ವಂಸಕರವೆಂದು |
ಇರುಳು ನಾನಾಸ್ವಪ್ನ ಕಾನನ
ಗಿರಿಪರಿಭ್ರಮಣೈಕಚಿಂತಾ
ಭರಿತನಾದೆನು ದೈವಕೃತವುಪಭೋಗ್ಯವೆಮಗೆಂದ ||

೧೪

ಕೃಷ್ಣ ಸಹಾಯನಾಗಿರಲು ಚಿಂತೆಬೇಡೆಂದು ಧೌವ್ಯರ ವಾಕ್ಯ.
ಅರಸ ಚಿಂತೆಯಿದೇಕೆ ಯಾದವೆ
ರರಸನನುನಯವಿರಲು ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ
ವರಸಮಾಗಮಸುಧರ್ಮಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಪ್ಪಿತೆ ಯಿಲ್ಲೆಂದು |
ವರವಸಿಪ್ಪ ಕುಮಾರನಾಭೂ
ವರನ ತಿಳಿದಿದನತ್ತ ಕರೆಯಾ
ಧರಣಿಪನನೆಂದಂಧನ್ಯ ಪ ದೂತರಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ||

೧೫

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಧರ್ಮಾದಿಗಳು ಖರುವಿಕೆ.
ಜನಪ ಕಳುಹಿದ ದೂತರಿವರರ
ಮನೆಗೆ ಬಂದರು ಜೇಯ ಧೃತರಾ
ಷ್ಟ್ರನ ಸಮಯವಾಯಿತ್ತು ನಿಮ್ಮಡಿ ಬಿಜಯಮಾಡುವುದು |
ಎನಲು ತನ್ನ ಕುಮಾರರನು ತ

ನ್ನನುಜರನು ಸಚಿವಪ್ರಧಾನರ
ನನಿಬರನು ಕರಿಸಿದನು ನೃಪ ಹೊಣಿವೆಂಟನರಮನೆಯ || ೨೦

ಆಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಆದರ.

ಬಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪದಾಬ್ಜವೆ
ವಂದಿಸಿದೊಡೆನ್ನಾನೆ ಬಾರೈ
ತಂದೆ ಬಾರೆಂದೆಳೆದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು ಮಂಚದಲಿ |
ನಂದನರು ಭೀಮಾರ್ಜುನಾದಿಗ
ಳೆಂದು ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸಿದರಿತ್ತಲು
ಕಂದುಹೃದಯಧ ಕಾರವೇಂದ್ರನ ಹದನ ಕೇಳೆಂದ || ೨೧

ಶಕುನಿ ಪೊದಲಾದವರು ದ್ಯೂತಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದುದು.

ಕರಿಸಿದನು ಶಕುನಿಯನು ಕರ್ಣಂ
ಗಟುಹಿದನು ಸೈಂಧವನನೇಕ್ರಟೆ
ಕರೆದು ಹೇಟದ ಕೃತ್ರಿಮದ ಹಾಸಂಗಿಗಳ ರಚಿಸಿ |
ಹರಸಕೊಂಡರು ಗಣಪಯಕ್ಷೇ
ಶ್ವರಿಕಳಾವತಿದುರ್ಗಭುವನೇ
ಶ್ವರಿಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧೋಪಚಾರದ ಬಲಿವಿಧಾನದಲಿ || ೨೨

ದ್ಯೂತಸಿದ್ಧಿಯ ಮಂತ್ರಪರವಿ
ದ್ಯೂತಶಯವಿಚ್ಛೇದರಕ್ಷೆ ವಿ
ಧೂತರಿಪುಮಂತ್ರಿಯಂತ್ರಪರಸಂವೋಹನೌಷಧಿಯ |
ಈತಗಳು ಮೇಳೈಸಿದರು ನಿ
ರ್ಭೀತರಿವರಿದನೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು
ಕೈತವದ ಕಣಿ ಕೌವೇಶ್ವರ ಬಂದನರಮನೆಗೆ || ೨೩

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವರ ಸಭೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದುದು.

ಚಿತ್ತವಿಸಿದರೆ ಬೊಪ್ಪ ಮೆಯನಿವ
ಗಿತ್ತ ಸಭೆಯದು ದೇವನಿರ್ಮಿತ

ವೆತ್ತ ಮೂನುಪಕರ್ಮವೆತ್ತಲು ಸರಿಸವಲ್ಲದಕೆ |
 ಇತ್ತ ನಿಮ್ಮಡಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಸಭೆ
 ಯತ್ತ ಬಿಜಯಂಗೆಯ ನೋಡುವು
 ದುತ್ತಮವಲೇ ಯೆಂದನಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ನಗುತ || ೨೪

ಏಸಲೇ ನೋಡುವೆವು ಶಿಲ್ಪದ
 ದೇಶಿಕಾಪು ಕೈಮೆಗಳು ಲೇ
 ನೈಸಲೇ ಬೇಜೀನು ಮೂನುಪದೈವಕೃತಿಯೆಂದು |
 ಈಸು ಸಂಪ್ರಿಯಯೆಮ್ಮೊಳುಂಟೇ
 ಲೇಸೆನುತ ನೃಪನೆದ್ದು ಕೈಗೊಡ
 ಲಾಸಭೆಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಬಂದನು ಧರ್ಮಸುತಸಹಿತ || ೨೫

ಕೌರವಸಭೆಯ ವರ್ಣನೆ.

ಬಿಗಿದ ನೀಲದ ಸರಿಯ ನೆಲಗ
 ಟ್ಟುಗಳ ಗೋಮೇಧಿಕದ ವಜ್ರದ
 ಜಗಲಿಗಳ ನವವೇದಿಕೆಯ ವಿದ್ರುಮದ ಲೋವೆಗಳ |
 ರ್ಪುಗೆಯ ಲಹರಿಯ ಜಾಳಿಗೆಯ
 ಪಾಳೆಗಳ ಸಾರದ ಸಕಲರತ್ನವೆ
 ಳಗಳೆಸೆದುದು ರಾಜಸಭೆ ತತ್ಕ್ರೋಶಮಾತ್ರದಲಿ || ೨೬

ಕವಿದುವರುಣಾಂಶುಗಳ ಲಹರಿಯ
 ಲವಣಿ ಲಾವಣಿಗೆಯಲಿ ನೀಲ
 ಚ್ಚವಿಯ ದೀಧಿತಿ ರ್ಪುಗರ್ಪುಗಿಸಿದುದು ಪ್ರಭೆಯ ಲಹರಿಯಲಿ |
 ತಿವಿದುವೆಳೆಮುತ್ತುಗಳ ಚಂದ್ರಿಕೆ
 ಜವಳಿಸಿದದೊಂದೊಂದನೊಕಿದ
 ವಿವರಣೆಯ ಮಣಿಕಿರಣವೇಣಿಯ ಬಂಧಬಂಧುರದಿ || ೨೭

ಅಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರಳೋದ್ಯಾನವೀಧಿಗ
 ಳಲ್ಲಿ ತಾವರೆಗೊಳದ ರಚನೆಗೆ
 ಳಲ್ಲಿ ಹಂಸಮಯೂರಮಧುಕರಶುಕಪಿಕಾದಿಗಳು |

ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಲೈಲಹಿಮಗೃಹ
ವಲ್ಲಿ ವಿವಿಧವಿಲಾಸರಚನೆಗೆ
ಳಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ ಕೈಯೆನಿಸಿ ಮೆಣಿದುದು ಪಾಂಡವರ ಸಭೆಯ || ೧೮

ಧರ್ಮರಾಯನು ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು.

ಸ್ಥಳವನೇ ಜಲವೆಂದು ನಿರ್ಮಳ
ಜಲವನೇ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಬಾಗಿಲ
ನೆಳಲ ಭಿತ್ತಿಯ ಹಾಯ್ದು ಬಾಗಿಲ ಭಿತ್ತಿಯೆಂದಿಡೆದು |
ಕಳವಳಿಸುವನೆ ಧರ್ಮಸುತನಾ
ಕೊಳವನೇ ಕೊಳನೆಂದು ಬಾಗಿಲ
ನೆಳಲ ಹೊಗಟುತ ಬಂದು ಹೊಕ್ಕನು ಬಹಳ ಶೌಕಿಯ || ೧೯

ಕೆಲಸಿಗರು ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ರತುನಾ
ವಳಯ ಘಟಿನಲಾದುದೀಸಭೆ
ಯಿಳಗಪೂರ್ವವಲಾ ಮಹಾದೇವೆಂತು ರಚಿಸಿದರೊ |
ವಿಳಸದಾಯವ್ಯಯದ ವಿಶ್ರುತ
ವಳಯದನ್ನು ತ ವಾಸ್ತುಲಕ್ಷಣ
ದೊಳಗೆ ಸೇರಿದುವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದನು ನೃಪ ಸಭೆಯ || ೨೦

ಸೂಸಕದ ಮುತ್ತುಗಳು ತಾರಾ
ರಾಶಿಗಳ ಹಬ್ಬುಗೆಯ ನೀಲದ
ಹಾಸಣಿಗಳೇ ಹೋಲುತಿರುವು ಗಗನಮಂಡಲವೆ |
ಸೂಸಕಂಗಳ ಮುಖದ ಮುಸುಕಿನ
ದೇಶಿಕಾತಿಯರಾನೆಂದುಗ
ಳಸುಧಾಕರನೆನಲು ಗೆಲಿದುದು ಸಭೆ ನೆಭಸ್ಥಳವೆ || ೨೧

ಗುರುನದೀಸುತಕರ್ಣಸೈಂಧವೆ
ಗುರುತನುಜಭಗದತ್ತ ಬಾಹ್ಯ ಕ
ನುರುಯವನಸಾವೀರಕೋಸಲಚ್ಯವ್ಯಮೋಗಧರು !

ಅರಸುಗಳು ನಾನಾದಿಗಂತದ
ಧರಣಿಪರು ಸಚಿವರು ಪಸಾಯ್ತರು
ನೆರೆದುದಂದಿನ ದಿವಸದೋಲಗದೊಡ್ಡ ಚಲುವಾಯ್ತು || ೩೦

ಆಗ ಆಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವರ ವರ್ಣನೆ.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳೊಂದು ಹರಿಯಂ
ತರವಿಶಾಲ ಮಹಾಸಭಾವಿ
ಸ್ತುರಣವದಲಿ ತೆರವ ಕಾಣೆನು ತೀವಿತವನಿಪರು |
ಹೊಣಿಗೆ ರಥಿಕರು ರಾಹುತರು ಜೋ
ಧರು ಪದಾತಿಗಳಿದ್ದು ದಂದಿನ
ಸಿರಿ ಸುರೇಂದ್ರನ ಪೊಡ್ಗೈವಡಿ ಹತ್ತುಮಡಿ ಯೆಂದ || ೩೧

ಬಂದು ಕಡೆಯಲಿ ಕವಡಿಕೆಯ ಜಾ
ಜೊಂದು ಕಡೆಯಲಿ ಗದ್ಯವದ್ಯವೆ
ದೊಂದು ಕಡೆಯಲಿ ವಾರವಧುಗಳ ಸಾರಸಂಗೀತ |
ಬಂದುಮೆಯ್ಯಲಿ ತರ್ಕಗೋಷ್ಠಿಯ
ದೊಂದು ದೆಸೆಯಲಿ ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ಮುಂದೆ ಜಡಿದುದು ರಭಸ ಹಾಸಂಗಿಗಳ ಸಾರಿಗಳ || ೩೨

ದ್ಯೂತಕ್ಕೆ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕರೆಯುವಿಕೆ.

ಅಡಲಣಿವನು ಗಡ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನಾಡುವೊಡೆ ಬರ ಹೇಳು ಮೇಣ್ಣಾ
ನೋಡುತಿರಲಾವಾಡುವೆವು ಸಭೆಯಲಿ ವಿನೋದವಲೆ |
ಖೋಡಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬರಲಿ ನೆತ್ತವೆ
ನಾಡಲಣಿಯದ ನೃಪತಿ ಮೃಗವೆಂ
ದಾಡುತಿಹರಣಿವವರು ತಾವಲ್ಲೆಂದನಾಶಕುನಿ || ೩೩

ಕುಟುಂಬರೊಡನೆ ಜಾಜಾ ಕೂಡದೆಂದು ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರ.

ಅಹುದು ಹೊಲ್ಲೆ ಹವಾವುದಾಡಲು
ಬಹುದು ಸುಜನರ ಕೂಡೆ ನೀವೇ

ಕುಹಕವಿದ್ಯಾಸಾರ್ವಭೌಮರು ಶಕುನಿಕೌರವರು |
 ಸುಹೃದಯರಿಗತಿಹುಟಲರಲಿ ನಿ
 ಸ್ಪೃಹರಿಗತಿರಾಗಿಗಳೊಡನೆ ದು
 ಸ್ಸಹ ಕಣಾ ಸಮ್ಮೇಳವೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತ || ೩೬

ನೀವು ಸುಹೃದಯರಿಂದು ದುರ್ಜನ
 ರಾವು ನೀವು ರಾಗಿಗಳು ಮೇಣ ರಾ
 ಗಾವಲಂಬರು ನಾವೆಲೇ ನೀವೆಜೆಯಿರೇ ನಿಜವ |

ಖಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಂತೆ ಏಕೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನ ಭಾಷಣ.

ನೀವು ನಾವೆಂಬೀವೃಥಾಗ್ನಿ
 ವಾವಲಂಬನವೇನು ನಿಮ್ಮೊಳು
 ನಾವು ನೀವೇ ನಮ್ಮೊಳೆಂದನು ನಗುತ ಕುರುರಾಯ || ೩೭

ದ್ಯೂತವು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲೆಂದು ಧರ್ಮರಾಯನ ವಾಕ್ಯ.

ಇರಲಿ ಬಾಂಧವರಿದುಖೊಳರಡಿ
 ಟ್ಟರದೆ ನಿಲಬದು ಲೇಸಲಾ ವಿ
 ಸ್ತರಿಸಲೇಕೆ ದ್ಯೂತ ದುರ್ವ್ಯಸನಪ್ರಪಂಚವಿದು |
 ತರುಣವಿಟುಕಾರಣಕುಶೀಲವೆ
 ಭರತಗಣಿಕಾಯೋಗ್ಯವಿಷಯಕೆ
 ಗರುವರೊಲಿವರೆ ಯೆಂದನಾಕುರುಪತಿಗೆ ಯಮಸೂನು || ೩೮

ಇದು ರಾಜರಿಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಇದನ್ನೊಲ್ಲದವನು

ಮೃಗವೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನನ ನುಡಿ

ದ್ಯೂತವಿದು ದುರ್ವ್ಯಸನವೆಂಬವ
 ನೀತವಿದನೇ ಶೋತ್ರಿಯರಿಗ
 ಖ್ಯಾತಿ ಯಿದು ಯತಿಗಳಿಗೆ ಮೇಣ ರಣಭೀತಭೂಪರಿಗೆ |
 ದ್ಯೂತವೈಗಯಾಸ್ತ್ರೀವ್ಯಸನ ನೃಪ
 ಜಾತಿಗೋಸುಗವಾದುವಿದು ರ
 ಸಾತಿಶಯವೆಜೆಯದವ ನರಮೃಗವೆಂದನಾಶಕುನಿ || ೩೯

ಕಕುನಿಯು ದ್ವೈತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕರೆಯುವಿಕೆ.

ಅರಸ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆಗೆ ಜಾಜಿಗೆ
ಕರೆದೊಡೋಸರಿಸಿದರೆ ಬಟಿಕವ
ಗರುವನೇ ಹೃತ್ತಿಯರೊಳಗೆ ನೃಪಧರ್ಮ ನೀನಖಿಯು |
ಕರೆದವಾನ್ ಜಾಜಿಗೆ ಬೇಕೇ
ಧರಣಿಪತಿ ಬಾ ರಾಜಧರ್ಮವ
ನೊರಸುವೊಡೆ ನಿಲ್ಲಿಂದುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ನುಡಿದನಾಶಕುನಿ || ೪೦

ರಾಜಧರ್ಮವಿದಹುದು ಕಳವಿನ
ಜಾಜು ಧರ್ಮದ ಮಗನೊ ಮೊಮ್ಮನೊ
ಬೀಜವಾವುದು ನಿಮ್ಮ ಕಪಟದ್ವೈತನಿರ್ಣಯಕೆ |
ರಾಜಪರಿಪಾಟಿಗಳ ಪಂಥದ
ಜಾಜು ಬಲ್ಲರೆ ಕರೆಯಬಾರದೊ
ಡಾಜನಾರ್ಧನನಾಣಿ ಯಿಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತ || ೪೧

ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನು ದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ಮನಮಾಡುವಿಕೆ.

ಭೂರಮಣ ಕೇಳಖಿಳನೃಪಸಂ
ಹಾರಬೀಜದ ಕರ್ಮಫಲಸಂ
ಸ್ಮಾರವೆಳ್ಳಯ ಸಣಿದು ನೂಕಿತು ಧರ್ಮನಂದನನ |
ಧೀರನಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಿ
ಚಾರಸಾರಜಾ ನನಿಷ್ಠೆಯೊ
ಳೋರೆಯುಂಟೇ ದ್ವೈತಕೇಳಿಗೆ ಮಾಡಿದನು ಮನವ || ೪೨

ಆಗ ನಾನಾವಿಧದ ಅಸಕುನಗಳು

ಇಂದುವದನೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಕ್ಷಿ
ಸ್ಪಂದವಾಯಿತು ಭೀಮಪಾರ್ಥರಿ
ಗಂದು ಕೆತ್ತಿತು ಹೃದಯ ವಾಮಭುಜಾಕ್ಷಿಗಳು ಸಹಿತ |

ಕಂದಿದುವು ಮೋರೆಗಳು ಗಂಗಾ
 ನಂದನದ್ರೋಣಾದಿಸುಜನರಿ
 ಗಂದನೇಖಿತು ಮುಸುಡು ಶಕುನಿಸುಯೋಧನಾದಿಗಳ || ೪೩

ಕುರುಪತಿಯ ಕೃತವೃಣ್ಯಬೀಜಾಂ
 ಕುರದಕಾಲದಿಗಂತದವನೀ
 ಶ್ವರಸಮೂಹಚಮೂನಿಬರ್ಹಣಸೂಚನಾಸಮಯ |
 ಅರಸ ಕೇಳೆ ಕುಂತೀಕುಮಾರರ
 ಸಿರಿಯ ದುಗುಡದ ಹೊತ್ತು ಮಿಗೆಗ
 ಬೃರಿಸಿತ್ಯ ಧರ್ಮಜನ ಗಾಢದ ಬುದ್ಧಿ ಪರ್ವತವ || ೪೪

ವೈಸನತ್ಯಷ್ಟೈಯು ಕಿಳುಚಿತ್ತದ
 ಮಿಸುನಿಯೊಳು ಬಿಡಿಸಿತು ಸುಬುದ್ಧಿಯ
 ರಸವು ಹಾಣಿತು ಹುದಿದ ರಾಗದ್ವೇಷವೆನ್ನಿ ಮಲಿ |
 ಮುಸುಡ ತಿರುಹಿತು ತಿಳಿವು ಲಜ್ಜೆಯ
 ದೆಸೆಗೆ ದುರ್ಘಟವಾಯ್ತು ಪರಿಭವ
 ದೊಸಗೆಯನು ಸೂಚಿಸಿತು ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಧರ್ಮಜನ ಹೃದಯ || ೪೫

ಹಲವುಮೊತಿನಲೇನು ಭೂಪತಿ
 ತಿಲಕ ಸಿಕ್ಕಿದನವದಿರೊಡ್ಡಿದ
 ಬಲೆಗೆ ಬಂದನು ನೆತ್ತ ಸಾರಿಯ ಗುಣಿಯ ಗದ್ದುಗೆಗೆ |
 ಕೆಲದಲನುಜರು ವಾಮದಲಿ ಮೆಣಿ
 ವಳಯಮಂಚದಲಂಧನೃಪನಿದಿ
 ರಲಿ ಸುಯೋಧನಕರ್ಣಶಕುನಿಜಯದ್ರವಾದಿಗಳು | ೪೬

ದ್ವ್ಯಾತಾರಂಭ.

ಹಲಿಗೆ ಯಿಕ್ಕಿತು ಹೊನ್ನ ಸಾರಿಗ
 ಳುಹಿದುವು ಹೇಟೊಡ್ಡ ವನು ಕಳ

ಕಳವ ನಿಲಹೇಚನುತ ಮಿಗೆ ಗರ್ಜಿಸಿದನಾಶಕುನಿ ¹ |

ನಲಿಕೆ ಹಾಕಿದನಡಿಗಡಿಗೆ ಮಂ

ಡಳಿಸಿ ಸಾರಿಯ ಹೂಡಿ ಕುರುಪತಿ

ಗೆಲಿದ ಹೋಗಿಂದೊದಲುತಿರ್ದನು ಶಕುನಿ ಬೊಬ್ಬಿ ಅರಿದು ² || ೪೩

ಶಕುನಿಯ ಸಂತೋಷ.

ಸಿಕ್ಕಿ ದನು ಧರ್ಮಜನು ಜಾಣನೊ

ಳ್ಳೊಕ್ಕ ಲಿಕ್ಕಿ ದ ಖತಿಯ ಹೆಚ್ಚಿ ಸಿ

ಸೊಕ್ಕಿ ದೀ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ^ಚಕೌರವರ ಕೈಯ್ಯಿಂದ |

ಹಿಕ್ಕಿ ಕೊಲಿಸುವೆನೆಂಬಭೀಷ್ಠಕೆ

ತಕ್ಕದಾಯಿತೆನುತ್ತ ಮನದೊಂ

ದಕ್ಕ ಷೋಳು ಗುಡಿಗಟ್ಟ ಕುಣಿದನು ಶಕುನಿ ಮನದೊಳಗೆ || ೪೪

ಶಕುನಿಯು ಜಾಣನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನು ಬಡಿದ

ಪಣವನ್ನೊಂದೊಂದಾಗಿ ಗೆಲ್ಲುವಿಕೆ.

ಆಟವಾರಂಭಿಸಿತು ಬಹಿಬೊ

ಬಾಟವೇನಿದು ವಿಜಯಸಿರಿ ವಾ

ಚಾಟರಿಗೆ ಮೆಚು ವೆಳ ತೋಟು ದ್ಯೂತಕೌಶಲವೆ |

ತೋಟ ಬೇಕೇ ಕೈಯ್ಯ ಹೊಯ್ಯು ಬ

ತಾಟವೇತಕೆ ಧರ್ಮನಂದನ

ನಾಟ ಮೊಳ್ಳಿತು ಬಲ್ಲೆನೆಂದನು ಶಕುನಿ ನಸುನಗುತ || ೪೫

ಎನ್ನೊಳಾಟಕೆ ³ ಶಕುನಿ ಭೂಪತಿ

ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕೈಪೊಯ್ದ ನೊಡವೆ

ನೆನ್ನೊಡನೆ ಹೇಟೆಂದ ನುಡಿದನು ಕೌರವರ ರಾಯ |

ನಿನ್ನೊಳಾಗಲಿ ನಿನ್ನ ಮಾವನೆ

¹ ಹಾನಂಗಿಗಳ ಹೊನೆದೊಸದು, ಕ. ಖ.

² ತೊಡೆಯನಸ್ಸಳಿಸಿ, ಚ.

³ ಎನ್ನಲಿಕ್ಕಕೆ, ಚ.

ಮುನ್ನ ಬರಲಿದಕೇನೆನುತ ಸಂ
ಪನ್ನ ಶರರೊಡನಳವಿಗೊಟ್ಟನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೫೦

ಹೇಮಭಾರದ ವಿಮಳರತ್ನ
ಸ್ತೋಮವಿದೆ ಪಣವೆನಲು ಕೌರವ
ಭೂಮಿಪತಿಯೊಡ್ಡಿ ದನು ಧರ್ಮಜ ಹೆಸರಿಸಿದ ಧನವೆ |
ಆಮಹೀಪತಿ ಶಕುನಿ ಸಾರಿಯು
ಸೀಮೆಯನು ಕೆದಕಿದರು ತಿವಿದರು
ತಾಮಸದಲುಬೆ ಬುದ್ಧಿ ಬರ ಕರಣವೃತ್ತಿಗಳು || ೫೧

ದುಗನ ಹಾಯಿಕು ತನಗೆ ಹಾಯಿಕು
ತಿಗನನೆಂಬಬ್ಬ ರದ ಹಾಸಂ
ಗಿಗಳ ಬೊಬ್ಬೆಯ ಸಾರಿಗಳ ಕಟಕಟತನಿಸ್ವನವೆ |
ಉಗಿವ ಸೆರೆಗಳ ಬಳಿ ದುಹಾರದ
ಬಿಗುಹುಗಳ ಬೀದಿಗಳ ಕಲಿಸಾ
ರಿಗಳ ಧಾಳೂಧಾಳಿ ಮಸಗಿತು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೫೨

ರಾಯ ಸೋತನು ಶಕುನಿ ಬೇಡಿದ
ದಾಯ ತಹ ಹಮ್ಮಿ ಗೆಯಲೊದಗಿದ
ವಾಯತದ ಕೃತ್ರಿಮವಲೇ ಕೌರವರ ಸಂಕೇತ |
ಆಯಿತೀಜಲಿಗೆಯನು ಕೌರವ
ರಾಯ ಗೆಲಿದನು ಮೇಲೆ ಪಣವೇ
ನಾಯಿತೆಂದನು ಶಕುನಿ ಯಮನಂದನನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ || ೫೩

ಕನಕಮಯರಥವುಂಟು ಸಾವಿರ
ವೆನಗೆ ಹೂಡಿದುವೆಂಟುಸಾವಿರ
ವಿನುತವಾಜಿಗಳೊಡ್ಡ ವೆಂದನು ಧರ್ಮನಂದನನು |
ಜನಪತಿಗೆ ತಾನೈಸಲೇ ಹಾ

ಯೆನುತ ಸಾರಿಯ ಕೆದಹಿದನು ದು
ಜನರಿಗೊಲಿದುದು ದೈವಗತಿ ಬೊಬ್ಬ ಒದನಾಶಕುನಿ || ೫೪

ಸೋತೆಯರಸಾ ನಿಮಗೆ ಜಾಜನೆ
ಭೀತಿಯುಂಟೇ ಮಾಣು ಮೇಣ್ಣಿ
ಭೀತನೇ ಮೇಲೊಡ ವನು ನುಡಿ ಹಲವು ಮಾತೇನು |
ಕಾತರಿಸಬೇಡಿನ್ನು ಘಡ ಧನ
ಭೀತನೇ ತಾನಕಟೆನುತ ಕುಂ
ತೀತನುಜನೊಡಿ ದನು ಸಾವಿರಮೆತ್ತ ಗಜಘಟೆಯ || ೫೫

ಆದವೆಮಗಿವು ಗಜಘಟೆಗಳಂ
ದಾದುರಾತ್ಮ ಕರಾಡಿದರು ದು
ಭೇದವೆವೆದಿತಿ ಕಪಟತಂತ್ರವನಾವನಣಿವೆನು |
ಆದುದರಸಗೆ ಸೋಲವಿನ್ನೇ
ನಾದುದೈ ಭೂಪತಿಯ ಗಜಘಟೆ
ತೀದವೈ ತೋಣೀನು ಪಣ ವುಂಟೆಂದನಾಶಕುನಿ || ೫೬

ಘಡ ದರಿದ್ರನ ತಾನು ತನ್ನಯ
ಮೆಡದಿಯರ ಕೆಳದಿಯರು ಸಾವಿರ
ಮಡಿ ಸುಯೋಧನರಾಜಭವನದ ವಾರನಾರಿಯರ |
ನುಡಿಯ ಬೇಕೇ ಧರ್ಮ ಸುತ ನಿ
ಮೈಡಿಗಳೊಡ್ಡಿದ ಬಣಿಕ್ ಗೆಲಿದವ
ರೊಡೆಯರೈ ಸಲ ಹಾಯ್ಕು ಹಾಯ್ಕುಂದೊದಹಿದನು ಶಕುನಿ || ೫೭

ಏನನಾಡಿದೊಡೇನು ಫಲ ದೈ
ವಾನುರಾಗದಿ ಬಯಕೆ ಬೇಣಿಹು
ದಾನರೇಂದ್ರನ ಸಾರಿ ಸೋತುವು ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ |
ಆನಿರೂಢಿಯ ಹತ್ತುಸಾವಿರ
ಮಾನಿನಿಯರನು ಮೆತ್ತ ಸೋತನು
ಮಾನನಿಧಿಯೇ ಮೆತ್ತ ಪಣವೇನೆಂದನಾಶಕುನಿ || ೫೮

ಅರಸಿಯರ ಮೈಗಾಹುಗಳ ಕಿಂ
ಕರರು ಸಾವಿರವಿದಹ ಪಣ ನಿ
ಮೈರಸನಲಿ ಹೇಡೆನಲು ನೀವೆಮಗೇನನೊಡ್ಡಿ ದಿರಿ |
ಮರಳ ಬೆಸಗೊಳಬೇಡ ನಮ್ಮಲಿ
ಬರಹವದು ಹಾಯ್ಕನಲು ಹರುಷದ
ಹರಹಿನಲಿ ಬಟಕರಸ ಸಾರಿಯ ಸಾಲ ಜೋಡಿಸಿದ || ೫೯

ಅರಸ ಸೋತೆಯಲಾ ಜಯೋದಯ
ಮರಳಿತ್ತಿಲ್ಲ ಮನಕೆ ಭೀತಿಯ
ಬೆಟಕೆಯುಳ್ಳೊಡೆ ಬಿಟ್ಟು ಕಳ ಪೈಸರಕೆ ಸಮಯವಿದು |
ಅರಸು ಪಂಥದ ವಾಸಿ ಮನಕು
ಬ್ಬರಿಸುವೊಡೆ ಪಣವೇನು ಹೇಡೈ
ಧರಣಿಪಾಲ ಯೆನುತ್ತ ರಿಂಗಣಗುಣವನಾಶಕುನಿ || ೬೦

ಎಲವೊ ಸೊಬಲ ಪಾಂಡುವಿನ ಮ
ಕ್ಕಳು ಕಣಾ ಚತುರಂಬುನಿಧಿಪರಿ
ಲುಳಿತವಿಸ್ತರ ಕುರುನರೇಂದ್ರರ ಸೀಮೆ ಪರಿಯಂತ |
ನೆಲವಿದೆಮ್ಮದು ನೈಪರೋಳಗೆ ನಾ
ವುಟಯೆ ಧರಣಿಪರಾರು ರಥಸಂ
ಕುಳವೆನೊಡ್ಡಿದೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರವೆಂದನಾಭೂಪ || 1 ೬೧

ಈರಥದೊಳಂಬತ್ತು ಸಾವಿರ 2
ವಾರುವೆಂಗಳ ಕೂಟವಾಪರಿ
ವಾರವಿದೆಲಾ ರಸಣ ವೆಂದನು ಸುಬಲನಂದನಗೆ |
ವೀರನಹೆಯೈ ಧರಣಿಪತಿ ನೀ
ಸಾರಿಗಳ ಬಿಡು ಸೆಜೆಯ ಬಿಗಿದು ದು
ಹಾರದಲಿ ನೀ ಸೋತೆ ಹೋಗಿಂದೊದಜಿದನು ಶಕುನಿ || ೬೨

1 ನೊಡ್ಡುವೆನೊಂದು ಭಾರಿಗೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರವ, ಚ. 2 ಸಾಲ್ವತ್ತು ಸಾವಿರ, ಚ.
BHARATA—VOL. IV. 33

ಆವ ಕೌಳಕ ಮಂತ್ರಯಂತ್ರದ
 ಡಾವರದ ಡೊಳ್ಳಾಸವಿಕ್ಕಿದ
 ದೀವಸದ ಬೇಳುವೆಯನೇನೆಂಬೆನು ಮಹೀಪತಿಯೆ |
 ಆವ ವಸ್ತುವನರಸನೊಡ್ಡಿ ದೊ
 ಡಾವ ವಹಿಬದಲನಿತ ಸೋಲಿಸಿ
 ಕೈವಳಸಿದನೊ ಬಲ್ಲನಾವವನೆಂದನಾಭೂಪ || ೬೩

ಅರಸ ನೀಗಿದೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ¹
 ವರರಥವನಿನ್ನೇನು ಸಾಕೀ ²
 ಸರಲಿ ನಿಲುವುದೊ ವಿತ್ತವುಂಟೇ ಮತ್ತೆ ಹೇಜೆನಲು |
 ಮರುಳ ಸೌಬಲ ಚಿತ್ರರಥನೀ
 ನರಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ತೇಜಿಗಳ ಕ
 ತ್ತುರಿಯ ಒಣ ದ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ತುರಗವಿದೆ ಯೆಂದ || ೬೪

ಆಡಿದನು ನೃಪನಾಹ್ಮಣಕೆ ಹೋ
 ಗಾಡಿದನು ಶೇಷರರ ಖಾಡಾ
 ಖಾಡಿಯಲಿ ಜೋಡಿಸಿದ ಹಯವನು ಹತ್ತುಸಾವಿರವ |
 ಹೂಡಿದನು ಸಾರಿಗಳ ಮರಳಿ
 ನ್ನಾಡುವೊಡೆ ಪೂನಾವುದೈ ಮಾ
 ತಾಡು ಧರ್ಮಜ ಯೆನೆ ಮಹೀಪತಿ ಧನವ ಚಿಂತಿಸಿದ || ೬೫

ಅಗಣಿತದ ಧನವುಂಟು ಹಾಸಂ
 ಗಿಗಳ ಹಾಯಿಕು ಸೋತ ವಸ್ತುವೆ
 ತೆಗೆವನೀಗಳ ಶಕುನಿ ನೋಡಾ ತನ್ನ ಕೌಶಲವೆ |

¹ ಅರಸ ಕೆಳಂಬತ್ತುಸಾವಿರ ಬ.

² ವರತುರ-ರಥಸಿಕ್ಕಿ ದುವುಕೇಳೆ, ಬ.

ದುಗುಣ ಹಲಗೆಗೆ ಹತ್ತು ಮಡಿ ರೇ
 ಖೆಗೆ ಗಜಾಶ್ವರಥನಿಕಾಯವಾ
 ಜಿಗಳ ಸಹಿತದ ಸಕಲಸೈನಿಕರೆಂದನಾಭೂಪ ||

೬೬

ಅಯಿತಿದು ಪಣವೆಂದುದಲೇ ನೃಪ
 ಹಾಯಿಕಾ ಹಾಸಂಗಿಗಳ ಸಾ
 ಹಾಯ ಕುರುಪತಿಗಿಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳು ನಿಮ್ಮವರು ||
 ವಾಯ ಕಂದೆಹಿದರೆ ಸುಯೋಧನ
 ರಾಯನುಪಚಿತಪ್ರಣ್ಯವಕಟಾ
 ದಾಯವೇ ಬಾರನುತ ಜಹಿದಬ್ಬ ರಿಸಿದನು ಶಕುನಿ ||

೬೭

ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವುದೇನು ಸೌಬಲ
 ಬಿತ್ತಿ ಬಳದನು ಭೂಪನವರಿಗೆ
 ತೆತ್ತನ್ನೆ ಸರ್ವಸ್ವಧನವನು ಸಕಲಸೈನಿಕರ |
 ಮತ್ತೆ ಪಣವೇನೆನಲು ಬಟಕನು
 ವತ್ತು ಸಾವಿರ ಕರಿಕಳಭವೆಂ
 ಬತ್ತು ಸಾವಿರತುರಗಶಿಶುಗಳನೊಡ್ಡಿದನು ಭೂಪ ||

೬೮

ಅರಸ ಕೇಳ್ಯ ತುರಗಶಿಶುವಾ
 ಕರಿಕಳಭರಥಸೈನ್ಯ ಹಸ್ತಿನ
 ಪುರಿಗೆ ಬಂದುದು ತಮ್ಮ ಕೂಡೆ ವಿನೋದವಿಭವದಲಿ |
 ಕುರುಪತಿಯ ವಶವಾಯ್ತು ಬಟಕನ
 ಮುಖಗುದುರೆ ಮುಖಿಯಾನೆಗಳನು
 ಬ್ಬ ರಿಸಿ ಸಾರಿಯ ಹೂಡಿದಾಗಳ ಸೋತನಾಭೂಪ ||

೬೯

ಅಕಟ ಸಾಲದೆ ಜಾಜು ನಿರ್ಬಾ
 ಧಕವದೇತಕೆ ಶಿವ ಶಿವೇತ್ತಣ
 ಶಕುನಿ ಯೆತ್ತಣ ಭರತಕುಲದ ಮಹಾಮಹೀಶ್ವರರು |

ವಿಕಳಚೇಷ್ಟೈಯಿದೇನು ವೈದ್ಧ
ಪ್ರಕರಕಿದು ವಿಳಸವೆ ವಿಘಾತಿಗೆ
ಸಕಲಜನಸಮ್ಮತವೆ ಯೆಂದನು ಖಾತಿಯಲಿ ವಿದುರ || ೩೦

* ವರಪುರೂರವನಹುಷಕಂತನು
ಧರಣಿಪತಿದುಷ್ಯಂತನಳಸಂ
ವರಣಕುರುವೀರಪ್ರತೀಪಪರಂಪರಾಗತರು | *
ಭರತಕುಲವಿದಃಕೂಳಿಗೆ ವಂಶೋ
ದ್ಧರಣರೇ ಬೆಳಗಿದರು ನೀನವ
ತರಿಸಿ ತಂದೈ ತೊಡಕನೆಂದನು ಖಾತಿಯಲಿ ವಿದುರ || ೩೧

ಸೋಲ ಮೆಚಿ ದುದವರನೊಡ್ಡದ
ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದುದೊಡ್ಡವೀರಗಳು
ಮೇಲುಗೈ ನೀನಾದೆ ಕುಸಿದರು ಪಾಂಡುನಂದನರು |
ಸೋಲವಿದು ಕಾಲಾಂತಕನ ಮೈ
ಸಾಲ ಸಾಞ್ಜಿದಿನಕಟ ಸಾಕಿ
ನ್ನೇಣು ಕೌರವನೈಪತಿ ಯೆಂದನು ಖಾತಿಯಲಿ ವಿದುರ || ೩೨

ಗೆಲಿದ ಧನ ದಕ್ಕುವುದೆ ಸೋತವೆ
ರಳುಕಿದವರೇ ಭೀಮಸಾರ್ಥರ
ಬಲುವ ಬೆಸಗೊಳ್ಳಾ ತದೀಯಶ್ರವಣದೃಷ್ಟಿಗಳ |
ಎಲೆ ಸುಯೋಧನ ವಿಷದ ಮಧುರವು
ಕೊಲುವುದೋ ಮೆನ್ನಿ ಸುವುದೋ ಈ
ಕ್ಕುಲಿತಿಗಿದು ಕಡೆ ಹಾರವಾಗಲಿ ಸಾಕು ತೆಗೆಯೆಂದ || ೩೩

* ವರಪುರೂರವನಹುಷನವನೀ
ಶ್ವರತಿಲಕಮುಷ್ಯಂತಕುರುಸಂ
ವರಣನಮಳಯಯಾತಿಯಾದಿಸರಂಪರಾಗತದ, ಚ.

ಗಲಿದ ದರ್ಪದ ದಡ್ಡಿ ತೆಗೆ ಸೌ
ಬಲನ ಬೀಚ್ಚೊಡು ತನ್ನ ಶಯ್ಯಾ
ವೆಳೆಯೊಳಾಡಲಿ ಮಧುರವಚನದಲಿವೆರ ಸಂತವಿಸು |
ನೆಲನನೇಕಚ್ಚ ತ್ರದಲಿ ನೆಲೆ
ಗೊಳಿಸಿ ಬದುಕುವೆರಿದು ನಿಜಾನ್ವಯ
ದುಷ್ಕವು ಬೆಸಗೊಳು ಬೇಗ ಹಿರಿಯರನೆಂದನಾವಿದುರ || ೭೪

ಖೊಳನೆಂಬೆನೆ ಸಕಲಕಲೆಗಳ
ಬಾಳುಮನೆ ಗಡ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಿ
ಶಾಲಮತಿ ನೀನೆಂಬೆನೇ ಜಗದಜ್ಞ ರಥಿದೈವ |
ಕೇಳಿದೊಡೆ ಮೋಹಿತಹಿತವನು
ಹೇಳುವುದು ಪಾಂಡಿತ್ಯ ನಿನ್ನನು
ಕೇಳಿದವರಾರನುತ ಜಜ್ಜಿದನು ಕೌರವರ ರಾಯ || ೭೫

ಹಿತವ ನೀನವರಿಗೆ ಕುಟುಂಬ
ಸ್ಥಿತಿ ವಿಳಂಬಕೆ ನಾವು ಕುಂತೀ
ಸುತರೊಡನೆ ಸಂಮೇಳವೆಮ್ಮಲಿ ವೈಮನಸ್ಯ ಗತಿ |
ಕೃತಕಮಾರ್ಗದ ಮೋಡಿಯಲಿ ಪರಿ
ಚಿತನು ನೀನಲ್ಲಹವಿಮಳ
ಕ್ರತುವಿಧಾನವನಕ್ಷದೀಕ್ಷಿತರಜಿವರಿದನೆಂದ || ೭೬

ನೀ ಹಿತವನೇ ಶಕುನಿ ರಾಜ
ದ್ರೋಹಿಯೈ ಹುಸಿ ಯಲ್ಲ ನೀನೇ
ಹೋಹುದೈ ನಿಮಗಾವುದಭಿರುಚಿಯಾ ¹ ದಿಗಂತರಕೆ |
ಐಹಿಕಾಢುಷ್ಟಿ ಕದ ವಿಭವೋ
ತ್ನಾಹನಿಸ್ಪೃಹರಾವಲೇ ಸಂ
ದೇಹವೇ ನೀನಜಿಯಿರೆಂದನು ತೂಗಿ ತುದಿವೆರಳ' || ೭೭

ವಿಹಿತವಹುದೇ ಶಕುನಿ ವಿದುರನ
 ಕುಹಕನುಡಿಗಳ ಕೇಳಿದರೆ ಗೆಲ
 ವಹುದು ನಮ್ಮದು ಸಕಲಜನದಿರಲಿ ದಿಗಂತರಕೆ |
 ಸಹಜವೋ ರಹವೋ ನೃಪಾಲರ
 ಮಹಿಮೆಯೋ ಯೊದ್ಯೋತದನುಭವ
 ಲಹರಿಯನು ನೀವಜುದಿರೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ || ೩೮

ಗುರುಗಳುಸುರರು ಭೀಷ್ಮರೆಮ್ಮನು
 ತೆರಳಚರು ಕೃಪ ನುಡಿಯನಯ್ಯನ
 ಕೊರಳು ಕೊಂಕದು ಬಾಹ್ಲಿಕನ ಮನ ನೋಯದಿನ್ನಬರ |
 ಹಿರಿಯರವರೇನಜ ರೇ ನೀ
 ಪರಿಣತನೆ ನಿಷ್ಪಜ್ಞ ಶರಣೆಂ
 ದಜಿಯನೇ ತಾನೆಂದು ಜಙ್ಗಲದನು ಕೌರವರ ರಾಯ || ೩೯

ಇವರ ಜನಪಾಧ್ಯರನ ನಡಹಾ
 ಯ್ದ ವನನಾಗಳ ದೇವಕೀಸುತ
 ಸವಜುದನು ನಮ್ಮೊವಿನೋದದ್ಯೋತಸಂಪದದ |
 ಸವನವಿಘ್ನವಿಕಾರಿಯನು ಪರಿ
 ಭವಿಸುವವರಿಲ್ಲಾ ಶಿವಾ ಯೆಂ
 ದವನಿಸತಿ ನಿಜದುಬಿ ನಲಿ ಹೂತಿದನು ಪರಿಚರರ || ೪೦
 ಮಣಿವ ತಾನಲ್ಲಿ ಯನರ್ಥವ
 ಕುಣಿಕೆಗೊಳಿಸಿದ ನೀಸಹಿತನಿ
 ನ್ನಣೆಗಳೇ ಸೈಂಧವನನೀ ರಾಧೇಯಶಕುನಿಗಳ |
 ರಣದೊಳಗೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಮೊ
 ಗ್ಗಣದ ಧಾರೆಗೆ ವೀರನಾರಾ
 ಯಣನೆ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಡುವನೆಂದನು ಖಾತಿಯಲಿ ವಿದುರ || ೪೧

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹ ದಿ ನೈ ದ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಸೂಚನೆ

ರಾಯಪಾಂಡವರರಸಿ ಕಮಲದ
ಳಾಯತಾಕ್ಷಿಯ ಪರಿಭವನ ನೆಜಿ
ಕಾಯ್ದು ಸಲಹಿತು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಸಿರಿನಾಮ |

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿಸ್ರೀ
ಪಾಲ ವಿದುರನ ಮಾತು ಮುಖಿದು ನೈ
ಪಾಲನೆಚ್ಚ ರಿಸಿದನು ಕಣಸನ್ನೆಯಲಿ ಸೌಖ್ಯಲಸ |
ಹೇಳು ಧರ್ಮಜ ಸೋತೆಲಾ ನಿ
ನ್ನಾಳುಕುದುರೆಯನ್ನಿನ್ನ ಸಾಕು ದ
ಯಾಳಲಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಧನವಿಲ್ಲ ನಿನಗೆಂದ || ೧

ತೆಗೆವೆನೇ ಸಾರಿಗಳ ನಿನ್ನಯ
ನಗೆಮೊಗದ ಸಿರಿ ಸೀದು ಕರಿಯಾ
ಯ್ತು ಗುಳುತಿದೆ ನಿನ್ನ ನುಜರಿಂಗಿತರೋಪಸಾವಕನ |
ಸೊಗಸು ಬೀಯದು ರಪಣವಿಲ್ಲದ
ಬೆಗಡು ನೋಯದು ಹ್ರಾತ್ರಧರ್ಮದ
ತೆಗಡು ಸಾಯದು ನಿನಗೆನುತ ಗಹಗಹಿಸಿದನು ಶಕುನಿ || ೨

ಎಲವೊ ಸೌಖ್ಯಲ ವಿತ್ತವೀಸರ
ಲಚಿವುದೇ ನೀ ನಗುವವೊಲು ನಂ
ಮೊಳಗು ಡಿಳ್ಳನೆ ರಪಣವಿದೆಲಾ ಬಹಳ ಭಂಡಾರ |

ಸುಳಿಸು ಹಾಸಂಗಿಗಳ ಮೋಹರ
ಗೋಳಿಸು ಸಾರಿಯನೊಂದು ರೇಖೆಯು
ಬಿಡಿಯಲೊಂದೇ ಕೋಟಿ ಹಾಯ್ದೊಂದೊಡಹಿದನು ಭೂಪ || ೩

ದುಗುಣಕ್ಕಿಕ್ಕಿ ದನರಸನಾಳಿಗೆ
ತೆಗೆದನವೆ ಮೊಹಿಯೆಂದು ನಾಲ್ಕು
ಕ್ಕುಗಿದನವನಿಪನ್ನೆದ ಕಳದನು ಬಹಳವನು ಶಕುನಿ |
ತೆಗೆದ ನಿಮ್ಮಡಿಗರಸನವನಾ
ತ್ರಿಗುಣ ಪಂಚಕಸಪ್ತನವಕ
ಪ್ರಗುಣವೆಂದನು ಶಕುನಿ ಸೋಲಿಸಿದನು ಮಹೀಪತಿಯ || ೪

ಎಣಿಸಿದನು ರೇಖೆಗಳನಿಮ್ಮಡಿ
ಗಣಿತಸಂಖ್ಯಾಸಿದ್ಧವಸ್ತುವ
ನೆಣಿಸಲರ್ಬುದಸಂಖ್ಯೆಯಾದುದು ಹಲಗೆ ಯೊಂದಹಲಿ |
ಗುಣನಿಧಿಯೆ ಮಗುಳೊಡಲಾಪರೆ
ಪಣವೆ ವೇಳನಿಸು ಕೇಳ್ಯನೆ ನೃಪ
ಗುಣಶಿರೋಮಣಿ ಧರ್ಮಸುತ ನಸುನಗುತಲಿಂತೆಂದ || ೫

ಹೂಡು ಸಾರಿಯ ರೇಖೆರೇಖೆಗೆ
ಮಾಡಿತರ್ಬುದ ಧನ ಸುಯೋಧನ
ನಾಡಿ ನೋಡಲಿ ಹಾಯ್ಕು ಹಾಸಂಗಿಗಳ ಹಾಯ್ಕುನುತ |
ಅಡಿದನು ಧರ್ಮಜನು ಖಾಡಾ
ಖಾಡಿಯಲಿ ಸಾರಿಗಳೊಡನೆ ಹೋ
ಗಾಡಿದನು ಭಂಡಾರವನು ಜನನಾಥ ಕೇಳೆಂದ || ೬

ಸಾರಿ ಸೋತುವು ಸೋಲ ನಿಮಗನು
ಸಾರಿ ನಿಮ್ಮೈವರು ವನಾಂತಕೆ
ಸಾರಿ ಸಾಕೆನ್ನೊಡಲಾಪರೆ ಮತ್ತೆ ನುಡಿ ಧನವೆ |

ಭೂರಮಣ ಹೇಚೆನಲು ರೇಖೆಯು
ಬಾರಿಯೊಡ್ಡ ಕೆ ಪದ್ಮ ಸಂಖ್ಯೆಯು
ಭೂರಿಧನವಿದೆ ದಾಯಕೆಂದನು ಧರ್ಮನಂದನನು || ೩

ಬರಹಕಿಮ್ಮಡಿ ನೂಟುಮಡಿ ಸಾ
ವಿರದ ಮಡಿ ಪರಿಯಂತವಿಕ್ಕಿ ತು
ಹರುಷ ನಗೆ ಕೊನೆಯಾಯ್ತು ಹೆಚ್ಚಿ ತು ಕಲಿಮೆಲಾಪೇಶ |
ಸ್ಥಿರವೆ ಹಿಂಗಿತು ವಾಸಿ ಪಾಡಿನ
ದುರುಳತನವುಬೆ ದ್ವಂದಿಗಡಿ
ಗರಸನೊಡ್ಡಿ ದ ಮೇಲೆ ಮೇಲೊಡ್ಡುವನು ಜೋಡಿಸಿದ || ೪

ತೀರಿತಿದ್ರವಸ್ಥೆ ದುರುಭಂ
ಡಾರ ತನ್ನ ರಮನೆಯ ಪೈಕದ
ವಾರಕದ ಭಂಗಾರವೊಡ್ಡಿ ತು ಕೊಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ |
ಸೇರಿತದು ಕುರುಪತಿಗೆ ರಾಯನ
ನಾರಿಯರ ರತ್ನಾ ಭರಣಶೃಂ
ಗಾರವೊಡ್ಡಿ ತು ಕೊಂಡು ಮುಜುಗಿತು ಖಡ್ಗತನ ನೃಪನ || ೫

ನಕುಲಸಹದೇವಾರ್ಜುನರ ಮಣಿ
ಮೆಕುಟಕರ್ಣಾಭರಣಪದಕಾ
ದಿಕಸಮಸ್ತಾಭರಣವೊಡ್ಡಿ ತು ಹಲಗೆ ಯೊಂದಜಲಿ ¹ |
ವಿಕಟಮಾಯಾವಿಷಮಕರ್ಮವೆ ²
ನಕಟ ಬಲ್ಲನೆ ಸಾಧುಜನಸೇ
ವಕನು ಸೋತನಸಾಧ್ಯನಾವ್ರದು ವಿಧಿಯ ಮಹಿಮೆಯಲಿ || ೧೦

ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ೮ ಕುನಿಯ ಬಿರುದುಡಿಗಳು

ಸೋತೆಲಾ ಕೌಂತೇಯ ನಿಮಿಷಕೆ
ಬೀತುದೇ ನಿನ್ನ ಧಿಕಸಿರಿ ವಿ

¹ ರೋಷತಿಮಿರದಲಿ, ಖ.

² ರೋಷತಿಮಿರವ, ಖ.

ಖ್ಯಾತಿ ಬಹುತದೆ ವೇಡೆಗೆದಹಿತೆ ಮನದ ವಾಸಿಗಳ್ |
 ಪ್ರೀತಿಯುಂಟೇ ನಿಮಗೆ ಮತ್ತೀ
 ದ್ರೂತದಲಿ ಧನವಿಲ್ಲಲಾ ಗ
 ವಾರ್ತೀರೇಕವ ಬೀಜುಗೊಂಡಿರೆ ಯೆಂದನಾಶಕುನಿ ||

೧೧

ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ.

ಖಿನ್ನ ನಾದನು ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
 ಬಿನ್ನ ಕಂಡನು ಕಳಚಿ ಹೋದ ನಿ
 ಜೋನ್ನ ತಿಯಲವನೀಶನಿದ್ದ ನು ಮುಖದ ಮೆಹಿಮೆಯಲಿ |
 ಇನ್ನ ಪಣವೇನೋ ವಿರೋಧಿಗ
 ಳನ್ನ ಭಂಗಿಸಿ ನಗುವರಿನ್ನೇ ¹
 ಕೆನ್ನ ನಿಕ್ಕಿಯೆ ² ದ್ರೂತವಿಜಯವ ಸಾಧಿಸುವನೆಂದ ||

೧೨

ಬಿಳಕ ನಕುಲಾದಿಗಳನ್ನು ಪಣವಾಗಿಡುವಿಕೆ.

ಎಲವೊ ಫಡ ಫಡ ಶಕುನಿ ಗರ್ವದ
 ತಳ ಮುಖವುದೇ ನಿಮ್ಮ ದುರ್ಮತಿ
 ಗಳಿಗೆ ಹೂಡಿದ ದುರ್ಗವಿದೆ ನಮ್ಮಂತರಂಗದಲಿ |
 ಉಟದ ಧನವೇಗುವುದು ಜೀವ
 ಸ್ಥಳವಿದೇ ಮೇಲೊಡ್ಡುವೊಂದೇ
 ಹಲಿಗೆಗೊಡ್ಡಿ ದೆನೆನ್ನ ನಕುಲನನೆಂದನಾಭೂಪ ||

೧೩

ವಾಸಿಗನುಜನನೊಡ್ಡಿದರೆ ನಮ
 ಗೀಸರಲಿ ಭಯವೇನು ನೋಡುವೆ
 ವೈಸಲೇ ಹಾಸಂಗಿಗಳ ನೃಪ ಹಾಯ್ಕ ಹಾಯ್ಕನುತ |
 ಆಶಕುನಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದ ಡೊ
 ಳ್ಯಸದಲಿ ಡಾವರಿಸೆ ಧರ್ಮವಿ
 ನಾಶಿ ನಕುಲನ ಗೆಲಿದು ಬೊಬ್ಬಿ ಒದವನಿಸಿಗೆ ನುಡಿದ ||

೧೪

¹ ನುಡಿದಂದಕ್ಕೆ, ಚ.

² ನೆನ್ನ ನಿದಕ್ಕಿ, ಚ.

ಅರಸ ಸೋತೆಯೆ ನಕುಲನನು ಹೇ
ವರಿಸದಿರು ಹೇಡೊಡ್ಡ ವನು ನಿ
ಸ್ತರಣವೊಂದೇ ಹಲಗೆ ಸೋಲ್ವುದು ಹೇಳು ಹೇಡೆನಲು |
ವರಿಸಿದನು ಸಹದೇವನನು ನೆಣಿ

ಮರಳಚುವೆನ್ನೆನ್ನೆ ಬಿಳವಸ್ತು

ತ್ಕರವೆನೆಂದನು ಧರ್ಮನಂದನನರಸ ಕೇಳಂದ || ೧೫

ಹರಿಬದಲಿ ತನ್ನ ಬಿಳವಸ್ತು

ತ್ಕರವೆ ಮರಳಚುವನು ಮಹೀಪತಿ

ಕಿಣಿಯ ತಮ್ಮನ ವ್ರೋದನು ಮೊದ್ಲೀಕುಮಾರಕನ |

ಅರಸುಡಾಯವೆ ಬಾ ಜಯಾಂಗದ

ಸಿರಿಯೆ ಬಾ ಕುರುರಾಯರಾಜೋ

ತ್ಕರದ ಸಿದ್ಧಿಯೆ ಬಾ ಯೆನುತ ಗರ್ಜಿಸಿದನಾಶಕುನಿ || ೧೬

ಏನ ಬಣ್ಣಿ ಸುವೆನು ವಿಕಾರಿಗ

ಳೇನ ನೆನೆಯರು ಕಪಟವಿಧದಲಿ

ಮಾನನಿಧಿ ಸೋತನನುಜದ್ವಯಮಹಾಧನವ |

ಗ್ಲಾನಿ ಚಿತ್ತ ದೊಳಿಲ್ಲ ಲೇಸು ಮ

ನೋನುರಾಗದೆ ಭೀಮಪಾರ್ಥರು

ತಾನಿದೊಮ್ಮಿಗೆ ಬದುಕಿದರು ಬಚಿಕೆಂದನಾಶಕುನಿ || ೧೭

ಭೇದಮಂತ್ರವೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನು

ಭೇದಿಸುವೆ ಗಡ ಸುಬಲಸುತನಕ

ಟೇದುರಾತ್ಮನ ನೋಡಿರೈ ಸಭ್ಯರು ಶಿವಾ ಯೆನುತ |

ಆದುರಾಗ್ರಹಿಲೋಕಜನಪರಿ

ವಾದಪದನಿರ್ಭೀತನಕ್ಷವಿ

ನೋದಕರ್ದಮಮಗ್ನನೊಡ್ಡಿ ದನಾಧನಂಜಯನ || ೧೮

ಎಲೆ ಧನಂಜಯ ನಿನ್ನ ನೊಡ್ಡಿ ದ

ಭಲಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಲ್ಲಿ ಸೋತರೆ

ಬಚ್ಚಕ ನಿನ್ನ ನೆ ಮಾರಿದನಲಾ ಕೌರವೇಂದ್ರನಿಗೆ |
 ತಿಳಿದು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ನೀವ ನಿ
 ಮೊಳಗೆ ಬಲಿದಿಹುದನೆಲು ಖತಿಯಲಿ
 ಮುಳಿದು ಬೈದರು ಭೀಮಸಾರ್ಥರು ಜಜಿದು ಸಾಬಲನ || ೧೯

ದೇಹಿಗಿರವೇ ದೇಹವೆಲವೋ
 ದೇಹಿ ಭೂಪತಿ ಧರ್ಮ ಪುತ್ರನ
 ದೇಹವಾವಿದಜಿಹಾಳಗೆ ನಿನ್ನ ಕುಮಂತ್ರಭಾಷಿತದ |
 ಊಹೆಕೊಂಬುದೆ ಕಪಟದಿಂದವೆ
 ಗಾಹಿಸುವೆ ಸಾಕಿನ್ನು ಮೇಲಣ
 ಗಾಹುಗತಕಗಳವೊಳ್ಳಂದರು ಜಜಿದು ಸಾಬಲನ || ೨೦

ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದೇನು ಸಾರಿಯ
 ಸಾಲು ಮುಖಿದುದು ಸೆಜಿಯ ಕಳವಿನ
 ಕಾಲು ಕೀಲಿಗಳನೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಕುಟಿಲಕೋವಿದರ |
 ಹೇಳುವದಜಿಂ ಮುನ್ನ ಶಕುನಿಗೆ
 ಬೇಳುವುವು ಬೇಕಾದ ದಾಯವು
 ಕಾಳಕದ ವಿಧಿಪಾಶ ತೊಡಕಿತು ಕೆಡಹಿತರ್ಜುನನ || ೨೧

ಸೋತಿರರಸರೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಚೀ
 ದ್ಯುತಶಿಖಿಗಾಹುತಿಯನೆನೆ ಕುಂ
 ತೀತನುಜನೊಡ್ಡಿ ದನು ವಿಗಡಬಕಾಸುರಾಂತಕನ |
 ಆತುದೊಂದರಘೆಗಳಿಗೆ ಸಾಬಲ
 ಸೋತ ಧರ್ಮಜ ಗೆಲಿದನವನಿಪ
 ಸೋತ ಸಾಬಲ ಗೆಲಿದನೆಂಬವೊಲಾಯ್ತು ಘನರಭಸ || ೨೨

ಆಹಲಗೆ ಸೋತುದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ನೂಹೆ ಮುಖಿದುದು ಮುಂದುಗೆಟ್ಟನು

ರಾಹು ಹಾಯ ಹಿಮಾಂಶುಮಂಡಲದ್ವಿಜದ ಕಳಯಂತೆ |
ತೋಹಿನಲಿ ತುಟ್ಟಿಸಿದ ಮೃಗದವೊ
ಲೂಹೆಯುಟಿದುದು ಯಂತ್ರಸೂತ್ರದ
ಹೂಹೆ ಯಂತಿರೆ ಹಗೆಗೆ ತೆತ್ತನು ನೃಪತಿ ತನುಧನವೆ || ೨೩

ಜನಪ ಮಾರಿದೆ ಭೀಮಸೇನಾ
ರ್ಜುನರ ಸಹಿತೊಡಹುಟ್ಟಿದರ ನಿ
ರ್ಧನಿಕನಾದ್ಯೆ ಮತ್ತೆ ಬಿಡದೇ ದ್ಯೂತದುವ್ಯಾಸನ |
ಎನಲು ಶಕುನಿಯ ಜಙ್ಗಿದು ತಾನೇ
ಧನವಲಾ ಸಾಕೊಂದುಹಲಗೆಯ
ಲನೆಗೆ ಜಯವಿದೆ ದಾಯವೆಂದೊಡಹಿದನು ನರನಾಥ || ೨೪

ಹೇಳಲೇನದನವರು ರಚಿಸಿದ
ಬೇಳುವೆಯನಾಶಕುನಿಯೊಡ್ಡಿದ
ಕಾಲುಕಣಿ ಯೊಳಾರು ಬೀಳರು ನೃಪತಿ ನಿಮಿಷದಲಿ |
ಬೀಜುಕೊಟ್ಟನು ತನ್ನ ನಾಜನ
ಜಾಲ ವಿದು ದು ಬಿಗಿದ ಬೆಣಗಿನೊ
ಳಾಲಿಸುತ್ತಿರೆ ಜೇಯ ಧನವೇನೆಂದನಾಶಕುನಿ || ೨೫

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪಣವಾಗಿಡುವಿಕೆ.

ಎಲವೊ ಸಾಬಲ ಸಾಕಿದೊಂದೇ
ಹಲಗೆಯಲಿ ಸರ್ವಸ್ವವನು ತಾ
ನಿಳುಹುವೆನು ನೀಲಾಲಕಿಯನೊಡ್ಡುವೆನು ದ್ರೌಪದಿಯು |
ಉಚ್ಚದ ಧನವೆಮ್ಮೈವರಿಗೆ ನಿ
ಶ ಲಿತವಿದು ಹೂಡೆನಲು ಹರುಷದ
ಲೆಳೆಯ ಚೌಪಟಮಲ್ಲ ಸಾರಿಯ ಸಾಲ ಜೋಡಿಸಿವೆ || ೨೬

ಆಡಿದನು ಯಮಸೂನು ಮಿಗೆ ಹೋ
ಗಾಡಿದನು ಮನುಮೆಥನ ಖಾಡಾ

ಖಾಡಿಖಾತಿಯನಕಟ ಮದನನ ಮಂತ್ರದೇವತೆಯ |

ಕೂಡೆ ತಿವಿದನು ಕಟ್ಟಿದನು ಕಳ

ದೋಡಿಸಿದ ಸಾರಿಗಳ ಸೋಲದ

ಝಾಡಿಯಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದನರಸನ ಚಿತ್ತಭಿತ್ತಿಯಲಿ ||

೨೩

ಬಳಿಕ ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆ

ಬೆಳಗು ಬಲಿದುದು ¹ ಮನದ ಮಿಡುಕಿನ

ಮುಕುತ ಮುಂದಲೆಗೊಟ್ಟುದಖವಿನ

ಸಹಿಗು ಹಾಣಿತು ಲಜ್ಜೆ ಬೆಳಗಿತು ಬಿಟ್ಟ ಬೀದಿಯಲಿ |

ಉಪುಬಿತಪದೇಸೆ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ

ತುಪುಬು ಕೈದೊಳಸಾಯ್ದು ಹಗೆಗಾ

ನಖಿಯೆನರಸನ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯ ಭಾವಭಂಗಿಯಲಿ ||

೨೪

ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳ ಸಂತೋಷ

ಎಳನಗೆಯ ಕಟಕಿಗಳ ಹದುರಿದ

ಹಳವುಗಳ ಸನ್ನೆಗಳ ಸವಿ ಬ

ಯುಳಿನ ಜಾಣಿನ ಸೋಹೆಗಳ ಜೊತ್ತಿನ ನವಾಯಿಗಳ |

ಬಳದೆಗಹಿಗುಬೆಗಳ ಮಿಸೆಯೊ

ಳಿವೆ ಬೆರಳಳ ಕರ್ಣಸೈಂಧವ

ಖಳತಿಲಕದುಶ್ಯಾಸನಾದಿಗಳದ್ದು ದಾಚೆಯಲಿ ||

೨೫

ಕಳವಳದ ಕಂದೆಪಿವೆಗಳ ಕುರು

ಕುಲದ ನಿರ್ಮೂಲನದ ನಿಶ ಯ

ದೊಳಗುವಣಿದಾಳೋಚನೆಯ ನಿರ್ದ್ರವದ ತಾಳಿಗೆಯ |

ತಳಿತಮನದ ಬೀತಹರುಷದ

ಜಲದ ನಯನದಲಿದುರ್ದಾ ನೃಪ

ಕುಲತೀಕಬಾಹಿ ಕಭೀಷ್ಠ ದ್ರೋಣಗೌತಮರು ||

೨೬

ಇಟ್ಟ ಮೂಗಿನ ಬೆರಳ ನೆಲದಲಿ
ನೆಟ್ಟ ಕಂಗಳ ಕಳವು ಜಾಜಿನ
ದಿಟ್ಟ ರಾಟಕೆ ಬಲದ ಬೆಜಗಿನ ಬಿಗಿದ ಖಾತಿಗಳ |
ತುಟ್ಟ ಸುವ ರಿಪುಗರ್ವಶಿಖಿಯಲಿ
ಸುಟ್ಟ ಕರಣಚತುಷ್ಟಯದಜಗ
ಜಟ್ಟಗಳು ಭೀಮಾರ್ಜುನಾದಿಗಳರ್ಧರೀಚೆಯಲಿ ||

೩೧

ಹಾಸಗರ್ವದ ಮೊನದಲಿ ಸಂ
ತೋಷಗರ್ವದ ದುಗುಡದಲಿ ಸುವಿ
ಲಾಸಗರ್ವದ ಭೇದದಲಿ ಮದಗರ್ವ ಚಿಂತೆಯಲಿ |
ವೈಸಿಕದ ಕಣಿ ಕುಟಲಮಂತ್ರದ
ಮಾಸಲಟಿಯದ ಕುಹಕವಿದ್ಯಾ
ವಾಸಗೃಹಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿದ್ದನು ವಿಕೃತಭಾವದಲಿ ||

೩೨

ಜನಪತಿಯ ಜಾಡ್ಯವನು ಭೀಮಾ
ರ್ಜುನರ ಸೈರಣಿಗಳನು ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ದುಶ್ಚೇಷ್ಟೆಯನು ಶಕುನಿಯಪಾರಕ್ಯತ್ರಿಮವ |
ತನತನಗೆ ಕಂಡರು ಮಹೀಸುರ
ಜನಪವೈಶ್ಯಚತುರ್ಥರುಕ್ಕಿದ
ಮನದೊಳುಳಿತಿತು ಬೈದರಚ್ಯುತಹರಚತುರ್ಮುಖರ ||

೩೩

ಶಕುನಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡುದು.

ಗೆಲಿದು ಕೊಟ್ಟನು ಸಕಲಚಾತು
ರ್ಬಲವನಾಭಂಡಾರಸಹಿತ
ಗ್ಗಳ್ಯಯರ್ಥೈಯ್ಯರ ಜಯಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು ಕಮಲಮುಖಿಸಹಿತ |
ಕಳಸವಿಟ್ಟನು ಕೊಟ್ಟ ಭಾಷೆಗೆ
ಯೆಲೆ ಸುಯೋಧನ ಯೊಂದುನಯನಾಂ
ಗುಲಿಯ ಸಂಕೇತದಲಿ ಸನ್ನೆಯ ಮಾಡಿದನು ಶಕುನಿ ||

೩೪

ನ್ಯಾಯನೆಮ್ಮದು ಮುನ್ನ ಸೋತಿರಿ
 ಜೇಯ ನಿಮ್ಮೊಡಹುಟ್ಟಿದರು ಸಹಿ
 ತಾಯತಾಕ್ಷಿಯ ಬಚಕ ಸೋತಿರಿ ಬಲುಹ ಮಾಡೆವೆಲೆ |
 ರಾಯನೊಲಿದುದ ಮಾಡಲಾವೆ
 ನ್ಯಾಯವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಲೇ ಬೆಸ
 ಸಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಯೆಂದು ಕೈಗಳ ಮುಗಿದನಾಶಕುನಿ || ೩೫

ಆಗ ವಿದುರನನ್ನು ಕುರಿತು ದುರ್ಯೋಧನನ ವಕ್ರ ವಚನಗಳು.
 ವಿದುರ ಬಾರೈ ನಮ್ಮ ವಶ ದ್ರೌ
 ಪದಿಯ ಕರೆ ಬೆಸಗೊಂಬ ತೊತ್ತಿರ
 ಸದನದಿಚ್ಛೆಯೊ ರಾಣಿವಾಸದ ಮನೆಯಪೇಕ್ಷಿತವೊ |
 ಬೆದಕಬೇಡಿದ್ದು ಬುಜಮುಖಿಗಾ
 ವುದು ಮನೋರಥವೇನು ಹದನಂ
 ಬುದ ಲತಾಂಗಿಯ ಕರೆಸಿ ಯೆಂದನು ಕಾರವರ ರಾಯ || ೩೬

ಆಗ ವಿದುರನು ದುರ್ಯೋಧನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದುದು.
 ಸಿಡಿಲ ಪಟ್ಟಣಗಟ್ಟೆ ಶಾಖವೆ
 ಗೊಡುವರೇ ಹರನೇತ್ರವಹ್ನಿಯೊ
 ಳಡಬಳವ ಸುಡಬಗೆವರೆ ಮರುಳ್ ಮಹೀಪತಿಯೆ |
 ಹೆಡತಲೆಯ ತುಣಿಸುವರೆ ಹಾವಿನ
 ಹೆಡೆಯೊಳಕಟಾ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
 ಮೆಡದಿ ತೊತ್ತಹಳ್ಳ ಶಿವಾ ಯೆಂದಲಿದನು ವಿದುರ || ೩೭

ಕಾಳಕೂಟದ ತೊಣಿಗಳಲಿ ಜಲ
 ಕೇಳಿಯೇ ಕಾಲಾಂತಕನ ದಂ
 ವ್ಯಾಳಿಯಲಿ ನವಿಲುಯ್ಯಲೆಯ ನೀವಾಡಲಾಪಿರಲ |
 ಕಾಲರುದ್ರನ ವಿಲಯನಾಟ್ಟಿದ
 ಕೇಳಿಕೆಗೆ ನೀವರ್ತಿಕಾಣಿಣಿ
 ಹೋಲದೈ ಶಿವ ಯೆನುತ ಕಂಬನಿದುಂಬಿದನು ವಿದುರ || ೩೮

ವಿದುರನ ಸುವಾಕ್ಯಗಳು.

ಬಡಗಲುತ್ತುರಕುರುನರೇಂದ್ರರ

ನಡುಗಿಸಿದರುದಯಾದ್ರಿತನಕವೆ

ನಡೆದು ಮುಖಿದರು ಮೂಡಣರಸುಗಳತುಲಭುಜಬಲರ ¹ |

ಪಡುವಲಗಣಿತಯವನರಿತ್ತಲು

ಗಡಿ ವಿಭೀಷಣರೀಮಹೀಶರ

ಬಡಿದ ಪಾಂಡವರರಸಿ ತೊತ್ತಹಳ್ಳರ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ||

೩೯

ಸುರಕರಿಯ ನೆಲಕಿಟುಹಿ ಮೊತೆಯ

ಧರೆಯುಖಿಯೆ ನೋಸಿಸಿದನಿಂದ್ರನ

ಹಿರಿಯವುದ್ರಾನವನು ವೆಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಭೂಂಜಿಸಲು |

ಅರಸ ಕೌರವ ಮರುಳ ಮೃತ್ಯುವೆ

ಬರಿಸಿ ಕೊಂಬರೆ ಮಂದಿರಕ ಸೀ

ನಖಿಯೆ ಫಲುಗುಣನೊಡನೆ ಕದನವ ಮಸವೆರೇ ಯೆಂದ || ೪೦

ತಿರುವ ಕೊರಳಲಿ ತೊಡಿಸಲಾರದೆ

ತೆರಳಿದರು ಚತುರಂಗದವನೀ

ಶ್ವರರು ಮಾಗಧಕ್ಕೈದ್ಯಮೊದಲಾದತುಳಭುಜಬಲರು |

ತಿರುವನೇಖಿಸಿ ಧನುವನುಗಿದ

ಬರಿಸಿ ಗಗನದ ಯಂತ್ರಮೆತ್ಸ್ಯವೆ

ಮುಖಿದ ಪಾಂಡವರರಸಿ ತೊತ್ತಹಳ್ಳರ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ||

೪೧

ಬಕನ ಮುಖಿದರು ವನದಲು ಹಿಡಿಂ

ಬಕನ ಹಣಿದರು ಮಾಗಧನ ಸು

ಪ್ರಕಟಬಲವೆಂಬುಜದ ನಾಳವನಾನೆ ಕೀರ್ತ್ವಂತೆ |

ಸಕಲನ್ಯಪಜನವೆಖಿಯೆ ಸೀಚಿದ

ನಕಟ ಮಾರಿಯ ಜೀಟವೇ ಪಾ

ತಕವಲಾ ಪಾಂಚಾಲಿ ತೊತ್ತಹಳ್ಳರ ಶಿವಾ ಯೆಂದ ||

೪೨

¹ ಈ ಪದ ತೊತ್ತಹಳ್ಳರ ಶಿವಾಯೆಂದೆಂದಿರುವುದು ವಿವರ ರ, ಹ.

ಸೋಲಿಸಿದನೀನೀಗಳನರ
 ಪಾಲಕರ ಜಾಜಿನಲಿ ಮೇಲಣ
 ಕಾಳಗದ ಕಣನೊಳಗೆ ಕವಿತದ ಕೋಲ ತೋಹಿನಲಿ |
 ಸೋಲ ವ್ರೊಂದಕೆ ನೂಟ ನೂಟಿ
 ಮೇಲೆ ಸಾಸಿರಸಾವಿರದ ಮೈ
 ಸಾಲ ಲಕ್ಷವನಂತವಾಗಿಯೆ ತೆಗೆವರಿವರೆಂದ || ೪೩

ಎಳೆದು ಕರೆಸಾ ದ್ರೌಪದಿಯ ನೀ
 ಕಳಕಳಕೆ ಮೈಗೊಟ್ಟವೋಲೆ ನಿ
 ಜ್ಞ ಲಿತರಿಹರತಿಸಮತೆಯಲಿ ತತ್ಸಮೆಯಪರಿಯಂತ |
 ಬಿಡಕ ನೂವ ರ ಸತಿಯರಕ್ಕೆಯ
 ಕಳಕಳದ ಬಿಡುಮುಡಿಯ ಬಸುಹಿನ
 ಕಳದ ಬಿಟ್ಟುವೊಯಿಲುಗಳ ಭಂಗಿಯ ಕಾಂಬಿರೆಲೆ ಯೆಂದ ¹ || ೪೪

ದ್ರೌಪದಿಯ ಕರೆತರಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿ
 ಕನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ಇವನವರ ಬಹಿರಂಗಜೀವ ²
 ವೈವಹರಣಿಯಾತನು ವೃಥಾ ನಾ
 ನಿವನ ಕೇಣಕಿದಿನಕಟ ಬೋಧಭ್ರಾಂತಬಾಹಿರನ |
 ಇವನಿರಲಿ ಬಾ ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿಕ
 ಯುವತಿಯನು ಕರೆ ಹೋಗು ನೀನೆನ
 ಲವ ಹಸಾದವ ಹಾಯ್ಕಿ ಬಂದನು ದೇವಿಯರಮನೆಗೆ || ೪೫

ಬಂದು ಬಾಗಿಲ ಗಾಹಿಗಳ ಕರೆ
 ದೆಂದನರಸಿಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿ ತಾ
 ಬಂದ ಹದನನು ಕಾರ್ಯವುಂಟೆನೆ ಹಲವು ಬಾಗಿಲಲಿ |

¹ ಭೇದ, ಡ.² ಕಾಂಬಿರವರೆಂದ, ಕ. ಖ.

ಬಂದರಲ್ಲಿಯಾದಲ್ಲಿಗುಹಿಸಿ
ಲಿಂದುಮುಖಿ ಕೇಳಿದಳು ಬರಹೇ
ಬೆಂದೊಡಾತನ ಹೊಗಿಸಿದರು ಹೊಕ್ಕನು ಸತೀಸಭೆಯ || ೪೬

ಹೊಳವ ಕಂಗಳ ಕಾಂತಿಗಳ
ಥಳಥಳಪ ವದನ ¹ ಪ್ರಭೆಯ ರತ್ನಾ
ವಳಯ ಬಹುವಿಧರಶ್ಮಿಗಳ ಲಾವಣ್ಯಲಹರಿಗಳ |
ಎಳನಗೆಯ ಸುಳಿಪಲ್ಲ ಮುಕ್ತಾ
ವಳಯ ನಖಕಾಂತಿಗಳ ಜಳಗಿನ
ಬಳಗವೆನೆ ಬಾಲಿಕೆಯರಿದರ್ಪರು ಸತಿಯ ಬಳಸಿನಲಿ || ೪೭

ಗಿಳಿಯ ಮೆಲ್ಲುಡಿಗಳ ವಿನೋದದಿ
ಕೆಲರು ವೀಣಾರವದ ರಹಿಯಲಿ
ಕೆಲರು ಸರಸಸುಸಂಗಸಂಗೀತದ ಸಮಾಧಿಯಲಿ |
ಕೆಲರು ನೆತ್ತದಲಮೆಳಮುಕ್ತಾ
ವಳಯ ಚೆನ್ನೆಯ ಚಮರೆಯರು ಕಂ
ಗೊಳಿಸಿದರಬಲೆಯ ಮಣಿಮಂಚದ ಸುತ್ತವಳಯದಲಿ || ೪೮

ಸಕಲಶಕ್ತಿ ಸ್ಫುರಿತವಿಮಳಾಂ
ಬಿಕೆಯವೋಲೆ ವರಮಂತ್ರದೇವೀ
ಪ್ರಕರಮಧ್ಯದಿ ಶೋಭಿಸುವ ಸಾವಿತ್ರಿಯಂದದಲಿ |
ವಿಕಟರಶ್ಮಿನಿಬದ್ಧರತ್ನ
ಪ್ರಕರಮಧ್ಯದ ಕೌಸ್ತುಭದ ವೋಲೆ
ಚಕಿತಬಾಲಮೃಗಾಕ್ಷಿ ಮಂಜುಳು ಯುವತಿಮಧ್ಯದೊಳು || ೪೯

ಸುತ್ತಲೆಸೆಯೆ ವಿಲಾಸಿನೀಜನ
ಹತ್ತುಸಾವಿರ ನಡುವೆ ಕಂಡನು
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿಯನು ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಶಿರೋಮಣಿಯ |

ಹತ್ತಿ ರೈತರಲಂಜಿದನು ತ

ನ್ನತ್ತಮೊಂಗಕೆ ಕರೆಯುಗವೆ ಚಾ

ಚುತ್ತು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದನು ಪಾಂಚಾಲನಂದನೆಗೆ ||

೫೦

ಅವನು ದೌಪದಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ವಿಚ್ಛಾ ಪಿಸಿದುದು,

ತಾಯೆ ಬಿನ್ನಹವಿಂದು ನಿಮ್ಮಯ

ರಾಯ ಸೋತನು ಜಾಜಿನಲಿ ಕುರು

ರಾಯ ಗೆಲಿದನು ಕೋಶವನು ಕರಿತುರಗರಥಸಹಿತ |

ನೋಯಲಾಗದು ಹಲವುಮಾತೇ

ನಾಯುಧಿಷ್ಟಿ ರನ್ನ ಪತಿ ಸೋತನು

ತಾಯೆ ಭೀಮಾ¹ ಜ್ಞಾನನಕುಲಸಹದೇವ² ನೀವಸಹಿತ || ೫೧

ಅರಳದಂಬುಜವನಕೆ ಮಂಜಿನ

ಸರಿಯು ಸುರಿವೆಂದದಲಿ ಸುಗ್ಗಿಯ

ಸಿರಿಯ ಹೊಸಬೆಳುದಿಂಗಳನು ಬಲುಮುಗಿಲು ಕವಿಂತೆ |

ಚರನ ಬಿನ್ನಹಕರಸಿ ಮೊದಲಾ

ಗಿರೆ ಸಮಸ್ತ ಸಖೀಜನದ ಮುಖ

ಸರಸಿರುಹ ಬಾಡಿದುದು ಮುಸುಕಿತು ಮೌನಮಯಜಲದ | ೫೨

ದೂತ ಹೇಚ್ಚೆ ತಂದೆ ಜಾಜನ

ಜಾತರಿಪು ವಾಡಿದನೆ ಸೋತನೆ

ಕೈತವದ ಬಲೆಗಾಱಿರವದಿರು ಶಕುನಿಕೌರವರು |

ದ್ಯೂತದಲಿ ಮುನ್ನೇನನೊಡ್ಡಿಯೆ

ಸೋತನೆನ್ನ ನು ಶಿವ ಶಿವಾ ನಿ

ಧೂತಕಿಲ್ಬಿ ವನರಸನೆಂದಳು ದೌಪದೀದೇವಿ ||

೫೩

ಸೋತಕ್ರಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದುದು.

ತಾಗಿದುದಲಾ ನಾರದಾಧ್ಯರ

ನಾಗತವನುಹಿಂದರು ಹಿಂದೆ ವಿ

¹ ನಾಯುಜಾ, ಡ.

² ದೇವಾದಿ, ಡ.

ಯೋಗವಾಯ್ತೇ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರವೆರದ |

ಹೋಗಲಿದು ಮುನ್ನೇನನೊಡ್ಡಿಯೆ.

ನೀಗಿದನು ಗಡ ತನ್ನ ನಿಂತಿದ

ರಾಗುಹೋಗಂತೆಂದು ನುಡಿದಳು ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿಕಗೆ ||

೫೪

ಮೊದಲರ್ಥವೆ ಹೆಸರುಗೊಂಡೊ

ಡ್ಡಿದನು ಸೋತನು ಮಗುಜೆ ಮಗುಜೊ

ಡ್ಡಿದನು ಹೇರಾಳದಲಿ ಧನವನು ಕರಿಘಟಾವಳಿಯು |

ಕುದುರೆ ರಥ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಮೇಳದ

ಸುದತಿಯರನೊಡ್ಡಿದನು ಸೋತನು

ತುದಿಯಲನುಜರನೊಡ್ಡಿ ಸೋತನು ದೇವಿ ಕೇಳೆಂದ ||

೫೫

ಬಚಕ ತನ್ನನು ಸೋತನಲ್ಲಿಂ

ಬಚಕ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಿಗೆ ಬಂದುದು

ಖಳರು ಶಕುನಿಸುಯೋಧನರು ನೀವಾಗಳಂದಿರಲೆ |

ಅಳುಕಬೇಡಿನೈನು ಭೂಪತಿ

ತಿಲಕ ತನ್ನನು ಮುನ್ನ ಸೋತನು

ಬಚಕಲೆನ್ನನು ಸೋತನೇ ಹೇಣೆಂದಳೆಂದುಮುಖಿ ||

೫೬

ಅಹುದು ತನ್ನನೆ ಮುನ್ನ ಸೋತನು

ಮಹಿಳಗೊಡ್ಡಿ ದೆನೆಂದು ನಿಮ್ಮನು

ಮಹಿಪ ಸೋತನು ತಾಯೆ ಬಿಜಯಂಗೈಯ್ಯ ಬೇಹುದೆನೆ |

ವಿಹಿತವಿದು ಮಾನುಷವೆ ದೈವದ

ಕುಹಕವೈ ಸಲೆ ಮಗನೆ ತಾನೇ

ಬಹೆನು ನೀ ಹೋಗೊಮ್ಮೆ ಹೇಚೀಮಾತನಾಸಭೆಗೆ ||

೫೭

ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಬರಲು ಒಪ್ಪದೇ ಹೋಗುಪಿಕೆ.

ಮುನ್ನ ತನ್ನನು ಸೋತ ಬಚಿಕನೊ

ಳನ್ನ ಸೋತರೆ ಸಲುವುದೇ ಸಂ

ಪನ್ನ ವಿಮಳಜ್ಞಾನರಜುದೀಪ್ರಶ್ನೆ ಗುತ್ತರವೆ |

ಎನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಡಲಿ ತಾ ಬಹೆ
 ಸಿನ್ನು ಹೋಗಿನಲವನು ಭಯದಲಿ
 ತನ್ನೊಳಗೆ ಬೆದರುತ್ತ ಬಂದನು ಕೌರವನ ಹೊರಗೆ || ೫೪

ಅವನು ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಅವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ
 ಜೇಯ ದೇವಿಯರೆಂದಮಾತಿದು
 ರಾಯ ಮುನ್ನವೆ ತನ್ನ ಸೋತಬು
 ಜಾಯತಾಕ್ಷಿಯ ಬಚಕ ಸೋತೊಡೆ ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮದಲಿ |
 ರಾಯಸಭೆಯಲಿ ಹಿರಿಯರಖಿದಿದ
 ಜುಯತವ ಹೇಳಿದರೆ ಬಹೆನೆಂ
 ದಾಯುವತಿ ಬಿನ್ನಹವ ಮಾಡಿದಳೆಂದು ಕೈಮುಗಿದ || ೫೫

ರಾಯ ಸೋತನು ತನ್ನ ನಾವ
 ನ್ಯಾಯದಲಿ ತಹುದಿಲ್ಲ ತೊತ್ತಿರ
 ಲಾಯದಲಿ ಕೂಡುವೆವು ಕರೆ ಯೆನಲಿವನ ಗರಹೊಡೆದು |
 ನಾಯುಸುತನಂಜಿಸುವನೆಂದೀ
 ನಾಯಿ ಬೆದಖಿದನಕಟ ದೂತನ
 ಬಾಯ ನೋಡಾ ಯೆಂದು ಬೈದನು ಕೌರವರ ರಾಯ || ೬೦

ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ.

ತಮ್ಮ ಬಾರೈ ಹೋಗು ನೀ ದಿಟ
 ನಮ್ಮವರೆ ಹಿಡಿದೆಳದು ತಾ ನೃಪ
 ರೆಮ್ಮ ಕಿಂಕರರೈವರಿವರಿದ್ದೇನ ಮಾಡುವರು |
 ತಮ್ಮ ಕರ್ಮವಿಪಾಕಗತಿ ತಮ
 ತಮ್ಮನೇ ಕಾಡುವುದು ಧರ್ಮದೊ
 ಳೆಮ್ಮ ಕಾರಣವಲ್ಲ ನೀ ಹೋಗಿಂದು ನೇಮಿಸಿದ || ೬೧
 ಗಾಳಿಯಳ್ಳೆಯ ನಿಖಿಯಲಗ್ನಿ
 ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ತಡೆಯವೆ ಕಡುಹಿನ
 ಕಾಳಕೂಟದ ನದಿಗೆ ನಂಜಿನ ಹೊನಲು ಬೆಟಿಸಿತಲೆ |

ವಾಳೆಯವೆ ದುಶ್ಯಾಸನನು ಜಗ
 ದೂಷಗದ ದುಃಖದುಂಬಿ ಕುರುಪತಿ
 ಮೇಲೆ ನೇಮಿಸಲುಚಿತಗೈವನ ಭೂಪ ಕೇಳಂದ || ೬೦

ಹರಿದನವ ಬೀದಿಯಲಿ ಬಿಡುದಲೆ
 ವೆರಸಿ ಸತಿಯರಮನೆಗೆ ಬಾಗಿಲ
 ಚರರು ತಡೆದರೆ ಮೆಟ್ಟಿದನು ತಿವಿದನು ಕಠಾರಿಯಲಿ |
 ತರುಣಿಯರು ಕಂಡಂಜಿ ವೊಕ್ಕರು
 ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿಯ ಮೆಣಿಯನಾಖಳ
 ನುರುವಣಿಸಿದನು ರಾಜು ತಾರಾಧಿಪನ ತಗುಚ್ಚಂತೆ || ೬೧

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ದುಶ್ಯಾಸನನ ಕ್ರೂರಪಚನಗಳು.
 ಬಂದನವನಬುಜಾಕ್ಷಿ ಯಿದಿರಲಿ
 ನಿಂದನೆಲೆಗೇ ಗರುವತನವಿದು
 ಹಿಂದೆ ಸಲುವುದು ಸಲ್ಲದಿದು ಕುರುರಾಜಭವನದಲಿ |
 ಇಂದು ಮೆಣಿವರೆ ನಮ್ಮ ತೊತ್ತಿರ
 ಮುಂದೆ ಮೆಣಿ ನಡೆ ಮಂಚದಿಂದಿಡಿ
 ಯೆಂದು ಜಙ್ಗಿದನು ಕೌರವಾನುಜನಾಮಹಾಸತಿಯ || ೬೨

ಜನಪನನುಜನು ನೀನೆನಗೆ ವೈ
 ದುನನಲಾ ತಪ್ಪೇನು ಯಮಸಂ
 ದನನು ಸೋಲಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೂಡಲಿ ಮಮಮಾತ |
 ಅನುಜ ಕೇಳೈ ಪುಷ್ಪವತಿಯಾ
 ನೆನೆಗೆ ರಾಜಸಭಾಪ್ರವೇಶನ
 ವನುಚಿತವೆಲೆ ಹೇಡೆನಲು ಖಳರಾಯ ಖತಿಗೊಂಡ || ೬೩

ಎಲ್ಲಿಯದು ದುಷ್ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೆಣುಮಾ
 ತೆಲ್ಲಿಯದು ನೀ ಪುಷ್ಪವತಿಯಾ
 ಗಲ್ಲಿ ಫಲವತಿಯಾಗು ನಡೆ ಕುರುರಾಜಭವನದಲಿ |

ಖುಲ್ಲರೈವರು ತಮ್ಮ ಸೋತರು
ಬಲ್ಲವಿಕೆಯುಚಿತವನು ಮೌಳಿಯು
ನಲ್ಲಿ ತೋಟು ಯೆನುತ ತಪ್ಪಿದನಹಹ ಸಿರಿಹುಡಿಗೆ || ೬೬

ಆಮಹೀಶಕ್ತೃತುವರದೊಳು
ದ್ವಾಮಮುನಿಜನರಚಿತಮಂತ್ರ
ಸ್ತೋಮಪುಷ್ಕರಪೂತಪುಣ್ಯಜಲಾಭಿವೇಚನದ !
ಶ್ರೀಮುಡಿಗೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಿದನು ವರ
ಕಾಮಿನೀನಿಕುರುಂಬ ವಕಟಕ
ಟಾ ಮಹಾಸತಿ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದಂದೊಡಹುತಲ್ಲಲ್ಲಿ || ೬೭

ಕೆದಳಿದುವು ಸೂಸಕದ ಮುತ್ತಗ
ಳುದುರಿದುದು ಸೀಮಂತಮಣಿಗಳ
ಹೊದಲು ಮುಖಿದುದು ಕರ್ಣಪೂರದ ಮೌಕ್ತಿ ಕಾವಳಿಯು ¹ |
ಸುದತಿಯರು ಗೋಚರತ ಬರೆ ಮೆ
ಟ್ಟಿದನು ಪಾತಕಿ ಕಾಲೊಳಡಬಿ
ದುದು ಸಖೀಜನವೆಳದು ಝಾಡಿಸಿ ಜಹಿದು ಜೋಂಪಿಸಿದ || ೬೮

ಮೊದ ತನುವಿನ ವೇಗಗತಿಯಲಿ
ಝಾಣಝಾಣಿತನೂಪುರದ ರವಕಂ
ಕಣದ ಧ್ವನಿ ಕೇವಣದ ಹೊಂಗಿಲುಗೆಜ್ಜೆಗಳ ರಭಸ |
ಗಣಿಕೆಯರ ಕೆಳದಿಯರ ಹಾ ಹಾ
ರಣಿತಕಿವು ನೆರವಾದುವಾಪ
ಟ್ಟಣವ ತುಂಬಿತು ಶೋಕರಸವೇನೆಂಬಿನದ್ಭುತವ || ೬೯

ಹಡಪದವರಾಸೀಗುರಿಯ ಕ
ನ್ನಡಿಯವರು ಮೇಳದ ವಿನೋದದ
ನುಡಿ ನಗೆಯ ಸಖಿಯರು ಪಸಾಯಿತೆಯರಾಪ್ತದಾಸಿಯರು |

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕರೆತಂದುದು.

ಬಡನೆ ಬಂದರು ಕಂಬನಿಯ ಬಿಡು

ಮುಡಿಯ ಹಾಕಾರವೆದ ರಥಸವ

ನಡೆಯಲಖಿಳವಿಳಾಸಿನಿಯರು ಸಪ್ತಸಂಖ್ಯೆಯಲಿ ||

೩೦

ನಗೆಮೊಗವನೊಮ್ಮೆಯು ಪಯೋಧರ

ಯುಗವೆ ನೋಡುವೆ ಸಖ್ಯದಲಿ ದೃ

ಗ್ಯುಗಳಜಲಬಿಂದುಗಳಿ ಗಾಜಳಬಿಂದು ಸುರಿವಂತೆ |

ಬಗುವೆ ಖಂಡಿತಹಾರಮುಕ್ತಾ

ಳಿಗಳು ಮೆಚಿದುವು ಮಾನಿನಿಯರು

ಬೈಗದ ರೋದನರೌರವದೊಳ್ಳತಂದಳಿದುಮುಖ ||

೩೧

ಬೆದರುಗಂಗಳ ಬಿಟ್ಟಮಂಡೆಯ ¹

ಹುದಿದ ಹಾಕಾರವೆದ ತೊಡಕಿದ

ಪದಯುಗದ ಮೇಲುದಿನ ಬೀದಿಯ ಧೂಳಿಧೂಸರದ |

ನೆದನಕಮಲದ ಖಳನೆ ನಾಮಾಂ

ಗದಲಿ ಬಾಗಿದ ತನುಲತೆಯ ವರ

ಸುದತಿ ಬಂದಳು ರಾಜಸಭೆಗೆ ನೃಪಾಲ ಕೇಳಂದ ||

೩೨

ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸಭೆಗೆ ಶೋಕ.

ಅಹಹ ಪಾಂಡವರಾಯಪಟ್ಟದ

ಮಹಿಳಗಿದು ವಿಧಿಯೇ ಮಹಾಕ್ರತು

ವಿಹಿತಮಂತ್ರಜಲಾಭಿಷಿಕ್ತಕರ್ತಾಗ್ರಗಿದು ವಿಧಿಯೆ |

ಮಿಹಿರಬಿಂಬವೆ ಕಾಣದಾನ್ಯಸ

ಮಹಿಳಗಿದು ವಿಧಿಯೇ ವಿಧಾತ್ರನ

ಕುಹಕವೈ ಸಲೆ ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದರು ಸಭಾಸದರು ||

೩೩

¹ ವಂಕೆಯ,

ತುಳುಕಿದುವು ಕಂಬನಿಗಳಾಸೆಭೆ
ಯೊಳಗೆ ದುಶ್ಯಾಸನಸುಯೋಧನ
ಖಳಶಿರೋಮಣಿಕುನಿಕರ್ಣಜಯದ್ರಧಾದ್ಯರಿಗೆ |
ತಳತುದದ್ಬುತಹರ್ಷ ಮುಖಮಂ
ಡಲಕೆ ಸೀರೆಯನಿಕ್ಕಿ ನಯನೋ
ಚ ಲಿತಜಲಧಾರೆಯಲಿ ನೆನೆದು ಸುಖ ವಿಪಾದದಲಿ || ೨೪

ವ್ಯಾಕುಲವನಿತ ಕಾಂಬ ಕಣ್ಣು ಗ
ಳೀಕೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾಕೆಯ
ಶೋಕರಸವನು ಕುಡಿದ ಕರ್ಣದ್ವಯವಿದೇಕೆಮಗೆ |
ಏಕೆ ವಿಧಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನೋ ನಾ
ವೇಕೆ ಸಪ್ರಾಣರೊ ಶಿವಾ ಯೆಂ
ದಾಕರೋರರ ಬೈದುದಾಸಭೆಯೊಳು ಬುಧಸ್ತೋಮ || ೨೫

ವನಜಮುಖಿಯಕ್ಕೆಯನು ದುಶ್ಯಾ
ಸನನ ದುರ್ನೀತಿಯನು ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ದುಶ್ಚೈಯನು ಕಂಡೀಭೀಮಫಲುಗುಣರು |
ಮನದೊಳಗೆ ಕೌರವನ ಕರುಳನು
ತನಿರಕುತದಲಿ ಕುಡಿಸಿದರು ನಿಜ
ಜನಿತಕರ್ಮಕ್ರಮವ ನೆನೆವುದನಣಿದನಾಭೂಪ || ೨೬

ಹುಬ್ಬಿನಲಿ ನಿಲಿಸಿದನು ಪವನಜ
ನುಬ್ಬಟೆಯನರ್ಜುನನ ವಿಕೃತಿಯ
ನಿಬ್ಬರಾಳಾಸವನು ಧರ್ಮರಹಸ್ಯನಿಷ್ಠೆಯಲಿ |
ಹುಬ್ಬಿದುದು ಭೀಷ್ಮಂಗೆ ಶೋಕದ
ಮುಬ್ಬು ಗುರುಗೌತಮರು ವಿಷುರನ
ಖರ್ಬಖೇದಾಂಬುಧಿಯೊಳದ್ಬರು ಭೂಪ ಕೇಳಂದೆ || ೨೭

ಪಾಂಡವರ ಸೋಲನ್ನು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಕೇಳಿದುದು.
 ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕೂಡೆ ಹಸ್ತಿನ
 ಪುರದೊಳಾಯ್ತು ವಾರ್ತೆ ಬಚಿಕಾ
 ಪುರದ ಬಹಿರುದ್ಯಾನವೀಧಿಗಳೊಳಗೆ ಹರಟನಲಿ |
 ಅರಸಿಯರು ಸಾಭದ್ರನವರೈ
 ವರು ಕುಮಾರರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮು
 ಬ್ಬರು ಪಸಾಯ್ತರು ಕೇಳಿದರು ಪಾಂಡವರಾಜಮನೆ || ೩೮

ಆಗ ಅವರು ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಗುವಿಕೆ.
 ಬಂದರಿರೊಳು ಕೌರವರ ಕಡೆ
 ನಂದನರ ಕಡೆಯಾವುದನೆ ಸಾ
 ವಂದದಲಿ ಹೊಯ್ದಾಡಿ ಹಿಡಿವವು ಸುರರ ಸೊಳೆಯರ !
 ಇಂದು ನೋಡುವೆವೆಂದು ¹ ಸೇನಾ
 ವೃಂದಸಜ್ಜೊಡಿನಲಿ ಕಾಳಗ
 ಕೆಂದು ಮೋಹರವಾಗಿ ನಿಂದುದು ಪುರದ ಬಾಹೆಯಲಿ || ೩೯

ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಮಾಧಾನ.
 ಕೇಳಿದನು ಧರ್ಮಜನು ತನ್ನಯ
 ಪಾಳೆಯದ ಗಜಬಜವೆ ಸಿಲ್ಲಿಸ
 ಹೇಡಿ ಕಳುಹಿದನಾಗ ಧೌವ್ಯನನಾತನಿರೈದಿ |
 ಕಾಲತನಯನ ಸತ್ಯವನು ನೀನೆ
 ಪಾಲಿಸುವೊಡೀಚಾತುರಂಗದ
 ಮೇಳನವು ಬೇಡೆಂದು ಮೋಹಿಸಿ ಮರಳಿದನು ಮುಸಿಸ || ೪೦

ದುರ್ಯೋಧನನ ಕ್ರೂರವಚನ
 ಇತ್ತಲಬಲೆಯ ವಿಧಿಯ ಕೇಳತಿ
 ಮತ್ತನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸುತನಾ
 ಮತ್ತಗಜಗಾಂನಿರು ಬಿಡಿಸಿದನವನ ಕೈಯ್ಯಿಂದ |

ನೆತ್ತ ಸೋತುದು ನಿನ್ನನೊಡಿ ನೈ
ಪೋತ್ತ ಮನು ಸಲೆ ಮಾರಮಾರಿದ
ನತ್ತೊಡೇನಹುದೆಲೆಗೆ ನಡೆ ತೊತ್ತಿರ ಹಿಂಡ ಹೊಗುಯೆಂದ || ೧

ದ್ರೌಪದಿಯು ಯುಕ್ತವನ್ನು ಹೇಳುವಿಕೆ.

ಲಲಿತಬುದ್ಧಿಗಳೇಗ ನೋಡಿರಿ ¹
ಲಲನೆಯನು ² ಸತಿ ದಿಟ್ಟಿಯನ್ನ ದಿ
ರೆಲೆ ಸುಯೋಧನ ಕೇಳು ಸಭೆ ಯಿದು ದೋಷರಹಿತವೆಲೆ |
ಗೆಲುವುದೆಂತುಟೊ ತನ್ನ ಸೋಲಿನ
ಬಚ್ಚಿ ಸೋತರೆ ಧರ್ಮಗತಿಯನು
ತಿಳಿದು ಹೇಳಿ ಸತ್ಸಭಾಸದರೆಂದಳೆಂದುಮುಖಿ || ೧೦

ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲದ ಸಭೆ ಮನುಷ್ಯರ
ನರವಿಯದು ಸಭೆಯಲ್ಲ ಮೂರ್ಖರು
ಹಿರಿಯರಲ್ಲ ಯಥಾರ್ಥಭಾಷಣಭೀತಚೇತನರು |
ಹಿರಿಯರಿದೆ ಸಾಮಾಜಿಕರು ಸ
ಚ ರಿತರೆದೆಲಾ ಸ್ತ್ರೀಮತವನು
ತ್ತರಿಸಬಾರದೆ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದೊಳೆಂದಳೆಂದುಮುಖಿ || ೧೨

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕರ್ಣನ ಕ್ರೂರವಚನ.

ಚಪಳ ಭಡ ಹೋಗಿವಳು ಹಲಬರ
ನುಪಚರಿಸಿದುದನಣಿಯಲಾದುದು
ದ್ರೌಪದನೆಂದನೆ ನಡೆ ವಿಳಾಸಿನಿಯರ ನಿವಾಸದಲಿ |
ಕೃಪಣನೇ ಕುರುರಾಯ ನಿನಗಿ
ನ್ನ ಪದೇಸೆಯ ಹೊಲೆ ಹೋಯ್ತು ರಾಯನ
ವಿಪ್ರಳವಿಭವನನುಭವಿಸು ಹೋಗಿಂದನಾಕರ್ಣ || ೧೪

¹ ಗಳೇಕೆ ನಾವೇ, ಕ. ಚ. ಗಳೆವೆಗೆ ನಾವೇ, ಜ, ಧ್ವ.

² ಲಲನೆಯನು, ಕ, ಚ, ಧ್ವ.

ಕಣ್ವನಿಯ ಬಿರುನುಡಿ.

ಅಹುದಲೇ ಬಚ್ಚಿಕೇನು ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ
ವಿಹಿತವಾದುದು ನಿನ್ನ ತನುವಿನ
ಲಹ ಮನೋವ್ಯಥೆ ಯೇಕೆ ರಾಣೀವಾಸವವಿಯಲಿ |
ಮಹಿಳೆಯರ ಸಖ್ಯದಲಿ ಸಾಖ್ಯದ
ರಹಣಿಗೊಡಬಡು ವಾರಕದಲತಿ
ಬಹಳಭೂಷಣಭಾರದಲಿ ಮುಖಿಯೆಂದನಾಕುನಿ ||

೪೫

ಭೀಷ್ಮರ ವಾಕ್ಯ.

ವಾರಕದ ವಿವಿಧಾಭರಣಶೃಂಗ
ಗಾರವಂತಿರಲೀಕೆ ಯಾಡಿದ
ಸಾರಭಾಷೆಗೆ ನೆನೆಯಿರೈ ನಿರ್ವಾಹಸಂಗತಿಯ |
ಓರೆಪೋರೆಯಲಾಡಿ ಧರ್ಮದ
ಧಾರಣೆಯ ದಟ್ಟಸುವುದಿದು ಗಂ
ಭೀರರಿಗೆ ಗರುವಾಯಿಯೇ ಸುಡಲೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ||

೪೬

ತುಷ್ಟಿಸಲಿ ಧನಮಾನ ಗರ್ವದ
ಬೆಟ್ಟ ಬಿಣಿಯಲಿ ಜೀವನೊಡಲನು
ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿ ಬಿಡೆನು ಧರ್ಮವನೆಂದು ಯಮಸೂನು |
ನೆಟ್ಟನೇ ನಿಶ್ಚಿಸಿದನು * ಜಗ
ಜಟ್ಟ ಭೀಮಾರ್ಜುನರಿದೆಲ್ಲವೆ
ಬಿಟ್ಟು ಭೂಪನ ಮನವ ಹಿಡಿದಿಹರೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ||

೪೭

ಅತಿಯದಿಹುದೇ ಧರ್ಮ ಸತ್ಯದ
ನೆಳಲು ಪೋಗದೆ ಕೀರ್ತಿವಧುವಿನ
ಸುಳಿವು ನೋಯದೆ ತಳಿರು ಬಾಡದೆ ಧೈರ್ಯ ಸುರಕುಜದ |

* ನೊಡ ಹುಟ್ಟಿದರು ಮನ್ನಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ಹುಟ್ಟಿಹೊಂದಲು ಗತಿಯಹುದು ನಿಮ
ಗೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ * ಬಿ.

ಹಟವಿಗಳುಕದೆ ವೈರಿವರ್ಗದ
ಕಳಕಳಕೆ ಕೈಗೊಡದೆ ನೃಪನಿ
ರ್ಮಳದೊಳಿದೊಡೆ ನಿಮಗೆ ಸದರವೆ ಯೆಂದನಾಭೀಷ್ಟ || ೪೪

ಆಗ ದುರ್ಯೋಧನನು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಜರಿದುದು.

ಸೋತ ಖಟಕಿವಳಮ್ಮ ವಶವ
ಖ್ಯಾತಿಯಲಿ ನಾವ್ ನಡೆವರಲ್ಲ ವೈ
ಫಾತಿರೇಕವ ನುಡಿವಿರೇ ತಾವೆಂಜುವುವೆ ನಿಮಗೆ |
ಈತಳೋದರಿ ತೊತ್ತಿರಲಿ ಸಂ
ಘಾತವಾಗಲಿ ಸಾಕು ನಿಮ್ಮಯ
ಮಾತೆನುತ ಕುರುರಾಯ ಜಹಿದನು ಭೀಷ್ಮ ಗುರುಕೃಪರ || ೪೫

ಭೀಮನ ಕೋಪ.

ನೊಂದನಾಮಾತಿನಲಿ ಮಾರುತ
ನಂದನನು ಸಹದೇವನನು ಕರೆ
ದೊಂದನನ್ನಿಯ ತಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೃಪನ ತೋಳುಗಳ |
ಮಂದಿ ನೋಡಲು ಸುಡುವೆನೇಚೇ
ಚೆಂದು ಜಹಿದೊಡೆ ಹಿಡಿದು ಮಾದ್ರಿ
ನಂದನನ ನಿಲಿಸಿದನು ಫಲಗುಣ ನುಡಿದನನಿಲಜನ || ೫೦

ಅರ್ಜುನನ ಸಮಾಧಾನ.

ಏನಿದೇನೈ ಭೀಮ ನಿಲು ಯಮ
ಸೂನು ಶಿವ ಶಿವ ಗುರುವಲಾ ನಮ
ಗೀನಿತಂಬಿನಿಯಾದಿಯಾದ ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳು !
ಈನರೇಂದ್ರಗೆ ಸರಿಯೆ ಕುಂತೀ
ಸೂನುವೇ ಪ್ರಾಣಾರ್ಥದಿಂದ ಸ
ಮಾನನೈ ನಮಗೀತನೇ ಗತಿಯೊಂದನಾಪಾರ್ಥ || ೫೧

ಭೀಮ ವಾಕ್ಯ.

ಹಿಂಗಿ ಹೋಗಲಿ ತನುವನಸು ಸ
ಪ್ತಾಂಗ ಬೇಯಲಿ ಬೋಡಿ ಮನದಲಿ
ಹಿಂಗುವುದೆ ಹರ ಹರ ಧನಂಜಯ ಕಾಕನಾಡಿದಲ |
ಅಂಗನೆಯ ಮೇಲೊಡ್ಡವೇ ಲಲಿ
ತಾಂಗಿಗೀವಿಧಿಯೇಕೆ ನಮಗೀ
ಭಂಗ ಸಾಲದೆ ಸುಡುವೆನಾದೊಡೆ ತನ್ನ ತೋಳುಗಳ || ೯೦

ಈಯವಸಗೆ ತಂದ ಕೌರವ
ನಾಯಿಗಳ ನಿಟ್ಟಲುನ ಮುಖಿದು ನ
ವಾಯಿಯಲಿ ಘಟ್ಟಿಸದೆ ಕೊಬ್ಬಿದ ತನ್ನ ತೋಳುಗಳ |
ವಾಯುಸಖನಲಿ ಸುಡುವೆನೀಗಳ
ಬೀಯನಾಗಲಿ ದೇಹವಾಚಂ
ದ್ರಾಯತವೆ ಯೆಂದೊಡನೊಡನೆ ಮಿಡುಕಿದನು ಕಲಿಭೀಮ || ೯೧

ಕೋಪ ಕಿಡಿಯಿಡಲಾಗ ರೌದ್ರಾ
ಟೋಪದಲಿ ರಂಜಿಸುವ ಭೀಮನ
ರೂಪ ಕಂಡನು ನುಡಿದನಾಗಳ ಬೆರಳ ಸನ್ನೆಯಲಿ |
ಪಾಪರಹಿತನೆ ಸಕಲಧರ್ಮಕ
ಳಾಪ ನೀನಖಿಯದುದೆ ಯಾಕುರು
ಭೂಪನು ಭ್ರಮಿತನವ ಸೈರಿಸು ಯೆಂದನಾಭೂಪ || ೯೨

ದ್ರೌಪದಿಯು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಿಕೆ.
ಅಕಟ ಧರ್ಮಜ ಭೀಮಫಲಗುಣ
ಸಕುಲಸಹದೇವಾದ್ಯರಿರ ಬಾ
ಲಿಕೆಯನೊಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೇ ಮೃತ್ಯುವಿನ ತಾಳಿಗೆಗೆ |
ವಿಕಳರಾದಿರ ನಿಲ್ಲಿ ನೀವಿಂ
ದಕುಟಲರಲಾ ಭೀಷ್ಮಗುರುಬಾ
ಹಿ ಕಕ್ಕಪಾದಿಗಳುತ್ತರವ ಕೊಡಿ ಯೆಂದಳೆಂದುಮುಖಿ || ೯೩

ಕಂಗಳಿಂದನುಯೋಗ ನಿಜಹ
 ಸ್ತಂಭುಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ ಲಸದ್ಭಿಃ
 ಭಂಗವಲಿ ಸಂದೇಹ ಮುಖವಿಕ್ರಮದ ದುರ್ನೀತಿ |
 ಇಂಗಿತದಲಾಂಗಿಕದ ಭಾವದ
 ಭಂಗವಿಧಿಯನು ಯೋಗಯುಕ್ತನ
 ಯಂಗಳನು ತಿಳಿದುಸುರದಿದು ಸಭೆ ಸುಭೀತಿಯಲಿ || ೯೬

ವಿಕರ್ಣನ ನೀತಿವಚನಗಳು

ಅಹಿದು ಮೌನವೋ ಮೇಣು ಮಾನಿನಿ
 ಯೋಜಿತುತಿರಲೆಂದೆಂಬುವೇಕ್ಷೆಯೊ
 ಮುಖದು ನುಡಿದುದಸಾಧ್ಯವೋ ಮೇಣುವುದಿದುಖೊಳಗೆ |
 ಅಹಿ ಯಿರೇಸಮವರ್ತಿದೂತರ
 ಮುಖುಕವನು ನೀವೇಕೆ ನಿಮ್ಮನು
 ಮಹಿದಿರೆಂದು ವಿಕರ್ಣ ನುಡಿದನು ತತ್ಸಭಾಸದರ || ೯೭

ಹುಸಿ ವಚನಸಾರುಷ್ಯ ಲಲನಾ
 ವಿಷಯ ಮೃಗತ್ಯಕ್ಷಾಪಿಸಾಸಾ
 ವ್ಯಸನಿ ಬಲ್ಲನೆ ಧಮ ತತ್ತ್ವರಹಸ್ಯನಿಶ್ಚಯವೆ !
 ವುಸುರಲಮ್ಮಿರೆ ವೈದಿಕದ ತನಿ
 ರಸದ ಸವಿ ನಿಮಗಲ್ಲದಾಗಿ
 ಬಸಿದು ಬೀಜ್ಯದ ಭೀಷ್ಮ ಯೆಂದು ವಿಕರ್ಣ ಗರ್ಜಿಸಿದ || ೯೮

ತನ್ನ ಸೋತಾಗಳ ಮಹೀಪತಿ
 ಯನ್ನನಾದನು ಸತಿಗೆ ತನ್ನಿಂ
 ಮುನ್ನ ಸೋತೊಡೆ ತನ್ನ ಧನವೇ ಸಲೆ ವಿಚಾರಿಸಲು |
 ಅನ್ಯನನ್ನಳ ಸೋತ ಗಡ ತಾ
 ತನ್ನ ಧನವೆಂದರಸ ಶಕುನಿಯ
 ಬಿನ್ನೂಕೆ ಬೆಂಡಾದನೆಂದಾ ವಿಕರ್ಣ ಗರ್ಜಿಸಿದ || ೯೯

ಕರ್ಣನ ಅಧಿಕ್ಷೇಪವಾಕ್ಯ.

* ಘಡ ವಿಕಾರವೆ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಬಾ
ಯ್ಯ ಡಿಕತನವೇ ಕುರುಮಹೀಪತಿ
ಯೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಯಾದ ಕಾರಣ ಬಿಟ್ಟೆನೀಸರಲಿ |
ನುಡಿವೊಡೆಯು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ನಿ
ನ್ನೊಡಬಡಿಸಲೆಂತಹುವೆ ಧರ್ಮದ
ಕಡೆಮೊದಲ ಕೈವಾರ ನಿನಗೇಕೆಂದನಾಕರ್ಣ || ೧೦೦

ಏಕಪತಿ ಬಹುಪತಿಯರೆಂಬುದು
ಲೋಕಪದ್ಧತಿ ಯಾದುದದು ತಾ
ನೇಕಪತಿ ಬಹುಪತಿಗಳದು ವೈದಿಕವಿರುವಂತೆ |
ಲೌಕಿಕವ್ಯವಹಿತದ ಧರ್ಮವೆ
ನೀಕುಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡವು
ನೀ ಕುರುವ್ರಜದೊಳಗೆ ಜನಿಸೆ ವಿಕರ್ಣ ಹೋಗಿಂದ || ೧೦೧

ಅದಕ್ಕೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಅನುಮತಿ.

ಅಹುದು ಕರ್ಣನ ನುಡಿ ವಿಕರ್ಣನು
ಬಹುವಚನಪಂಡಿತನು ಬಾಹಿರ
ನಪುದೆಲೇ ಕುರುರಾಯವಂಶದೊಳುದಿಸಿ ಫಲವೇನು |
ಅಹಿತಹಿತವಿಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ
ಸಹಜಬುದ್ಧಿವಿಕಾರಶೂನ್ಯ^೧ ನು
ಗಹನನೇಕೆ ವಿಕರ್ಣಯೆಂದನು ನಗುತ ಕುರುರಾಯ || ೧೦೨

* ಈ ಗುರ್ತಿನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಪದ್ಯವಾಗಿ, ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ
ದೊರೆಯುವ ಒಂದು ಪದ್ಯ ಅಶುದ್ಧವಾದುದರಿಂದ ಬಹು ಪ್ರತಿ
ಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದರಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

^೧ ಬ್ರಹ್ಮದರಕಿಂಕರರ ನುಡಿಯೆ, ಕ. ಚ.

ದುರ್ಯೋಧನನು ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವಿಕೆ,
 ಹಾರಪದಕಕಿರೀಟಮಣಿಕೇ
 ಯೂರಕರ್ಣಾಭರಣವೆಂಬಿವು
 ಭಾರವೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆಯ ಹೇಟ್ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೇನಿದಕೆ |
 ನಾರಿಗೀವಸ್ತ್ರಭರಣತ್ಯಂ
 ಗಾರವೇಕಿನ್ನಿವನು ತೆಗೆ ಕೈ
 ವಾರವನ್ನೀಕೆಂದು ದುಶ್ಯಾಸನಗೆ ನೃಪ ನುಡಿದ || ೧೦೩
 ಧರ್ಮಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವಾಗ ದುಶ್ಯಾಸನನು
 ದ್ರೌಪದಿಯ ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದುದು.

ತೆಗೆದು ಬಿಸುಟರು ಹಾರಪದಕಾ
 ದಿಗಳನಿವರೈವರು ದುಕ್ಕೂಲವೆ
 ನುಗಿದು ಹಾಯ್ದದರಿದ್ದ ರಾಗೊಂದೊಂದು ವಸ್ತ್ರದಲಿ |
 ಹೊಗೆವೊಗದ ಕಿಣುಗಣ ಕೆಮ್ಮಿ
 ಸೆಗಳ ಗುಜಾರಿನ ಜಂಜುಕೇಶದ
 ವಿಗಡನದ್ದನು ಬಂದು ಹಿಡಿದನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಸೇಕ || ೧೦೪

ಆಗ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಕೋಪ.

ಮುಱುಹಿದರು ಮೆಸುಡುಗಳ ಮಿಗೆ ನೀ
 ರೊಣಿವ ಕಂಗಳಲಕಟಕಟನಿ
 ಪು ರವಿದೇಕನುಚಿತವಿದೇಕಪಕೀರ್ತಿ ಯೇಕೆನುತ |
 ಕಠಿಗಿದರು ಕಂದಿದರು ಮೊಮ್ಮೂಲ
 ಮೊಱುಗಿದರು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಝ
 ಝರಿತರಾದರು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಖಳನ ದುಷ್ಕೃತಿಯು || ೧೦೫

ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಪತಿಗಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದುದು.

ಅಳುಕಿದನೆ ಸುಡಲವನ ಮೇಲುದ
 ಸೆಳದೊಡುನ್ನ ತಕುಚವ ನಳತೋ
 ಳ್ಗಳಲಿ ಮುಚಿದಳಬಲೆ ಬಿಚಿದಳವನ ನಿಷ್ಕುರಕೆ |

ಕಳವಳಿಸಿದಳು ಬೆರಳಿನಲಿ ದೃಗ್
ಜಲವ ಮಿಡಿಯುತ ನೋಡಿದಳು ನೃಪ
ತಿಲಕನನು ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಮೊದ್ಲೀಕುಮಾರಕರ || ೧೦೬

ಆಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನ ಬಿಡಿಸಿರೆಂದು ದ್ರೋಣರು ಕೇಳಿದರು.
ಮುಖುದುಡನಿಬರ ಮೋಹಿ ಮಹಿಪನ
ಕೊರಳ ಕೊಂಕಿನಲಿರ್ದರಾಸೋ
ದರರು ಸಾರವನಲ್ಲಿ ಕಾಣದೆ ಭೀಷ್ಮ ಗುರುಕೃಪರ |
ತರಳ ನೋಡಿದಳಕಟ ಗಂಗಾ
ವರಕುಮಾರದ್ರೋಣಕೃಪರ
ಸೆಹಗ ಬಿಡಿಸಿರೆ ತಂದೆಗಳರೆಂದೊಪ್ಪಿದಳು ತರಳ || ೧೦೭

ಕ್ರೂರನೀದುಶ್ಯಾಸನನು ಗಾಂ
ಧಾರಿ ಬಿಡಿಸಾ ತಾಯೆ ಸೊಸೆಯ
ಲ್ಲಾರು ಹೇಡು ತಂಗಿ ಯಲ್ಲವೆ ಭಾನುಮತಿ ಸಿನಗೆ |
ಧೀರ ಸೈಂಧವನರಸಿ ರಾಜಕು
ಮಾರಿ ನೀನಾದಿನಿಯಲಾ ಖಳ
ರಾರವದೊಳದ್ದುವು ತೆಗಿಸಂದೊಪ್ಪಿಲಿವಳು ತರಳ || ೧೦೮

ಎಲೆ ವಿಳಾಸಿನಿಯರಿರ ಭೂಪನ
ತಿಳುಹಿರೆ ತಾಯ್ಗಳರ ನೀವೆಂ
ದೆಲೆ ಪಸಾಯಿತೆಯರಿರ ಸೋದರಿಯೆಂದು ಕೊರವನ |
ತಿಳುಹಿ ತಾ ಶರಣಾಗತರ ತಾ
ನೊಲಿದು ಕಾವುದು ಧರ್ಮಕಕಟಾ
ಕಲುಷ್ಠದಯರೈ ನೀವೆನುತ ಹೆಲುವಿದಳು ತರಳಾಕ್ಷಿ || ೧೦೯

ಧಾರುಣೀಪತಿಗಳರ ರಾಜಕು
ಮಾರರಿರ ಮಂತ್ರಿಗಳಿರಾ ಪರಿ
ವಾರಕಿದು ಪಂಥವೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ನಿರಘರಾಧಿಯನು |

ನಾರಿಯೊಬ್ಬಳನಕಟ ಸಭೆಯಲಿ
 ಸೀರೆ ಯುಡಿಯುಚ್ಛವರೆ ಕೆಟ್ಟನು
 ಕಾರುಣಿಕರಿಲ್ಲಾ ಶಿವಾ ಯೆಂದೊಪ್ಪಿದಳು ತರಳ || ೧೧೦

ಪತಿಗಳನ್ನನು ಮಾರಿ ಧರ್ಮ
 ಸ್ಥಿತಿಯ ಕೊಂಡರು ಭೀಷ್ಮ ಮೊದಲಾ
 ದತೀರಥರು ಪರಹಿತವ ಬಿಸುಟಿದರರ್ಥಭೀತಿಯಲಿ |
 ಸುತನ ಕಡು ಸಿರಿ ಸೊಗಸಲಾ ಭೂ
 ಪತಿಗೆ ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ಯನಾಥಿಗೆ
 ಗತಿಯ ಕಾಣೆನು ಶಿವ ಶಿವಾ ಯೆಂದೊಪ್ಪಿದಳು ತರಳ || ೧೧೧

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ವರೆ ಹೊಕ್ಕದು.

ಮೈದೆಗೆದುವೀಪ್ರಾಣವಾಯುಗೆ
 ಳೈದು ಬಚ್ಚಿದಕಾರು ಮೊಪ್ಪುಗುವ
 ರೈದೆ ತನುವೊಂದುಚಿಯಲುತಿವುವು ಮಿಕ್ಕ ಮಹಿಮೆಗಳು |
 ಜೈದು ಫಲವೇನಿನ್ನು ನಿನ್ನಯ
 ಮೈದುನರ ಮರುಳಾಟಕೆನ್ನನು
 ಕಾಯು ಕೊಳ್ಳೈ ಕೃಷ್ಣ ಯೆಂದೊಪ್ಪಿದಳು ತರಳಾಕ್ಷಿ || ೧೧೨

ಕೃಷ್ಣಸ್ತುತಿ.

ಸುಲಿವರೂರೊಳಗುಟ್ಟ ಸೀರೆಯ
 ನೆಲೆ ಮುರಾಂತಕ ರಕ್ಷಿಸೈ ಶಶಿ
 ಕಳಗೆ ಸದರವೆ ರಾಹು ರಚಿಸಿದ ತುಟಿಯ ತೋಟಿಯದು 1 |
 ಸೆಳವರಸುವನು ಖಳರು ಸೀರೆಯ
 ಸೆಳಯಲುಚವನೆ ಕೃಷ್ಣ ಕರುಣಾ
 ಜಲಧಿಯೇ ಕೈಗಾಯಬೇಕೆಂದೊಪ್ಪಿದಳು ತರಳ || ೧೧೩

1 ರಚಿಸಿದರನಿಯ ತರನಂತೆ, ಖ.

ಗತಿವಿಹೀನರಿಗಕಟ ನೀನೇ
 ಗತಿಯಲ್ಯೆ ಗೋವಿಂದ ರಿಪ್ರಬಾ
 ಧಿತರನಾಥರಿಗಬಲರಿಗೆ ನೀ ಪರಮಬಂಧುವಲ |
 ಸತಿಪಶುದ್ವಿಜಬಾಧೆಯಲಿ ಜೇ
 ವಿತವ ತೊಪ್ಪಿವರು ಗರುವತನ ಹಿಂ
 ಗಿತ್ತು ಸುಯೋಧನಸಭೆಯೊಳಂದೊಪ್ಪಿದಳು ನಳನಾಕ್ಷಿ || ೧೧೪

ಕಾಯೈಯೈ ಕರುಣದಲಿ ದಿವಿಜರ
 ತಾಯ ಪರಿಭವವನು ಪಯೋಧಿಯ
 ಹಾಯಿದಮರಾರಿಗಳ್ ಖಂಡಿಸಿ ತಲೆಯ ಚಂಡಾಡಿ |
 ಕಾಯಿದೈ ಜಾನಕಿಯನೆನ್ನನು
 ಕಾಯ ಬೇಡುದು ಹೊಣೆ ಹರಿಬಕೆ
 ನೋಯಬಲ್ಲರೆ ಕೆಲಬರಂದೊಪ್ಪಿದಳು ಪಾಂಚಾಲಿ || ೧೧೫

ವೇದವಧುಗಳ್ ಕಾಯೈಲಾ ತಮೆ
 ಬಾಧೆಯಲಿ ಖಳನಿಂದ ಧರಣಿಮೆ
 ಹೋದ ಯಲಕ್ಕಾಡಿದವೆ ದಾಡೆಯಲಿ ದಾನವನ |
 ಕೋದು ಹಾಕೀಭೂತಧಾತ್ರಿಯ
 ಕಾದೆಲಾ ಕಾರುಣ್ಯಸಿಂಧುವೆ
 ಕಾದು ಕೊಳ್ಳೈ ಕಷ್ಟ ಯೆಂದೊಪ್ಪಿದಳು ತರಳಾಕ್ಷಿ || ೧೧೬

ರಕ್ಷಿಸಿದೆಯೋ ಗಿಣಿಗೆ ಬೆದಕುವೆ
 ದಕ್ಷಸುತೆಯನು ಕೋಪಶಿಖಿ ತಿಮಿ
 ರಾಕ್ಷಸನು ಜಮದಗ್ನಿ ಮುನಿಪನ ನುಡಿಯನನುಕರಿಸಿ |
 ರಕ್ಷಿಸಿದೆ ರೇಣುಕೆಯನೆನ್ನನು
 ವೇಕ್ಷಿಸದಿರೈ ಕರುಣದಲಿ ಕಮೆ
 ಲಾಕ್ಷ ಬಿಡಿಸೈ ಸೆಣಗನೆಂದೊಪ್ಪಿದಳು ಕಮಲಾಕ್ಷಿ || ೧೧೭

ದೇವಕೀದೇವಿಯರ ಸೆಣೆಯನು
 ದೇವ ಕೃಪೆಯಲಿ ಬಿಡಿಸಿದೈ ಕರು
 ಣಾವಲಂಬದಿ ಕಳಚಿದೈ ಹದಿನಾಣಿಸಾವಿರದ |
 ದೇವಕನ್ಯಾಬಂಧನವನಭಿ
 ಭಾವಕರ ಕೌರವರ ಭಂಗಿಸಿ
 ದೇವ ಬಿಡಿಸೈ ಸೆಣಗನೆಂದೊಲಿದಳು ದ್ರುಪದಸುತೆ || ೧೧೪

ಶಿಶುವಧೆಗೆ ಸೀವರಿಸಿದಸುರನ
 ಬಸುಹ ಹೊಮಾಚೆಯನು ನೀ ತು
 ಬಿಸಿದೆಲಾ ನಖರಾಜಿಗಬಲನ ಕಾಯ್ದು ಕರುಣದಲಿ |
 ಶಿಶುವನಯ್ಯಂಗಿತ್ತು ಜಲಧಿಯ
 ಮುಸುಕನುಗಿದತಿ ಕರುಣೆಯೇ ಹೆಂ
 ಗಗನ ಹರಿಬಕೆ ಕೃಪೆಯ ಮಾಡೆಂದೊಲಿದಳು ತರಳ || ೧೧೫

ತುಣುವ ನುಂಗಿದ ಘನಿಯ ಗಂಟಲ
 ಮುಣಿದು ಕಾಯ್ದೈ ಗೋವುಗಳ ಗಿರಿ
 ಮರೆಯಲಿಂದ್ರನ ಖಾತಿಗಳುಕದೆ ಕಾಯ್ದೈ ಗೋಕುಲವೆ |
 ಮುಣಿದೆಲಾ ಕೃಪೆಯಲಿ ಗಜೇಂದ್ರನ
 ಮುಣಿಯಲೀಯದೆ ಖಳನು ಸೋಂಕಿದ
 ಸೆಣಗ ಬಿಡಿಸೈ ಕೃಷ್ಣ ಯೆಂದೊಲಿದಳು ತರಳಾಕ್ಷಿ || ೧೧೬

ಬದೆದೊಡೊಲಿದವರುಂಟೆ ಬೈದೊಡೆ
 ಪದವನಿತ್ತವರುಂಟೆ ಕರುಣಾ
 ಸ್ವರ ತಾ ಕೇಳ್ದಿ ಹುಯೆನಾಕಮಲಾಸನಾದ್ಯರಲಿ |
 ಪದವ ಸೋಂಕಿದ ಮೊಣ್ಣಿಯನು ತಿ
 ದಿದಿ ಯೆಲಾ ಹೆಂಗಸಿನ ಹೇರಾ
 ಳದ ಕೃಪಾಳುವೆ ರಕ್ಷಿಸೆಂದೊಲಿದಳು ಮೃಗನಯನೆ || ೧೧೭

ಸೊಕ್ಕಿ ದಂತಕದೂತರನು ಸದೆ
 ದೊಕ್ಕ ಲಿಕ್ಕಿಯಜಾಮಿಳನ ಹಿಂ
 ದಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡೆಯಲೈ ದುರಾತ್ಮಹೃತ್ತಬಂಧುಗಳು |
 ಸೊಕ್ಕಿದರು ಕೌರವರು ಖಳರಿಗೆ
 ಸಿಕ್ಕಿದನು ನಿನಗಲ್ಲದಾರಿಗೆ
 ಕಕ್ಕುಲತೆ ಬಡುವೆನು ಮುಕುಂದ ಯೆನುತ್ತ ಹಲಬಿದಳು || ೧೦೦

ಚರಣಭಜಕರ ಮಾನಸಾನಿಯ
 ಹರಿಬವಾರದು ಕೃಷ್ಣ ನಾಮ
 ಸ್ಮರಣೆ ಧನಿಕರಿಗುಂಟೆ ಫಲಣೆ ಫೋರಪಾತಕದ |
 ಪರಮಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಕನು ನೀ
 ಕರುಣೆಯಲ್ಲದೊಡೀ ಕುಟುಂಬವೆ
 ಪೊರೆವಾರೈ ಕೃಷ್ಣ ಯೆಂದೊಪಲಿದಳು ತರಳಾಕ್ಷಿ || ೧೦೧

ನಾಥರಿಲ್ಲದ ಶಿಶುಗಳಿಗೆ ನೀ
 ನಾಥನೈ ಗೋವಿಂದ ಕೇಳೈ
 ಯೂಥಪತಿಗಳು ಬಿಸುಟ ಕರಣಿಗೆ ಕೃಪೆಯ ನೀ ಮಾಡೈ |
 ನಾಥರಿಲ್ಲ ನಗಿಂದು ದೀನಾ
 ನಾಥಬಾಂಧವನೀ ನಲಾ ವರ
 ಮೈಥಿಲೀಪತಿ ಮನ್ನಿಸೆಂದೊಪಲಿದಳು ಮೃಗನಯನ || ೧೦೨

ಹೊಲಬುದಪ್ಪಿದ ಹುಲ್ಲೆ ಬೇಡನ
 ಬಲೆಗೆ ಬಿದ್ದಂತಾದೆನ್ನೆ ಬಲು
 ಹಜುವದಲಿ ತಾಯೆ ಬಿಸುಟ ಶಿಶು ತಾನಾದೆನ್ನೆ ಹರಿಯೆ |
 ಕೊಲುವುವೈ ಕಾಗೆಗಳಕಟ ಕೋ
 ಗಲೆಯ ಮುಖಿಯನು ಕೃಷ್ಣ ಕರುಣಾ
 ಜಲಧಿಯೇ ಕೈಗಾಯಬೇಕೆಂದೊಪಲಿದಳು ತರಳೆ || ೧೦೩

ಅಕಟ ಹಂಸೆಯ ಮುಖಿಯ ಮೋಡುವ
 ಬಕನ ತೆಗಿಸೈ ಗಿಡುಗನೊಕುವ
 ಶುಕನ ಶೋಕವ ಮೋಣಿಸೈ ವಾಣಿಯವೆ ಭಕ್ತರಲಿ |
 ಪ್ರಕಟಭೂತಗ್ರಹದ ಬಾಧೆಗೆ
 ವಿಕಳ ನಿನ್ನಯ ಬಿರುದ ತಡೆದನು
 ಭಕ್ತವತ್ಸಲನೊಡೆ ಸಲಹೆಂದೊಪ್ಪಿದಳು ತರಳ || ೧೦೬

ಆರಿಗೊಪ್ಪುವೆನ್ನೆ ಬಿಳಾನ
 ಸ್ಮಾರವಿದೆ ಸೆಳಗಿನಲಿ ನಿನ್ನಯ
 ಸೈರಣಿಗೆ ಮಾನವಾದುದೆ ತನ್ನಿವಿಪತ್ತಿನಲಿ |
 ಘೋರತರಭವದುರಿತತರುವಿನ
 ಬೇಟ ಸುಡುವಿನಿನ್ನ ನಾಮಕ್ಕೆ
 ನಾರಿಯಕ್ಕೆಯ ನಿಲಿಸಲರಿದೇನೆಂದಳೊಂದುಮುಖ || ೧೦೭

ಕರುಣೆ ನೀ ಕಾರುಣ್ಯಸಾತ್ರದ
 ತರಳ ತಾ ದೀನಾರ್ತದುಃಖೋ
 ತ್ತರಣ ನೀ ದೀನಾರ್ತದುಃಖಿತೆಯಾನು ಜಗವೆಪ್ಪಿಯೆ |
 ಪರಮಪಾಲಕ ನೀನಗತ್ಯಂ
 ತರದ ವಿಷ್ಯಳ ತಾನಲಾ ನಿ
 ಸ್ಮರವಿದೇಕೈ ಕೃಷ್ಣ ಯೆಂದೊಪ್ಪಿದಳು ಲಲಿತಾಂಗಿ || ೧೦೮

ಮುಖದಿನಭೃದಯದಲಿ ನೀನೆಂ
 ದಪ್ಪವೆನಾಪತ್ತಿನಲಿ ಮದದಲಿ
 ಮುಖಿಸುವೆನುಬ್ಬಿನಲಿ ಕಳವೆಳಸುವೆನು ಬೋಡಿಯಲಿ |
 ಅಪ್ಪಿಯದಜ್ಜ ರ ಗುಣವ ದೋಷವ
 ನಟಸುವರೆ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಗುಣವನು
 ಮುಖಿಯಲಾಗದೆ ಕೃಷ್ಣ ಯೆಂದೊಪ್ಪಿದಳು ನಳನಾಕ್ಷಿ || ೧೦೯

ಬುಷಿಗಳತಿತಾರ್ಕಿಕರು ಕರ್ಮ
 ವ್ಯಸನಿಗಳು ಬಾಹಿರರು ¹ ಮಿಕ್ಕಿನ
 ವಿಷಯದೊಳಮಾನುಗಳು ಮೂಢಮನುಷ್ಯರೆಂಬವರು |
 ಬಸಿದು ನಿನ್ನ ವನೆಂದು ನೆನೆವೆಗೆ
 ಬಸಿದು ಬೀಡುವ ಕೃಪೆಯ ನೀ ತೋ
 ಏನೆ ಯಿದೇಕೈ ಕೃಷ್ಣ ಯೆನಗೆಂದೊಪ್ಪಿದಳು ತರಳ || ೧೩೦

ತುಸನೊದಲು ಚತುರಾಸ್ಯಪರ್ಯಂ
 ತೆಸೆವುದೈ ಭುವನದಲಿ ಜೀವ
 ಪ್ರಸರವಿದ್ದು ದು ದುಃಖಸಾಖ್ಯದ ತಾರತಮ್ಯದಲಿ |
 ಉಸುರಪಸರಣವಿಲ್ಲಿದೆನ್ನ
 ಬಸದ ಭೀತಿಯ ಬೇಗೆ ಮಿಗೆ ದಾ
 ಹಿಸುವುದೈ ಕಾರುಣ್ಯನಿಧಿಯೆಂದೊಪ್ಪಿದಳು ತರಳ || ೧೩೧

ಏಕಹಸ್ತದಲಂಬರವ ಹಿಡಿ
 ದೇಹಹಸ್ತವ ನೆಗಹಿ ಮೊಣಿಯಿಡೆ
 ಲೋಕನಾಥ ಮುಕುಂದ ತಾನದ ಕೇಳದಂತಿರಲು |
 ಆಕೆ ಮನದೊಳಗಣಿದು ತನಗಿ
 ನ್ನೇಕೆ ಮನದಭಿಮಾನವೆನುತಲೆ
 ಲೋಕಸುಂದರಿ ಕರವೆರಡ ಮುಗಿದತ್ತಿಯೊಪ್ಪಿದಳು || ೧೩೨

ನಂದಗೋಪಕುಮಾರ ಗೋಪೀ
 ವೃಂದವಲ್ಲಭ ದೈತ್ಯಮಥನ ಮು
 ಕುಂದ ಮುರಹರ ಭಕ್ತವತ್ಸಲ ಘನಕೃಪಾಜಲಧಿ |
 ನೊಂದೆನ್ನೆ ನುಗ್ಗದೆನ್ನೆ ಗೋ
 ವಿಂದ ಕೃಪೆಮಾಡಕಟಿಸುತ ಪೂ
 ರ್ಣೇಂದುಮುಖಿ ಹಲುಬಿದಳು ಬಲುತೆರದಿಂದಲಚ್ಚುತನ || ೧೩೩

¹ ಕೋವಿದರು, ಚ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು
ಚಿಂತೆಯಿಂದಿರುವಿಕೆ.

* ಇತ್ತಲಾದ್ವಾರಿಕೆಯೊಳಗೆ ವರ
ಸತ್ಯಭಾಮಾಭವನದೊಳು ನರ
ವೃತ್ತಿಯಿಂದಿರುತ ಕೇಳಿದ ಸತಿಯ ಹೊಲ್ಲೆಯನು |
ಕೆತ್ತದುಮ್ನಾನದಲಿ ದ್ರೌಪದಿ
ಯುತ್ತುಮೆಯಲಾ ದೃಢಪತಿವ್ರತೆ
ಗೆತ್ತನಾದು ಪರಿಭವವಿದೆಂದಸುರಾರಿ ಚಿಂತಿಸಿದ || * ೧೩೪

ಆಗ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೊಡನೆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಆಹ್ವಯವೆಂದು
ಹಾಸಂಗಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದುದು.

ಹರಿಯ ಚಿತ್ತದ ದುಗುಡವನು ತಾ
ನಳಿದು ಸತ್ರಾಜಿತನ ಸುತೆಯಂ
ದುರುತರಾಲಸ್ಯವನು ಪರಿಹರಿಪನುವ ನೆನೆದಾಗ |
ವಿರಚಿಸಿದಳೊಲವಿನಲಿ ನೆತ್ತವ
ನಿರದೆ ಹಾಸಂಗಿಗಳ ಡಾಳಿಸಿ
ಸರಿಬೆಸನೊ ಹೇಚೆಂದುದಹ್ವಯವೆಂದನಾಸತಿಗೆ || ೧೩೫
ಚಿತ್ತವಿಸು ಜನಮೇಜಯ ಕ್ಷಿತಿ
ಪೋತ್ತಮನೆ ಹರಿ ಲೀಲೆಯಿಂದಾ
ಸತ್ಯಭಾಮಾದೇವಿಯೊಳು ನಾನಾವಿನೋದದಲಿ |

* ಇತ್ತದ್ವಾರಾವತಿಯೊಳಗೆ ದೇ
ವೋತ್ತಮನು ಭಕತರಿಗೆ ತನ್ನನು
ತೆತ್ತು ಬದುಕುವೆನೆಂಬ ಪರಮಾವ್ರತದ ನಿಷ್ಠೆಯನು |
ಚಿತ್ತದಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ
ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರೊಳು ಸಮೇಳದ
ನೆತ್ತಸಾರಿಯ ಹರಹಿ ಹಾಸಂಗಿಯನು ದಾಳಿಸುತ || *

ನೆತ್ತವಾಡುತ ನುಡಿದನುತ್ತರ
 ವಿತ್ತಿ ಗವ ಹಾಯ್ಕುಹ್ಲಯವೆ ಯೆ
 ನ್ನುತ್ತ ನುಡಿದನು ಮೂಱುಬಾರಿಯು ಹಾಯ್ಕ ಸಾರಿಗಳ || ೧೩೬

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸತಿ ನೆಗಹಿದಳು ಸಾರಿಯನು ಗಣಿ
 ಸುತ್ತ ನೋಡಿದಳಣಿಕೆಯೊಳಗಿ
 ಲ್ಲತಿಯದ ನುಡಿಯಹ್ಲಯವೆದೆಂದೆಂಬ ವಾಕ್ಯವಿದು |
 ಮತಿಗೆ ಗೋಚರವಲ್ಲ ಯಾಸಂ
 ಗತಿಗೆ ಬಾರದು ದೇವ ವಾಕ್ಯ
 ಸ್ಥಿತಿಯ ಪಲ್ಲಟವೆನುತ ಮಿಗೆ ಬೆಸಗೊಂಡಳಾಪರಿಯ || ೧೩೭

ದ್ಯೂತದಲಿ ಪಲ್ಲಟಿಸಿ ಬಂದುದು
 ಮಾತು ನಿಮ್ಮಯ ಚಿತ್ತ ತಾ ನಿಂ
 ದೇತಲಿ ಸಿಲುಕಿದುದೊ ಸತಿಯರ ಸೇಱುವೆಯ ನೆನಪು |
 ಏತಕೀಪುರುಷರಲಿ ನಂಬುಗೆ
 ಬೀತುದಂಗನೊನಲು ನಸುನಗು
 ತಾತಳೋದರಿಗೆಂದನಸುರಾರಾತಿ ವಿನಯದಲಿ || ೧೩೮

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದೌಪದಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು.

ಕಾರವರು ಜಾಜಿನಲಿ ನಾರಿಯ
 ಸೀರೆಯನು ಸುಲಿಯಲ್ಕೆ ಮೊಣಿಯಿಡೆ
 ನಾರಿಗಹ್ಲಯವಸ್ತ್ರವಾಗಲಿ ಯೆನ್ನ ನೆನೆದುದಕೆ
 ಅರದೆನ್ನನು ನೆನೆವರವರಿಗೆ
 ಧಾರಕನು ತಾನೆನು ಕೇಳಲೆ
 ನಾರಿ ಬೇಣೊಂದಿಲ್ಲವೆಂದನು ಕೌರಿ ನಸುನಗುತ || ೧೩೯

ಎನಲು ವಿಸ್ತರವಾಗಿ ನೀವಿದ
ನೆನಗೆ ಹೇಳಲು ಬೇಕು ದ್ರೌಪದಿ
ಗಿನಿತು ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತದ ಪರಿಭವ ತಪ್ಪಿದಂದವನು |
ವಿನಯದಿಂ ಹೇಚೆಂದು ಮಾನಿನಿ
ಯನುನಯದಿ ಬೆಸಗೊಳಲು ತಾನಿದ
ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆ ಸತಿಯ ಪೂರ್ವದ ಕಥೆಯ ಕೇಳೆಂದ || ೧೪೦

ಭೂಸುರರು ಚೋರರುಗಳಿಂದವೆ
ಗಾಸಿಯಾಗಿ ದಿಗಂಬರದಿ ಬರೆ
ಯಾಸುದತಿ ತಾನುಟ್ಟವಸ್ತ್ರದೊಳರ್ಥವನು ನೀಳಿ |
ವಾಸುದೇವಾರ್ಪಣವು ತಾನೆಂ
ದೋಸರಿಸದಂತಾಗ ಕೊಡಲಿಂ
ದೀಸಮಯಕಿಂತೊದಗಿ ಬಂದುದು ಪೂರ್ವದತ್ತ ಫಲ || ೧೪೧

ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಆದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದುದು.
ಅತ್ತಲಾಹಸ್ತಿನಪುರಕೆ ಭೂ
ಪೋತ್ತ ಮನನತ್ಯಧಿಕಗುಣಯುತ
ವೃತ್ತನನು ಧರ್ಮಜನನಾಕೌರವರು ಕರೆದೊಯ್ದು |
ಚಿತ್ತದಲಿ ಸೈರಿಸದೆ ಕಪಟದ
ನೆತ್ತದಲಿ ಸೋಲಿಸಿದನಖಿಳಸು
ವಸ್ತುವಾಹನವನುಜತಾಮೊದಲಾಗಿ ಸತಿಸಹಿತ || ೧೪೨

ಅತಿದುರಾತ್ಮರು ಕೌರವರು ದ್ರೌ
ಪದಿಯ ತಂದಾಸಭೆಯ ಮೆಧ್ಯದಿ
ಸತಿಯ ವಸ್ತ್ರಾಕರುಷಣಂಗಳೈಯಲಿಕೆ ಕರವೆತ್ತಿ |
ಮತಿ ಮೆಣೆಯದೊಣಿಲಿಡಳು ನೀನೇ
ಗತಿ ಮುಕುಂದ ಮುರಾರಿ ಲಜಾ
ಸ್ಥಿತಿಯನುಬುಹೇನೆ ಕೇಳಿ ನುಡಿದಿಹೆನಹ್ಲಯವದೆನುತ || ೧೪೩

ಎಂದು ಮುರರಿಪ್ಪ ಸಂತಪಿಟ್ಟಾ
 ನಂದದಿಂದಲಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು
 ನಂದು ನಿಲಿಸಿದ ಸೀರೆಗಳನಾನೇನು ಹೇಳುವೆನು |
 ಇಂದುಮುಖಿ ಬಾಯಿವಿಡುತ ಕರುಣಾ
 ಸಿಂಧು ನೀನೆನಗಲ್ಲದಾಗಿ
 ತಂದೆಯೆಂದೊಪ್ಪುತ್ತ ಮೊಣಿಯಿಡುತಿರ್ತಳಾಕಾಂತೆ || ೧೪೪

ಆಸತಿಯು ನಾನಾಪ್ರಕಾರದಿ
 ಬೇಸಹದೆ ಮೊಣಿಯಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆಯು
 ವಾಸುದೇವನ ನಂಬಿದಳು ನೆಹಿ ಕೇಳಲೈ ಭೂಪ |
 ಆಸಮಯದಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಕರುಣದ
 ಲಾಸತಿಯ ಪರಿಭವಕೆ ವಸ್ತ್ರವೆ
 ಬೇಸಹದೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಲಜ್ಜೆಯ ಕಾಯ್ದ ನಾಸತಿಯು || ೧೪೫

ಕೇಳದನು ಮುರವೈರಿ ತನ್ನಯ
 ಮೇಳದೈವರ ಸತಿಯ ಹುಯ್ಯಲ
 ನಾಳನಪಮಾನಂಗಳಾಳ ಸಿಗಿಂಬ ನುಡಿಯಿಂದ |
 ಕೋಳುವೋಡುವ ಪಾಂಡುತನುಜರ
 ಬಾಳುವೆಗಳಕಟನುತ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
 ಲೋಲ ಚಿಂತಿಸಿ ನುಡಿದ ರುಕ್ಮಿಣಿದೇವಿಗೀಹದನ || ೧೪೬

ಕ್ರೂರದುರ್ಯೋಧನನು ದ್ರುಪದ ಕು
 ಮಾರಿಪಾಂಚಾಲಿಯನು ಸಭೆಯೊಳು
 ಸೀರೆಯನು ಸುಲಿಯಲೈ ಕಾಯೈ ಕೃಷ್ಣ ಯೆಂದೆನುತ |
 ನಾರಿಯೊಪ್ಪಿದಳಾಕೆಯುಟ್ಟಿಹ
 ಸೀರೆ ಸೆಳೆಯಲು ಬಟಕಲಕ್ಷಯ
 ಸೀರೆಯಾಗಲಿ ಯೆಂದ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ || ೧೪೭

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹ ದಿ ನಾ ರ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಸೂಚನೆ.

ಸೋಲದಲಿ ಮನ ನೊಂದ ಧರಣೀ
ಪಾಲರನು ಸಂತ್ಯೆಸಿ ಯಂಧನ್ಯ
ಪಾಲ ಕಳುಹಿದನಿವರು ಹೊಣವೆಂಟರು ಪುರಾಂತರವೆ ||

ದುಶ್ಯಾಸನನು ದ್ರೌಪದಿಯ ಸೀರೆಯನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರಲು
ಅದು ಅಕ್ಷಯವಾದುದು.

ನಿಯತಮತಿ ಚಿತ್ತವಿಸು ಜನಮೇ
ಜಯ ಮೆಹೀಪತಿ ದೇವತಾಶ
ಕ್ತಿಯಲಿದೇನಾಶ ಯುಧಿಶಿವ ಶಿವ ಮಹಾದೇವ |
ಜಯ ಜಯೆಂದುದು ನಿಖಿಳಜನ ರ್ಗೂ
ಡಿಯಲಿ ರ್ಗೋಂಪಿಸಿ ಸೆಳವ ಸೀರೆಗೆ
ಲಯವ ಕಾಣೆನು ಲೀಲೆಯೆಂತುಟೊ ದೇವಕೀಸುತನ || ೧

ಉಗಿದು ಹಾಯ್ಕುವೆ ಖಳನ ನಿಡಿದೋ
ಳುಗಳು ಬಿಡಲಿದುವಳ್ಳ ಹೊದ್ದು ವು
ಡಗೆಯ ತಾವರವಾಯ್ತು ಬಹಳ ಸ್ವೇದಜಲ ಜಡಿಯೆ |
ತೆಗೆದು ನಿಂದನು ಸೀರೆಯೊಟ್ಟಲು
ಗಗನವನು ಗಾಹಿಸಿತು ಗರುವೆಯ
ಬಗೆಗೆ ಬೇಸಹವಿಲ್ಲ ಬಿಹಿಗಾಯಿತು ಮಹಾಸ್ಥಾನ || ೨

ಹಾ ಮಹಾಸತಿ ಶಿವ ಶಿವಾ ಲ
ಜ್ಜ ಮಹೋದಧಿ ಬತ್ತು ವುದೆ ನಿ
ರ್ನಾಮರೇ ಕುಂತೀಸುತರುಚಿತರೇ ¹ ಪರಾಭವಕೆ |

¹ ಪಥ್ಯರೇ, ಚ. ಪಥರೇ, ಚ.

ಶ್ರೀಮುಕುಂದನ ದಿವ್ಯನಾಮ
ಪ್ರೇಮರಸಕಿದು ಸಿದ್ಧಿ ಯೆನಲಾ
ಯ್ತಾಮಹಾಸ್ಥಾನದಲಿ ಬಳಿದುದು ಬೆಂಕಿಗು ಬಿಂಕದಲಿ || ೩

ಅಹಹ ದೈವಪ್ರೇಮವಿದಲಾ
ಮಹಿಳೆಯಲಿ ಮಾನವರ ಕೃತಿ ಗೆಲ
ಲಹುದೆ ಗರುವೆಯ ಗಾಹಿಸಿತು ಗೋವಿಂದನಭಿಧಾನ |
ವಿಹಿತವಿದು ಕುರುರಾಜಕುಲವನ ¹
ದಹನ ² ಭೀಮಧನಂಜಯಾದ್ಯರ
ವಿಹರಣದ ವಿನ್ಯಾಸವಾಯ್ತೆಂದುದು ಬುದ್ಧವ್ರಾತ || ೪

ಬೆಗಡಿನಲಿ ಮುಖಭೇದ ನಯನಾಂ
ಬುಗಳಲಾನಂದಾಕು ಶೋಕದ
ಡಾಗೆಯಲುಬು ವ ನಗೆಯು ಭಯಸ್ವೇದದಲಿ ರೋಮಾಂಚ |
ದುಗುಡದಲಿ ಪರಿತೋಷ ಕಂದಿದ
ಮೊಗದೊಳುಜ್ಜ್ವಲವೃತ್ತಿ ಭೀಷ್ಮಾ
ದಿಗಳೊಳಗೆ ಪಲ್ಲಟಿಸುತಿರ್ದುದು ಪ್ರತಿಮುಹೂರ್ತದಲಿ || ೫

ಆಗ ವಿದುರನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ
ಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ಸನೆದೆ ನೀನನುಚಿತವ ನೀ ಹೊ
ತ್ತಿನಲಿ ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯ ದೈವದ
ವಿನಯದಲಿ ದೂಸಳಿಡಗಿತೆಲೆ ಬೆಳಸಾದುದಪಕೀರ್ತಿ |
ವನಿತೆಯನು ಬಿಡು ಪಾಂಡುನೃಪನಂ
ದನರ ನೀನೊಲಿದಂತೆ ಮಾಡುವು
ದನುನಯವು ನಿನಗೆಂದು ನುಡಿದನು ವಿದುರ ಕುರುಪತಿಗೆ || ೬

1 ಅಭಿತರು ಕುರುರಾಜಕುಲವನ, ಚ. 2 ಗಹನ, ಚ.

ಆಗ ವಿದುರವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಉಪೇಕ್ಷೆ.

ದೈವವೀದೌಪದಿಗೆ ಸೀರೆಯ
ನೀವುದಲ್ಲದೆ ಬಿಡಿಸಲಾಪುದೆ
ದೈವ ತೊತ್ತಿರ ಹುರುಡುಗಲಸದ ಹಿಂಡುಕೂಟದಲಿ |
ದೈವವಿವೆಳಗೆ ತಾನಲೇ ತ
ನ್ನೈವರಿಕ್ಕಿದ ಮಾತು ರಿಪುಗಳ
ಮೈವಳಯ ನುಡಿಗಾಱ ನೀ ಸಾಜಿಂದು ನೃಪ ಜಜ್ಜಿದ || ೭

ನೀತಿಮರುಳನು ವಿದುರಸೀತನ
ಮಾತಿನಲಿ ಫಲವಿಲ್ಲ ತೊತ್ತಿರೊ
ಳೀತಳೋದರಿ ಬೆರಸಿ ಬದುಕಲಿ ಕರ್ಣ ಕಳುಹಿವೆಳ |
ಈತತುಕ್ಷಣ ದೃಷ್ಟಿಬಂಧವೆ
ನೇತಟಲಿ ಮಾಡಿದಳೊ ಲಜ್ಜೆಯ
ಜಾತಿಯುಚಿದುದು ಬಳದಸೀರೆಯ ಕಟ್ಟಿ ಹೊಜ್ಜಿಸೆಂದ || ೮

ಎನಲು ನೋಡಿದಳಬಲೆ ಮುನಿಯುತ
ಮನದ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಲಿ ಭುಗಿಭುಗಿ
ಲೆನುತ ಬೆಂದುವು ಬಹಳಪರ್ವತರೂಪಿನಂಬರವು |
ಅನಿಮಿಷರು ತಲ್ಲಣಿಸೆ ಸಭೆಯಲಿ
ಜನನಿಕರ ನಡುನಡುಗೆ ಕೌರವ
ಜನಪನೆದೆ ಜರ್ಘ್ನರಿತನಾದುದು ಧೂಮಮಯವಾಗೆ || ೯

ಇವಳಲೇ ನಮ್ಮ ನಿಬರಭಿಮಾ
ನವನು ಕೊಂಡಳಲಾ ಸ್ವಯಂವರ
ಭವನದಲಿ ಭಂಗಿಸಿದಳಮ್ಮನು ಸಭೆಯೊಳಡಹಿದೊಡೆ |
ಇವಳು ಬಹುವಿಧಪುಣ್ಯಶಕ್ತಿಯೊ
ಳವಗೆ ಸಿಲುಕಿದಳನ್ನು ತೊತ್ತಿರ
ಸವತಿ ಬೇಟಿದ ಸನಿಯ ಸುರಿಯಲಿ ಭಂಡಮಿಂಡರಿಗೆ || ೧೦

ಸೋತನರಸನು ತನ್ನನೆನ್ನನು
ಸೋತುದನುಚಿತವೆಂಬ ಬಿಡಗಿನ
ಮಾತನಖಿಯದ ಮೂಢರನು ಸುಡಲೆಂದಳೆಂದುಮುಖಿ || ೧೧

ದುರ್ಯೋಧನನ ವಚನ.

ಸೋತುದಿಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಸೋತುದ
ನೀತಿಯೆಂಬುದು ವಿದಿತವೇ ತಾ
ನೀತ ನುಡಿಯಲಿ ಧರ್ಮಪುತ್ರನು ಸತ್ಯಸಂಧನಲೆ |
ಈತಳೋದರಿ ತರಿಚುಗಡೆದೀ
ಮಾತಿನಲಿ ತಾ ಬಿಡುವೆನೇ ನಿ
ನ್ನಾತನನು ನುಡಿಸೆಂದು ಖಳ ಧಟ್ಟಿಸಿದನಂಗನೆಯ || ೧೨

ಪಾಂಚಾಲಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಬಿರುನುಡಿಗಳು.

ಜೇಯ ಮಾತೇಕಿವಳೊಡನೆ ರಿಪು
ರಾಯರಿಗೆ ದಾಸತ್ವವಾಗಲು
ಬಾಯಿಬಡುಕಿಯದಾರೊಡವೆ ತದ್ವಾ ಸಧನವಲ್ಲೆ |
ಆಯತಾಕ್ಷಿಯನಿಂದು ನಿನ್ನ ಪ
ಸಾಯಿತೆಯರಲಿ ಕೂಡು ತೊತ್ತಿರ
ಲಾಯ ಬೇಡುಪಕಾರವೆನೆಗೆಂದೆಪಗಿದನು ಕರ್ಣ || ೧೩

ಎಲೆಗೆ ಭಜಿಸಾ ಕೌರವಾನ್ವಯ
ತಿಲಕನನು ನಿನ್ನವರ ಮಹಿ ನಿ
ನ್ನುಚಿವ ನೆನೆ ಯಾಸಮೆಯದಲಿ ಕಾಶೋಚಿತಕ್ರಮವೆ |

ಆಗ ಪಾಂಚಾಲಿಯು ಕರ್ಣನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದುದು.

ಬಳಸು ನೀನೆನೆ ಗಜಹಿಂದಳು ಕುರು
ತಿಲಕನನು ತಣಿದೊಟ್ಟಿ ರಣದಲಿ
ತಿಳಿರಕುತದಲಿ ದಣಿವೆನೆನಿಲಜನೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ || ೧೪

ದುರ್ಯೋಧನನ ಸೊಕ್ಕಿನ ನುಡಿ.

ಏಕೆ ಕಣಕಿದೆ ಕರ್ಣ ಬೂತಿನ
ಬೀಕಲಿನ ಬದಗಿಯನು ಸಮರದೊ
ಳೀಕೆಯನಿಲಜ ಮುಖವನನುತನೆ ತನ್ನ ಮುಂಜೆರಿಗ |
ನೂಕಿ ತೊಡೆಗಳ ತೋಟಿಸುತ ಲೋ
ಕೈಕವೀರನ ನೇಟಸಿದೊಡ
ವ್ಯಾಕುಲನ ಮನ ಖಂಡಿಯೊಡುದು ಖತಿಯ ಹೊಯ್ದಿ ನಲಿ ||

ಆಗ ಭೀಮನ ಕೋಪ.

ನೋಡಿದನು ಪರಿಘವನು ಕಡೆಗೆ
ಣಾ ಡಿತವದಿರ ಮೇಲೆ ಮೈಯ್ಯಲಿ
ಜಾಡಿ ಗೆದಟುತು ರೋಮ ಝಳಪಿಸಿತರುಣಮಯನಯನ |

ಭೀಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಮಾಧಾನ.

ಮೂಡಿತುರಿ ಸುಯಿ ನಲಿ ರೋಷದ
ಬೀಡು ಭೀಮನ ಕಂಡು ಧರ್ಮಜ
ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ತನ್ನ ಕೊರಳಿನ ಬೆರಳ ಸನ್ನೆಯಲಿ || ೧೬

ಸೈರಿಸಕಟಾ ಭೀಮ ರೋಷವಿ
ಹಾರಕಿದು ಹೊತ್ತಲ್ಲ ಗರ್ವವಿ
ಕಾರದಲಿ ಕೌರವರು ಮೆಚೆಯಲಿ ಕಾಲವವರದಲಿ |

ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನ ಅನುಮತಿ.

ಧಾರಿಣೀಶನ ಧರ್ಮತತ್ವದ
ಸಾರವೃತ್ತದರೆ ಸಾಕು ಮಿಕ್ಕಿನ
ನಾರಿಧನವಭಿಮಾನ ಬೇಯಲಿ ಯೆಂದನಾಪಾರ್ಥ || ೧೭

ಹ್ಲಮೆಯೆ ಧನವಂದಿದೆ ವಿವಳಲಿ
ಮಮತೆಯನು ಮೊಡಿದೆವೆ ನಾವು
ಶ್ರಮಿ ¹ ಸುವ್ರೊಡೆ ದೇವೇಂದ್ರ ತೃಣವಿವರಾವ ಪಾಡೆಮಿಗೆ |

ರಮಣಿಯಾಡಿದ ಧರ್ಮಪಥವೇ
ಕುಮತಿಗಳ ಮತವಲ್ಲದಿದೋಡೆ
ತಮಗೆ ದಾಸಿಯ ದ್ರುಪದನಂದನಿ ಯೆಂದನಾಪಾರ್ಥ || ೧೪

ದುರ್ಯೋಧನನ ಸ್ವಚ್ಛಂದಭಾಷಣ.

ಶ್ರುತಿತದರ್ಥಸ್ತೃತಿಗಳಲಿ ಪಂ
ಡಿತರು ಪರಿಣತರುಂಟು ಪಾರ್ಥ
ಸ್ತೃತಿಯ ಬಟಿಕಾದರಿಸುವೆವು ನಿಮಗಾದದಾಸ್ಯದಲಿ |
ಕೃತಕವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದು ತೋಯು
ಸತಿಯ ಸೆಣಿಯನು ಬಿಡಿಸಲೆಮ್ಮಿ
ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಾರುಂಟೆಂದು ಕೌರವರಾಯ ಗರ್ಜಿಸಿದ || ೧೫

ಆಗ ಕರ್ಣನ ಮಾತುಗಳು.

ಭಾಷೆ ಯೇಕಿವನೊಡನೆ ದ್ರೌಪದಿ
ದಾಸಿಯಲ್ಲೆಂಬವನೆ ದಿವಸವೆ
ದೇಸು ಬಲುಹೋ ಪೂತು ಮೆಚ್ಚು ತಾಸಿಂಪ್ರಸುತನೆಂಬ |
ಐಸರಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ ತೃಣ ಗಡ
ವೈಸಲೇ ನೀ ಮುಸಿದೊಡೀನುಡಿ
ದಾಸಭಾವದ ಬಣಗುಗಳಿಗೆಕೆಂದನಾಕರ್ಣ || ೧೬

ನೂಕಿಸಾ ತೊತ್ತಿರ ಮನೆಗೆ ತಡ
ವೇಕೆ ತರುಣಿಯನಿನ್ನು ನೀನು ವಿ
ವೇಕದಲಿ ನಿನ್ನಂತೆ ತೆಗೆ ಸಾಕಿವರ ಮಾತೇನು |
ಈಕುಠಾರರ ಕಳುಹಿ ಕಳ ತಾ
ವೇಕೆ ನೃಪಸಭೆಯಲಿ ವೆರಾಸನ
ವೇಕೆನುತ ಕುರುಪತಿಗೆ ನುಡಿದನು ಖಾತಿಯಲಿ ಕರ್ಣ || ೧೭

ಆಗ ಕರ್ಣನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ದುಶ್ಯಾಸನನಿಗೆ
ದೂರ್ಯೋಧನನ ಅಪ್ಪಣೆ.

ಅಹುದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಕೇನು ನೀನತಿ
ಬಹಳಮತಿಯೈ ಕರ್ಣ ನೀನೀ
ಕುಹಕಕೋಟಿಯನೆತ್ತಬಲ್ಲೈ ವೃಥಾಭಿಮಾನಿಗಳ |
ರಹಣಿ ಸಾಕಂತಿರಲಿ ತೊತ್ತಿರ
ಸಹಚರರ ಸೂತಾಯತರ ಕರೆ
ಮಹಿಳೆಯನು ನೂಕೆಂದು ದುಶ್ಯಾಸನಗೆ ನೃಪ ನುಡಿದ ¹ || ೮೦

ಸುಳಿವೈಹುಲ್ಲೆಯ ಸೋಹಿನಲಿ ಕು
ಕ್ಕುಳಿಸಿದರೆ ಕುಕ್ಕುರನ ಕೈಯ್ಯಲಿ
ಕಳುವಹುದೆ ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿಪಾಲ ನಿನ್ನವರ |
ಬಲಿಕೆಯನೇನೆಂಬೆನ್ನೈ ಹಿಡಿ
ದೊಳೆಯೆ ಹೊಗಿದಳಕಟ ರಾಯನ
ಲಲನೆಗೀವಿಧಿಯೇ ಯೆನುತ ಸ್ಥೂಷಿಟ್ಟುದಖಿಳಜನ || ೮೧

ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.
ಮಾಣಿಸೈ ಗಾಂಗೇಯ ಗುರು ಸಿ
ನ್ನಾಣೆಯಿಡು ಕೃಪ ಕೃಪೆಯ ಮಾಡೈ
ರಾಣಿವಾಸಂಗಳಿರ ನಿಲಿಸಿರೆ ನಿಮ್ಮ ಮೈದುನನ |
ಪ್ರಣವಿಸ ಕೊಳಹೇಡಿರಾ ಸಾ
ಕೂಣಿಯವ ಹೊಪಲಾರೆನನುತಾ
ರಾಣಿ ಹಲಬಿದಳೊಡೆಮುಱುಚಿ ಹೊಗಿದಳು ಖಳನೊಡನೆ || ೮೨

ಮಾವ ನಿಮ್ಮಯ ನೇತ್ರವಂತ
ಭಾವದಲಿ ಬೆರಸಿದೊಡೆ ವಿಜ್ಞಾ
ನಾವಲಂಬನದೃಷ್ಟಿ ಬೆಂದುದೆ ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯದಲಿ |

ದೇವಿಯರಿಗಿದು ಸೊಗಸಲಾ ಸ
 ಖ್ಯಾವೆಗಳೆ ಸೇರುವುದಲಾ ನಿ
 ಚೇವರಾದಿರೆ ನೀವೆನುತ ಹಲಬಿದಳು ಲಲಿತಾಂಗಿ || ೮೫

ಕ್ಷೀತಿಯೆ ಬಿಡಿಸಾ ಸೆಹಿಗನೆಲೆ ಪಾ
 ವೃತಿಯೆ ತನ್ನ ದು ಧರ್ಮವಾದೊಡೆ
 ಗತಿ ತನಗೆ ನೀವಾಗಿರೊ ಕಮಲಾದಿಶಕ್ತಿಗಳ |
 ಸತಿಯಹಲ್ಲಾದಿತಿರುಂಧತಿ
 ಯತಿಮಹಾಮಾಯಾದಿದೇವಪ್ರ
 ತತಿ ಬಿಡಿಸಿರೆ ಸೆಹಿಗನೆಂದೊಹಲಿದಳು ಪಾಂಚಾಲಿ || ೮೬

ಶರಧಿವೆಧುಗಳು ಬಂದು ಬೇಡಲು
 ಪುರುಷಭಿಕ್ಷವೆನಿಕ್ಕಿ ದೇ ದಶ
 ಶಿರನನುಜ ಶರಣೆಂದು ಬಂದೊಡೆಯಚಲಪದವಿತ್ತೆ |
 ಚರಣ ಸೋಕಲು ಸತಿಯಹಲ್ಲೆಯ
 ನಿರದೆ ಕಾಯ್ದೆ ಭಕ್ತವತ್ಸಲ
 ಕರುಣೆ ಕೃಪಾ ಕಾಯು ಕೊಳ್ಳೆಂದೊಹಲಿದಳು ತರಳ || ೮೭

ಅಂಧನೊಬ್ಬನೆ ಮಾವ ನೀವೇ
 ನಂಧನಾದಿರೆ ಪಾಂಡು ಕರುಣಾ
 ಸಿಂಧು ನೀ ಸೈರಿಸುವುದೇ ತನ್ನೀವಿಪತ್ತಿನಲಿ |
 ಅಂಧಕಾಸುರಮಥನ ನೀನೇ
 ಬಂಧಿಸಿದೆಲಾ ಪೂರ್ವವರಸಂ
 ಬಂಧವೆನು ನೀ ಸೆಹಿಗ ಬಿಡಿಸೆಂದೊಹಲಿದಳು ತರಳ || ೮೮

ಸೊಸೆಯಲಾ ದೇವೇಂದ್ರ ತನ್ನೀ
 ಭಸಣಿಯಾರದು ಹಿರಿಯಮಾವನ
 ವಶವಲಾ ತ್ರೈಜಗದ ಜೀವರ ಜೀವವೇ ಭ್ರಮಣ |

ಉಸುರು ನಿಮ್ಮ ಗರ್ಭಿನಿವೀ ದು
ವೈಸನಿಗಳ ಕೊಂಡಾಡುವರೆ ಕರು
ಣಿಸು ಸಮೀರಣ ಯೆಂದು ಹಲುಬಿದಳಶ್ವಿನೀಯರಿಗೆ || ೨೯

ಮಾವದಿರು ಮೊದಲಾದ ದಿಕ್ಕಾ
ಲಾವಳಿಗೆ ನಮಿಸಿದನು ನೈದಿಲ
ತಾವರೆಯ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಮಂಡೆಯಲಿಟ್ಟನಂಜಲಿಯ |
ಕಾವುದೆನ್ನನು ಹೆಂಗಸಲ್ಲಾ
ಹಾವು ಹಲಬರ ನಡುವೆ ಸಾಯದು
ದೇವರಿಗೆ ದೂರೈದಲೆಂದೊಪಲಿದಳು ನಳನಾಕ್ಷಿ || ೩೦

ಅಗ ವಿದುರನ ಮಾತುಗಳು.

ಬಾಯ ಬಿಡಲೇಕಕಟ ಬಚಲಿದೆ
ತಾಯೆ ಕೈದೋಪುಸರು ನಿನ್ನಯ
ರಾಯರೈವರು ಕೆಲದಲಿದ ವರೇನ ಮಾಡುವರು |
ನ್ಯಾಯ ನಿಮ್ಮದು ದೈವದೊಲುಮೆಯ
ದಾಯ ತಪ್ಪಿತು ಬಚಲಿದೆ ಧೈರ್ಯವೆ
ಬೀಯ ಮಾಡದಿರೆಂದು ನುಡಿದನು ವಿದುರನಂಗನೆಯ || ೩೧

ಎಲೆಗೆ ನಿನ್ನ ವರೇನ ಮಾಡುವ
ರೋಲೆಯೊಳಡಗಿದ ಕೆಂಡವಿವರ
ಗ್ಗಳಿಕೆ ನಂದಿದುದೆನುತ ಮುಂಜಿಹಿಗತ್ತಿ ಮಾನಿನಿಗೆ |
ಖಳನು ತೊಡೆಯನು ತೋಪಿಸಿದೊಡತಿ
ಮುಳಿದು ಕೊಟ್ಟಳು ಶಾಪವನು ನಿ
ನ್ನೆತ್ತವು ತೊಡೆಯಲಿ ಘಟಿಸಲೆಂದಳು ಮುಗುದೆ ಖಾತಿಯಲಿ ||

ಕೋಪದಿಂದ ಭೀಮನು ಎದ್ದುದು.

ಕಡಲ ತೆಪ್ಪಿಗಳ ತಣುಬಿ ತುಣುಕುವ
ವಡಬನಂತಿರೆ ಮೇಘಪಟಲವೆ

ನೊಡೆದು ಸೂಸುವ ಸಿಡಿಲಿನಂತಿರೆ ಸಭೆಯೊಳಡಹಾಯ್ದು |

ಕುಡಿ ಕುಠಾರನ ರಕುತವನೂ ತಡೆ

ಗಡಿ ಸುಯೋಧನನೂರುಗಳ ನಿ

ಮೃಡಿಸಿ ಮುನಿಯಲಿ ಧರ್ಮಸುತನೆಂದೆದ ನಾಭೀಮ || ೩೩

ಹೆದಟು ಹೊಕ್ಕುದು ಸಭೆಗೆ ಕಾರವ

ನೆದೆ ಬಿರಿದುದಾಸ್ಥಾನಜಲನಿಧಿ

ಕದಡಿತ್ತುಕ್ಕಿದ ಬೆಟಗಿನಲಿ ಬೆಳ್ಳದನವನೀಶ |

ಹದನಹುದು ಹಾ ಯೆನುತಲಿದುರ್ದು

ವಿದುರಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಕೃಪರೀ

ಕೆದರುಗೇತದ ಕಾಂತೆ ಹುದಿದಳು ಹರುಷಭಾರವಲಿ || ೩೪

ಆಗ ದುಶ್ಯಾಸನನು ದೂರ ಹೋದುದು.

ಬಡೆಯನ್ನೈತರಲಿಹ್ನುತೋಟದ

ಬಡನರಿಗಳೋಡುವವೊಲೀಕೆಯು

ಹಿಡಿದೆಳವ ಖಳ ಹಾಯ್ದನ್ನೈ ಕಾರವನ ಹೊರೆಗಾಗಿ |

ನುಡಿ ತರುಣಿ ತನ್ನಾಣೆ ಭೀತಿಯ

ಬಿಡಿಸಿದನಲಾ ರಾಯನಾಜೆ ಯ

ತಡಿಕೆವಲೆ ನುಗ್ಗಾಯ್ತು ಹೋಗಿನ್ನಂದನಾಭೀಮ || ೩೫

ಭೀಮನು ಕೋಪದಿಂದ ಬಿರುನುಡಿಗಳನಾಡಿ ಪಾಂಚಾಲಿಯನ್ನು

ಸಮಾಧನ ಪಡಿಸಿದುದು.

ಉರಿವ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಲಿ ಕರ್ಣನ

ಶಿರದ ಭಾಂಡದಲಿವನ ನೊಪಿನೆ

ತ್ತರಿಸಲಿವನಗ್ರಜನ ಕೊಬ್ಬಿದ ನೇಣ ಕೊಯ್ಲೊಯ್ದು |

ದುರುಳಶಕುನಿಯ ಕಾಳಜದಳೊಡೆ

ವೆರಸಿ ಕುದಿಸಿ ಮಹೋಗ್ರಭೂತದ

ನೆರವಿಗುಣಲಿಕ್ಕುವೆನು ಸತಿ ಕೇಳಂದನಾಭೀಮ || ೩೬

ಕೊಂಬಿನೇ ಧರ್ಮಜನ ಧರ್ಮದ
 ಡೊಂಬಿಯನು ಮುದಿಗುರುಡನಿಕ್ಕಿದ
 ನಂಬುಗೆಯ ವಿಷವೈ ಸಲೇ ತಲೆಗೇಣಿತಗ್ರಜನ |
 ಡೊಂಬಿಗರ ಡಾವರಿಗರಿವದಿರ
 ತಿಂಬಿನೀಗಳ ತರಳ ಕೇಳನು
 ತಂಬುಜಾಕ್ಷಿಯ ಸಂತವಿಟ್ಟನು ಕುರಳ ನೇವರಿಸಿ ||

೩೩

ಮುಡಿಯ ನೀಕಟ್ಟೆಲೆಗೆ ಸತಿಯೆನೆ
 ನುಡಿದಳಾಕಾಂತಂಗೆ ವಚನವೆ
 ಮುಡಿಯ ಕಟ್ಟುವ ಕಾಲವೀದುಶಾಸನನ ಶಿರವೆ |
 ಕೆಡಹಿ ಶಾಕಿನಿಯರಿಗೆ ರಕುತವೆ
 ಕುಡಿಸಿ ತಣಿಯಲು ಕರುಳದಂಡೆಯ
 ಮುಡಿವೆ ವ್ರತವನಗಿಹುದು ನೀ ಹೇಟದಕೆ ನಿರ್ವಾಹ ||

೩೪

ಐಸಲೇ ಯಾವ್ರತದ ನಿನ್ನಯ
 ಭಾಷೆ ನಮ್ಮದು ಸತಿಯೆ ಯಾದು
 ಶಾಸನನ ತೊಡೆಗಡಿದು ಶಾಕಿನಿಯರಿಗೆ ರಕುತವನು |
 ಸೂಸುತೆಣಿವೆನು ತರುಣಿ ಸೊಕ್ಕಿದ
 ದೂಷಕನ ನೆಣಿ ಸೀಳಿ ನಿನ್ನಯ
 ಕೇಕವನು ಕಟ್ಟಿಸಿಯೆ ಮುಡಿಸುವೆ ಕರುಳದಂಡೆಗಳ ||

೩೫

ಆಗ ಭೀಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಅರ್ಜುನನ ಸಮಾಧಾನೋಕ್ತಿಗಳು.
 ಇಟಿದನರ್ಜುನನಾಸಭಾಮಂ
 ಡಲದ ವೇದಿಯನಹದ ಧರ್ಮಜ
 ನುಚಿವನೇ ನುಡಿಯೆಡಹಿದೊಡೆ ಸಿಗುರೇಣ್ಣ ಸದ್ಗುಣಕೆ |
 ಕಳವಳದ ಕಾಲುವೆಯ ಕಾಹುರ
 ಕೊಳಗುಗೊಡದಿರು ಭೀಮ ಹಗೆ
 ಗಳ ಹಿಳವೊಡು ಹೊತ್ತಲ್ಲೆ ನುತ ಹಿಡಿದನು ವೈಕೋದರನ ||೪೦

ಭೀಮವಚನ.

ಮೂಲದು ಕೌರವರ ನೂರ್ವರ
ಗೋಣ ಬನಕಾಳಗದೊಳನ್ನಯ
ಕೇಣಿ ತನ್ನಯ ಗದಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ತೊಡೆಗಳಿಗೆ ;
ವಾಣಿಯವು ದುಶ್ಯಾಸನನ ತನಿ
ಶೋಣಿತವ ತಾ ಕುಡಿಯದಿರೆ ನಿ
ನ್ನಾಣೆ ಸೈರಣೆಗಿದುವೆ ಫಲ ಕೇಳಂದನಾ ¹ ಭೀಮ || ೪೧

ಧರಣಿಜಲಪಾವಕಸಮಿರಾ
ದೈರುಗಳಣಿದಿರಿ ಶಕ್ರನೈಖುತ
ವರುಣರುದ್ರಕುಬೇರಯಮರಂಬಿಳಿದಿಗಧಿಸರು |
ಬರೆದು ಕೊಂಡಿರಿ ಭಾಷೆಯನುಸುರ
ನರಫಣಿವ್ರಜವೆಂದು ಭೀಮನ
ಧರಧುರದ ಧಟ್ಟಣೆಗೆ ದೃತಿಗೆಟ್ಟುಮ ಕುರುಸ್ತೋಮ || ೪೨

ಆಗ ಖಡು ವಿಧವಾಗಿ ಪಾಂಡವರು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ
ಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಬರೆಸಿರೈ ಭಾಷೆಯನು ದೇವಾ
ಸುರರ ಸಾಕ್ಷಿಯೊಳಾಯ್ತು ಕರ್ಣನ
ಕೊರಳಿಗೆನ್ನಯ ಬಾಣದುಂಗುರಕುಡಿಕೆ ಯಿಂದಿನಲಿ |
ಸುರನರೋರಗರಣಿದಿರೆಂದ
ಬಿರಿಸಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ ಶಕುನಿಯ
ಶಿರಕೆ ಕೊಟ್ಟನು ಸಂಚಕಾರವೆಂದ ಸವದೇವ || ೪೩

ಈಕುತಾರಶಕುನಿತನೊಜನು
ಲೂಕನನು ಸಮರದಲಿ ತನ್ನ ಶ
ರಾಕರುಷಣೆಗೆ ಬಲಿಯ ಕೊಡುವೆನು ಬರೆಸಿ ಭಾಷೆಯನು |

ವೆಂದೊದಪುದನು, ಚ.

ಲೋಕಪಾಲರಿಗಂದು ವೀರೋ
ದ್ರೇಕದಲಿ ಮಿಗೆ ನುಡಿದ ನಕುಲನು
ಮಾಕಮಲಮುಖಿಯಿಂದಳಾಗಳ ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯದಲಿ || ೪೪

ಮುಂದಲೆಯ ಹಿಡಿದೆಳೆದು ಸಭೆಯಲಿ
ತಂದು ತನ್ನ ನು ಭಂಗಬಡಿಸಿದ
ಕಂದುಹೃದಯನ ಕರುಳದಂಡೆಯನ್ನೆದೆ ಸಿರಿಮುಡಿಗೆ |
ಅಂದದಿಂದಲೆ ಮುಡಿದು ಚರ್ಮದ
ಚಂದದುಡುಗೆಯನುಟ್ಟು ಬಚ್ಚಿಕೊಂಡ
ಳಂದು ಕಬರಿಯ ಕಟ್ಟುವೆನು ತಾನೆಂದಳೆಂದುಮುಖಿ || ೪೫

ಮುಡಿಯ ಕಟ್ಟೆಲೆ ನಾರಿ ಭಾಷೆಯ
ನುಡಿಯು ತನ್ನದು ಬೇಡವೆಂದೆನೆ
ನುಡಿದ ನುಡಿಗುಪ್ತವೆನೆ ಯಾದುಶ್ಯಾಸನನ ಶಿರವೆ |
ಕಡೆಯೊಡೆದು ತಾ ಕರುಳದಂಡೆಯ
ಮುಡಿವುದೇ ವ್ರತವೆನೆಗೆ ನಿಮ್ಮಡಿ
ನುಡಿಯಲಂಜುವೆನನಲು ಬಚ್ಚಿಕೊಂಡೆವನಾಭೀಮ || ೪೬

ಐಸಲೇ ಯಾವ್ರತವು ನಿನ್ನಯ
ಭಾಷೆ ಯೆನ್ನದು ಸತಿಯೆ ಕೇಳೆ ದು
ಶ್ಯಾಸನನ ಕಡೆಗಡಿದು ಶಾಕಿನಿಯರಿಗೆ ರಕುತವನು |
ಸೂಸುವೆನು ಮಿಗೆ ಸೊಕ್ಕು ಕುಣಿದೀ
ದೋಷಿಯನು ನೆಹಿ ಸೀಳಿ ನಿನ್ನಯ
ಕೇಶವನು ಕಟ್ಟಿಸುವೆ ಮುಡಿಸುವೆ ಕರುಳದಂಡೆಗಳ || ೪೭

ತರುಣಿ ದುಶ್ಯಾಸನನ ನೊಪ್ಪನೆ
ತ್ತರಲಿ ನಾದುವೆ ನಿನ್ನ ಮಂಡೆಯ
ಕುರುಳ ಬಾಚುವೆನಿವನ ದಂತದ ಧನಿಗೆಯಲಿ ಖಳನ |

ಕರುಳದಂಡೆಯ ಮುಡಿಸಿ ಶಾಕಿಸಿ
ಯರನು ಕರೆಯಿಸಿ ನಿನ್ನ ಕಯ್ಯಲಿ
ಧುರದೊಳಗೆ ಬಾಯಿನವ ಕೊಡಿಸುವನಬಲೆ ಕೇಳೆಂದ || ೪೮

ಜನಗಳ ಅನುತಾಪ.

ಸಿಂಗ ಮಿಗೆ ಹಣುಗಿದರೆ ಮದಮೊ
ತಂಗಕದು ಭೀತಿಜವೆ ರೋಪದಿ
ಹಿಂಗಲಾಮಿಪಕೆಂದು ಭಾವಿಪ್ಪೊಡದು ಪಲಾಯನವೆ |
ಸಂಗರದೊಳಂತದಟರನುಜರ
ನುಂಗುವೀಪಾಂಡವರ ಸೈರಣೆ
ಭಂಗಿಸದೆ ಕುರುಕುಲವನಂತ್ಯದೊಳೆಂದುದಖಿಳಜನ || ೪೯

ಸುರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಕಲಿಗಳತುಳಪರಾಕ್ರಮರು ನಿ
ಶ ಲರು ಸಾಹಸಿಕರು ಸದೈವರು
ಕುಲಭರಿತಪಾಲಕರು ಮಹಿಮೋದಾರಪಾಂಡವರು |
ಲಲನೆಯನು ದುಶ್ಯಾಸನನು ಮುಂ
ದಲೆವಿಡಿದು ಪರಿಭವಿಸೆ ಸೈರಿಸಿ
ದರಕಟಕಟರಿದು ಯೆನುತಿದು ಸುರಸ್ತೋಮ || ೫೦

ಆಗ ನಾನಾವಿಧ ಉತ್ಪಾತಗಳು.

ಅರಸ ಕೇಳಾಶ ಯವನು ಗಜ
ಪುರದೊಳಗೆ ನೆಲೆ ಬಾಯ ಬಿಟ್ಟುಮ
ಸುರಿದುದರುಣಾಂಬುವಿನ ಮೆಚೆ ತತ್ಪುರದ ವೆಳೆಯದಲಿ |
ನರಿಗಳವನಿಪನಗ್ನಿಹೋತ್ರದೊ
ಳೊಣಿಲಿದುವು ಸುಸ್ವೇದದಲಿ ಹೂಂ
ಕರಿಸುತಿದುವು ದೇವತಾಪ್ರತಿಮೆಗಳು ನಗರಿಯಲಿ || ೫೧

ಉಗುಚಿದುವು ಕುಳುಗಿಣಿಗಳನು ಕೈ
ದುಗಳು ವಾರುವೆಪಟ್ಟದಾಸೆಗ

ಳೂಗುಮಿಗೆಯ ಕಂಬನಿಗಳಭ್ರದಿ ಧೂಮಕೇತುಗಳು |

ನೆಗಳಿದುವು ಬಿಟ್ಟುಗಳಿ ಗಿರಿಗಳ

ಮಗುಚಿ ಮುಜಿದುವು ದೇವತಾಭವ

ನಗಳ ಶಿಖರವನಂತವದ್ಭೂತವಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲಿ ||

೫೦

ಬಾರಿಸಿತು ದೆಸೆದೆಸೆಗಳಲಿ ಹಾ

ಹಾರವಾವಿಭಾವ ತೋಳಗಿತು

ತಾರಕೆಗಳನಮಂಡಲವ ರೋಂಪಿಸಿದುದಾರಾಡು |

ತೋರಣದಲುರಿ ತಳಿತು ರಾಜ

ದ್ವಾರ ಹೊಗೆದುದು ದಿವದಲಂಬರ

ಧಾರಿಣಿಯಲುತ್ಪಾತ ಬಿಗಿದುದು ಮೊಗೆದುದುತ್ಸವವೆ ¹ ||

೫೩

ನಡುಗಿತಿಳ ನಡುಹಗಳು ಕತ್ತಲೆ

ಯಡಸಿತಾಕಾಶದಲಿ ಹೆಮ್ಮರ

ನುಡಿದು ಬಿದ್ದು ವು ಸಲಿಲ ವುಕ್ಕಿತು ಕೂಡೆ ತೊಣಿತೊಣಿಯ |

ಉಡಿದುವನಿಬರ ಕೈಯ ಕೈದುಗ

ಳೊಡನೊಡನೆ ಸಿಡಿಲೆಹಗಿತಾಸಭೆ

ನಡುಗಿತ್ತಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿತು ಭೀತಿ ಗರಹೊಡೆದು ||

೫೪

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ಭೀಷ್ಮವಾಕ್ಯ.

ಅಹಹ ಭೂತಕ್ಷೋಭವಿದು ನಿ

ರ್ದಹಿಸದೇ ಕುರುಕುಲವನಕಟಾ

ಮಹಿಳಯೊಹಲಿದಳಮರನಿಕರಕೆ ದೈವಕೃತವಿದಲೆ |

ಕುಹಕಿಮಕ್ಕಳ ಕಂಡು ಮೌನದ

ಲಿಹರೆ ನೀ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಪಾಂಡವ

ಮಹಿಳೆಯನು ಸಂತೈಸು ನಡೆ ನಡೆ ಯೆಂದನಾಭೀಷ್ಮ ||

೫೫

ವಿದುರನ ಮಾತು.

ಇದಕೆ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವೈ ವರ
 ಸುದತಿಯನು ನೀ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳು ಯ
 ಜ್ಞ ದಲಿ ಪಾವಕಗುದಿಸಿದೀಪಾಂಚಾಲಿ ಮಾನವಿಯೆ |
 ಇದು ಭವತ್ಸಂತಾನವಿಲಯಾ
 ಸ್ವದ ಕಣಾ ನಡೆ ಪಾಪಿಯೆಂದಾ
 ವಿದುರ ಗೌತಮರಾಕಿದರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿಯ || ೫೬

ಅತಿಮಥನದಲಿ ಮುನ್ನ ದಿವಿಜರ
 ಪತಿಗೆ ವಿಷವದು ದೊರೆತವೊಲು ನಿಜ
 ಸುತನ ಸರಸದ್ಯೂತ ಕಡೆಯಲಿ ವಿರಸವಾದುದಲ |
 ಹಿತರ ಕುಲಪಾಲಕರ ಸುದತಿಯ
 ನತಿಗಳದ ಫಲವಾಯ್ತು ದ್ರುಪದನ
 ಸುತೆಯ ನೀ ಸಂತೈಸು ನಡೆ ನಡೆ ಯೆಂದನಾವಿದುರ || ೫೭

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸಮಾಧಾನ.

ಬೇಡ ಮಿಗೆ ಹರಿತಂದು ನೃಪತಿ ತ
 ಳೋದರಿಯ ನುಡಿಸಿದನು ಮಗಳ ವಿ
 ಪಾದವನು ಬಿಡು ಮಾತ ಮನ್ನಿಸು ಮಾವೆ ನಾ ನಿನಗೆ |
 ಈದುರಾತ್ಮನ ಮಾತ ಬೇಡ ವಿ
 ಭೇದವೇ ದುಶ್ಮಗಳಿಗೆ ನಿನಗೆಂ
 ದಾದರಿಸಿ ನುಡಿದನು ವಿಪತ್ತಿನಲಾಮಹಾಸತಿಯ || ೫೮

ದ್ರೌಪದಿಯ ಉತ್ತರ.

ಮಗಳಹೆನು ಸೊಸೆಯಹೆನು ನಿಮ್ಮಯ
 ಮಗನ ಕಣಿಗೆ ಕಾಳಕೂಟದ
 ಮಗಳೂ ಸೊಸೆಯೋ ನಾದಿನಿಯೊ ಬಸಗೊಳ್ಳು ನಿಮ್ಮವರ |

ಅಗಡುಮಾಡಿದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ
ವಿಗಡತನಕಂಜಿದರೊ ದುರಿತದ ¹

ಸೊಗಡಿಗಂಜಿದರೊಪ್ಪ ಧಾಸುತರೆಂದಳಬುಜಾಕ್ಷಿ ² || ೫೯

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಬಹುವಿಧದಿಂದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು
ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು.

ಧರ್ಮ ನಿಮ್ಮದು ತಾಯೆ ಕಿಲ್ಬಿಷ
ಕರ್ಮವೆಮ್ಮದು ಲೋಕವೆಖಿಯಲು
ನಿರ್ಮಲರು ನೀವ್ ಪಾಪಕಾಶ್ರಯಹೃದಯರಾವ್ ಜಗಕೆ |
ದುರ್ಮತಿಗಳಿವದಿರ ಕುಚೇಷ್ಟೆಯ
ನಮ್ಮನೀಕ್ಷಿಸಿ ಮುಖಿದು ಕಳೆ ಸ
ಧರ್ಮಗತಿಗಳು ನೀವೆನುತ ತಿಳುಹಿದನು ದ್ರೌಪದಿಯ || ೬೦

ದುರಳರೆನ್ನವದಿರು ದುರಂತಃ
ಕರಣರಾವ್ ದುಶ್ಚೈ ಯೆಮ್ಮದು
ದುರುಬಿಗರು ದುಸ್ಪೃತ್ರರೆಮ್ಮ ಕುಮಾರರಭಿಧಾನ |
ಕರುಣಿಗಳು ಕಮನೀಯಗುಣಬಂ
ಧುರರು ಶೌರ್ಯಬಲಪ್ರಭಾವೋ
ತ್ಕರರು ನಿನ್ನವರೆಂದು ಗುಣದಲಿ ತಿಳುಹಿದನು ಸತಿಯ || ೬೧

ವರಗಳ ಬೇಡೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅಪ್ಪಣೆ.

ತಾಯೆ ಬೇಡೊ ವರವ ನಾವೆ
ನ್ಯಾಯದಲಿ ನಿಮ್ಮನು ನಿರರ್ಥಕೆ
ನೋಯಿಸಿದೆವೆದ ನೆನೆಯದಿರಿ ಸರ್ವಾಪರಾಧವನು |
ದಾಯಗೇಡೆ ನಿನ್ನವರು ಕೊಲುವರೆ
ಕಾಯಲಾಸವರುಂಟೆ ವರಸ
ತ್ಯಾಯುಧರಲೇ ನೀವೆನುತ ತಿಳುಹಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೬೨

¹ ಧರ್ಮದ, ಚ. ² ಬೆಡಗಂಜಿದರೊ ಪ್ಪಧಾಸುತರೆಂದಳೆಂದನು ಬಿ, ಚ.

ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುದು.

ವರವನೀವೊಡೆ ಮಾನ ಭೂಮಿ
ಶ್ವರರ ದಾಸ್ಯವೆ ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆ ಮ
ತ್ತೆರಡನೆಯ ವರವೇನು ವಚಸಿಸು ಕೊಟ್ಟನೊ ಸಿನಗೆ |
ನರವೈ ಕೋದರನಕುಲಸಹದೇ
ವರಿಗೆ ಕೊಡಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಜರಥ
ತುರಗನಿಕರವನೆಂದೊಡೆಂದನು ಮತ್ತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೬೩

ವರವೆರಡು ಸಂದುವು ಮನೋರಥ
ಭರಿತವಾಗಲಿ ಮತ್ತೆ ಬೇಡೆನೆ
ತರುಣಿ ನುಡಿದಳು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಟಪದ್ಧತಿಯ |
ವರವು ವೈಶ್ಯಗೊಂದು ನರಪತಿ
ಗೆರಡು ನೃಪರಿಗೆ ಮೂಱು ಭೂದೇ
ವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕಧಿಕಾರವೆಂದಳು ನಗುತ ಪಾಂಚಾಲಿ || ೬೪

ಹಾರಲತಿಕೆಯತ್ತವೆ ನಾಶಕೆ
ಕಾರಣವಲೇ ಮಾನ ವರವಿದು
ಭಾರಿಯಾದೊಡೆ ಬೇಡ ಲಘುವನು ಕರುಣಿಸುವುದೆನಲು |
ಭಾರವಾವುದು ಮಗಳ ಕೊಟ್ಟನು
ಧಾರಿಣೀಪತಿ ಬಿಜಯಮಾಡಲಿ
ವೈರಬಂಧದ ಕುದುಕುಂದನು ಮೆಜಿದು ಕಳೆಯೆಂದ || ೬೫

ವೈರವಾರೊಳು ಪೂರ್ವತರಸಂ
ಸ್ಕಾರವದು ಸೂಚಿಸಿದೊಡಂಗಳೆ
ಮಾರುತನ ಸುತನಖಿಯ ಬಲ್ಲೆವು ಕೇಳಿ ವ್ರಾತದವರು |
ವಾರಣವ ರಥಹಯವ ಪತ್ತಿಯ
ಸಾಧಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನಿತ್ತಾ
ಘಾರಿಯನು ಪತಿಕರಿಸಿ ಸಂತೈಸಿದನು ಪಾಂಡವರ || ೬೬

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕರ್ಣನ ಮಾತು.

ಪೂತುರೇ ಪಾಂಚಾಲಿ ಭುವನ

ಖ್ಯಾತೆಯಾದೆಲೆ ಜಾಗು ನಿನ್ನಯ

ಬೈತಲೆಯ ಮಣಿ ಮಾಣುವೋದುದ ಮತ್ತೆ ಬಿಡಿಸಿದೆಲೆ |

ಬೀತ ಮರಫಲವಾಯ್ತಲಾ ನಿ

ನ್ನಾತಗಳ ಬಹುಖೇದಜಲಧಿಗೆ

ಸೇತುವಾದೆಲೆ ನೀನೆನುತ ತಲೆದೂಗಿದನು ಕರ್ಣ ||

೬೩

ಹೊಕ್ಕಗೂಡಿನ ಹುಲಿಗಳನು ಹೊಜಿ

ಗಿಕ್ಕಿದೆಯೆಲ್ಲೆ ಇಣುಬಿನೊಳು ಬಿ

ದ್ದೆಕ್ಕಲಂಗಳ ಸೇದಿದೆಯೆಲ್ಲೆ ಕಣಿ ವರೆಗಳಲಿ ¹ |

ಸೊಕ್ಕಿದುರು ಮೀನುಗಳ ಗಂಟಲೊ

ಳಿಕ್ಕಿದಂತಹ ಗಾಳಗಂಟಿನ

ಸಿಕ್ಕಬಿಡಿಸಿದೆ ಗರುವೆ ನೀನೆಂದುಲಿದನಾಕರ್ಣ ||

೬೪

ಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಭೀಮನ ಕೋಪ.

ಘಡುಘಡಿಸಿದನು ರೋಷವೆಹ್ನಿಯ

ದಡಿಯ ಹೊಕ್ಕನು ಬಿಗಿದ ಹುಬ್ಬಿನ

ಬಿಡೆಯ ಭವಣಿಯ ಲಳಿಯ ಲವಣಿಯ ಲೋಚನದ್ವಯದ |

ಕಡುಮುಳಿಸಿನುಬ್ಬಟೆಯ ಮಾರುತಿ

ಕಡುಹಿನಲಿ ಭುಗಿಭುಗಿಸಿ ಭಾರಿಯು

ಕಿಡಿಗೆದಜು ನೋಡಿದನು ಬಾಗಿಲ ಲಾಳವಂಡಿಗೆಯ ||

೬೫

ಧರ್ಮರಾಯನ ಸಮಾಧಾನ.

ಹಗೆಗಳೇ ಕೌರವರು ತೆಗೆ ಬಲು

ವಗೆ ಕಣಾ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವು ²

ನೆಗಳಿಕೆಯ ಸಸಿಯಾಗವೇ ನಿಜಸತ್ಯಭಾವಿಗಳು |

¹ ನೋಯಲೀಯದೆ ಕೆಲಕೆ ತೆಗೆದೆಯೆಲ್ಲೆ, ಚ. ² ಕಾಮಾದಿರಿವುಗಳು, ಚ.

ಉಗುಣುಗುಣು ಕೋಪವನು ರಾಧೆಯು
ಮಗ ವಿಕಾರಿ ಕಣಾ ವೈಕೋದರ
ಬೆಗಡುಗೊಳಿಸದಿರೆಂದು ನುಡಿದನು ಧರ್ಮನಂದನನು || ೩೦

ಬಾ ವೈಕೋದರ ನಕುಲ ಬಾ ಸಹ
ದೇವ ಬಾಧ್ಯ ತಮ್ಮ ಫಲಗುಣ
ಭೂವರನೆ ನೀವ ಬನ್ನಿ ಯೆನಲವನೀಶಸ್ವಿತಂದು |
ಅವುದೈ ಕರ್ತವ್ಯ ನೀವೇ
ದೈವಗುರುಪಿತರೆಂದು ಮಿಗೆ ಸಂ
ಭಾವನೋಕ್ತಿಯಲಾಡಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೂಪತಿಗೆ || ೩೧

ಮಕ್ಕಳನಗವರಲ್ಲ ನೀವೇ
ಮಕ್ಕಳೈವರು ಮಗನೆ ನಮ್ಮದು
ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆಯಾಯ್ತು ಲಾ ಸಾಬಲನ ದೆಸೆಯಿಂದ |
ಮಿಕ್ಕು ನೀ ಸೈರಿಸುವುದೆ ¹ ಮೈದು
ಬಕ್ಕು ಡಿಯ ಬೇಳೆಂಬ ನಿಮ್ಮಲಿ
ಕಕ್ಕು ಲಿತೆ ಯಿಲ್ಲ ನುತ ತೆಗೆದಿಪ್ಪಿದನು ಧರ್ಮಜನ || ೩೨

ಆಗ ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದುದು.

ಎನ್ನ ನೀಕ್ಷಿಸು ಮಗನೆ ತಾಯ್ ನಿಮ
ಗನ್ಯಳೇ ಗಾಂಧಾರಿ ಪಿತನೆಂ
ದೆನ್ನ ಕಾಂಬಿರಿ ವೈದ ನೆಂದು ಗತಾಕ್ಷ ತಾನೆಂದು |
ಮನ್ನಿಸುವಿರಲೆ ಮಕ್ಕಳರ ಸಂ
ಪನ್ನ ಸತ್ಯರು ನೀವು ಕರ್ಮಿಗ
ಳನ್ನವರು ರೋಷಾಭಿಸಂಧಿಯ ಮಜ್ಜಿದು ಬಿಡಿ ಯೆಂದ || ೩೩

1 ನೀವ ಸೈರಿಸಿದರೆ, ಕ. ಖ.

ರೂಢಿಗಗ್ಗದ ರಾಜಸೂಯದ
 ಲೂಡಿ ನಿರ್ಜರಕಟಕವನು ಖಯ
 ಖೋಡಿಯನು ಬಿಡಿಸಿದೆ ಯೆಲಾ ತ್ರಿದಶರಲಿ ಪಾಂಡುವಿನ |
 ಮಾಡುವೆಯೆಲಾ ಮಗನೆ ತಾನೀ
 ಗೂಡ ಬಿಸುಟರೆ ಸುರರ ಸಂಗದೊ
 ಳಾಡುವಂತಿರೆ ತನಗೆ ಗತಿ ನೀನಲ್ಲದಾರೆಂದ || ೩೪

ಪಾಲಿಸವನಿಯನೆನ್ನ ಮಕ್ಕಳ
 ಖೂಳತನವನು ಮನಕೆ ತಾರದಿ
 ರಾಲಿಸದಿರಪರಾಧಿವಾಚಾಳರ ವಚೋಮತವ |
 ಕಾಲದೇಶಾಗಮದ ನಿಗಮದ
 ಡಾಳವಜ್ಞದೈಹಿಕಪರತ್ರದ
 ಚಾಳಿಯಲಿ ನಡೆ ಕಂದ ಯೆಂದಪ್ಪಿದನು ಧರ್ಮಜನ ¹ || ೩೫

ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ತಪ್ಪು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಧರ್ಮರಾಯನ ಉತ್ತರ.
 ಸೋತೆವೆಮ್ಮೈವರನು ಜಾಜಿನೊ
 ಳೀತಳೋದರಿ ಸಹಿತ ಕೇಳಲೆ
 ತಾತ ಪೋವುದುವುಚಿತವೇ ನೀನ್ ಕಳುಹುವುದು ಮತವೆ |
 ನೀತಿಯಲ್ಲದು ಧರಣಿಯೊಳು ವಿ
 ಖ್ಯಾತಿ ಸಲ್ಲದು ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚಿದು
 ಮಾತು ವೋಲವಹುದುಚಿತವೆಲ್ಲೆಂದವನಿಪತಿ ನುಡಿದ || ೩೬

ಎಲೆ ಮಗನೆ ನಿನಗುಂಟೆ ಪಾತಕ
 ಹಚಿವು ಸತ್ಯವು ಧರ್ಮವೆಂಬಿವು
 ಕುಲತಿಲಕ ನೀನಲ್ಲದಾರುಂಟೆಮ್ಮ ವಂಶದಲಿ |
 ಒಲಿದು ಕೇಳುವುದೆಮ್ಮ ಮಾತನು
 ತಿಳಿದು ಹೋಹುದು ಪ್ರರಕೆ ನಿಮ್ಮಯ
 ಲಲನೆಸಹಿತೆಂದವನಿಪತಿ ತಿಳುಹಿದನು ಧರ್ಮಜನ || ೩೭

1 ವಿಭಾಳನಡೆ ನಡೆ ಕಂದ ಯೆಂದನು ಮರಳಿ ತೆಗೆದಪ್ಪಿ ಚ,

ಪಾಂಡವರಿಗಾಗಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಉಪಚಾರ.

ತರಿಸಿದನು ಮಡಿವರ್ಗದಮೆಲಾಂ

ಬರವನೆಂಬುಜಮುಖಿಗೆ ರತ್ನ

ಭರಣವನು ವಿವಿಧಾನುಲೇಪನಚಿತ್ರಸಂಪುಟವೆ |

ಅರಸನಿತ್ತನು ವೀಳಿಯವೆ ¹ ಕ

ಪುರದ ತವಲಾಯಿಗಳನಂತಃ ²

ಪುರ ³ ಕಿವರ ಕಳುಹಿದನು ಗಾಂಧಾರಿಯನು ಕಾಣಿಸಿದ || ೭೪

ದೌಪದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಗಾಂಧಾರಿಯ ಸಮಾಧಾನ.

ನೋಡಲಾಗದು ಮೆಕ್ಕಳರ ಕುಲ

ಗೇಡಿಗಳ ಕಪಟವನು ನಮ್ಮನು

ನೋಡಿ ಮಣಿವುದು ಪಾಂಡುವೆಂದಿಹುದಂಧಭೂಪತಿಯ |

ನಾಡೆ ನೋಡಲು ತಾಯೆ ಬಾ ಮಗ

ಮಾಡಿದನುಚಿತ್ರತವನೆಲ್ಲವೆ

ಮಾಡಿದನು ತಾನೆಂದಳಾದೌಪದಿಗೆ ಗಾಂಧಾರಿ || ೭೫

ಮಣಿದನಾಗಳ ವಿಗಡವಿಧಿಯೆ

ಜ್ಞರಿಸಿದೊಡೆ ತದ್ಭಕ್ತಿಮುಖದಲಿ

ಮುಖಿದುದೆಮ್ಮೆಯ ಪೂರ್ವದುಷ್ಪ್ರಾರ್ಥ ಕರ್ಮಫಲ |

ಹೆರರನೆಂಬುದು ಖೂಳತನವೇ

ನಖಿಯದವರೇ ಪಾಂಡುಸುತರೆಂ

ದುಣುಬಿಯಲಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿಗಬುಜಮುಖಿ || ೮೦

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿದುದು.

ಸಾಕು ನೇಮವೆ ಕೊಡಿ ಯೆನುತ ಕುಂ

ತೀಕುಮಾರರು ಬೀಡುಕೊಂಡರು

1 ಅರಸ ನಿತ್ತನು ನೂಕಿದನು, ಕ. ಬ. ಡ. 2 ನಭ್ಯಂ, ಕ. ಜ. ಡ.

3 ತರ, ಕ. ಬ. ಡ.

ನೂಕಿ ಹೊಕ್ಕುದು ದಾಳವೆಟ್ಟದಲಿವರ ಪರಿವಾರ !
 ತೋಕಿದುವು ನೀಗುರಿಗಳಡಬಲ
 ದಾಕೆಯಲಿ ಪಾಂಡವಕುಮಾರಾ
 ನೀಕ ಬೆರಸಿತು ಕರಿತುರಗರಥಪಾಯದಳಸಹಿತ || ೧೦
 ಕಳೆದವೇ ಖಳರೊಡ್ಡಿ ದಿಱುಬಿನ
 ಕುಳಿಗಳನು ಕೈತಪ್ಪು ಮಾಡದೆ
 ಸಲಹಿದವು ಸತ್ಯವನು ಸುಜನರ ಕಲೆಗೆ ಸಂದೆವೆಲೆ |
 ಕಳವಳದ ಕಡುಗಡಲೊಳಾಡಿದೆ
 ಸುಳಿದೆವಿತ್ತಲು ಶಿವ ಶಿವಾ ಯದು
 ಕುಲಜ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕರುಣದಲಿ || ೧೧

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಹ ದಿ ನೆ ಳ ನೆ ಯ ಸಂ ಧಿ .

ಸೂಚನೆ.

ದ್ಯೂತಮುಖದಲಿ ಸಕಲರಾಜ್ಯವೆ
 ಸೋತು ತನ್ನ ನುಜಾತಮುನಿಸಂ
 ಘಾತಸಹಿತವನೀಶ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊಲುವೆಂಟ ||

ಪಾಂಡವರು ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದುದು.

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರೀಶ್ರೀ
 ಪಾಲ ಕುಂತೀನಂದನರು ತ
 ಮ್ಮಾಳೂಡನೆ ಹೇಡಿದರು ಸಾಫದ್ರಾದಿತನಯರಿಗೆ !
 ಬಾಲಿಕೆಯ ಬೇಳಂಬವನು ಜಾ
 ಜಾಳಿಗಳ ಜಜ್ಜಾ ರತನವನು
 ಕೇಳಿ ಬೈಮದು ಸೇನೆ ಖತಿಯಲಿ ಖಳಚತುಷ್ಪಯವ || ೧

ಎತ್ತಿ ತೀಪಾಳಯವು ನಿಜವುರ
 ದತ್ತ ತಿರುಗಿತು ಜನಜನಿತ ರಾ
 ಜೋತ್ತಮನ ಕಡೆಯಾಯ್ತು ಸತ್ಯಹ್ನಮೆ ಪರಾಕ್ರಮಕೆ |
 ಇತ್ತ ಲಡು ಪಾಯ್ಬಿಗೆ ಬಿಸುಗುದಿ
 ಕಿತ್ತಡವು ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಕಪಟ ಪ
 ಳೋತ್ತಮರ ಹೃದಯವಲಿ ಮೂಡಿತು ನೃಪತಿ ಕೇಳಂದ || ೨

ದುಶ್ಯಸನನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಮುಂದೆ ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ
 ಹೊರಟದ್ದ ನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು

ರವಿಯುದಯದಲಿ ಕಾರವೇಂದ್ರನ
 ಭವನಕ್ಕೆತಂದನು ಕುಠಾರರ
 ಜವಳಿಯನು ಕರೆಸಿದನು ರಾಧಾಸುತನ ಸಾಬಲನ |
 ಅವನಿಪತಿಗಾಂಧಾರಿಯರು ಪಾಂ
 ಡವರ ಮುನ್ನಿ ಸಿ ಕಳುಹಿದರು ತ
 ಮೈವನಿಗೈದಿದರೆಂದನಾದುಶ್ಯಸನನು ನಗುತೆ || ೩

ಮುಖಮುಖಿದು ಪಟ್ಟಣವೆ ನೋಡುತ
 ನರವೈಕೋದರರೊಡುಗಳೆ ತ
 ತಿರುಗಿದರು ಗಡ ಗಾಢಬದ್ಧಭ್ರಮಕುಟಿಭೀಷಣರು |
 ಕರಿಯ ! ನೋಗಡಿನ ಮೈಗಪತಿಗೆ ಮೈ
 ಹರಿದ ಪಂದಿಗೆ ನೊಂದವಾವಿಂ
 ಗರಸ ಮೈಚಾಚಿದೆ ಯೆಲಾ ನೀನೆಂದನಾಶಕುನಿ || ೪

ಆಗ ಕರ್ಣನ ವಾಕ್ಯ.

ಅವರ ಹೆಂಡಿರ ಮುಂದಲೆಯ ಹಿಡಿ
 ದವಗಡವ ಮಾಡಿಸಿದೆ ^೨ ಪಟ್ಟದ

ಯುವತಿಯುನು ಸಲೆ ಲಜ್ಜೆ ಗೆಡಿಸಿದೆ ನಿಮ್ಮ¹ ಲಾಪನಿತ |

ಅವಳ ದೈವೋದಯದಲ್ಲೆಸಲೆ

ಸವಡಿ ಸೀರೆಯ ಸುತ್ತು ಬಳಿದುದು

ನಿವಗದಾಗಳ ಮುಖಮೆದು ಹಿಂಗಿದುದೆಂದನಾರ್ಕಣ ||

೫

ಬೊಪ್ಪನಿತ್ತನು ವರವ ನಮಗದ

ತಪ್ಪಿಸಲು ತೀರುವುದೆ ಭೀಮನ

ದರ್ಪಕರ್ಜಾನನುಬ್ಬ ಟಗೇ ಮಾಡಿದೆವು ಮದ್ದುಗಳ |

ತಪ್ಪಿಸಿತಲಾ ದೈವಗತಿ ನ

ಮೃಪ್ಪನೇ ಕೆಡಿಸಿದನು ನಮಗಿ

ನ್ನೆಪ್ಪದಾಗಲಿ ಯೆಂದು ನುಡಿದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ||

೬

ಜಯವಹುದೆ ನಿರ್ವೋದದಲಿ ನಿ

ರ್ಭಯವಹುದೆ ಬಿಸುಸುಯ್ಲಿನಲಿ ನಿ

ರ್ಣಯವಹುದೆ ರಿಪುನೈಪರಗಿದು ತಾ ನೀತಿಮಾರ್ಗದಲಿ |

ನಿಮ್ಮ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಸರಿಮಾಡೆಂದು

ಶಕುನಿಯ ಉಪದೇಶ.

ನಿಯತವಿದು ನಿಶ್ಚೇಷ ನಿಮ್ಮ

ನ್ವಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಾಹವನು ಗಾಂಧಾ

ರಿಯಲಿ ನಿಮ್ಮಯ್ಯನಲಿ ಬೆಸಗೊಳ್ಳೆಂದನಾಶಕುನಿ ||

೭

ಅರಸ ಕೇಳೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿ

ಯರಮನಗೆ ಸಡೆತಂದರೀನಾ

ಲ್ವರು ವಿಷಾದವಿಡಂಬವಿಹ್ವಳಕರಣವೈತ್ತಿಯಲಿ |

ಪರಿಮಿತದಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು ಸಹ

ಚರರ ಶೋಧಿಸೆ ಕಡು ರಹಸ್ಯದೊ

ಳರಸಿಯನು ಬರಹೇಡಿದರು ಗಾಂಧಾರಿದೇವಿಯನು ||

೮

¹ ಯುವತಿಯಾಕೆಯ ಭಂಗವಡಿಸಿದೆ, ಚ,

ತಂದೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ದುರ್ಯೋಧನನ ನಿಷ್ಠುರ ಭಾಷಣಗಳು.

ಅವರ ದಾಸ್ಯವೆ ಬಿಡಿಸಿ ನಿಜರಾ

ಜ್ಯವನು ಕರುಣಿಸಿ ನೀತಿಯಲಿ ನಿ

ಮ್ರವರ ಕಳುಹಿದರೆಂದು ಕೇಳಿದೆಯಾಯ್ತು ಪರಿತೋಷ |

ಅವರು ನಿಮಗತಿಭಕ್ತರೈ ಬಾಂ

ಧವರಲಾ ಬಚ್ಚಿಕೊನು ಧರ್ಮ

ಪ್ರವರರಿಗೆ ನೀವೊಲಿದಿರೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ||

೯

ನಾವಲೇ ಹೊಣಿಗವರ ಹೆಂಡಿರ

ಹೇವ ಗೆಡಿಸಿದವನರ ಸೋಲಿಸಿ

ಜೀವಮಾತ್ರವನುಂಟು ಸೆಳೆದವು ಸಕಲವಸ್ತುಗಳ |

ನೀವು ಕರುಣಿಸಿದಿರಿ ಕೃಪಾವಿ

ಭಾವ ಹಿರಿಯರಲುಂಟಲೇ ತ

ಪ್ಪಾವುದೈ ತಪ್ಪಾವುದೆನುತಲ್ಲಾಡಿದನು ಶಿರವ ||

೧೦

ತಾಯೆ ನೇಮವೆ ಹಗೆಯ ಕೈಯ್ಯಲಿ

ಸಾಯಲಾರೆವು ಸಾಗರಾಂತ್ಯದ

ರಾಯರಿಲ್ಲವೆ ಹೊಜಿಯಲಾವೆವು ಜಿಂದಬಸುಣುಗಳ |

ಕಾಯಿದನು ಕರುಣದಲಿ ತಂದೆ ಸ

ಹಾಯಕರ ಪಾಂಡವರ ಗೊಡಿ ಚಿ

ರಾಯು ಬದುಕಿರಲೆಮ್ಮ ಬಿಡಿ ಯೆಂದೆಣಿಗಿದನು ಪದಕೆ ¹ || ೧೧

ದುರ್ಯೋಧನನ ದೂಷಣ.

ಏಕೆ ಬೆಸಗೊಳ್ಳಲೆಗೆ ಸುಡಲವಿ

ವೇಕವಿಷಮಗ್ರಹವಿಕಾರ

ವ್ಯಾಕರಣದರ್ಶಿತನಿಷ್ಠ ಲವೀಪ್ರಲಾಪ ವಿದು |

¹ ರಾಯು ಬದುಕಿರಲೆಮ್ಮ "ಕಳುಹಿದೆಯಾಯ್ತು" ಪದಕೆ, ಚ.

ಈಕುಲವನೀಪುರವ ನೀಲ
ಕ್ಷೀಕರವ ನೀಜನವ ನೀವಿಭ
ವಾಕ್ಯ ತಿಯನಂಬುಧಿಯೊಳದ್ದು ವ ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂದ || ೧೦

ಪಾಂಡವರ ಗುಣಕಥನ.

ಸರಿಹಸುಗೆಯಿಂದರ್ಥರಾಜ್ಯದ
ಸಿರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯರು ಬಾಹುಸತ್ವಕೆ
ಸುರರು ಸರಿಯಿಲ್ಲಕಟ ಪಾಡೇ ಮನುಜಜಂತುಗಳು |
ಚರಿತವೆಂಬೊಡೆ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಗೋ
ಚರಿಸದವರಾಚರಣೆ ನಿಮಗೆಂ
ತರಿವಿನಾಶನಸಿದ್ಧಿಯಿಂದನು ಸುಯುಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೧೨

ದುರ್ಯೋಧನನು ಕೋಪದಿಂದ ಹೊರಡುವಿಕೆ.

ಬೇಹವರು ಸಮರಾಜ್ಯದಲಿ ಸಂ
ದೇಹವೇ ಮೇಲವರು ಸತ್ವದ
ಸಾಹಸದ ಸತ್ಯದ ಸದಾಚಾರದ ನಿವಾಸರಲ್ಯೆ |
ಸ್ನೇಹಿತರು ನಿಮಗವರ ಮೇಲವ
ಗಾಹಿಸದೆ ಯನ್ಯಾಯದಲಿ ಸ
ದ್ರೋಹರಾವಮಗಿನ್ನು ನೇಮವೆ ಯೆನುತ ಹೊಣವೆಂಟ || ೧೪

ತಂದೆಯು ಮಗನನ್ನು ಪುನಃ ಕರೆಕಳಿಸುವಿಕೆ.

ಕಲಕಿತರಸನ ಕರಣಕಂಗಳ
ಕುಳಗಳಲಿ ನೀರೊಣಿತವಕಟಕ
ಟಲೆಗೆ ಕರೆಯೊ ಪಾಹಿಕುರುವೆಂಶಾಂತಕನನೆನಲು |
ಸೆಳದು ತಂದರು ಕರ್ಣಶಕುನಿಗ
ಳಜಲಿಗನ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಕುರು
ತಿಲಕ ನೀನುಚ್ಚದೊಡಲ ಹೊರೆವೆನೆ ಯೆಂದನಂಧನ್ಯಪ || ೧೫

ದೂರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಾಧಾನ.

ಏನ ಮೂಡುವುದವರ ಕೆಡಿಸುವೋ
ಡೇನುಪಾಯವ ಕಂಡೆ ದೈವ
ಧ್ಯಾನನಿಷ್ಠರ ಮುಱುವುದರಿದನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಲಿ |
ಏನು ನಿನ್ನ ಭಿಮತವು ನಿನ್ನೊಳ
ಗಾನು ಹೊಣೆಗೇ ಕಂದ ನುಡಿ ದು
ಮ್ನಾನ ಲೇಡೆನ್ನಾಣೆನುತ ಸಂತೈಸಿದನು ಮಗನ || ೧೩

ಪಾಂಡನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೂರ್ಯೋಧನನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ನೊಂದರವರಗ್ಗಲಿಸಿ ಹೃದಯದೊ
ಳೊಂದಿ ಬೆರಸರು ತೆರಹು ಮರಹಿನೊ
ಳಂದಗೇಡಿಸಿದೊಡಲ್ವದುಹರು ನಿನ್ನ ಸಂತತಿಯ |
ಒಂದು ಸತ್ತಿಗೆ ನಮ್ಮದಿಲ್ಲಿಗೆ
ನಿಂದುದೆನಿಸಲಿ ನಾವು ನಿಲಲವ
ರೊಂದು ಸತ್ತಿಗೆಯಾಗಿ ಸಲಹಲಿ ನಿಪಿಳರಾಜ್ಯವನು || ೧೪

ಹುದುವ ಸೈರಿಸಿ ಬಳಸಿದರು ದೌ
ಪದಿಯನವರೈವರು ಧರಿತ್ರಿಯ
ಹುದುವ ಸೈರಿಸಲಾರೆನವರೊಡನಿಂದುಮೊದಲಾಗಿ |
ಒದೆದು ಕಳ ನಮ್ಮನಿಬರನು ನೇ
ಹದಲಿ ಸಲಹೈವರನು ನೀನಿಂ
ದೊಡೆವುದೈವರ ನಮ್ಮ ಹಿಡಿ ಬೇಳಿಲ್ಲ ಮತವೆಂದ || ೧೫

ಅನಿಲಜನ ಬಾಯ್ಬಿಡಿಕತನವ
ಜ್ಞಾನನ ಬಾಹುಬಾಹು ಟ ಸಹದೇ
ವನ ಸಗರ್ವದ ಮಾತು ಮೈಯ್ಯಿಕ್ಕುವುದೆ ಬಚಕಿನಲಿ |

ಮನಮೋಗವ ಕಾಣಿಸದೆ ಘನಕಾ
ನನದೊಳಗೆ ಸುಳಿವಂತೆ ಮಂತ್ರವ
ನೆನದೆನಿದು ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಬಹೊಡೆ ಬೆಸಸೆಂದ || ೧೯

ಅದಕ್ಕೆ ಭೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಅಂಗೀಕಾರ.

ಮರುಳು ಮಗನೈ ಶಿವ ಶಿವಾ ಮನ
ಬಿಡನೇ ತಾನಕಟ ನಿಮ್ಮ
ಶ್ವರಿಯ ಹಗೆ ದಾಯಾದ್ಯರುಗಳಭ್ಯುದಯದಲಿ ಸೋಗಸೆ |
ದುರುಳರವದಿರು ದೈವಮುಖದೆ
ಚ ರಿಕೆ ಘನ ಕೆಡರೆಂದು ಮೇ
ಗರೆ ಹೊರೆಮನದ ಸೂಸಕದ ನೇಹವ ನಟಸುತಿದೆ ಯೆಂದ || ೨೦

ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡೆಂದು ಮಗನು ಕೇಳಿದುದು.

ಕರೆಸಿಕೊಡಿ ನೀವಿಲ್ಲಿಗವರೈ
ವರನು ಜಾಜಿನೊಳ್ಳೊಂದು ಹಲಗೆಯ
ಲರಸ ಚಿತ್ತೈಸಲದು ಹನ್ನ ರಡಬುದ ವಿಪಿನದಲಿ |
ವರುಷವೊಂದಜಾ ತವದಜೊಳ
ಗಾಜಿದೆವಾದೊಡೆ ಮತ್ತೆ ಬನದಲಿ ¹
ವರುಷಹದಿಮೊಳಿಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದು ² ಮತ್ತೆ ವೀಳೆಯವ || ೨೧

ಧರೆಯ ಗೆಲಿದರೆ ಭೀಮಫಲುಗುಣ
ರುರುವಣಿಸುವರು ಭೀಷ್ಮವಿದುರರು
ಗುರುಕೃಪರು ಸೈರಿಸರು ದಟ್ಟಿಸಿ ಮರಳ ಕೊಡಿಸುವರು |
ವರುಷಸಂಖ್ಯೆಯಲವರ ಸತ್ಯದ
ಭರದಲವನಿಯ ಕೊಂಬುದಿದು ತಾ
ಪರಮಮಂತ್ರವಿದೆಂದು ನುಡಿದರು ಖಳಚತುಷ್ಟಯವು || ೨೨

1 ಮರಳಿ ವಿಪಿನಕ್ಕೆ, ಚ.

2 ಹನ್ನ ರಡಕ್ಕೆ ಕೊಡುವೆವು, ಚ.

ಅಹುದು ಮಂತ್ರವಿದೆಂದು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ
 ಬಹೊಡೆ ಕಳುಹಿ ಮನುಷ್ಯರನು ಕರೆ
 ಸಹಿತರನು ವಿದುರಾದಿಗಳ ಕೊಂಡೆಯಕೆ ಕಿವಿಗೊಪ್ಪದೆ |
 ಕುಹಕವುಂಟೇ ನಮ್ಮ ಕಳುಹುವು
 ದಹ ಮತವ ಬೆಸಸನಲು ನಿಮ್ಮೊಳು
 ಕುಹಕ ವುಂಟೇ ಮಗನೆ ಕರೆಸುವನೀಗ ಪಾಂಡವರ || ೨೩

ಅವರನ್ನು ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿಕನಿಂದ ಕರೆಸುವುದು.

ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿಕ ಬಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
 ಭೂತಳಲನ ಕರೆದು ತಾಪ್ಯ
 ತಾತ ಕರೆಸಿದನೆಂಬುದಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದಲ್ಲಿರಲಿ |
 ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಲ್ಲದಿಲ್ಲಿ ವಿ
 ಘಾತಿಯಿಲ್ಲೆಂದುಚಿತವೆಚನದೊ
 ಘಾತಗಳ ಕರೆ ಯೆಂದು ಬೆಸಸಿದನವೆಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || 1 ೨೪

ಅದಕ್ಕೆ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಅನುತಾಪ.

ಕೇಳಿದರು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಬರ
 ಹೇಡಿದುದ ಪಾಂಡವರನಕಟಾ
 ಹೇಡಿದರೆ ಕೌರವರ ಸೂರ್ವರನಂತಕಾಲಯಕೆ |
 ಹೇಡಿಗೆಯ ಹೇಡಿದನೆ ಹಾವಿನ
 ಮೇಲುಮುಚ್ಚಳ ಮುಖಿಯಲೆಂದಿದ
 ಕೇಳಿದೆವೆ ಕೌತುಕವೆನೆಂದರು ಕುದಿದು ತಮ್ಮೊಳಗೆ || ೨೫

ಉಜುವ ಮಕ್ಕಳನಿಕ್ಕಿ ಸಾಧಿಸು
 ವಜಿಕೆಯಾವುದು ಹೇಜಲಾಗದೆ
 ಕುಖಿಗಳೇ ಸಿನ್ನವರು ಬಲಿ ಯಿದು ಮೇಲೆ ವಿಧಿಯೆನುತ || 2 |

1 ನೊಡಗೊಂಡು ಬಾ ಹೋಗಿಂದನಂಧವೃಷ, ಚ.

2 ಬಲ್ಲರೇ ಮೇಲೂವಜಯವ, ಚ.

ಮೆಣುಗುವೆಳು ಗಾಂಧಾರಿ ಮಕ್ಕಳ
ಹಣಿವ ಕಂಡರೆ ಮೇಲೆ ನಿನಗೇ
ನಣುಯಬಾರದೆ ಮೆರುಳ ಯೆಂದಣಲಿದನು ಕಲಿಭೀಷ್ಮ || ೧೬

ಕೊಂಬುದೇ ಖಳಜನಕೆ ಸಾಧ್ಯ
ಳಂಬ ಮಾತು ವಿಧಾತ್ಯ ಕಲ್ಪಿತ
ವೆಂಬ ವಿಷದುಬ್ಬ ಟಕೆ ಗಾರುಡವೇನ ಮಾಡುವುದು |
ತುಂಬುವುದು ಬಿತ್ತುವುದು ಕಾಲನ ¹
ಡೊಂಬಿದಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ನಾವೇ
ನೆಂಬಿವಿದಕೆಂದಣಲಿದರು ಭೀಷ್ಮಾದಿಸಜ್ಜನರು || ೧೭

ಇವರ ವೆಂಚಿಸಿ ರಜನಿಮಧ್ಯದೊ
ಳವನ ಕಳುಹಿದೊಡಾತನೈತಂ
ದಿವರ ಪಾಳೆಯದೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕನು ಹಲವ್ರಪಯಣದಲಿ |
ಅವನಿಪತಿ ಮೆಣುದಿವಸ ಬೀಡೆ
ತ್ತುವೆ ನಿಧಾನವನಣಿದು ರಾಯನ
ಭವನಿಕೆಯ ಹೊಣಬಾಹೆಯಲಿ ದಂಡಿಗೆಯನವನಿಟದ || ೧೮

ಕರೆದು ಹೇಳಿದನಾಗ ಪಡಿತಾ
ರರಿಗೆ ತಾನೇ ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿಕ
ನರಸ ಕಳುಹಲು ಬಂದೆನ್ನದ ರಾಜಕಾರಿಯಕೆ |
ಧರಣಿಪಾಲಂಗಳುಹಿ ಯೆನೆ ನೃಪ
ವರಗೆ ಬಿನ್ನ ಹಮಾಡೆ ಕರೆಸಿದೊ
ಡಿರದೆ ಹೊಕ್ಕನು ದೂತನಂದಾರಾಯನೋಲಗವೆ || ೧೯

ದೂತ ಬಂದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು.

ದರುಶನವನಿತ್ತವನಿಪಾಲನ
ಚರಣದಲಿ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ ನಿಂದನು

ನರವೈಕೋದರನಕುಲಸಹದೇವರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು |
 ಧರಣಿಪನ ಮೊಗಸನ್ನೆಯಲಿ ಕು
 ಳ್ಮರಲಿದೇನೈ ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿಕ
 ಬರವು ಬೇಗದೊಳಾಯ್ತು ನುತ ಬಸಗೊಂಡನಾಭೀಮ || ೩೦

ಬರವು ಬೇಜೀನೊಡೆಯರಟ್ಟಿದ
 ರರಸನಲ್ಲಿಗೆ ಮುನ್ನ ಜಾಜಿನೊ
 ಳೂರಸೊರಸು ಮಿಗೆ ಮೆಸೆದುದಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಮನಮುಸಿಸು |
 ಹರದು ಹೋಯ್ತದು ಹೃದಯಶುದ್ಧಿಯೊ
 ಳರಡರಸುಗಳು ಜಾಜನಾಡಲಿ
 ಮರಳಿ ಬಿಜಯಂಗೈವುದೆಂದಟ್ಟಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೩೧

ಭೀಮನ ಆಕ್ಷೇಪವಾಕ್ಯ.

ಮರಳಿ ಕರೆಸುವುದೆಂದು ಕಂಬಸಿ
 ವೆರಸಿ ಕುರುಪತಿಹಿತನ ಚಿತ್ತವೆ
 ಕರಗಿಸಿದನೋ ಮೇಣು ತಾ ಕರೆಸಿದಳೂ ಗಾಂಧಾರಿ |
 ಕರೆಸುವವದಿರು ಭಂಡರೋ ಮೇಣ
 ಮರಳಿ ಹೋಹರು ಭಂಡರೋ ಸೀ
 ನಳಿವುದೇನೈ ಪ್ರಾತಿಕಾಮಿಕಯೆಂದನಾಭೀಮ || ೩೨

ಸಮಾಧಾನದ ನುಡಿಗಳು.

ಬೊಪ್ಪನವರಟ್ಟಿದರೆ ಹರ ಹರ
 ತಪ್ಪ ನೆನೆವರೆ ಭೀಮ ಸೈರಿಸು
 ತಪ್ಪನಾಡಿದೆ ನಮಗೆ ಮುನಿವಳ ತಾಯಿಗಾಂಧಾರಿ |
 ತಪ್ಪದೊಮ್ಮೆಗೆ ಪಾಂಡುಕುಂತಿಗೆ
 ಮುಪ್ಪಿನಲಿ ಮರುಳಾಟವಾಗಲಿ
 ತಪ್ಪುವನೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೆಂದನು ನಗುತ ಯಮಸೂನು || ೩೩

ಖಳರು ಮೊದಲರಿ ಕೌರವರು ಕಲಿ
ಮೊಳಯನಂಕುರಿಸುವ ಕುವಿದ್ಯಾ
ಕಲಿತಮಾಯರು ಕರ್ಣಶಕುನಿಗಳವರ ಸಂಗದಲಿ |

* ಹೊಳವನಡೆಯುವನೆಡಹುವನು ನಿ
ಮೊಳನಹನ ನಿಜಹಿತನ ದೋಷವ
ಕಳದು ನಿಜಭಾವದಲಿ ಭಜಿಸುವುದೆ ಮತವೆಂದ || ೩೪

ಆಗ ಜನಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ನೆನಹಿನಭಿಮತವಲ್ಲ ದುರ್ಯೋ
ಧನನ ದುಷ್ಟರ ಕರ್ಮಗತಿಯಿದು ¹
ಜನಪತಿಯ ವಶವಲ್ಲ ಗಾಂಧಾರಿಗೆಯಲಂಘ್ಯವಿದು |
ಅನುನಯದ ಹೊತ್ತಲ್ಲ ನೀನ್ ಹ
ಸ್ತಿನಪುರವ ಹೊಕ್ಕಾಗಳೇ ಕಾ
ನನಕೆ ಗಮಿಸುವಿದೆಂದರಾಧ್ಯಮ್ಯಾದಿಮಂತ್ರಿಗಳು || ೩೫

ಕರೆಯೆ ಕಾದುವುದಾಡುವುದು ಸಂ
ಗರಕೆ ಜಾಜಿಂಗಿದು ಮಹೀಶರ
ಪರಮಧರ್ಮವಲೇ ನಿಧಾನಿಸೆ ವೈದಿಕಾಂಗದಲಿ |
ಗುರುವಲಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾತನು
ಕರೆಸಿದಲ್ಲಿ ವಿಘಾತಿ ಬಹುದೇ
ಬರಲಿ ಸೈರಿಸಬಲ್ಲೆ ನೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತ || ೩೬

ಜನಕನಾಜೆ ಯ ವೀಣಾ ಬಿಡಿಸುವು
ದನುಚಿತವು ನಮಗಿನ್ನು ಭೀಮಾ

* ತಿಳಿದು ನಡೆವನಲ್ಲವಿದು ನಿ
ಮೂಲದ ನೀತಿಗೆ ಸಲ್ಲ ನಿಜಹಿತ
ನೊಳಗು ನಿರ್ಮಲವಿಲ್ಲವೆಂದನು ನಗುತ ಕಲಿಭೀಮ, ಹ. |

¹ ಸೌಖ್ಯಲಕ್ಷಣರಭಿಮತ,

ರ್ಜಾನನಕುಲಸಹದೇವರಭಿಮತವೆಮ್ಮ ಮತವೆನಲು |
ಮನವೊದಲು ಕರಣಂಗಳಾಕ್ಷಂ
ಗನುಚರರೊ ಬಾಧಕರೊ ನಿಮ್ಮಯ
ಮನಕೆ ಸ್ವಂತಾಗಲೆಂದರು ಪವನಜಾದಿಗಳು ||

೩೩

ಮರಳ ಪಾಳಯ ಬಿಡಲಿ ಚರನು ¹
ಕರೆದು ಹೇಡೆಂದವನಿಸತಿ ಗಜ
ಪುರಿಗೆ ತಿರುಗಿದನಖೆಯನೇ ಕೌರವರ ಕೃತ್ರಿಮವೆ |
ಕೊರಳಲಿಕ್ಕಿದ ವಿಧಿಯ ಕಣಿ ಯ
ಹುರಿ ಬಲುಹಲೇ ಧರ್ಮಸುತನೊಡೆ
ಮುಖಚಲಾವನೇ ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಮುಗೀಪಾಲ ||

೩೪

ಸುತರು ಸಚಿವರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಿಜ
ಸತಿಯರಾಪ್ತರು ಬಂಧುಗಳು ಭೂ
ಪತಿಗಳನುಜರು ಬುಧರು ಚಾತುರ್ಬಲದ ನಾಯಕರು |
ಮತವು ಮರಳುವುದಲ್ಲ ಧರಣೀ
ಪತಿಗೆ ದುಸ್ತರ ಕರ್ಮಗತಿ ಸಂ
ಮತವಲೇ ನಮಗಿನ್ನೇನನುತ ನಡೆದುದು ಜನಸೊಮ್ಮೆ ||

೩೫

ಪಾಂಡವರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದುದು:

ಭರದ ಪಯಣದಲಿವರು ಹಸ್ತಿನ
ಪುರದ ಹೊಣಬಾಹೆಯಲಿ ಬಿಟ್ಟರು
ಪರಿರಚಿತಗಜತುರಗಶಾಲೆಯ ವಿಪ್ರಳವೀಧಿಯಲಿ |
ಬಿಣಿಯ ನೆಲನಳ್ಳಿಖುವೆ ವಾದ್ಯದ
ನೊಣುವೆ ಭೇರಿಯ ಜಡುವ ಕಹಳ
ಸ್ವರದ ಕಳಕಳ ಜಪಿದುದಬುಜಭವಾಂಡಬರ್ಪರವ ||

೪೦

ಪುರಪ್ರವೇಶ.

ಏನಿದದ್ಭುತರಭಸ ವಿದಲೇ
ಮಾನನಿಧಿಗಳು ಮರಳ ಕುಂತೀ
ಸೂನುಗಳ ಬಲ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟದ್ದು ಪುರದ ಬಾಹೆಯಲಿ |
ಏನು ಕೌರವರೊಡನೆ ಶರಸಂ
ಧಾನವೋ ವಿನಯಾನುಗುಣಸಂ
ಧಾನವೋ ತಾನೆನುತ ಗಜಬಜಿಸಿದುದು ಗಜನಗರ || ೪೦

ಪುರವ ಹೊಕ್ಕನು ನೃಪತಿ ಪರಿಮಿತ
ಪರಿಜನದಲಾರಾಜಬೀದಿಯ
ನೆರವಿ ನೆರವಿಯ ಜನದ ಪುನರಾಗಮನವಿಸ್ತಯವ |
ಪರಿಣತಸ್ತ್ರೀಬಾಲವೃದ್ಧರ
ವಿರಸವಚನವನಾಲಿಸುತ ನೃಪ
ನರಮನೆಗೆ ಬಂದೆರಿಗಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಂಭಿಯಲಿ || ೪೧

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಜ್ಞೇಮಾಲಿಂಗನಾದಿಗಳು.

ಅರಸ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಭೂಪತಿ
ಹರುಷದಲಿ ಧರ್ಮಜನ ಭೀಮನ
ನುರುತರಪ್ರೇಮದಲಿ ಮೆನ್ನಿಸಿ ಫಲುಗುಣಾದಿಗಳ |
ಅರಸಿಯರ ಸುಕುಮಾರಕರನಾ
ದರಿಸಿ ಮಧುರರಸೋಕ್ತಿಯಲಿ ವಿ
ತ್ತರದ ನುಡಿಗಳ ನುಡಿದು ಮೆಗುಳಂತೆಂದ ನಸುನಗುತ || ೪೨

ಸೋಲದಲಿ ಮನ ನೊಂದು ಹೋದುದು
ಹೋಲದೆಮೈಭಿಮತಕೆ ನಿವೃತ್ತಿಳು
ಮೇಳದಿಂದೊಂದಾಗಿ ಮೆಜ್ಜ ನಭೋಜನಾದಿಗಳ |
ಲೀಲೆಯಲಿ ಮಾಡುವುದು ಸದ್ಯಾ
ತಾಳಯಲಿ ರಮಿಸುವುದು ಮನದ ವಿ
ಟಾಳವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಿ ನಿವೃತ್ತಿಗಳೆಂದನಂಧನೃಪ || ೪೩

ವೃದುವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ
ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಿಕೆ.

ಕೃತಕವಿಲ್ಲದೆ ಬಂದೆ ನೀನೀ
ವೈತಿಕರಕೆ ಮನ ಬಹೊಡೆ ಸುಖಸಂ
ಗತಸುಹೃದ್ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ರಮಿಸೈ ಮಗನೆ ನೀನೆನುತ |
ಸುತತನದ ಸಾರ್ವಾರ್ಥಸಂಭವಾ
ವಿತದ ಹೊಣಬಾಹೆಯಲಿ ಧರಣೀ
ಪತಿಯನುಪಚರಿಸಿದನು ಚದುರಿಗತನದಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೪೫

ಸರ್ವಲೋಕವಿನಾಶಕರವೀ
ಗುರ್ವಣೆಯ ದೈವಾಭಿಪಾಕಕೆ
ದರ್ವಿಯಾದುದು ಧರ್ಮಪುತ್ರನ ಬುದ್ಧಿವಿಸ್ತಾರ |
ಸರ್ವಜನವೊಂದೆಸೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನೊರ್ವನೊಂದೆಸೆ ಶಕುನಿಕೌರವ
ರಿವರೊಂದೆಸೆ ಮಿಕ್ಕರಿಗೆ ಮತವಿಲ್ಲ ಜಾಜಿನಲಿ ¹ || ೪೬

ಧರ್ಮರಾಯನು ದ್ಯೂತವನ್ನೊಪ್ಪಿದುದು.

ಅಕಟಕಟ ಧರ್ಮಜನ ಬುದ್ಧಿ
ಪ್ರಕರವೀತೆರನಾಯ್ತು ತನ್ನೊಂ
ದಕುಟಲತ್ವವ ಬಲ್ಲನವರಭಿಮತವ ತಾನಖಿಯ |
ಯುಕುತಿ ತೋರಿದೆ ಮತ್ತೆ ಜಾಜಿನ
ವಿಕಳತನಕೆಡೆಗೊಂಡು ಕೌರವ
ಶಕುನಿಗಳ ದುರ್ನೀತಿಗೊಳಗಾದನು ಮಹೀಪಾಲ || ೪೭

ಬಂದು ಕುಳ್ಳಿರ್ದನು ಸಭಾಸದ
ವೃಂದ ನೆಜೆದುದು ಮತ್ತೆ ಜಾಜಿನ
ದಂದುಗದ ದುರ್ವ್ಯಾಸನ ಮುಸುಕಿತು ಧರ್ಮಜನ ಮತಿಯ |

¹ ಜಾಜಿನಭಿಮತವರಸ ಕೇಳಿಂದ, ಚ.

ತಂದು ಮೊಣಮೆಯ ಸಾರಿಹಲಗೆಯ
ನಂದು ಮೋಹರಿಸಿದರು ಜಾಜಂ
ಗಿಂದುಕುಲದವನೀಶನನುವಾದನು ಸರಾಗದಲಿ || ೪೮

ಎಳ್ಳನಿತು ಬಯಬೋಡಿ ಚಿತ್ತದೊ
ಳಿಲ್ಲ ನಿಜಪಾಂಡಿತ್ಯಪರಿಣತಿ
ಬಿಲ್ಲ ಬಿಸುಟುದು ಕೆದಕಿ ಹೋಯ್ತು ವಿವೇಕವಿಜ್ಞಾನ |
ಖುಲ್ಲರೊಡನೆಯ ಕೇಳಮೇಳದ
ಭುಲ್ಲವಣಿ ವೆಂಟಣಿಸೆ ಪುರಜನ
ವೆಲ್ಲ ಮಹುಗಿತು ಧರ್ಮಜನ ಮುಖಜಾಜಿನುಬಟ್ಟಕೆ || ೪೯

ತೆಗೆದು ಸಾರಿಯ ಹೂಡಿ ಹಾಸಂ
ಗಿಗಳ ಹೊಸೆದನು ಶಕುನಿ ಧರ್ಮಜ
ಹೊಗಲು ಹೊಣೆಯನು ನುಡಿವುದೊಡ್ಡ ವನಿದು ವಿನೋದವಲೆ |
ಬಗೆವುದೊಂದೇ ಹಲಗೆ ಮೇಲಣ
ದುಗುಣ ಸಲ್ಲದು ಜಾಜುಗಾಣ
ವಿಗಡತನವಲ್ಲ ನುತ ನೃಪತಿಗೆ ಸೂಸಿದನು ನಗೆಯ || ೫೦

ಲಲಿತರಾಗದಲಗಿದ ಗೋರಿಯ
ಬಲುಗುಡಿಯ ಮೃಗದಂತೆ ವಿಷಯದ
ಕುಳಯೊಳಗೆ ಕಾಲೊಡಕಿ ಬಿದ್ದ ಸುಯೋಗಿಯಂದದಲಿ |
ಕಲಿತವಿಕಳಾವೇಶದಲಿ ವಿ
ದ್ವಲಿತವಿವಿಧಶ್ರೋತ್ರನಯಸಂ
ವಲಿತನೆಂದನು ಶಕುನಿ ನೀ ನುಡಿಯೊಡ್ಡ ವೇನನುತ || ೫೧

ಪಣನೀಯ.

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳೆ ನಿನ್ನ ಧಾರಿಣಿ
ಕುರುಪತಿಯ ನೆಲನೊಡ್ಡ ವಿಂತೀ
ಯೊರಡು ತಂಡದೊಳಾರು ಸೋತರು ಸೋತ ಭೂಪತಿಗೆ |

ವರುಷಹನ್ನೆರಡು ಬಸದೊಳ
ಗಿರವು ಮೇಲಜಾ ತವೊಂದೇ
ವರುಷ ಹದಿಮೊಟ್ಟಿಗೆ 1 ಹೊಗುವುದು ತಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣವೆ || ೫೧

ಮಹಿಯೊಳಹುದಜಾ ತವಾಸದೊ
ಳಹಿದರಾದೊಡೆ ಮತ್ತೆ ಬಸದಲಿ
ಚರಿಸುವುದು ಹನ್ನೆರಡುವರುಷವು ಸತ್ಯ ಭಾಷೆ ಯಿದು |
ಮುಖಿದು ತಪ್ಪಿದನೃಪನನೀಶ್ವರ
ನಣಿವನ್ನೆ ಸಲೆ ರಾಜಧರ್ಮವೆ
ಮಿಣಿವರಾಡುವುದೊಡ್ಡ ವಿನಾ ಪರಿಯೆಂದನಾಶಕನಿ || ೫೨

ಅಂಜುವೊಡೆ ನಿಲು ಜಾಜಾಗಾತಿವ
ಭಂಜವಣಿಗೊಳಗಹರೆ ಬಾ ನೃಪ
ರೆಂಜಲಿಸಿ ಬಿಡಬಹುದೆ ಪರಮದ್ಯುತರಸಸುಧಯ |
ರಂಜಕರು ನಾವೆಲ್ಲ ಜಾಜಿಗ
ಕಂಜಭವ ತಾನೆನ್ನೊಡನೆ ಕೆಲ
ರಂಜದಿಹರಾರೆಂದು ಗರ್ವವೆ ಸೂಸಿದನು ಶಕುನಿ || ೫೪

ಉಗ್ರಭಾಷೆಯಿದೇಕೆ ಶಿವ ಶಿವ
ವಿಗ್ರಹಪ್ರತಿಮುಖದ ವಿಷಮಾ
ವೆಗ್ರಹದಲಿದು ಬೆಂದು ಹೋಗದೆ ಭರತಸಂತಾನ |
ನಿಗ್ರಹಿಸಲೇಕಕಟ ಕುರುಕುಲ
ದಗ್ರಿಯನನೆಂಬಿಳಿಸಬೆವರು 2
ದಗ್ರಚರಿತರು ಮುಖಿದು ನುಡಿದರು ನೀತಿವಚನದಲಿ || ೫೫

ವಿದುರ ಗುರು ಗುರುಸೂನು ಬಾಹಿ ಕ
ನದಿಯ ಮಗ ಗಾಂಧಾರಿ ಕುಂತೀ

1 ಹದಿನಾಲ್ಕು ಜಿ, ಚ.

2 ಸೀಮ್ಯ, ಕ. ಬ.

ಸುದತಿ ಭೂರಿಶ್ರವ ಯುಯುತ್ಸು ವಿಕರ್ಣಸಂಜಯರು |
 ಇದು ವಿಷಮವೆಂದರು ಕೃಪ ದ್ರೋಣ
 ಪದಿವ್ಯಕೋದರಪಾರ್ಥಯಮಳರು
 ಕುದಿದರೊಳಗೊಳಗಾಡಲಂಮದೆ ರಾಯನಿದಿನಲಿ || ೫೬

ಕ್ಷಿತಿಪ ಕೇಶ ದುರ್ವ್ಯಸನವಿಷಮ
 ವೈತಿಕರದ ಭಾಷೆಯನು ನೃಪ ಮಿಗೆ
 ಪತಿಕರಿಸಿದನು ಶಕುನಿ ಹಾಸಂಗಿಗಳ ಹಾಯ್ಕಿದನು |
 ಸತಿಯ ದಕ್ಷಿಣನಯನವಾಭೂ
 ಪತಿಯ ವಾಮಭುಜಾಕ್ಷಿಗಳು ದು
 ಗರ್ತಿಯ ಸೂಚಿಸಿ ತೋಡುತಿದುರ್ವು ನಿಮಿಷನಿಮಿಷದಲಿ || ೫೭

ಜಾಜಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯನು ಸೋತದ್ದು.

ದಾಯವೇ ಮರು ಪೂತು ದುಗತಿಗೆ
 ನಾಯಸವೆಲೇ ಚೌಕವೊಂದೇ
 ಕಾಯಲಾಗದೆ ಹಾಯ್ಕು ಹಾಯ್ಕೆಂದೊಡಲು ಗರ್ಜಿಸಿದ |
 ರಾಯ ಸೋತನು ಧರ್ಮಸುತ ಕುರು
 ರಾಯ ಗೆಲಿದನು ಕಟ್ಟು ಗುಡಿಯನು
 ರಾಯನೊರೊಳಗೆಂದು ಮಿಗೆ ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟಿದನಾಶಕುನಿ || ೫೮

ಹಣುಗಿತರಸನ ಎದನ ತಾಳಿಗೆ
 ಯೋಗಿತವನಿಗೆ ನಟ್ಟು ದೃಷ್ಟಿಯ
 ಜಾಣುಗಿದುಬ್ಬಿನ ಕಾದ ದೇಹದ ಕಳತಚೇತನದ ¹ |
 ಕುಣಿವೆ ಬೆಣಗಿನ ಸತ್ಯದಲಿ ² ಕೇ
 ವಣಿಸಿದಳುನಿ ವಿಕ್ರಮದ
 ಕುಣಿಕೆಗೊಲದೊಲರಸನಿದ್ದನು ಹೊತ್ತ ದುಗುಡದಲಿ || ೫೯

1 ಮಣಿದ ನೆನಹಿದ ಮುಣಿದ ಮಹಮೆಯ ತಾಗಿದಪದಸಯ, ಚ.

2 ಜಾಣುಗಿದುಬ್ಬಿನ, ಚ.

ಉಬ್ಬು ಮುಖಿದುದು ತಪ್ಪೊಳ್ಳುಬ್ಬರ
 ನೊಬ್ಬರೀಕ್ಷಿಸಿ ಕೈಯೈ ಗಲ್ಲದ
 ನಿಬ್ಬರದ ನಿಡುಸುಯ್ ಬೋಡಿಯ ಮನದ ಕೊಳ್ಳುದಿಯ |
 ಜಬ್ಬುಲಿಯ ಜಾಳಿಗೆಯ ಚಿಂತೆಯ
 ಹೆಬ್ಬುಗೆಯ ಹರವರಿಯ ಶೋದದ
 ಮೆಬ್ಬಿನಲಿ ಮುಖಗಿದರು ಫಲಗುಣಪವನಜಾದಿಗಳು || ೬೦

ದೌಪದಿಯು ಧರ್ಮರಾಜ ಮೊದಲಾದವರು ಮಾತನಾಡುವಿಕೆ.

ಕಂಡಿರೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನು ಕೈ
 ಕೊಂಡಿರೇ ವನದೀಕ್ಷೆಯನು ಪಿತ
 ನಂಡಲೆದು ಕೃಷ್ಣಾಜಿನವನುಡಿಗೊಪ್ಪಿಯ ಸಿತ್ತನಲೆ |
 ಚಂಡಿಕೊಂಡರೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮಯ
 ಭಂಡತನ ಸಾಕಿನ್ನು ವನವಾ
 ಖಂಡಲಪ್ರಸ್ಥವಲೆ ನಮಗಿನ್ನೆಂದಳಂದುಮುಖ || ೬೧

ವಾರಕದ ರತ್ನಾಭರಣಶೃಂಗ
 ಗಾರವೇಕಿನ್ನವನು ತೆಗೆಯಲಿ
 ಧಾರಿಣಿಯ ಲಂಪಟವನುಚಿಯಲಿ ವನವನಚಿರಲಿ |
 ಭೂರಿಸಭೆಯಲಿ ನಮ್ಮ ಭಂಗಿಸಿ
 ನಾರಿಯರು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುತಿಹ
 ಕಾರಣವ ಕೈಕೊಳಲಿ ತೆಗೆ ಶೃಂಗಾರಗಳನೆಂದ || ೬೨

ಕಳೆದು ಬಿಸುಟರು ಮತ್ತೆ ರತ್ನಾ
 ವಳಯ ವಿವಿಧಾಭರಣವನು ಪರಿ
 ಲಲಿತಕೃಷ್ಣಾಜಿನವ ಹೊದಿದರು ಹಾಯ್ಕಿ ಹಚ್ಚಡವ |
 ನಳನಮುಖ ಬಹುವಿಧದ ಮುಕ್ತಾ
 ವಳಯಲಂಕಾರವನುಗಿದು ಸಭೆ
 ಯೊಳಗೆ ಬಿಸುಟಳು ನಿಂದಳಬಲೆ ನಿಜಾನುರೂಪದಲಿ || ೬೩

ಸಾಲದೇ ನಮಗಿನ್ನು ಕೌರವ
 ನೋಲಗದ ಫಲವಾಯ್ತಲೇ ವನ
 ಮಾಲೆ ಕೊರಳಂಗಲ್ಲ ಚರಣಾಭರಣವಾದುದಲೆ |
 ಬೀಜುಕೊಳ್ಳರೆ ಬೊಪ್ಪನವರನು
 ಮೇಲೆ ಮೋಹದ ತಾಯಲಾ ನಡೆ
 ಹೇಟಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಂಬೆವೆಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ ಭೀಮ || ೬೪

ಬಂದರಿವರರಮನೆಗೆ ನೇಮವೆ
 ಯೆಂದು ಪದಕೆಹಗಿದರು ಕಂಬನಿ
 ಯಿಂದ ನೆನದನು ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ಬಿಸುಟು ಬದುಕುವನೆ |
 ಇಂದುಮುಖಿ ಮೆಚುಗಿದಳು ನಾವಿ
 ನ್ನೊಂದು ಕಾಂಬೆವು ನಿಮ್ಮ ನಕಟಕ
 ಟಿಂದಳತಿಮೋಹಿತಳಲೇ ಕುಂತಿಯು ಕುಮಾರರಿಗೆ || ೬೫

ವನದೊಳತ್ಯಾಯಾಸ ನೀವೆಂ
 ತನುಭವಿಸುವಿರಿ ಪಾಪಿ ದುರ್ಯೋಧನ
 ಧನನ ದುರ್ಜನಸಂಗ ನಿಮಗದು ಸಿಂಗಿಯಾದುದಲೆ |
 ವನಿತೆ ನಿಮ್ಮೊಡನೆಂತು ತೊಳಲುವ
 ಳನವರತ ಗಿರಿಗುಹೆಯ ಗಟ್ಟಿ
 ವನೆನುತ ನುಡಿದಳು ಕುಟಲಗರ್ಭ ದ ಗುಣದ ಬಳವಿಗೆಯ || ೬೬

ಬೀಳುಗೊಡಿರೇ ಸಾಕು ವಿಪ್ರಳಕ್ಯ
 ಪಾಳುಗಳಲಾ ವಿಧಿಯ ಚಿತ್ತವಿ
 ಟಾಳಗತಿಗೇನಾಯ್ತು ಹದಿಮೂಱಬುದವವಧಿಯಲೆ |
 ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮಾತ್ಮಜರಿಗವನಿಯ
 ಪಾಲನೆಯ ಪರುಠವದ ಪಟ್ಟನ
 ಪಾಲಿಸುವೆಂದಕೇನು ಜಂಜಡ ವೆಂದನಾಥೌವ್ಯ || ೬೭

ಫಲಕುಜದ ಪಲ್ಲವದ ಪದಕರ

ತಳದ ವಿಪುಳತಮಾಲಪತ್ರದ

ಲಲಿತಕೇತಕಿನಖದ ದಾಡಿಮೆದಂತಪಚ್ಚೆಗಳ |

ನಳನನಯನದ ಮಧುಪಕುಲಕುಂ

ತಳದ ಬನಸಿರಿ ಸವತಿಯಾದಳು

ಜಲಜಮುಖಿಪಾಂಚಾಲಿಗಿಂದನು ಧ್ಯಾಯೈ ನಸುನಗುತ || ೬೪

ವನವಾಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪಾಂಡವರ ಪ್ರಯಾಣ.

ಇವರು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡರಾನ್ವಪ

ಭವನವನು ಹೊಪವಂಟರೊಡನು

ತ್ಸವವಿಹೀನರು ವಿದುರಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣ ಗೌತಮರು |

ಅವನಿಪತಿದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗ

ಳವನ ಸಹಭವರುತಿಯೆ ಬಂದರು

ವಿವಿಧಜನರೊತ್ತೊತ್ತಿ ಮಸಗಿತು ರಾಜಬೀದಿಯಲಿ || ೬೫

ಸಂದಣಿಸಿದುದು ಕೇರಿಕೇರಿಯ

ಮಂದಿಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಘನತರ

ವೈದದಲಿ ಘನಸೌಧಪಿತರದೊಳಂದು ಶೋಕದಲಿ |

ಸಿಂದುದಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ನೋಟಕ

ರಿಂದ ಕೆತ್ತದು ಬೀದಿ ಜಾಜಿನ

ಬಂದಿಯಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ನೃಪಾಲರು ನಡೆದರೊಗ್ಗಿನಲಿ || ೬೬

ಕುತ್ತುದಲೆಗಳ ಮೃಗದ ತೊಗಲಿನ

ಸುತ್ತು ಹೊದಕೆಗಳಡದ ಕೈಗಳ

ಲೆತ್ತಿ ದಾಯುಧತತಿಯ ಭಂಗದ ಭೂರಿತಾಪದಲಿ |

ಹೊತ್ತುವೆದೆಗಳ ಹೊಗುವ ಮೋಜಿಯ

ಕಿತ್ತಡದ ಕಡುಗೋಸಮತೆಗ

ಳಿತ್ತಡಿಗ ತಡವಾಯ್ಸ ನೃಪರೈತಂದರೊಗ್ಗಿನಲಿ || ೬೭

ಮುಂದೆಯಾದನು ಪಾರ್ಥನಾತನ
 ಹಿಂದೆ ಭೂಪತಿ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ
 ಹಿಂದೆ ಮೌದ್ರೀತನಯರನಿಬರ ಹಿಂದೆ ಪಾಂಚಾಲಿ |
 ಹಿಂದೆ ಕುಂತೀದೇವಿ ಯಾಕೆಯು
 ಹಿಂದಣಾತನು ಭೀಮನೆಂದಾ
 ಮಂದಿ ತೋಪಿದುದೊಬ್ಬ ರೊಬ್ಬ ರಿಗಿವರನೀಕ್ಷಿಸುತ ||

೩೦

ಪಾಂಡವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನಗಳಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಹರನ ಜೋಡು ಮುರಾಂತಕನ ಸರಿ
 ದೊರೆ ವಿರಿಂಚನ ಪಾಡು ಶಕ್ರನ
 ಸರಿಸದವರಿಗೆ ಭಂಗ ವೀವಿಧಿ ಯಾವಿಪತ್ತುಗಳ |
 ಸುರರು ಕೊಂಡಾಡುವರು ಮಿಕ್ಕಿನ
 ನೊರಜುಗಳ ಪಾಡೇನು ಶಿವ ಶಿವ
 ಕರುಣೆಯಲ್ಲ ವಿಧಾತ್ರನೆಂದುದು ಕೂಡ ಜನನಿಕರ ||

೩೧

ಇವರ ಹವಣೇ ಮುನ್ನ ರಘುಸಂ
 ಭವನು ರಾಜ್ಯವೆ ಬಿಸುಟು ಹೋಗನೆ
 ಯವರಿಗೆಲ್ಲ ಮುನ್ನ ನಳ ಪುಷ್ಕರನ ಬಾಧೆಯಲಿ |
 ಅಡವಿಯನೆ ಬಿಸುಟಡವಿಗೈದನೆ
 ಭುವನಪತಿಗಳು ಮುಂದೆ ರಿಪುಗಳ
 ನವಗಡಿಸಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಳರೆ ಯೆಂದುದಖಿಳಜನ ||

೩೨

ಈ ವಿಕಾರವನ್ನೈದೆ ಮೊಟ್ಟನು
 ದೇವಕಿಯ ಸುತನಿಲ್ಲಿ ಭುವನವ
 ತೀವಿದಾಭಾರವನು ಕಳೆಯಲು ಕಷ್ಟಜೀವಿಗಳ |
 ಓವಿ ಕೊಲಿಸುವ ಭರದಿ ಪಾಂಡವ
 ಗೀವಿಧಿಯ ಮೊಡಿವರ ಕೈಯ್ಯಿಂ
 ದೇವಕೀಸುತ ಕೌರವರ ಕೊಲಿಸುವನೆಂದುದಖಿಳಜನ ||

೩೩

ಅಭಿಮನ್ಯು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಪಾಂಡವರ ದರ್ಶನ.

ಕೇಳಿದಭಿಮನ್ಯುಪ್ರಮುಖಭೂ
ಪಾಲತನುಜರು ಸಚಿವರಾಷ್ಟ್ರರು
ಪಾಳೆಯದ ತಲ್ಲಣದ ಜೋಡಿಯ ಜನಮನೋವ್ಯಥೆಯ |
ಹೇಜಲಜೆಯನು ಬಂದುಕಂಡರು
ಘೋಷಿತ ಪದಕೇಳಿದರು ನೃಪ
ನಾಲಿ ನೀರೇಣುವು ನಂದನು ನಯನವಾರಿಯಲಿ || ೩೬

ಸಮಸ್ತೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕೌರವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿಡುವುದು.

ಕರೆಸಿದನು ಪರಿವಾರವನು ನಿಮೆ
ಗರಸು ಕೌರವ ನಮ್ಮ ಗಜರಥ
ತುರಗಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಭಂಡಿಗುಡಿಕೋಟಾರಕೊಪ್ಪರಿಗೆ |
ಸರಕು ಸರ್ವಸ್ವಗಳು ಕೌರವ
ನರಮನೆಗೆ ನಡೆಯಲಿ ವನಾಂತದ
ಲಿರವು ನಮಗಿನ್ನೆಂದು ನುಡಿದನು ಸಚಿವರಿಗೆ ಸಹದೇವ || ೩೭

ಕರಿಗಳನು ಕೌರವನ ಮಾವಂ
ತರಿಗೆ ಕೈಗೊಳಿಸಿದರು ರಥಚಯ
ತುರಗತತಿ ಕೈವರ್ತಿಸಿತು ಸೂತರಿಗೆ ಗೋಪರಿಗೆ |
ಸರಕನವನಿವನನುಚರರಿಗು
ತ್ತರಿಸಿದರು ರಥಿಕಾಳಿಮಾವಂ
ತರು ಸುಭಟರಳವೆಡಿಸಿ ಕೊಂಡರು ಕಾನನೋಚಿತವ || ೩೮

ಹರಿದರಿದ್ರಪಸ್ಥ ಕರಸನ
ಚರರು ಸಚಿವರು ಪೊಕ್ಕು ಪಾಂಡ
ವರರಮನೆಯ ಮುದ್ರಿಸಿದರಲ್ಲಿಯ ನಾಡುಬೀಡುಗಳ |
ಕರೆಸಿ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಂಡು ಠಾಣಾಂ
ತರದ ನಾಯಕವಾಡಿಗಳ ಸಂ
ವರಣೆಗಳ ಸಂತ್ಯೆಸಿದರು ಕುರುರಾಜಮುದ್ರೆಯಲಿ || ೩೯

ಅರಸ ಕೇಳಾತ್ಯ ಯೌವನು ಗಜ
ಪುರದ ಬೀದಿಯೊಳವರು ಬರುತಿರೆ
ದುರುಳನಾದುತ್ಥಾಸನನು ಹರಿತಂದನೇಡಿಸುತ |
ಬೆರಳನಾಡಿಸಿ ಹೋದರೀಡೋ
ದರಸು ಕಾನನದೆತ್ತು ಪುನರಪಿ
ಸರಿದುವೆತ್ತುಗಳನುತ ಬಂದನು ಹಿಂದೆ ಪವನಜನ || ೪೦

ತಿರುಗಿ ಕಂಡನು ಭೀಮನುಬಿ ದ
ಹರುಷಹೃದಯನನಧಿಕರೋಷದ
ಲುರುಪಣಿಸಿ ನೋಡಿದನು ಭೂಪತಿ ಮೊಗದ ಸನ್ನೆಯಲಿ |
ತಿರುಹಿದನು ತಮ್ಮನನು ಮಾರುತಿ
ತಿರುಹಿ ಹಾಯ್ಕಿ ಹಿಡಿದ ಗದೆಯನು
ಯರಸಸಂಜೆ ಯೊಳಂಜಿ ನಡೆದನು ಭೂಪ ಕೇಳಂದ || ೪೧

ಪುರವ ಹೊಟವಂಟವರು ಗಂಗಾ
ವರನದಿಯ ತೀರದಲಿ ನಿಂದರು
ಪರಿಜನವ ಕಳುಹಿದರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಪಸಾಯತರ |
ಗುರುಜನಕೆ ಪೊಡವಟ್ಟು ಬೀಚ್ಚೊಂ
ಡರು ನದೀಜದ್ರೋಣಕೃಪರನು
ಕರೆದು ಕುಂತಿಯ ನಿಲಿಸಿದರು ವಿದುರನ ನಿವಾಸದಲಿ || ೪೨

ಇರವು ಹನ್ನೆರಡಬುದ ವನದೊಳು
ಶರಭಭೇರುಂಡಾದಿದನುಜೋ
ತ್ಕರರ ಬಾಧೆಯನಂತಕರಿಸುವ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗಳ |
ಪರುತವಣಿ ತಾನಿಲ್ಲಿಗಹುದೈ
ಹರಿಯ ಕರುಣವೆದುಂಟು ನಿನಗೊಂ
ದರಸನನು ಹರಸಿದರು ಗುರುಭೀಷ್ಮಾದಿಸಜ್ಜನರು || ೪೩

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಾಂಡವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿಮರಿಸನ್ನು ಕೇಳಿದುದು.

ಕಳುಹಿ ಮರಳಿಯೆ ವಿಮರನೃಪತಿಯ

ನಿಳಯಕ್ಕೆತಂದನು ಕುಮಾರರ

ಕಳುಹಿ ಬಂದೈ ತಮ್ಮ ಮತವೇನೈ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ |

ಉಚಿದವರ ಹದನೇನು ದ್ರೌಪದಿ

ಲಲನೆಯೇನೆಂದಳು ನಿಧಾನವೆ

ತಿಳಿದು ಬಂದೈ ಹೇಜೆನುತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಬೆಸಗೊಂಡ || ೪೪

ಮುನಿವ ಜಹಿಸುತ ನಡೆದನಗ್ನಿಯ

ವಿನುತಸೂಕ್ತವನೆತ್ತುಗೈದು ವಿ

ನನಿಲಜನು ದುಗುಡದಲಿ ಫಲಗುಣಯಮೆಳರೊಂದಾಗಿ |

ವನಿತೆಯನು ನಡುವಿಟ್ಟು ಹೊಣಿವೆಂಟರು

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೃಪತಿ ನಿಯತದಿ

ನೆನೆಯುತಿದ್ಧನು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಪದಯುಗವೆ || ೪೫

ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದಚಿನ್ಮಯ ಮಹಿಮೆ ಗದಗು ವೀರನಾರಾಯಣ ಚರಣಾರ

ವಿಂದ ಮಕರಂದ ಮಧುಪಾನ ಪುಷ್ಪವಚಸ್ಸು ಟ್ಪದಿನಿಕಾಯ

ಶ್ರೀಮತ್ತು ಮಾರವ್ಯಾಸಯೋಗೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪ

ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತಕಥಾಮಂಜರಿಯೊಳ್

ಸಭಾಪರ್ವಂ ಮುಗಿದುದು.

ಕೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಟ	ಪಾಠ್ಯ	ಅನುವಾದ	ಅನುವಾದ
8	7	ನೋಡು	ನೋಡು
11	6	ಮೊಳ	ಮೊಳ
13	20	ನ್ನರ	ನ್ನರ
29	19	ಕಿನ	ಕಿನ
30	7	ದಂದ	ದಂದ
35	23	ಸ	ಸ
43	11	ಮೊ	ಮೊ
76	21	ಪಿ	ಪಿ
79	29	ಸೋ	ಸೋ
88	4	ರವ	ರವ
106	25	ಡಿನ	ಡಿನ
110	25	ಲಾದ	ಲಾದ
112	12	ನಟ	ನಟ
128	1	ಗನ್ನ	ಗನ್ನ
130	16	ಎನಲು	ಎನಲು
"	17	ಮುಖ್ಯ	ಮುಖ್ಯ
139	19	ನಗು	ನಗು
147	17	ಭೀಷ	ಭೀಷ
152	1	ಕೃಷ	ಕೃಷ
"	"	ಕೃಷ	ಕೃಷ
190	21	ಕೃಷ	ಕೃಷ
197	13	ಸಜ	ಸಜ

ಪುಟ	ಪಟ್ಟಿ	ಅಕ್ಷರ	ಶಬ್ದ
223	23	ಯೆನು	ಯೆದೆನು
239	22	ವಂತರಿ	ತರಿ
245	1	ದುರ್ಯೋಧ	ದುರ್ಯೋಧ
247	11	ಸ್ಯಂಧಿ	ಸ್ಯಂಧ
258	12	ಬಣ್ಣ	ಬಣ್ಣ
268	10	ಳವ್ವೊ	ಳವ್ವೊ
274	10	ವರ	ವರ
285	7	ರಾಜ	ಪರಾಜ
293	15	ಹೋದ	ಹೋದಧಿ
295	23	ಕೃಷ್ಣ	ಕೃಷ್ಣ